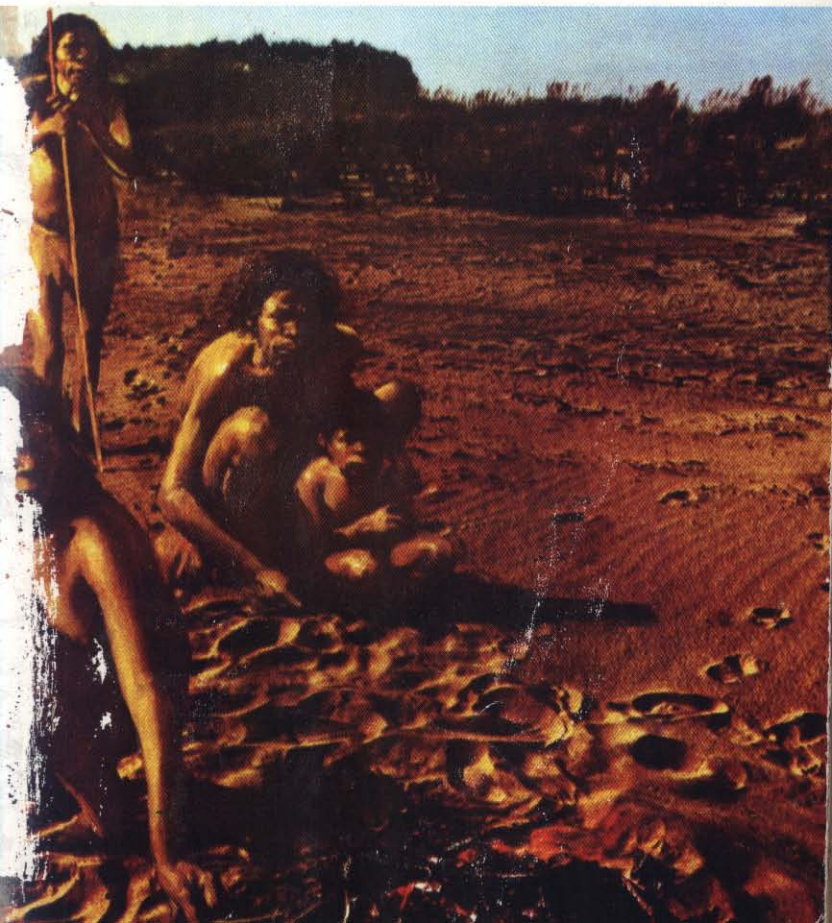

กำเนิดครอบครัว ของมนุษยชาติ ระเบียบสังคมของมนุษย์ กุหลาบสายประดิษฐ์

กำเนิดครอบครัวของมนุษยชาติ ระเบียบสังคมของมนุษย์ กุหลาบ สายประดิษฐ์

ฉบับที่ ๒๙

สำนักพิมพ์กอป

นางสาว สุระประณี

กองทุนศรีบูรพา * * *
ChangeFusion สสส.

กำเนิดครอบครัวของมนุษยชาติ
ระเบียบสังคมของมนุษย์
กุหลาบ สายประดิษฐ์

ฉบับที่ ๒๙

สำนักพิมพ์กอไผ่

มกราคม ๒๕๒๔

จัดจำหน่าย :

บริษัท ศักดิ์สยาม จำกัด

๓๐๓/๗ ถนนนเรศ ซอยสันติภาพ กท.

โทร. ๒๓๓๒๓๘๒

วิเคราะห์บทนิพนธ์ของเองเกลส์ :

ต้นกำเนิดของครอบครัว

ระบอบกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลและรัฐ

ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์

หลังจาก มาร์กซ ตายไปในปี ๑๘๘๓ เองเกลส์ ได้ปฏิบัติงานเขียนใหญ่ ๆ ของเขาไว้ก่อน แล้วหันมาเริ่มสะสางต้นฉบับงานของ มาร์กซ ซึ่งมีอยู่จำนวนมากมาย. เองเกลส์ ค้นพบว่า มาร์กซ ได้เคยศึกษางานของ Lewis H. Morgan เรื่อง Ancient Society (พิมพ์ในปี ๑๘๗๗) มาอย่างละเอียด มาร์กซได้ทำโน้ตย่อเกี่ยวกับงานชิ้นนี้ด้วย และตั้งใจว่าจะนำแนวคิดบางอย่างของมอร์แกน มาบรรจุไว้ในทฤษฎีวิวัฒนิยมประวัติศาสตร์ แต่ก็ไม่สามารถทำได้ตามที่วางแผนไว้ ดังนั้นเองเกลส์จึงได้เขียน "The Origin of the Family, Private Property and the State" ขึ้นมา ในปี ๑๘๘๔ นับว่าเป็นการสืบทอดเจตนารมณ์ของมาร์กซดังที่เองเกลส์กล่าวไว้เองในคำนำของหนังสือ. งานชิ้นนี้ เองเกลส์ได้ใช้ข้อมูล

ของมอร์แกน และแนวคิดบางประการของ J.J. BACHOFEN เรื่อง Mutterrecht (สิทธิทางมารดา, ปี ๑๘๖๑) รวมทั้งข้อคิดของมาร์กซด้วย。(๑)

ถึงแม้จะอยู่คนละวงการ และไม่รู้จักกันและกัน มาร์กซกับมอร์แกนก็ได้ทำการศึกษาค้นคว้าประวัติศาสตร์มนุษยชาติบนพื้นฐานของอุดมการเดียวกัน และได้มาสู่ข้อสรุปที่เหมือนกัน มอร์แกนค้นพบกฎแห่งพัฒนาการของสังคม ตั้งแต่ยุคคนป่า ยุคอนารยชน จนถึงยุคอารยธรรม มาร์กซค้นพบกฎแห่งพัฒนาการของสังคมสมัยใหม่ เองเกลส์ได้นำแนวคิดของทั้งสองมาประสานกันพัฒนาต่อไป และทำให้เป็นระบบยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการปูพื้นฐานที่สำคัญสำหรับ ทฤษฎีวิวัตนิยมประวัติศาสตร์ของขบวนการลัทธิมาร์กซในระยะเวลาต่อมา.

เกี่ยวกับงานของมอร์แกน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทฤษฎีวิวัตนาการของครอบครัวได้มีผู้เขียนไว้อย่างละเอียดแล้ว จึงไม่ขอนำ

๑. Frederick Engels, The Origin of the Family, Private Property and the State - In the Light of the Researches of Lewis H. Morgan (1884) ในระยะหลัง ๆ ได้มีผู้นำนามศัพท์ใหม่หลายแห่งหลายครั้งด้วยกัน. สำหรับถาวรอ้างอิงในการวิเคราะห์บทนิพนธ์ขององเกลส์นี้ เราได้ใช้ฉบับที่พิมพ์ในลอนดอน, Lawrence and Wishart 1977.

มากล่าวอีก^(๒) ในที่นี้เราอาจจะเข้าใจแต่เพียงว่าเมื่อพิจารณาทางด้านประวัติศาสตร์แนวคิดแล้ว Ancient Society ของมอร์แกน เป็นงานชิ้นแรกที่พยายามเสนอการวิเคราะห์อย่างเป็นวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับต้นกำเนิด และวิวัฒนาการของอารยธรรม. โดยเฉพาะอย่างยิ่ง งานชิ้นนี้ มีแนวคิดหลายด้านที่เกี่ยวพันกับทฤษฎีของมาร์กซ์-เอนเกลส์ ไม่ว่าจะเป็นด้านการให้ความสำคัญแก่เรื่องระบบกรรมสิทธิ์ และผลกระทบต่ออารยธรรม การวิพากษ์วิจารณ์ความเลวร้ายของการสะสมทรัพย์สมบัติ หรือความใฝ่ฝันที่จะสร้างสรรค์สังคมที่ยุติธรรมก็ตาม. มอร์แกนได้กล่าวไว้อย่างกว้างขวางเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ ที่สำคัญที่สุด Ancient Society ได้เสนอข้อเท็จจริงที่สมบูรณ์ที่สุด (ในยุคของมาร์กซ์) เกี่ยวกับวิวัฒนาการของระบบวัฒนธรรม และชี้ให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม มี

๒. อานันท์ กาญจนพันธุ์, บทนำ - วิวัฒนาการของครอบครัวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม : ทฤษฎีสังคมของมอร์แกน, พิมพ์ในหนังสือ "กำเนิดครอบครัวของมนุษยชาติ" โดย กุหลาบ สายประดิษฐ์ สำนักพิมพ์ พี.พี. ๒๕๒๑ จัดพิมพ์.

เราจะไม่เข้าไปในรายละเอียดเกี่ยวกับทฤษฎีของมอร์แกน ในปัจจุบันได้มีผู้พยายามตีความมอร์แกนใหม่ว่า มีแนวคิดแบบลัทธิมาร์กซ์อย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง E. Terray, *Marxism and Primitive Societies*, (Monthly Review Press 1972) ดู บทที่เกี่ยวกับ "Morgan and Contemporary Anthropology"

ลักษณะปฏิวัติด้วย. ความเชื่อมโยงทางแนวคิดวัตถุนิยมประวัติศาสตร์ระหว่างมอร์แกน มาร์กซและเอนเงิลส์ ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจน.

เอนเงิลส์กับทฤษฎีแรงงาน

สิ่งที่เราจะได้จาก “ต้นกำเนิดของครอบครัว ครอบครองกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลและรัฐ” เห็นจะไม่ใช่รายละเอียดหรือข้อเท็จจริงเท่าใดนัก หากแต่เป็นแนวคิดหลักเกี่ยวกับวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของสังคมมนุษยชาติ ในผลงาน “ต้นกำเนิดของครอบครัว” นี้ เอนเงิลส์ ได้สร้าง “ทฤษฎีแรงงาน” ขึ้นมา และชี้ให้เห็นว่าปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ผลักดันให้มนุษยชาติก้าวหน้าไปได้ก็คือ แรงงาน หรือกิจกรรมที่มนุษย์ใช้แรงงานร่วมกันในยุคต่าง ๆ ของพัฒนาการสังคม การทำเครื่องมือ การใช้เครื่องมือการผลิตต่าง ๆ ทำให้มนุษย์สามารถแก้ไขปัญหาการดำรงชีวิต และสามารถควบคุมเงื่อนไขแวดล้อมได้ แรงงานและกิจกรรมแรงงานที่สร้างสรรค์ คือพื้นฐานของประวัติศาสตร์สังคมของมนุษย์ สัญชาติญาณทางสังคม และการใช้แรงงานนี้เองที่เป็นปัจจัยสำคัญอันทำให้มนุษย์พัฒนาจากโลกของสัตว์ ไปสู่สังคมของคน ในผลงานอีกชิ้นหนึ่ง เอนเงิลส์ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า

“แรงงานคือเงื่อนไขขั้นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดสำหรับ
การดำรงอยู่ของเรา ในความหมายที่ว่า แรง
งานได้สร้างคนขึ้นมา แรงงานเป็นสิ่งที่ทำให้คนเป็นคน
ขึ้นมาได้” (๓)

บนพื้นฐานของทฤษฎีแรงงานดังกล่าวนี้ เองเกลส์ได้วาด
ภาพวิวัฒนาการของระเบียบสังคมของมนุษยชาติไว้อย่างชัดเจน
ในบทนิพนธ์ “ต้นกำเนิดของครอบครัว” เองเกลส์สรุปว่า มีปัจจัย
๒ ประการด้วยกัน ที่มีอิทธิพลใหญ่หลวง ทำให้โครงสร้างสังคม
ต้องเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา คือ

ด้านหนึ่ง มนุษย์ในสังคมมีความต้องการที่ต้องแสวงหา
ปัจจัยเพื่อการครองชีพ (อาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย) อีกด้านหนึ่ง
มนุษย์ต้องการแสวงหาวิธีการทุกอย่าง เพื่อจัดรูปแบบของครอบครัว
ให้เหมาะสม เพื่อที่จะให้สังคมอยู่รอดได้.

เองเกลส์ สรุปไว้ใน “ต้นกำเนิดของครอบครัว” ว่า

การจัดตั้งทางสังคม ซึ่งจำเป็นต่อการดำรงอยู่ของมนุษย์

ไม่ว่าจะเป็นประเทศไหน ยุคไหนก็ตาม จะถูกกำหนดโดยการ

---

๓. F. Engels, The Part Played by Labour in the Transition
from Ape to man (Marx-Engels, Selected Works vol. 3
Moscow 1973.

ผลิต ๒ ประเภท คือ โดย ระดับพัฒนาการของแรงงาน และ ระดับพัฒนาการของครอบครัว ถ้าระดับพัฒนาการของแรงงาน ยังต่ำอยู่ ผลผลิตมีจำกัด ระเบียบสังคมจะถูกครอบงำโดยระบบ เครือญาติ ต่อเมื่อประสิทธิภาพแรงงานสูงขึ้น ก็จะมีการสะสม ทรัพย์สินสมบัติส่วนตัว มีความเหลื่อมล้ำทางค่านนี้ และจะมีการใช้ แรงงานผู้อื่นเพื่อผลประโยชน์ของตน ระบบเครือญาติจะสลายตัว ไป ระบบครอบครัวจะเข้ามาแทนที่ กลายเป็นตัวจักรสำคัญใน การสืบทอดการถือครองทรัพย์สิน และเป็นปัจจัยที่เร่งเร้าให้เพิ่ม ประสิทธิภาพแรงงาน สะสมความมั่งคั่งต่อไป อันนำไปสู่ความ ชัดแย้ง และการต่อสู้ทางชนชั้นในที่สุด^(๔)

สรุปแล้ว ปัจจัย ๒ ด้านคือ การผลิตปัจจัยดำรงชีพ กับ การผลิตคน (ภายในระบบเครือญาติหรือครอบครัว) ล้วนแต่เป็น เรื่องที่เกี่ยวกับแรงงาน การใช้แรงงาน กิจกรรมแรงงาน และ ประสิทธิภาพแรงงานทั้งสิ้น. เองเกลส์ได้นำแนวคิดทฤษฎี “แรง งาน” นี้ มาใช้ในการวิเคราะห์ สังคมบุพพกาล (Primitive Society) ซึ่งทำให้เราเห็นการดำรงชีวิตทางสังคมของ ครัวเรือน แบบสหชีพ (Communitistic house hold) อย่างชัดเจน.

๔. Engels, The Origin of The Family, อังแล้ว, บทที่ ๒, ว่า ด้วยครอบครัว.

ความใฝ่ฝันถึงสังคมคอมมิวนิสต์

ตามความเห็นของเองเกลส์ พื้นฐานของ ความสัมพันธ์ทางการผลิต (production relations) ในระบบสังคมแบบบุพพกาล-สหชีพ คือ ระบบกรรมสิทธิ์แบบรวมหมู่ ในยุคนั้น เครื่องมือทำการผลิตของมนุษย์ ยังอยู่ในระดับต่ำมากทางด้านประสิทธิภาพ จึงเป็นไปไม่ได้ที่มนุษย์จะดำรงชีวิตอย่างโดดเดี่ยว รูปแบบของการใช้ชีวิต และใช้แรงงานรวมหมู่จึงเป็นวิถีทางเดียวสำหรับการอยู่รอด. แรงงานของมนุษย์ในยุคบุพพกาลก็ยังไม่สามารถจะสร้าง "ส่วนเกิน" ขึ้นมาได้ ผลิตมาเท่าใดก็ใช้บริโภคไปหมด เรียกได้ว่า ไม่มี "ผลผลิตส่วนเกิน" เกิดขึ้น ดังนั้น โอกาสที่จะสะสมผลผลิตส่วนเกินหรือทรัพย์สินสมบัติส่วนตัวจึงไม่มีทางเป็นไปได้.

กิจกรรมแรงงาน (หรือการใช้แรงงาน) ของมนุษย์ในสังคมบุพพกาล-สหชีพ เป็นการรวมตัวร่วมใช้แรงงานกันแบบง่าย ๆ เช่นในการล่าสัตว์ ในการผลิตเก็บเกี่ยวพืชผล. ครอบครัวจำนวนมากมาได้ทำการงานเลี้ยงชีพร่วมกัน ร่วมทุกข์ร่วมสุข ถือครองทรัพย์สินสมบัติร่วมกันโดยปราศจากข้อขัดแย้งอย่างรุนแรง. ผลผลิตที่ได้ร่วมกันทำงานสร้างขึ้นมา ถูกแบ่งกันไปอย่างเท่าเทียม

กัน. สรุปแล้วในความคิดของเองเกลส์ ระบอบกรรมสิทธิ์ส่วนรวม และการใช้ชีวิตใช้แรงงานรวมหมู่ ในสังคมบุพพกาลนี้เป็นรูปแบบความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกับ ระดับพัฒนาการของพลังการผลิต และความยากลำบากในการแสวงหาปัจจัยครองชีพของมนุษย์สมัยนั้น (๕)

เมื่อเองเกลส์ได้มาอ่านงานของมอร์แกนแล้ว ทำให้เองเกลส์มีความเชื่อมั่นยิ่งขึ้นว่า สังคมคอมมิวนิสต์ที่ไม่มีชนชั้น ไม่มีความทุกข์ยาก ไม่มีการเอารัดเอาเปรียบได้เคยปรากฏขึ้นมาแล้วในยุคบุพพกาลของมนุษยชาติ ข้อเท็จจริงที่มอร์แกนไปพบมาในหมู่ชาติวงศ์อินเดียนแดงเผ่าเอียโรควา (Iroquois) ได้สนับสนุนแนวคิดวัตถุนิยมประวัติศาสตร์ของมาร์กซอย่างชัดเจน หนึ่งปีก่อนหน้าบทนิพนธ์ “ต้นกำเนิดของครอบครัว” เองเกลส์ก็ได้เขียนบทวิเคราะห์สั้น ๆ ชื่อ “ชาวนาเยอร์มัน” (๑๘๘๓) โดยชี้ให้เห็นชีวิตรวมหมู่ของชุมชนชาวนา ซึ่งเคยดำรงอยู่ในเยอร์มันอย่างสงบสุข ปราศจากความชั่วร้ายใด ๆ ทั้งปวง. ในทรรคนะของเองเกลส์รูปแบบการจัดตั้งสมาคมแบบบุพพกาล-สหชีพ เป็น

๕. Engels, The Origin of The Family, อังแล้ว, บทที่ ๓ ว่าด้วยชาติวงศ์เอียโรควา.

วิถีทางเดียวกันนั้นที่จะประกัน เสรีภาพ และ ความเสมอภาค ให้แก่สมาชิกในสังคมได้.

“ต้นกำเนิดของครอบครัว” ถึงแม้จะไม่ใช่งานที่สำคัญที่สุดของเองเกลส์ แต่ก็ได้รับความสำเร็จและการต้อนรับในช่วงนั้นเป็นอย่างมาก ระหว่างปี ๑๘๘๔-๑๘๘๑ เองเกลส์ได้ตีพิมพ์ออกมาถึง ๔ ครั้งติดต่อกัน อย่างน้อยที่สุด สมาชิกในขบวนการสังคมนิยมยุคนั้นก็มีความรู้สึก ว่า สังคมคอมมิวนิสต์ที่มาร์กซ์ได้กล่าวถึงนั้น ไม่ใช่เป็นสิ่งที่เพ้อฝันเลื่อนลอย หากแต่เป็นสิ่งที่เคยมีมาแล้ว และสามารถจัดตั้งขึ้นใหม่ได้บนพื้นฐานของพัฒนาการในระดับสูงขึ้นไป.

เองเกลส์ เถนิน และทฤษฎีว่าด้วยรัฐ

เมื่อมองจาก “ทฤษฎีแรงงาน” และการวาดภาพสังคมบุพพกาล-แบบสหชีพ ของเองเกลส์แล้ว จะทำให้เราเข้าใจยิ่งขึ้นว่าทำไมเองเกลส์จึงผลิตผลงานชิ้นชิ้นมา เมื่อเทียบกับผลงานชิ้นอื่น ๆ แล้ว (เช่น Anti-Dühring) เราอาจกล่าวได้ว่าบทนิพนธ์ “ต้นกำเนิดครอบครัว” เป็นเรื่องที่อ่านแล้วเข้าใจยาก. เถนินเคยกล่าวไว้ในบทนิพนธ์ “รัฐ” (คำบรรยายที่มหาวิทยาลัยสเวิร์ดลอฟ,

๑๑ กรกฎาคม ๑๙๑๙) ว่า หนังสือของเองเกลส์เล่มนี้ ถือได้ว่าเป็นนิพนธ์หลักเล่มหนึ่งของสังคมนิยมสมัยใหม่ “ถ้าเราอ่านนิพนธ์เล่มนี้แล้วไม่สามารถเข้าใจได้ทั้งหมดในทันที ก็ไม่ต้องท้อใจ สภาพเช่นนี้ปรากฏแก่คนแทบทุกคน” ในทรรศนะของเลนิน ความสำคัญของหนังสือเล่มนี้อยู่ที่ การบรรยายประวัติแห่งการกำเนิดของรัฐ.^(๖)

เมื่อเราพิจารณาเปรียบเทียบ ทฤษฎีว่าด้วยรัฐ ของเลนิน กับ “ต้นกำเนิดครอบครัว” ของเองเกลส์ เราจะเห็นอย่างชัดเจนว่า เลนินได้ยึดถือแนวคิดหลักของเองเกลส์ไว้โดยไม่มีเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใดเลย. อาจกล่าวได้ว่า “ต้นกำเนิดของครอบครัว” คือต้นกำเนิดของทฤษฎีว่าด้วยรัฐของเลนิน. ตามทฤษฎีนี้ในสังคมนิยมพัฒนา เมื่อคนเรายังใช้ชีวิตอยู่ในระบบเครือญาติ เรายังมองไม่เห็นสัญลักษณ์แห่ง การดำรงอยู่ของรัฐ สิ่งที่เรามองเห็นคือการปกครองของประเพณี เกียรติภูมิ ความเคารพ และ อำนาจของหัวหน้าเครือญาติ อำนาจชนิดนี้ตอนแรกเป็นของสตรี ภายหลังเมื่อเศรษฐกิจพัฒนาขึ้นไป ผู้ชายเริ่มมีบทบาทในประชาคม

๖. “รัฐ” ฉบับภาษาไทย ของเลนิน แปลจากฉบับภาษาจีน “สรรณิพนธ์เลนิน” เล่ม ๔, สำนักพิมพ์ประชาชนปักกิ่ง เดือนตุลาคม ๑๙๗๒.

บุพพกาล ระบบการสืบเชื้อสายทางฝ่ายชายได้เข้ามาแทนที่ระบบการสืบเชื้อสายทางฝ่ายหญิง. การล้มล้างสิทธิทางมารดานับว่าเป็นความปราชัยอย่างใหญ่หลวงของสตรีเพศ. เป็นการปฏิวัติทางระบบครอบครัวที่มีผลทำให้ผู้ชายได้เข้ามามีอำนาจเด็ดขาดในชุมชนบุพพกาล.

สรุปแล้ว กฎของเศรษฐกิจ ในสังคมบุพพกาล-สหชีพ ได้ยึดหลักการกรรมสิทธิ์รวมหมู่ และการใช้แรงงานร่วมกัน โดยไม่ต้องอาศัย องค์การพิเศษที่เราเรียกว่า “รัฐ” การควบคุมสังคมและความสัมพันธ์ทางสังคมและระเบียบการใช้แรงงาน ถูกกำหนดโดยระบบอำนาจของ ชุมชนโคตรวงศ์ หรือชาติวงศ์ (Clan Community) สังคมบุพพกาลยังไม่มี การแบ่งชนชั้น การขูดรีดคนโดยคน ตัวกันยังไม่ปรากฏขึ้นมา จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีการมี “รัฐ” อันเป็นองค์การสำหรับบีบบังคับเจตนากรรมณ์ของคน.

การสลายตัวของสังคมบุพพกาล

เมื่อสังคมบุพพกาลเข้าสู่พัฒนาการขั้นสูง เราจะพบว่า การแบ่งงานกันทำ ในสังคมได้เริ่มเกิดขึ้น การแลกเปลี่ยนสินค้าและการผลิตทั้งหมดมีแนวโน้มสูงขึ้น ในขณะที่เดียวกันเครื่องมือการ

ผลิต และ ประสิทธิภาพการผลิตของแรงงาน ก็ได้รับการปรับปรุง ในขั้นที่เรียกว่าครอบครัวเดี่ยวแต่ละครอบครัว สามารถทำการผลิตได้โดยไม่ต้องใช้ชีวิตรวมหมู่เหมือนอย่างแต่ก่อน. ภายใต้ง่อนไข^๕เอง ครอบครัวเดี่ยวที่ใช้แรงงานของครอบครัวทำการผลิต จึงสามารถสะสมทรัพย์สมบัติส่วนตัว ได้.

การขยายตัวของการสะสมทรัพย์สมบัติส่วนบุคคล ได้นำไปสู่ การสลายตัวของระบบโคตรวงศ์ ผู้นำของระบบเริ่มแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวและรวบรัดเอาส่วนแบ่งของสังคมมาไว้ในมือของตนมากขึ้น. เมื่อพลังการผลิตของสังคมพัฒนาขึ้นไปอีกขั้นหนึ่ง สังคมก็สามารถผลิตได้มากกว่าการบริโภค เกิดมี “ผลิตส่วนเกิน” ^๕ขึ้นมา ซึ่งส่วนใหญ่ก็ตกเป็นของกลุ่มผู้มีอำนาจ. ระบบกรรมสิทธิ์เอกชน ระบบครอบครัวเดี่ยว และพัฒนาการพลังผลิต จึงนับว่าเป็น^๕พื้นฐานสำคัญที่ก่อให้เกิดการแบ่งชนชั้นขึ้นมา. เมื่อคนกลุ่มหนึ่งเริ่มผูกขาดทรัพย์สมบัติไว้เกือบหมดก็หมายความว่า คนส่วนใหญ่แทบจะไม่มีอะไรครอบครองเลย สิทธิของชนชั้นเจ้าสมบัติที่จะขูดรีด เริ่มปรากฏขึ้นพร้อม ๆ กับปรากฏการณ์แนวโน้มของการเอาคนส่วนหนึ่งมาเป็นทาส. ^(๑)

๑. Engels, The Origin of the Family, อังแล้ว, ดุบทที่ ๔ ว่าด้วยชาติวงศ์กรีก.

เองเกลส์ได้สรุปความสัมพันธ์ดังกล่าวไว้อย่างชัดเจน

“การแบ่งคนออกเป็นกลุ่มคนจนและคนรวย นอกเหนือจากการแบ่งระหว่างเสรีชนและทาสแล้ว—ได้ปรากฏขึ้นมาพร้อมๆกับการแบ่งงานกันทำแบบใหม่ ทำให้สังคมถูกแบ่งออกเป็นชนชั้น ความไม่เสมอภาคทางด้านทรัพย์สินสมบัติระหว่างหัวหน้าครอบครัวได้ทำให้รูปแบบการดำรงชีวิตทางเศรษฐกิจสังคมแบบรวมหมู่ สลายตัวไป ในขณะที่เดียวกันมีการจัดสรรที่ดินซึ่งเคยเป็นสมบัติรวมหมู่ให้แก่ครอบครัวต่างๆ รายย่อย การพัฒนาไปสู่ระบบกรรมสิทธิ์เอกชนอย่างสมบูรณ์ได้สำเร็จลงอย่างเป็นขั้นตอนพร้อมๆกับการพัฒนาไปสู่ระบบครอบครัวแบบเดี่ยวเมียเดี่ยว ครอบครัวเดี่ยวขนาดเล็ก ได้กลายเป็นหน่วยเศรษฐกิจที่สำคัญของระบบสังคม”^(๘)

๘. Engels, The Origin of The Family, อ้างแล้ว, บทที่ ๕ ว่าด้วยยุคอนุรักษชนและอารยธรรม. นอกจากเองเกลส์จะบรรยายถึงการกำเนิดของรัฐแล้ว เราจะพบว่า เองเกลส์ได้เป็นผู้บุกเบิกในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงวิถีการผลิต และโครงสร้างสังคมของครอบครัวอีกด้วย โดยชี้ให้เห็นว่า พัฒนาการทางเศรษฐกิจและพลังการผลิตของชุมชน ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างครอบครัว ซึ่งมีผลกระทบไปถึงความสัมพันธ์ภายในครอบครัว รวมทั้งการกดขี่ทางเพศที่ฝ่ายชายกระทำต่อฝ่ายหญิง นับว่าเป็นแนวคิดที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อทฤษฎีการปลดปล่อยสตรีในยุคปัจจุบัน.

พัฒนาการไปสู่สังคมนิยมและการกำเนิดของรัฐ

ภายใต้เงื่อนไขของการแบ่งสังคมออกเป็นชนชั้นดังกล่าวนี้ ความสัมพันธ์ทางการผลิตของระบบบุพพกาล-แบบสหชีพ ได้เริ่มสลายตัวลงไป การใช้แรงงานของครอบครัวเดียวได้เข้ามาแทนที่การใช้แรงงานแบบรวมหมู่ ระบบกรรมสิทธิ์เอกชนได้เข้ามาแทนที่ระบบกรรมสิทธิ์รวมหมู่ ระบบโคตรวงศ์สลายตัวไปพร้อม ๆ กับ การกำเนิดของสังคมนิยมและรัฐ.

เอนเงิลส์จึงสรุปว่า ก่อนหน้าสังคมจะแบ่งออกเป็นชนชั้น ๕ ภาษีมัวร์ดำรงอยู่ไม่ เมื่อสังคมเริ่มมีชนชั้นปรากฏให้เห็น ความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดตั้งองค์กรพิเศษก็เริ่มเกิดขึ้น ทั้งนี้ ชนชั้นเจ้าสมบัติต้องการที่จะใช้อำนาจสถาปนาการปกครองของตน และรักษาอำนาจในการสะสมทรัพย์สินสมบัติให้มั่นคงยิ่งขึ้น องค์กรนี้มีไว้เพื่อสนับสนุนการขูดรีดส่วนเกินจากชนชั้นแรงงาน เมื่อมองจากด้านนี้แล้ว เอนเงิลส์ได้ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า รัฐเป็นองค์กรพิเศษที่ใช้ความรุนแรง และบังคับผู้คนให้ขึ้นต่อความรุนแรงอย่างเป็นระบบ องค์กรแห่งความรุนแรงนี้คือกองกำลังติดอาวุธ คุกตะราง กฎหมายศาล และเครื่องมืออื่น ๆ ที่บังคับเจตนาของผู้อ่อนให้ขึ้นต่อความรุนแรงได้^(๕)

๕. Engels, The Origin of the Family, อ่างแล้ว, โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบทที่ ๕ ว่าด้วยยุคอนุอารยชนและอารยธรรม.

เมื่อเป็นเช่นนั้น รัฐได้กลายเป็นองค์กรชนิดหนึ่งที่แยกตัว
ออกมาจากสังคม เห็นห่างจากสังคม เป็นกลไกที่มีไว้สำหรับคุ้ม
ครองการปกครองของผลประโยชน์ของคนกลุ่มน้อย. ซึ่งย่อม
หมายความว่าชนชั้นส่วนใหญ่ในสังคมจะถูกครอบงำและควบคุม
โดยกลไกนี้อย่างกว้างขวาง

บนพื้นฐานของบทนิพนธ์ “ต้นกำเนิดของครอบครัว” เล-
นิน ได้นำแนวคิดที่ว่าด้วย การกำเนิดของรัฐ มาขยายต่อ และสรุป
ให้ทันสมัยสำหรับสังคมยุคปัจจุบันว่า

“ในรัฐใดก็ตามที่มีระบอบกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลในที่ดิน และ
ในปัจจัยการผลิตดำรงอยู่ และทุนอยู่ในฐานะครอบงำ ไม่ว่าจะ
เป็นประชาธิปไตยสักแค่ไหน ก็ล้วนเป็นรัฐทุนนิยมทั้งสิ้น ก็ล้วนเป็น
กลไกซึ่งนายทุนใช้มาควบคุมชนชั้นกรรมกร และชาวนายากจนทั้งสิ้น
ส่วนสิทธิเลือกตั้งทั่วไป สภาร่างรัฐธรรมนูญ และรัฐสภา เป็น
เพียงรูปแบบเท่านั้น”(๑๐)

๑๐. เลนิน, “รัฐ”, อ้างแล้ว. เลนินต้องการจะบอกเราว่า เราจะต้องละทิ้งความ
เพื่อฝันไป ที่คิดว่า รัฐ มีเสรีภาพ มีความเสมอภาค และมีหน้าที่คุ้มครอง
ผลประโยชน์ของคนทั้งปวง. ครอบงำได้ทั้งนี้ยังมีการรักษาระบบกรรมสิทธิ์ส่วน
บุคคลในที่ดินและโรงงานไว้ ครอบงำได้ทั้งนี้ประชาชนยังคงอยู่ใต้อำนาจทาง
เศรษฐกิจของชนชั้นนายทุนใหญ่ เจ้าที่ดินใหญ่แล้ว ครอบงำนี้รัฐก็ยังเป็น
องค์กรของการกดขี่ตรึงตนเอง.

๑๖
 สัจธรรมข้อหนึ่งของเองเกสต์ และเลนิน ได้รับการพิสูจน์
 อย่างชัดเจนใน สังคมไทย ของเรากว่าวันนี้ ในขณะที่ ระบบ
 ทุนนิยม กำลังขยายตัว และเริ่มเข้ามาครอบงำเศรษฐกิจไทยมาก
 ขึ้นเป็นลำดับ เราจะพบว่า มีหลายกระแสหลายวงการพยายามชู
 ธงประชาธิปไตย และระบอบรัฐสภาขึ้นมา. เมื่อพิจารณาผิวเผิน
 เราอาจตีความว่า นั่นเป็นความก้าวหน้าชนิดหนึ่ง แต่เมื่อศึกษา
 อย่างละเอียดและลึกซึ้ง เราจะค้นพบว่า ประชาธิปไตยและระ
 บอบรัฐสภาที่พวกเขาหมายถึงนั้นเป็น ระบบเสรีภาพของชนชั้น
 นายทุนใหญ่ เจ้าที่ดินใหญ่มากกว่า. โดยเนื้อแท้แล้ว อำนาจอรัฐ
 ในสังคมไทย ยังอยู่ในกำมือของชนชั้นเหล่านี้ ภายใต้เงื่อนไข
 การสร้าง และการพัฒนาประชาธิปไตย (จอมปลอม) จะยิ่งทำ
 ให้การปกครองของทุนนิยม เพิ่มความร้ายกาจยิ่งขึ้น ชนชั้นนาย
 ทุนใหญ่ เจ้าที่ดินใหญ่และกลุ่มผู้มีอำนาจทางการเมืองการทหาร
 จะใช้เสรีภาพอย่างเต็มที่ระดมทรัพยากรและองค์กรของรัฐทั้งปวง
 มาชุก्रीดแรงงานของกรรมกรชาวนา ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ลังเลใจ
 เลยในการที่จะใช้กลไกของรัฐควบคุม ครอบงำ ปราบปรามประ
 ชาชนทั่วไปมิให้เงยหัวขึ้นมาได้.

จากเองเกลส์ ถึง กุหลาบ สายประดิษฐ์

การวิเคราะห์ วิธีการผลิตในอดีต เช่นระบบบุพพกาล ระบบทาส และระบบศักดินา นับว่ามีความสำคัญยิ่งทางภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ คงจะเห็นว่า มาร์กซ เองเกลส์และเลนิน ต่างให้ความสนใจกับเรื่องเหล่านี้เป็นอย่างมาก ทั้งสามท่านได้สรุปว่า พัฒนาการของสังคมเป็นกระบวนการทางประวัติศาสตร์ที่ก้าวจากขั้นต่ำไปสู่ขั้นสูง. จากระบบบุพพกาลไปสู่ระบบทาส จากระบบทาสไปสู่ระบบศักดินา เป็นต้น. วิธีการของลัทธิมาร์กซ เน้นการวิเคราะห์แบบพัฒนาการเป็นอย่างมาก สังคมเป็นระบบที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การศึกษาวิธีการผลิตในอดีตจะทำให้เราเห็นอย่างชัดเจนเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ที่ควบคุมการเกิด การพัฒนา และการสลายตัวของระบบสังคมแต่ละระบบ

นอกจากนั้น ในระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ เรายังได้ค้นพบว่า สิ่งเก่า ๆ และซากเดนของระบบเก่า ยังคงมีอิทธิพลอยู่ อย่างเช่นในระบบสังคมไทย การชู้ตริคแบบทุนนิยมเริ่มมีความสำคัญมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกัน สิ่งเก่า ๆ ของระบบศักดินา ก็ยังคงขยายอิทธิพลที่มีตมไปทั่วสังคมไทย ดังนั้นการวิเคราะห์วิธีการผลิตในอดีตจะช่วยให้เราเข้าใจปรากฏการณ์และแก่นแท้ของ

ปัญหาในสังคมปัจจุบันได้อย่างดี รวมทั้งจะทำให้เรามี ยุทธศาสตร์ และยุทธวิธีในการเปลี่ยนแปลงสังคม ที่ถูกต้องด้วย.

กุหลาบ สายประดิษฐ์ ได้ศึกษางานของเองเกลส์ “ต้นกำเนิดของครอบครัว, ระบบกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลและรัฐ” อย่างละเอียดลึกซึ้ง และได้เรียบเรียง “กำเนิดครอบครัว” และ “ระเบียบสังคมของมนุษย์” ขึ้นมา กุหลาบต้องการที่จะชี้ให้พวกเราได้คำนึงอยู่เสมอว่า

“สิ่งต่าง ๆ ที่เราได้รู้ ได้เห็นว่า มีอยู่รอบตัวเรา และในโลกนั้นนั้น น่าจะเป็นสิ่งที่ได้ผ่านวิวัฒนาการมาเป็นขั้น ๆ แล้วทั้งนั้น ก่อนที่จะมาถึงรูปที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และในทำนองเดียวกัน สิ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ก็มีแต่จะพัฒนาเปลี่ยนแปลงสืบต่อกันไป”

การเสนอประวัติมนุษยชาติ และวิวัฒนาการระเบียบสังคมของกุหลาบ เป็นการโต้กระแสดความคิดโบราณนิยมอย่างถอนราก ถอนโคน โดยย่ำว่าสถาบันสังคม รัฐ และวิถีชีวิตของคนเราในรูปแบบปัจจุบันเป็นสิ่งที่ไม่ยั่งยืน เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ เราต้องทำความเข้าใจในหลักการสำคัญที่สุดเกี่ยวกับเรื่องนี้ให้ได้เสียก่อน มิฉะนั้นแล้วเราจะไม่สามารถมองเห็นความหมายของงาน

ทั้ง ๒ ชั้นของกุหลาบได้อย่างลึกซึ้ง. เราอาจสรุปได้อย่างสั้น ๆ ว่า กุหลาบ สายประติษฐ์เรียบเรียงงานทั้ง ๒ เล่มนั้นขึ้นมา ก็เพื่อที่จะชี้ให้เราเห็น กฎแห่งการเปลี่ยนแปลงระบบสังคม นั้นเอง.

กฎแห่งการเปลี่ยนแปลงระบบสังคมเช่นว่านี้ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาอำนาจรัฐอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ กุหลาบ สายประติษฐ์ และเองเกลส์ มีข้อสรุปร่วมกันว่า

“ประวัติศาสตร์ได้แสดงให้เห็นว่า รัฐนั้นมิใช่สิ่งที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับฟ้าและดิน และก็มิใช่สิ่งที่จะอยู่คู่ฟ้าและดินไปชั่วกัลปาวสาน”

กุหลาบย้ำว่า ได้เคยมีสังคมมนุษย์เกิดขึ้น ดำรงอยู่เป็นเวลานานนับพัน ๆ ปีโดยไม่มีสิ่งที่เรียกว่า รัฐ เลย มนุษย์สมัยนั้นนอกจากจะ “ไม่เคยได้ยินได้ฟังถึงสิ่งที่เรียกว่า รัฐ แล้ว เขายังไม่รู้จักสิ่งที่เรียกว่า คุกตะราง ไม่รู้จักกองทัพ ตำรวจ และศาล” เขาอยู่ด้วยความรื่นรมย์ ด้วยความผาสุก ชีวิตอิสระทั่วหน้ากัน โดยปราศจากสถาบันและอำนาจบังคับบัญชาของรัฐ. ต่อเมื่อมีชนชั้นเกิดขึ้นมาในสังคม รัฐจึงถูกสร้างขึ้นมาด้วยเพื่อสนับสนุนสังคมชนชั้น. ภายใต้อำนาจกดดันในยุคที่กุหลาบเรียบเรียงงาน ๒ ชั้นนั้นขึ้นมา กุหลาบไม่ได้เสนอ หนทางออก วัให้ชัดเจน.

เองเกลส์ ได้ก้าวไปไกลกว่า กุหลาบ สายประดิษฐ์ โดย
กล่าวว่า

“ขณะนี้ เรากำลังเข้าสู่ยุคของพัฒนาการการผลิต ซึ่ง การ
ดำรงอยู่ของชนชั้น ได้กลายเป็นอุปสรรคขัดขวางความเจริญทาง
เศรษฐกิจเสียแล้ว. ชนชั้นจะต้องล่มสลายไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้
เหมือนกับที่ชนชั้นได้เกิดขึ้นมาเพราะความจำเป็นทางประวัติ
ศาสตร์ รัฐก็จะล่มสลายไปเหมือนกับชนชั้นเช่นเดียวกัน. และ
แล้วสังคมจะจัดตั้ง การผลิตบนพื้นฐานของการรวมตัวกันอย่าง
อิสระและเท่าเทียมกันระหว่างผู้ใช้แรงงาน เมื่อนั้นสังคมจะเอา
กลไกของรัฐทั้งหมด ไปเก็บไว้ในพิพิธภัณฑ์เคียงข้างเครื่องปั้น
ฝ้ายและขวานทองแดง”.

ถึงเวลานั้น ก็จะไม่มืรัฐ ก็จะไม่มีการขูดรีด.

กำเนิดครอบครัวของมนุษยชาติ

คำนำ

ข้าพเจ้าขอเสนอประวัติมนุษยชาติ เริ่มแต่ยุคคนป่า และต่อมาในยุคอารยชน จนกระทั่งเชื่อมโยงถึงยุคอารยธรรม เรื่องของเราจะเริ่มด้วยกำเนิดครอบครัวของมนุษย์ แต่เบื้องบุพพกาล และจะดำเนินการสืบสาวราวเรื่องต่อมาจนถึงยุคปัจจุบัน ใจความของเรื่องที่ข้าพเจ้าได้เคยนำออกเสนอในปาฐกถาเรื่อง ฐานะของสตรีแล้วครั้งหนึ่ง แต่ในการเสนอนี้จะเป็นการเสนอในรูปกำเนิดครอบครัวของมนุษย์อย่างละเอียด

เราควรจะได้ทราบว่ ทั้งที่โลกได้มีความเจริญก้าวหน้ามาอย่างน่าอัศจรรย์แล้วก็ดี แต่ความรู้ในเรื่องประวัติศาสตร์แห่งครอบครัวของมนุษย์นั้น เพิ่งจะมีการค้นคว้าเปิดเผยออกมาภายในรอบร้อยปีนี้เอง จนกระทั่งถึงปี ค.ศ. ๑๘๖๐ ก็ยังไม่มีประวัติศาสตร์ว่าด้วยเรื่องครอบครัวของมนุษย์เกิดขึ้นในโลก จนถึงปีนั้นในส่วนที่เกี่ยวกับประวัติของครอบครัวมนุษย์แล้ว วิทยาศาสตร์

สูตรของประวัติศาสตร์ก็ยังคงตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของคัมภีร์ห้าเล่มของโมเสสอย่างสิ้นเชิง ในคัมภีร์ห้าเล่มนั้นได้มีการบรรยายถึงครอบครัวแบบพ่อบ้านไว้ค่อนข้างละเอียด ยิ่งกว่าที่มักกล่าวไว้ในที่อื่น ๆ และคัมภีร์ดังกล่าวนั้นก็มิเพียงแต่จะรับรองว่า ครอบครัวแบบพ่อบ้านนั้นเป็นรูปครอบครัวที่เก่าแก่ที่สุดของมนุษย์ หากยังแสดงให้เห็นว่า เมื่อได้คัดเอาเรื่องของผู้ชายมีเมียหลายคนออกไปแล้ว ครอบครัวแบบพ่อบ้านนั้น ก็เหมือนกับครอบครัวของพวกกระฎุมพีในยุคปัจจุบันนั่นเอง ประจวบที่ครอบครัวของมนุษย์มิได้เผชิญกับความคลี่คลายขยายตัวในทางประวัติศาสตร์มาอย่างแท้จริงแต่อย่างใดเลย อย่างมากที่สุดก็เพียงแต่ได้ยอมรับว่า สมัยที่มนุษย์ชายหญิงได้เคยมีการสมสู่อย่างสำส่อนนั้น อาจจะได้เคยมีมาแต่กาลดึกดำบรรพ์

จนถึงปี ค.ศ. ๑๘๖๐ ความรู้ในเรื่องครอบครัวของมนุษย์ก็มีอยู่เพียงเท่านั้นเอง คนโดยมากก็เข้าใจกันว่าครอบครัวแบบพ่อเดียวเมียเดียวหรือครอบครัวหน่วยเล็ก ๆ เอกเทศที่รู้จักกันในปัจจุบันนี้ เป็นรูปครอบครัวดั้งเดิมที่มีมาแต่ดึกดำบรรพ์ นอกจากนั้นก็ได้ยินได้ฟังถึงเรื่องผู้ชายคนหนึ่งสมสู่กับผู้หญิงหลายคนหรือหญิงคนหนึ่งมีสามีพร้อม ๆ กันหลายคน ซึ่งถือกันว่าเป็น

เรื่องจำพวกแปลกประหลาดที่ปฏิบัติกันเป็นพิเศษในหมู่ชนบางจำพวก

การศึกษาประวัติศาสตร์เกี่ยวกับครอบครัวของมนุษย์อย่างแท้จริง ได้เปิดฉากขึ้นในปี ค.ศ. ๑๘๖๑ คือนับแต่บัคโฮเฟน (Bachofen ค.ศ. ๑๘๕๑-๑๘๘๗ เป็นนักนิติศาสตร์ และนักประวัติศาสตร์ชาวสวิสส์) ได้พิมพ์หนังสือว่าด้วยเรื่อง สิทธิทางมารดา (mother-right) ออกสู่การพิจารณาของสาธารณชนในหนังสือเล่มนี้ ผู้เขียนได้ตั้งข้อเสนอให้พิสูจน์ หรือประพจน์ (propositions) ขึ้นมาสี่ข้อ คือ ๑. แต่ดั้งเดิมทีเดียวมนุษย์ได้สมสู่อยู่ด้วยกันอย่างส่ำส่อน ๒. การสมสู่ของมนุษย์ในรูปนี้ เป็นเหตุให้ไม่มีทางจะทราบได้อย่างแน่นอนว่าใครเป็นบิดาของเด็กที่เกิดมา เพราะฉะนั้นการสืบสายของเด็กจึงมีทางที่นับได้แต่ทางสายของมารดาทางเดียว นั่นคือกำเนิดของสิทธิทางมารดา และการนับการสืบสายของเด็กทางมารดานี้ ได้ปฏิบัติกันอย่างแพร่หลายในหมู่ชนโบราณแต่ดั้งเดิมมา ๓. ด้วยเหตุนี้สตรีในฐานะที่เป็นมารดา และเป็นฝ่ายเดียวที่อาจแสดงได้ว่าเป็นบรรพชนอันแน่นอนของเด็กที่เกิดมา จึงเป็นบุคคลที่ได้รับการเคารพยกย่องอย่างสูง และเพราะเหตุนี้ในกาลต่อมา สตรีจึงเป็นผู้มีอำนาจ

สูงสุดในการปกครอง (Gynecoeracy) ๔. การเปลี่ยนแปลงรูป การสมรสมาสู่แบบผัวเดียวเมียเดียว (Monogamy) ซึ่งกำหนดว่าสตรีจะต้องตกเป็นของชายแต่ผู้เดียว นั้น นับว่าเป็นการละเมิดบัญญัติทางศาสนาของยุคดึกดำบรรพ์ (ท่านนักปราชญ์ผู้บรรยายเรื่องนี้ ได้ชี้แจงว่าตามความเป็นจริงแล้วหมายถึงการละเมิดสิทธิตามประเพณีดึกดำบรรพ์ของชายอื่น ๆ ซึ่งมีสิทธิร่วมสมรสในผู้หญิงคนเดียวกัน)

ข้อเสนอของบักโฮเฟินส์ประการนี้ แม้ว่าในบางส่วนจะมี สู้กระจางชัดทีเดียว เพราะเหตุว่ามีผ้าแห่งทัศนะในเรื่องที่เกี่ยวกับความล้มล้มหัตถ์จรรยาเข้ามาดบังไว้บ้างก็ดี แต่บักโฮเฟิน ก็ พิสูจน์ได้ว่าข้อเสนอที่เป็นหลักใหญ่ ๆ ของเขานั้นเป็นข้อเสนอที่ ถูกต้อง และข้อเสนอของเขาที่ได้เสนอขึ้นมาในปี ค.ศ. ๑๘๖๑ นั้น นับว่าเป็นการปฏิวัติความคิดที่เกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างสิ้นเชิง

ต่อมาในปี ค.ศ. ๑๘๖๕ นักวิทยาศาสตร์และนักกฎหมาย ชาวอังกฤษชื่อแม็คเล็นนัน (MacLennan ค.ศ. ๑๘๒๖-๑๘๘๑) ได้เสนอผลการศึกษาอันคว่ำของเขาเกี่ยวกับเรื่องการสมรสของ มนุษย์ในยุคดึกดำบรรพ์ ในกาลต่อมาข้อเสนอของแม็คเล็นนัน ได้รับการวิพากษ์พิสูจน์เสื่อมค่าลงไปเป็นอันมาก แต่การค้นคว้า

ที่มีคุณค่าของเขาก็ยังคงมีอยู่ และข้อเสนอข้อหนึ่งของแม็คเล็น-
 นั้นก็สอดคล้องต้องกันกับของบัคโฮเฟิน คือในข้อที่รับรองการ
 นับ การสืบสายของอนุชนแต่ทางมารดาทางเดียว ว่าเป็นระบบ
 ๕ เดิม

ถัดจากแม็คเล็นนั้น ก็มาถึง มอร์แกน (Lewis Henry
 Morgan ค.ศ. ๑๘๑๘-๑๘๘๑) ซึ่งเป็นนักวิทยาศาสตร์ชาวเม-
 ริกัน มอร์แกนได้ปรากฏตัวออกมาในสนามประวัติศาสตร์เกี่ยวกับ
 เรื่องครอบครัวของมนุษย์ในปี ค.ศ. ๑๘๗๑ พร้อมด้วยข้อเท็จ
 จริงอันใหม่ และเป็นข้อเท็จจริงที่ยุติปัญหาหลายประการลงได้
 จากผลแห่งการสำรวจค้นคว้าของเขา ทำให้มอร์แกนมีความมั่น
 ใจว่า ระบบญาติวงศ์ที่ปรากฏแพร่หลายอยู่ในบรรดาเผ่าชนเอีย
 โรควานั้น เป็นระบบอย่างเดียวกันที่ใช้อยู่ทั่วไปในบรรดาชนพื้น
 เมืองของสหรัฐอเมริกา และทั่วไปในทวีปอเมริกา สิ่งที่มอร์แกน
 ค้นพบในครั้งนั้นมีดังนี้

๑. ระบบญาติวงศ์ของพวกอินเดียนในทวีปอเมริกานั้นยัง
 ได้มีแพร่หลายอยู่ในเผ่าชนต่าง ๆ ในทวีปเอเชียด้วย และยังได้
 มีอยู่ในทวีปแอฟริกาและออสเตรเลีย ในรูปที่ได้มีการดัดแปลง
 แยกต่างออกไปบ้าง

๒. ระบบญาติวงศ์ที่มอร์แกนค้นพบในเผ่าชนอินเดียนนั้น เป็นระบบที่อธิบายได้อย่างหมดจด โดยรูปแบบการสมรสหมู่ของชนพื้นเมืองบนหมู่เกาะฮาวายอิ และหมู่เกาะออสเตรเลีย ที่ยังคงมีอยู่และก็ใกล้จะสาปสูญไปแล้ว ทั้งนี้หมายความว่า การนับญาติวงศ์ของเผ่าชนอินเดียนนั้น ไปตรงกันกับการนับญาติวงศ์ของชนพื้นเมืองบนเกาะฮาวายอิ ในรูปแบบการสมรสหมู่ของชนเหล่านั้น

๓. คู่เคียงกัน กับการสมรสหมู่ที่ชนพื้นเมืองบนเกาะเหล่านั้นยังคงใช้อยู่ นั้น ยังมีระบบญาติวงศ์อีกระบบหนึ่งที่ปรากฏแพร่หลายอยู่ในบรรดาชาวเกาะเหล่านั้น ซึ่งจะอธิบายได้ก็แต่โดยรูปแบบการสมรสหมู่ที่เก่าแก่ยิ่งไปกว่านั้นอีก แต่ทว่าในกาลปัจจุบันรูปแบบการสมรสหมู่เช่นนั้น ไม่มีเหลือตกค้างอยู่ ณ ที่ใดอีกแล้ว

อาศัยระบบญาติวงศ์ที่ค้นคว้าได้มา^๕เอง ที่มอร์แกนได้ใช้เป็นจุดตั้งต้นสะสางปัญหาต่างๆ และได้พิจารณากำหนดรูปแบบของครอบครัวที่สอดคล้องกลมกลืนกับระบบญาติวงศ์^๕ และอาศัยรูปแบบของครอบครัวนั้น^๕อาจลงความเห็นกำหนดขึ้นได้จากหลักฐานของระบบญาติวงศ์^๕ มอร์แกนก็ได้เปิดทางใหม่ขึ้นในวงการ

สืบสวนค้นคว้า และการวินิจฉัยใคร่ครวญลึกซึ้งลงไป ในเรื่องราวของมนุษยชาติก่อนสมัยประวัติศาสตร์

ค.ศ. ๑๘๗๗ มอร์แกนได้เสนอผลงานสืบสวนค้นคว้าของเขาลงในหนังสือเล่มสำคัญอันมีชื่อว่า Ancient Society ในหนังสือเล่มใหม่นี้มอร์แกนได้ทำความเข้าใจแจ่มแจ้งให้แก่ปัญหาบางข้อที่ยังคลุมัว ๆ อยู่ แต่ครั้ง ค.ศ. ๑๘๗๑ การค้นพบอันใหม่ของมอร์แกนใน ค.ศ. ๑๘๗๗ ที่นับว่าเป็นการค้นพบอันสำคัญยิ่งก็คือ การค้นพบว่าชาติวงศ์ (gens) ของมนุษย์แต่เบื้องบุพพกาลซึ่งได้ก่อตั้งขึ้นมาตามประเพณีแห่งการสืบสายทางมารดานั้น เป็นชาติวงศ์ในรูปแบบดั้งเดิม จากชาติวงศ์ ซึ่งมีกำเนิดจากการถือสิทธิทางมารดา ต่อมาจึงได้เกิดมีชาติวงศ์อีกรูปหนึ่ง ซึ่งคลี่คลายออกมาจากชาติวงศ์ดั้งเดิม และซึ่งได้ก่อตั้งขึ้นมาจากการถือสิทธิทางบิดา กล่าวคือให้กับการสืบสายของอนุชนจากทางบิดา ชาติวงศ์รูปใหม่นี้มีอยู่ในหมู่อารยชนโบราณ ได้แก่พวกกรีกและโรมัน ชาติวงศ์ของชนชาติกรีกและโรมันซึ่งเป็นปริศนาลึกลับของบรรดานักประวัติศาสตร์ก่อนหน้าการค้นพบของมอร์แกนนั้น บัดนี้ก็ได้รับการอธิบายโดยชาติวงศ์ของพวกอินเดียน ซึ่งมอร์แกนได้เสนอขึ้นมาและโดยระบบชาติวงศ์ของพวกอินเดียนนี้ ในวงการประวัติ

ศาสตร์ของสังคมยุคบุพกาล ก็ได้พบหลักเกณฑ์อันใหม่สำหรับ
การศึกษาในเรื่องนี้

การค้นพบของมอร์แกน ในข้อที่ว่าชาติวงศ์ที่ก่อตั้งขึ้นมา
จากการถือสิทธิทางมารดาเป็นชาติวงศ์รูปดั้งเดิมและเป็นชาติวงศ์
ขั้นต้น ที่นำไปสู่ชาติวงศ์ของพวกอารยชน ซึ่งก่อตั้งขึ้นมาจาก
การถือสิทธิทางบิดานี้ ถือกันว่าเป็นการค้นพบที่มีความสำคัญแก่
ประวัติศาสตร์ยุคบุพกาล เสมอด้วยความสำคัญแห่งทฤษฎี วิ
วัฒนาการของ คาร์วิน ที่มีแก่วงการชีววิทยานั้นทีเดียว

หนังสือของมอร์แกน ซึ่งมีชื่อว่า Ancient Society หรือ
นัยหนึ่งหนังสือที่แสดงผลการสืบสวนค้นคว้าในเรื่องความเจริญ
ของมนุษย์ จากยุคคนป่าไปสู่ยุคอนารยชนจนถึงยุคอารยธรรม
เป็นหนังสือที่นับถือกันว่า มีคุณค่ายิ่งสำหรับการศึกษาประวัติ
มนุษยชาติ ในยุคก่อนประวัติศาสตร์ มอร์แกนได้ปลุกปล้ำสืบ
สวนค้นคว้าในเรื่องนี้มาเป็นเวลาร่วมสี่สิบปี จึงได้เขียนหนังสือ
เล่มนี้ขึ้น เพราะฉะนั้นจึงไม่เป็นของประหลาดเลยที่หนังสือ
Ancient Society ของมอร์แกนได้รับความยกย่องว่าเป็นหนังสือ
เล่มหนึ่งในจำนวนหนังสือไม่กี่เล่มที่มีความสำคัญอย่างยิ่งยวดสำ
หรับยุคปัจจุบัน

ท่านเมธีทางวิทยาศาสตร์สังคมท่านหนึ่ง ได้ใช้หนังสือของ

มอร์แกนเล่มนี้เป็นพื้นฐานการบรรยายเรื่องกำเนิดครอบครัวของมนุษย์ โดยเปรียบเทียบผลงานค้นคว้าของมอร์แกนกับผลงานค้นคว้าของนักค้นคว้าอื่นๆ ในส่วนข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์นั้น นอกจากที่มอร์แกนได้ค้นคว้านำมาแสดงไว้แล้ว ท่านเมธียังได้เพิ่มเติมส่วนที่ท่านได้เสาะหามาเองด้วย และนอกจากข้อยุติต่างๆ ที่มอร์แกนได้แสดงไว้แล้ว ท่านเมธียังได้แสดงข้อยุติของท่านลงไว้ด้วย

ในการเสนอเรื่อง *กำเนิดครอบครัวของมนุษย์* นี้ ข้าพเจ้ามิได้ทำอะไรมากไปกว่าจะถ่ายทอดคำบรรยายของท่านนักปราชญ์ออกสู่การศึกษาของประชาชนคนไทยเท่านั้น ในขั้นต้นนี้ ข้าพเจ้าได้ตัดทอนข้อความที่เป็นรายละเอียดบางตอนออกเสียบ้าง เพื่อผ่อนคลายความหนักของเรื่องลงเล็กน้อย ข้าพเจ้าขอบอกกล่าวแก่ผู้อ่านไว้ด้วยว่า ในการอ่านเรื่องนี้ท่านจะมีได้อ่านเรื่องประเพณีการสมรสของชนชาติต่างๆ แต่ยุคคือคำบรรพ์มาจนถึงติดต่อเชื่อมโยงกับยุคอารยธรรม เพียงในฐานะที่เป็นเรื่องประเพณีอันแปลกประหลาด ที่นำมาเล่าสู่กันฟัง เป็นความรู้รอบตัว หรือเพื่อความบันเทิงใจเท่านั้น หากว่าท่านจะได้ศึกษา เรื่องราวอันเป็นรากฐานทางประวัติศาสตร์ ที่จะนำไปสู่การอ่านประวัติศาสตร์ ในยุค

ต่อๆ มาด้วยความเข้าใจอันถูกต้องต้องแก่ในการอ่านเรื่องนี้ท่าน
มิเพียงจะได้ฟังคำเล่าเรื่อง ว่าอะไรได้เกิดขึ้นเมื่อนั้นเมื่อนี้และ
เป็นอย่างนั้นอย่างนั้นเท่านั้น หากท่านยังจะได้ศึกษาข้อวิเคราะห์
และข้อสรุปอันยกขึ้นเป็นหลักที่จะนำไปสู่ความเข้าใจในปัญหาอื่นๆ
ของชุมชนมนุษย์อีกด้วย

ข้อความในตอนหนึ่งๆ ของเรื่องนี้ อาจจะทิ้งความสงสัย
ไว้ให้แก่ท่านบ้าง และอาจมีข้อความบางตอนที่ต้องการคำอธิบาย
ให้กระจ่างขึ้น ถ้าท่านเกิดความรู้สึกเช่นนี้ ก็ขออย่าได้มีกังวล
เพราะว่าเรื่องราวในตอนต่อๆ ไป จะคลี่คลายความสงสัย ที่อาจ
มีในบางตอนต้นๆ ให้หมดไป และในสุดท้าย หากว่ายังมีข้อ
ความบางตอน ที่ต้องการคำอธิบายเพิ่มเติม เพื่อความแจ่มแจ้ง
ข้าพเจ้าก็จะเขียนคำชี้แจง เป็นบทสรุปไว้

ประวัติมนุษยชาติยุคคนป่า และยุคอารยชนนี้ นอกจาก
เรื่องอันว่าด้วยกำเนิดครอบครัวของมนุษย์แล้ว ท่านนักปราชญ์
ยังได้บรรยายถึงระเบียบการปกครองของชุมชนชน ในยุคทั้งสอง
ไว้ด้วย รวมทั้งเรื่องกำเนิดของรัฐ และเรื่องชีวิตทางเศรษฐกิจ
เรื่องราวของมนุษย์ ในยุคที่คนสมัยปัจจุบันเรียกว่าป่าเถื่อนนั้น
ข้าพเจ้าเห็นว่า เป็นเรื่องที่น่าสนใจและน่าศึกษาอย่างยิ่ง หากเรา

ทราบว่า เราควรจะศึกษาอย่างไร ดังที่ท่านจะได้พบคำตอบจากการอ่านเรื่องนี้

เมื่อเราท่านพบเห็นคนประพฤติน่าท้อ หรือมีจิตใจกักขฬะโสมม เกินกว่าปรกติธรรมดาที่เคยพบเห็นกันมา เราก็มักจะบรรยายคนเช่นนั้นว่า เป็นเหมือนอ้ายพวกคนป่าเถื่อน แต่เมื่อท่านได้ศึกษาเรื่องราวของพวกคนป่าตลอดแล้ว บางทีท่านอาจจะเกิดความสงสัยขึ้นว่า เป็นการสมควรและถูกต้องแน่ละหรือที่จะบรรยายคนที่มีความประพฤติจิตใจชั่วช้าสามานย์อย่างเหลือเกินว่า เป็นเหมือนอ้ายพวกคนป่า บางทีเมื่อท่านได้ทราบประเพณีบางประการ อันแสดงถึงคุณธรรมอันสูงที่มีอยู่ในหมู่พวกคนป่าแล้ว ท่านอาจจะตะขิดตะขวงใจ ที่จะบรรยายบุคคลที่ชั่วช้าสารเลวด้วยการเปรียบเทียบกับพวกคนป่า และบางทีท่านอาจจะคิดหาคำเปรียบเทียบเสียใหม่ ที่ถูกต้องกับความจริงยิ่งกว่า

ลิวอิสเฮนรีมอร์แกน นักวิทยาศาสตร์ชาวอเมริกัน ผู้ศึกษาค้นคว้าในเรื่องสังคมของมนุษย์ยุคดึกดำบรรพ์ ได้ไปใช้ชีวิตส่วนใหญ่ของเขากับพวกชนพื้นเมืองของอเมริกา (เผ่าเอี้ยโรควา Iroquois) ซึ่งยังคงมีถิ่นฐานอยู่ในรัฐนิวยอร์กในทุกวันนี้ ตัวมอร์แกนเอง ได้รับการต้อนรับให้เข้าร่วมเป็นวงศ์วานอยู่ในชาติกุลหนึ่งของเผ่าชนเอี้ยโรควา ชื่อว่าชาติกุล เซนเนคา (Seneca) ในการไปใช้เวลาคลุกคลีศึกษาชีวิตของชนพวกนั้น มอร์แกนได้พบระบบการนับสังญาติ (System of consanguinity) ในหมู่ชนเหล่านั้นแตกต่างตรงกันข้ามกับความสัมพันธ์ทางครอบครัวที่ได้เป็นอยู่ตามจริงในเวลานั้น

การสมรสในหมู่ชนเหล่านั้นที่มอร์แกนได้พบเป็นการสมรสที่กระทำกันเป็นคู่ ๆ โดยที่แต่ละฝ่ายอาจจะบอกเลิกร้างเสียได้ง่ายๆ มอร์แกนเรียกครอบครัวที่เกิดจากการสมรสแบบนี้ว่า “ครอบครัว

ครัวคู่” (Pairing family) บุตรที่เกิดจากครอบครัวคู่นี้ ย่อมเป็นที่รักและรับรоргกันในกลุ่มนุขของคนเหล่านั้น และจะไม่ใช่ที่สงสัยกันเลยว่า ใครเกี่ยวข้องเป็นอะไรกัน คือใครเป็นพ่อเป็นแม่ เป็นพี่เป็นน้อง และเป็นลูกเต้าของตน แต่การนับวงศาคณาญาติตามที่ใช้กันอยู่ในขณะนั้น หากตรงกับสภาพตามความเป็นจริงไม่ นอกจากบุตรชายหญิงของตนแล้ว พวกเอี้ยโรควาที่เป็นชาย ยังเรียกบุตรชายหญิงของพี่น้องชายของเธอว่า เป็นบุตรของเธอด้วย และบุตรของพี่น้องเหล่านั้นก็เรียกเธอว่าพ่อ ส่วนบุตรชายหญิงของพี่น้องสาว เธอเรียกว่าหลานชายและหลานสาว และเด็ก ๆ ก็เรียกเธอว่าลุงหรืออา ในทางกลับกัน พวกสตรีเอี้ยโรควา เรียกบุตรชายหญิงของพี่น้องสาวว่าบุตรของเธอ และเด็ก ๆ ที่มีใช้บุตรของเธอเหล่านั้นก็เรียกเธอว่าแม่ ส่วนบุตรของพี่ชายน้องชายนั้น เธอเรียกเหล่าหลานชายและหลานสาว และเด็ก ๆ ก็เรียกเธอว่าป้าหรือน้า ในทำนองเดียวกันบุตรของพี่น้องชายต่างก็เรียกกันและกันว่าพี่ว่าน้อง และบุตรของพี่น้องหญิง ก็เรียกกันว่าพี่น้อง แต่บุตรของพี่น้องหญิง และบุตรของพี่น้องชาย ไม่เรียกกันว่าพี่ว่าน้องหากเรียกกันว่าญาติหรือลูกพี่ลูกน้องเท่านั้น

การเรียกขานหรือการนับญาติวงศ์กันในทำนองนี้ หาใช่

เป็นการเรียกกันไปอย่างไรสาระหรือความหมายก็หาไม่ได้ หากเป็นการรับนับถือกันอย่างจริงจัง และเป็นการแสดงถึงความป็นญาติอย่างสนิท และอย่างห่าง ๆ อย่างแท้จริงทีเดียว ระบบสังคมญาติ เช่นที่กล่าวมานี้ ไม่เพียงแต่จะใช้กันในหมู่ชนอินเดียนอเมริกันทุกหมู่เหล่าเท่านั้น หากยังได้ใช้กันอย่างแพร่หลาย ในหมู่ชนพื้นเมืองของประเทศอินเดีย ดังเช่นในบรรดาเผ่าชนตราวิเดียนหรือมิลักชะ ในแคว้นเบคคันและเผ่าชนที่ใช้ภาษาโกราในแคว้นฮินดูสทาน

เหตุไฉนจึงได้มีการนับญาติวงศ์ผิดแผกแตกต่างไปจากรูปแบบอันแท้จริงของครอบครัวตามที่เป็นอย่างน้อย ชื่อนี้จำเป็นต้องมีคำอธิบาย และก็จะอธิบายไปในทางใดเล่า? เนื่องด้วยระบบญาติวงศ์ ได้รับนับถือว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งยวดในระเบียบสังคมของมนุษย์ทุกเผ่าพันธุ์ ในยุคคนป่า (Savagery) และยุคอารยชน (Barbarism) และเนื่องด้วยการนับญาติวงศ์ เช่นที่กล่าวมานี้ ได้มีอยู่อย่างแพร่หลาย ไม่แต่ในบรรดาเผ่าชนทั่วทวีปอเมริกา หากยังมีอยู่ในบรรดาหมู่ชนที่ต่างเผ่าพันธุ์ กันในเอเชียรวมทั้งในแอฟริกา และในออสเตรเลียด้วย เพราะฉะนั้นการเฉลยปัญหาข้อนี้ จึงไม่พึงกระทำไปอย่างลวก ๆ หรืออย่างขอไปที หากจำเป็น

จะต้องเฉลยโดยอาศัยแนวทางประวัติศาสตร์ เพราะเหตุว่า คำว่า พ่อ ลูก พี่น้องชายและพี่น้องหญิงนั้น หาใช่เป็นแต่คำเรียกขานกันในทางยกย่องตามแบบพิธีเท่านั้น หากเป็นคำที่มีความหมายอย่างสมบูรณ์แท้จริง และประกอบด้วยพันธะที่ผู้ถูกเรียกขานจะต้องปฏิบัติต่อกันอย่างจริงจังทีเดียว ทั้งยังเป็นส่วนสาระสำคัญยิ่งของการประกอบขึ้นเป็นเรือนร่างสังคม (Social constitution) ของหมู่ชนเหล่านั้นด้วย

ในหมู่เกาะแซนด์วิช (Sandwich Islands ซึ่งเป็นชื่อเดิมของเกาะ Hawaii) นั้นได้ปรากฏว่า มีรูปแบบครอบครัว ซึ่งมีการนับพ่อนับแม่ นับพี่น้องชายหญิง นับลูกชายลูกสาว นับลูกบ้าน้ำอา และนับหลานชายหลานหญิง ในระบบเดียวกับที่พวกอินเดียนในอเมริกาใช้กันจนกระทั่งมาถึงครึ่งศตวรรษแรกของศตวรรษที่สิบเก้า แต่ก็เป็นการนำอัจฉริยะอยู่ที่ระบบญาติวงศ์ อันปรากฏแพร่หลายอยู่ ณ เกาะฮาวายอินั้น ก็เป็นระบบที่ขัดแย้งกับรูปแบบของครอบครัวที่เป็นอยู่ตามจริงอีกเหมือนกัน บนเกาะนั้นญาติชั้นหนึ่งทั้งหมด ต่างถือกันว่าเป็นพี่เป็นน้องกันแท้ ๆ และถือกันว่าเป็นลูกมิใช่แต่เฉพาะของแม่ และพี่น้องสาวของแม่ของตนเท่านั้น หรือมิใช่แต่เฉพาะของพ่อ และพี่น้องชายของพ่อตน

เท่านั้น หากถือว่าเป็นลูกของพี่น้องชายและพี่น้องหญิงทั้งหมด
ของพ่อแม่ของตนโดยไม่มี ความแตกต่างอะไรกันเลย

การณ์เป็นเช่นนี้หากระบบญาติวงศ์ของพวกอินเดียนอเมริกา
กัน ที่ได้ค้นพบว่ามีอยู่ในปัจจุบัน อันสื่อสำแดงว่า ได้เคยมีรูป
แบบของครอบครัวที่เก่าแก่กว่ารูปแบบของครอบครัวในปัจจุบัน
ซึ่งบัดนี้ไม่มีตกค้างอยู่แล้วในทวีปอเมริกา แต่ก็ปรากฏว่ารูปแบบ
ของครอบครัวอันเก่าแก่นั้น ได้มีอยู่จริงบนเกาะฮาวายอิ นอกจากนี้
แล้วระบบญาติวงศ์ ที่สื่อสำแดงถึงรูปแบบของครอบครัวอันเก่า
แก่ ยิ่งกว่านั้น ก็ปรากฏว่ายังมีอยู่บนเกาะฮาวายอีกด้วย ซึ่งแม้
ว่าเท่าที่เป็นอยู่ยังเป็นสิ่งที่ไม่อาจพิสูจน์ได้ก็ดี แต่ก็จะต้องเป็นสิ่งที่
ได้เคยมีอยู่แต่กาลนานมาแล้ว เพราะเหตุว่า หากมิได้เคยมีรูป
แบบของครอบครัวที่ได้สาปสูญไปแล้ว ระบบญาติวงศ์อันสอดคล้อง
คล้องกับรูปแบบของครอบครัวเช่นนั้น ก็ไม่อาจจะอุบัติขึ้นได้

มอร์แกนกล่าวว่า “ครอบครัว นั้นย่อมเป็นเครื่องสำแดง
ให้เห็นถึงสิ่งที่เคลื่อนไหวอย่างฉับไว ครอบครัวไม่เคยมีสภาพ
สถิตย์อยู่คงที่ แต่เป็นสภาพที่ก้าวหน้าจากรูปแบบที่ต่ำ ไปสู่รูป
แบบที่สูงขึ้นโดยการเคลื่อนคล้อยไปตามสังคม ซึ่งก้าวหน้าจากภาวะที่
ต่ำไปสู่ภาวะที่สูงขึ้น....ส่วนระบบญาติวงศ์นั้น ตรงกันข้าม, เป็นสิ่ง

ที่แสดงถึงความเชื่องช้า ระบบญาติวงศ์เป็นสิ่งที่บันทึกความก้าวหน้าอันครอบครว้ได้ดำเนินผ่านมา ในช่วงระยะเวลาอันยาวนาน เป็นคนละส่วนกับระบบญาติวงศ์ และระบบญาติวงศ์จะเปลี่ยนแปลงก็ต่อเมื่อเป็นการเปลี่ยนแปลงขั้นมูลฐานและจะมีการเปลี่ยนแปลงเช่นนั้น ก็ต่อเมื่อได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของครอบครว้ในขั้นมูลฐาน ”

จากข้อยุติของมอร์แกนในเรื่องการเปลี่ยนแปลงอันเชื่องช้าของระบบญาติวงศ์นี้ เมธีใหญ่ทางวิทยาศาสตร์สังคมท่านหนึ่ง ได้กล่าวเพิ่มเติมไว้ว่า “รูปการณ์การเปลี่ยนแปลงอันเชื่องช้าเช่นนี้ย่อมเป็นอย่างเดียวกัน ในกรณีระบบการเมือง ระบบตุลาการ ระบบศาสนา ระบบปรัชญาโดยทั่วไป”

ในขณะที่ครอบครว้ได้สถิตยสถาพรสืบมา ระบบญาติวงศ์ได้กลายเป็นโครงกระดูกไป และในขณะที่ระบบญาติวงศ์ได้ดำรงอยู่สืบมาในฐานะที่เป็นรูปแบบของชนบประเพณีครอบครว้ ก็ได้จำเริญล้ำหน้าความคร่ำคร่าของระบบญาติวงศ์ไปเสียแล้ว ประจวบเดียวกับที่นักปราชญ์ทางมนุษยวิทยาท่านหนึ่ง ภายหลังจากที่ได้เจอโครงกระดูกของสัตว์ชนิดหนึ่งที่ใกล้กรุงปารีส ก็สามารถลงความเห็นได้อย่างแน่นอนว่า โครงกระดูกนั้นเป็นโครงกระดูกของสัตว์

จำพวกที่เลี้ยงลูกไว้ในถุงที่ท้อง (marsupial เช่นจิงโจ้) และสัตว์จำพวกนั้น ซึ่งได้สูญพันธุ์ไปแล้วในกาลครั้งหนึ่ง ได้เคยใช้ชีวิตอยู่ในแถบดินนั้น ดังนั้นโดยอาศัยระบบญาติวงศ์ที่ได้มีมาในประวัติศาสตร์ เราก็อาจลงความเห็นได้อย่างแน่ตระหนักว่า รูปแบบของครอบครัวบางรูปที่สถาปนาไปแล้ว และที่ที่มีความสอดคล้องกับระบบญาติวงศ์ อันได้มีผู้ค้นพบนั้น ได้เคยมีอยู่ในอดีตกาล

ระบบญาติวงศ์และรูปแบบของครอบครัวที่กล่าวถึงนี้ แตกต่างจากที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ในข้อที่ว่ารูปแบบของครอบครัวในอดีตกาลนั้นเด็กแต่ละคน ต่างก็มีพ่อแม่หลายคนตามระบบญาติวงศ์ของชนเผ่าอินเดียนในอเมริกา ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งมาตรงกันกับครอบครัวของพวกฮาวายอินัน พี่น้องชายและพี่น้องหญิง ไม่อาจเป็นพ่อและแม่ของเด็กคนเดียวกัน ส่วนระบบญาติวงศ์ของพวกฮาวายอินันตรงกันข้าม กลับสื่อแสดงถึงครอบครัวที่นับเอาพี่น้องชายและพี่น้องหญิง เป็นพ่อและแม่ของเด็กคนเดียวกัน

การสอบค้นของนักปราชญ์ในเรื่องนี้ ได้นำเราให้มาเผชิญกับรูปแบบของครอบครัวรูปต่าง ๆ ซึ่งขัดแย้งกับรูปแบบของครอบครัว ซึ่งแต่เดิมมาก็เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าเป็นรูปแบบ

แต่เพียงรูปเดียว ที่ได้สติยต์เสถียรอยู่ ตามความนึกคิดของมนุษย์
 เราที่สืบเนื่องกันมาแต่โบราณกาล เกี่ยวกับเรื่องครอบครัวด้วยกัน
 แต่ ว่า ครอบครัวของมนุษย์นั้นก็ย่อมประกอบด้วยชายหนึ่งและ
 หญิงหนึ่ง ได้สมสู่เป็นคู่ผัวเมียกัน และพร้อมกันกับระบบผัวเดียว
 เมียเดียวนี้ ผู้ชายก็เที่ยวสมสู่กับผู้หญิงอื่นๆ อีก และบางทีแม้ผู้
 หญิงเอง ก็อาจสมสู่กับผู้ชายอื่นๆ อีก อย่างไรก็ตามก็กฎเกณฑ์ใน
 เรื่องผัวเดียวเมียเดียวที่สังคมได้ตราขึ้นไว้เป็นทางการนี้ ในทาง
 ปฏิบัติก็ได้มีการละเมิดฝ่าฝืนกันอย่างเจียบๆ แต่ก็ดำเนินไปอย่าง
 ไม่มีความกระดากใจ ความเป็นจริงจะมีอยู่อย่างไรนั้น คงปล่อยให้
 ให้เป็นเรื่องที่งูบงิบเจียบหายกันไป

ครั้นเมื่อเราได้ค้นหาประวัติมนุษยชาติ แต่เบื้องบุพพกาล
 แล้ว (Paimitive history) เราจะพบรูปการณ์ที่ตรงกันข้ามกับ
 ความนึกคิดหรือความเชื่อของเรา ที่เชื่อตามๆ กันมาว่าครอบครัว
 ของมนุษย์นั้น คงจะมีแต่ครอบครัวในรูปที่ชายหญิงคู่หนึ่งเป็นคู่
 ผัวตัวเมียกันมาเท่านั้น แต่การศึกษาประวัติมนุษยชาติในยุคบุพพ
 กาล ได้เปิดเผยภาวะอันเป็นจริงแก่เรา ว่าแต่ดั้งเดิมทีเดียวนั้น
 การสมสู่ระหว่างเพศของมนุษย์เป็นการสมสู่ร่วมกันอย่างสำส่อน
 ทั้งชายและหญิงต่างก็มีเมียและมีผัวกันเป็นจำนวนมาก ต่างฝ่าย

ต่างก็มีสิทธิแห่งการสมสู่อันนี้โดยเท่าเทียมกัน และบุตรชายหญิง
 ที่เกิดจากการสมสู่ร่วมกันอย่างสำส่อนเช่นนี้ ก็ถือกันว่าเป็นบุตร
 ของชายหญิงทุกคน ความสัมพันธ์ระหว่างเพศแต่ยุคบุพพกาลนี้
 ได้ผ่านการปรับปรุงมาเป็นขั้น ๆ เป็นลำดับ จนกระทั่งในที่สุดจึง
 ได้มาถึงการสมสู่ในระบบผัวเดียวเมียเดียว มนุษย์มิได้เกิดมีขึ้น
 มาในโลกนี้ พร้อมด้วยรูปการณ์สมสู่แบบผัวเดียวเมียเดียวดังที่
 เราได้รู้จักกันในปัจจุบัน

การปรับปรุงแก้ไขความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ที่ได้ดำเนิน
 มาในกาลเวลาอันยืดยาวนั้น บ่งให้เห็นลักษณะข้อหนึ่งว่า วงของ
 มนุษย์นั้น ได้ถูกโอบล้อมไว้โดยการผูกพันธ์แห่งการสมสู่ร่วมกัน
 ในชั้นแรกเริ่มก็เป็นวงที่กว้างมาก ต่อมาก็ค่อย ๆ หดแคบเข้า และ
 แคบเข้าเป็นลำดับ จนกระทั่งในที่สุด ก็เหลือเพียงความผูกพันธ์
 เฉพาะคู่ ซึ่งเป็นรูปแบบการสมรส ที่รู้จักกันในปัจจุบัน

อาศัยการสอบค้นประวัติครอบครัวของมนุษยชาติ ย้อนหลัง
 ไปสู่ยุคบุพพกาลถึงนี้ มอร์แกนก็ได้ข้อยุติอันสอดคล้องต้องกันกับ
 สหายส่วนมากของเขา ผู้ร่วมงานกันคว่าอย่างเดียวกันว่า แต่เบื้อง
 บุพพกาลหรือในชั้นดั้งเดิมทีเดียวนั้น การสมสู่ระหว่างเพศ เป็น
 การสมสู่อย่างสำส่อน คือในระหว่างกลุ่มชนที่รวมกันเข้าเป็นหมู่

เหล่า อันเรียกว่า ชชาติสกุล หรือ tribe นั้น ถือกันว่าผู้หญิงทุกคนเป็นของผู้ชายทุกคนโดยเท่าเทียมกัน ไม่มีใครมีสิทธิในผู้หญิงคนหนึ่งคนใดยิ่งไปกว่าคนอื่น ๆ และในทำนองเดียวกัน ผู้ชายทุกคนก็เป็นของผู้หญิงทุกคนโดยเท่าเทียมกัน กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ในยุคดั้งเดิมของมนุษย์ ไม่มีปัญหาเรื่องเมียหลวงเมียน้อยหรือเมียเก็บ มนุษย์ไม่รู้จักเรื่องการมีชู้ ในยุคดั้งเดิมนั้นมนุษย์ไม่รู้จักข้อจำกัดใดๆ เกี่ยวกับเรื่องการสมสู่ระหว่างเพศ

อย่างไรก็ดี การสอบสวนค้นคว้าในเรื่องนี้ ได้กระทำกันมาโดยนักปราชญ์หลายท่าน กว่าจะได้ข้อยุติดังที่มอร์แกนได้ลงความเห็นไว้ และบัคโฮเฟนเป็นคนแรก ที่ได้ศึกษาค้นคว้าหลักฐานในเรื่องนี้ จากจารีตประเพณีทางศาสนา และประวัติศาสตร์ นักปราชญ์ท่านหนึ่ง ซึ่งได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างเพศในหมู่สัตว์ ได้แสดงผลของการศึกษาไว้ว่า ในหมู่สัตว์ที่อยู่ในวิวัฒนาการชั้นสูงนั้น การอยู่รวมกันเป็นฝูง กับการมีครอบครัวนั้น หาใช่เป็นสิ่งเกื้อกูลซึ่งกันและกันไม่ หากเป็นสภาพที่ขัดแย้งกันทีเดียว ในฤดูสมสู่ของมันจะปรากฏว่าความหึงหวงของบรรดาสัตว์ตัวผู้ที่มีต่อสัตว์ตัวเมีย ได้ทำให้ความผูกพันของการอยู่รวมเป็นฝูงคลายไปหรือถึงแก่สลายไปชั่วระยะเวลาหนึ่ง เมื่อใดมีความ

ผูกพันทางครอบครัวอย่างแน่นแฟ้น เมื่อนนยากที่สัตว์จะอยู่รวมกันเป็นฝูงได้ และในทางตรงกันข้าม การอยู่รวมกันเป็นฝูง จะเกิดขึ้นในเมื่อความผูกพันทางครอบครัวได้หย่อนคลายไป ด้วยเหตุนี้ เราจึงยากที่จะได้พบว่า พวกนกได้อยู่รวมกันเป็นฝูง ส่วนสัตว์จำพวกแมมมัล (mamal) นั้น เราพบว่า ได้ใช้ชีวิตรวมกันเป็นฝูง ไม่มากก็น้อย ทั้งนี้เพราะเหตุว่า สัตว์จำพวกนี้ไม่ค่อยครอบครัวของตนขึ้นนี้เป็นข้อที่แสดงว่า การมีครอบครัวในหมู่สัตว์นั้น เป็นปฏิบัติต่อความรู้สึกในการอยู่รวมกันเป็นฝูง

เท่าที่ทราบกันนั้น สัตว์จำพวกที่มีกระดูกสันหลัง ซึ่งเป็นสัตว์ที่อยู่ในวิวัฒนาการขั้นสูงนั้น มีการสมสู่ที่ก่อรูปครอบครัวขึ้นสองแบบ คือการสมสู่ชนิดที่สัตว์ตัวผู้มีเมียหลายตัว และการสมสู่ที่แยกกันเป็นคู่ ทั้งในสองกรณีนั้น สัตว์ตัวเมียจะมีคู่ที่เป็นตัวผู้ได้แต่ตัวเดียว ความหึงหวงของสัตว์ตัวผู้ในบรรดาเมียของมัน เป็นทั้งเครื่องผูกพันครอบครัว และเป็นการชี้ชวนให้เกิดสภาพครอบครัวขึ้น ในสภาพเช่นนี้การอยู่รวมกันเป็นฝูงก็เป็นไปได้โดยยาก หรือถึงแก่สลายตัวไปเมื่อถึงฤดูสมสู่ หรือมีขณะนั้นการคลี่คลายขยายตัวของฝูง ก็จะได้รับผลกระทบโดยความหึงหวงของสัตว์ตัวผู้

อาศัยความจริงข้อนี้ ท่านนักปราชญ์ในเรื่องนี้ ได้ชี้แจงว่า
 ระเบียบสังคมของสัตว์ในรูปครอบครัวเช่นนี้ จึงหลงรอยกับ
 สภาพสังคมของมนุษย์ดั้งเดิมไม่ ท่านว่ามนุษย์ดั้งเดิม ซึ่งหลุดพ้น
 ออกจากภาวะของสัตว์นั้น ยังหารู้จักเรื่องครอบครัวในรูปใดๆ
 ไม่ อย่างที่ที่สุด ก็รู้จักเรื่องครอบครัว ในรูปที่ไม่เคยมีอยู่ใน
 หมู่สัตว์ ท่านนักปราชญ์ในเรื่องนี้ ได้ชี้แจงต่อไปว่า การที่มนุษย์
 ยุคดั้งเดิมดำเนินชีวิตสมสู่แบบส่ำสอนนั้น หาใช่เป็นเรื่องที่เขา
 กระทำไปโดยไร้เหตุผลไม่ การที่มนุษย์ซึ่งได้กำเนิดมาจากสัตว์
 จำพวกที่ไม่มีเขี้ยวเล็บ และอยู่ในสภาพที่ไม่อาจคุ้มครองป้องกัน
 ตนเองได้เมื่ออยู่แต่ลำพัง จะแยกกันอยู่อย่างโดดเดี่ยวโดยไม่จับ
 กลุ่มกันเข้าเป็นหมู่เป็นฝูงนั้น ย่อมยากจะสืบเผ่าพันธุ์และขยาย
 วงศ์วานให้แพร่หลายต่อมาได้ เพราะฉะนั้น เพื่อที่จะอยู่กับสัตว์
 หังหลายให้ปลอดภัย และเพื่อชดเชยกับการปราศจากเขี้ยวเล็บ
 มนุษย์จึงได้คิดอ่านสร้างเสริมกำลังของตัวขึ้น ด้วยการรวมกันอยู่
 เป็นหมู่เป็นฝูง เพื่อจะได้ใช้กำลังที่รวมกันเข้านั้น คุ้มครองและ
 อำนาจความปลอดภัยแก่กันและกัน

หากว่ามนุษย์ในปางดึกดำบรรพ์ที่กำลังผ่านจากสัตว์ภาพมา
 สู่มนุษย์ภาพ ยังจะคงมีความหึงหวงแก่งแย่งกันในเรื่องตัวเมียอยู่

แล้วมนุษย์ก็ไม่อาจจะรวมกันเข้าเป็นหมู่เป็นฝูงได้ และหากว่าเป็น
 ดังนั้นแล้ว มนุษย์ก็ไม่อาจคุ้มครองตัวเองให้อยู่รอดตามจนสามารถ
 ขยายวงศ์วานแพร่หลายใหญ่โตออกไปได้ เพื่อที่จะรวมกันเข้า
 เป็นหมู่เป็นฝูง ให้เกิดกำลังเกรียงไกรพอที่จะคุ้มครองความปลอดภัย
 ภัยให้แก่ตนเองได้ มนุษย์ผู้ชายซึ่งเปลี่ยนแปลงมาจากสัตว์ตัวผู้
 จึงจำต้องอบรมคุณธรรมอันหนึ่งขึ้นในเพศของตน ได้แก่ความ
 ถ้อยทีมีความอดกลั้นต่อกัน อันเป็นคุณธรรมที่สามารถขจัดเสีย
 ได้ซึ่งความริษยาหึงหวง ในระหว่างพวกผู้ชายด้วยกัน คุณธรรม
 ความอดกลั้นหรืออันหนึ่งชั้นดีธรรมหนึ่งชั้นดีนั้นว่าเป็นเงื่อนไขข้อแรก
 ของการที่มนุษย์ได้ควบคุมกันเข้าเป็นหมู่เหล่าใหญ่โต และสามารถ
 ดำรงหมู่เหล่าให้ยั่งยืนมาได้ คุณธรรมข้อนี้เท่านั้นที่ช่วยให้การ
 เปลี่ยนแปลงจากชนของสัตว์มาสู่ชั้นของมนุษย์ ประสบความสำเร็จ
 อย่างเต็มขนาด

ดังนั้นรูปแบบของครอบครัวที่เป็นรูปแบบเก่าที่สุดและดั่ง
 เดิมที่สุดในหมู่มนุษย์ยุคดึกดำบรรพ์ จึงเป็นรูปแบบที่คนในสมัย
 ปัจจุบัน ไม่เคยรู้จักและยากที่จะนึกเห็นไปได้ รูปแบบของครอบ
 ครัวที่นักปราชญ์ได้ค้นพบว่ามีอยู่ในสมัยดึกดำบรรพ์นั้น มิใช่รูป
 แบบที่เป็นหน่วยเล็ก ๆ ดังที่เรารู้จักกันในบัดนี้ รูปแบบของ

การสมรสที่เป็นบ่อเกิดของครอบครัวในยุคคึกคักอำบรรพ์นั้น เป็นรูปแบบการสมรสหมู่ (Group marriage) คือผู้ชายทั้งหมดและผู้หญิงทั้งหมดในหมู่มนุษย์ ที่รวมกันนั้นต่างก็เป็นผัวเป็นเมียของกันและกันเสมอหน้ากันหมด ด้วยรูปแบบการสมรสเช่นนี้ ความริษยาหึงหวงในเรื่องเพศจึงยากที่จะเกิดขึ้นได้ หมู่มนุษย์ทั้งหมดจึงรวมกันเป็นครอบครัวอันหนึ่งอันเดียว เป็นพี่น้องสังคญาติกันไปทั้งหมด พวกผู้ใหญ่ชายหญิงต่างก็ถือว่า เต็กๆ ที่เกิดจากการสมรสของเขาทั้งหลายเป็นลูกเต้าของเขาทุกคน ความริษยาหึงหวงจึงเป็นเรื่องที่แทบจะไม่รู้จักกันเลย ในหมู่มนุษย์ปางตึกดำบรรพ์ ท่านนักปราชญ์ผู้สอบค้นเรื่องนี้ได้บันทึกไว้ว่า ความริษยาหึงหวงนั้น เป็นอารมณ์ที่ได้คลี่คลายออกมากจากหมู่มนุษย์ในปางหลัง

อย่างไรก็ดี เมื่อกล่าวถึงการสมรสแบบสำส่อนของมนุษย์ในยุคคึกคักอำบรรพ์นั้น ก็ควรเป็นที่เข้าใจด้วยว่า ถ้าการสำส่อนนั้นทำให้เป็นเรื่องที่ประพฤติกฎปฏิบัติกันอย่างไม่เป็นสำ และเป็นอาจินกัหามิได้ การเลือกคู่ครองที่ต้องจิตตองใจกันในหมู่มนุษย์ปางตึกดำบรรพ์เหล่านั้น และได้สมรสอยู่ด้วยกันเป็นคู่ภายในระยะเวลาอันจำกัดก็ย่อมมีอยู่ภายใต้การสมรสแบบสำส่อนนั้นด้วย

จากการสมสู่แบบสำส่อนที่มนุษย์ชายหญิงในปางดึกดำบรรพ์ได้ปฏิบัติกันมา เพื่อความดำรงอยู่ยืนานของเผ่าพันธุ์มนุษย์นี้เอง มอร์แกนได้ศึกษาสอบค้นความคลี่คลายนี้ได้เป็นอย่างดี โดยลำดับ จึงสามารถลงความเห็นได้ว่า สืบต่อจากการสมสู่แบบสำส่อนอันปราศจากข้อกำหนดกฎเกณฑ์ใด ๆ นั้นแล้ว ก็ได้เกิดมีรูปแบบของครอบครัว ที่นับเอาทุกคนในหมู่เหล่าเป็นวงศ์ว่านเครือกันทั้งหมด และมอร์แกนให้ชื่อรูปแบบของครอบครัวนี้ว่า ครอบครัวแบบสังญาติ (Consanguine family)

ครอบครัวแบบนี้ นับว่าเป็นครอบครัวชั้นแรกของมนุษย์ ที่ได้มีการวางระเบียบอย่างหลวม ๆ ขึ้นไว้บ้างแล้ว คือได้กำหนดการสมรสหมู่ไว้ตามรุ่นของบุคคลในหมู่นั้น ซึ่งในชั้นดั้งเดิมทีเดียว มิได้มีบทกำหนดกฎเกณฑ์อะไรลงไว้เลย ข้อกำหนดของครอบครัวแบบสังญาติมีว่า พวกในรุ่นปู่ตาและย่ายาย ต่างก็เป็นผู้เป็นเมียกันทั้งหมด พวกรุ่นพ่อแม่ ซึ่งเป็นลูกชายหญิงของปู่ตาย่ายาย ต่างก็เป็นผู้เป็นเมียกันทั้งหมด และในทำนองเดียวกันลูกชายหญิงทั้งหมดของพ่อแม่ทั้งหมดต่างก็เป็นผู้เป็นเมียกัน และลูก ๆ ของลูกชายหญิงทั้งหมดก็ร่วมเป็นผู้เป็นเมียกันเป็นรุ่นที่สี่

ชายหญิงที่อยู่ต่างรุ่นกันจะทำการสมรสกันไม่ได้ บรรดาชายหญิงในรุ่นเดียวกัน ไม่ว่าจะป็นญาติสนิทกัน หรือห่างกันก็ตาม ต่างถือว่าเป็นพี่เป็นน้องคลานตามกันมา และเพราะเหตุแห่งความเป็นพี่น้องสนิท ในรุ่นเดียวกันนี้ พี่น้องชายหญิงทุกคนต่างก็เป็นผัวเป็นเมียกันทั้งหมด เมื่อสรุปลงแล้วชายหญิงทั้งหมดในรุ่นนี้ ซึ่งการสมรสหมู่ของเขาแบ่งออกเป็นสี่หมู่หรือสี่รุ่นต่างก็ประกอบกันเป็นครอบครัวใหญ่ ซึ่งเรียกว่าครอบครัวแบบสังคยาติ ครอบครัวแบบสังคยาติอันเป็นรูปแบบครอบครัวขั้นแรกของมนุษย์นี้ ไม่มีหรือตกค้างอยู่ในโลกอีกแล้ว

ความคิดที่คลายในขั้นต่อมาของการสมรสหมู่ ได้ก่อให้เกิดครอบครัวอีกแบบหนึ่ง ซึ่งชาวพื้นเมืองของเกาะฮาวายิเรียกกันว่า ครอบครัวแบบพิวนาลวน (Punaluan family) จากความคิดที่คลายขั้นแรกเราได้ทราบว่าได้มีกำหนดกฎเกณฑ์มิให้พ่อแม่กับลูกชายหญิงสมรสกัน ในขั้นต่อมาก็คือขั้นครอบครัวแบบพิวนาลวนนี้ ได้มีข้อห้ามมิให้พี่น้องชายกับพี่น้องหญิงสมรสกัน ข้อห้ามการสมรสหมู่ ในบรรดาชายหญิงที่มีอายุไล่เลี่ยกันนี้ นับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าในขั้นสำคัญ และนับว่าเป็นเรื่องที่บรรลุความสำเร็จได้ยากด้วย การเปลี่ยนแปลงจึงดำเนินไปอย่าง

เซ่งซำ ค่อยเป็นค่อยไป ในขั้นการสมรสก็ยังเป็นการสมรสหมู่อยู่ กล่าวคือพี่น้องหญิงทั้งหมดคงเป็นเมียของพี่ทั้งหมดที่เธอทั้งหมดมีอยู่ และพี่ทั้งหมด ก็เป็นพี่ของเธอแต่ละคนด้วย เว้นแต่พี่น้องชายของเธอเท่านั้น ที่เธอจะเป็นเมียหรือรับเขาเป็นพี่ไม่ได้

โดยที่ได้มีข้อห้าม มิให้พี่น้องชายหญิงสมรสกัน พวกพี่เมียหมู่ในครอบครัวแบบพินาลาวจึงมิใช่พี่น้องกันทั้งหมดตั้งแต่ก่อน คงเป็นพี่น้องกันแต่เฉพาะในฝ่ายพี่หรือฝ่ายเมียเท่านั้น ในกรณีของหมู่พี่น้องหญิง ซึ่งร่วมสมรสกับหมู่ชาย ก็มีพี่น้องของเธอ บรรดาชายที่มีพี่น้องกันและได้มาร่วมสมรสกับหญิงพี่น้องหมู่เดียวกัน ต่างก็เรียกกันว่า พินาลัว (Punalau) ซึ่งมีความหมายว่า เป็นสหายนิต หรือเป็นผู้ร่วมสมรสหมู่เดียวกันในทำนองเดียวกัน บรรดาหญิงที่มีพี่น้องกัน และได้มาร่วมสมรสกับหมู่พี่น้องชายหมู่เดียวกัน ต่างก็เรียกกันว่า พินาลัว

ข้อห้ามการสมรสระหว่างพี่น้องชายหญิง อันได้กำหนดขึ้นสำหรับครอบครัวแบบพิวาลวนนั้น เป็นที่เข้าใจกันว่าคงจะได้กระทำกันมาเป็นชั้น ๆ ในเบื้องต้นทีเดียว คงจะมีข้อห้ามเฉพาะเรื่องเฉพาะราย ต่อมาจึงค่อย ๆ กลายเป็นกฎของชุมชนที่ใช้แก่การสมรสทั่วไป ลักษณะของข้อห้ามนั้นก็เช่นเดียวกัน ในชั้นนั้นก็คงจะเป็นการห้ามการสมรสระหว่างพี่น้องชายหญิงที่ร่วมมารดาเดียวกัน (Natural brothers and sisters) ต่อมาการห้ามนั้นจึงขยายไปถึงพี่น้องชายหญิง ซึ่งมีได้สืบสายโลหิตโดยตรง คือเป็นเพียงลูกพี่ลูกน้องกัน (Collateral brothers and sisters) เป็นที่รับรองกันว่า ชาติกุลของมนุษย์ในชั้นคนป่าและชั้นอนารยชน ซึ่งมีรูปแบบการสมรสอันกำกวมนี้ คือมีข้อห้ามการสมรสระหว่างพี่น้องชายหญิงดังกล่าวนี้ ย่อมจะมีการขยายตัวรวดเร็ว และโอบอุ้มกว่าชาติกุลที่ยังคงใช้กฎเกณฑ์อย่างเก่าคือ ยังคงให้พี่

น้องชายหญิงสมรสกัน ผลที่เกิดจากความก้าวหน้าเกี่ยวกับข้อห้าม
การสมรสระหว่างพี่น้องชายหญิง เป็นผลที่ทรงอิทธิพลเพียงใด
ย่อมเห็นได้จากสถาบันที่เรียกว่า ชาติวงศ์ (Gens) ซึ่งได้มีกำ
เนิดโดยตรงจากข้อห้ามการสมรสระหว่างพี่น้องชายหญิงนี้ และ
สถาบันชาติวงศ์นี้ก็ได้อธิบายว่าเป็นรากฐานแห่งระเบียบสังคมของ
อนารยชนแทบทั่วโลก หากว่าจะมิใช่ทั่วทั้งโลก ในประเทศกรีซ
และโรมนั้น การเข้าสู่ยุคอารยธรรมของประเทศทั้งสอง ได้ผ่าน
จากสถาบันชาติวงศ์ไปโดยตรง

ครัวเรือนแบบสหชีพ (Communitic common house
hold) ของมนุษย์ป้างติกคำบรรพ์ที่ได้มีมาแต่ดั้งเดิม และยังคง
มีอยู่อย่างแพร่หลายสืบต่อมา จนถึงตอนกลางของยุคอนารยชน
นั้น เป็นสิ่งที่กำหนดความใหญ่โตของชุมชนครอบครัว ซึ่งแตก
ต่างกันสุดแต่พฤติการณ์ครั้นเมื่อได้เกิดมีข้อห้ามการสมรสระหว่าง
พี่น้องชายหญิง ที่ร่วมมารดาเดียวกันขึ้นมาแล้ว ก็เป็นธรรมดา
ที่จะส่งผล ไปถึงการแบ่งชุมชนครัวเรือนตามแบบเดิม และการ
วางรากฐานของชุมชนครัวเรือนที่จะต้องตั้งขึ้นใหม่ เพราะเหตุ
ว่าพี่น้องชายหญิงซึ่งไม่อาจสมรสกัน จะมีได้อยู่ร่วมกันในชุมชน
ครอบครัวเดิมอีกต่อไปแล้ว ตามรูปการณ์ใหม่กลุ่มพี่น้องหญิง

กลุ่มหนึ่ง หรือมากกว่ากลุ่มหนึ่ง จะเป็นแกนของครัวเรือนหนึ่ง และบรรดาพี่น้องชายของเธอจะเป็นแกนของอีกครัวเรือนหนึ่ง ลักษณะเช่นนี้ หรือทำนองเดียวกันนี้แหละ ที่ครอบครัวแบบพิวนาลวนได้คลี่คลายออกไปจากครอบครัวแบบสังคณาติ

ตามที่ได้กล่าวไว้ในตอนต้นแล้วว่า มอร์แกนได้ไปใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับชนพื้นเมืองของอเมริกา เผ่าเอี้ยโรควา และได้พบว่าการสมรสในหมู่คนเหล่านั้น ได้ผ่านจากการสมรสหมู่มาสู่ชั้นของการสมรสคู่แล้ว แต่การนับญาติวงศ์ของคนเหล่านั้นหาตรงกับความเป็นจริงตามรูปแบบของครอบครัวคู่ไม่ หากกลับมาตรงกับ การนับญาติวงศ์ที่ใช้ อยู่ในครอบครัวหมู่แบบพิวนาลวนบนเกาะฮาวายอีก

มอร์แกนได้บรรยายการนับสังคณาติ ตามระบบพวกอินเดียนไว้ว่า บรรดาลูกของพี่น้องหญิงของมารดาของเขา ถูกนับว่าเป็นลูกของมารดาของเขาคด้วย (ตัวมอร์แกนเองได้รับการต้อนรับจากเผ่าชนเอี้ยโรควาให้เข้าร่วมเป็นสังคณาติด้วย) และในทำนองเดียวกับบรรดาลูกของพี่น้องชายของบิดา ก็ถูกนับว่าเป็นลูกของบิดาคด้วย และบรรดาเด็กชายหญิงเหล่านั้นทั้งหมด ก็ถูกนับว่าเป็นพี่น้องของมอร์แกนด้วย แต่สำหรับลูกของน้องชาย กลับถูก

นับว่าเป็นหลานชายและหลานสาวของมารดา และเด็กเหล่านี้ก็ถูกนับแต่เพียงว่าเป็นลูกพี่ลูกน้อง (Cousin) ของมอร์แกน

ในขณะที่เดียวกันกับที่ยังคงถือกันว่า สามียุคคนของพี่น้องหญิงของมารดาเป็นสามียุคคนของมารดาด้วย ในทำนองเดียวกับภรรยาทุกคนของพี่น้องชายของบิดาก็เป็นภรรยาของบิดาด้วย การถือเช่นนี้เป็นการพิจารณาตามสิทธิที่มีอยู่ หากว่าในทางปฏิบัติจะไม่เป็นไปตามนั้นเสมอไป อย่างไรก็ตามก็ ข้อห้ามการสมรสระหว่างพี่น้องชายกับพี่น้องหญิง ได้มาแบ่งลูกพี่ลูกน้องลำดับที่หนึ่ง (First cousin) ออกเป็นสองประเภท ประเภทที่หนึ่งยังคงถือว่าเป็นพี่น้องกันดังแต่ก่อน ส่วนอีกประเภทหนึ่ง ได้แก่ลูกของพี่น้องชายฝ่ายหนึ่ง กับลูกของพี่น้องหญิงอีกฝ่ายหนึ่ง ไม่ถูกนับว่าเป็นพี่น้องกันอีกต่อไป และไม่ถูกนับว่าได้ร่วมบิดามารดากันอีกต่อไป โดยเหตุฉะนั้น จึงได้เกิดมีการนับญาติเกิดขึ้นอีกประเภทหนึ่ง คือญาติประเภทหลานชายและหลานสาว ซึ่งการนับญาติประเภทใหม่นี้นิยมเป็นสิ่งที่ไร้สาระ สำหรับระบบครอบครัวในกาลก่อน แต่ก็จำเป็นจะต้องกำหนดกันขึ้นเป็นครั้งแรก เพราะเหตุระบบครอบครัวได้เปลี่ยนแปลงไป

มอร์แกนได้ตระหนักว่า การนับสังคญาติตามระบบของ

พวกอินเดียนทั้งที่ตัวเขาได้พบเห็นมานั้น ย่อมเป็นสิ่งที่น่าขบขัน
 ด้วยประการทั้งปวงสำหรับการสมรสที่มีลักษณะเป็นการสมรสคู่ตั้ง
 ที่เผ่าชนเอียโรควาได้ประพฤติกฎปฏิบัติกันอยู่ ในขณะที่เขาได้ไปอยู่
 ร่วมด้วย แต่การนับสังคยาติตามระบบของพวกอินเดียนนั้น จะ
 กลายเป็นสิ่งที่สามารถอธิบายได้อย่างมีเหตุผล และอย่างถูกต้องที่
 เดียวเมื่อพิจารณาจากครอบครัวแบบพิวนาลวนซึ่งก่อตั้งขึ้นมาจาก
 การสมรสหมู่และมีใช้จากการสมรสคู่ นี่แหละที่เป็นข้อซึ่งทำให้
 มอร์แกนลงความเห็นได้ว่าครอบครัวแบบพิวนาลวนหรือแบบอื่น
 ใดทำนองเดียวกันนี้ ซึ่งเกิดขึ้นมาจากการสมรสหมู่นั้น เป็นสิ่งที่
 ได้เคยมีมาแล้วในบรรดาเผ่าชนอินเดียนบนภาคพื้นทวีปอเมริกา

รูปแบบของครอบครัวที่เกิดจากการสมรสหมู่ ดังที่ได้มีผู้
 พบหลักฐานว่า ได้มีอยู่จริงบนเกาะฮาวายอินั้น ได้ทำให้มีการ
 คาดคะเนกันต่อไปว่า ข้อพิสูจน์เช่นเดียวกันนี้น่าจะได้มีอยู่บนหมู่
 เกาะโพลินีเซีย (Polynesia ในมหาสมุทรแปซิฟิก) และน่าจะได้
 นำออกแสดงให้ปรากฏแก่สายตาโลกด้วย หากว่าพวกคณะมิชชัน
 นารีที่อุตสาหะไปเผยแพร่ศาสนาคริสต์บนเกาะนั้นจะได้ใส่ใจ
 สืบตรวจ

ข้อที่ซีซาร์กล่าวข้ถึง พวกบริทตัน (Briton ชาวเกาะ

บริบท) ซึ่งขณะนั้นยังอยู่ในตอนกลางของยุคอนารยชนว่า พวกเขาในจำนวนสิบและสิบสองคนได้มีกรรยาร่วมกัน' และส่วนมากเป็นกรณีระหว่างพวกพี่น้องชายและบิดากับบุตรนั้น ท่านนักปราชญ์ในเรื่องนี้ได้ลงความเห็นไว้ว่า ข้อความเช่นนี้ ย่อมเป็นการอธิบายอย่างดีที่สุด ถึงเรื่องราวการสมรสหมู่ ที่ได้เคยมีมาในบรรพกาล นอกจากนั้นตามรายงานของ ฮีรอดอตัส (Hirodotus นักประวัติศาสตร์ชาติกรีก ผู้ได้รับยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งประวัติศาสตร์) และของนักเขียนสมัยโบราณอีกหลายท่านซึ่งได้บันทึกเรื่องราว เกี่ยวกับชุมนุมภรรยาของพวกคนป่า และอนารยชนลงไว้ ก็ล้วนแต่เป็นข้อสนับสนุนยืนยันว่า ได้เคยมีการสมรสในรูปแบบการสมรสหมู่มาแล้วในมนุษยชาติ ข้อเขียนของนักเขียนอีกสองท่านที่บรรยายถึงชีวิตของชนบางเผ่าในอินเดียก็เป็นข้อพิสูจน์ถึงเรื่องการสมรสหมู่อีกครั้งหนึ่ง เขาเขียนไว้ว่า "คนเหล่านั้นได้อยู่ร่วมกัน (หมายถึงการสมสู่ระหว่างเพศ) เป็นชุมนุมใหญ่โดยแทบจะไม่มีข้อจำกัด ชีตชั้นอันใดเลย และเมื่อมีพฤติการณ์ที่ถือว่า ชายหญิงคู่หนึ่งได้ทำการสมรสกัน ความผูกพันในการสมรสก็มีอยู่แต่เพียงในนามเท่านั้น"

เป็นที่เข้าใจกันว่า ในส่วนใหญ่แล้ว สถาบัน ชาติวงศ์ ได้

มีกำเนิดมาจากครอบครัวแบบพิวนาลวนโดยตรง แต่ในขณะที่
 เกี่ยวกันก็เป็นที่รับรองกันว่า การสมรสหมู่ระหว่างหมู่ชนที่จัดไว้
 เป็นชั้น ๆ อันเป็นรูปแบบการสมรสของชาวพื้นเมือง ในทวีป
 ออสเตรเลียนั้น ก็เป็นบ่อเกิดของสถาบันชาติวงศ์ด้วยเหมือนกัน
 ในหมู่ชนพื้นเมืองออสเตรเลีย มีเรือนร่างสังคมในรูปชาติวงศ์
 แต่รูปแบบครอบครัวของชาวทวีปออสเตรเลียยังไม่ก้าวมาถึงชั้น
 ครอบครัวแบบพิวนาลวน การสมรสหมู่ของคนเหล่านั้น ยังเป็น
 รูปแบบที่ขรุขระอยู่มาก

ข้อที่พึงสังเกต ในลักษณะของครอบครัวที่เกิดจากการสม
 รสหมู่ทุกรูปแบบก็คือ ใครเป็นบิดาของเด็กเป็นเรื่องที่รู้แน่ไม่ได้
 แต่ในส่วนที่ว่าใครเป็นมารดาของเด็กนั้น เป็นเรื่องที่รู้กันได้ ใน
 ครอบครัวที่ประกอบขึ้นจากการสมรสหมู่เช่นนั้น ถึงแม้สตรีแต่ละ
 คน จะเรียกเด็กทุกคนในครอบครัวว่าลูกของเธอ และเธอ
 ต้องปฏิบัติภาระของมารดาต่อเด็กทุกคนก็ดี แต่เธอก็ทราบว่าเด็ก
 คนไหนเป็นลูกที่เกิดจากอุทรของเธอ เพราะฉะนั้นในยุคที่การสม
 รสของมนุษย์ชายหญิง อยู่ในขั้นที่เป็นการสมรสหมู่นั้น เราจึง
 ได้พบกฎเกณฑ์ที่สำคัญข้อหนึ่งว่า การที่จะทราบว่าเด็กเป็นลูก
 ของใครนั้น จะสอบสวนได้ก็แต่ทางมารดาเท่านั้น ดังนั้นจึงมีแต่

การสืบสายโลหิตทางฝ่ายหญิงเท่านั้น ที่รับนับถือกันในยุคนั้น การยอมรับนับถือ การสืบสายโลหิตของอนุชน แต่ทางฝ่ายหญิง ฝ่ายเดียว และความสัมพันธ์ในทางสืบมรดกจากทางมารดา ที่ได้ปฏิบัติติดตามกันมานี้ นักปราชญ์ท่านหนึ่งได้ขนานนามว่า 'สิทธิทางมารดา' (Mother right) กฎเกณฑ์เช่นนี้ได้มีอยู่ตลอดยุคยุคของพวกคนป่า (Savagery) และยังได้ปรากฏต่อมาในยุคของอนารยชน (Barbarism) ตอนต้น การค้นพบในเรื่องนี้เป็นความสำเร็จอันใหญ่หลวงของบัคโฮเฟนอีกชิ้นหนึ่ง แต่ในทุกวันนี้ เราทำนุรู้จักกันดีในเรื่อง สิทธิอันกว้างใหญ่ไพศาลของสามีและในเรื่อง 'ลูกไม่มีพ่อ' ทั้งที่แม่และพ่อต่างก็รู้ว่า พ่อคือใคร วัฒนธรรมของสมัยปัจจุบันอันไฟโรจน์ จึงต่างกว่าวัฒนธรรมยุคคนป่า ในยุคคนป่าเด็กอาจไม่รู้จักพ่อแท้ ๆ ของตนว่าเป็นใคร แต่เด็กไม่ว่าเหว่ ทั้งยังอุ่นใจว่ามีผู้ใหญ่ทุกคนในครอบครัวเป็นพ่อและเป็นแม่ของตน

ณ บัดนี้ เราจะลองสำรวจดูขอบเขตของหมู่ชนที่ประกอบเป็นวงศ์วานวานเครือหรือชาติวงศ์ ที่มอร์แกนใช้คำละตินว่า Gens หากเราสำรวจดูกลุ่มสมรสกลุ่มหนึ่ง ในกลุ่มมาตรฐานสองกลุ่ม ของครอบครัวแบบพิวนาลวน คือ กลุ่มที่ประกอบด้วยบรร

คาพี่น้องหญิงชายที่สืบสายมาจากมารดาเดียวกัน และที่เป็นลูกพี่
 ลูกน้องกันรวมทั้งบรรดาบุตรชายหญิงทั้งหมดของเธอและบรรดา
 พี่น้องชายของเธอที่สืบสายทางมารดาของเธอ (ซึ่งตามข้อห้าม
 พี่น้องชายเหล่านี้ มิใช่สามีของเธอ) แล้ว เราก็จะได้ทราบอย่าง
 แน่ชัดในเรื่องวงเขตของบุคคล ซึ่งในเวลาต่อมา ได้ประกอบ
 กันเข้าเป็นชาติวงศ์หนึ่ง คนทั้งหมดที่รวมอยู่ในชาติวงศ์เดียวกัน
 จะต้องสืบสายมาจาก บรรพสตรี คนเดียวกัน ลูกหลานหญิง
 ของบรรพสตรีผู้นี้ ซึ่งได้สืบต่อกันมาแต่ละชั่วคน ได้ถูกนับว่า
 เป็นพี่น้องกัน โดยการสืบสายมาจากเธอผู้เป็นบรรพสตรี ส่วน
 สามีของบรรดาพี่น้องหญิงเหล่านี้ ไม่อาจเป็นพวกพี่น้องชายของ
 เธอได้อีกต่อไป ซึ่งหมายความว่า ไม่อาจเป็นบุคคลที่สืบสายมา
 จากบรรพสตรีผู้เดียวกัน เพราะฉะนั้น จึงมิได้ถูกนับเป็นสมา
 ชิกในวงศ์วานว่านเครือ ซึ่งต่อมาได้ก่อตั้งขึ้นในรูปชาติวงศ์ สำ
 หรับลูกชายหญิงของเธอ นั้น ได้ถูกต้อนรับเข้าไว้ในวงศ์วาน ทั้ง
 นี้โดยอาศัยกฎเกณฑ์ที่ว่า การสืบสายญาติวงศ์พงศ์พันธุ์ ให้ถือ
 การสืบสายทางมารดาเท่านั้น เพราะเหตุว่าเป็นทางเดียวที่จะ
 ทราบได้แน่นอน นับตั้งแต่ได้มีข้อห้ามอย่างหนักแน่น เกี่ยวกับ
 การสมรส ระหว่างพี่น้องชายหญิงที่ร่วมมารดาเดียวกัน ตลอด

จนลูกพี่ลูกน้องทางฝ่ายมารดาแล้ว กลุ่มญาติวงศ์ตั้งกล่าวข้างต้น จึงได้ก่อตั้งเป็นชาติวงศ์ชั้น กล่าวคือ ได้ก่อตั้งเป็นชุมชนญาติวงศ์ชั้นอย่างเป็นทางการโดยจำกัดวงเขตของญาติวงศ์ แต่จำเพาะที่สืบสายโลหิตมาจากทางมารดาเท่านั้น ซึ่งชายหญิงในชุมชนญาติวงศ์ ที่ก่อตั้งชั้นใหม่นี้ จะทำการสมรสกันไม่ได้ สืบแต่กันไป ชุมชนญาติวงศ์ (Cousanguincous group) หรือที่ชานานนามกันว่า ชาติวงศ์ (Gens) นี้ ก็ได้ปรับปรุงชุมชนของตนให้แน่นหนามั่นคงขึ้น โดยก่อตั้งสถาบันทางสังคม และทางศาสนาเพื่อทุกคนจะได้ใช้ชีวิตไปตามแบบแผนอย่างเดียวกัน และชาติวงศ์เหล่านี้ ก็ได้แยกตัวเองออกไปจากกลุ่มสังคมญาติเดิม ซึ่งเรียกว่าชาติกุล (Tribe) ก็มีการดำเนินชีวิตผิดแผกกันไป แม้ว่าจะร่วมอยู่ในชาติกุลเดียวกันก็ตาม เกี่ยวกับระเบียบประเพณีของชาติวงศ์และชาติกุลนี้ จะได้บรรยายให้ละเอียดกว่านี้ ในโอกาสต่อไป

ในสมัยที่มอร์แกนได้เขียนหนังสือว่าด้วยประวัติของมนุษยชาติ ตั้งแต่ยุคคนป่า และยุคอารยชน (ค.ศ. ๑๘๗๗) นั้น ความรู้ของมนุษย์เกี่ยวกับเรื่องการสมรสหมู่ ยังมีอยู่โดยจำกัดมาก และความรู้เกี่ยวกับการสมรสหมู่ ในหมู่พวกคนป่าพื้น

เมืองชนทวีปออสเตรเลียในเวลานั้น ก็ยังไม่เป็นที่ปรากฏแก่คน
ทั่วไป ต่อมาลอร์เมอร์ฟิซัน (Lorimer Fison) บาทหลวงอังกฤษ
ซึ่งได้ไปพำนักอยู่ในออสเตรเลีย ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๘๖๓ จวบจน
ถึงวาระสุดท้ายแห่งชีวิต ในปี ค.ศ. ๑๙๐๗ ได้ทำการศึกษารูปแบบ
แบบการสมรสหมู่ในหมู่ชนชาตินี้ อันเป็นรูปแบบที่ยังไม่มีผู้ค้น
พบมาก่อน ท่านบาทหลวงลอร์เมอร์ฟิซันได้ค้นพบพัฒนาการขั้น
ต่ำที่สุด ในหมู่ชนนิโกรออสเตรเลีย ณ เขาแกมเบียร์ (Mount
gambier) ในภูมิภาคซัทธ์ออสเตรเลีย เผ่าชนพื้นเมืองของออส
เตรเลียเผ่านี้ได้แบ่งออกเป็นชนชั้นใหญ่ ๆ สองชั้น มีชื่อว่าโครก
และคูไมท์ (Kroki and Kumite) การสมรสระหว่างสมาชิกชาย
หญิงที่สังกัดในชั้นเดียวกันเป็นสิ่งที่ห้ามเด็ดขาด แต่อีกทางหนึ่งก็
มีข้อกำหนดไว้ว่าชายทุกคนในชั้นหนึ่งต่างก็เป็นสามีโดยกำเนิดของ
ผู้หญิงทุกคนในอีกชั้นหนึ่งและผู้หญิงทุกคนก็เป็นภรรยาโดยกำ
เนิดของผู้ชายทุกคนที่อยู่ต่างชั้นกัน การสมรสตามประเพณีของ
คนพวกนี้ มิใช่เป็นเรื่องการสมรสของแต่ละคน แต่เป็นเรื่อง
การสมรสที่คนทั้งหมดได้เข้าสู่อการสมรสกับคนอื่นกลุ่มหนึ่ง ชนชั้น
หนึ่งได้สมรสกับชนชั้นหนึ่ง ฟังสังเกตว่านอกจากข้อห้ามมิให้ชาย
หญิงในชั้นเดียวกันทำการสมรสกันแล้ว ตามประเพณีของคนพวก

นี้ การสมรสหมั้นของเขาจะมีข้อจำกัดอันใดอีกไม่เลย จะเป็นในทางอายุ หรือความสัมพันธ์กัน ในทางสายโลหิตก็ดี ชายคนหนึ่งในกลุ่มโครก ก็ย่อมมีสิทธิอันชอบธรรมที่จะได้หญิงทุกคนในกลุ่มคุณไม้ทเป็นภรรยาของเขา ตามกฎเกณฑ์อันนี้ บุตรของเขาเองซึ่งเกิดแก่หญิงคุณไม้ท และตามเกณฑ์ของกรสืบสายทางมารดา ก็ย่อมสังกัดอยู่ในกลุ่มคุณไม้ท ด้วยเหตุนี้ก็ต้องเป็นภรรยาโดยกำเนิดของชายโครกทุกคน รวมทั้งตัวบิดาผู้เป็นโครกด้วย

นอกจากเผ่าชนนิโกรออสเตรเลียแล้ว ณ เข้ามกัมเบียร์ในภูมิภาคเซ้าท์ออสเตรเลียแล้ว ระบบการสมรสหมั้นที่คนทั้งหมดในชั้นหนึ่ง ได้สมรสกับคนทั้งหมดในอีกชั้นหนึ่งนี้ ยังปรากฏว่ามีอยู่ในบรรดาเผ่าชนที่อาศัยอยู่ตามแม่น้ำดาสิง ไกลออกไปทางตะวันออกและในบรรดาเผ่าชนในภูมิภาคควีนสแลนด์ ทางตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งก็ต้องนับว่าระบบการสมรสหมั้นแบบนี้ได้แผ่ไพศาลมิใช่น้อย ระบบนี้เพียงแต่ไม่รวมการสมรส ระหว่างพี่น้องชายกับพี่น้องหญิง ระหว่างบุตรของพี่น้องชาย และระหว่างบุตรของพี่น้องหญิงทางฝ่ายมารดา เพราะว่าบุคคลเหล่านั้นตกอยู่ในสังกัดของชนชั้นเดียวกัน ในอีกทางหนึ่งบุตรของพี่น้องชายและพี่น้องหญิงย่อมสมรสกันได้

ข้อจำกัดเกี่ยวกับการสมรสระหว่างบุคคลที่สืบสายโลหิตทางเดียวกัน ที่เป็นการก้าวหน้าออกไปอีกขั้นหนึ่งนั้น ได้ปรากฏอยู่ในบรรดาเผ่าชนคามิลลารัว (Kamilaroi) ที่อาศัยอยู่ตามแม่น้ำตาลิงในภูมิภาคนิวเซาท์เวลส์ ในหมู่ชนเหล่านี้ ได้มีการแบ่งชนสองชั้นหรือสองพวก รุ่นเดิมออกเป็นสี่ชั้น และชายหญิงทั้งหมดในชั้นหนึ่งก็สมรสกับชายหญิงทั้งหมดในอีกชั้นหนึ่งตามที่กำหนดไว้ กลุ่มชนในสองชั้นแรก เป็นกลุ่มชนคู่สมรสของกันและกันโดยกำเนิด บรรดาลูกที่เกิดจากการสมรสของชนสองชั้นแรกก็ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มชนชั้นสามหรือชั้นสี่สุดแต่ว่ามารดาของเขาสังกัดอยู่ในชั้นหนึ่งหรือชั้นสอง ชายหญิงทั้งหมดที่สังกัดในกลุ่มชนชั้นสามและชั้นสี่ต่างก็เป็นคู่สมรสกันอีก และบรรดาลูกของบุคคลเหล่านี้ ต่างก็ไปขึ้นอยู่ในสังกัดของกลุ่มชนชั้นหนึ่งหรือชั้นสอง ผลของการแบ่งกลุ่มชนออกเป็นสี่ชั้นนี้มีอยู่ว่าชนรุ่นหนึ่งจะสังกัดอยู่ในกลุ่มชนชั้นหนึ่งและชั้นสอง ชนรุ่นถัดไปจะสังกัดอยู่ในกลุ่มชนชั้นสามและชั้นสี่ และชนรุ่นถัดไปก็จะกลับมาสังกัดอยู่ในกลุ่มชนชั้นหนึ่งและชั้นสองอีก และต่อไปก็หมุนเวียนกันไปดังนี้

ตามระบบการแบ่งกลุ่มชนคู่สมรสออกเป็นสี่กลุ่มเช่นนี้

บุตรของพี่น้องชายและพี่น้องหญิง ซึ่งนับตามสายของมารดาอาจ
จะไม่ได้เป็นสามีและภรรยากัน แต่หลานของคนเหล่านั้นอาจเป็น
สามีภรรยากันได้ เราจะเห็นว่าความรู้สึกในทางที่จะป้องกันการ
สมสู่ระหว่างชายหญิงที่สืบสายโลหิตทางเดียวกันนั้น ได้มีการ
สว่างออกมาเป็นลำดับ แม้ว่าในขั้นต้น ๆ จะมีอาการเปะปะ และ
ปราศจากความสำนึกในเรื่องนี้อย่างแน่ชัด

ท่านบาทหลวง พีซัน ชาวอังกฤษพร้อมด้วยนาย ไฮวิตต์
ชาวออสเตรเลีย นักเขียนเรื่องราวว่าด้วยชาติวงศ์ของมนุษย์ ได้ใช้
เวลาแรมปีศึกษาชีวิตของเผ่าชนนิโกรออสเตรเลีย กว่าจะได้
ค้นพบกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการสมรสหมู่ของชนเหล่านั้นอย่างแน่ชัด
ท่านทั้งสองที่ออกนามแล้ว ยังได้ค้นพบกฎเกณฑ์อื่นๆ อีกเกี่ยวกับ
ความสัมพันธ์ทางเพศในระหว่างคนป่าพวกนั้น เป็นต้นว่า เมื่อ
พวกเขาคนหนึ่งซัดเซพเนจรจากถิ่นที่อยู่ไป ในที่อันไกลแสน
ไกลตั้งพันไมล์ พเนจรไปในท่ามกลางหมู่ชนที่ต่างภาษากัน จาก
ถิ่นหนึ่งไปสู่อีกถิ่นหนึ่ง จากเผ่าชนหนึ่งไปสู่อีกเผ่าชนหนึ่ง ถึง
กระนั้นก็ดีในท่ามกลางการซัดเซพเนจรของเขาเขาก็จะได้พบสตรี
ซึ่งยอมมอบตัวเธอให้แก่เขาโดยปราศจากตระหนักรู้แห่งอนตลุต
ทางไป และยังมีกฎเกณฑ์ที่ว่าชายผู้มีภรรยาหลายคนจะมอบภรรยา

ของเขาหนึ่งคนให้ไปหลับนอนกับแขกของเขาที่ได้มาค้างแรม
 อยู่ ณ ที่พักของเขา ตามประเพณีของพวกคนป่าดังกล่าวนี้ ท่าน
 นักปราชญ์ผู้บรรยายเรื่องนี้ได้กล่าวว่า สำหรับความรู้สึกของชาว
 ยุโรปแล้ว ก็คงจะมองเห็นไปแต่ในทางที่ว่าเป็นการใช้ชีวิตอย่าง
 ปราศจากศีลธรรมและกฎเกณฑ์ใดๆ แต่ความจริงแล้วพวกคน
 ป่าเหล่านั้น ได้ใช้ชีวิตอยู่ภายใต้กฎข้อบังคับ ที่นับถือกันอย่าง
 เข้มงวดจริงจัง ด้วยว่าเหล่าสตรีที่ให้การต้อนรับโดยการสมรสกับ
 ชายแปลกหน้านั้น เป็นสตรีในกลุ่มชนที่กำหนดไว้ว่า เป็นคู่
 สมรสกับกลุ่มชนของชายแปลกหน้า และเพราะฉะนั้นเธอย่อม
 เป็นภรรยาของเขาโดยกำเนิด นี่คือกฎศีลธรรมของพวกเขา ดัง
 ที่ได้บรรยายไว้แต่ต้นแล้ว และกฎศีลธรรมข้อนี้ ซึ่งได้กำหนด
 ให้คนหนึ่งยินยอมมอบตัวให้แก่อีกคนหนึ่ง ก็ได้กำหนดข้อห้าม
 การสมรสใดๆ ที่ได้กระทำกัน นอกเหนือไปจากกลุ่มชนที่กำหนดไว้
 ว่า เป็นกลุ่มชนคู่สมรสกันและหากว่าผู้ใดละเมิดข้อห้ามนี้ก็จะถูก
 ขับออกไปจากเผ่าพงศ์ แม้ในกรณีที่มีการลักพาผู้หญิง เพื่อไป
 สมรสเป็นคู่ครองเฉพาะกาล ซึ่งมักจะมีอยู่เสมออันเป็นการเลือกคู่โดย
 การลักพาเช่นนี้ก็จะดำเนินไปด้วยการเคารพต่อกฎของการสมรส
 ซึ่งกำหนดไว้ว่าทั้งชายและหญิง อยู่ในชั้นที่จะทำการสมรสกันได้

การลักพาผู้หญิงไปสมสู่อยู่ด้วยกันเป็นการเฉพาะตัวและเฉพาะกาลที่ปฏิบัติกันในหมู่คนป่าทวีปออสเตรเลียนี้ ก็นับว่าได้เผยให้เห็นร่องรอยของการเปลี่ยนแปลงไปสู่การสมรสชนิดคู่ผัวตัวเมียอย่างน้อยก็ในรูปแบบที่เรียกว่าการสมรสคู่ ซึ่งเป็นความก้าวหน้าอีกขั้นหนึ่ง ในเรื่องรูปแบบครอบครัวของมนุษย์อันเราจะได้ศึกษากันต่อไป ในส่วนที่เกี่ยวกับการที่ชายหนุ่มได้ลักพา หรือชักชวนหญิงสาวให้ลอบหนีไปสมสู่อยู่ด้วยกัน โดยความร่วมมือช่วยเหลือของมิตรสหายฝ่ายชายนั้น ประเพณีที่ปฏิบัติกันในเรื่องเช่นนี้มีอยู่ว่า มิตรสหายของฝ่ายชายที่ได้ช่วยให้การลักพาสำเร็จลุล่วงไป ย่อมได้สิทธิที่จะสมสู่กับหญิงโดยทั่วหน้ากัน หลังจากนั้นจึงจะถือว่า หญิงนั้นได้ตกเป็นภรรยาของเจ้าหนุ่ม ผู้เป็นตัวการในการลักพา และในทางตรงกันข้ามหากว่าหญิงที่ถูกลักพาไปนั้นได้หนีไปจากเจ้าหนุ่มผู้สามี และเจ้าหนุ่มอีกผู้หนึ่งจับตัวนางไว้ได้ นางก็จะตกเป็นภรรยาของเจ้าหนุ่มคนที่ได้ตัวนางไว้ ฝ่ายเจ้าหนุ่มผู้ผัวคนแรกก็จะเสียสิทธิของตนนับแต่นั้นไป

ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่า การสมสู่กันเป็นคู่ซึ่งอาจเป็นในระยะเวลายาวหรือสั้น รวมทั้งการที่ชายคนหนึ่งจะกักกันเอาผู้หญิงหลายคนมาไว้เป็นภรรยาของตนโดยเฉพาะนั้น ได้ปฏิบัติเช่นเคย

ข้างการสมรสหมู่ และภายในวงของการสมรสหมู่ ซึ่งในหมู่ชน
 นิโกรออสเตรเลียโดยทั่วไปการสมรสมู้อย่างคงดำรงอยู่ และก็
 อยู่ในขั้นที่กำลังค่อย ๆ สลายตัวไป แต่โดยอิทธิพลของชาวยุโรป
 ที่อพยพเข้าไปอยู่ในทวีปนั้นปัญหาจึงมีอยู่ว่า สิ่งใดจะสลายตัวไป
 ก่อน คือว่าการสมรสหมู่จะมาก่อนหรือว่าพวกนิโกรออสเตรเลีย
 ซึ่งเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์การสมรสหมู่นั้นเองจะสลายตัวไปเสียก่อน

ท่านนักปราชญ์ในเรื่องนี้ได้ชี้ไว้ว่า การสมรสในรูปที่หมู่
 ชนทั้งหมดของชั้นหนึ่ง สมรสกับหมู่ชนทั้งหมดของอีกชั้นหนึ่ง
 ดังที่ปฏิบัติกันอย่างแพร่หลายในออสเตรเลียนี้ นับว่าเป็นรูปการ
 สมรสหมู่ในขั้นเก่าแก่มากที่สุดและต่ำมาก ส่วนการสมรสหมู่ในรูป
 แบบครอบครัวพิวนาลวนดังที่หมู่ชนบนเกาะฮาวายก็ได้ปฏิบัติกัน
 นั้น เท่าที่ได้สอบสวนค้นคว้ากันมาแล้ว นับว่าเป็นขั้นสูงสุดของ
 การสมรสหมู่ที่ได้คลี่คลายมา การสมรสหมู่ในรูปแบบของพวกเขา
 นิโกรออสเตรเลียนั้น น่าจะอยู่ในขั้นที่พวกเขาบ้ายังใช้ชีวิตก่อน
 เร่พเนจรอยู่ ส่วนการสมรสหมู่ในรูปแบบพิวนาลวนนั้น น่าจะ
 แสดงถึงระยะเวลาที่มนุษย์ได้ตั้งชุมชนแบบสหชีพเป็นหลักแหล่ง
 แห่งที่ลงอย่างมั่นคงตามส่วนแล้ว และได้นำไปสู่พัฒนาการขั้นที่
 สูงขึ้นไป

ถัดจากครอบครัวแบบสังคณาติ และครอบครัวแบบพินวน
 ลวน อันเป็นรูปแบบของครอบครัวที่เกิดจากการสมรสหมู่แล้ว
 บัดนี้เราก็ก้าวผ่านการสมรสหมู่ ไปสู่ การสมรสคู่ ซึ่งก่อให้เกิด
 ครอบครัวแบบมีคู่ (Pairing family) เนื่องจากได้มีกฎเกณฑ์
 ห้ามการสมรสระหว่างพี่น้องชายหญิง และกฎเกณฑ์นั้นได้ขยายวง
 เขตออกไปเรื่อย ๆ ทำให้การสมรสหมู่รัดตัวแคบลงเป็นลำดับจึง
 เกิดการสมรสคู่ขึ้น อันที่จริงการสมรสแบบมีคู่นั้นได้มีอยู่บ้าง
 แล้ว ร่วมกันกับการสมรสหมู่ คือในระหว่างภรรยาจำนวนมาก
 มายนั้น ฝ่ายชายได้เลือกภรรยาคนหนึ่งไว้เป็นภรรยาเอก และ
 ฝ่ายสตรีที่ถูกเลือกเป็นภรรยาเอก ก็ถือว่าเขาเป็นสามีเอกของนาง
 ในบรรดาสามีทั้งหลายที่นางมีอยู่ โดยประเพณีของการสมรสหมู่
 การปฏิบัติเช่นนี้บางรายก็ปฏิบัติในระยะเวลายาว บางรายก็ปฏิบัติ
 ในระยะสั้น

จากการขยายวงเขตข้อห้ามการสมรสระหว่างชายหญิงที่สืบสายโลหิตกันมานานเอง เราจึงได้พบว่าในบรรดาเผ่าชนเอี้ยโรควา และพวกอินเดียนในอเมริกาเผ่าอื่น ๆ แทบทั้งหมดในตอนต้นของยุคอนุอารยชน ได้มีข้อห้ามการสมรสแก่บรรดาชายหญิงทั้งหมดที่เป็นเครือญาติกัน ด้วยข้อห้ามการสมรสอันมีขอบเขตกว้างขวาง หยุ่มหยุมนี่เอง ได้มีเหตุให้การสมรสหมุกกลายเป็นสิ่งที่ไม่อยู่ในวิสัยที่จะปฏิบัติได้ยิ่งขั้นทุกที และการสมรสคู่ จึงได้เข้ามาแทนที่การสมรสหมุก รูปการณ์ในขั้นที่มนุษย์ได้ย่างเข้าสู่การสมรสคู่ หรือครอบครัวคู่มี่คั้งนี้ คือชายหนึ่งหญิงหนึ่งได้อยู่ร่วมกันเป็นคู่ครองแต่พร้อมกันนั้น การมีภรรยาหลาย ๆ คนและการไปร่วมประเวณีกับหญิงอื่นเป็นครั้งคราวก็ยังคงเป็นเอกลักษณ์ของผู้ชายที่จะกระทำได้ แม้ว่าในทางปฏิบัติฝ่ายชายไม่ใคร่จะมีภรรยาหลาย ๆ คน เพราะเกี่ยวกับเหตุผลทางเศรษฐกิจ ในขณะที่เดียวกันนั้นฝ่ายหญิงจำต้องมีความซื่อตรงจงรักอย่างเคร่งครัดต่อชายผู้สามี ระหว่างระยะเวลาที่ร่วมเป็นคู่ครอง หากว่าฝ่ายหญิงประพฤตินอกใจสามี ก็จะได้รับโทษทัณฑ์อย่างรุนแรง พันธะในการสมรสแบบมีคู่หนึ่ง ยังเป็นแต่พันธะหลวม ๆ อาจบอกเลิกได้ง่าย ๆ จากทั้งสองฝ่าย บุตรที่เกิดจากการสมรสคู่ คงถือการสืบสายจากมารดาตั้งแต่ก่อนก็ยังคงถือว่าเป็น 'ลูกแม่' เท่านั้นยังไม่ยอมให้ถือว่าเป็น 'ลูกพ่อ'

การขยายวงเขตข้อห้ามการสมรสระหว่างชายหญิง ที่เป็น
 เครื่องญาติกันโดยตรงนี้ ยังเป็นผลในทางนำความเจริญทางร่างกาย
 และจิตใจมาเพิ่มพูนให้แก่มนุษยชาติว่า ตั้งคำของมอร์แกนที่ได้
 กล่าวถึงการสมรสระหว่างชาติกึ่งที่มีได้เป็นเครื่องญาติกันไว้ว่าที่นำ
 ไปสู่การสร้างสรรพันธุ์ มนุษย์ที่แข็งแรงยิ่งขึ้นทั้งในทางกาย และทาง
 ใจ เมื่อชาติกึ่งสองเผ่าที่ก้าวเข้าผสมกันเข้าเป็นเผ่าพันธุ์เดียวกัน
 โลกศิรชะและมันสมองอันแทบจะขยายกว้างและยาวออกไปตาม
 สมรรถภาพแก่ทั้งสองฝ่าย ชาติกึ่งที่ประกอบขึ้นมาจากการกำเนิด
 ของชาติวงศ์ใหม่ ๆ เช่นนี้ ก็จะมีอิทธิพลครอบงำชาติกึ่งที่ล่า
 หลังกว่า หรือกระตุ้นแนะนำให้ชาติกึ่งที่ล่าหลังเหล่านี้ ได้เคลื่อน
 คล้อยก้าวหน้าไปตามแบบอย่างแห่งความประพฤติของชาติกึ่งที่
 ก้าวหน้า

ด้วยประการฉะนี้ วิวัฒนาการของครอบครัวในยุคก่อนประ
 วัติศาสตร์ จึงเป็นไปในอาการที่ว่า วงเขตครอบครัว ซึ่งในชั้น
 ดั้งเดิมของฝ่ายชาติกึ่งทั้งหมดเข้าไว้ในครอบครัวเดียวกัน ได้หด
 ตัวแคบเข้าเป็นลำดับ โดยในชั้นต้นได้มีข้อห้ามมิให้ญาติที่สนิท
 สมรสกัน ต่อไประดับนั้นก็ขยายออกไปถึงญาติต่าง ๆ จนกระทั่ง
 ในที่สุดก็ไปถึงผู้ที่เกี่ยวข้องกันโดยทางการสมรส เมื่อข้อห้าม

การสมรสได้ตีวงออกไปไกลถึงเพียงนี้ การสมรสหมู่ไม่ว่าในรูป
แบบใด ๆ จึงเป็นการยากที่จะดำรงอยู่ได้

ตามรูปแบบของครอบครัวที่เป็นมาแต่เดิม ๆ นั้นผู้ชายไม่เคยขาดแคลนผู้หญิง ตรงกันข้ามกลับมีผู้หญิงอย่างเหลือเฟือเกิน
ต้องการ แต่เมื่อหลักเกณฑ์การสมรสได้คลี่คลายมาจนถึงขั้นนี้ ผู้
หญิงกลับกลายเป็นสิ่งที่ขาดแคลนขึ้นมา และกลายเป็นสิ่งที่ต้อง
เสาะหา เมื่อเกิดการสมรสคู่ขึ้นแล้ว ก็ได้เกิดมีการลักพาผู้หญิงและ
การซื้อหาผู้หญิงกันขึ้น ซึ่งเป็นการปฏิบัติที่ออกจะแพร่หลายใน
บรรดาเผ่าชนอินเดียนและรวมทั้งเผ่าชนชาติอื่น ๆ ที่อยู่ในยุค
เดียวกัน การจัดการในเรื่องการสมรสนั้น มิได้ตกเป็นภาระธุระ
ของชายหญิงคู่สมรสแต่ประการใด หากเป็นเรื่องที่มารดาของทั้ง
สองฝ่ายได้เข้ามาเป็นเจ้าก่เจ้าการตกลงกันเสียเองโดยที่มีอยู่บ่อย ๆ
ที่เจ้าตัวคู่สมรสมิได้รับการปรึกษาหารือเสียด้วยซ้ำไป ด้วยเหตุนี้
จึงปรากฏอยู่เนือง ๆ ว่าได้มีการหมั้นระหว่างชายหญิง ซึ่งมีได้
รู้จักหน้าค่าตากันมาก่อน และทั้งสองฝ่ายมาทราบเรื่องราวที่ผู้
ใหญ่ได้ตกลงกันก็ต่อเมื่อวันสมรมใกล้จะมาถึงแล้ว ก่อนถึงวัน
แต่งงานฝ่ายเจ้าบ่าวจะได้จัดส่งของขวัญไปยังญาติแห่งชาติวงศ์ของ
เจ้าสาว ซึ่งหมายถึงญาติทางฝ่ายมารดาของเจ้าสาว มิใช่ส่งไปยัง

บิดาและญาติทางฝ่ายบิดาของขวัญเหล่านักเท่ากับเป็นของที่ชำระ
 ราคาค่าตัวเจ้าสาว การสมรสอาจเลิกล้างเสียได้ โดยความพอใจ
 ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ถึงกระนั้นก็ดี ก็มีเผ่าชนหลายเผ่า ได้แก่
 เผ่าชนเอียโรควาเป็นอาทิ ที่ความรู้สึกของประชาชนได้ค่อย ๆ
 คลี่คลายไปในทางตั้งความรังเกียจต่อการบอกล้างการสมรสที่กระ
 ทำกันตามความพอใจของคู่สมรส ดังนั้นเมื่อมีเหตุบาคหมางเกิด
 ขึ้นระหว่างคู่สมรส ญาติทางชาติวงศ์ของทั้งสองฝ่ายก็จะเข้ามาช่วย
 ทำความปรองดองให้ ต่อเมื่อความพยายามทำความปรองดองไม่
 บังเกิดผลแล้ว การหย่าร้างกันจึงจะเกิดขึ้น บุตรที่เกิดจากการ
 สมรสคงอยู่กับมารดาและทั้งสองฝ่ายก็กลับคืนสู่ฐานะเป็นอิสระที่
 จะสมรสได้ใหม่

การสมรสคู่ หรือครอบครัวที่เกิดจากการสมรสคู่ นั้น ยัง
 อ่อนแอเกินไปและยังไม่อยู่ในฐานะอันมั่นคงพอที่จะตั้งครอบครัว
 ของตนให้เป็นอิสระโดยแยกออกมาจากหมู่เหล่าของตนได้ เพราะ
 ฉะนั้นเมื่อเกิดมีการสมรสคู่ขึ้นแล้ว การสมรสแบบนี้ก็ได้ทำ
 ลายระเบียบครอบครัวในรูป Communitic house hold หรือ
 ครัวเรือนแบบสหชีพ ซึ่งมีมาแต่ดั้งเดิมให้สูญสิ้นไป ฟังเป็นที่
 สงสัยว่าระเบียบครัวเรือนแบบสหชีพนั้น หมายถึงการยอมรับ

นับถือว่าสตรีมีอำนาจสูงสุดในครอบครัว เช่นเดียวกับการยอมรับนับถือการสืบสายโลหิตของเด็ก โดยอาศัยหลักฐานที่แน่นอน แต่ทางมารดาผู้ให้กำเนิดแต่ฝ่ายเดียวเท่านั้น ข้อนี้นับว่าเป็นการเชิดชูฐานะของสตรีหรือของมารดาไว้ด้วยความยกย่องอันสูง

ข้อที่กล่าวกันว่า สตรีได้ตกเป็นทาสของบุรุษมาตั้งแต่แรกเริ่มมีสังคมมนุษย์นั้น (ความเห็นของปราชญ์ในศตวรรษที่สิบแปด) นักปราชญ์ผู้ศึกษาค้นคว้าในเรื่องนี้ ได้คัดค้านว่าเป็นการแสดงข้อคิดที่น่าขบขันอย่างพิลึกพิลั่นอันหนึ่ง ที่ได้มีผู้แสดงไว้ตั้งแต่ศตวรรษที่สิบแปดเป็นต้นมา ท่านนักปราชญ์ผู้บรรยายเรื่องนี้ได้ยืนยันว่า ตั้งแต่มนุษย์ยังอยู่ในยุคที่เป็นคนป่า และในยุคที่เป็นอนารยชน ในตอนต้นและตอนกลางนั้น สตรีคนป่าและอนารยเหล่านั้น ไม่แต่เพียงจะได้ดำรงฐานะที่เป็นอิสระเท่านั้นหากว่ายังได้รับความเคารพยกย่องอย่างสูงจากสหายบุรุษคนป่าและอนารยของเธอด้วย

ท่านบาทหลวงอาเธอไรท์ซึ่งได้ไปใช้ชีวิตอยู่กับพวก เซนเนกา เอียโรควา (Seneca Iroquois) เป็นเวลานานปี ได้บรรยายฐานะของผู้หญิงในครอบครัวของการสมรสคู่ไว้ว่า ผู้หญิงได้นำชายผู้สามีจากชาติวงศ์อื่น เข้ามาอยู่ในชาติวงศ์ของตัว ตามปรก

ตีพวกผู้หญิงเป็นผู้ปกครองครัวเรือน สิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือน ถือเป็นสมบัติร่วมกันของทุกคน แต่ถ้านายสามีแสดงความทึ่มจนเกินไปในการทำหน้าที่แสวงหาอาหารมาอบให้แก่ครอบครัว เขาก็จะได้รับการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม ไม่ว่าจะผู้ชายจะมีลูกแล้วก็ตาม และมีสมบัติอะไรอยู่ในบ้านบ้างก็ตาม เขาก็อาจจะได้รับคำสั่งจากแม่บ้านให้เก็บผ้าห่มและถูกเจดหัวออกไปจากบ้านได้ตลอดเวลา และเมื่อได้รับคำสั่งเช่นนี้แล้ว ก็ไม่สู้เป็นการปลอดภัยแก่เขาที่จะพยายามขัดคำสั่ง เพราะเขาจะพบว่า ในบ้านมีความรุ่มร้อนเกินไปที่เขาจะอยู่ต่อไปได้ และเขาก็ได้แต่จะถอนตัวกลับไปอยู่ในชาติวงศ์เดิมของเขา หรือมิฉะนั้นก็จะเร่ร่อนไปแสวงหาผู้หญิงคนใหม่ เพื่อการสมรสใหม่ และเข้าอยู่ในชาติวงศ์ของภรรยาใหม่ ในชาติวงศ์หรือชุมชนของคนพวกนี้ สตรีเป็นผู้ทรงอำนาจยิ่งใหญ่อ

ครัวเรือนแบบสหชีพ (Communitic house hold) ซึ่งผู้หญิงทั้งหมดหรือแทบทั้งหมดในครัวเรือนนั้นสังกัดอยู่ในชาติวงศ์เดียวกัน ส่วนผู้ชายนั้นมาจากชาติวงศ์ต่าง ๆ กัน ครัวเรือนแบบนี้ จึงเป็นรากฐานทางวัตถุแห่งความเป็นใหญ่ของสตรีอันมีมาแต่บุพพกาล นี่เป็นการค้นพบอันยิ่งใหญ่ของบัคโอเฟิน อีกประการ

หนึ่ง

สาเหตุแห่งการแบ่งงานกันทำระหว่างเพศชายกับเพศหญิง
 ของมนุษย์โบราณต่างกับสาเหตุแห่งการแบ่งงานที่กำหนดฐานะ
 ของสตรีแห่งสังคมในยุคใหม่ ในหมู่ชนที่ผู้หญิงต้องทำงานหนัก
 เกินกว่าที่คนในยุคใหม่จะเห็นว่าเป็นการสมควร ผู้หญิงมักจะไ้
 ได้รับความเคารพยกย่องอันแท้จริงยิ่งกว่าที่ผู้หญิงแห่งสังคมในยุค
 ใหม่จะไ้รับ ท่านนักปราชญ์ในเรื่องนี้ได้ชี้ไว้เมื่อปลายศตวรรษ
 ที่แล้วว่า ฐานะทางสังคมของท่านสุภาพสตรีชาวยุโรปแห่งอารยยุค
 ซึ่งได้นำตัวท่างเห็นออกมาจากการงานที่แท้จริง และดูประหนึ่ง
 ว่าแวดล้อมอยู่ในความเคารพนั้นเป็นฐานะที่ต่ำต้อยกว่าอย่างที่จะ
 เปรียบกันไม่ได้เลยกับฐานะของสตรีผู้ทำงานหนักแห่งยุคอนารย
 ชน สตรีเหล่านั้นไ้รับการยกย่องในหมู่ชาติวงศ์ของเธอว่าเป็น
 ผู้มีอำนาจที่แท้จริงในครัวเรือนของเธอ และเธอไ้ฐานะอันเป็น
 ที่เคารพเช่นนั้น ก็โดยตำแหน่งแห่งที่และการทำงานของเธอแท้ๆ

จากการสำรวจดูความเป็นอยู่ของพวกอินเดียน ในบางภาค
 ของอเมริกาอย่างใกล้ชิด ดังเช่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ
 โดยเฉพาะในภาคใต้ซึ่งคนเหล่านั้นยังคงใช้ชีวิตอยู่เยี่ยงมนุษย์ทั้ง
 หลายในตอนปลายของยุคคนป่า ก็ได้พบว่า การสมสู่ระหว่าง

เพศอย่างเสรียังคงอยู่ในหมู่ชนเหล่านั้นไม่น้อย เพราะฉะนั้นจึงจะกล่าวว่าการสมรสคู่ได้เข้ามาแทนที่การสมรสหมู่อย่างเด็ดขาดแล้วหาได้ไม่ ในหมู่ชนพวกอินเดียนทางภาคเหนือสตีบชาติก็ดูยังคงถือกันว่าชายซึ่งสมรสกับหญิงซึ่งเป็นพี่สาวคนโตของครอบครัวหนึ่ง ย่อมมีสิทธิที่จะได้น้องสาวทุกคนของภรรยามาเป็นภรรยาของเขา เมื่อเด็กหญิงเหล่านั้นบรรลุนิติภาวะอันสมควรแก่การสมรส นี่ก็คือร่องรอยของการสมรสหมู่ที่บรรดาชายผู้สามีได้เป็นสามีของสตรีทั้งหมดที่เป็นพี่น้องกัน ได้มีผู้ค้นพบว่าการชุมนุมรื่นเริงของเผ่าชนอินเดียนทางแคลิฟอร์เนียนี้ ในบางโอกาสเผ่าชนหลายเผ่าก็ไปร่วมชุมนุมรื่นเริง เพื่อความประสงค์ในการร่วมประเพณีระหว่างชายหญิงโดยไม่เลือกหน้า นี่ก็คือร่องรอยที่แสดงให้เห็นถึงประเพณีการสมรสของสมัยเก่าแก่ลงไปอีก ซึ่งหญิงทั้งหมดในชาติวงศ์หนึ่งได้ชายทั้งหมด ในอีกชาติวงศ์หนึ่งเป็นสามีของเธอ และในทางกลับกัน ชายทั้งหมดในชาติวงศ์หนึ่ง ก็ได้หญิงทั้งหมด ในอีกชาติวงศ์หนึ่งเป็นภรรยาของเขา ประเพณีเช่นที่เผ่าชนอินเดียนทางแคลิฟอร์เนียปฏิบัติกันนี้ในออสเตรเลียก็ยังคงปฏิบัติกันอยู่เหมือนกัน ในเผ่าชนคนป่าบางเผ่าในออสเตรเลียปรากฏว่า พวกผู้ชายที่มีอายุมีอาวุโส พวก

ชั้นประมุข และพวกผู้วิเศษในทางใช้เวทมนต์บางทีก็เอาผู้หญิง
 จำนวนมากมาไว้เป็นภรรยาของเขา และส่วนมากของผู้หญิงเหล่านี้นั้นก็ถูกกีดกันผูกขาดมิให้ชายอื่นมาเกี่ยวข้อง แต่ในโอกาสที่มี
 งานมหกรรมและมีการชุมนุมสมาชิกของชาติกูด ที่เป็นการชุมนุม
 อันเอ็กเกริกมโหฬาร พวกผู้เฒ่าเหล่าประมุขเหล่านั้น ก็จำต้อง
 ยอมให้ประเพณีการเป็นเจ้าของร่วมกันอันเก่าแก่ได้คืนฟื้นฟูขึ้น
 มา ในระหว่างที่มีการประชุมรื่นเริงอันมโหฬารนั้น กล่าวคือใน
 ระหว่างเวลานั้น พวกผู้เฒ่าเหล่าประมุขจะยินยอมให้เหล่าภรรยา
 ที่เขาได้ผูกขาดไว้ นั้น ได้อภิรมย์สมสูกับบรรดาชายหนุ่มชั่วคราว
 การยินยอมให้มีการอภิรมย์สมสูกันอย่างเสรีในงานรื่นเริงครั้งมโห
 ฬารเช่นนี้ ปรากฏว่าได้ปฏิบัติกันอยู่ในหมู่คนป่าชาติอื่น ๆ อีก
 เช่นในบรรดาเผ่าชนบางเผ่าในอินเดียนและแอฟริกา

การค้นพบข้อสำคัญอีกข้อหนึ่งของบัคโฮเฟน ได้แก่การ
 ค้นพบประเพณีอันแพร่หลายอันหนึ่งในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อที่จะ
 ผ่านจากการสมรสหมู่ไปสู่การสมรสคู่ สิ่งที่บัคโฮเฟนแปลไปว่า
 เป็นการกระทำในทางล้างบาปที่เกิดแต่การละเมิดบัญญัติโบราณ
 ของพระผู้เป็นเจ้า คือการล้างบาปที่พวกผู้หญิงได้กระทำกัน
 เพื่อจะชดเชยโทษแห่งพรหมจรรย์ของเธอ นั้น ท่านเมธีผู้บรรยาย

เรื่องนี้ได้ชื่อว่าที่แท้แล้วก็มีใช้อะไรอื่นนอกจากเป็นการแสดงออก ซึ่งการล้างบาปที่ผู้หญิงได้ใช้เพื่อจะไถ่ถอนตัวเธอ ออกจากกลุ่มสามีแบบโบราณของเธอ และเพื่อที่เธอจะได้มาซึ่งสิทธิใน อันจะมอบตัวเธอให้แก่ชายเพียงคนเดียว การล้างบาปนี้ คือ การสละตัวของผู้หญิงในเวลาอันจำกัดให้แก่ผู้ชายหลาย ๆ คนเสีย ก่อนที่จะเข้าสู่การสมรสกับชายที่จะเป็นคู่ของเธอ ในหลายชนชาติสตรีสาวมีเสรีภาพอย่างเต็มที่ในการอภิรมย์สมสู่กับชายอื่น ก่อนที่เธอจะเข้าสู่การสมรสโดยไม่มีพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมทางศาสนาแต่อย่างใด เหมือนดังที่บางชนชาติได้ปฏิบัติตัวอย่างแห่งเสรีภาพของสตรี ในเรื่องนี้จะหาพบได้ในหมู่ชนอินเดียนแทบตลอดภาคใต้ของอเมริกา นักเขียนอเมริกันผู้หนึ่ง ซึ่งเป็นนักสัตววิทยาและนักธรณีวิทยา ได้เขียนหนังสือว่าด้วยการเดินทางในประเทศบราซิล ตีพิมพ์ในปี ค.ศ. ๑๘๖๘ ได้เล่าถึงเรื่องที่มีผู้เขียนได้พบกับครอบครัวที่มั่งมีครอบครัวหนึ่ง ซึ่งสืบสายมาจากพวกอินเดียน เขาได้รับการแนะนำให้รู้จักกับบุตรของครอบครัวนั้น ครั้นแล้วเขาก็ได้ไต่ถามถึงบิดาของเธอ ซึ่งเขาเข้าใจว่าเป็นบิดาของมารดาเธอ และเป็นนายทหารที่ได้ออกรบในการทำสงครามกับประเทศปาราเกว ฝ่ายหญิงผู้มารดาได้

ตอบคำถามแทนบุตรด้วยการยิ้มแย้มว่า “เขาไม่มีพ่อหรือคะ เขาเกิดจากดิฉัน ด้วยการได้เสียที่ไม่มีพิธีรีตองอะไร” นักเขียนผู้นั้นได้เล่าต่อไปว่า “คำตอบเช่นนั้นเป็นคำตอบธรรมดาที่ผู้หญิงอินเดียหรือผู้หญิงอินเดียเลือกผสม จะกล่าวขวัญถึงบุตรที่มีได้เกิดจากการแต่งงาน เธอพูดเช่นนั้นโดยปราศจากความรู้สึกว่าเป็นเรื่องผิดร้ายหรือน่าอับอายอะไร....กรณีเช่นนี้มิใช่เป็นกรณีที่ผิดปรกติธรรมดา หรือเป็นกรณีที่หายากดูเหมือนว่ากรณีที่ตรงกันข้ามกับที่กล่าวถึงนี้ จะถือเป็นข้อยกเว้นเสียด้วยซ้ำ พวกเด็ก ๆ คู่กับแม่ของเขา เพราะว่าการเลี้ยงดู และความรับผิดชอบทั้งหมดต่อลูกตกอยู่กับแม่ เด็ก ๆ ไม่มีความรู้เกี่ยวกับพ่อของเขา ทั้งผู้เป็นแม่เองก็แทบจะมิได้นึกถึงว่าตัวเธอและบุตรของเธอ มีสิทธิที่จะกล่าวอ้างถึงเขา” ความรู้สึกนึกคิดของพวกอินเดียดังกล่าวนี้ ดูจะเป็นสิ่งแปลกประหลาดสำหรับพวกอารยชน แต่ความจริงนั้น มันก็เป็นเรื่องธรรมดาที่สืบเนื่องมาจากประเพณีสิทธิทางมารดาทั้งที่ได้บรรยายมาแล้ว และการสมรสหมั้นนั่นเอง

ในบางชนชาติมีประเพณีว่าในวันประกอบพิธีสมรสนั้น เพื่อนและญาติของเจ้าบ่าวยังอาจใช้สิทธิอันนี้มาแต่โบราณกาล ในการที่จะร่วมรสกับเจ้าสาว ในโอกาสแห่งการแต่งงานกันนั้น

และเจ้าบ่าวกลับเป็นผู้ใช้สิทธิของเขาในตัวเจ้าสาวเป็นคนสุดท้าย
ทั้งนี้เป็นประเพณีที่ปฏิบัติกันอยู่ในหมู่ชนบนหมู่เกาะบอลแคริก
(Balcaric Islands หมู่เกาะสเปนทางภาคตะวันตกของทะเลเมดิ-
เตอร์เรเนียน) ในเผ่าชนออจิลลา (Augila) ในแอฟริกา และ
เผ่าชนแบเรีย (Barea) ในตอนเหนือของอภิสซีเนีย

ในบางชนชาติก็มีประเพณีว่า ผู้ที่ได้รับตั้งเป็นประมุขของ
ชาติกุลหรือชาติวงศ์ ซึ่งจะมีชื่อเรียกขานกันต่าง ๆ ว่ากระไรบ้าง
ก็ตาม ได้เป็นตัวแทนของชุมชน และเป็นผู้ใช้สิทธิร่วมรสกับ
เจ้าสาว ในราตรีแรกของการสมรส ประเพณีอันนี้ซึ่งแสดงถึง
ร่องรอยแห่งการสมรสหมู่ของมนุษย์อันเคยมีมาในบรรพกาล ยัง
คงปรากฏอยู่ในหมู่ชนหลายชาติในทุกวันนี้ เช่นในหมู่ชนในดิน
แดนอาแลสกา และเม็กซิโกเหนือและในชนชาติอื่น ๆ อีก

ประเพณีนี้ซึ่งสืบเนื่องมาโดยตรงจากการสมรสหมู่ ได้ใช้
กันอยู่ในภูมิภาคดั้งเดิมของชนชาติเคลท์ (Celts คือชนชาติที่เก่า
แก่ที่สุด ที่อาศัยอยู่ในยุโรปภาคตะวันออก) ตลอดสมัยกลาง
(Middle Ages) ดังเช่น ในภูมิภาคอารากอน (Aragon อยู่
ทางตะวันออกเฉียงเหนือของสเปน เคยเป็นอาณาจักรที่มีพระเจ้า
แผ่นดินปกครองในสมัยหนึ่ง) ในขณะที่พวกเขาไร้ชานาใน

ภูมิภาคแคว้นคาสทิล (Castile อยู่ทางตอนเหนือและตอนกลางของสเปน) ไม่เคยตกเป็นข้าทาสที่เรียกว่า Serf หรือเลกเลยนั้น ในภูมิภาคอาระกอน การเอาชาวไร่ชาวนาลงเป็นเลก หรือข้าทาสในรูปแบบหนึ่งนั้น ได้กระทำกันอย่างไร้ศีลธรรมและน่าอับอายคอดสู้อยิ่ง ความเป็นข้าทาสที่ได้รับการกดขี่เบียนเบียดอย่างไร้ศีลธรรม ที่ชาวนาแห่งอาระกอนได้ประสบนี้ ได้ดำรงอยู่ตลอดมาจนกระทั่ง Ferdinand the Catholic (ค.ศ. ๑๔๕๒-๑๕๑๖ กษัตริย์แห่งคาสทิลและอาระกอน รัชสมัยของพระองค์เป็นรัชสมัยที่นำความยิ่งใหญ่ทางการเมืองมาสู่สเปน) ได้ทรงประกาศพระราชกฤษฎีกาให้เลิกล้างเสียในปี ค.ศ. ๑๔๘๖ ข้อความบางตอนในพระราชกฤษฎีกาฉบับนั้นที่ว่า “เราได้มีพระราชวินิจฉัยแล้ว และขอประกาศว่า บรรดาเจ้าขุนมูลนายที่เราได้ระบุนคราคาคักดีไว้ข้างต้นนั้น... จะใช้สิทธิการหลับนอนในราตรีแรกกับหญิงที่จะเข้าสู่การสมรสกับชาวนามิได้ ทั้งจะเข้าไปหลับนอนกับหญิงในคืนที่ทำพิธีสมรส หลังจากที่เธอได้ไปสู่ห้องนอนของเธอแล้วก็มีได้ หรือจะเดินเข้าไปในที่นอนหรือเข้าไปที่ตัวหญิงเพื่อแสดงว่ามีอำนาจเหนือเธอก็มีได้ ทั้งบรรดาเจ้าขุนมูลนายเหล่านั้นจะเอาบุตรชายหรือบุตรสาวของชาวนามาใช้वान จะโดยมีการ

ตอบแทนหรือไม่มีก็ตาม หากว่าเป็นการขัดขึ้นฝืนใจของเขาแล้ว ก็เป็นสิ่งที่ต้องห้ามด้วยเหมือนกัน”

นักปราชญ์บางท่านได้แสดงการสอบค้นไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงจากการสมสู่ระหว่างชายหญิงอย่างล่าช้า มาสู่รูปแบบการสมรสชนิดผู้เดียวเมียเดียวนั้น สตรีเป็นตัวละครหรือมีส่วนสำคัญยิ่ง ในการเปลี่ยนแปลงอันนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างเพศแบบป่าดงดิบกำบรรพ์ อันเป็นไปอย่างซื่อ ๆ ไร้เดียงสา ได้ค่อย ๆ เปลี่ยนไป อันเป็นผลจากการคลี่คลายของภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจ กล่าวคือ ระเบียบเศรษฐกิจดั้งเดิมที่ถือทรัพย์สินเป็นสมบัติส่วนกลาง ไร้ค้อย ๆ หดตัวเข้า และจำนวนผู้คนได้เพิ่มทวีขึ้น ในระหว่างการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ พวกผู้หญิงคงจะได้เผชิญกับความเลวทรามต่ำช้า และความบีบคั้นจากความสัมพันธ์ระหว่างเพศอันได้เปลี่ยนแปลงไปในนัยที่ขึ้นทุกที ด้วยเหตุนี้ พวกผู้หญิงก็คงยังปรารถนาจะได้สิทธิในอันจะรักษาความบริสุทธิ์ของเธอไว้ ปรารถนาจะได้มีสิทธิในอันจะสมรสกับผู้ชายเพียงคนเดียว จะเป็นการสมรสชั่วคราวระยะเวลาหนึ่ง หรือตลอดกาลก็ตาม ความเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าดังกล่าวนี้จะเกิดจากความดำริชวนชวยของพวผู้ชายมิได้เลย แม้จะอาศัยเหตุผลเพียงข้อเดียวคือ ข้อที่

ว่าพวกผู้ชายไม่เคยผันแปรกระทั่งทุกวันนี้ ที่จะสละความสำราญที่เขาได้รับจากการสมรสหมู่หรือจากการสมรสคู่กับผู้หญิงหลาย ๆ คน

โดยอาศัยการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการสมรสหมู่มาสู่การสมรสแบบมีคู่เท่านั้นเอง ที่ในเวลาต่อมา ผู้ชายได้ฉวยโอกาสนำการสมรสแบบ Monogamy คือแบบผัวเดียวเมียเดียวอย่างเข้มงวด มาใช้แทนที่การสมรสแบบมีคู่ (Pairing marriage) ซึ่งเป็นเพียงการมีคู่อย่างหลวม ๆ ยังไม่มีการผูกพันอย่างหนักแน่นในระหว่างคู่สมรส แต่การที่ผู้ชายได้นำการสมรสแบบผัวเดียวเมียเดียวอย่างเข้มงวดมาใช้ ก็มิได้เกิดจากเมตตาจิตหรือความหวังดีของผู้ชายต่อผู้หญิงแต่อย่างใดเลย เพราะว่าพันธะในการสมรสที่จะมีคู่ได้แต่เพียงคนเดียว เป็นพันธะที่ผูกมัดผู้หญิงฝ่ายเดียว เพราะฉะนั้นการเสนอแนะการสมรสแบบผัวเดียวเมียเดียวขึ้นมา จึงเป็นการเสนอแนะด้วยความเห็นแก่ตัวอย่างแรงกล้าของผู้ชายในอารยยุค ซึ่งเป็นความเห็นแก่ตัวที่ต่ำทราม ซึ่งผู้ชายพวกคนป่าหาได้เคยปฏิบัติต่อผู้หญิงของเขาได้

การสมรสแบบมีคู่ นั้น ได้จำเริญขึ้นมา ในตอนหัวต่อระหว่างยุคคนป่า (Savagery) กับยุคอนารยชน (Barbarism) จึงกล่าวได้ว่า การสมรสแบบนี้เป็นลักษณะของการสมรสหรือของ

ครอบครัวในยุคอนุชาธิราช ในทำนองเดียวกับที่การสมรสหมู่เป็นลักษณะการสมรสของมนุษย์ในยุคคนป่า และการสมรสแบบผัวเดียวเมียเดียว เป็นลักษณะของอารยธรรม

ครอบครัวในรูปมีคู่ คือในรูปการสมรสอย่างหลวม ๆ ของชายหนึ่งและหญิงหนึ่งนี้ มิได้เกิดขึ้นโดยลำพังตัวของมันเอง หากได้เกิดขึ้นโดยอาศัยกำลังความผลักดันอันใหม่ทางสังคม ซึ่งจะบรรยายต่อไป.

บัดนี้เราจะผ่านการสำรวจความเป็นอยู่ของมนุษย์คนป่าในทวีปอเมริกา ซึ่งเป็นดินแดนที่ให้ความรู้ว่าเป็นหลักฐานแก่เราในเรื่องรูปแบบของครอบครัวที่เกิดจากการสมรสคู่ ไปสู่การสำรวจความเป็นอยู่ของมนุษย์ในดินแดนอื่นต่อไป ในทวีปอเมริกาไม่ปรากฏหลักฐานอันใด ที่จะแสดงให้เห็นว่ามีรูปแบบของครอบครัวที่สูงไปกว่าชั้นของครอบครัวคู่ (Pairing family) ไม่ปรากฏว่ามีรูปแบบการสมรสแบบผัวเดียวเมียเดียว (Monogamy) อย่างเคร่งครัด ใด ที่หนึ่งใดในทวีปนั้น ก่อนหน้าที่จะมีการค้นพบทวีปนั้น แต่สำหรับในดินแดนที่เรียกว่าโลกเก่านั้นการณ์เป็นไปอีกอย่างหนึ่ง

ในดินแดนของโลกเก่า ในระยะเวลาเดียวกันนั้น การเลี้ยงสัตว์และการเพาะสัตว์ได้ขยายตัวออกไปจนถึงขั้นที่เห็นประจักษ์ว่างานประเภทนี้จะบ่งเกิดแห่งโรคทรพีอันสำคัญทางหนึ่ง และ

บ่อเกิดแห่งโรคทrophicอันใหม่นี้ ก็ได้สร้างความสัมพันธ์อันใหม่ขึ้นด้วย บัดนี้เราจะพิจารณากันว่า ความเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าในเรื่องโรคทrophicที่ได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับอิทธิพลในเรื่องเฉพาะของคู่สมรสได้อย่างไร

แต่ดั้งเดิมมาจนกระทั่งถึงยุคอารยชนขั้นต้น มนุษย์มีทrophicสินแต่โดยจำกัด คือว่ามีที่อยู่อาศัย มีเครื่องนุ่งห่ม มีเครื่องประดับที่ทำขึ้นด้วยฝีมืออย่างหยาบๆ มีเครื่องมือเกี่ยวกับการหาอาหาร และทำอาหารเช่นเรือ เครื่องมือที่ใช้เป็นอาวุธ และเครื่องมือในการครวชชนิดที่เป็นของธรรมดาสามัญอย่างที่สุด การแสวงหาอาหาร เป็นกิจที่จะต้องกระทำกันวันต่อวัน พอเริ่มวันใหม่ก็ต้องออกไปหาอาหารมากินกันเป็นวัน ๆ ไป มนุษย์ในเวลานั้นยังไม่รู้จักการสะสมหรือคิดประกอบการต่างๆ เพื่อความมั่นคงในการดำรงชีพเพื่อไว้วันหน้า กล่าวอีกนัยหนึ่ง ความโลภของมนุษย์ในยุคดั้งเดิมนั้นมีอยู่โดยจำกัดเมื่อผ่านยุคอารยชนขั้นต้นมาแล้วมนุษย์จึงรู้จักการเลี้ยงสัตว์ไว้ใช้เป็นอาหารสำรองเท่านั้นมาจึงเกิดมีฝูง ม้า, ฝูง, พ้า, วัว, แกะ, แพะและหมู นี่แหละคือกำเนิดของโรคทrophicอันใหม่ และการสะสมทrophicสินก็ได้เริ่มมีขึ้นในหมู่มนุษย์ และก็เท่านั้นมาเหมือนกันที่โลกจิตของมนุษย์ได้รับการ

คติคล้ายขยายตัวออกไป

เผ่าชนที่มีความก้าวหน้าในการเลี้ยงชีพคือได้เริ่มการเพาะเลี้ยงสัตว์ชนนี้ อันได้แก่พวกอารยันในอินเดียและพวกเซมิไท์ (Semites ในสมัยโบราณ หมายถึงชาวบาบิโลเนียน อัสซีเรียน โฟนิเซียน และยิว ในปัจจุบันหมายถึงยิวและอาหรับ) แถบแม่น้ำยูเฟรทีสและไทกริสนั้น ต่างก็ได้มาซึ่งโภคทรัพย์ใหม่ซึ่งลงแรงด้วยความเหน็ดเหนื่อยที่มนุษย์ซึ่งยังไม่รู้จักสัตว์ต้องดำเนินชีวิตกันมาแต่ใช้เวลาเลี้ยงดูให้ฝูงสัตว์ทวีจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ และเนื้อที่ดีที่สุดแก่เขาเท่านั้น แสงหาอาหารที่ใช้กันมากก็ถดถอยไปอยู่แนวหลังซึ่งครึ่งหนึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับยังชีพ บัดนี้ก็กลายเป็นหาความสำราญฟุ่มเฟือยของมัน

ถ้าเราต้องการจะทราบว่าความเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าในการทำมาหากินของมนุษย์ อันเป็นสิ่งซึ่งน่าชื่นชมยินดีนี้ ได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบของครอบครัวหรือฐานะของสตรี อยากรู้ก็ต้องถามว่า ทรัพย์สินในโลกที่มนุษย์ได้สร้างขึ้น ในสมัยที่มีการเลี้ยงสัตว์นี้ ไปตกอยู่ในความครอบครองของใครเล่า ?

ในขั้นต้นทีเดียว ทรัพย์สินสิ่งใหม่เหล่านี้ ย่อมจะตกเป็นของตนไม่เป็นที่สงสัย คือเป็นของกลางซึ่งสมาชิกของชุมชนได้ใช้

สอยร่วมกัน แต่การครอบครองทรัพย์สินส่วนตัวในกรณีที่เกี่ยวข้อง
 กับฝูงสัตว์เลี้ยงและได้คลี่คลายออกไป ตั้งแต่ในระยะแรก ๆ ของ
 การเลี้ยงสัตว์ด้วยเหมือนกันข้อที่รู้แน่กันข้อหนึ่งก็คือ ในสมัยที่
 ย่างเข้าสู่ยุคที่มนุษย์ได้มีประวัติศาสตร์เป็นหลักฐานนั้น เราได้
 พบกับบรรดาหัวหน้าครอบครัวทั่ว ๆ ไป ต่างก็มีฝูงสัตว์เป็นส่วน
 สัตว์ของตนเองรวมทั้งเครื่องใช้อื่น ๆ เป็นต้นว่าเครื่องใช้ในการ
 ประกอบอาหารที่ทำด้วยโลหะเครื่องใช้ประเภทฟุ่มเฟือย และใน
 ที่สุดยังมีทรัพย์สินอีกประเภทคือมนุษย์ที่มีสภาพเยี่ยงวัว ได้แก่
 พวกทาสนั่นเอง การถือเอามนุษย์เป็นทาสนั้น ก็เป็นสิ่งที่มนุษย์
 ได้ประดิษฐ์ขึ้น ในคราวที่มนุษย์เจริญก้าวหน้าในการหาเลี้ยงชีพ
 นั้นเองถึงตรงนี้เราควรระลึกว่าสิ่งที่เรียกว่าความเจริญก้าวหน้า
 ในการเลี้ยงชีพของมนุษย์การส่งเสริมให้ชีวิตมนุษย์มีสะดวกสบาย
 ด้วยประการต่าง ๆ มิใช่จะพ้องกับความดั่งามที่รับเอาไว้เป็นทาง
 ปฏิบัติเสมอ เราจะเห็นอยู่บ่อย ๆ ว่าความสบายของชีวิตมนุษย์นั้น
 บางทีมาจากการกระทำอันชั่วร้ายน่าขยะแขยงอย่างที่สุดของมนุษย์
 นั่นเอง ความสะดวกสบายของชีวิตมนุษย์ส่วนหนึ่ง ซึ่งเป็นส่วน
 น้อยมักจะได้มาจากการที่เอาชีวิตมนุษย์อีกส่วนหนึ่ง ซึ่งเป็นส่วน
 มากมายมเหิมมา หมกกลงไว้ภายใต้ความทุกข์ทรมาน แล้วมนุษย์

ส่วนน้อยที่ได้รับความสุขสำราญความสะดวกสบายของชีวิตอย่างเต็มเปี่ยมก็ร้องประกาศว่า นี่แหละคือความเจริญก้าวหน้าของมนุษยชาติ !

เราจะกลับไปสู่เรื่องของเรามาถึงตอนที่ว่า ความเจริญก้าวหน้าในการหาเลี้ยงชีพของมนุษย์ได้นำมนุษย์ให้มารู้จักกับการถือเอามนุษย์ด้วยกันลงเป็นทาส ในขั้นต้นนั้นมนุษย์ยังไม่มีความคิดที่จะเอามนุษย์ด้วยกันลงเป็นทาสเพราะว่า แต่เบื้องบุพพกาลมาจนถึงตอนต้นของยุคอารยชน ทาสมนุษย์ยังไม่มีประโยชน์อะไรแก่การทำมาหาเลี้ยงชีพของมนุษย์เพราะว่า มนุษย์ยังไม่รู้จักการสะสมทรัพย์ ดังนั้นเมื่อคนป่าสองเผ่ารบกัน ฝ่ายที่มิชัยถ้าไม่ฆ่าศัตรูเสีย ก็รับเอาศัตรูเข้าร่วมเป็นพี่น้องในเผ่าพงศ์ของตนสำหรับพวกผู้หญิงก็รับเอาไว้เป็นภรรยา กำลังแรงงานของมนุษย์ในยุคนี้ ยังมีได้สร้างสิ่งของเครื่องใช้เหลือเฟือ นอกเหนือไปจากความต้องการที่จะครองชีพไปวันหนึ่ง ๆ

ครั้นในเวลาต่อมา เมื่อมนุษย์ได้รู้จักวิธีการเลี้ยงชีพอย่างใหม่ คือการเพาะสัตว์ การประดิษฐ์เครื่องใช้จากโลหะ การทอผ้า และในที่สุดรู้จักประกอบกิจกรรม รูปการณ์ต่าง ๆ ก็เปลี่ยนแปลงไป เช่นเกี่ยวกับการมีภรรยา ซึ่งในยุคหนึ่ง เป็นของที่ได้

มาอย่างง่ายดายเหลือเกิน ต่อมาบรรยากาศก็เกิดเป็นของมีราคา เกิดมีการซื้อขายกันขึ้น ความเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ก็ได้เกิดมีแก๊งกำลังแรงงานเช่นกัน เฉพาะอย่างยิ่ง ภายหลังที่ฝูงสัตว์เลี้ยงได้เปลี่ยนสภาพจากสมบัติของส่วนรวมมาเป็นสมบัติของหน่วยครอบครัวย่อย ๆ เมื่อครอบครัวได้เข้าครอบครองทรัพย์สินสมบัติ เช่นฝูงสัตว์เป็นส่วนสำคัญของตัวขึ้นแล้ว ปัญหาจึงเกิดขึ้นจากเหตุที่ว่า สมาชิกในครอบครัวไม่ได้เพิ่มขึ้นรวดเร็ว ทัดเทียมกับจำนวนสัตว์ที่เพิ่มขึ้น จึงเกิดความจำเป็นที่จะได้ผู้คนมาช่วยกันเลี้ยงดูฝูงสัตว์ที่ขยายใหญ่โตออกไปอย่างรวดเร็ว ด้วยเหตุนี้มนุษย์ในยุคที่เริ่มมีความเจริญก้าวหน้าในการหาเลี้ยงชีพ เมื่อจับศัตรูหรือเชลยได้จึงมิได้ปฏิบัติต่อศัตรูของเขา ดังเช่นที่เคยปฏิบัติมาในกาลก่อน มนุษย์ได้เริ่มมองเห็นประโยชน์จากการที่จะเอามนุษย์ด้วยกันลงเป็นทาส เพราะเหตุที่จะได้เพิ่มพูนความมั่งคั่งและความสุขสบายส่วนตัวของเขา เขายังมองเห็นต่อไปว่า ทาสมนุษย์ที่เขาได้มานั้นยังอาจเพาะให้มีจำนวนมากมายขึ้นได้เช่นเดียวกับการเพาะสัตว์เหมือนกัน มาถึงตอนนั้นก็นับว่า ความเจริญของมนุษย์ได้นำมนุษย์ไปสู่การคิดค้นเครื่องมืออันอนุภาทวีขึ้นมา เพื่อก่อทุกข์ทรมานอันสาหัสขึ้นในบรรดาเพื่อนมนุษย์ด้วยกันนั่นเอง

ความมั่งคั่งที่มนุษย์ได้มาจากเลือดเนื้อของทาสสัตว์ และจากเลือดเนื้อของทาสมนุษย์นี้ เมื่อได้ตกเป็นสมบัติส่วนตัวของครอบครัว และได้เพิ่มพูนทวีขึ้นอย่างรวดเร็วแล้วความมั่งคั่งส่วนตัวดังกล่าวนี้ ก็ได้หวนเอาสังคมที่มีรากฐานแห่งการสมรสคู่ และการยกย่องเชิดชูสิทธิทางมารดาขึ้นสะท้อนไป

พึงเป็นที่เข้าใจว่า การสมรสแบบมีคู่หนึ่ง ได้นำของใหม่มาสู่ครอบครัวอย่างหนึ่ง คือว่าเคียงคู่ไปกับมารดาผู้ให้กำเนิดบุตร หรือที่เรียกว่ามารดาตามธรรมชาติ มิใช่สมมุติมารดาตามประเพณีของการสมรสหมู่ การสมรสคู่ได้ก่อให้เกิดบิดาตามธรรมชาติขึ้น คือว่าการสมรสคู่ได้ทำให้บุตรสามารถรู้จักบิดาแท้ๆ ของเขาได้ ในขณะที่การสมรสหมู่ไม่อาจทำให้รู้จักได้ ตามขนบการแบ่งงานกันทำ ในครอบครัวที่มีการสมรสคู่หนึ่ง การหาอาหารเป็นหน้าที่ของผู้ชาย ดังนั้นเครื่องมือเครื่องใช้เพื่อการนั้นจึงตกเป็นสมบัติของผู้ชาย หากว่ามีการแตกแยกเกิดขึ้น ฝ่ายชายก็มีสิทธิจะนำเครื่องมือหากินเหล่านั้นไปกับเขาด้วย ส่วนผู้หญิงก็กองครอบครองเฉพาะส่วนที่เป็นของใช้ในบ้าน ดังนั้นตามประเพณีของสังคมในสมัยการสมรสคู่ ฝ่ายชายจึงเป็นเจ้าของทรัพย์สินจำพวกเครื่องมือเลี้ยงชีพที่บังเกิดขึ้นใหม่ กล่าวคือได้เป็นเจ้าของ

ปัสสาวะที่เลี้ยงไว้ และต่อมาก็ได้เป็นเจ้าของเครื่องมือแรงงานอันใหม่ คือเป็นเจ้าของทาสที่มีอยู่ทั้งหมด

ตามประเพณีของสังคมในเวลานั้นเช่นเดียวกัน บุตรยังไม่มียศได้รับมรดกจากบิดาทั้งนี้เนื่องจากการสืบสายโลหิตของเด็กมิได้นับจากบิดา หากนับจากบิดามารดาเป็นเกณฑ์ กล่าวสั้นๆ ก็คือในเวลานั้นลูกยังเป็น 'ลูกแม่' อยู่ ยังมีได้เป็น 'ลูกพ่อ' อีกประการหนึ่งตามประเพณีการสืบมรดกของชาติวงศ์ อันมีมาแต่ดั้งเดิมนั้น เมื่อสมาชิกของชาติวงศ์ตายลง ญาติของผู้ตายที่ร่วมอยู่ในชาติวงศ์เท่านั้นที่มีสิทธิได้รับมรดกของผู้ตาย ทรัพย์สินสมบัติของผู้ตายจะต้องคงไว้ในชาติวงศ์ หากว่าทรัพย์สินสมบัติของผู้ตายมิใช่เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอันใด ในทางปฏิบัติ ทรัพย์สินสมบัติเหล่านั้นก็อาจจะตกได้แก่ญาติที่ใกล้ชิดที่สุดของผู้ตาย ซึ่งหมายถึงญาติที่สืบสายโลหิตทางมารดา สำหรับบุตรของผู้ตายนั้นมิได้สังกัดอยู่ในชาติวงศ์ของบิดา หากสังกัดอยู่ในชาติวงศ์ของมารดา ในชั้นต้นทีเดียว ผู้ที่เป็นบุตรได้รับมรดกของมารดา พร้อมทั้งญาติร่วมสายโลหิตของมารดา และในเวลาต่อมาผู้ที่ เป็นบุตรบางทีจะมีสิทธิก่อนใครๆ ในการรับมรดกจากมารดา แต่เขาไม่อาจรับมรดกจากบิดา เพราะว่าเขามีได้ร่วมอยู่ในชาติวงศ์ของบิดาและ

ทรัพย์สินสมบัติของบิดาจำต้องคงไว้ในชาติวงศ์ของบิดา เพราะฉะนั้นในกรณีที่ผู้ตายเป็นเจ้าของฝูงสัตว์ ในเบื้องต้นที่เดียว ฝูงสัตว์ของเขาจะได้แก่พี่น้องชายและพี่น้องหญิงของเขาและแก่บุตรของพี่น้องหญิง หรือแก่ผู้สืบสายของพี่น้องหญิงของมารดาผู้ตาย ส่วนบุตรของเขาเองไม่มีสิทธิจะได้รับมรดกจากเขาเลย

อย่างไรก็ดีความเพิ่มพูนขึ้นของโภคทรัพย์ได้เสริมสร้างฐานะของผู้ชายขึ้นสองทาง ในทางหนึ่งได้ทำให้ฐานะของผู้ชายในครอบครัว มีความสำคัญล้ำหน้าฐานะของผู้หญิง และอีกทางหนึ่งเมื่อผู้ชายได้สำนึกในความสำคัญของตน ซึ่งถูกเชิดชูขึ้นมาจากการที่ได้ครอบครองทรัพย์แล้ว ผู้ชายก็มีความกำเริบ คิดเลิกล้างชนบประเพณีการสืบมรดกที่มีอยู่เดิม คือคิดจะให้ทรัพย์สินสมบัติของตนได้ตกแก่บุตรแทนที่จะให้ไปตกอยู่แก่ชุมชนญาติวงศ์ของตน แต่ความคิดข้อนี้ไม่อาจดำเนินไปได้ ตราบใดที่สายโลหิตของบุตรยังคงนับจากมารดาอยู่ ดังนั้นผู้ชายจึงได้คิดเลิกล้างประเพณีการสืบสายโลหิตเสียก่อน และเขาก็ได้จัดการให้เป็นไปตามปรารถนาของเขาได้โดยไม่ยาก

การปฏิวัติเปลี่ยนแปลงอันนี้ซึ่งเป็นการปฏิวัติอันใหญ่หลวงที่เพศชายได้กระทำต่อเพศหญิง นับว่าได้ดำเนินลุล่วงไปได้โดย

ไม่ก่อความยุ่งยากให้แก่สมาชิกของชาติวงศ์ที่มีชีวิตแม้แต่คนหนึ่ง สมาชิกทุกคนของแต่ละชาติวงศ์ยังคงสังกัดอยู่ในชาติวงศ์เดิมของตน ข้อบัญญัติอย่างง่าย ๆ ของเขา ก็เป็นอันเพียงพอที่จะให้การดำเนินไปได้ตามปรารถนาของเขา ข้อบัญญัติของเขาที่ว่า สืบไป ภายหน้าผู้สืบสายของสมาชิกที่เป็นชายคงอยู่ในชาติวงศ์เดิม แต่ผู้สืบสายของสมาชิกผู้หญิงจะต้องถูกคัดออกไปจากชาติวงศ์เดิมและให้ไปสังกัดอยู่ในชาติวงศ์ของผู้เป็นบิดา บัญญัติใหม่ข้อนี้ได้เลิกล้างการสืบสายทางมารดาและสิทธิรับมรดกจากมารดาเสียโดยเด็ดขาด และในขณะเดียวกันก็ได้ก่อกองการสืบสายทางบิดาและสิทธิรับมรดกจากบิดาขึ้นมาแทนที่อย่างมั่นคง การปฏิวัติอันนี้ได้ก่อผลอย่างไรเมื่อใดแก่บรรดาชาวอารยชนนั้น เป็นเรื่องที่ไม่ทราบกัน นับเป็นเรื่องที่ได้เกิดขึ้นก่อนสมัยประวัติศาสตร์ การปฏิวัติเปลี่ยนแปลงในเรื่องนี้ ย่อมทราบได้จากผลของการสำรวจศึกษาชนบประเพณีของเผ่าชนอินเดียนในทวีปอเมริกา ซึ่งการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงได้เพิ่มขึ้นในหมู่ชนเหล่านั้นเมื่อไม่นานมานี้ และการเปลี่ยนแปลงก็ยังคงดำเนินอยู่ในระหว่างนี้ จากการสำรวจเผ่าชนอินเดียนแปดเผ่าทางแถบแม่น้ำมิสซูรี ปรากฏว่า มีอยู่หกเผ่าที่นับการสืบสายของบุตรทางบิดา และอีกสองเผ่ายังไม่มีการเปลี่ยน

แปลง ยังคงถือตามประเพณีดั้งเดิมกล่าวคือยังนับการสืบสายของ บุตรทางมารดาและการรับมรดกยังคงถือตามการสืบสายทางมารดา กล่าวคือมรดกของผู้ตายยังคงตกได้แก่ญาติที่สืบสายทางมารดาของ ผู้ตายในบรรดาเผ่าชนอินเดียนสามเผ่าคือ เผ่าเชานี (Shownees) ไมอามิ (Miamis) และเดลาแวร์ (Delawares) ได้ถือกันเป็น ประเพณีว่าให้โอรสบุตรไปสังกัดอยู่ในชาติวงศ์ของบิดา โดยให้ นาม ๆ หนึ่งของชาติว ค์บิดาแก่บุตรนั้น เพื่อว่าบุตรจะได้มีสิทธิ ได้รับมรดกจากบิดา

ท่านเมธีผู้บรรยายเรื่องนี้ได้ชี้ไว้ว่า การเลิกล้าง 'สิทธิทาง มารดา' และได้มีการก่อตั้ง 'สิทธิทางบิดา' ขึ้นมาแทนที่นั้นนับ เป็นการปราชัยอย่างย่อยยับของสตรีเพศต่อบุรุษเพศ เป็นอุบัติเหตุ การณ์ที่ก่อความกระทบกระเทือนแก่ประวัติศาสตร์โลก การปฏิ วัติอันนี้เป็นผลให้ผู้ชายได้เข้าถืออำนาจการปกครองในบ้านด้วย ฐานะของผู้หญิงตกสู่ความต่ำทราม แต่เดิมนั้นมาผู้หญิงก็ได้รับการ ปฏิบัติ ประหนึ่งเป็นทาสสำหรับบำเรอระคะของผู้ชาย แต่เดิมนั้น มาผู้หญิงก็ได้กลายเป็นแต่เพียงเครื่องมือ สำหรับใช้ในการเพาะ มนุษย์ขึ้นมาเท่านั้น ฐานะอันเปลี่ยนแปลงไปสู่ความต่ำทรามดัง กล่าวนี้ ซึ่งแสดงออกให้เห็นในอย่างเด่นชัด ในหมู่ชนชาติกรีก

ในสมัยที่เรียกว่า Heroic Age (ราว ๑๐๐๐ ถึง ๘๐๐ ปีก่อนคริสตศักราช) และในสมัย Classical Age ต่อมาก็ได้มีการหาทางประดับประดาและพรางฐานะอันต่ำทรามของผู้หญิงไว้ และในบางส่วน ก็ได้นำแบบแผนอันละมุนละไม มาคลุมฐานะอันต่ำทรามของสตรีเอาไว้ แต่ก็เพียงแต่คลุมเอาไว้เท่านั้น ส่วนความต่ำทรามนั้นก็ยังคงอยู่ และมีได้ถูกเลิกล้างไป

ผลข้อแรกที่ยังเกิดจากการที่ผู้ชายได้เข้ายึดครองอำนาจในครอบครัวนั้น จะเห็นได้จากความเป็นอยู่ในรูปแบบของครอบครัวที่เรียกว่า ครอบครัวแบบพ่อบ้าน (Patriarchal family) ซึ่งบังเกิดขึ้นในระยะนี้ ครอบครัวแบบพ่อบ้านนี้เป็นครอบครัวระหว่างกลางที่ครอบครัวคู่ (Pairing family) จะเปลี่ยนไปสู่ครอบครัวแบบผัวเดียวเมียเดียว (monogamy) ดังที่เราจะรู้จักกันดีในสมัยปัจจุบันลักษณะสำคัญของครอบครัวแบบพ่อบ้านนี้มีได้อยู่ที่ว่าตัวพ่อบ้าน หรือหัวหน้าครอบครัว มีภรรยาหลายคนแต่อยู่ที่ว่า ครอบครัวแบบนี้ประกอบด้วยบุคคลทั้งที่เป็นข้าทาสและเป็นอิสระชน รวบรวมกันเข้าเป็นครอบครัว ภายใต้การปกครองของประมุขแห่งครอบครัว ซึ่งมีอำนาจปกครองในฐานะอำนาจของบิดาที่จะพึงใช้ต่อบุตร (Paternal power) ตามแบบแผน

ของชนชาติเซมไมท์ ประมุขของครอบครัวแบบพ่อบ้านมีภรรยาหลายคน ส่วนพวกทาสมีภรรยาเพียงคนเดียว และก็มีบุตรสืบพันธุ์ทาสของตนต่อไป ความมุ่งหมายในการจัดรูปครอบครัวแบบนี้ ก็เพื่อที่จะได้แรงคนทั้งหมดทั้งที่เป็นทาสและมีเชื้อทาสไว้ใช้ในการดูแลฝูงปศุสัตว์ ลักษณะสาระสำคัญของครอบครัวแบบนี้ อยู่ที่ว่าได้ผูกพันพวกทาสเข้าไว้กับอำนาจการปกครองที่บิดาพึงใช้ต่อบุตรของตนได้ เนื่องด้วยลักษณะอันนี้ ครอบครัวของชาวโรมันจึงตรงกันที่เดียวกับครอบครัวแบบพ่อบ้าน คำว่า "familia" นั้น สำหรับชาวโรมันเอง ในชั้นเดิมทีเดียว คำนี้ไม่มีความหมายคลุมไปถึงคู่สามีภรรยา และพวกลูก ๆ เสียด้วยซ้ำ แต่มีความหมายเฉพาะพวกทาสเท่านั้น คำว่า famulus หมายถึงทาสในครัวเรือน และคำว่า familia ก็หมายถึงจำนวนทั้งหมด หรือฝูงทาสที่เป็นสมบัติของนายทาสคนหนึ่ง อำนาจที่บิดามีเหนือบุตร ตามระบบสังคมของโรมันนั้นหมายถึงว่า ผู้เป็นประมุขของครอบครัว ซึ่งมีภรรยาและบุตรและข้าทาสจำนวนหนึ่ง อยู่ภายใต้อำนาจของเขานั้น มีอำนาจเหนือชีวิตของคนเหล่านั้นทั้งหมด เขาอาจลงโทษคนเหล่านั้นได้ตามแต่เขาจะเห็นสมควร โดยไม่มีข้อขีดขั้นจำกัด แม้กระทั่งการประหารชีวิต

ครอบครัวแบบพ่อบ้าน เป็นหัวต่อของการเปลี่ยนแปลง จากครอบครัวแบบมีคู่ไปสู่ครอบครัวแบบผิวเดียวเมียเดียว ในสมัยของครอบครัวแบบพ่อบ้านนั้น เป็นสมัยที่ผู้ชายได้ขึ้นสู่การเถลิงอำนาจอันสูงสุด ผู้หญิงได้ตกอยู่ในกรงเล็บของผู้ชายอย่างไม่มีทางกระตีกกระเดี้ย เพื่อเป็นหลักประกันความจงรักภักดีของภรรยาต่อสามีตลอดกาล หรือนัยหนึ่ง เพื่อเป็นหลักประกันความเป็นพ่อของบุตร จึงมีประเพณีให้ภรรยาต้องมอบตัวอยู่ใต้อำนาจสิทธิขาดของสามีหากหัวหน้าครอบครัวฆ่าภรรยาของเขาก็ไม่ถือว่าเป็นฆาตกรรมแต่ถือว่าเป็นการใช้สิทธิของเขาในฐานะเป็นหัวหน้าครอบครัวเท่านั้น.

พร้อมกับการบังเกิดของครอบครัวแบบพ่อบ้านนี้ มนุษย์
 ก็ได้ย่างเข้าสู่ยุคที่มีการบันทึกประวัติของมนุษย์ ลงไว้เป็นลาย
 ลักษณอักษร ซึ่งช่วยให้การค้นหาความจริงในเรื่องนี้เป็นไปโดย
 สะดวกขึ้นด้วยอาศัยการตรวจสอบเปรียบเทียบกฎหมายของชนชาติ
 ต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องนี้ และได้มีนักปราชญ์บางท่านแสดงผล
 การตรวจสอบไว้แล้ว และเราก็ได้ทราบว่า ประชาคมที่ประกอบ
 ด้วยครอบครัวแบบพ่อบ้านนี้ ยังคงมีอยู่ในทุกวันนี้ในหมู่ชนชาติ
 เซอบ (Serbs) และ บัลกา (Bulgars) และในหมู่ชนชาติทาง
 ภาคตะวันออก ซึ่งรูปแบบของครอบครัวได้รับการปรับปรุงบ้าง
 (ตามรายงานของ Maxcime Kovelevsky พิมพ์ที่กรุงสต็อก
 โฮม ค.ศ. ๑๘๙๐)

ตัวอย่างที่ดีที่สุดของประชาคมที่ประกอบด้วยครอบครัว
 แบบพ่อบ้าน (Patriarchal house hold Community) ที่ยังคง

มีอยู่ในทุกวันนี้ เราจะได้พบได้จากชนชาติที่พูดภาษาสลาฟ
 ในภาคใต้ ชุมชนของครอบครัวดังกล่าวนี้ ประกอบด้วยผู้สืบ
 สายหลายชั่วคน ซึ่งได้สืบสายมาจากผู้เป็นบิดาคคนเดียว และมาร
 ตาหลายคน คนเหล่านี้ทั้งหมดได้อยู่รวมกันในครัวเรือนเดียวกัน
 ได้ทำไร่ไถนาบนผืนแผ่นดินอันเดียวกัน ได้กิน ใช้นั่งห่มจาก
 ผลผลิตที่เป็นของส่วนกลางและผลิตผลเหลือใช้ทั้งหมดนี้ทุกคน
 ต่างเป็นเจ้าของร่วมกัน พ่อบ้านเป็นผู้ถืออำนาจสูงสุด ในการปก
 ครองชุมชนครอบครัว เขาเป็นตัวแทนของชุมชนในกิจการภาย
 นอกบ้านเขาอาจจำหน่ายแจกสิ่งของจำพวกที่เป็นของเล็ก ๆ
 น้อย ๆ และจัดการในเรื่องการเงิน เขาเป็นผู้รับผิดชอบในเรื่อง
 การเงิน พร้อมทั้งรับผิดชอบในธุรกิจที่ดำเนินอยู่เป็นปรกติ ผู้
 เป็นประมุขของครัวเรือนได้รับเลือกจากสมาชิกของครัวเรือน
 และผู้ที่ได้รับเลือกเป็นประมุขนั้น ไม่จำเป็นจะต้องเป็นผู้ที่มีอา
 วุโสสูงที่สุด สำหรับพวกผู้หญิงผู้ร่วมอยู่ในครัวเรือน การทำ
 งานของเธอเหล่านั้นอยู่ในความดูแลของสตรีผู้เป็นแม่บ้าน ซึ่ง
 ตามปรกติ เป็นภรรยาของผู้เป็นหัวหน้าแห่งครัวเรือน เกี่ยวกั
 บการเลือกคู่ครองของบรรดาเด็กสาวในครัวเรือนนั้น น้าหนักแห่ง
 การวินิจฉัยของสตรีแม่บ้าน เป็นน้าหนักที่สำคัญ และเสียงของ

เรามักจะเป็นเสียงซึ่งขาดเสียด้วยซ้ำ อย่างไรก็ตาม อำนาจสูงสุดของครัวเรือนตกอยู่กับที่ประชุมของครอบครัว คือที่ประชุมของสมาชิกแห่งครัวเรือน ที่บรรล้วยุผู้ใหญ่ทั้งหมด ทั้งหญิงและชาย ประมุขของครัวเรือนจะรายงานการปฏิบัติหน้าที่ของเขาต่อที่ประชุมครอบครัว และที่ประชุมนี้จะเป็นผู้วินิจฉัยในกิจการที่สำคัญ เป็นผู้ดูแลให้การต่าง ๆ ดำเนินไปโดยยุติธรรม ในระหว่างสมาชิกของครัวเรือน ที่ประชุมจะเป็นผู้วินิจฉัยในการซื้อขายสิ่งของที่สำคัญ เฉพาะอย่างยิ่งทรัพย์สินจำพวกอสังหาริมทรัพย์

ชุมชนครอบครัวที่ใหญ่โตทำนองนี้ เมื่อตอนปลายศตวรรษที่ ๑๙ ได้มีผู้ค้นพบว่า มีอยู่ในประเทศรัสเซีย โดยมีชื่อเรียกว่า ประชาคมหมู่บ้าน (Village Community)

ปรากฏตามรายงานของ Heussler นักกฎหมายชาวสวิสว่า ในหมู่บ้านชาติเยอรมันนั้น แต่เดิมทีเดียวหน่วยเศรษฐกิจของชนชาตินั้น หาใช่เป็นหน่วยครอบครัวย่อย ๆ เป็นเอกเทศ (Individual family) ดังที่เรารู้จักกันในปัจจุบันนี้ไม่ หากเป็นชุมชนของครอบครัวซึ่งประกอบด้วยบุคคลหลายรุ่น หรือหลายครอบครัวย่อย ๆ และในชุมชนครอบครัวเช่นนั้น ก็มักจะประกอบด้วยพวกทาสเป็นจำนวนมาก ครอบครัวของชาวโรมัน เมื่อ

สืบสาวราวเรื่องกันดูแล้วก็ปรากฏว่ามีลักษณะเช่นเดียวกันนี้ และ
 ค่ายเหตุนี้ เรื่องราวในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจอันสิทธิ์ขาดของหัว
 หน้าครอบครัวชาวโรมันรวมทั้งภาวปรากฏจากสิทธิของบรรดาสมา
 ชิกในครัวเรือน ในกรณีที่พาดพิงไปถึงผู้เป็นประมุข จึงได้เกิด
 เป็นปัญหาถกเถียงกันขึ้นอย่างจริงจังเมื่อไม่นานมานี้ เป็นที่เข้าใจ
 ใจกันว่าในหมู่ชนชาติเค้ลท์บนเกาะไกรแกนด์ก็ได้เคยมีชุมชนของ
 ครอบครัวเช่นนี้มาแล้วเหมือนกัน ในฝรั่งเศสปรากฏว่ามีครอบครัว
 แบบนี้ ในนีแวย์แวย์ (อยู่ในภาคกลางของฝรั่งเศส) มาจนถึงสมัยปฏิวัติ (ค.ศ. ๑๗๘๙) และที่ฟรังซ์ก็องเต (อยู่ทางตะ
 วันออกของฝรั่งเศส) ก็ยังไม่หมดสิ้นไปทีเดียว แม้กระทั่งในทุก
 วันนี้ นอกจากที่แล้วนี้ ยังปรากฏว่าครอบครัวได้เคยมีและยังคง
 มีอยู่ ในบ้านของอินเตียในคอเคซัส ในอัลจีเรียและในที่อื่น ๆ อีก

ชุมชนครอบครัวแบบพ่อแม่บ้านสมาชิกของชุมชนได้เป็นเจ้า
 ของร่วมกันและทำงานร่วมกันนี้ นับว่าได้มีบทบาทที่เป็นหัว
 เลี้ยวหัวต่ออันสำคัญระหว่างครอบครัว ที่ยกย่องสิทธิของมารดา
 (Mother right family) กับครอบครัวแบบพ่อเดียวเมียเดียว
 (Monogamian family) ความสำคัญนี้ได้ปรากฏแก่ชนชาติที่มี
 อารยธรรม และชนชาติในโลกโบราณหลายชาติ มันยังเป็นขั้น

หัวเดียวหัวต่อของประชาคมหมู่บ้าน ซึ่งมีการเพาะปลูกในรูปต่าง
คนต่างทำ และขั้นต้นก็เป็นเพียงในช่วงระยะเวลาเก่าแก่ ต่อมาก็
ได้มีการแบ่งสรรที่ดินสำหรับเพาะปลูก และเลี้ยงสัตว์ให้แก่ตน
เป็นการตลอดไปที่เดียว

เกี่ยวกับชีวิตภายในครอบครัวแบบรวมหลายครอบครัว เข้า
เป็นชุมชนครอบครัวเรือนใหญ่เช่นนี้ ผู้เป็นประมุขของชุมชนครอบครัว
มักจะมีชื่อनावโฉ ได้ใช้ตำแหน่งแห่งที่ของเขานำบัพัตต่อหญิงสาว
ในทางที่น่าบัพัตสนอย่างยิ่งแก่บรรดาพวกลูกสะใภ้ของเขา ซึ่งท่าน
ประมุขมักจะรวบรวมเป็นนางบำเรอของเขาเสียด้วยเหตุการณ์เช่น
นี้ อย่างน้อยที่สุดก็ปรากฏว่า ได้มีอยู่ในประเทศรัสเซียหนึ่ง

ควรจะไปสู่การสมรสในรูปแบบเดียว คือแบบผัวเดียวเมีย
เดียวกัน เราควรจะไปถึงที่มาของการมีภรรยาหลายคนไว้สักเล็ก
น้อย ควรเป็นที่เข้าใจว่าการที่ผู้ชายคนหนึ่งรวบรวมเอาผู้หญิงจำ
นวนหนึ่ง มาไว้เป็นภรรยาหรือนางบำเรอของตน โดยเฉพาะนั้น
โดยทั่วไปมนุษย์จำพวกคนป่าหาได้กระทำกันไม่ สิ่งที่มีมนุษย์คน
ป่าปฏิบัติต่อกันนั้นคือความเสมอภาคระหว่างชายหญิงที่จะมีภรรยา
และสามีพร้อมกันได้หลาย ๆ คน ซึ่งเรารู้จักในรูปแบบของการ
สมรสหมู่ การมีภรรยาหรือนางบำเรอหลายคนที่ผู้ชายคนหนึ่ง
สงวนไว้เฉพาะตัวคนเดียวนั้น ได้อุบัติขึ้นก็ต่อเมื่อความคิตอันอุ

บาทว์ได้มาคลงใจมนุษย์ ให้ทำการกตจีเอาเพื่อนมนุษย์ด้วยกันลง
 เป็นทาส แต่ถึงเช่นนั้นก็กิจการที่ผู้ชายคนหนึ่ง เอาผู้หญิงจำนวน
 หนึ่งมาเป็นนางบำเรอของตน ก็เป็นสิ่งที่กระทำอยู่ในวงจำกัด ใน
 ครอบครัวยุคโบราณของบางชาติ ผู้ที่จะมีภรรยาได้หลายคน
 ก็มีแต่ตัวพ่อแม่เท่านั้น อย่างมากที่สุดสิทธิในการมีภรรยาได้
 หลายคน ก็อาจได้แก่บุตรชายคู่หนึ่งของผู้เป็นพ่อบ้าน ส่วนผู้
 ชายนอกนั้น จะมีภรรยาได้แต่เพียงคนเดียว กล่าวโดยทั่วไปแล้ว
 คนส่วนใหญ่ มีภรรยาแต่เพียงคนเดียว การมีภรรยาเป็นฝูงนั้น
 ที่แท้แล้วเป็นเอกสิทธิ์ของคนมั่งมี ของพวกคนใหญ่คนโต หรือ
 พวกผู้ชั้นสูง การสะสมภรรยาของคนส่วนน้อยเหล่านี้ส่วนใหญ่
 ได้มาจากการซื้อทาสผู้หญิง ความชั่วร้ายสำคัญอันหนึ่งมักจะเป็น
 ต้นเหตุให้เกิดความชั่วร้ายอื่น ๆ ติดตามมาเป็นต้นว่า เมื่อได้เกิด
 ความคิดเอาคนลงเป็นทาสแล้วจึงได้มีการเอาทาสผู้หญิงเป็นภรรยา
 เป็นฝูงชน เราจะเห็นความจริงอีกข้อหนึ่งว่า ต้นตอแห่งความ
 ชั่วร้ายนั้นมักจะมาจากความมั่งคั่ง ความใหญ่โต ความมีอำนาจ
 ราชศักดิ์ สามัญชนคนธรรมดา เป็นแต่คอยรับเชื้อโรคที่แพร่
 ออกมาจากเบื้องบนเท่านั้น

บัดนี้เรากำลังมาถึงเรื่องครอบครัว ที่เกิดจากการสมรสใน

รูปแบบัวเดียวเมียเดียว (Monogamian family) ครอบครัวแบบนี้ได้กำเนิดสืบต่อจากรอบครัวแบบสมรสคู่ ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างตอนกลางและตอนปลายของยุคอารยชน ชัยชนะขั้นสุดท้ายของครอบครัวแบบัวเดียวเมียเดียวนั้น นับว่าเป็นเครื่องหมายอันหนึ่งของการตั้งต้นยุคอารยธรรม

ครอบครัวแบบัวเดียวเมียเดียวนั้น มีรากฐานอยู่ในข้อที่ว่าผู้ชายได้เข้าถืออำนาจสูงสุดในครอบครัว ความมุ่งหมายอันชัดแจ้งของการสมรสแบบนี้ ในขั้นต้นก็คือฝ่ายชายต้องการจะให้เป็นทีร์แน่ชัดลงไปว่า ใครเป็นบิดาของบุตรที่เกิดมา ความต้องการข้อนี้ได้เกิดขึ้นก็เพราะว่าฝ่ายชายต้องการจะให้มรดกของเขาได้ตกทอดแก่บุตร ในฐานะที่เป็นทายาทโดยธรรมของเขา ความต่างกันระหว่างครอบครัวแบบัวเดียวเมียเดียว กับครอบครัวแบบสมรสคู่อยู่ในข้อที่ว่า ความผูกพันทางครอบครัวตามแบบัวเดียวเมียเดียวนั้น มันคงแข็งแรงกว่าแบบการสมรสคู่มาก ครอบครัวแบบัวเดียวเมียเดียว อันเป็นแบบที่ก้าวหน้าออกไปอีกขั้นหนึ่งนี้ คู่สมรสจะเพิกถอนการสมรสกันง่าย ๆ ตามความพอใจของแต่ละฝ่ายดังที่เป็นอยู่ในการสมรสคู่หาได้ไม่ การสมรสแบบัวเดียวเมียเดียวที่ได้ก่อตั้งขึ้นในขั้นต้นนั้น มีกฎเกณฑ์ว่ามีแต่ฝ่ายสามี

เท่านั้นที่จะบอกร่างการสมรสและขับไล่ไสส่งภรรยาไปได้ ผู้ชายมีสิทธิในการนอกใจภรรยา ถ้ามิใช่โดยการรับรองของกฎหมาย แต่อย่างน้อยก็โดยชนบประเพณี ประมวลกฎหมายนโปเลียนถึงแก่บัญญัติมอบสิทธินอกใจภรรยาให้แก่ฝ่ายชายอย่างโจ่งแจ้งทีเดียว มีข้อแม้ไว้หน่อยหนึ่งว่า ถ้าผู้ชายจะไม่นำเมียน้อยหรือนางบำเรอเข้ามาอยู่ในบ้าน และผู้ชายก็ได้ใช้สิทธินอกใจภรรยาหนักมือขึ้นทุกที ตามความคลั่งคล้ายเติบโตของสังคม หากภรรยาจะกลับไปรื้อฟื้นการสมสู่แบบโบราณขึ้นมาใช้บ้าง เธอก็จะถูกลงโทษอย่างรุนแรงยิ่งกว่าในสมัยก่อน (เห็นจะเป็นเพราะอาศัยหลักกฎหมายและประเพณีโบราณ ที่ผู้ชายได้บัญญัติขึ้นตามอำเภอใจนั้นดีออกกระมัง จึงได้มีการกล่าวอ้างกันอยู่เสมอว่า ผู้ชายมีเมียน้อยเท่าไร ๆ ก็ไม่ผิดศีลธรรม แต่ถ้าผู้หญิงมีชู้ละก็เป็นผิดอย่างแน่นอนทีเดียว!)

เราได้พบการปฏิบัติอันเข้มงวดทุกประการ ในครอบครัวรูปใหม่นี้ในหมู่ชนชาติกรีก ฐานะของเหล่าเทพธิดาตามตำนานเรื่องเทวดาของกรีกแสดงว่า แต่เดิมนั้นสตรีชาวกรีกมีฐานะที่เป็นอิสระ และเป็นที่ยกย่องนับถือ ยิ่งกว่าเมื่อบังเกิดมีครอบครัวแบบผัวเดียวเมียเดียว เมื่อชนชาติกรีกเข้าสู่สมัย

Heroic Age (อยู่ในตอนปลายของยุคคอนารยชน) เราก็ได้พบว่า ความเสื่อมแห่งฐานะของสตรีนี้ ได้มีอยู่แล้วในสมัยนั้น ความเสื่อมแห่งฐานะของสตรีนี้ สืบเนื่องมาแต่การเถลิงอำนาจของผู้ชาย และการประชันขันแข่งกันในการเข้าครอบครองทาสผู้หญิง เราทราบถึงความตกต่ำนานาประการของสตรีได้จากเรื่องราวในมหากาพย์ Odyssey และ Iliad ของท่านกวีกรีกโฮเมอร์ ซึ่งได้ถ่ายภาพชีวิตของยุคนั้นไว้ในกวีนิพนธ์ของท่าน เราทราบว่าในสมัยนั้นบุตรก็ว่ากล่าวมารดาและสั่งให้มารดาสงบปากเสียงได้ ฝ่ายมีชัยในสงคราม ได้เอาตัวพวกเชลยสาวไว้เป็นเครื่องบำเรอกามารมณ์พวกแม่ทัพนายกองที่รบชนะต่างก็เลือกเชลยสาวไว้เป็นสมบัติส่วนตัว การเลือกนั้นเป็นไปตามลำตัวยศ ผู้ที่มียศสูงส่ง ก็เลือกเชลยที่งามที่สุดไว้และนางที่มีความงามหล่นตกลงไป ก็ได้แก่ผู้ที่มียศรองลงไปเป็นลำดับ มีการวิวาทกัน ระหว่างแม่ทัพคนสำคัญในการช่วงชิงยอดพธูแห่งนางทาสี (ระหว่าง Achilles และ Agamemnon ในเรื่อง Iliad) วีรบุรุษในมหากาพย์ของโฮเมอร์ ได้ผลัดเปลี่ยนกันในการร่วมรส สาวเชลยโคมงามคนเดียว พวกแม่ทัพนายกองเหล่านี้ ได้นำสาวเชลยกลับไปสู่บ้านเมืองของเขา บุตรที่เกิดจากนางทาสีเหล่านี้จะได้รับการแบ่งเล็กน้อย จากกองสมบัติของบิดา และได้รับการปฏิบัติเช่น

อิสรชน ฝ่ายภรรยาผู้เป็นคู่สมรสโดยชอบนั้นก็จำจะต้องเอาหูไป
 นาเอาตาไปไว้ต่อความประพฤติของชายผู้สามี และในส่วนตัวเธอ
 นั้นเล่า ก็จำจะต้องมอบความจงรักภักดีของเธอเป็นพลีกรรมแก่
 พ่อเจ้าพระคุณสามีอย่างเคร่งครัด จริงอยู่ภรรยากรีกในสมัยHeroic
 Age นั้น ยังอยู่ในฐานะที่ได้รับการยกย่องนับถือสูงกว่าในสมัย
 อารยธรรม แต่ถึงอย่างไรก็ดี ในสมัยนั้น ตามความเป็นจริงแล้ว
 ในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับสามี เธอผู้เป็นภรรยาตามระ
 บบผิวเดียวเมียวเดียว ก็เป็นแต่เพียงผู้เป็นมารดาของบุตร ที่ชอบ
 ด้วยกฎหมายเท่านั้น เธอเป็นแต่หัวหน้าผู้ดูแลบ้านของสามี เป็น
 ผู้ดูแลทาสผู้หญิงทั้งหมดในครัวเรือน ฝ่ายสามีก็อาจจะเลือก และ
 ก็ได้เลือกเอาทาสหญิงคนใดคนหนึ่งมาเป็นเมียน้อยหรือนางบำ
 เรอของเขาได้ตามความพอใจ ระบบทาสและระบบการสมรสแบบ
 ผิวเดียวเมียวเดียวนั้น ได้มีอยู่คู่เคียงกันมา ซึ่งหมายความว่าทาส
 จริงนั้น นอกจากจะต้องรับใช้งานการทุกอย่างตามบัญญัติของนาย
 ทาสแล้ว ทาสหญิงที่ยังสาวและมีรูปร่างก็ยังจะต้องอุทิศเนื้อตัว
 และวิญญาณของเธอให้แก่นายทาสผู้ชาย ตามแต่เขาจะปรารถนา
 ด้วย เพราะฉะนั้นนับแต่เริ่มต้นมาทีเดียว การสมรสในรูปแบบที่
 เรียกกันว่าผิวเดียวเมียวเดียว จึงมีลักษณะเฉพาะตัวอันแน่นอนของ

มันว่า ลักษณะ 'คนเดียว' ของการสมรสแบบนี้ ใช้บังคับแต่เฉพาะผู้หญิงเท่านั้น หากได้ใช้บังคับแก่ผู้ชายด้วยไม่ ถึงแม้ตามชื่อของมันจะเป็นการบังคับทั้งสองฝ่ายก็ตาม

เราควรจะกล่าวถึงฐานะของสตรีชาติกรีกต่อไปอีกสักเล็กน้อย เพราะว่าการศึกษารื่องราวของพวกกรีกในสมัยต่อมานั้น เราจะต้องแยกแยะภาวะของพวกคอเรียน (Dorians: ชาวกรีกที่อยู่ในแคว้นคอริส) และพวกไอโอเนียน (Ionians: ชาวกรีกที่อยู่ในแคว้นไอโอเนียนทางฝั่งทะเลตะวันตกของเอเชียน้อย) ออกจากกัน สำหรับพวกคอเรียนนั้น เราจะถือเอาภาวะของชาวสปาร์ต้าเป็นบรรทัดฐาน ในหมู่ชาวนาสพาท้านั้น เราได้พบความสัมพันธ์ในการสมรสที่เก่าแก่ยิ่งกว่าที่โฮเมอร์ได้แสดงไว้หลายประการ เราได้พบรูปแบบการสมรสคู่ ในหมู่ชนชาวสปาร์ต้า ซึ่งยังคงมีร่องรอยของการสมรสหมู่หลายอย่างเหลืออยู่ การสมรสที่ไม่เกิดบุตรอาจเลิกร้างเสียได้ ดังเช่นกษัตริย์ Anaxandridas (ประมาณ ๖๕๐ ปีก่อนคริสตกาล) ได้มีมเหสีใหม่อีกคนหนึ่งเพิ่มขึ้นจากภรรยาเดิมไม่มีบุตรกษัตริย์ Aristones ในสมัยเดียวกัน ได้มีมเหสีคนที่สาม เพราะว่ามีมเหสีเดิมองค์หนึ่งไม่มีบุตร และอีกองค์ได้ถูกปลดออกจากตำแหน่ง อีกทางหนึ่งปรากฏว่าพี่น้องชายหลาย

คนอาจมีภรรยาคนเดียวร่วมกันได้ บุรุษผู้มีความตั้งใจในภรรยา
 ของเพื่อนอาจร่วมหลับนอนกับภรรยาของเพื่อนได้ นอกจากนี้ยังมี
 มีการปฏิบัติอื่นๆ อีกที่แสดงว่าหญิงชายชาวสปาต้ามีอิสระในความ
 สัมพันธ์ทางเพศอย่างกว้างขวาง ด้วยเหตุนี้ การคบชู้ หรือการ
 นอกใจของภรรยา ที่ลักลอบกระทำโดยสามีไม่รู้เห็น จึงเป็นเรื่อง
 ที่ไม่ได้ยัณกันในกลุ่มสตรีชาวสปาต้า อีกประการหนึ่งที่ไม่ปรากฏ
 ว่า พวกสปาต้ามีข้าทาสรับใช้อยู่ในเรือน อย่างน้อยก็ในสมัยอัน
 รุ่งเรืองของชาวสปาต้า พวกข้าทาสมีที่อยู่ต่างหากบนแผ่นดินที่ดินของ
 พวกสปาต้าที่เป็นชนชั้นพลเมือง (Spatiates) หรือผู้เป็นนาย ฉะนั้น
 พวกสปาต้าชั้นนาย จึงอยู่ห่างจากความเย้ายวนที่จะกระทำการ
 ล่วงเกินแก่พวกผู้หญิงที่เป็นข้าทาสของเขา อาศัยพฤติกรรมนานา
 ประการดังกล่าวมานี้ จึงปรากฏว่าสตรีชาวสปาต้าได้ดำรงอยู่ใน
 ฐานะอันเป็นที่ยกย่องนับถือยิ่งกว่าสตรีชาวกรีกพวกอื่นทั้งหมด

ในบรรดาพวกไอโอเนียน ซึ่งมีชาวเอเธนส์เป็นตัวแทน
 ลักษณะนิสัยของคนพวกนั้น เราจะพบความเป็นอยู่ของสตรีแตกต่าง
 ต่างไปจากสตรีชาวสปาต้ามาก ครุณีชาวเอเธนส์เรียนการปั้นการ
 ทอและการเย็บผ้า อย่างดีที่สุกก็จะเรียนการอ่านและเขียนหนังสือ
 บ้างเล็กน้อย พวกเด็กสาว ๆ ถูกกันให้อยู่ต่างหากจากคนอื่น ๆ

และมีการติดต่อสังสรรค์แก่กับพวกผู้หญิงด้วยกันเท่านั้น ที่อยู่
 ของพวกผู้หญิงถูกจัดแยกไว้เป็นส่วนต่างหาก ที่ชั้นบนหรือตอน
 หลังบ้าน ซึ่งเป็นที่ ๆ ผู้ชายจะเข้าไปติดต่อกันได้โดยยาก โดยเฉพาะ
 ผู้ที่เมื่รู้จักกัน เมื่อมีผู้ชายไปมาหาสู่ที่บ้าน พวกผู้หญิงในบ้านก็
 จะต้องเข้าไปอยู่ในห้อง ที่เป็นส่วนตัวเฉพาะของพวกเธอ เธอจะไม่
 ออกไปนอกบ้าน โดยไม่มีบ่าวผู้หญิงติดตามไปด้วย ในขณะที่อยู่
 ในบ้านเธอก็จะต้องอยู่ภายใต้การพิทักษ์อย่างจริงจัง บางทีก็ใช้
 สุนัขล่าสัตว์ บางทีก็ใช้พวกผู้ชายที่ถูกถอนแล้วเป็นผู้ทำการพิทักษ์

ยูริปีดิส (Euripides) จินตกรวีเอกของกรีก (สมัย ๔๘๐
 หรือ ๔๐๖ ปี ก่อนคริสตกักราช) ได้บรรยายสภาพของผู้เป็น
 ภรรยาไว้ในนิพนธ์ของเขาว่า เป็นเสมือนวัตถุที่ใช้ในการดูแลรัก
 ษานบ้าน และนอกจากฐานะของเธอที่จะให้กำเนิดบุตรแล้ว เธอก็ไม่
 ได้เป็นอะไรยิ่งไปกว่าหัวหน้าสาวใช้ในบ้านเท่านั้น ฝ่ายสามีก็มี
 ฐานะในเรื่องฝึกฝนบริหารร่างกายและกิจการงานสาธารณะ ซึ่งภรรยา
 ไม่มีส่วนเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย นอกเหนือไปกว่านั้นฝ่ายสามียังเอา
 นางมาช่วยอภิมรณสมสู่ด้วยเนื้อ ๆ และในสมัยอันรุ่งเรือง
 ของเอเธนส์การโสเภณีก็ได้แผ่ขยายอย่างกว้างขวาง ซึ่งทางฝ่ายรัฐ
 ก็ได้แลดูการกำเนิดของโสเภณีด้วยความพึงพอใจ

ในกาลต่อมาลักษณะของครอบครัวของชาวเอเธนส์ ตั้ง
 บรรยายมานี้ก็ได้กลายเป็นแบบของครอบครัวชนชาติกรีกทั้งหมด
 ไม่เฉพาะแต่ในบรรดาชาวไอโอเนียนเท่านั้น แต่ทั้งที่ได้มีอย่าง
 การแยกและควบคุมพวกผู้หญิงแข็งแรงแล้วก็ดี พวกผู้หญิงกรีกก็
 ยังมีโอกาสลงสามีของเธอได้บ่อย ๆ ฝ่ายสามีสั่งรู้สึกช่วยใจ ที่จะ
 แสดงความรักต่อภรรยาของตน ก็หันเข้าหาความสำราญจากพวก
 แม่หญิงงามเมือง แต่ความตกต่ำของสตรีนั้นก็กลับส่งผลสะท้อนไป
 ยังผู้ชายและได้นำเขาจมดิ่งลงไปในความตกต่ำด้วยเหมือนกัน

นี้แหละ คือกำเนิดของการสมรสแบบผัวเดียวเมียเดียว ตาม
 ที่ท่านนักปราชญ์ในเรื่องนี้ ได้สอบค้นมาจากพฤติกรรมของชน
 ชาติในสมัยโบราณที่มีอารยธรรมสูงที่สุด และมีการพัฒนาอย่าง
 สูง การสมรสแบบใหม่ที่สุดจะได้เป็นเรื่องที่มีต้นเหตุมาแต่ความ
 เสน่หาของคู่สมรสหนุ่มสาวก็หาไม่ การสมรสแบบผัวเดียวเมีย
 เดียวนี้ ตามจริงแล้ว มันได้กำเนิดขึ้นมาโดยไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง
 อะไรกันเลยกับความรักฉันท์ชายหนุ่มหญิงสาว เพราะว่าการสมรส
 ในแบบใหม่นี้ ก็ยังคงเป็นเรื่องของการสมรสที่ดำเนินไปตามเรื่อง
 ตามราวของมัน โดยไม่เกี่ยวข้องกับความรักของคู่สมรสเหมือน
 เช่นที่เป็นมาแต่เดิมนั้นเอง ตามที่จริงแล้ว การสมรสแบบนี้นับ

ว่าได้ก่อรูปครอบครัวรูปแบบแรกที่มีได้ถือเอาภาวะตามธรรมชาติ แต่หากได้ถือเอาภาวะทางเศรษฐกิจเป็นพื้นฐานกล่าวคือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนตัวได้มีชัยชนะกรรมสิทธิ์ส่วนรวม อันเป็นรูปแบบกรรมสิทธิ์ตามธรรมชาติและที่ได้มีมาแต่เบื้องบุพพกาล การเข้าครองอำนาจสิทธิ์ขาดในครอบครัวของผู้ชาย การให้กำเนิดบุตรซึ่งจะต้องเป็นบุตรของเขาแต่ผู้เดียว และบุตรเหล่านั้นก็จะได้เป็นทายาทแห่งกองสมบัติของเขา สิ่งเหล่านี้เท่านั้นที่ชนชาวกรีก ได้ประกาศออกมาอย่างเปิดเผยว่า เป็นความมุ่งหมายเจาะจงไว้เป็นพิเศษ สำหรับการสมรสแบบผัวเดียวเมียเดียว ที่ผู้ชายได้ก่อตั้งขึ้นนอกจากนั้นก็ถือว่า การสมรสแบบนี้ เป็นภาระเป็นหน้าที่ที่จะต้องกระทำ เพื่อบูชาคุณพระผู้เป็นเจ้า, เพื่อรัฐเพื่อบรรพบุรุษ

ตามที่ได้บรรยายมาข้างต้นนี้แหละ คือลักษณะอันแท้จริงที่เพศชายได้กำหนดขึ้นไว้ ในการก่อตั้งการสมรสแบบผัวเดียวเมียเดียว ซึ่งฟังดูแต่ชื่ออาจทำให้เข้าใจไปว่า ผู้ชายได้ก่อตั้งการสมรสแบบผัวเดียวเมียเดียวขึ้นขึ้นด้วยจิตใจอันกว้างขวาง เพื่อความเสมอภาคและยุติธรรมแก่มนุษย์ทั้งสองเพศ และเพื่อระเบียบอันดีงามในการก่อตั้งครอบครัว แต่ความจริงดังที่ได้ปรากฏ

หลักฐานในประวัติศาสตร์นั้น การก่อตั้งการสมรสแบบนี้มีได้
มีความมุ่งหมายที่จะแสดงน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้หญิงเลย มิได้
มีความมุ่งหมายที่จะประสิทธิประสาทความเสมอภาคและยุติธรรม
ให้แก่ผู้หญิงเลย

อาจมีผู้หลงเข้าใจผิดว่า การก่อตั้งการสมรสแบบัวเดียว
เมียเดียวขึ้นมาเช่นนี้ ก็เพื่อที่จะเลิกล้างลัทธิการมีเมียมากของผู้ชาย
แต่เมื่อได้ศึกษาถึงกำเนิดการสมรสแบบัวเดียวเมียเดียว ตามที่
เป็นมาในประวัติศาสตร์แล้ว (และยังคงเป็นอยู่แม้กระทั่งในปัจจุบันนี้)
เราก็จะเห็นว่าความคิดที่จะเลิกล้างการมีเมียมาก ไม่เคย
มีอยู่ในการสมรสแบบนี้เลย ความจริงกลับเป็นว่า การมีเมีย
มากหรือการมีนางบำเรอไว้เป็นส่วนสำคัญของผู้ชาย โดยเฉพาะนั้น
ได้งอกงามจำเรอขึ้นภายใต้การสมรส แบบัวเดียวเมียเดียวนี้เอง
ทีเดียว

เป็นที่แจ้งชัดว่า การปรากฏตนของการสมรสแบบัวเดียว
เมียเดียว ในประวัติศาสตร์นั้นหาเป็นไปเพื่อเกื้อกูลความปรอง
ดองระหว่างเพศชายกับเพศหญิงไม่ ตรงกันข้ามกลับเป็นการแสดง
ถึงการข่มเพศหนึ่งลงไว้ได้การบังคับของอีกเพศหนึ่ง อย่างราบ
คาบ กลับเป็นการประกาศความขัดแย้งกันอย่างแรงระหว่างเพศ

ทั้งสองซึ่งความขัดแย้งเช่นนี้ มนุษย์ชายหญิง คนป่าดั้งเดิมไม่เคยรู้จักกันเลย.

เราอาจสรุปได้สั้น ๆ ว่า มูลเหตุจงใจให้มีการก่อตั้งการสมรสแบบนี้ มาจากความเห็นแก่ตัวของผู้ชายที่ได้ลูกตามออกไปตามความเจริญของการหาเลี้ยงชีพ เพื่ออำนาจครอบครองทรัพย์สิน และอำนาจของการครอบครองตัวของผู้ชายได้ทวีขึ้น จนสามารถทำให้ผู้หญิงต้องตกเป็นเบี้ยล่างอย่างกระตักตัวไม่ได้แล้ว ฝ่ายชายจึงตั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ขึ้น ซึ่งล้วนแต่มีความมุ่งหมายเพื่อปรนปรี้อความเห็นแก่ตัวอันแรงกล้าของเขาเท่านั้น.

หลังจากที่ได้มีการก่อตั้งครอบครัวแบบสมรสคู่ หรือแม้กระทั่งมาถึงระยะเวลาของครอบครัว แบบผัวเดียวเมียเดียวแล้วก็ตาม ก็เชื่อว่าความอิสระในการสมสู่ระหว่างเพศที่ได้มีมาแต่ดั้งเดิม จะได้เลิกล้างหมดสิ้นไปก็หาไม่ มอร์แกนได้บันทึกไว้ว่า “ระบบการสมรสแต่ดั้งเดิม ซึ่งได้ถูกตีวงให้แคบเข้าโดยการค่อย ๆ สลายตัวของการสมรสหมู่แบบพิวีนาลวนนั้น ยังคงติดตามแวดล้อมครอบครัวในรูปที่ก้าวหน้าอยู่ตลอดมา ตราบกระทั่งย่างเข้าสู่ยุคอารยธรรม....ในที่สุด มันได้มลายหายไปในการสมสู่ระหว่างเพศในรูปใหม่ของรูป Hetaerism ซึ่งยังคงติดตามมนุษย์มาในยุคอารยธรรม ประจวบเจามีคทาเม็นที่ชะเง้ออยู่เหนือครอบครัวของมนุษย์”

การสมสู่ระหว่างเพศในรูปที่เรียกว่า Hetaerism นั้น หมายถึงการสมสู่พิเศษระหว่างชายและหญิงที่ยังมิได้สมรส ซึ่งได้

มีอยู่คู่เคียงกันมากับการสมรสแบบผัวเดียวเมียเดียวและได้จำเริญ
 เฟื่องฟูด้วยรูปแบบต่าง ๆ นานา ตลอดสมัยอารยธรรมจนกระทั่ง
 ปรากฏออกมาในรูปโสเภณีที่เปิดเผย การสมสู่ระหว่างชายและ
 หญิงที่ยังมิได้สมรสกัน เป็นการสมสู่ที่สืบเนื่องโดยแรงมาจากการ
 สมรสหมั้น กล่าวคือได้สืบเนื่องมาแต่ประเพณีการเสียสละตัวของ
 หญิงในการบูชาพระเจ้าเพื่อได้มาซึ่งสิทธิแห่งพรหมจารี การสละ
 ตัวของสตรีเพื่อบูชาพระเจ้านั้น ในชั้นเดิมทีเดียวเป็นกิจที่ผู้หญิงทุก
 คนจะต้องปฏิบัติ ต่อมาจึงได้เปลี่ยนแปลงไปในรูปที่ให้ตกเป็น
 ภาระของบรรดาผู้หญิงที่มอบตัวรับใช้ศาสนาโดยตรง เป็นผู้ปฏิบัติ
 บัณฑิตกิจอันนี้แทนผู้หญิงทั้งหมด การเสียสละตัวของหญิงเพื่อแลก
 กับเงินนั้น ในชั้นเดิมเป็นกิจที่เกี่ยวกับการศาสนา การปฏิบัติ
 เช่นนี้ได้กระทำกันในโบสถ์ของเทพธิดาแห่งความรัก และเงินที่
 ได้มาจากการนี้ ได้เก็บไว้ในหีบเงินของโบสถ์ ผู้หญิงที่เสียสละ
 ตัวรับใช้ศาสนาเหล่านี้แหละ คือพวกโสเภณีรุ่นแรก

ที่อยู่อีกทางหนึ่งของการสมสู่ในรูป Hetaerism ในชนชาติ
 ต่าง ๆ ก็คือการที่ยอมให้พวกหญิงสาวได้มีอิสระในการสมสู่กับ
 ชาย ก่อนที่จะเข้าสู่พิธีสมรส และประเพณีอันนี้, ก็เช่นเดียว
 กัน, ได้สำแดงถึงการมีอยู่ของการสมรสหมั้นในปางบรรพ์

เมื่อได้มีการแบ่งแยกทรัพย์สินเป็นส่วนสัดส่วนตัวกันขึ้นแล้ว คือในราวตอนปลายของยุคอนุอารยชน ก็ได้มีแรงงานในรูปรับจ้าง (Wage Labour) ปรากฏขึ้นเป็นครั้งแรกคู่เคียงกันมากับแรงงานในรูปทาส (Slave Labour) และพร้อมกันกับที่ได้บังเกิดแรงงานในรูปรับจ้าง ก็ได้บังเกิดสิ่งที่เป็นของคู่กันอันจะขาดเสียมิได้ คือการ โสเภณีอาชีพ ของสตรีที่เป็นไทมิใช่ทาส คู่เคียงกันมากับการบังคับเอาสตรีพวกทาสลงเป็นนางบำเรอด้วยเหตุฉะนั้น สิ่งที่ยุคอารยธรรมได้รับเอาไว้ อันเป็นสิ่งสืบเนื่องมาแต่การสมรสหมู่แต่ปางบรรพ์นั้น จึงปรากฏว่ามีอยู่สองด้านหรือสองหน้า เช่นเดียวกับทุกสิ่งทุกอย่างที่อารยธรรมได้ก่อกำเนิดขึ้นมา ซึ่งมักจะมีลักษณะเป็นของสองหน้าสองล้น มีลักษณะที่ขัดแย้ง และเป็นปฏิปักษ์ต่อกันอยู่เสมอ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเพศนี้ อารยธรรมได้ก่อกำเนิดการสมรสแบบผัวเดียวเมียเดียว แต่ในอีกทางหนึ่งก็มีการสมสู่ระหว่างเพศในรูปต่าง ๆ ตามลัทธิ Hetaerism รวมทั้งในรูปที่ทำกันที่สุด คือรูปโสเภณี ลัทธิ Hetaerism นี้ได้มีที่วงที่เป็นสถาบันของสังคมทำนองเดียวกับสถาบันอื่น ๆ การดำรงไว้ซึ่งลัทธิ Hetaerism นี้ก็เท่ากับการดำรงคงอยู่สืบไปของความเสรีในการสมสู่ระหว่างเพศ

แต่ปางบรรพ์ แต่ความดำรงคงอยู่ของมันก็เพื่อประโยชน์แต่เฉพาะของเพศชายเท่านั้น แม้ว่าตามความเป็นจริงมีเพียงแต่จะยินยอมให้มันดำรงคงอยู่เท่านั้น หากยังได้มีการปฏิบัติกันอย่างครั้นเคร่ง โดยเฉพาะในวงชั้นปกครองก็ดี แต่ในทางวาจาแล้ว ก็ได้มีการประณามในเรื่องนี้ อย่างไรก็ตามก็ตีค่าประณามนี้หาได้ใช้แก่บุรุษผู้เสพย์สุขในเรื่องนี้ไม่ หากใช้เฉพาะแก่เหล่าสตรีเท่านั้น การปฏิบัติอันนี้จึงเท่ากับเป็นการยืนยันอีกครั้งหนึ่งว่าอำนาจอันเด็ดขาดของเพศชายที่ครอบงำเพศหญิงนั้นเป็นกฎมูลฐานของสังคม

โดยนัยนี้ การขัดแย้งประการที่สองก็ได้บังเกิดขึ้นภายในกรอบการสมรสแบบผิวเดียวเมียเดียวนั่นเอง กล่าวคือ ในขณะที่สามีมีโอกาสจะเสพย์สุขกับหญิงอื่นได้ทุกเมื่อโดยมิต้องรับการตีเตียนลงโทษจากสังคม แต่ประการใดนั้น ภรรยาของเขาเองซึ่งจะต้องยืนอยู่เคียงข้างเขาตลอดเวลาก็ได้กลายเป็นบุคคลที่ได้ถูกเขาละลืมหอดทิ้ง และมันย่อมเป็นไปได้ที่จะมีการขัดแย้งในด้านหนึ่ง โดยปราศจากการขัดแย้งในอีกด้านหนึ่ง สภาพเช่นนี้เป็นสิ่งที่เป็นไปได้เท่ากับที่เราจะถือลูกแอปเปิ้ลไว้ในมือทั้งใบ ภายหลังที่เราได้กินมันเสียครึ่งหนึ่งแล้ว ถึงกระนั้นก็ตีพวกผู้ชายก็ดูจะ

ก็ตกกันไปเสียอีกอย่างหนึ่ง จนกระทั่งภรรยาของเขาได้สอนให้เขาได้
 คิดถูกต้องกว่าเดิม มีบุคคลสองจำพวกที่เคยปรากฏมีอยู่ในสังคม
 แต่ก่อนมาได้ปรากฏมีขึ้นประจำในสังคมคู่กันมากกับการสมรสแบบ
 ผัวเดียวเมียเดียว บุคคลสองประเภทที่กล่าวนี้ได้แก่ชายที่เป็นซุ้รัก
 ของภรรยา และชายสามี ซึ่งภรรยาของตนได้ลอบไปคบซุ้ เรื่อง
 มันจึงกลายเป็นว่าชายได้มีซุ้ชณะเหนือสตรีก็จริงแต่การสวมมงกุฎ
 ให้แก่ผู้พิชิตนั้น ฝ่ายผู้ปราศัยได้รับการสวมให้แก่ผู้พิชิต ด้วย
 หน้าที่อันกว้างขวาง การคบซุ้ซึ่งเป็นของต้องห้าม และการฝ่าฝืน
 ก็จะถูกลงโทษอย่างหนัก แต่ก็ยังเป็นสิ่งที่ไม่อาจจะปราบได้นั้น ก็
 ได้กลายเป็นสถาบันอันหนึ่งทางสังคมที่ไม่อาจจะหลีกเลี่ยงเสียได้
 และก็ได้มีอยู่คู่เคียงกันมากับระบบผัวเดียวเมียเดียวและระบบเมีย
 ลับ อย่างไรก็ตาม เพื่อเห็นแก่ความสำนึกในทางศีลธรรม ก็จะต้อง
 จัดแจงให้เด็กได้มีบิดาเป็นตัวตนแน่นอน และเพื่อที่จะแก้ความ
 ขัดแย้งที่ไม่อาจจะแก้ได้นี้ และที่จำจะต้องแก้ไปที จึงได้
 มีบทบัญญัติในประมวลกฎหมายนโปเลียนซึ่งบัญญัติไว้ว่าเด็กที่เกิด
 แต่ภรรยาในระหว่างอยู่กับสามีนั้น ให้ถือว่าชายผู้สามีเป็นบิดา
 ของเด็ก บทบัญญัติอันนี้ เป็นผลอันสุดท้ายของการสมรสแบบ
 ผัวเดียวเมียเดียว ที่ฝ่ายชายได้ปลูกปล้ำตั้งขึ้นเมื่อสามพันปีมาแล้ว

ด้วยเหตุนี้ ในครอบครัวแบบผิวเดียวเมียวเดียว และในกรณี
ที่สะท้อน ให้เห็นรูปโฉมแห่งกำเนิดของมันทางประวัติศาสตร์
อย่างชัดเจน และในกรณีซึ่งสำแดงออกซึ่งความขัดแย้งกันอย่าง
รุนแรงระหว่างชายและหญิง อันเป็นผลจากการที่ฝ่ายผู้ชาย ได้มี
อำนาจครอบงำผู้หญิง อย่างเด็ดขาดนั้น เราก็ได้ภาพขนาดเล็ก
ของความเป็นปฏิปักษ์ต่อกันและความขัดแย้งกัน ที่มีอยู่ในสังคม
ซึ่งได้แบ่งแยกออกไปเป็นชนชั้นนับแต่ได้ตั้งต้นยุคอารยธรรมเป็น
กันมา และสังคมก็ได้เคลื่อนไหวไปในท่ามกลางความเป็นปฏิปักษ์
และความขัดแย้งกันที่มีอยู่นี้ โดยที่มิสามารถจะบำบัดบีบคั้นและ
เอาชนะมันได้

ควรเป็นที่เข้าใจว่าครอบครัวแบบผิวเดียวเมียวเดียว ใน
ลักษณะเช่นที่เป็นอยู่ในบรรดาชนชาติกรีกนั้น ใช่ว่าจะเป็นลักษ
ณะที่เป็นอยู่แก่ชนชาติอื่นๆทั่วไปและเสมอไปก็หามิได้ ในหมู่ชน
ชาวโรมัน, ซึ่งในอนาคตได้กลายเป็นผู้พิชิตโลกนั้น มีบรรดา
ที่ไกลกว่าพวกกรีก, ถึงแม้ว่าจะมีความละเมียดละไมน้อยกว่า สตรี
โรมันมีอิสระ และได้รับความยกย่องนับถือมากกว่าสตรีกรีก ชาย
โรมัน ภรรยาผู้น้อยได้รับการป้องกันอย่างเพียงพอแล้ว โดยอา
ศัยอำนาจที่เขามีอยู่เหนือชีวิตของภรรยา คือว่าเขาอาจจะฆ่าภรรยา

ยาได้ หากว่าเธอประพุดตินอกใจเขา นอกจากนั้นสตรีโรมันยังมีสิทธิที่จะเพิกถอนการสมรสได้โดยสมัครใจ เช่นเดียวกับสามี แต่ความก้าวหน้าอันใหญ่หลวง เกี่ยวกับความคลี่คลายของการสมรสแบบผัวเดียวเมียเดียวนั้น ได้บังเกิดขึ้นอย่างแน่ชัด ก็ต่อเมื่อชนชาติเยอรมันได้ปรากฏตัวขึ้นมาในประวัติศาสตร์เพราะว่าในระยะนั้นการสมรสแบบผัวเดียวเมียเดียวยังมีได้เผยโฉมออกมาเต็มที่ จากการสมรสแบบมีคู่ ในหมู่ชนชาติเยอรมัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความยากจนของชนชาตินั้น ท่านนักปราชญ์ผู้บรรยายเรื่องนี้กล่าวว่า หลักฐานที่สนับสนุนความเห็นเกี่ยวกับชีวิตของชนชาติเยอรมันนี้ ได้มาจากหนังสือของแทสซิทัส (Tacitus) นักประวัติศาสตร์โรมัน (ราว ค.ศ. ๕๕-๑๒๐) ตามบันทึกของแทสซิทัสเกี่ยวกับชนชาติเยอรมัน ในประการแรกมีว่า “ผู้ชายแต่ละคนต่างก็พึงพอใจในภรรยาแต่ผู้เดียว และพวกผู้หญิงทั้งหลายก็ดำรงตนไว้ภายในรั้วแห่งความบริสุทธิ์” และทั้งที่พวกผู้ชายมีความเชื่ออย่างมั่นคงต่อความเคารพในเรื่องการสมรส ดังที่ข้อความข้างต้นได้แสดงให้เห็นแล้ว การมีภรรยาหลายคน ก็เป็นสิ่งที่ปฏิบัติกันในหมู่ผู้ชายที่เป็นคนชั้นสูง และพวกที่เป็นหัวหน้าของชนเหล่านั้น พฤติการณ์ดังกล่าวนี้ก็เป็นที่ไปในการทำงาน

กับที่เป็นอยู่ในเผ่าชนอินเดียนที่ยังใช้การสมรสแบบการมีคู่อยู่

ในประการที่สองบันทึกของแทสซิทุสแสดงให้เห็นว่า การผ่านจากสมัยของการยอมรับนับถือสิทธิทางมารดาไปสู่การนับถือสิทธิทางบิดานั้นเป็นกรณีที่เกิดขึ้นเมื่อไม่นานนัก และในประการที่สามบันทึกของแทสซิทุส แสดงให้เห็นว่า พวกผู้หญิงในหมู่ชนเยอรมันนั้น ได้รับความยกย่องนับถืออย่างสูงและปรากฏว่ามีอิทธิพลในวงการงานสาธารณะด้วยซึ่งเป็นการขัดกันโดยตรงกับอำนาจครอบงำของผู้ชายที่มีเหนือผู้หญิงอันเป็นลักษณะเฉพาะของระบบผิวเดียวเมียเดียว ลักษณะแทบทุกประการที่มีอยู่ในหมู่ชนเยอรมันดังกล่าวนี้ เป็นลักษณะที่ต้องกันกับชาวสเปนซึ่งการสมรสแบบมีคู่ก็ยังไม่สูญสิ้นไปเสียทีเดียวเหมือนกัน

การสมรสแบบผิวเดียวเมียเดียวในรูปโฉมที่ได้รับการปรับปรุงใหม่ซึ่งได้คลี่คลายออกไปจากการระคนปนกันของชนชาติต่างๆ อันเนื่องมาแต่ความสลายตัวของจักรวรรดิโรมัน ได้ตกแต่งความมีอำนาจของผู้ชายที่มีเหนือผู้หญิงให้คลายความกระด้างลง และได้ยินยอมอย่างน้อยก็เท่าที่ปรากฏแก่คนภายนอก ให้ผู้หญิงได้อยู่ในฐานะที่ได้รับความนับถือ และความอิสระมากกว่าในสมัยกรีกและโรมันโบราณ สิ่งที่สำคัญที่สุดสิ่งหนึ่ง ที่ความคลี่คลายของการ

สมรสแบบผัวเดียวเมียเดียว ได้นำมาให้แก่นุชย์และนับเป็นครั้งแรกที่มนุษย์ได้ประสบโอกาสเช่นนี้ ก็คือโอกาสที่ชายหญิงแต่ละคน อาจสำแดงความรักของตนต่อกันได้ ดังที่คนในสมัยปัจจุบันรู้จักกันดี แต่เป็นสิ่งที่โลกในยุคโบราณ ไม่เคยได้รู้จักมาก่อนเลย

ความก้าวหน้านั้น เป็นที่แน่นอนว่า ได้บังเกิดจากข้อความจริงที่ว่าชนชาติเยอรมันในขณะนั้น ยังคงใช้ชีวิตอยู่ในระบบการสมรสคู่ และเขาก็ได้นำฐานะของสตรีที่เป็นอยู่ในขณะนั้นไปเชื่อมต่อกับระบบการสมรสผัวเดียวเมียเดียวตามส่วน แม้ว่าการสมรสแบบผัวเดียวเมียเดียว จะเป็นรูปแบบของครอบครัวรูปเดียว ที่ความรักของชายหญิงดังที่รู้จักกันในปัจจุบันอาจคลี่คลายออกไปได้ก็ดี แต่มันก็มีได้มีผลไปในทางที่ว่า ความรักเช่นนั้นได้คลี่คลายออกไป ภายในระบบการสมรสอันอย่างผูกขาดตัดตอน หรือแม้แต่เพียงจะเป็นสิ่งที่ขึ้นหน้าขึ้นตา ก็หามิได้ และความรักฉันทน์สามีภรรยา ก็มีได้ออกงามจำเริญขึ้นมา ภายในระบบการสมรสอันเช่นกัน สภาพของการสมรสแบบผัวเดียวเมียเดียวอันเข้มงวดภายใต้อำนาจครอบงำอันเด็ดขาดของผู้ชาย ได้ตัดรอนความงอกงามจำเริญในเรื่องนี้ไปเสีย ในบรรดาบุคคลที่อยู่ในชนชั้นปกครอง

ครองนั้น การแต่งงานของคนพวกนั้นยังคงอยู่ในสภาพเช่นเดียวกับที่ได้เคยเป็นมาในระบบของการสมรสคู่ กล่าวคือ การแต่งงานของชายหญิงยังคงเป็นเรื่องความสะดวก หรือเป็นเรื่องของการคำนวณส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งเป็นฐานะของผู้เป็นบิดามารดาของทั้งสองฝ่าย หากใช่เป็นเรื่องแห่งความเสน่หาของชายหญิงคู่สมรสไม่

ความพิศवासของชายหญิง (Se love) ที่สำแดงตนออกมาในรูปความใคร่ในทางเพศอันเป็นรูปความพิศวาสรูปแรกในประวัติศาสตร์ ได้แก่ความพิศวาสของพวกอัครวินในสมัยกลางนั้น หากใช่เป็นความรักอันที่สามิภรรยาไม่ (Conjugal love) ตรงกันข้ามในความพิศวาสรูปนั้น กลับเคลื่อนกล่นไปด้วยการคบชู้ ดังปรากฏหลักฐาน ในบทเพลงพิศวาสของพวกชาวเมืองโปรวัง ทางภาคตะวันออกเฉียงใต้ของฝรั่งเศส เขามีเพลงที่รำพันสรรเสริญการคบชู้ของพวกอัครวิน พวกจินตกวีแห่งโปรวังได้พรรณนาไว้อย่างบรรเจิดเจิดฉายถึงอาการที่อัครวินได้แนบสนิทนิตรา กับแม่โฉมตรูคู่รักของเขาซึ่งเป็นภรรยาของบุรุษอีกผู้หนึ่ง โดยมีสมุนของเขาคอยเฝ้าระแวงระวังภัยอยู่ภายนอก และคอยกู่เรียกเขาเมื่อยามรุ่งอรุณมาถึงเพื่อนายอัครวินชายชู้ จะได้แฝงกายหลบออกมาจากที่นอน โดยปราศจากผู้เห็นและก็มี การพรรณนาบทบาทตอนที่

ชายหญิงจะจากกันไว้ด้วยความศรัทธาอันซาบซึ้ง

การสมรสของพวกบัวร์จัว (Bourgeois) คือพวกกระฎุมพีหรือชนชั้นกลางแห่งยุคปัจจุบัน มีลักษณะที่แตกต่างกัน ในระหว่างประเทศที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายแคทโธลิกและโปรเตสแตนต์ในบรรดาประเทศแคทโธลิกนั้น บิดามารดาก็ยังคงเป็นเจ้าของเจ้าการจั้ตหาสตรีที่บิดามารดาเห็นว่ามีเหมาะสมให้แก่บุตรชายของตน การสมรสจึงเป็นการสมรสที่มีได้เกิดจากความรักของหนุ่มสาว และผลที่ติดตามมาจากการสมรสเช่นนี้ ก็เป็นธรรมดาอยู่เอง ที่จะเป็นการเปิดเผยความขัดแย้งกัน อันมีอยู่ในการสมรสแบบผิวเดียวเมียวเดียวให้เห็นอย่างเด่นชัด กล่าวคือภายใต้การสมรสที่มีชื่ออันไพเราะและเป็นที่น่าเคารพเชิดชูว่าผิวเดียวเมียวเดียวนี้ จึงมีการร่วมภริยาสมสู่ระหว่างชายหญิง ที่นอกแบบแผนเกิดขึ้นพร้อมกันสองทาง ทางหนึ่งคือทางฝ่ายสามี ก็มีเมียน้อยหรือนางบำเรอ อีกทางหนึ่ง คือทางฝ่ายภรรยาที่มีชู้ สำหรับในประเทศโปรเตสแตนต์นั้น การปฏิบัติเป็นอีกแบบหนึ่ง โดยปรกติบุตรของสกุลกระฎุมพี ได้รับการผ่อนผันตามควร ให้แสวงหาภรรยาจากสตรีในชนชั้นเดียวกับเขา โดยความพึงพอใจของเจ้าตัวเอง ด้วยเหตุนี้การแต่งงานของหนุ่มสาว ในประเทศเหล่า

นี้จึงมีส่วนแห่งความรักของหนุ่มสาวเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่ด้วย และในกรณีเช่นนี้ การมีเมียน้อยหรือนางบำเรอทางฝ่ายชายจึงไม่สู้ตกกัน และการคบชู้ทางฝ่ายหญิงก็ไม่สู้ปรากฏเป็นของปรกติธรรมดา อย่างไรก็ตามก็ดีโดยที่ในการแต่งงานไม่ว่าชนิดใด ๆ คู่แต่งงานก็คงมีชีวิตเหมือนกันกับเมื่อก่อนแต่งงาน การสมรสแบบผัวเดียวเมียเดียวของพวกโปรเตสแตนต์จึงนำไปสู่ชีวิตสมรสอันเป็นที่น่าเบื่อหน่าย แต่ก็กล่าวกันว่าเป็นชีวิตอันผาสุกภายในบ้าน

ทั้งในประเทศแคทอลิก และประเทศโปรเตสแตนต์ การสมรสย่อมได้รับการวินิจฉัย โดยถือเอาฐานะทางชนชั้นของคู่สมรสเป็นเกณฑ์ คือว่าคู่สมรสจะต้องมาจากชนชั้นที่สมน้ำสมเนื้อกัน และด้วยเหตุนี้ การสมรสก็ยังคงเป็นเรื่องของความสะดวก คือเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับส่วนได้ส่วนเสียอยู่นั่นเอง หาใช่เป็นเรื่องของความรักไม่ และการสมรสที่ถือเอาความสะดวกเป็นเกณฑ์ ที่มักจะกลายเป็นเรื่องการขายตัว แบบโสเภณีอย่างโจ่งแจ้งที่สุด บางทีก็เป็นเรื่องการขายตัวของทั้งสองฝ่าย แต่โดยทั่วไป มักจะเป็นเรื่องการขายตัวของฝ่ายภรรยา ซึ่งในกรณีเช่นนั้นเธอเป็นผู้เป็นภรรยา โดยการสมรสอันถูกต้อง จะมีสภาพแตกต่างกับพวกโสเภณีธรรมดา ที่หากินในทางขายตัวเหมือนกัน ก็แต่เพียงว่าเธอ

ไม่ได้เอาเนื้อตัวของเธอ ออกขายหรือรับจ้างเป็นคราว ๆ แต่ เธอได้ขายตัวถึงทาสชายผู้สามี่ไปตลอดชีวิตของเธอทีเดียว

แต่ในกรณีของชนชั้นที่ถูกกดขี่และยุคนั้นได้แก่ชนกรรมาชีพนั้น แตกต่างกับกรณีของชนชั้นปกครองหรือชนชั้นที่มีทรัพย์สิน ความรักฉันท์ชายหญิงในระหว่างคู่ผิวเมียยอมจะมีและอาจกลายเป็นเรื่องปรกติธรรมดาไปได้ ในหมู่ชนกรรมาชีพโดยที่พวกชนกรรมาชีพ เป็นพวกหาเช้ากินค่ำ และปราศจากทรัพย์สินอันเป็นบ่อเกิดแห่งอำนาจของผู้ชาย เพราะฉะนั้นผู้ชายในชนชั้นกรรมาชีพ จึงไม่มีอำนาจครอบงำผู้หญิงในชนชั้นของตนดังเช่นที่ผู้ชายกระฎุมพีได้มีอยู่ อนึ่ง, นับแต่การอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ได้ขยายตัวออกไป และผู้หญิงได้มีโอกาสผละจากบ้านออกไปทำงานตามโรงงานต่าง ๆ และการออกไปรับจ้างทำงานนั้น ก็มักจะส่งเสริมให้เธอได้อยู่ในฐานะเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัว เพราะฉะนั้นในครอบครัวของชนกรรมาชีพ ผู้ชายจึงไม่มีอะไรเหลืออยู่ สำหรับเป็นเครื่องค้ำจุนอำนาจของเขาก็มีเหนือผู้หญิง จริงอยู่ผู้ชายอาจแสดงความกตัญญูกับผู้หญิงโดยการใช้กำลังกาย และด้วยจิตใจอันเข็มโหดของเขา ซึ่งความเข็มโหดของผู้ชายนี้ ได้หยั่งรากลงอย่างมั่นคง ในการสมรสแบบผิวเดียวเมียเดียว ถึง

เช่นนั้นก็ เมื่อพูดถึงความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยาในหมู่ชน
 กรรมชาติแล้ว ผู้หญิงที่สังกัดชนชั้นนี้ มีความเสมอภาคและ
 ความอิสระกว้างขวางกว่าท่านสุภาพสตรีแห่งชนชั้นกรรมพีหรือ
 ชนชั้นปกครอง นอกจากนั้น การคบขู้สาวในระหว่างคู่ผัวเมีย
 ของชนชั้นกรรมชาติแทบกล่าวได้ว่าไม่มี ในขณะที่อุบัติการณ์
 เช่นนี้มีอยู่ชุกชุมในบรรดาคู่สมรสแห่งชนชั้นกรรมพี

กลิ่นชู้สาวต่าง ๆ ของมนุษย์นั้นมักจะพุ่งออกมาจากกอง
 พะเนินแห่งทรัพย์สินและความพึงเพื่อของการครองชีพทั้งนี้

อย่างไรก็ดี ในกาลต่อมา เมื่อความไม่เสมอภาคระหว่าง
 ชายหญิงในชีวิตสมรสได้เป็นที่รู้สึกกันอย่างจริงจัง ในหมู่ผู้หญิง
 และผู้ชายก็เริ่มรู้จักละอายใจขึ้นบ้าง จึงได้มีการบัญญัติกฎหมาย
 เพื่อลบล้างข้อตำหนิติเตียนต่าง ๆ กล่าวคือกฎหมายของยุคอารย
 ธรรมปัจจุบัน ต่างกับบัญญัติลงไว้ว่า การสมรสที่จะเป็นผลนั้น
 จะต้องเป็นการสมรสที่ประกอบขึ้นด้วยความสมัครใจของคู่สมรส
 กล่าวคือจะไม่ให้มีการสมรสโดยการบังคับข่มขืนใจอีกต่อไป และ
 กฎหมายยังได้บัญญัติไว้ด้วยว่า ตลอดเวลาแห่งการสมรสนั้น คู่
 สมรสจะต้องอยู่ในฐานะอันเท่าเทียมกันทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิ
 และพันธะกรณี หากบทบัญญัติทั้งสองข้อนี้ได้รับการปฏิบัติและ

อำนาจผลอย่างจริงจังแล้ว สตรีทั้งหลายก็คงจะถือว่า เธอได้บรรลุสิ่งที่เธอปรารถนาเท่าที่เธอควรจะเรียกร้องครบถ้วนแล้ว

อย่างไรก็ดี ความเสมอภาคในเรื่องนี้เช่นเดียวกับความเสมอภาคระหว่างนายจ้างผู้มั่งคั่งกับลูกจ้างที่ยากจน ในการเข้าทำสัญญาต่อกันซึ่งนักกฎหมายแห่งชนชั้นกระฎุมพี ความพอใจว่าคู่สัญญาไม่ได้รับการข่มขืนใจจากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด คู่สัญญาต่างก็เข้าทำสัญญาต่อกันด้วยความสมัครใจ นักกฎหมายเหล่านั้นนั้นถือว่าเมื่อได้กำหนดให้คู่สัญญามีฐานะอันเท่าเทียมกันบนกระดาษแล้วก็ยอมถือต่อไปได้ว่า ทั้งนายจ้างผู้มั่งคั่งและลูกจ้างผู้ยากจนต่างก็เข้าทำสัญญาต่อกันด้วยความสมัครใจ โดยที่มิได้คำนึงถึงอำนาจทางเศรษฐกิจ ที่ฝ่ายหนึ่งมีอยู่เหนืออีกฝ่ายหนึ่งอย่างเด็ดขาด และฝ่ายที่มีอำนาจตั้งว่านั้น ก็ยอมจะนำออกใช้บังคับข่มขืนใจอีกฝ่ายหนึ่งได้ โดยที่กฎหมายไม่เข้ามาเกี่ยวข้องรับรู้ด้วยเลย

กรณีการสมรสที่กฎหมายบัญญัติให้ความคุ้มครองสิทธิของคู่สมรสหรือของสตรี วัก็มึนัยอย่างเดียวกัน ถึงแม้กฎหมายจะบัญญัติเสรีภาพในการสมรสไว้ก็ตาม แต่ตามความเป็นจริงคู่สมรสก็ห้ามเสรีภาพเท่าใดไม่ เพราะอำนาจของบิดามารดาที่แอบแฝงอยู่เบื้องหลังกฎหมายนั้น ยังคงเป็นอำนาจที่อาจบังคับข่มขืนใจคู่สม

รสได้เสมอ ในบางประเทศที่บุตรีดามีสิทธิเด็ดขาด ที่จะได้รับมรดกจากบิดามารดา โดยบิดาจะตัดสิทธิรับมรดกไม่ได้ มีกฎหมายบัญญัติว่าบุตรจะต้องได้รับความเห็นชอบจากบิดามารดาเสียก่อนจึงจะทำการสมรสได้ (ดังในกรณีของเยอรมนีและประเทศที่ใช้กฎหมายฝรั่งเศส) ส่วนในบางประเทศที่กฎหมายไม่ได้บัญญัติว่า คู่สมรสจะต้องได้รับความเห็นชอบจากบิดามารดา แต่ในประเทศเช่นนั้นบิดามารดาก็มีอำนาจตัดสิทธิการรับมรดกของบุตรได้ เพราะฉะนั้นหนุ่มสาวจึงไม่อาจใช้เสรีภาพของตนในการเลือกคู่ครองได้เต็มที่ หรือตามความสมัครใจของตน (ดังในกรณีของไทยและประเทศที่ใช้กฎหมายอังกฤษ)

ข้อที่กฎหมายบัญญัติเรื่องความเสมอภาคระหว่างสามีภรรยาไว้นั้น ก็เป็นความเสมอภาคบนกระดาษ ในทางความเป็นจริงก็เป็นอีกอย่างหนึ่ง เพราะตราชู้แห่งอำนาจทางเศรษฐกิจไม่เที่ยงตรงเหมือนในกฎหมาย ในครอบครัวส่วนมาก อย่างน้อยที่สุด ในบรรดาครอบครัวของชนชั้นที่มีทรัพย์สิน ผู้ชายซึ่งเป็นผู้ผูกขาดในการหาเลี้ยงครอบครัว ย่อมมีอำนาจบงการครอบครัวโดยไม่จำต้องอาศัยเอกสิทธิ์ทางตัวบทกฎหมายแต่อย่างใด คุณลย์แห่งความเสมอภาคระหว่างบุรุษกับสตรีได้เสียไปอย่างไม่มีรูปเช่นนั้น

เพราะว่าอำนาจทางเศรษฐกิจ ได้ตกไปอยู่ในมือของผู้ชายอย่างเด็ดขาด

ความไม่เสมอภาคระหว่างชายหญิง ที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ในอดีตอันเป็นมรดกตกทอดมา แต่ภาวะทางสังคมก่อนหน้านั้น หาใช่เป็นสาเหตุแห่งความไม่เสมอภาคไม่ ความไม่เสมอภาคดังว่านั้น เป็นผลของการที่สตรีต้องตกอยู่ในความบีบคั้นทางเศรษฐกิจต่างหาก ในยุคสมัยของครัวเรือนแบบสหชีพ ซึ่งประกอบด้วยคู่ผิวเมียหลากหลาย พร้อมด้วยลูกเด็กเล็กแดง อันรวมอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน การดูแลปกครองครัวเรือนที่ได้มอบหมายให้แก่ผู้หญิงนั้น มีลักษณะก่อนไปข้างเป็นการหน้าที่สาธารณะ (Public Function) กล่าวคือเป็นกิจการที่จำเป็นทางสังคม เช่นเดียวกับการออกไปเที่ยวแสวงหาอาหาร ซึ่งตกเป็นภาระของผู้ชาย สถานการณ์เช่นนี้ได้เปลี่ยนแปลงไปเมื่อมาถึงสมัยของครอบครัวอบอุ่น และการเปลี่ยนแปลงยิ่งทวีขึ้นเมื่อมาถึงสมัยของครอบครัวเอกเทศแบบผิวเดียวเมียเดียว การดูแลปกครองครัวเรือน ได้สูญเสียลักษณะที่เป็นกิจการสาธารณะไป และก็ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสังคมอีกต่อไปกับได้แปรรูปไปเป็นบริการส่วนตัว Private service ผู้เป็นภรรยาที่เปลี่ยนฐานะไปเป็นคนใช้

ในบ้านคนหนึ่งและก็ได้ถูกผลักไสให้ออกไปเสียจากบทบาทในการผลิตของสังคม ต่อเมื่อได้บังเกิดอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ในสมัยปัจจุบันขึ้นแล้วลู่วางที่เข้าไปสู่การผลิตของสังคม จึงได้เปิดออกให้เห็นอีกครั้งหนึ่ง และก็ได้เปิดให้แต่เฉพาะสตรีในชนชั้นกรรมาชีพเท่านั้น แต่ก็เป็นไปได้โดยนัยที่ว่า หากเธอจะต้องปฏิบัติหน้าที่อันเป็นบริการส่วนตัวในครอบครัวให้สำเร็จเรียบร้อยไปด้วยดีแล้ว เธอก็จะต้องถูกกักไว้จากการเข้าไปมีส่วนในการผลิตสาธารณะและก็ไม่มีโอกาสจะทำมาหากินกับเขาได้และหากว่า เธอปรารถนาจะเข้าร่วมในกิจการอุตสาหกรรมสาธารณะและหาเลี้ยงชีพโดยอิสระ เธอก็ไม่มีโอกาสที่จะปฏิบัติหน้าที่ทางครอบครัวของเธอให้ลุล่วงไปด้วยดีได้ อุปสรรคข้อนี้ ย่อมบังเกิดแก่สตรีที่ใช้วิชาชีพทั่วไปจนถึงสตรีที่ใช้วิชาการแพทย์และวิชากฎหมายนั้น

ครอบครัวในรูปแบบปัจจุบันนี้ เป็นครอบครัวที่ประคองฐานอยู่ด้วยการเอาผู้หญิงลงเป็นทาสในกิจการบ้านจะเป็นการกระทำอย่างเปิดเผยหรือปลอมแปลงมาในรูปอื่นก็ตาม ในปัจจุบันนี้ในส่วนใหญ่แล้ว ผู้ชายเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัวอย่างเด็ดขาด อย่างน้อยที่สุดก็ในหมู่นักที่มีทรัพย์สิน ด้วยเหตุนี้ผู้ชายจึงได้ครองฐานะของผู้มีอำนาจยิ่งใหญ่อยู่เองเป็นธรรมดา โดยไม่ต้องการบทบาทบัญญัติของกฎหมาย ที่จะบัญญัติให้เอกสิทธิ์ใด ๆ แก่เขาอีกเลย

๓)

จากผลการสืบสวนค้นคว้า ที่นักค้นคว้าได้กระทำกันมา ด้วยความเหนื่อยยาก ตามที่เราได้ศึกษามาแล้วนั้น ทำให้เราได้ทราบว่ แต่เบื้องบุพพกาลมา จนถึงยุคอารยธรรม มนุษย์ได้ผ่านรูปแบบการสมรสที่สำคัญมาแล้วสามแบบ และรูปแบบการสมรสแต่ละแบบนี้ ก็บังเกิดขึ้นสอดคล้องกับความคลี่คลายขยายตัวของมนุษย์ ที่ได้ผ่านมาในยุคใหญ่ ๆ ทั้งสามเหมือนกัน กล่าวคือการสมรสหมู่เป็นรูปแบบการสมรสที่มีอยู่ในยุคคนป่า การสมรสคู่เป็นรูปแบบการสมรสที่มีอยู่ในยุคอนารยชน และการสมรสแบบผัวเดียวเมียเดียวเป็นรูปแบบการสมรสที่มีอยู่ในยุคอารยธรรม และในยุคอารยธรรมนี้ ยังมีการคบขู้สาว และการโสเภณีเพิ่มเติมเข้ามาอีกด้วย ในตอนปลายของยุคอนารยชน ซึ่งเป็นตอนหัวต่อระหว่างการสมรสคู่และการสมรสแบบผัวเดียวเมียเดียวนั้น เป็นระยะเวลาที่ผู้ชายได้มีอำนาจเหนือทาสผู้หญิงอย่างเด็ดขาด

และการมีภรรยาหลายคนของผู้ชาย ก็เป็นสิ่งที่กระทำกันตามอำเภอใจ

สิ่งที่น่าสำเหนียกเกี่ยวกับความคืบหน้าในเรื่องการสมรสที่เป็นมาจนถึงตอนนี้ก็คือ ในขณะที่ผู้หญิงได้ถูกเหี่ยวร้างออกมาเสียจากความอิสระในทางประเวณีของการสมรสหมู่เป็นลำดับมานั้น ฝ่ายชายหาได้ถูกเหี่ยวร้างออกมาด้วยไม่ นี่เป็นข้อเท็จจริงอันประหลาด ตามความเป็นจริงแล้ว สำหรับผู้ชาย การสมรสหมู่ก็ยังคงมีอยู่แม้กระทั่งในทุกวันนี้ สิ่งที่ถือกันว่าเป็นอาชญากรรมอันจะนำผลร้ายกาจทั้งในทางกฎหมายและทางสังคมมาสู่ผู้หญิงนั้น เมื่อตกมาเป็นกรณีของผู้ชายแล้ว กลับถือกันว่าเป็นสิ่งที่มีเกียรติ หรืออย่างมากที่สุด ก็เป็นเพียงความต่างพริ้วทางศีลธรรมที่บางเบา

การสมสู่ระหว่างชายหญิงที่มีได้มีการสมรส อันเป็นสิ่งที่ปฏิบัติกันมาแต่โบราณนั้น ได้ค่อย ๆ แปรรูปไปจนกลายเป็นรูปโสเภณี ที่เปิดเผยดังที่รู้จักกันในยุคปัจจุบัน และเมื่อมันได้แปรรูปไปเป็นโสเภณีที่เปิดเผยมากเท่าใด ความเสื่อมทรามทางศีลธรรมก็ยิ่งปรากฏเพิ่มพูนมากขึ้นเพียงนั้น ความเสื่อมทรามทางศีลธรรมนี้ ได้ปรากฏขึ้นทางฝ่ายชายมากกว่าทางฝ่ายหญิง ใน

ฝ่ายหญิงนั้น การโสเภณีได้นำความเสื่อมทรามมาสู่หญิง ก็แต่เฉพาะในบรรดาหญิงผู้เคราะห์ร้าย ซึ่งตกเข้าไปอยู่ในกรงเล็บของมันเท่านั้น และในบรรดาหญิงผู้เคราะห์ร้ายเหล่านี้ ความเสื่อมทรามก็มีได้บังเกิดแก่เธออย่างร้ายแรงถึงขนาดที่คนโดยมากเข้าใจกัน แต่ในฝ่ายชายแล้วการโสเภณีได้นำความเสื่อมทรามมาสู่ลักษณะนิสัยของผู้ชายโดยทั่วไป ท่านนักปราชญ์ผู้บรรยายก็ได้บันทึกไว้ว่า ด้วยเหตุนี้ ในกลุ่มนี้สืบราย ซึ่งได้ทำการไว้เป็นเวลานานจึงมีถึงแก่คู่ การหมั้นเช่นนั้นเป็นเสมือนให้ชันปฐุมเพื่อจะนำไปสู่ความนอกอกนอกใจภรรยาเมื่อได้ทำการสมรสแล้ว

เราได้ทราบมาแล้วว่า การสมรสแบบผัวเดียวเมียเดียวนั้น ซึ่งถือกำเนิดขึ้นมาจากความมุ่งหมายที่เราแสวงหารูปแบบการสมรสที่หมองาม และเพื่อความเป็นธรรมทั้งสองไม่ หากได้กำเนิดขึ้นมากการที่ทรัพย์สินจำนวนมาก ได้อยู่ในครอบครองของคน ๆ หนึ่งคนผู้ชายนั่นเอง และคนผู้นั้นปราศจากที่จะให้ทรัพย์สินสมบัติของเขาตกไปเป็นกรรมสิทธิ์แก่ลูกของเขาโดยตรง เท่านั้นเอง ฝ่ายชายจึงได้ก่อตั้งการสมรสในรูปแบบผัวเดียวเมียเดียวมา เมื่อความมุ่งหมายในการก่อตั้งการสมรสแบบผัวเดียวเมียเดียวนั้นได้บรรลุสำเร็จด้วยดีแล้ว จะต้องมียู่เพียงคนเดียว ในข้อใหญ่ใจ

ความแล้ว พันธะข้อนี้จึงผูกมัดแต่หญิงฝ่ายเดียว ฝ่ายชายหาต้อง
รับพันธะข้อนี้ไม่ และเพราะว่าฝ่ายชายไม่ต้องรับพันธะข้อนั้น
เอง ข้อกำหนดที่ขอให้หญิงมีสามีได้แต่เพียงคนเดียว จึงหาได้
เป็นอุปสรรคต่อการมีภรรยามากของผู้ชายไม่ ไม่ว่าจะเป็นการ
กระทำอย่างเปิดเผย หรือลักลอบก็ตาม

ความไม่เสมอภาคระหว่างชายหญิงที่กฎหมายได้บัญญัติไว้
ในอดีต อันเป็นมรดกตกทอดมาแต่ภาวะทางสังคมก่อนหน้านั้น
หาใช่เป็นตัวต้นเหตุแห่งความไม่เสมอภาคไม่ ความไม่เสมอภาค
ดังว่านั้น เป็นผลของการที่สตรีต้องตกอยู่ในความบีบคั้นทาง
เศรษฐกิจต่างหาก เพราะฉะนั้นทางนักปราชญ์จึงได้ชี้ไว้ว่า การ
ที่จะแก้ปัญหาให้หญิงได้มาซึ่งสิทธิอันเท่าเทียมกับชาย จึงจะต้อง
แก้ที่มูลเหตุ คือจัดการมิให้บุรุษครอบครองบ้จ้ายทางเศรษฐกิจ
ไว้แต่ผู้เดียว ความเสมอภาคระหว่างบุรุษและสตรี มิได้หรือไม่
อาจมิได้หากมีความเสมอภาคทางเศรษฐกิจระหว่างเพศทั้งสอง ต่อ
เมื่อได้จัดการให้ทั้งสองมีอำนาจทัดเทียมกันในทางเศรษฐกิจและ
ฝ่ายหนึ่งไม่ต้องเอาชีวิตไปแขวนไว้แก่อีกฝ่ายหนึ่ง ในทำนองที่ว่า
“จะบีบก็ตายจะคลายก็รอด” แล้ว การสมรสแบบผัวเดียวเมีย
เดียวจึงจะกลายเป็นความจริงอันสมบูรณ์ขึ้นมา มิใช่เป็นความจริง

เพียงครึ่งเดียว และมีใช่เป็นพันธะที่ผู้ชายจะบีบคั้นเอาอย่างอยู่ติ
 ธรรมแก่ผู้หญิงฝ่ายเดียวทั้งที่เป็นมาตลอดยุคอารยธรรม และ
 พร้อมกันนั้น การหากินในรูปโสเภณีความเสื่อมทรามทางศีล
 ธรรม อันไม่พึงปรารถนาในประการอื่น ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนมนุษย์
 ก็ได้รับการขจัดให้สูญสิ้นไปด้วย

หากว่าความเสมอภาคระหว่างชายหญิงในเรื่องเศรษฐกิจ
 มิได้รับการประดิษฐานขึ้นแล้ว ความปรารถนาสำคัญข้อหนึ่งของ
 มนุษย์คือความรักอันแท้จริงระหว่างชายหญิงก็ยากที่จะออกงามแผ่
 ไพศาลออกไปได้

พิจารณาจากประวัติศาสตร์แล้ว ความรักอันแท้จริง ระ
 หว่างชายหญิงมิได้ปรากฏมีอยู่ นับแต่ก่อนสมัยกลาง (Middle
 Ages) ขึ้นไป จริงอยู่ ก่อนหน้าสมัยกลาง รูปโฉมอันโสภายของ
 ชายหญิง ความใกล้ชิดสนิทสนม ความนิยมที่สอดคล้องต้อง
 กัน และสิ่งอื่นๆ อีกได้ปลุกเร้าความรู้สึกของเพศทั้งสอง ให้บัง
 เกิดความปรารถนาในทางกามารมณ์ และก็เป็นความจริงว่า มิใช่
 ว่าชายหรือหญิง ที่ปรารถนาจะร่วมภริมย์สมสู่กันนั้น จะไม่สนใจ
 ใจใยดีเสียทีเดียวว่าภริมย์สมสู่ของเขา จะเป็นใครก็ได้ถึงมาต
 ว่าจะมีเหตุก่ออารมณ์ในการร่วมภริมย์สมสู่ บังเกิดขึ้นในหมู่

มนุษย์สมัยโบราณก็ดี แต่มูลเหตุเหล่านั้น ก็ยังห่างไกลจากสภาพ
 ของความรักฉันท์ชายหญิง ที่คนในยุคปัจจุบันเฝ้าหา ตลอดกาล
 โบราณมาได้เป็นที่ประจักษ์ว่า การสมรสของชายหญิงนั้นเป็น
 เรื่องที่บิดามารดาได้จัด และตบแต่งให้ คู่สมรสเพียงแต่ยอมรับ
 การจัดแจงนั้นโดยอาการอันสงบ ความรักอันเลื่อนรวงระหว่าง
 คู่สามีภรรยา ที่รู้จักกันในสมัยโบราณนั้น หาใช่เป็นความรักชนิด
 ที่ผลิออกมาจากจิตใจของคู่สามีภรรยาไม่ หากเป็นความรักที่
 บังเกิดขึ้น โดยถือเสมือนว่าเป็นหน้าที่อย่างหนึ่ง เรื่องราวของ
 ความรักตามความหมายที่รู้จักเข้าใจกันในปัจจุบันนี้ในสมัยโบราณ
 จะบังเกิดมีขึ้นก็แต่ในหมู่ชนที่มิได้รวมอยู่ในสังคม หรือที่ได้กำ
 หนดขึ้นไว้เป็นทางการ อันได้แก่พวกทาสที่มิได้มีฐานะเป็นพล
 เมือง และมีได้มีบทบาทในกิจการของรัฐ นอกจากความหรรษา
 และความโศก อันเนื่องมาแต่ความรักที่ได้พบในบทเพลงของพวกเขา
 ทาสแล้ว เราก็ได้พบเรื่องราวของความรัก แต่ในรูปที่เป็นผลิต
 ผลของความแตกแยก ในโลกของยุคโบราณ ซึ่งกำลังดำเนินไปสู่
 ความเสื่อม กล่าวคือ เป็นเรื่องความเสน่ห์ระหว่างบุรุษและสตรี
 ซึ่งอยู่นอกวงสังคม ที่เป็นทางการเป็นเรื่องความเสน่ห์ระหว่าง
 บุรุษและสตรีที่มิได้สมรสกันตามแบบแผนประเพณี ซึ่งมีทั้งสตรี

ที่มีฐานะเป็นชาวต่างประเทศและสตรีที่เป็นนิสรชน พฤติการณ์ดังกล่าวนี้ สำหรับในกรุงเอเธนส์ได้บังเกิดขึ้นในสมัยที่กำลังตกสู่ความเสื่อม และในกรุงโรมได้บังเกิดขึ้นในสมัยที่มีจักรพรรดิ หากว่าพฤติการณ์ของความรัก ได้บังเกิดขึ้นจริง ระหว่างชายหญิงที่เป็นนิสรชน และที่มีฐานะเป็นพลเมือง (คือมิใช่พวกทาสหรือชาวต่างประเทศ) พฤติการณ์ของความรักเช่นนั้น ก็จะเป็นแต่พฤติการณ์ในรูปคบชู้เท่านั้น

ท่านนักปราชญ์ ได้อธิบายว่าความรักระหว่างเพศตามที่รู้จักกันในยุคปัจจุบัน มีความแตกต่างอย่างสำคัญกับความรู้สึกที่เป็นแต่เพียงความใคร่ ในทางร่วมภริยัมระหว่างเพศของแอโรส ในยุคโบราณ (Eros คือเทพแห่งความรักของกรีก เช่นเดียวกับ Cupid ซึ่งเป็นเทพแห่งความรักของพวกโรมัน) ในประการแรกความรักระหว่างเพศตามความเข้าใจของคนยุคปัจจุบัน หมายถึงความรักที่เพศทั้งสองถ้อยทีถ้อยมีต่อกันทั้งสองฝ่าย ในรูปการณ์เช่นนี้หญิงย่อมอยู่ในฐานะเป็นคู่เรียงเคียงบ่าเสมอกันกับชาย แต่ความรักตามแบบแผนของเทพแอโรสนั้น หญิงมักจะอยู่นอกวงแห่งการปรึกษาหารือ ในประการที่สอง ความรักระหว่างเพศ หมายถึงการที่ผู้เป็นคู่เสน่หาจักอยู่ปกป้องครองกันด้วยความรัก

ตลอดช่วงกาลนานเป็นสิ่งสำคัญ และหากว่าผู้เป็นคู่รัก มิสามารถ
จะอยู่ครองกันก็ดี หรือมีเหตุมาพรากให้จากกันไปก็ดี เขาทั้งสอง
ย่อมถือว่าเป็นความผิดหวังอันร้ายแรงยิ่งในชีวิตและในการที่จะได้
ครองกันนั้นเล่าต่างฝ่ายก็จะยินยอมเข้าเฝ้าอุปสรรค ไม่ว่าจะร้าย
แรงเพียงใด แม้ถึงจะเป็นการเสี่ยงชีวิตของตนเองก็ตาม ซึ่งใน
สมัยโบราณ พฤติการณ์ทำนองเดียวกันนี้ หากว่าจะมีขึ้น ก็
จะพบแต่ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการคบชู้เท่านั้น

และในที่สุด ก็ได้มีการกำหนดมาตรฐานทางศีลธรรม อัน
เป็นมาตรฐานใหม่ขึ้น เพื่อนำมาวินิจฉัยในการร่วมอภิรมย์สมสู่
ระหว่างเพศ บัญญัติที่ก้ำกึ่งการพิจารณานั้นมิใช่จะมีแต่เพียง
ว่า การสมรสระหว่างชายหญิงในอาการเช่นนั้นเช่นนั้น จะ
เป็นการชอบด้วยกฎหมายหรือมิชอบหากยังมีการพิจารณาไปถึงว่า
การสมสู่นั้น ได้บังเกิดความรักของทั้งสองฝ่ายหรือไม่เป็นที่แจ่ม
แจ้งอยู่แล้ว สำหรับการปฏิบัติของพวก ศักดินา หรือกระฎุมพีนั้น
มาตรฐานทางศีลธรรมอันใหม่นี้ ก็มีได้ก่อผลอันดีงามอะไรขึ้น
ขึ้นมา ยิ่งไปกว่ามาตรฐานทางศีลธรรม ที่ได้ใช้กันมาแต่เดิม ๆ
เรื่องมันก็ไม่มียะไร นอกจากว่าเมื่อได้ตั้งมาตรฐานอันใหม่ขึ้น
แล้วเขาก็ละเลยมันเสีย ไม่ปฏิบัติตามเท่านั้น มาตรฐานทางศีล

ธรรมอันใหม่นี้ ได้เป็นที่ยอมรับนับถือกันในทางทฤษฎี คือว่า ได้รับการประดิษฐานไว้บนกระดาน เช่นเดียวกับการเชิดชูความดีงามในประการอื่นๆ คือเพียงแต่ได้เชิดชูกันไว้บนกระดานและในชั้นนี้ ก็หวังอะไรให้มากไปกว่านั้นไม่ได้

เช่นเดียวกับที่ยุคโบราณ (หมายถึงยุคกรีกและโรมัน) ซึ่งได้เริ่มต้นยุคด้วยการบ่าหน้าไปสู่การสถาปนาความรักระหว่างเพศ แต่ก็ได้หยุดชะงักไปตั้งแต่ตอนเริ่มต้นนั่นเอง ยุคกลาง ก็ได้เริ่มต้นขึ้นด้วยความรักแบบคบชู้ อันได้แก่ความรักของพวกอัศวินที่ลักลอบเข้าไปสมสู่กับภรรยาของผู้อื่น ดังที่ได้บรรยายมาแล้วในตอนต้น ความรักในแบบคบชู้ซึ่งเป็นการมุ่งก่อความแตกร้างขึ้นในวงชีวิตสมรสที่ชอบด้วยกฎหมาย และประเพณีเช่นนี้ย่อมมีความแตกต่างกันมากมาย กับความรักระหว่างเพศที่ได้ถูกกำหนดให้เป็นรากฐานของชีวิตสมรส และความแตกต่างห่างไกลเช่นนี้ ก็มีได้รับการสมานให้เรียบร้อยสมบูรณ์ ในยุคของพวกอัศวิน

จากพวกโรมัน มาจนถึงพวกของเยอรมัน เราก็คงพบเรื่องราวการสมรสระหว่างชายหญิงที่มีได้คำนึงถึงความรักตลอดมา ทั้งนี้เรื่องราวปรากฏอยู่แล้วในมหากาพย์ของชนชาติเยอรมัน การสมรสของพวกเจ้าชายในสมัยกลางนั้นโดยทั่วไปแล้ว พระบิดา

มารดาของเธอเป็นผู้เลือกเจ้าสาวให้ หากว่าพระบิดามารดาของ
 เจ้าชายหาชีวิตไม่ เจ้าชายก็จะทรงเลือกเจ้าสาวเอง แต่การ
 เลื่อนนั้น ย่อมดำเนินไปภายใต้การปรึกษาหารือของบรรดามหา
 อำมาตย์ของเธอและคำแนะนำของพวกมหาอำมาตย์เหล่านั้น ย่อม
 มีน้ำหนักในทุกกรณี สำหรับพวกขุนนางนั้นเล่าการสมรสของพวก
 เขาก็ดำเนินไปเช่นเดียวกับกรณีของเจ้าชาย การสมรสของคน
 พวกนี้เป็นเรื่องของการดำเนินการเมืองอย่างหนึ่งเป็นเรื่องของการ
 แสวงหาโอกาสแผ่เดชานุภาพของตนออกไปโดยทางพันธมิตรที่ได้
 มาใหม่ จากการสมรสนั้นมิใช่ความรู้สึกโน้มน้าอมทางส่วนตัว
 บุคคล ที่ชักนำบุคคลเหล่านั้นไปสู่การสมรส แต่ผลประโยชน์ของ
 ราชวงศ์ต่างหาก ที่เป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการวินิจฉัยการสมรส
 ภายใต้พฤติการณ์เช่นนี้ ใครเลยจะหวังว่า ความรักจะเป็นผู้ขาด
 ในเรื่องการสมรสระหว่างชายหญิง

สำหรับพวกช่างที่สังกัดอยู่ในสมาคมการอาชีพ (Guildsman)
 ซึ่งเป็นพลเมืองของสมัยกลาง การสมรสของเขาก็ดำเนินไปภาย
 ใต้พฤติการณ์เช่นเดียวกันกับที่เป็นแก่พวกเจ้าชายและพวกขุนนาง
 ของสมัยนั้น เอกสิทธิ์ต่างๆที่พวกช่างได้รับ เพื่อการคุ้มครอง
 การอาชีพของเขาภายใต้กฎบัตรของสมาคมการอาชีพพร้อมด้วยข้อ

กำหนดพิเศษสำหรับพวกช่าง รวมทั้งการกำหนดขอบเขตแห่งการอาชีพของเขาออกเป็นส่วนตัวต่างหากจากสมาคมการอาชีพอื่น และได้แบ่งแยกพวกเขาที่มีอาชีพอย่างเดียวกันออกมาเสียจากพวกช่างประเภทอื่นๆ และจากพวกลูกมือของเขาเอง เอกสิทธิ์ที่พวกเขาได้รับจากข้อกำหนดต่างๆ นี้เองที่ได้จำกัดวงพวกเขาไว้ ภายในวงแคบๆ และในการเลือกคู่ครองเขาก็ได้แต่จะเลือกคู่ครองภายในวงบุคคลที่ถูกจำกัดไว้อย่างแคบๆ นี้เอง และภายใต้ระบบอันสลับซับซ้อนเช่นนี้ การที่ชายหญิงจะเลือกคู่ครองให้ได้บุคคลที่เหมาะสมที่สุดแก่ตน จึงหาได้รับการวินิจฉัยจากความรู้สึกนิยมชมชอบของตนไม่ หากการวินิจฉัยนั้นได้กลายเป็นเรื่องที่ถือเอาผลประโยชน์ของสกุลเป็นสำคัญ

เพราะฉะนั้น, จนกระทั่งสนมัยกลาง การสมรสของชายหญิงส่วนมากมายมเหสีมา จึงยังคงเป็นการสมรสในลักษณะที่เคยเป็นมาแต่ดั้งเดิมกล่าวคือยังคงเป็นเรื่องที่มีได้รับการวินิจฉัยจากคู่สมรสอยู่นั่นเอง ดังที่เราได้ทราบมาแล้วว่า แต่แรกเริ่มทีเดียว มนุษย์ชายหญิงในยุคบุพกาลได้เข้าสู่ชีวิตสมรส โดยการสมรสเป็นหมู่ใหญ่ปราศจากการกลั่นกรองเลือกเฟ้น คือเพศตรงข้ามทั้งหมดต่างก็อยู่ในสภาพเป็นผิวเป็นเมียกันไปทั้งหมด ความสัมพันธ์ใน

ทำนองเดียวกันนั้น ยังคงมีอยู่ต่อมาในการสมรสหมู่รุ่นหลัง ๆ เพียงแต่ได้มีการกำหนดจำกัดการสมรสหมู่ให้อยู่ในวงแคบเข้า

เมื่อมาถึงยุคที่มีครอบครัวในรูปแบบของการสมรสคู่การปฏิบัติก็ยังคงเป็นว่า มารดาเป็นผู้เลือกคู่ครองให้แก่บุตรชายหญิงของตน

และในการเลือกคู่ครองทั้งว่านก็ได้ถือเอาประโยชน์จากการที่จะทำความมั่นคงให้แก่ฐานะของคู่สมรสในชาติวงศ์และชาติกุลของตนเป็นเรื่องสำคัญ ครั้นเมื่อมาถึงยุคระบบทรัพย์สินส่วนตัวเข้าครอบงำระบบทรัพย์สินส่วนรวม ประกอบกับความสนับสนุนในเรื่องผลประโยชน์เกี่ยวกับการรับมรดก อันมีป้อเกิดมาจากระบบทรัพย์สินส่วนตัวนั่นเอง ก็ได้บังเกิดสิทธิทางบิดาซึ่งเข้ามาช่วงชิงตำแหน่งแห่งที่ของสิทธิทางมารดา และบังเกิดระบบการสมรสแบบผัวเดียวเมียเดียว จนกระทั่งสิทธิทางบิดาและการสมรสแบบผัวเดียวเมียเดียวขึ้นสู่การเฟื่องฟูแล้ว การสมรสของชายหญิงก็ยิ่งแปรเปลี่ยนไปในรูปที่อยู่ใต้อิทธิพลของความกดดันทางเศรษฐกิจหนักมือขึ้น การสมรสในรูปแบบการซื้อขายได้ปราศนาการไปสิ่งที่ปราศนาการไปก็เป็นเพียงรูปแบบเท่านั้น ส่วนที่เป็นการดำเนินการจริง ๆ นั้นการซื้อขายตัวในเรื่องการสมรสก็ยังคงมีอยู่และยังเป็นการหนักมือขึ้นเสียเข้าไป เพราะว่าไม่แต่ผู้หญิงเท่านั้น

ที่เป็นวัตถุแห่งการซื้อขาย แต่ผู้ขายก็ได้ถูกนำเข้าสู่การประเมินราคาด้วยเหมือนกัน ราคาที่ประเมินนั้นมิได้คำนวณจากคุณสมบัติหรือรูปโฉมโฉมพรรณส่วนตัวของเขา หากคำนวณจากทรัพย์สินสมบัติของเขา

คติที่ว่าชีวิตสมรสควรจะประกอบขึ้นด้วยการถือเอาความสมัครปลงใจของคู่สมรส เป็นเหตุผลข้อสำคัญยิ่งกว่าสิ่งอื่นใดนั้น เมื่อพิจารณาตามพฤติการณ์ที่เป็นมาในประวัติศาสตร์แล้ว ไม่เคยทราบกันเลยว่า ได้มีอยู่ในการปฏิบัติของบุคคลจำพวกที่มีอำนาจในการปกครอง ทั้งนี้ ตั้งแต่ในเบื้องต้นมาที่เดียวเรื่องการสมรสด้วยความสมัครปลงใจของคู่สมรสหากจะปรากฏว่ามีอยู่บ้าง ก็จะไม่หาพบได้ก็แต่ในเรื่องนวนิยายเท่านั้น หรือมิฉะนั้น ก็ในบรรดาหมู่ชนที่ถูกกดขี่ซึ่งก็เป็นบุคคลจำพวกที่อยู่นอกวงการศึกษา

เมื่อมาถึงสมัยของการผลิตในระบบทุนนิยม ซึ่งได้เปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ให้เป็นสินค้าไปหมด ก็เป็นเรื่องราวของการซื้อขายกันไปหมดคนนั้น ก็ได้เกิดมีการทำสัญญาโดยเสรีหรือโดยความสมัครใจของคู่กรณีเข้ามาแทนที่ประเพณีที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา การทำสัญญาโดยเสรีนี้ เป็นการสมมุติเอาว่าคู่กรณีที่เข้าทำสัญญาคู่กันนั้น มีฐานะเสมอกัน การสร้างสรรค์บุคคล 'เสรี' และมีฐานะ

เสมอ' กัน^{๕๒} เป็นงานชั้นสำคัญ^{๕๓} ชั้นหนึ่งของสมัยการผลิตในระบบ
ทุนนิยม หลักการในเรื่องนี้มีอยู่ว่าบุคคลจะต้องรับผิดชอบโดย
สิ้นเชิงต่อการกระทำของเขา ก็ต่อเมื่อเขาได้อยู่ในฐานะอันมีอิสระ
เต็มที่ที่กระทำการนั้น ๆ และย่อมถือว่าเป็นหน้าที่ทางศีลธรรม
ที่บุคคลจะพึงต่อต้านการบังคับทั้งปวงให้เขาต้องกระทำการที่ไร้
ศีลธรรม

เหล่ากรรมพีได้นำสัญญาเสรีอันมีหลักการสวยงามนั้นมาใช้
ในการสมรสด้วย และก็ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง เพราะการสมรส
เป็นเรื่องผูกพันร่างกายและจิตใจของคู่สมรสไปชั่วชีวิต จำต้อง
จัดแจงให้เข้ามาอยู่ภายใต้ความคุ้มครองของกฎหมาย การจัดแจง
เช่นนั้น ในทางรูปแบบแล้ว ย่อมหมายความว่าคู่สมรสได้เข้าสู่
พันธะของการสมรสด้วยความสมัครใจ มิใช่เป็นการกระทำที่
ปราศจากความยินยอมเห็นชอบของทั้งสองฝ่าย แต่ตามความจริง
นั้น ความยินยอมเห็นชอบของทั้งสองฝ่ายได้มีขึ้นโดยอาการอย่าง
ไร และใครเป็นตัวการจัดแจงให้มีการสมรสขึ้นนั้น ก็เป็นเรื่อง
ที่ทราบกันอยู่อย่างดี ในการทำสัญญาทุกชนิด ย่อมมีการเรียกร
้องให้คู่กรณีได้มีความอิสระอันแท้จริงในการใช้ความวินิจฉัย ก็
เหตุฉะนั้นจึงจะไม่จัดการเรียกร้องให้คู่กรณี ในการเขาทำสัญญา

สมรส ได้มีความอิสระอันแท้จริงในการวินิจฉัยด้วยแล้ว? และยังมีปัญหาอื่น ๆ อีก ที่ได้บังเกิดติดตามกันมาเป็นต้นว่า หนุ่มสาวผู้ที่จะได้เป็นคู่ครองกัน ไม่มีสิทธิจะจัดการในเรื่องที่เกี่ยวกับตัวตนเองโดยอิสระดอกหรือ? ความรักระหว่างเพศมิได้กลายเป็นสิ่งที่นิยมกันแล้วดอกหรือและความรักระหว่างสามีภรรยา มิใช่เป็นรูปแบบของความรักรับกันของพวกกระฎุมพี ซึ่งแตกต่างจากความรักแบบลักลอบคบซู้ของพวกอัศวินในสมัยกลางดอกหรือ? หากว่าเป็นหน้าที่ของคู่สมรสที่จะต้องรักกัน มันจะไม่ใช่หน้าที่เช่นเดียวกันของคู่รักที่จะได้สมรสกันและจะต้องไม่ถูกชักนำให้ไปสมรสกับบุคคลอื่นด้วยดอกหรือ? และสิทธิของบรรดาคู่รักเหล่านั้นมิได้อยู่เหนือกว่าสิทธิของบิดามารดา ของวงศาคุณาญาติ ตลอดจนสิทธิของพวกพ่อสื่อแม่สื่อทั้งหลาย ในประเพณีการแต่งงานที่ปฏิบัติกันมาแต่เดิม ๆ ดอกหรือ?

อย่างไรก็ดี การสมรสของพวกกระฎุมพีก็ยังคงเป็นการสมรสในระหว่างชนชั้นเดียวกัน และภายในชนชั้นของตนนั้นหนุ่มสาวมีอิสระพอควรในการเลือกคู่ครอง หนึ่ง ได้มีการบัญญัติทฤษฎีทางศีลธรรมไว้บนกระดานอย่างแน่นหนาว่า การสมรสทุกราย ที่ปราศจากความรักระหว่างเพศและที่ได้ประกอบขึ้น โดย

ปราศจากความตกลงปลงใจอันแท้จริงของกลุ่มสมรส ย่อมถือว่าเป็น
 การสมรสที่ไม่ชอบด้วยศีลธรรม กล่าวสั้น ๆ ก็คือ ได้มีประกาศ
 รับรู้ว่า การสมรสด้วยความสมัครรักใคร่ของกลุ่มสมรสเป็นสิทธิอัน
 หนึ่งของมนุษย์ และมิใช่เป็นแต่สิทธิของผู้ชายเท่านั้น แต่เป็น
 สิทธิของผู้หญิงด้วย

แต่ว่าสิ่งที่รองรับกันว่า เป็นสิทธิของมนุษย์อันมีความ
 แตกต่างกับสิ่งที่เรียกว่าสิทธิของมนุษย์ข้ออื่น ๆ อยู่ประการหนึ่ง
 กล่าวคือในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิของมนุษย์ข้ออื่น ๆ นั้น ในทาง
 ปฏิบัติผู้ที่ได้เสวยสิ่งที่เรียกว่า สิทธิของมนุษย์จริง ๆ นั้น จำกั
 อยู่ในวงของชนชั้นปกครองได้แก่เหล่ากรรมพืเท่านั้น ส่วนชน
 อีกรวมหลายที่อยู่ภายใต้การปกครอง อันเต็มไปด้วยการเอารัดเอา
 เปรียบของเหล่ากรรมพืนั้น สิทธิของมนุษย์ของบุคคลเหล่านั้น
 ก็ถูกพรากเอาไปเสีย ไม่โดยตรงก็โดยทางอ้อม แต่ในกรณีสิทธิ
 ของมนุษย์ในเรื่องการสมรสนี้ พวกชนชั้นปกครองหรือพวก
 กรรมพืเอง กลับถูกอิทธิพลทางเศรษฐกิจเข้าครอบงำไว้ จนไม่
 อาจเสวยสิทธิของมนุษย์ในเรื่องการสมรสที่ได้ประกาศยกย่องขึ้น
 ไว้ เพราะฉะนั้นในสมัยที่พวกกรรมพื ได้ครองความเป็นใหญ่
 ในสังคม การสมรสของคนพวกนี้ที่เป็นไปด้วยความสมัครรักใคร่
 ของกลุ่มสมรสจริง ๆ ก็มีแต่ในกรณีที่ดีถือว่าเป็นข้อยกเว้นเท่านั้น

แต่ในบรรดาบุคคลที่อยู่ภายใต้อำนาจการปกครองของพวกกระฎุมพี การสมรสด้วยความสมัครรักใคร่ของกลุ่มสมรสลับปรากฏว่าเป็นเรื่องปรกติธรรมดาของหมู่ชนเหล่านั้น ซึ่งไม่ตกอยู่ภายใต้ความครอบงำของอิทธิพลทางเศรษฐกิจดังที่พวกกระฎุมพีผู้เป็นชนชั้นปกครองได้ตกอยู่

ด้วยเหตุฉะนั้น การที่จะจัดให้มวลมนุษย์ได้รับอิสรภาพอันสมบูรณ์แท้จริงในการสมรส จึงมีทางที่จะบรรลุได้แต่ทางเดียว คือกำจัดมูลเหตุที่ก่อให้เกิดอิทธิพลทางเศรษฐกิจ อันเข้ามาแทรกแซงในการเลือกคู่ครองของชายหญิง ต่อเมื่อได้ล้มล้างอิทธิพลทางเศรษฐกิจได้แล้ว ชายหญิงจึงจะอยู่ในฐานะที่จะเลือกคู่ครองได้โดยอาศัยเหตุแห่งความสมัครรักใคร่แท้ ๆ ของทั้งสองฝ่ายแต่ประการเดียว และโดยปราศจากอิทธิพลทางผลประโยชน์ในประการอื่นเข้ามาแทรกแซง

ความรักระหว่างเพศนั้น มีธรรมชาติที่เป็นลักษณะเฉพาะตัวอยู่แล้ว เพราะฉะนั้น การสมรสที่ก่อตั้งขึ้นบนมูลฐานของความรักระหว่างเพศ จึงมีธรรมชาติ ที่จะต้องเป็นการสมรสในรูปแบบัวเดียวเมียเดียวอยู่แล้ว กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ความรักระหว่างเพศ และการสมรสแบบัวเดียวเมียเดียวนั้น มีธรรมชาติเป็นของคู่กันเพียงแต่ว่าจะต้องจัดแจงให้การรับพันธะในเรื่องเป็น

ของคน ๆ เดียวกันได้ตกแก่ทั้งสองฝ่าย ทั้งในทางทฤษฎีและในทางปฏิบัติ คือให้ทั้งชายและหญิงเข้ารับพันธะอันนี้ด้วยกันในทางปฏิบัติ มิใช่เป็นการผูกมัดแต่หญิงฝ่ายเดียวดังที่ได้เป็นมาแต่เริ่มแรกจนถึงกาลปัจจุบันนี้

การที่ผู้ชายไม่เข้ารับพันธะในเรื่องนี้ และได้ประพฤตินอกใจภรรยาของตนเป็นลำดับมา โดยไม่นำพาต่อเสียงคัดค้านเรียกร้องของสตรีเพศนั้น เมื่อได้ศึกษาประวัติศาสตร์ในเรื่องนี้แล้วเราก็ได้พบสาเหตุว่า มันเนื่องมาแต่การที่ผู้ชายได้เข้าถืออำนาจทางเศรษฐกิจไว้ในมือแต่ผู้เดียว และอาศัยอำนาจทางเศรษฐกิจนั้น ผู้ชายก็ได้มีอำนาจเหนือสตรี และผู้ชายก็ได้กำหนดการปฏิบัติในเรื่องการสมรสให้เป็นไปตามปรารถนา อันเห็นแก่ความสุขสำราญส่วนตัวของเขาล้วน ๆ โดยไม่นำพาต่อความระทมขมขื่นใจของสตรีแต่ประการใด เพราะฉะนั้นการที่จะแก้ความประพฤติอันسامานย์ ความเห็นแก่ตัว และความเอาเปรียบข่มขู่สตรีของผู้ชายในชั้นนี้ จึงมิใช่เพียงแต่จะไปตั้งหน้าตั้งตาเขียนกฎหมายที่มีผลคลายสวยงาม เกี่ยวกับการเชิดชูสิทธิของสตรีหรือเทศนาทางศีลธรรมอันล้าลึกรอกลงไปในหูของปวงบุรุษ แต่ในขณะเดียวกันปล่อยให้เขา ถืออำนาจเศรษฐกิจไว้ในมือทั้งเดิม ทั้งนี้ก็จะเป็นการบ่วยการเสียเปล่า

การแก้ไขที่จะนำไปสู่ผลอันจริงจังนั้น อยู่ที่ว่าจะต้องจัดการ
 ปลดอำนาจทางเศรษฐกิจที่ผู้ชายได้รวบรวมเอาไว้แต่ฝ่ายเดียว เอามา
 แจกกระจายไปในหมู่ชนทั้งสองเพศ ต่อเมื่อได้จัดการปลดอำ
 นาทางเศรษฐกิจจากบุรุษได้แล้ว และให้หลักประกันแก่สตรีที่
 จะครองชีวิตของเธอได้โดยอิสระ จากการที่ต้องพึ่งพา ผากชีวิต
 ของเธอไว้กับผู้ชายฝ่ายเดียวแล้ว อำนาจของบุรุษเหนือสตรีก็จะ
 สลายไป ความประพฤตินอกใจภรรยา ก็มีแต่จะเบาบางลง และ
 ศีลธรรมของผู้ชายเองก็จะพลิกจากความเสื่อมสลด ดวงหน้าที่
 เกลือกกลางอยู่กับโคลนตม ก็จะเงยหน้าขึ้นสู่ท้องฟ้า ความรัก
 ระหว่างเพศ และการสมรสแบบผัวเดียวเมียเดียว ที่เป็นพันธะ
 แก่ทั้งสองฝ่ายก็จะปรากฏเป็นความจริงอันแจ่มจ้าขึ้นมา

มอร์แกนมีความเห็นว่า รูปแบบของครอบครัวนั้น จะต้อง
 คดคลายก้าวหน้าไป ตามความก้าวหน้าของสังคม และจะต้องเปลี่ยนแปลง
 ไปเมื่อสังคมได้เปลี่ยนแปลงไป จุดที่มันได้เปลี่ยนแปลงมาแล้ว
 ในอดีตกาล โดยที่ครอบครัวในรูปผัวเดียวเมียเดียว ได้รับการปรับ
 ปรุงดีขึ้นอย่างมากมาย นับตั้งแต่เริ่มยุคอารยธรรมเป็นต้นมา ดังนั้น
 อย่างน้อยที่สุดก็พึงสันนิษฐานได้ว่า ครอบครัวในรูปนี้ ย่อมอยู่ใน
 สมรรถวิสัยที่จะได้รับการปรับปรุงต่อไป จนกระทั่งบรรลุถึงความ
 เสมอภาคระหว่างเพศทั้งสอง

ระเบียบสังคมของมนุษย์

ภาคหนึ่ง

ยุคคนป่าและยุคอนารยชน

บทนำ

ประวัติศาสตร์มนุษยชาติว่าด้วย “ระเบียบสังคมของมนุษย์ยุคคนป่าและยุคอารยชน” นี้ เป็นชุดสืบต่อจาก “กำเนิดครอบครัวของมนุษย์” ที่ได้ลงพิมพ์มาแล้ว ในชุดแรกนั้นเราได้ศึกษาถึงเรื่องรูปแบบการสมรส และครอบครัวของมนุษย์แต่เบื้องต้น ซึ่งได้คลี่คลายมาเป็นขั้น ๆ จากครอบครัวที่ก่อตั้งขึ้นจากการสมรสหมู่ไปสู่ครอบครัวแบบการสมรสคู่ แล้วก็ไปสู่ครอบครัวแบบพ่อบ้านจนถึงครอบครัวแบบผัวเดียวเมียเดียวดังที่เราจะรู้จักกันในปัจจุบัน

บัดนี้เราจะได้ศึกษาประวัติมนุษยชาติอีกด้านหนึ่ง คือในด้านการว่าด้วยระเบียบสังคม และระเบียบของสังคมมนุษย์นั้นก็เช่นเดียวกับสังคมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกันกับมนุษย์ มันมิได้ไหลซึ้นมาอย่างปุบปับฉับพลันในท่ามกลางมนุษยชาติ ในรูปที่เราได้รู้จักหรือพบเห็นอยู่ในปัจจุบัน ก่อนที่จะมาปรากฏในรูปแบบดังที่

เราได้อยู่ด้วยกันอยู่นี้ มันได้ผ่านวิวัฒนาการมาแล้วเป็นขั้น ๆ ระเบียบสังคมที่ได้ก่อกำเนิดขึ้นมาแต่เบื้องบุพพกาลเป็นอย่างไร และมันได้เคลื่อนจากวิวัฒนาการหนึ่งไปสู่วิวัฒนาการอีกอันหนึ่ง และไปสู่อีกอันหนึ่งเป็นลำดับมาอย่างไรนั้น เราจะได้ศึกษาจากเรื่องในชุดนี้และในชุดอื่น ตามที่ผู้เขียนจะได้แสวงหาโอกาสเขียนขึ้นเพื่อส่งเสริมการศึกษาในทางประวัติศาสตร์ในกาลต่อไป

ประวัติศาสตร์มนุษยชาติในยุคนี้ จะมีเรื่องระเบียบสังคมของมนุษยยุคคนป่า ระเบียบสังคมของชนชาติกรีก โรมัน เยอรมัน ฯลฯ ในสมัยที่ชนเหล่านี้ยังอยู่ในยุคอนารยชน การอ่านเรื่องราวของชนชาติเหล่านี้ เฉพาะแต่ในส่วนที่เกี่ยวกับระเบียบสังคมของเขา อาจจะทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่ายังมีบางสิ่งบางอย่างไม่กระจ่างแจ้งพอ แต่ผู้เขียนก็หวังว่าผู้อ่านจะได้รับความรู้ที่เป็นแก่นสารในทางประวัติศาสตร์ อันท่านเมธีทางวิทยาศาสตร์สังคมได้นำมาวิเคราะห์และสรุปไว้อย่างเป็นที่พอใจ อยุ่ไรก็ดี ผู้เขียนได้ตั้งใจจะเสนอเรื่องของชนชาติกรีก, โรมัน และเยอรมันโบราณในรูปที่กว้างขวางออกไปอีกครั้งหนึ่ง ถึงตอนนั้นก็หวังว่าท่านผู้อ่านจะได้รับความพอใจอย่างครบถ้วน

คนเราเกิดมาและเติบโตขึ้นได้รู้เห็นสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัว

เราและในโลก และเห็นว่าเป็นสิ่งยั่งยืนอยู่ชั่วชีวิต ทั้งยังผูกพันชีวิตไว้กับสิ่งนั้น ๆ อย่างแน่นแฟ้น จนกระทั่งรู้สึกว่าจะไม่อาจจะแยกสิ่งนั้น ๆ ออกไปจากชีวิตได้ จึงมักจะทำความเข้าใจเอาเองว่า สิ่งต่าง ๆ ที่เขาได้พบเห็นและระคนอยู่กับชีวิตของเขานั้น เป็นสิ่งที่มีอยู่คู่เคียงมากับมนุษยชาติแต่กาลดึกดำบรรพ์ มันเป็นสิ่งสถิตย์สถาพร มันได้เคยมีอยู่ และเพราะฉะนั้นมันก็ต้องมีอยู่ตลอดไป เหมือนอย่างเรื่องรูปแบบครอบครัวและการสมรสของมนุษย์ เราเกิดมาและรู้จักแต่การสมรสในรูปแบบผัวเดียวเมียเดียว เราก็อาจทำความเข้าใจเอาเองว่า มันเป็นสิ่งที่มีอยู่คู่เคียงกันมากับการกำเนิดของมนุษยชาติ เราได้รู้เห็นสิ่งต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์อยู่กับเรื่องนั้น เช่นอำนาจของบุรุษที่มีเหนือสตรี เอกสิทธิ์ของบุรุษที่จะมีภรรยาได้หลายคน โดยไม่ถือว่าเป็นการผิดศีลธรรม และในขณะที่เดียวกันฝ่ายบุรุษก็เรียกร้องว่า สตรีจะต้องมีความซื่อตรงจงรักต่อสามีของเธอแต่ผู้เดียวอย่างเด็ดขาด และสถาบัน โสเภณีเป็นอาทิเราได้ทราบว่ามันเหล่านั้นเป็นสิ่งที่ขึ้นมาแต่กาลนาน และเราได้คุ้นเคยกับมันเสียจนรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่แยกออกไปจากชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์หาได้ไม่ เราได้แลดูสิ่งเหล่านั้นในฐานะที่มันเป็นสิ่งคงทน ยั่งยืนเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลง

แปลงไม่ได้ “มันเป็นของหนีไม่พ้น” เรามักจะพูดกัน แล้วคนทั้งหลายก็ได้แต่พยายามทำตัวให้กลมกลืนไปกับสิ่งที่มีอยู่ ไม่ว่ามันจะดีหรือเลวร้ายปานใด และก็ไม่เคยคิดที่จะตั้งคำถามและสอบถามถึงสาเหตุแห่งความมีอยู่ของมัน

เกี่ยวกับเรื่องรูปแบบครอบครัวและการสมรสที่ไต่ยกขึ้นมา กล่าวนี้ ภายหลังจากที่เราได้ศึกษาประวัติศาสตร์ของมันมาแล้ว เราก็ได้ทราบว่า การสมรสในรูปผิวเดียวเมียเดียว ที่เรารู้จักกันอยู่ในปัจจุบันนี้ หาใช่เป็นการสมรสรูปดั้งเดิมของมนุษย์ไม่ ทั้งยังได้เรียนรู้ถึงความโสมมและความบกพร่องที่มีอยู่ในการสมรสรูปนี้ และครอบครัวของมนุษย์ที่เราได้รู้จักกันในปัจจุบันนี้แล้ว ก็หาใช่รูปครอบครัวอันมีมาแต่ดั้งเดิมไม่ หลักฐานและข้อเท็จจริงในประวัติศาสตร์แสดงว่ามันได้คลี่คลายเปลี่ยนแปลงมาหลายรูปหลายตอน กว่าที่จะมาถึงรูปที่เรารู้จักกัน มันเป็นตัวอย่างอันดีที่จะแนะนำให้เราได้คิดคำนึงว่าสิ่งต่าง ๆ ที่เราได้รู้ได้เห็นว่ามีอยู่รอบตัวเราและในโลกลูกนั้น น่าจะเป็นสิ่งที่ได้ผ่านวิวัฒนาการมาเป็นขั้น ๆ แล้วทั้งนั้น ก่อนที่จะมาถึงรูปที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และในทำนองเดียวกันสิ่งที่อยู่ในปัจจุบันก็มีแต่จะพัฒนาเปลี่ยนแปลงสืบต่อกันไป และนี่ก็มีใช้อะไรอื่น นี่คือนิจจัง ซึ่งเป็นหนึ่ง

ในสังขารมอันยิ่งใหญ่ทั้งสาม แห่งคำสอนของพระพุทธองค์นั้น
เอง

สิ่งที่จะไม่มีวันเปลี่ยนแปลงก็คือกฎแห่งการเปลี่ยนแปลง
นั่นเอง

นักศึกษาทางนิติศาสตร์เมื่อศึกษากฎหมายระหว่างประเทศ
ก็ได้ศึกษาถึงเรื่องของรัฐด้วย นักศึกษาได้ศึกษาว่า รัฐคืออะไร
ประกอบด้วยอะไร มีภาระหน้าที่อย่างไร และมีกี่รูป แต่ทว่าทำ
ไมจึงเกิดมีรัฐขึ้นมา? และสถาบันที่เรียกว่ารัฐนี้ ได้เกิดมีมาแต่
กาลดึกดำบรรพ์เท่าใด? เคยมีหรือไม่ที่มนุษย์ได้อยู่กันมาด้วย
ความผาสุกโดยปราศจากสิ่งที่เรียกว่ารัฐและอำนาจบังคับบัญชา
ของรัฐ? และหากว่ามนุษย์ได้เคยอยู่รวมกันเป็นชุมชนใหญ่โดย
ไม่มีรัฐแล้วมนุษย์เหล่านั้นได้อยู่กันมาอย่างไรเล่า? นักศึกษายัง
ไม่ทราบคำตอบปัญหาเหล่านี้อย่างแจ่มแจ้งในการศึกษากฎหมาย
ระหว่างประเทศ นักศึกษาได้เรียนรู้แต่ความมีอยู่เป็นอยู่ของรัฐ
ในปัจจุบัน แต่เราจะได้พบคำตอบปัญหาที่นำรัฐเหล่านี้ในการศึก
ษาระเบียบสังคมของมนุษย์ยุคคนป่าและยุคอารยชน นอกจาก
ว่ามนุษย์ในยุคคนป่าและในสมัยหนึ่งของยุคอารยชนจะไม่เคยรู้
จัก ไม่เคยได้ยินได้ฟังถึงสิ่งที่เรียกว่ารัฐแล้ว เขายังไม่รู้จัก สิ่ง

ที่เรียกว่าคฤหาสน์ ไม่รู้จักกองทัพ ตำรวจ และศาล เขาอยู่กันมาอย่างไรด้วยความรื่นรมย์ ชีวิตอิสระทั่วหน้ากัน โดยปราศจากสิ่งเหล่านี้ ท่านจะทราบได้จากเรื่องที่ลงพิมพ์ต่อไป ชาวกรีกและโรมันโบราณอันรุ่งเรืองก็ได้เคยอยู่มาในสมัยหนึ่ง โดยปราศจากสถาบันที่เรียกว่ารัฐ

โดยที่การศึกษาของเราในเรื่องนี้ เป็นการศึกษาประวัติมนุษยชาติยุคคนป่าและยุคอารยชน และในเรื่องนี้ก็ได้มีการกล่าวอ้างถึงเหตุการณ์ในระยะต่างๆ ของยุคทั้งสองอยู่เนืองๆ ดังนั้นจึงเป็นการสมควรที่จะนำเอาคำบรรยายสั้นๆ เกี่ยวกับการกำหนดชื่อชั้นของยุคทั้งสองนั้นมาลงพิมพ์ไว้ด้วย ก็มอร์แกนอีกเหมือนกัน ที่เป็นคนบุคคลแรกผู้มีความรู้แตกฉานในประวัติมนุษยชาติยุคทั้งสองนี้ ได้กำหนดชื่อชั้นวัฒนธรรมของมนุษย์ และได้แบ่งยุคของมนุษย์ออกเป็นยุคใหญ่ๆ สามยุค ได้แก่ยุคคนป่า (savagery) ยุคอารยชน (barbarism) และยุคอารยธรรม (civilization) และมอร์แกนยังได้แบ่งสองยุคแรก คือยุคคนป่าและยุคอารยชน ออกเป็นสามตอน คือตอนต้น ตอนกลาง และตอนปลาย ทั้งนี้โดยอาศัยชื่อชั้นของความเจริญในการผลิตสิ่งของ เพื่อการดำรงชีพของมนุษย์ดังเหตุผลตามที่มอร์แกนได้แถลงไว้ว่า “ปัญหา

ทั้งปวงเกี่ยวกับเรื่องความยิ่งใหญ่ของมนุษย์บนพื้นพิภพนี้ (หรือตามที่มนุษย์สามารถเอาชนะธรรมชาติได้นั้น) ก็ขึ้นอยู่กับฝีมือของมนุษย์ในแนวทางนี้ (คือการผลิตสิ่งของเพื่อการดำรงชีพของมนุษย์) ในบรรดาสัตว์โลกทั้งมวลนั้น มีแต่มนุษย์ชาติเท่านั้นที่อาจกล่าวได้ว่า เป็นผู้ที่มีอำนาจเหนือการผลิตอาหารได้อย่างเด็ดขาด ยุคสำคัญ ๆ ของความเจริญของมนุษย์นั้น ได้บังเกิดขึ้นพร้อมกันกับการขยายตัวของที่มาแห่งการเลี้ยงชีพ โดยมีความเกี่ยวข้องกันโดยตรงไม่มากนัก”

ท่านเมธีทางวิทยาศาสตร์สังคมได้ชี้ไว้ว่า วิวัฒนาการของครอบครัว ก็ได้ดำเนินคู่เคียงกันมากับความเจริญก้าวหน้าของมนุษย์ แต่ก็มีได้อำนวยหลักเกณฑ์ที่เป็นข้อยุติในการกำหนดเขตของยุคสมัย ได้เสมอเหมือนกับกรณีของการทำมาหาเลี้ยงชีพของมนุษย์.

ยุคคนป่า

๑. ตอนต้น : ตอนนี้เป็นตอนแรกของการกำเนิดมนุษยชาติ เป็นตอนที่มนุษยชาติยังอยู่ในวัยทารกมนุษย์ในยุคแรกเริ่มนี้ยังคงอาศัยอยู่ตามถ้ำที่ อย่างที่เรียกว่า เกิดอย่างไรก็อยู่ไปอย่างนั้น คืออาศัยอยู่ในป่าดงพงทึบ ในภูมิภาคที่มีอากาศร้อนและอยู่กันตามต้นไม้ ถ้าหากว่ามนุษย์ไม่ย้ายขึ้นไปอาศัยอยู่ตามต้นไม้แล้ว ก็คงจะต้องตกเป็นเหยื่อแก่สัตว์ร้ายใหญ่ๆ และคงจะไม่สามารถอยู่รอดมาได้ อาหารของมนุษย์ในยุคแรกเริ่มนี้ ก็มีแต่ผลไม้ ทั้งจำพวกเปลือกอ่อนและแข็ง รวมทั้งรากไม้ด้วย การออกเสียงพูด เพื่อให้เป็นที่เข้าใจกันปรากฏเป็นความสำเร็จอันสำคัญของมนุษย์ ในตอนนี้ ถึงขนาดว่า สมัยที่กล่าวนี้ น่าจะเป็นสมัยอันยืดยาว กินเวลาถึงหลายพันปี แต่เราก็ไม่มีหลักฐานโดยตรง ที่จะแสดงถึงความเป็นอย่างของมนุษย์ในยุคนี้

๒. ตอนกลาง : ตอนนี้กำหนดการเริ่มต้น เอาตอนที่มนุษย์ได้ขยายการเลี้ยงชีพ ไปถึงการจับปลามาเป็นอาหาร ที่เรียกว่าปลาหมึก หมายถึง ปู หอย กุ้ง และสัตว์น้ำอื่นๆ ด้วย

และตอนนั้นมนุษย์ได้รู้จักใช้ไฟ ปลาและไฟเป็นของเกือกกู้กัน เพราะว่าจะกินปลาให้มีรสก็ต่อเมื่อได้มีไฟใช้ด้วย อาหารชนิดใหม่คือปลาและสัตว์น้ำอื่น ๆ นี้ ทำให้ชีวิตมนุษย์ไม่ต้องขึ้นอยู่กับดินฟ้าอากาศ และท้องที่ ๆ ที่ตนเคยอยู่ โดยการเดินทางไปตามฝั่งแม่น้ำ มนุษย์อาจแผ่ขยายเผ่าพันธุ์ออกไปในท้องที่บนพื้นโลกได้อย่างไพศาล แม้จะเป็นเพียงในตอนต้นของยุคคนป่า

เครื่องมือหินอย่างหยาบ ๆ ของสมัยต้นของยุคหินที่เรียกกันว่าเครื่องมือสมัยปะเลโอลิธิค (paleolithic) และซึ่งเป็นเครื่องมือของมนุษย์ยุคคนป่านี้โดยสิ้นเชิง หรือที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในยุคนี้ ได้มีกระจุกกระจายอยู่ทั่วไปในทุกทวีป นับว่าเป็นหลักฐานแสดงให้เห็นการอพยพเคลื่อนย้ายของมนุษย์ในยุคนี้ไปในที่ต่าง ๆ

การอพยพเข้าครอบครองท้องที่ใหม่ ๆ พร้อมทั้งความปรารถนาอันไม่มีหยุดยั้ง ในอันจะได้ค้นพบของใหม่ ๆ ต่อบวกกับความรู้ในการทำไฟ ทำให้คนป่าในยุคนี้สามารถประกอบอาหารใหม่ๆ ได้อีก เป็นต้นว่า ได้นำเอาไม้จำพวกหัวมันไปเผาในกองเต้าถ่านที่ร้อน หรือไม้กึ่งในหลุมสำหรับปิ้ง และในบางโอกาสก็ได้นำสัตว์ที่ล่าได้มาย่างกินกัน หลังจากที่ได้มีการประดิษฐ์อาวุธยุคแรกขึ้นใช้ คือ ไม้กระบองและหอก พวกเผ่าชนคนป่าที่หากินโดยการล่าสัตว์ล้วน ๆ นั้น ไม่เคยมีปรากฏในประวัติของ

มนุษยชาติ เพราะว่าอาหารที่จะได้มาจากการล่าสัตว์นั้น ออกจะ
 เป็นการเสี่ยงภัยต่อชีวิตมากเกินไป จนทำให้การยังชีพด้วยการล่า
 สัตว์ล้วน ๆ เป็นสิ่งที่พันวิสัย สำหรับคนป่าจำพวกที่กินเนื้อมนุษย์
 เป็นอาหารนั้น น่าจะได้บังเกิดขึ้นในยุคนั้น และได้มีอยู่ตลอดมา
 เป็นเวลานาน พวกคนป่าออสเตรเลียและพวกคนป่าโพลินี
 เซียล (Polynesians คือชนชาวเกาะในหมู่เกาะมหาสมุทรแปซิฟิก
 ทางตะวันออกของออสเตรเลีย และฟิลิปปินส์) เป็นอันมาก ที่ยัง
 มีอยู่ในทุกวันนี้ ก็ดำรงชีพอยู่ตามแบบอย่างที่เป็นอยู่ในตอนกลาง
 ของยุคคนป่า

๓. ตอนปลาย : เริ่มตั้งแต่ได้มีการประดิษฐ์คันธนู และ
 ลูกธนูซึ่งทำให้ในรายการอาหารประจำวันมีเนื้อสัตว์ป่าบรรจุอยู่
 ด้วยเสมอ และการออกป่าล่าสัตว์ก็เป็นกิจที่กระทำกันเป็นประจำ
 ธรรมดา คันธนู สายธนู และลูกธนูนั้น ปรากฏว่าเป็นเครื่องมือ
 ที่มีความสลับซับซ้อนมิใช่เล่น การคิดประดิษฐ์เครื่องมืออันนั้นขึ้น
 ได้ในยุคนั้น จึงแสดงถึงว่าได้ประดิษฐ์ขึ้นจากความจัดเจนที่ได้
 สังสมไว้เป็นเวลานาน และการคิดประดิษฐ์นั้นเอง ก็เท่ากับเป็น
 การฝึกสังเกตของพวกเขาก็ได้ช่วยในตัว และผลที่ได้จากการฝึก
 ใช้ความคิดเช่นนั้น ได้ทำให้พวกเขาคุ้นเคยกับความคิดประดิษฐ์
 สิ่งต่าง ๆ อีกมากหลาย

คนป่าพวกนี้ ซึ่งคุ้นเคยกับการใช้คันธนูและลูกธนูแล้ว และถึงแม้จะยังไม่คุ้นกับศิลปะในการประดิษฐ์เครื่องปั้นดินเผาที่ดี เราก็จะพบว่าแม่ในระยะต้นของตอนนี้อย่างเดียว ได้มีการเริ่มต้นรวมกันอยู่เป็นหมู่บ้าน มีความสัมพันธ์ชัดเจนบางประการในการผลิตเครื่องยังชีพ เช่น ภาชนะที่ทำด้วยไม้, เครื่องใช้ในการคร่ำ, การถักเครื่องนุ่งห่มด้วยเส้นปอ ตะกร้าที่สานจากต้นกก และเครื่องมือหินที่ขัดตกแต่งอย่างเรียบร้อยของสมัยเนโอลิติก (neolithic) คือสมัยหินใหม่ ไม้และขวานหินได้ถูกใช้ในการกระทำเรือขุดคานู และพวกเขาได้ใช้ท่อนไม้และแผ่นกระดากก่อสร้างบ้านเรือน คันธนูและลูกธนูเป็นอาวุธสำคัญของยุคคนป่า เช่นเดียวกับดาบเหล็กเป็นอาวุธสำคัญของยุคอารยชน และเป็นอาวุธสำคัญของยุคอารยธรรม

ยุคอารยชน

๑. ตอนต้น : เริ่มตั้งแต่การใช้ภาชนะเครื่องปั้นดินเผา ศิลปะการประดิษฐ์เครื่องปั้นดินเผา ได้เริ่มขึ้นในขั้นต้น โดยการใช้อินเผาหุ้มตะกร้าหรือภาชนะที่ทำด้วยไม้ เพื่อป้องกันมิให้ไหม้ไฟ ด้วยการกระทำเช่นนั้น ในไม่ช้าเขาก็ค้นพบว่าเพียงแค่ดินที่ปั้นขึ้นเป็นรูปเป็นร่างเช่นเดียวกับภาชนะที่มันห่อหุ้ม ก็พอใช้แทน

ภาษาเหล่านั้นได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีภาษารองรับอีกชั้นหนึ่งเลย
แต่เดิมมาจนย่างเข้าระยะนี้ เราอาจถือได้ว่าวิถีแห่งวิวัฒนาการนั้น ได้เป็นไปในทำนองเดียวกันหมดในบรรดาเผ่าชนต่าง ๆ ไม่เลือกว่าจะอยู่ ณ ที่ใดภายในยุคสมัยที่กำหนดลงไว้ระยะหนึ่ง อย่างไรก็ตาม เมื่อเข้าสู่ยุคอนารยชนแล้ว เราก็มາถึงระยะกาลที่คุณสมบัติทางธรรมชาติอันไม่เท่าเทียมกันของทวีปใหญ่ทั้งสอง ได้เริ่มสำแดงตนออกมาให้เห็นลักษณะเฉพาะของยุคอนารยชนนั้น ได้แก่ การเลี้ยงและการเพาะสัตว์ และการปลูกพืชในระยะนี้ ทวีปตะวันออกที่เรียกกันว่าโลกเก่า ออกมไปด้วยสัตว์ที่เหมาะสมสำหรับจะนำมาเลี้ยงแทบทุกชนิด และออกมไปด้วยพืชชนิดมีเมล็ด เช่น ข้าวแทบทุกอย่าง ส่วนทางทวีปตะวันตกคืออเมริกา มีแต่สัตว์จำพวกที่เลี้ยงลูกด้วยนม เหมาะสำหรับจะเลี้ยงอยู่ประเภทเดียวคือลาม่า (lama สัตว์ชนิดหนึ่งในอเมริกาได้คล้ายอูฐแต่เล็กกว่าอูฐและไม่มีตะโหงกที่หลังเช่นอูฐ) และสัตว์ชนิดนี้ก็อยู่แต่เฉพาะทางส่วนหนึ่งของภาคใต้เท่านั้น และมีพืชชนิดมีเมล็ดอยู่เพียงชนิดเดียว ที่เหมาะสำหรับการเพาะปลูก แต่ก็เป็นพืชชนิดดีที่สุดได้แก่ข้าวโพด เนื่องแต่ความแตกต่างแห่งภาวะทางธรรมชาติของซีกโลกทั้งสองดังกล่าวแล้วนี้ สืบแต่ระยะนี้เป็นต้นไป จึงเป็นผลให้ประชากรของแต่ละทวีปดำเนินชีวิตไป

คามลักษณะแห่งทวีปของตัวและหลักแสดงเขตแห่งยุคสมัยแต่ละ
ตอนของผู้คนในทวีปทั้งสองจึงแตกต่างกันไป

๒. ตอนกลาง : ในทางภาคพื้นตะวันออกได้เริ่มต้นด้วย
การเลี้ยงสัตว์ ในภาคพื้นตะวันตกเริ่มต้นด้วยการปลูกพืชที่กินได้
โดยอาศัยการทحن้ำและเริ่มต้นด้วยการใช้อิฐอะโดบี (adobe) คือ
อิฐที่ตากแดดให้แห้งและหินในการก่อสร้างบ้านเรือน

พวกอินเดียนในภาคพื้นตะวันตกในยุคอนารยชนตอนต้นได้
เริ่มการทำสวนปลูกข้าวโพดกันบ้างแล้ว และบางที่ก็จะได้ปลูก
ฟักทอง แดงโม และผลไม้อื่น ๆ อีกด้วยซึ่งใช้เป็นอาหารสำคัญ
ของคนพวกนั้น เขาอยู่ในบ้านไม้ และอยู่กันเป็นหมู่บ้านล้อม
รอบด้วยรั้วไม้ซุง เผ่าชนที่อยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะ
เผ่าชนที่อาศัยอยู่ในเขตแม่น้ำโคลัมเบีย ยังคงดำรงชีวิตอยู่ในยุค
คนป่าตอนปลาย และยังไม่รู้จักทั้งการใช้เครื่องปั้นดินเผา และ
การเพาะปลูกพืชใด ๆ ทั้งสิ้น ในอีกทางหนึ่งพวกอินเดียนบาง
เผ่า เช่นพวกอินเดียนที่เรียกกันว่า Pueblo Indians คือพวก
อินเดียนที่อยู่ในหมู่บ้านที่สร้างด้วยอิฐและหินแห่ง New Mexico
พวกชนพื้นเมืองของเม็กซิโก, พวกชนพื้นเมืองในอเมริกากลาง
ในสมัยที่พวกชนผิวขาวเข้าไปปราบปรามยึดครองแผ่นดินนั้น

(ศตวรรษที่ ๑๖) ได้ดำรงชีวิตอยู่ในยุคอนารยชนตอนกลาง คนพวกนี้อาศัยอยู่ในบ้านที่มีรูปร่างคล้ายบ่อมสร้างขึ้นด้วยอิฐหรือหิน เขาปลูกข้าวโพคในสวน และปลูกพืชที่กินได้อย่างอื่น ๆ แตกต่างกัน สุดแต่ท้องที่และอากาศ พืชผลเหล่านี้เขาใช้เป็นอาหารสำคัญในการยังชีพ และเขายังได้เลี้ยงสัตว์สองสามชนิด พวกเม็กซิกันเลี้ยงไก่วง พวกอื่น ๆ เลี้ยงนก พวกชนพื้นเมืองเปรูเลี้ยง lama เขายังรู้จักการใช้โลหะนานาชนิด เว้นแต่เหล็ก ข้อนี้อาจเหตุผลที่แสดงว่า เหตุใดคนพวกนี้จึงยังทิ้งอาวุธหินและเครื่องมือหินเสียไม่ได้ การที่พวกสเปนเข้าไปตีปล้นดินแดนของคนพวกนี้ ทำให้การคลี่คลายต่อไปโดยเอกเทศของคนพวกนี้ถูกรวบรัดตัดทอนให้สั้นลง

ในภาคพื้นตะวันออก ยุคอนารยชนตอนกลางได้เริ่มต้นด้วยการเลี้ยงสัตว์ซึ่งให้นมและเนื้อ ส่วนการปลูกพืชนั้นดูเหมือนว่าจะยังไม่ได้กระทำกัน จนกระทั่งล่วงเข้าตอนกลางของยุคมาแล้ว การเลี้ยงและเพาะปศุสัตว์ที่ได้กระทำกันเป็นฝูงใหญ่ ๆ น่าจะเป็นต้นเหตุให้พวกอารยัน (Aryans คือชนชาติที่ใช้ภาษาอินโด-ยูโรเปียน) และพวกเซมไมท์ (semites คือกลุ่มชนชาติที่ร่วมใช้ภาษาอย่างเดียวกัน ในสมัยโบราณ ได้แก่พวกบาบิโล

เนียน อัสสเรียน ฟินีเซียน และยิวในปัจจุบันได้แก่ยิวและอาหรับ) มีความเป็นอยู่แตกต่างกับพวกอนารยชนอื่น ๆ ทั้งหมด

ขบวนปสุสัตว์ได้ชักนำให้มนุษย์ผู้เป็นเจ้าของ โยกย้ายที่อยู่ไปสู่ท้องที่อันอุดมด้วยหญ้า หมูชนพวกเซมไมท์ ได้โยกย้ายไปสู่ท้องทุ่งที่ราบอันอุดมไปด้วยหญ้า ณ แถบแม่น้ำยูเฟรติส และไทกริส หมูชนอารยันไปสู่ท้องทุ่งที่ราบในอินเดียไปสู่แม่น้ำออกซัส (Oxus ในเอเชียภาคตะวันตก) และแม่น้ำแจ็กซาร์ติส (Jaxartis ในเอเชียตอนกลาง) ไปสู่แม่น้ำคอน (ไนรัสเซียตอนกลาง) และแม่น้ำดนิปเปออร์ (Dnieper ในรัสเชียภาคตะวันตก) เป็นที่รับรองกันว่าการเลี้ยงสัตว์คงจะประสบความสำเร็จในครั้งแรก ตามท้องที่อันเป็นทุ่งหญ้าเหล่านี้ ปรากฏในกาลต่อมาว่าท้องที่ต่าง ๆ ที่หมูชนสัตว์บาล นำฝูงสัตว์หรือถูกฝูงสัตว์นำไปตั้งหลักแหล่งเลี้ยงชีพอยู่นั้น เป็นดินแดนที่ห่างไกลจากแหล่งกำเนิดดั้งเดิมของมนุษย์ และก็เป็นดินแดนที่บรรพบุรุษของมนุษย์พวกนั้นยากที่จะอาศัยอยู่ได้ และแม้แต่พวกอนารยชนในคอนตันของยุคนั้นก็ยากที่จะอาศัยอยู่ได้เช่นกัน ในทางกลับกัน พวกอนารยชนในยุคกลางที่ใช้ชีวิตของนายสัตว์บาลอยู่กลางท้องทุ่งที่อุดมไปด้วยหญ้า ภายใต้ท้องฟ้าอันปลอดโปร่ง

แจ่มใส แลเห็นดวงดาวระยิบระยับในยามราตรี ก็ไม่เคยมีความ
 คิดที่จะหันหลังให้แก่ท้องทุ่งที่ราบ อันเขียวชะอุ่มด้วยใบหญ้า
 และสมบูรณ์ด้วยน้ำท่ากลับไปสู่ป่าดงพงทึบ อันเป็นถิ่นที่กำเนิด
 และที่ยังชีวิตแห่งบรรพชนของเขาอีกเลย แม้จะปรากฏในเวลา
 ต่อมาว่า เมื่อพวกอารยันและพวกเซมไมท์ ได้ถูกขับขึ้นไปทาง
 เหนือและตะวันตก คนพวกนั้นก็ประสพว่า เขาไม่อาจจะตั้งถิ่น
 ฐานอยู่ตามราบป่า ทางเอเชียตะวันตกและยุโรปได้ จนกระทั่ง
 เขาสามารถเลี้ยงปศุสัตว์ของเขาได้ บนพื้นที่ดินอันไม่สู้จะเหมาะ
 สม แต่การเลี้ยงสัตว์โดยการปลูกพืชเช่นต้นข้าว เพื่อเลี้ยงฝูง
 สัตว์ของเขา และโดยเฉพาะจนกระทั่งพวกเขาสามารถทนทานต่อ
 อากาศหนาวในภูมิภาคนั้นได้ เป็นที่เข้าใจกันว่าการปลูกพืชเช่น
 ข้าวนั้น ในขั้นต้นคงมีความมุ่งหมายแต่เพียงจะได้ใช้ฟางข้าวเพื่อ
 เป็นอาหารของสัตว์ และต่อมาข้าวจึงได้กลายเป็นอาหารสำคัญ
 ของมนุษย์ไป

การที่ชาวอารยันและเซมไมท์มีความเจริญก้าวหน้ากว่าชน
 ชาติอื่น ๆ นั้น อาจเนื่องมาแต่เหตุที่ว่าชนชาติทั้งสองนี้ ได้กินอา
 หารที่ทำให้ร่างกายสมบูรณ์กว่าชนชาติอื่น กล่าวคือ ได้กินเนื้อ
 และนมสัตว์ที่พวกเขาได้อยู้อย่างเหลือเฟือ โดยเฉพาะพวกเด็ก ๆ

ที่ได้กินอาหารจำพวกบำรุงร่างกายเหล่านี้เรื่อยมาตั้งแต่เกิด ได้มีการสำรวจค้นพบว่าพวก Pueblo Indians แห่งรัฐนิวเม็กซิโก ซึ่งกินอาหารจำพวกผักเกือบทั้งนั้น มีมันสมองเล็กกว่าพวกอินเดียด้วยกันในตอนต้นของยุคอารยชน ที่กินเนื้อสัตว์และปลา มากกว่า

มาถึงระยะนี้ มนุษย์จำพวกนิยมกินเนื้อมนุษย์ด้วยกัน ได้ค่อย ๆ สูญไป การกินเนื้อมนุษย์ (Cannibalism) คงเหลืออยู่แต่ในพิธีการทางศาสนาหรือในเรื่องที่เกี่ยวกับเวทย์มนต์คาถาเท่านั้น

๓. ตอนปลาย : เริ่มต้นด้วยการถลุงแร่เหล็ก ซึ่งหมายถึงว่ามนุษย์เริ่มรู้จักใช้เหล็กให้เป็นประโยชน์แล้วก็ดำเนินเข้าสู่ยุคอารยธรรม อันเริ่มยุคด้วยการประดิษฐ์คิดตัวอักษรสำหรับเขียนหนังสือและนำเอามาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจดบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ลงไว้ ซึ่งอำนวยให้ชนรุ่นหลังสามารถศึกษาประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติและเรื่องราวอื่น ๆ ได้อย่างสะดวก นับแต่นั้นเป็นต้นไป ในยุคอารยชนตอนปลายนี้ความเจริญในการผลิตได้ก้าวหน้าไปมากกว่าความเจริญของทุกสมัยก่อนหน้านี้รวมกันเข้าทั้งหมด หมู่ชนในยุคนี้ที่นำความเจริญก้าวหน้าในการผลิตมา

สู่มนุษยชาติได้แก่พวกกรีก ในสมัย Heroic Age ชาตีกุลดิคาเลียน ก่อนหน้าสมัยสถาปนากรุงโรมไม่นาน พวกเยอรมันในสมัยของแทสตีทัส (นักประวัติศาสตร์โรมันอยู่ในสมัยประมาณ ค.ศ. ๕๕-๑๒๐) และพวกนอร์มันในสมัยไวคิง (ไวคิงเป็นพวกโจรสลัดชาวสแกนดิเนเวีย เทียวปล้นสดมภ์ตามชายฝั่งเกาะอังกฤษ และทางภาคเหนือของยุโรประหว่างศตวรรษที่ ๘, ๙, ๑๐ ของคริสตศักราช)

เหนือสิ่งอื่นใด ในตอนนี้เราได้พบผานไถเหล็กใช้ลากด้วยวัว ซึ่งได้มาช่วยให้การเพาะปลูกพืชสามารถขยายเนื้อที่เพาะปลูกออกไปได้อย่างกว้างขวาง ด้วยประการฉะนี้จึงได้พืชผลมาใช้เลี้ยงชีพทวีขึ้นอย่างไม่มีขีดขั้นจำกัดพร้อมกันนี้เราก็ได้พบว่า มีการโค่นต้นไม้ถางป่า แปลงป่าให้เป็นพื้นที่เพาะปลูกและเป็นทุ่งหญ้าสำหรับเลี้ยงสัตว์ ในการแปลงป่าตงพงทึบให้กลายเป็นแผ่นดินที่เป็นประโยชน์แก่การเลี้ยงชีพก็เช่นเดียวกัน ย่อมไม่สามารถจะทำให้ลุ่ลวงไปได้อย่างกว้างขวาง หากว่ามีได้อาศัยเครื่องมือเช่นขวานและเสียมที่ทำด้วยเหล็ก และก็พร้อมกันนี้ก็เหมือนกันที่ผู้คนพลเมืองได้เพิ่มทวีขึ้นอย่างรวดเร็วและจำนวนผู้คนที่เริ่มคับคั่งหนาแน่นในท้องที่ย่อม ๆ ก่อนหน้าที่จะเกิดการกสิกรรมที่ใช้

ที่ดินเพาะปลูกเป็นจำนวนมากนั้น ยากนักที่จะมีเหตุการณ์ไฉฉก นำเอาผู้คนจำนวนราวครึ่งล้านคน ให้มารวมอยู่ภายใต้การปกครอง ส่วนกลางอันเดียวกัน อาจกล่าวได้ว่าการอยู่รวมกันของประชาชนเป็นจำนวนมากมายถึงขนาดนี้เป็นสิ่งที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนเลย

ในบทกาศยกลอนของโฮเมอร์ โดยเฉพาะในมหากาพย์อีเลียด เราจะพบความเจริญขั้นสูงสุดของยุคนี้ที่โฮเมอร์ได้พรรณนาไว้ในมหากาพย์เรื่องนั้น เป็นต้น เราจะได้ทราบว่าเครื่องมือที่ทำด้วยเหล็ก ได้รับการปรับปรุงให้มีคุณภาพขึ้น มีการประดิษฐ์เครื่องเป่าลม เครื่องไม้ที่หมุนด้วยมือ เป็นหมุนสำหรับทำเครื่องปั้นดินเผา มีการทำเหล้าองุ่นและน้ำมัน การทำเครื่องโลหะได้คลี่คลายไปถึงขีดขั้นที่เป็นงานศิลป์ การทำรถม้า และรถรบ (War chariots) การต่อเรือโดยใช้ไม้กระดานและไม้กระดุก การเริ่มงานก่อสร้างหรือสถาปัตยกรรมในฐานะที่เป็นงานศิลป์อย่างหนึ่ง การสร้างเมืองที่มีกำแพงป้องกันเมืองพร้อมด้วยป้อมปราการ อีกทั้งมหากาพย์ของโฮเมอร์และเทพนิยายก็มีครบครัน สิ่งเหล่านี้คือมรดกที่สำคัญ ซึ่งพวกกรีกได้สร้างสรรขึ้นไว้ในปลายยุคอารยชนสืบทอดมาสู่ยุคอารยธรรม

ภาพแสดงวิวัฒนาการของมนุษยชาติที่ได้ผ่านมาในสองยุค คือยุคคนป่าและยุคอารยชนดังที่นำมาบรรยายนี้เป็นภาพที่ท่านนักปราชญ์ในนี้ ได้ลงความเห็นไว้ว่าไฟบุลย์ด้วยลักษณะใหม่และยิ่งไปกว่านั้นก็คือเป็นลักษณะที่ไม่อาจโต้แย้งหักล้างได้ ที่ว่าไม่อาจโต้แย้งหักล้างได้ ก็เพราะว่าได้ถอดภาพเหล่านี้ออกมาโดยตรงจากการผลิต

ในที่สุด เราอาจจะสรุปลักษณะของยุคทั้งสามตามที่มอร์แกนได้แบ่งไว้ดังต่อไปนี้ :

ยุคคนป่า คือยุคที่การเลี้ยงชีพส่วนใหญ่ของมนุษย์ ได้อาศัยผลิตผลที่มีอยู่โดยธรรมชาติ อันพร้อมที่จะบริโภคได้ทันที สิ่งของมนุษย์ที่ได้ผลิตขึ้นในยุคนี้ ส่วนใหญ่ได้แก่เครื่องมือที่จะช่วยให้ได้มาซึ่งผลิตผลตามธรรมชาตินี้สะดวกขึ้น ยุคอารยชนคือยุคที่มนุษย์รู้จักการเพาะสัตว์ และการเพาะปลูก และได้เรียนรู้ถึงวิธีการที่จะเพิ่มพูนผลิตภาพของธรรมชาติ โดยอาศัยการปฏิบัติของมนุษย์ ยุคอารยธรรมคือยุคที่มนุษย์มีความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้น ในอันที่จะนำผลิตผลธรรมชาติมาใช้ประโยชน์จนถึงขั้นประกอบารอุตสาหกรรม และมีความรู้ในทางศิลป

ชาติวงศ์อินเดียนเผ่าเอียโรควา

นอกจากการค้นพบรูปแบบของครอบครัว ในปางตึกคำ
บรรพ์ของมนุษย์แต่ละยุคคนป่าแล้ว มอร์แกนยังได้ค้นพบระบบ
ชุมชนตึกคำบรรพ์อีกประการหนึ่ง อันมีความสำคัญไม่น้อยไป
กว่าการค้นพบรูปแบบของครอบครัวดังได้บรรยายมาแล้ว

ชุมชนตั้งวาน^๕ เป็นชุมชนที่ประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นสังค
ญาติกันทั้งหมด มอร์แกนเรียกชุมชนสังคญาติของมนุษย์ตึกคำ
บรรพ์ว่า Gens ซึ่งอาจแปลเป็นไทยว่าชาติวงศ์ [Gens เป็นคำ
ลาตินตรงกับคำกรีก Genos ซึ่งมีรากฐานมาจากอารยันว่า Gan
ซึ่งแปลว่าก่อกำเนิด ภาษาเยอรมันเปลี่ยน J เป็น K จึงมีคำว่า
Kan ภาษาสันสกฤตว่า Janas ชาวกรอธ (คือชาวชาติกุล ที่
เป็นสาขาของชาติกุลเยอรมันโบราณ) เรียก Kuni แองโกล-
แซ็กซอนและนอติคโบราณเรียก Kyn อังกฤษ Kin คำของภาษา
ต่าง ๆ ดังกล่าวนี้ทั้งหมด ตรงกับคำว่า Clan ซึ่งแปลว่าสืบสาย

มาจากที่เดียวกัน]

ชุมชนสังญาติ หรือชาติวงศ์ (Gens) นี้ เป็นสถาบันที่ปรากฏมีอยู่ในบรรดากลุ่มอนารยชน (barbarian) ทั่วไป จนกระทั่งถึงระยะกาลที่ย่างเข้าสู่ยุคอารยธรรม และแม้ภายหลังการเริ่มยุคอารยธรรมแล้ว ระบบชาติวงศ์ก็ยังคงมีอยู่

รูปแบบชาติวงศ์ต้นกำเนิดนั้นได้แก่รูปแบบชาติวงศ์ ของพวกอินเดียนในทวีปอเมริกา รูปแบบชาติวงศ์ของกรีกและโรมัน เป็นรูปแบบที่สืบเนื่องมาจากชาติวงศ์ของพวกอินเดียน การจัดรูปสังคมของกรีกและโรมันในยุคบุพพกาลเกี่ยวกับชาติวงศ์ ชาติภราดร (phratry) และชาติกุล (tribe) จึงดำเนินไปตามแบบแผนของพวกอินเดียนในอเมริกา

เรื่องรูปแบบหรือระบบชาติวงศ์ของมนุษย์ในยุคบุพพกาลนี้ เมื่อเราได้เรียนรู้แล้วก็ดูเหมือนว่ามันเป็นเรื่องง่าย ๆ ที่มนุษย์ควรจะรู้กันมานานมาแล้ว แต่ถึงกระนั้นก็ดี มอร์แกนก็เพิ่งค้นพบความจริงในเรื่องนี้เมื่อไม่นานมานี้เอง เมื่อมอร์แกนเขียนหนังสือเรื่อง System of Consanguinity and affinity of the human family ซึ่งได้พิมพ์ขึ้นในปี ค.ศ. ๑๘๖๙ มอร์แกนก็ได้เผยความลับของเรื่องนี้ เราได้พบความกระจ่างแจ้งใน

เรื่องชาติวงศ์ของมนุษย์ยุคบุพกาล จากการค้นคว้าในหนังสือเล่มใหม่ของมอร์แกนชื่อว่า Ancient Society ซึ่งได้พิมพ์ในปี ค.ศ. ๑๘๗๗

จากการศึกษา เรื่องกำเนิดของครอบครัว ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวรูปแบบพิวนาลวนนั้นเราได้ทราบแล้วว่า ชาติวงศ์ในรูปแบบดั้งเดิมได้ประกอบกันขึ้นมาอย่างไร ตามการสมรสในรูปแบบพิวนาลวน และตามหลักคิดที่จำต้องยอมรับกัน อันเนื่องมาแต่รูปแบบการสมรสที่มีอยู่ในเวลานั้น ชาติวงศ์ประกอบด้วยบุคคลทั้งหมด ที่รับรองกันว่าเป็นผู้สืบสายมาจากบรรพสตรี (มิใช่บรรพบุรุษ) คนเดียวกัน ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งชาติวงศ์ โดยที่การสมรสในรูปแบบพิวนาลวน หรือในรูปแบบการสมรสหมู่ ทำให้ไม่สามารถจะกำหนดความเป็นพ่อให้เป็นการแน่นอนได้ จึงต้องรับรู้การสืบสายโลหิตทางมารดาแต่ทางเดียว ว่าเป็นสิ่งที่ใช้ได้โดยที่พี่น้องชาย จะร่วมสมรสกับพี่น้องหญิงของตนไม่ได้ และจะสมรสได้ก็แต่กับผู้หญิงในสายอื่น หรือนัยหนึ่งในชาติวงศ์อื่น, เมื่อเป็นดังนี้บุตรที่เกิดจากการสมรส ซึ่งนับการสืบสายทางมารดาก็คงจะอยู่นอกชาติวงศ์ของผู้เป็นบิดา หรือนัยหนึ่งได้กลายเป็นสมาชิกของชาติวงศ์อื่นไป ด้วยเหตุนี้จึงมีแต่บุตรของลูกสาวของ

แต่ละรุ่น (generation) เท่านั้นที่จะคงรวมอยู่ในสกุลวงศ์เดียวกัน ส่วนบุตรของลูกชายหาได้รวมอยู่ในสกุลวงศ์ไม่ หากตกไปอยู่ในชาติวงศ์ของมารดา ซึ่งเป็นอีกชาติวงศ์หนึ่ง

มอร์แกนได้นำเรื่องราวชาติวงศ์อินเดียนเผ่าเอียโรควา (Iroquois) โดยเฉพาะในชาติกุลเซนเนคา (Seneca tribe) มาอธิบายในฐานะที่เป็นรูปแบบชาติวงศ์ต้นกำเนิด ชาติกุลเซนเนคานั้นประกอบด้วยชาติวงศ์แปดชาติวงศ์ แต่ละชาติวงศ์มีชื่อประจำชาติวงศ์ ซึ่งใช้ชื่อของสัตว์ทงนั้น เช่นชาติวงศ์หมาป่า ชาติวงศ์หมี ชาติวงศ์กวาง ชาติวงศ์นกกระสา ชาติวงศ์เหยี่ยว เป็นต้น

ระเบียบประเพณีที่ยึดถือกันทั่วไปในแต่ละชาติวงศ์มีดังต่อไปนี้:

๑. ชาติวงศ์ได้เลือกตั้งประมุขของชาติวงศ์ขึ้นคนหนึ่ง เรียกว่าซาเซ็ม (Sachem) เป็นประมุขประจำชาติวงศ์ ในยามสงบ และได้เลือกตั้งผู้นำขึ้นคนหนึ่ง สำหรับทำหน้าที่เป็นผู้นำในยามสงคราม ประมุขหรือซาเซ็มนั้น จะต้องเลือกกันขึ้นภายในชาติวงศ์ และตำแหน่งประมุขนี้เป็นตำแหน่งที่สืบทอดกันโดยทายาท การที่กำหนดให้ตำแหน่งประมุขสืบทอดกันโดยทายาท

นั้นก็เนื่องมาแต่ความประสงค์ที่ว่า เมื่อตำแหน่งว่างลงก็จะได้บุคคลเข้าสวมตำแหน่งแทนทันทีส่วนตำแหน่งผู้นำในการสงคราม อาจทำการเลือกจากบุคคลนอกชาติวงศ์ได้ และตำแหน่งที่อาจปล่อยว่างไว้เป็นครั้งคราวได้ บุตรชายของซาเซ็มผู้ล่วงลับย่อมจะไม่ได้รับตำแหน่งสืบแทนบิดา เพราะเหตุว่าการสืบสิทธิต่าง ๆ นั้นเป็นการสืบสิทธิทางมารดาและดังนั้นบุตรชายของซาเซ็มก็มีได้ร่วมอยู่ในชาติวงศ์ของบิดา เพราะฉะนั้นพี่น้องชายซาเซ็ม หรือ บุตรชายของพี่น้องหญิงของซาเซ็ม จึงได้รับเลือกให้สืบตำแหน่งแทนผู้ล่วงลับ ในการเลือกตั้งนั้น สมาชิกทั้งชายและหญิงทั้งหมด ต่างก็ไปออกเสียงเลือกตั้ง การเลือกตั้งจะถือว่ามีผลครบถ้วนสมบูรณ์ต่อเมื่อได้รับการยืนยันจากชาติวงศ์ในเผ่าเดียวกันอีกเจ็ดชาติวงศ์ วิธีการรับรองยืนยันการเลือกตั้งนี้กระทำโดยสภากลางของสมาพันธ์เผ่าเอียวโรควาทั้งหมด

อำนาจบังคับบัญชาของซาเซ็มภายในชาติวงศ์นั้น มีลักษณะเป็นอำนาจของบิดาที่มีเหนือบุตร และมีลักษณะเป็นอำนาจในทางธรรมโดยแท้ เพราะว่าเขาไม่มีเครื่องมือแห่งการข่มขู่บังคับที่จะนำออกใช้บังคับแก่สมาชิกแห่งชาติวงศ์แต่ประการใด โดย

ตำแหน่งชาเข้มนของชาติวงศ์ที่เขาดำรงอยู่ เขาก็ได้ดำรงตำแหน่งสมาชิกของสภาแห่งชาติกุลเซเนกาด้วย พร้อมทั้งตำแหน่งสมาชิกของสภาแห่งสมาพันธ์เผ่าเอียโรควาอีกด้วย ส่วนผู้นำในการสงครามนั้นคงจะมีอำนาจแต่เฉพาะในการรณรงค์สงครามเท่านั้น

๒. ชาติวงศ์อาจปลดประมุขและผู้นำในการสงครามออกจากตำแหน่งได้ตามปรารถนา และการประชุมเพื่อทำการปลดคนก็เช่นเดียวกับในกรณีเลือกตั้ง เป็นกิจที่กระทำร่วมกันทั้งชายและหญิง เมื่อผู้ดำรงตำแหน่งประมุขหรือผู้นำในการสงครามถูกปลดออกจากตำแหน่งแล้ว เขาก็มีฐานะเช่นเดียวกับสมาชิกและนักบรรณาการสามัญคนหนึ่ง สภาชาติกุลยังอาจปลดชาเข้มนออกจากตำแหน่งได้ด้วย แม้จะเป็นการฝืนความประสงค์ของชาติวงศ์ก็ตาม

๓. สมาชิกชายหญิงของชาติวงศ์จะร่วมสมรสกันไม่ได้ นี่เป็นบัญญัติรากฐานของชาติวงศ์ เป็นพันธะที่ร้าวไว้ซึ่งการอยู่ร่วมกันด้วยดี บัญญัติอันนี้แสดงให้เห็นโดยนัยถึงความสัมพันธ์ทางสายโลหิตอันประจักษ์แจ้งซึ่งมีอยู่ในบรรดาสมาชิกของชาติวงศ์ และเป็นสภาพอันแท้จริงของชาติวงศ์

๔. เมื่อสมาชิกของชาติวงศ์ตายลง ทรัพย์สินสมบัติของผู้ตาย จะถูกแจกจ่ายไปยังสมาชิกที่ยังมีชีวิตอยู่ ทรัพย์สินเหล่านั้น จะต้องรักษาไว้ในชาติวงศ์ มรดกของผู้ตายจะได้รับการแบ่งปัน ในบรรดาบุคคลผู้เป็นญาติสนิทของผู้ตายที่อยู่ในชาติวงศ์เดียวกัน ผลจึงเป็นว่าเมื่อผู้ชายตายลง พี่น้องชายหญิงผู้ร่วมสายโลหิตของเขา และลูกอาผู้เป็นพี่น้องทางมารดาของเขา จะเป็นผู้ได้รับส่วนแบ่งในทรัพย์สินสมบัติของเขา และเมื่อผู้หญิงตายลง บุตรชายหญิง และพี่น้องสาวผู้ร่วมสายโลหิตของเธอจะเป็นผู้ได้รับแบ่งปันมรดก แต่พวกพี่น้องชายของเธอจะไม่ได้รับ และด้วยกฎเกณฑ์ข้อนี้ สามีและภรรยาจะรับมรดกจากกันไม่ได้ และบุตรก็จะรับมรดกจากบิดาไม่ได้ เพราะเหตุสังกัดอยู่คนละชาติวงศ์

๕. สมาชิกของชาติวงศ์มีพันธะที่จะต้องให้ความช่วยเหลือ และคุ้มครองป้องกันซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะจะต้องให้ความสนับสนุนในการล้างแค้นแทนเพื่อนตน ที่คนนอกชาติวงศ์ได้ก่อเหตุขึ้น ความปลอดภัยแห่งชีวิตของสมาชิกแต่ละคนย่อมขึ้นอยู่กับ การคุ้มครองป้องกันของชาติวงศ์ ผู้ใดทำร้ายสมาชิกคนใดคนหนึ่ง ของชาติวงศ์ ชาวชาติวงศ์ย่อมถือว่าเขาผู้นั้น ได้ทำร้ายชาติวงศ์ ทั้งชาติวงศ์ จากความผูกพันทางสายโลหิตของชาติวงศ์ข้อนี้จึง

เกิดพันธะที่จะต้องทำการแก้แค้นร่วมกัน ซึ่งเป็นพันธะที่รับนับถือกันในเผ่าชนเอี้ยโรควาโดยปราศจากเงื่อนไข

ถ้ามีคนนอกชาติวงศ์มาฆ่าสมาชิกของชาติวงศ์ สมาชิกทั้งหมดของชาติวงศ์จะต้องสาบานตัวว่าจะร่วมกันทำการแก้แค้น ในขั้นต้นจะมีการพยายามทำความไกล่เกลี่ย โดยสภาของชาติวงศ์ผู้พิฆาตจะมีการประชุมกัน และทำข้อเสนอไปยังสภาของชาติวงศ์ผู้ซึ่งสมาชิกของเขาได้ถูกพิฆาต ข้อเสนอไกล่เกลี่ยส่วนมากเป็นไปในรูปที่ว่า ชาติวงศ์ที่สมาชิกของตนได้กระทำการล่วงเกินจะแสดงคำขอขมา และส่งของขวัญอันมีค่ามาพร้อมกับคำขอขมานั้นด้วย หากว่าชาติวงศ์ฝ่ายเจ้าทุกข์ยอมรับคำขอขมาและของขวัญที่อีกฝ่ายหนึ่งส่งมาให้ ความอาฆาตมาตรร้ายต่อกันก็เป็นอันยุติลง หากว่าชาติวงศ์ฝ่ายเจ้าทุกข์ไม่ยอมรับการไกล่เกลี่ย ก็จะได้มอบหมายภาระให้สมาชิกคนหนึ่งหรือหลายคนติดตามไปล้างชีวิตผู้พิฆาต และหากว่าการล้างแค้นได้กระทำสำเร็จลง ชาติวงศ์ฝ่ายที่ถูกแก้แค้น ไม่มีสิทธิจะตำหนิติเตียนชาติวงศ์ผู้ล้างแค้นแทนญาติของเขา และทั้งสองฝ่ายก็จะถือว่า พหุติการณที่เกิเกิดขึ้นได้รับการปรับปรุงโดยสมควรแก่เหตุแล้ว

๖. ชชาติวงศ์ต่างก็มีชื่ออันแน่นอนประจำชาติวงศ์ และเฉพาะแต่ชาติวงศ์ของตนเท่านั้น มีสิทธิที่จะใช้ชาติวงศ์อื่น ซึ่งร่วมอยู่ในชาติกุล (tribe) เดียวกัน ไม่มีสิทธิที่จะนำไปใช้ได้ การที่กำหนดลงไว้เช่นนั้นก็เพื่อว่า ชื่อของสมาชิกแห่งชาติวงศ์แต่ละชื่อจะแสดงให้เห็นด้วยว่า เขาสังกัดอยู่กับชาติวงศ์ใด และเขาก็ย่อมได้สิทธิตามที่พึงได้จากชาติวงศ์ที่สังกัดอยู่

๗. ชชาติวงศ์อาจจะรับคนแปลกถิ่นเข้าร่วมเป็นสังคญาติในชาติวงศ์ และด้วยเหตุานั้น ก็เป็นอันยอมรับให้ร่วมอยู่ในชาติกุลใหญ่ด้วย ชาติกุลเช่นเนคารับเฉลยศึกที่ไม่ถูกฆ่าเข้าเป็นสมาชิกของชาติกุล และมอบตัวให้เข้าอยู่ในชาติวงศ์ใดชาติวงศ์หนึ่ง และเฉลยศึกเหล่านั้นก็ได้สิทธิแห่งสมาชิกของชาติกุลและชาติวงศ์โดยสมบูรณ์เช่นเดียวกับสมาชิกทั้งปวง การรับคนแปลกถิ่นเข้าร่วมชาติวงศ์นั้น กระทำโดยคำขอของสมาชิกแห่งชาติวงศ์สมาชิกที่เป็นชายก็ขอรับคนแปลกถิ่นเป็นพี่น้อง สมาชิกที่เป็นหญิงก็ขอรับเป็นบุตร การรับรองคนแปลกถิ่นเข้าร่วมเป็นญาติวงศ์พงศ์พันธุ์นั้น ต้องกระทำกันอย่างมีพิธีรีตองท่ามกลางประชุมชนเป็นการเอิกเกริก

๗. พิธีกรรมทางศาสนาของพวกอินเดียนั้น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชาติวงศ์ไม่มากนักน้อย ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาของเผ่าชนเอียวโรควา ชาเซ็มและผู้นำในการสงครามของแต่ละชาติวงศ์โดยตำแหน่งของเขา เขาได้รับการยกย่องเสมือนกับเป็นผู้นำในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาด้วย และเขาก็ปฏิบัติกิจทางศาสนาเช่นเดียวกับพวกพระ

๘. ชาติวงศ์มีสถานสำหรับฝังศพร่วมกัน สมาชิกของชาติวงศ์ทั้งหมดเข้าร่วมในพิธีการฝังศพ ตระเตรียมหลุมฝังศพและกล่าวสุนทรพจน์ ณ ที่ฝังศพและประกอบกรอื่น ๆ

๑๐. ชาติวงศ์มีสภาของชาติวงศ์ เป็นที่ประชุมแบบประชาธิปไตยอันประกอบด้วยสมาชิกชายหญิงที่เป็นผู้ใหญ่ทั้งหมดของชาติวงศ์ ทุกคนมีเสียงเท่ากัน สภาของประชาชนทำการเลือกตั้งแต่ปลตชาเซ็มและผู้นำในการสงคราม สภาเป็นผู้วินิจฉัยว่า ฟังรับคำขอขมา หรือฟังดำเนินการแก้แค้นในกรณีที่มีสมาชิกในชาติวงศ์ถูกพิฆาตโดยสมาชิกจากชาติวงศ์อื่น สภาเป็นผู้รับรองคนแปลกถิ่นเข้าร่วมอยู่ในชาติวงศ์ กล่าวโดยสรุปก็คือ สภาคืออำนาจอธิปไตยของชาติวงศ์

ตามคำของมอร์แกน สิทธิเหล่านี้ คือสิทธิที่ชาติวงศ์ของ

พวกอินเดียนมีอยู่โดยทั่วไป “สมาชิกทุกคนของชาติวงศ์เผ่าเอี้ย
โรควาย่อมมีเสรีภาพ ที่จะกระทำการใด ๆ ได้ตามความพอใจ
ของเขา และทุกคนมีพันธะที่จะป้องกันเสรีภาพ ของกันและกัน
ทุกคนเสมอกันในเอกสิทธิและสิทธิส่วนตัว ซาเซ็มและพวกที่เป็น
หัวหน้าในกิจการต่าง ๆ ไม่อ้างหรือวางตนว่าเป็นผู้ยิ่งใหญ่ในชาติ
วงศ์ พวกเขาทั้งหมดเป็นกลุ่มชนพี่น้องอันผูกพันกันไว้ด้วยความ
เป็นญาติวงศ์ พวกเขาไม่เคยบัญญัติสิ่งทีเรียกว่าเสรีภาพ และ
สมภาพ และภราดรภาพขึ้นไว้ในหมู่ชนของเขา แต่ในชีวิตตาม
ความเป็นจริงสิ่งทั้งสามนั้น ได้ปรากฏเป็นหลักการอันใหญ่ยิ่ง
ของชาติวงศ์ ชาติวงศ์เป็นหน่วยแห่งระบบสังคมของเขาเหล่านั้น
และเป็นรากฐานของสังคมชาวอินเดียน โครงสร้างอันนี้ย่อ
อธิบายถึงความสำคัญในความเป็นอิสระ และความสำคัญในเกียรติ
ภูมิของแต่ละคน ซึ่งเป็นลักษณะที่มีอยู่ในหมู่ชนอินเดียนทั่วไป”

เพื่อที่จะเข้าใจการจัดระเบียบชุมชนของเผ่าชนอินเดียนให้
แจ่มแจ้งยิ่งขึ้น เป็นการสมควรที่จะนำรูปแบบชุมชนอีกรูปหนึ่ง
อันเป็นรูปแบบที่อยู่ระหว่างรูปแบบชาติวงศ์และชาติกุล ใน
บรรดาชาติกุลอินเดียนจำนวนมากที่ประกอบด้วยชาติวงศ์มากกว่า
ห้าหรือหกชาติวงศ์ขึ้นไป เราจะพบว่าได้มีการรวมชาติวงศ์สาม

หรือสี่ชาติวงศ์ เข้าเป็นชุมนุมพิเศษขึ้นอีกชุมนุมหนึ่ง ซึ่งมอร์แกนได้เรียกชุมนุมนั้นตรงตามความหมายแห่งภาพของพวกอินเดียชื่อว่า phratry อันเป็นคำกรีกและเพื่อที่จะให้กลมกลืนกับคำว่า ชาติวงศ์และชาติกุลที่เราได้ใช้มาแล้วสำหรับ gens และ tribe เราจะใช้คำว่า ชาติภราทร เป็นคำแปลของคำว่า phratry ต่อไป

สำหรับชาติกุลเช่นเนคาที่มอร์แกนได้ใช้เป็นตัวอย่างในการบรรยายเรื่องราวของพวกอินเดีย ประกอบด้วยชุมนุมที่เรียกว่า ชาติภราทรสองชุมนุม ชาติภราทรชุมนุมแรก ประกอบด้วยชาติวงศ์ไม่เกินสี่ชาติวงศ์ ชุมชนที่สองประกอบด้วยชาติวงศ์ตั้งแต่ห้าถึงแปดชาติวงศ์ จากผลของการสอบสวนอย่างใกล้ชิด แสดงว่า ชาติภราทรเหล่านี้ในส่วนใหญ่ได้แก่ชาติวงศ์รุ่นแรกๆ ที่ผลออกไปจากชาติกุล เพราะเหตุที่ได้มีข้อห้ามการสมรสในระหว่างชายหญิงที่เป็นสมาชิกของชาติวงศ์ ก็เป็นการจำเป็นที่ชาติกุลแต่ละชาติกุล จะต้องแบ่งตัวเองออกไป และประกอบด้วยชาติวงศ์อย่างน้อยสองชาติวงศ์ เพื่อที่ชาติกุลจะสามารถดำรงตนอยู่ได้โดยอิสระ ครั้นชาติกุลเติบโตใหญ่ขึ้นประกอบด้วยสมาชิกมากขึ้น แต่ละชาติวงศ์ที่เป็นชาติวงศ์รุ่นแรก ก็ได้แบ่งตัวเองเป็น

ชาติวงศ์ย่อย ๆ ออกไปอีก ชาติวงศ์ที่ผลิออกไปจากชาติวงศ์แม่อีกก็เป็นชาติวงศ์ที่เพิ่มขึ้นมาใหม่ และดำรงตนอยู่ต่างหากจากชาติวงศ์เดิม ชาติวงศ์แม่ซึ่งประกอบด้วยชาติวงศ์ลูกหลายชาติวงศ์ก็คงดำรงอยู่สืบไป และมีฐานะเป็น phratry หรือชาติภราดรในหมู่ชนเช่นเนคาและส่วนมากของพวกอินเดียน ชาติวงศ์ต่าง ๆ ที่สังกัดหรือมาหาชาติภราดรเดียวกัน เป็นชาติวงศ์พี่น้องกัน (brother gentes) ส่วนชาติวงศ์ต่าง ๆ ที่สังกัดชาติภราดรอื่นเป็นชาติวงศ์ที่เป็นญาติกัน (cousin gentes)

ในบรรดาเผ่าชนเอียโรควา เราได้พบว่าการหน้าที่ของชาติภราดรมีทั้งกิจการฝ่ายสังคมและศาสนา เป็นต้นว่า จัดให้มีการแข่งขันการเล่นลูกบอลระหว่างชาติภราดร โดยชาติภราดรต่างก็คัดเลือกนักกีฬาที่ดีที่สุดของตนมาเล่นกัน และสมาชิกของชาติภราดรทั้งหมดก็มาชุมนุมกัน และก็มีการเล่นกัน โดยต่างก็ถือหางฝ่ายพรรคพวกของตน เมื่อมีการประชุมของชาติกุล ผู้เป็นหัวหน้าของชาติภราดร คือซาแซมและผู้นำในการสงครามจะมาเข้าประชุม เมื่อมีการฆาตกรรมเกิดขึ้นในชาติกุล และผู้พิฆาตกับผู้ถูกพิฆาตมิได้สังกัดอยู่ในชาติภราดรเดียวกัน ชาติวงศ์ที่สมาชิกของตนถูกพิฆาตมักจะบอกกล่าวไปยังชาติวงศ์พี่น้อง ขอให้

เข้ามาร่วมมือ และที่ประชุมของชาติภราดรก็จะเปิดขึ้น และก็จะ
มีคำขอในนามของชาติภราดร ซึ่งรวมชาติวงศ์พี่น้องเข้าไว้ทั้ง
หมด แจ้งไปยังชาติภราดรที่ผู้พิฆาตสังกัดอยู่ให้พิจารณาจัดการ
ให้เป็นไปโดยชอบธรรม การที่มีคำขอไปในนามของชาติภราดร
เช่นนี้ย่อมคาดหมายในผลสำเร็จได้ยิ่งกว่าที่ชาติวงศ์ซึ่งเป็นหน่วย
ชุมชนย่อย ๆ และไม่มีกำลังเหมือนชาติภราดรจะจัดการไปแต่ลำ
พัง เมื่อบุคคลสำคัญของชาติภราดรฝ่ายหนึ่งถึงแก่กรรม ชาติ
ภราดรอีกฝ่ายหนึ่งจะเข้ามาช่วยเหลือรับภาระในการจัดการศพทั้ง
ปวงแทน ส่วนสมาชิกของชาติภราดรของผู้ถึงแก่กรรมเข้ามาร่วม
ในพิธีการทำศพเท่านั้น ในการเลือกตั้งสมาชิกของชาติวงศ์ เป็น
ธรรมดาที่ชาติวงศ์ซึ่งร่วมชาติภราดรมักจะให้การรับรองแก่การ
เลือกตั้งนั้นแต่ชาติวงศ์ในชาติภราดรอีกฝ่ายหนึ่ง อาจจะคัดค้าน
การเลือกตั้งก็ได้ หากมีการคัดค้านเกิดขึ้น จะต้องนำเรื่องขึ้นสู่
การวินิจฉัยของสภาแห่งชาติภราดร หากว่าสภาแห่งชาติภราดร
รับรองการคัดค้าน การเลือกตั้งอันนั้นก็ไม่มีผล

เช่นเดียวกับที่ชาติวงศ์หลายชาติวงศ์ประกอบเป็นชาติภรา
ดร ชาติภราดรหลายชาติภราดรก็ประกอบเป็นชาติภราดร อย่างไร
ก็ดีในบรรดาชาติภราดรที่อ่อนแอมาก ชาติภราดรซึ่งเป็นหน่วยเชื่อม

ระหว่างชาติกุลกับชาติวงศ์มักจะขาดหายไป คงมีแต่ชาติกุลกับ
ชาติวงศ์เท่านั้น

ลักษณะของชาติกุลอินเดียนในอเมริกามีดังต่อไปนี้

๑. แต่ละชาติกุลต่างก็มีเขตแดนของตนและมีนามเฉพาะ
ของตน นอกบริเวณเนื้อที่อันเป็นเนื้อที่พำนักหลักแหล่งของชาติ
กุลแล้ว แต่ละชาติกุลยังมีเขตแดนที่กว้างขวางไม่น้อย สำหรับ
ใช้เป็นทีล่าสัตว์ และจับปลา เลยเขตแดนนี้ออกไป มีเนื้อที่กว้าง
ขวางอีกผืนหนึ่ง อันกำหนดลงไว้เป็นเขตกลาง แล่นไปจรดกับ
ชายเขตแดนของชาติกุลที่อยู่ถัดไป เนื้อที่อันเป็นเขตกลางนี้จะ
เป็นเนื้อที่ขนาดย่อมหากว่าภาษาของชาติทั้งสองฝ่ายมีความสัม
พันธ์กัน และก็จะเป็นเนื้อที่ขนาดใหญ่หากว่าภาษาของสองชาติ
กุลไม่มีความสัมพันธ์กัน

๒. แต่ละชาติกุล มีภาษาเฉพาะของตน ชาติกุลที่เกิด
ใหม่ก็จะมีภาษาใหม่ประจำชาติกุล ชาติกุลย่อม ๆ หากว่าจะรวม
กัน ก็จะต้องเป็นชาติกุลที่พูดภาษาคลายคลึงกันมาก จำนวน
เฉลี่ยของสมาชิกในชาติกุลอินเดียนมีไม่เกิน ๒,๐๐๐ คน ชาติกุล
เซโรคี (Cherokees) มีสมาชิกเกือบ ๒๖,๐๐๐ คน อันเป็นเผ่า
ชนอินเดียนที่ใหญ่ที่สุดในสหรัฐอเมริกาที่พูดภาษาเดียวกัน

๓. ชาตีกุล มีสิทธิแต่งตั้งชาเข้มและผู้นำในการสงคราม
ที่ชาติวงศ์ได้ออกเสียงเลือกมาแล้ว

๔. ชาตีกุล มีสิทธิปลดชาเข้มและผู้นำในการสงคราม
ออกจากตำแหน่ง แม้จะเป็นการผิดความประสงค์ของชาติวงศ์
สิทธิของชาตีกุลข้อนี้ ย่อมเนื่องมาแต่เหตุที่ว่า ทั้งชาเข้มและผู้นำ
ในการสงคราม เป็นสมาชิกของสภาแห่งชาตีกุลอยู่ด้วย ใน
กรณีที่มีสมาพันธ์ของชาตีกุล และชาตีกุลทั้งหมด ได้มีผู้แทนอยู่
ในสภาสหพันธ์ชาตีกุลที่รวมอยู่ในเผ่าเดียวกัน สิทธิดังกล่าวข้าง
ต้นจะผ่านไปสู่อุสภาสหพันธ์ชาตีกุล

๕. มีการนับถือศาสนา และการประกอบพิธีบูชาเป็น
อย่างเดียวกัน สิ่งทีคนเหล่านั้นนับถือบูชา ได้แก่พวกผีสูง
นานาชนิด ซึ่งเขาทำเป็นรูปคนแต่ในตอนต้นยุคอารยชนนั้น
พวกเขายังไม่มีการทำรูปเคารพไว้สำหรับกราบไหว้บูชา ในตอน
นั้นการเคารพบูชา ยังคงเป็นการเคารพบูชาธรรมชาติและวัตถุ
ธาตุ อันเป็นการคลี่คลายเปลี่ยนแปลงไปสู่ลัทธิการเคารพบูชา
พระเจ้าหลายองค์ ชาตีกุลต่าง ๆ ต่างก็กำหนดให้มีงานรื่นเริง
เพื่อแสดงการเคารพบูชาของเขาเป็นการประจำ และต่างก็มีแบบ
แผนการแสดงความรักบูชาของตน ที่กำหนดกันไว้อย่างเรียบร้อย

ร้อย โดยเฉพาะก็คือการเต้นรำและการเล่นต่าง ๆ

๖. มีสภาของชาติกุตเพื่อปรึกษาหารือ และวินิจฉัยกิจการทั่วไปของชาติกุต สภาประกอบด้วยบุคคลที่เป็นชาเข้มและผู้นำในการสงครามของบรรดาชาติวงศ์ร่วมอยู่ในชาติกุต บุคคลเหล่านี้ล้วนแต่เป็นผู้แทนอันแท้จริงของชาติวงศ์ เพราะว่าเขาอาจจะถูกปลดออกจากตำแหน่งได้ทุกเมื่อ การประชุมอภิปรายของสภาชาติกุต เป็นการอภิปรายเปิดเผยเป็นสาธารณะ เพราะว่าการประชุมของสภาจะเปิดขึ้นในที่ากลางที่ประชุมชน ซึ่งทุกคนมีสิทธิจะเข้าร่วมในการอภิปรายได้ และมีสิทธิที่จะเรียกให้สภารับฟังความเห็นของเขาด้วย อำนาจในการวินิจฉัยอยู่กับสภาตามประเพณีทุกคนที่อยู่ในที่นั้นมีสิทธิอภิปราย และเสนอความเห็นของเขาต่อสภาได้ แม้แต่สตรีก็อาจแสดงความเห็นได้โดยเธออาจจะเลือกใครคนหนึ่งเป็นผู้พูดแทนก็ได้ ในบรรดาเผ่าชนเอี้ยโรความดีที่รับรองกันในที่สุดจะต้องเป็นมติเอกฉันท์ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์กับชาติกุตอื่น ตกเป็นภาระหน้าที่ของสภาแห่งชาติกุตจะเป็นผู้วินิจฉัย สภาแห่งชาติกุตเป็นผู้แต่งตั้งคณะทูตไปสู่ชาติกุตอื่น และเป็นผู้ต้อนรับคณะทูตที่ส่งมาจากชาติกุตอื่น สภาแห่งชาติกุตเป็นผู้ประกาศสงคราม

และทำสันติภาพ

เมื่อสงครามเกิดขึ้น ผู้ที่ออกไปทำการรบส่วนใหญ่เป็นพวกนักรบอาสาสมัคร ในทางทฤษฎีถือว่าทุกชาติกุดต่างก็อยู่ในสภาวะสงครามกับชาติกุดอื่น ๆ ทั้งหมด ที่มีได้มีกติกาสัญญาสันติภาพต่อกันอย่างเปิดเผย กองทหารที่จะออกไปทำการรบพุ่งกับชนชาติศัตรูดังกล่าวนี้ ในส่วนใหญ่ได้จัดตั้งขึ้นโดยพวกทะแกล้วทหารเพียงสองสามคน พวกทะแกล้วทหารที่เริ่มการจัดตั้งกองทหารอาสาสมัครนี้ จะจัดให้มีการรณรงค์แบบสงครามขึ้น ผู้ใดที่เข้ามาร่วมในการรณรงค์สงคราม ถือกันว่าเป็นการแสดงเจตจำนงที่จะเข้าร่วมในกองทหารอาสาสมัครที่จัดตั้งขึ้น หลังจากนั้นก็จะจัดตั้งกองทหารขึ้นโดยทันที และกองทหารนั้นก็เดินทางไปสู่สมรภูมิโดยไม่ชักช้า ในกรณีที่ดินแดนของชาติกุดถูกศัตรูมาโจมตี การต่อสู้ป้องกันดินแดนก็ดำเนินไปในอาการอย่างเดียวกัน กล่าวคือนักรบที่ออกรบป้องกันดินแดนส่วนใหญ่เป็นนักรบอาสาสมัคร ในเวลาที่เหล่านักรบจะออกไปทำการรบและกลับจากรบ ประชาชนถือเป็นโอกาสมีงานรื่นเริงกัน การที่จะรวบรวมกองทหารอาสาสมัครออกไปทำการรบกับชาติกุด ที่ถือว่าอยู่ในสภาวะสงครามต่อกันเช่นนั้น ไม่จำเป็นจะต้องรับอนุมัติ

จากสภาแห่งชาติกุล กรณีเช่นนี้ ไม่ต้องมีการขอหรือมีการให้ความ
ตกลงจากสภา การรบเช่นนี้คล้ายกับเป็นการรบที่จัดทำกันเป็น
การส่วนตัว และกองทหารที่ออกไปทำการรบนอกดินแดนเช่นนี้
ก็มักจะมีจำนวนไม่มากนัก

๗. ในบางชาติกุล จัดให้มีหัวหน้าใหญ่ขึ้นคนหนึ่งซึ่งก็
ไม่มีอำนาจหน้าที่สำคัญอะไรนัก หัวหน้าใหญ่ที่เลือกสรรกันขึ้น
ก็เป็นคนหนึ่งในบรรดาซาเซ็มนั่นเอง และเมื่อมีการฉ้อฉลรับตัว
หัวหน้าใหญ่ก็จะส่งการไปปลางก่อน จนกว่าสภาจะได้ประชุมกัน
และมีมติเด็ดขาด

เผ่าชนอินเดียนในอเมริกา ส่วนใหญ่ไม่เคยจัดรูปชุมนุม
ของเขาเกินไปกว่ารูปชุมนุมชาติกุล โดยที่ชาติกุลต่าง ๆ ประกอบ
ด้วยผู้คนจำนวนน้อย มีผืนแผ่นดินอันเป็นเขตแดนกว้างใหญ่
ไพศาล ประกอบกับมีการรบพุ่งฆ่าฟันกันอยู่ไม่ขาด แต่ละชาติ
กุลจึงครอบครองผืนแผ่นดินอันกว้างใหญ่ ด้วยจำนวนผู้คนเพียง
เล็กน้อย เมื่อมีเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้น ชาติกุลที่เป็นวงศ์ญาติกัน
จะเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกัน ครั้นเหตุฉุกเฉินได้ผ่านพ้นไป ชาติ
กุลที่มารวมกันต่างก็กลับคืนสู่สถานะเดิม ในบางท้องถิ่นเผ่าชน
ซึ่งเป็นวงศ์ญาติกันมาแต่ดั้งเดิม ต่อมาได้แยกชาติกุลออกไป

แล้วก็กลักรวมกันเป็นสมาพันธ์แห่งชาติकुตลอดกาล การรวมกันเช่นนี้ นับว่าเป็นก้าวแรกที่น่าไปสู่การประกอบกันเข้าเป็นประชาชาติ (Nation) ในสหรัฐอเมริกา เราได้พบการรวมในรูปสมาพันธ์ ที่ก้าวหน้าที่สุดในเผ่าชนเอียวโรควา ชนเผ่านี้ได้อพยพมาจากถิ่นเดิม ซึ่งอยู่ตรงฟากตะวันตกของแม่น้ำมิสซิสซิปปี และได้มาตั้งถิ่นฐานใหม่อยู่ในบริเวณซึ่งเป็นรัฐนิวยอร์กในปัจจุบัน ชนเผ่านี้ได้แบ่งแยกออกไปเป็นห้าชาติकुมี Seuecas, Cayngas, Onondagas, Oneidas and Mohawks คนพวกนี้ยังชีพอยู่ได้ด้วยปลา, เนื้อสัตว์ป่าที่ล่าได้มาและพืชผัก อาศัยอยู่เป็นหมู่บ้าน ซึ่งล้อมด้วยรั้วไม้ซุง จำนวนคนในชาติकुมีไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ คน ชาติकुเหล่านี้แบ่งออกเป็นชาติวงศ์เหมือนกันหมด พูดภาษาอย่างเดียวกันด้วยสำเนียงที่คล้ายคลึงกัน เขตแดนของชาติकुทั้งห้าตั้งอยู่บนผืนแผ่นดินที่ติดต่อกันไป โดยที่ผืนแผ่นดินที่เผ่าชนเอียวโรควาได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่นี้เป็นผืนแผ่นดินที่เพิ่งซึ่งชัยได้มา จึงเป็นธรรมดาที่ชาติकुทั้งห้านี้จะร่วมเป็นพันธมิตรกัน ต่อสู้กับเผ่าชนเจ้าของถิ่นเดิมอยู่เสมอ การรวมกันด้วยความจำเป็นเช่นนี้ได้คลี่คลายไปสู่การรวมกันอย่างถาวร คือได้คลี่คลายไปสู่

สถานะของสมาพันธ์ ซึ่งเมื่อได้สำนึกในกำลังอันใหญ่ของตนแล้ว ก็เกิดมือหังการ ในราว ค.ศ. ๑๖๗๕ ชนเผ่านี้จึงเข้ารุกรานตีชิง ผืนแผ่นดินอันกว้างใหญ่จากชนเผ่าอื่น มาไว้ในครอบครองและ เรียกให้ชนเผ่าอื่นส่งบรรณาการแก่ตน

ลักษณะที่เป็นพื้นฐานของการรวมกันในรูปแบบสมาพันธ์ มีดังต่อไปนี้ :

๑. ความเป็นพันธมิตรชั่วคราวของชาติกุด ผู้เป็นวงศ์ญาติทั้งห้า โดยถือหลักความเสมอภาคอันสมบูรณ์ของแต่ละชาติกุด และความเป็นอิสระที่จะจัดกิจการภายในของแต่ละชาติกุด ความสัมพันธ์ทางสายโลหิตนี้เป็นพื้นฐานอันแท้จริงของการก่อรูปสมาพันธ์ ภาษาที่ใช้ร่วมกันโดยมีสำเนียงแตกต่างกันบ้างเท่านั้น ย่อมเป็นการแสดงและการพิสูจน์ให้เห็นว่า คนเหล่านี้ได้สืบเชื้อสายมาจากแหล่งเดียวกัน

๒. องค์การของสมาพันธ์ ได้แก่ สภาสหพันธ์ชาติกุด อันประกอบด้วยชาเข้มีห้าสิบนาย ซึ่งมีฐานะและอำนาจเท่ากัน สภาเป็นผู้ทรงไว้ซึ่งอำนาจสูงสุดในทุกกรณีที่อยู่ในเขตอำนาจของสมาพันธ์

๓. ในเวลาที่ก่อตั้งสมาพันธ์ขึ้นนั้น ได้มีการดำเนินการ

ให้ชาวเข้มทั้งห้าสิบ^๕ เป็นผู้ครองตำแหน่งใหม่ ๆ ในชาติกุลและ
 ชาติวงศ์ ซึ่งได้กำหนดขึ้นเพื่อความเหมาะสมตามความมุ่งหมาย
 ของสมาพันธ์เมื่อตำแหน่งว่างลง ชาติวงศ์ที่เกี่ยวข้องจะเลือกตั้ง
 ขึ้นใหม่ และยังมีสิทธิที่จะปลดออกจากตำแหน่งชาวเข้มได้ทุกเมื่อ
 อย่างไม่จำกัด สิทธิในการแต่งตั้งให้ชาวเข้มดำรงตำแหน่งในการ
 ประกาศอันนั้น เป็นสิทธิของสภาสหพันธ์ชาติกุล

๔. ชาวเข้มของสมาพันธ์ ย่อมเป็นชาวเข้มในชาติกุลของ
 ตนด้วย และชาวเข้มแต่ละคนยังมีที่นั่งและมีเสียงในสภาของชาติ
 กุลอีกด้วย

๕. มติทั้งหลายในสภาสหพันธ์ชาติกุล จะต้องเป็นมติ
 เอกฉันท์

๖. การออกเสียงจะมีขึ้นก็แต่โดยการริเริ่มของชาติกุล ทั้ง
 นี้ก็เพื่อแต่ละชาติกุล และสมาชิกทั้งหมดของสภาจะได้ทำความ
 ตกลงกันเสียก่อนที่จะมีมติ อันเป็นการผูกพันชาติกุลทั้งหมด

๗. สภาของชาติกุลแต่ละสภาอาจเรียกให้เปิดประชุมสภา
 สหพันธ์ได้แต่สภาสหพันธ์ไม่มีอำนาจที่จะเปิดประชุมโดยตนเอง

๘. การประชุมของสภาสหพันธ์จะต้องประชุมโดยเปิดเผย
 ต่อหน้าประชุมชน สมาชิกของเผ่าชนเอียวโรควาทุกคนมีสิทธิที่จะ

แสดงความคิดเห็นต่อสภา ส่วนการวินิจฉัยเป็นอำนาจของสภา
โดยเฉพาะ

๙. สมาพันธ์ไม่มีประมุขที่เป็นทางการ ไม่มีผู้บริหารที่
เป็นหัวหน้า

๑๐. อย่างไรก็ดี สมาพันธ์มีผู้นำในการสงคราม ที่มีอำ
นาจสูงสุดสองนาย ซึ่งมีอำนาจเท่ากัน

ข้อความตามที่บรรยายมาข้างต้นนี้เป็นการแสดงถึงเรื่อ
ร่างสังคม ที่เผ่าชนเอียโรควาได้ใช้ชีวิตของเขามาแล้วเป็นเวลา
สี่ร้อยปี และยังคงใช้อยู่ในปัจจุบัน การศึกษาถึงเรื่องการจัดตั้ง
สังคม ของพวกอนารยชนในตอนต้นยุคอนารยชน ทำให้เราได้
รู้จักรูปแบบการจัดตั้งสังคมก่อนหน้าที่มนุษย์จะรู้จักรูปแบบการ
จัดตั้ง ที่เรียกว่ารัฐ (State) อันเราทั้งหลายย่อมรู้จักกันดีใน
เวลานี้

ท่านเมธีทางวิทยาศาสตร์สังคมได้ชี้ไว้ว่าระบบชาติวงศ์ของ
พวกอนารยชนนี้ ช่างเป็นระบบที่น่าอัศจรรย์เสียนี้กระไร เพราะ
เหตุที่ล้วนแล้วแต่ด้วยสิ่งง่าย ๆ เป็นธรรมดาสามัญเหมือนอย่าง
ของเด็ก ๆ ทุกสิ่งทุกอย่างในสังคมของพวกอนารยชน ดำเนินไป
อย่างราบรื่นเรียบร้อย โดยที่ไม่ต้องมีทหาร ไม่ต้องมีตำรวจ

ไม่ต้องมีขุนนางและกษัตริย์ ไม่ต้องมีท่านข้าหลวง ท่านผู้พิพากษา ไม่ต้องมีคุกตะราง ไม่ต้องมีการพิจารณาอรรถคดี การวิวาทบาดหมางทั้งปวงได้รับการตกลงโดยที่ประชุมของชาติวงศ์หรือของชาติกุล หรือโดยพวกสมาชิกกันเอง การแก้แค้นโดยถือหลักความผูกพันทางสายโลหิต จะนำออกปฏิบัติก็ต่อเมื่อเป็นกรณีที่น่าร้ายแรงจริง ๆ ส่วนการลงโทษผู้ร้ายฆ่าคนในสมัยอารยธรรมนี้ มีแต่การลงโทษฆ่าฟันให้ตายตกไปตามกัน ซึ่งมีทั้งทางใต้และทางเสียแก่อารยธรรม มีกิจการที่พวกอนารยชน ได้กระทำร่วมกันมากกว่าที่มนุษย์ในยุคปัจจุบันได้กระทำ ครอบครัวยุคโบราณในครัวเรือนอันใหญ่โต ได้ประกอบภาระงานเลี้ยงชีพร่วมกัน และร่วมทุกข์ร่วมสุขด้วยกันอย่างแท้จริงในการครองชีวิต ที่ดินทั้งหมดเป็นที่ดินของชาติกุล สำหรับสมาชิกของชาติกุลจะได้ใช้เลี้ยงชีพร่วมกัน คงมีแต่ที่ดินที่เป็นสวนเท่านั้น ที่ชาติกุลได้มอบให้อยู่ในครอบครองของครัวเรือนเป็นการชั่วคราว ถึงกระนั้นก็ดี พวกอนารยชนก็หาต้องการเครื่องมือการปกครองอันสลับซับซ้อนกว้างขวาง เช่นที่มนุษย์ในยุคปัจจุบันต้องการแม้แต่น้อยไม่ บรรดาสมาชิกแห่งชาติวงศ์และชาติกุลต่างก็วินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ และทำความตกลงกันเอง ในส่วนใหญ่

แล้ว ขนบประเพณีอันมีมาช้านานนับตั้งร้อย ๆ ปี ได้ช่วยวางระเบียบข้อบังคับในเรื่องต่างๆไว้อย่างเสร็จสรรพ ในสังคมของมนุษย์ที่คนในสมัยปัจจุบันเรียกเขาว่าคนป่าเถื่อนนี้ เขาไม่มีสมาชิกที่อดอยากยากแค้น และถูกปล่อยไว้ให้ต่อสู้กับชะตากรรมแต่ลำพังตนเองอย่างน่าสมเพทเวทนา คราวเรือนแบบสหชีพและชุมนุมชาติวงค์ย่อมตระหนักในหน้าที่ของเขาที่จะพึงปฏิบัติต่อสมาชิกที่เป็นคนชรา, คนป่วย และคนที่ได้รับความพิการจากสงคราม สมาชิกทุกคนในสังคมอนารยชน มีเสรีภาพและสภาพเสมอหน้ากันรวมทั้งสตรี ในสังคมอนารยชนตอนต้น ๆ นั้นไม่มีการเอาคนลงเป็นทาส ไม่มีการใช้ทาส และไม่มีการยกพวกไปปราบชาติกุ่มอื่นเพื่อจะเอาลงเป็นทาส เมื่อชนเผ่าเอียโรควาได้ทำสงครามกับเผ่าชนเอียร์ (Eries) และ “บรรดาประชาชาติที่เป็นกลาง” ในราว ค.ศ. ๑๖๕๑ และได้ประสบชัยชนะนั้น ชนเผ่าเอียโรควาได้เชื่อเชิดศัตรูของเขาได้เข้าร่วมอยู่ในสมพันธ์ โดยถือว่าเป็นสมาชิก มีฐานะเท่าเทียมกัน ต่อเมื่อฝ่ายปราชัยปฏิเสธการเข้าร่วมวงศ์วาน จึงจะถูกขับไล่ไปจากดินแดนของตน

คุณสมบัติของบุรุษและสตรีในสังคมชาติวงค์ อันมนุษย์ในสมัยปัจจุบันรู้จักในนามของคนป่าเถื่อนเป็นอันใดนั้น พยาน

หลักฐานอันดีที่สุดที่จะฟังหาได้ก็คือ จากปากคำของพวกคนขาวทั้งหมดที่ได้ไปติดต่อกับพวกอินเดียนที่ยังคงยึดถือวัฒนธรรมและวิถีชีวิตดั้งเดิมของเขาอยู่ พวกคนขาว ได้กล่าวคำสรรเสริญพวกอนารยชนอินเดียนไว้ว่า “เป็นผู้ที่มีความไว้ตัว รักความตรงไปตรงมา มีจิตใจแข็งแกร่งและกล้าหาญ”

ความกล้าหาญของพวกอนารยชนที่ไม่เคยมีความรู้ในเรื่องรัฐอาจเห็นได้จากพฤติกรรมที่บังเกิดขึ้นในทวีปแอฟริกาเมื่อราว ๆ เจ็ดสิบปีมานี้ คือ ในกรณีที่อังกฤษได้ทำสงครามปราบปรามพวกแคฟเฟอร์เผ่าซูลู (Zulu Kaffis) ในปี ค.ศ. ๑๘๗๙ และพวกนูเบียน (Nubians) ในปี ค.ศ. ๑๘๘๑-๘๓ ในชาติกุดทั้งสองนี้ ระบบชาติวงศ์ยังมีได้สูญสิ้นไป พวกอนารยชนทั้งสองเผ่านั้น ได้ทำการต่อสู้กับกองทหารของชาติที่สมบูรณ์ด้วยอารยธรรมและอาวุธสังหาร ที่มีพิษสงเหนือกว่ากันมากมาย ด้วยความมองอาจกล้าหาญ ชนิดที่กองพันของอารยชนในยุโรปไม่อาจกระทำได้ ในการทำสงครามทั้งสองคราวนั้น พวกอนารยชนในทวีปแอฟริกาได้ทำการต่อสู้ด้วยอาวุธ ที่มีแต่หอกกับหอกและไม่มีอาวุธปืนเลย นักรบพวกอนารยชนได้บุกเข้าใส่ศัตรู ในท่ามกลางท่ากระสุนปืน ที่หมายยิงมายังพวกเขา และก็ไม่อาจยับยั้ง

การบุกทะลวงของเขาได้ พวกเขาได้ทะยานเข้าไปหอกปลายปืน
ของเหล่าทหารราบอังกฤษ การบุกทะลวงเข้าสู่ประชิดตัวใน
อาการเช่นนี้ ได้รับการยกย่องว่าเป็นการต่อสู้ประชิดตัวอันสง่า
งามที่สุดที่โลกได้เคยพบเห็นมา การบุกทะลวงอันกล้าหาญชาญ
ดังกลานั้น ได้ก่อความระส่ำระสายขึ้นในกองทัพอังกฤษ นอก
จากนั้นพวกเผ่าอนารยชนยังได้เคยใช้หอกตีกองทหารอังกฤษที่ถือ
ปืนเสียบหอกปลายปืน ถอยกรูดไปได้ไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่ง

การปฏิบัติการรบด้วยน้ำใจแข็งแรงแกล้าหาญ จนถึงที่เข้า
ศึกให้ถอยไปได้เช่นนี้ พวกอนารยชนได้กระทำไป ทั้งที่ตกอยู่
ในความเสียเปรียบอย่างมหันต์ในทางกำลังอาวุธ และทั้งตามข้อ
เท็จจริงพวกอนารยชนเหล่านั้นไม่ได้เคยเข้ารับการฝึกหัดการทหาร
มาแต่ก่อน และทั้งไม่เคยรู้จักเสียเข้าไปว่า การฝึกหัดทหารนั้น
เขาหมายความว่าอะไร สมรรถภาพและความอดทนบึกบึน
ของพวกเขาย่อมจะพิสูจน์ได้อย่างดี จากคำบ่นของพวกอังกฤษที่
ได้บ่นว่า “เจ้าพวกแคฟเฟอร์นั้นมันช่างเคลื่อนไหวได้รวดเร็ว
อย่างน่าอัศจรรย์เหลือเกิน ภายในเวลาสี่สิบสี่ชั่วโมง เจ้าพวกนี้
สามารถเดินทางได้เร็ว และไปได้ไกลกว่าม้าเสียอีก” จิตรกร
อังกฤษผู้หนึ่งกล่าวถึงคนพวกนี้ว่า “กล่ามนั้นอันเรียวเล็กของ

คนเหล่านี้ ซึ่งเหนียวและแข็งข้างละม้ายเหมือนเชือกเกลียวเสียจริง ๆ”

ข้อความตามที่บรรยายมาข้างต้นนี้แล คือเรื่องราวของมนุษยชาติและสังคมของมนุษย์ที่พวกเขาได้อยู่กันมาก่อนที่จะเกิดมีการแบ่งชั้นวรรณะกันขึ้นในหมู่มนุษย์

อย่างไรก็ดี ภาพอันโสมภพแห่งชีวิตอิสระของมนุษย์โบราณภายใต้ระบบชาติวงศ์ที่น่าพิศมัยนั้น ก็เป็นแต่เพียงภาพคำหนึ่งแต่ในอีกคำหนึ่งนั้น การจัดระเบียบสังคมในรูปชาติวงศ์นี้ ก็หนีไม่พ้นความคับขันไปไม่ได้ ด้วยเหตุว่ารูปการจัดตั้งของมันไม่ได้ขยายตัวออกไปไกลเกินกว่าในรูปชาติกุล สมาชิกของชาติกุลนั่นเอง ได้เป็นสัญญาณแสดงให้เห็นเค้าแห่งความลุ่มจมที่กำลังคืบคลานเข้ามาดังที่เราจะได้เห็นในลำดับต่อไป และดังที่เราได้เห็นบ้างแล้วจากความพยายามของเผ่าชนเอี้ยโรควา ที่จะปราบเผ่าชนอื่นไว้ในอำนาจของตน ประเพณีนี้มีว่า สิ่งใดที่อยู่นอกวงชาติกุล สิ่งนั้นย่อมอยู่นอกวงกฎหมาย ที่ใดที่มีได้ตราสัญญาสันติภาพขึ้นไว้ การสงครามระหว่างชาติกุลก็ขับเคี่ยวกันไป และการสงครามก็กระทำกันด้วยความโหดร้าย ซึ่งทำให้มนุษย์กลายเป็นสัตว์ที่ผิดแปลกแตกต่างกว่าสัตว์ทั้งหลาย และการทำสง

ครามนั้น ในกาลต่อมาก็กลายเป็นเรื่องที่มีความมุ่งหมายเพื่อผล
 ประโยชน์ส่วนตัวล้วนๆ ระบบชาตวิงศ์ในยามที่รุ่งเรืองเต็มที่ ดัง
 ที่เราได้เห็นในทวีปอเมริกานั้น ได้แสดงให้เห็น ในรูปของการ
 ผลิต ที่เสื่อมประโยชน์อย่างยิ่ง นั่นคือการที่ผู้คนได้อยู่กระจัด
 กระจายกันไปอย่างหромแถมในเขตแดนอันไพศาล และเมื่อ
 เป็นเช่นนั้นก็เป็นเหตุให้มนุษย์ต้องตกอยู่ภายใต้อำนาจกดขี่บังคับ
 ของธรรมชาติภายนอกแทบสิ้นเชิง และธรรมชาติภายนอกเหล่านี้
 นั้น ก็เป็นสิ่งที่แปลกประหลาด สำหรับความรู้สึกนึกคิดของ
 มนุษย์ในสมัยนั้น และเขาก็ไม่สามารถเข้าใจมันได้ อำนาจของ
 ธรรมชาติที่ครอบงำความคิดจิตใจของเขานั้น ได้สะท้อนออกมา
 ทางภาพความคิดอย่างตึกๆ ของเขาเกี่ยวกับเรื่องศาสนา สำหรับ
 มนุษย์ในสมัยนั้นชาติกุลเป็นเส้นพรมแดนสำหรับเขา ทั้งในส่วน
 ที่เกี่ยวกับตัวเขา และเกี่ยวกับบุคคลภายนอก ชาติกุลก็ดี ชาติ
 วงศ์ก็ดี และสถาบันต่างๆ ของชาติกุลและชาตวิงศ์ ย่อมได้รับการ
 นับถือว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และเป็นสิ่งที่ละเมิดมิได้ เป็นอำ
 นาจเร้นลับพ้นที่ธรรมชาติได้ลิขิตขึ้นไว้ ซึ่งมนุษย์จะต้องยอม
 หมอบราบ ทงกาย วาจา และใจ

ท่านเมธีทางวิทยาศาสตร์สังคมนกล่าวว่า ข้อที่มนุษย์ได้ผูกพันตนไว้กับสิ่งที่อาจเรียกได้ว่าสายสะดือของประชาคมปฐมกาลนั้น จะต้องถูกตัดขาดออกไปสักวันหนึ่ง และในที่สุด เวลาที่มนุษย์ได้หลุดพ้นออกมาจากอำนาจของประชาคมปฐมกาลก็ได้มาถึง หากแต่ว่าอิทธิพลที่ผลักดันให้มนุษย์ผละออกมาจากอำนาจของประชาคมปฐมกาลนั้น ได้ปรากฏแก่เบื้องต้นว่า เป็นอิทธิพลทางฝ่ายต่ำ แทนที่จะเป็นอิทธิพลทางฝ่ายสูง มนุษย์ได้ร่วงหล่นลงมาจากความสว่างามอย่างเรียบ ๆ ทางจริยธรรมของสังคมชาติวงศ์โบราณ สิ่งที่มาโค่นสังคมชาติวงศ์โบราณอันเป็นสังคมที่ปรกติชนชั้นให้ถล่มทลายลงมานั้น ก็คือความชั่วช้าสามัญน่านาชนิด ที่ได้อุบัติขึ้นในจิตใจของมนุษย์ได้แก่ความละโมภอันต่ำช้า โสมม, ความเห็นกระหายในการเสพย์สุขที่หยาบช้ำทารุณ การปล้นเอาทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวมมาใช้ประโยชน์เสียแต่ผู้เดียว และเพื่อที่จะสนองกิเลสอันต่ำช้าสามัญเหล่านี้ เขาก็ได้เลือกใช้วิธีการอันร้ายกาจที่สุด คือโดยการโจรกรรม, การเข้าช่วงชิงด้วยการใช้กำลังเข้าบังคับเอา, การฉ้อโกงและการทรยศหักหลัง

เมื่อสังคมชาติวงศ์โบราณได้สลายไปและสังคมใหม่คือสังคมอารยธรรม ได้เข้ามาสืบทอดต่อไป พร้อมด้วยพืชพันธุ์แห่ง

ความชั่วช้า นานาชนิดอันได้เพาะหว่านขึ้นเป็นอันดี ในสังคม
 ใหม่ที่ได้แบ่งมนุษย์ออกเป็นชั้นวรรณะนั้นแล้ว ตลอดกาลนาน
 ประมาณ ๒๕๐๐ ปี ที่สังคมใหม่ได้สถิตยเสถียรมา สิ่งที่ได้คลี่
 คลายขยายตัวขึ้น ภายในสังคมใหม่หรือสังคมอารยธรรมนั้น ก็มี
 แต่พฤติกรรม การกดขี่เบียดเบียน เอาเปรียบของชนส่วนน้อย
 นิด ที่ได้ปฏิบัติต่อชนส่วนใหญ่อันมืมาเท่านั้นเอง

ชาติวงศ์กรีก

ก่อนยุคประวัติศาสตร์ ชนชาติกรีกก็ได้ผ่านชีวิตของการอยู่ร่วมกันในรูปแบบชาติวงศ์, ชาติภราดร, ชาติกุล และสมาพันธ์ของชาติกุล เช่นเดียวกับเผ่าชนในทวีปอเมริกาตามที่เราได้ทราบมาแล้วเหมือนกัน ในสมัยที่ชนชาติกรีกได้ย่างเข้าสู่ยุคประวัติศาสตร์ ชนชาติกรีกก็กำลังมาเยือนบนธรณีประตูของอารยธรรมแล้ว เมื่อกรีกเข้าสู่สมัยที่เรียกว่า Heroic Age นั้น (เป็นสมัยที่โฮเมอร์ ได้บรรยายเรื่องราวลงไว้ในมหากาพย์ของเขา อยู่ในราวศตวรรษที่สิบถึงศตวรรษที่แปดก่อนคริสตกักราช เรื่องราวในมหากาพย์อีเลียดของโฮเมอร์ แสดงถึงชีวิตสุดยอกในตอนปลายของยุคอนุอารยชน) ความคลั่งคลายขยายตัวของชนชาติกรีกได้ก้าวหน้าไปไกลกว่าเผ่าชนเอียโรความากแล้ว ร่องรอยของการสมรสหมู่ก็ได้จางหายไปเสียมากแล้ว สิทธิทางบิดาได้เข้ามาแทนที่สิทธิทางมารดาเสียแล้ว โดยเหตุนี้จึงเกิดมีการครอบครอง

โภททรัพย์เป็นส่วนสำคัญส่วนตัวขึ้น เป็นการเริ่มการแตกแยกอันแรกขึ้นในเรือนร่างชาติวงศ์ เมื่อได้ก่อตั้งสิทธิทางบิดาขึ้นแล้ว การแตกแยกอันเป็นธรรมดาที่จะต้องเกิดติดตามกันมาก็คือ เมื่อทายาทสตรีผู้มั่งคั่งได้ทำการสมรส ทรัพย์สินของเธอจะต้องตกเป็นของสามีซึ่งหมายถึงว่าจะต้องตกไปอยู่กับชาติวงศ์อื่นที่สามีของเธอเป็นสมาชิกอยู่ รูปการณ์เช่นนี้เป็นการทำลายรากฐานของกฎชาติวงศ์ และในกรณีเช่นนี้ หญิงสาวจึงมีเพียงได้รับอนุญาตให้แต่งงานกับชายในชาติวงศ์ของตนเท่านั้น แต่หากยังจำจะต้องทำเช่นนั้นด้วยเพื่อว่าทรัพย์สมบัติของหญิงสาว จะคงตกอยู่ในชาติวงศ์ของเธอ

ตามที่จอชโกรท (George Grote นักประวัติศาสตร์อังกฤษ ค.ศ. ๑๗๙๔-๑๘๗๑) ได้เขียนไว้ในหนังสือประวัติศาสตร์ของกรีก ซึ่งมอร์แกนยกย่องนับถือ ความผูกพันที่มีอยู่ในชาติวงศ์ของชาวเอเธนส์ มีดังต่อไปนี้

๑. การประกอบพิธีกรรมทางศาสนาร่วมกัน การให้ออกสิทธิเป็นอย่างพิเศษแก่พวกพระ เพื่อเป็นการให้เกียรติแก่พระเจ้าโดยเฉพาะองค์หนึ่ง ที่ถือกันว่าเป็นบรรพบุรุษดั้งเดิมของชาติวงศ์

๒. มีที่ฝังศพร่วมกัน

๓. มีสิทธิรับมรดกร่วมกัน

๔. มีพันธะที่จะตอบแทนกันในการช่วยเหลือป้องกัน และ
ชดใช้การกระทำร้าย

๕. มีสิทธิและพันธะร่วมกันในการแต่งงานภายในชาติวงศ์
ของตนในบางกรณี เช่นในกรณีของบุตรผู้กำพร้า หรือในกรณี
ของทนายทสตร์

๖. การเป็นเจ้าของทรัพย์สินร่วมกันอย่างน้อยก็ในบาง
กรณี

๗. การสืบสายที่นับทางบิดา

๘. ข้อห้ามการสมรสภายในชาติวงศ์ เว้นแต่ในกรณีของ
ทนายทสตร์

๙. สิทธิรับคนนอกชาติวงศ์เข้าร่วมเป็นสมาชิกของชาติ
วงศ์ ซึ่งกระทำกันแต่เฉพาะในกรณีพิเศษ

๑๐. สิทธิในการเลือกและปลดพวกหัวหน้า ทุกชาติวงศ์
ต่างก็มีประมุขผู้มีหน้าที่ปกครองประจำชาติวงศ์ เรียกว่าอาคอน
(Archon) แต่ก็ไม่ปรากฏหลักฐาน ณ ที่ใด ว่าตำแหน่งนี้มีการ
สืบต่อกันโดยครอบครัวบางครอบครัว จนกระทั่งจบยุคอารยชน

จึงพอจะคาดคะเนได้ว่า การสืบทำแหน่งกันโดยทางครอบครัวนั้นไม่เป็นที่ยอมรับกัน เพราะเหตุว่าการปฏิบัติเช่นนั้นย่อมนัดกับภาวะการณ์ที่ว่า ไม่ว่าจะคนมีและคนจนย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกัน อย่างเด็ดขาดภายในชาติวงศ์ของเรา

ในเรื่องร่างของชาติวงศ์ ครอบครัวมิได้เคยเป็นหน่วยที่ประกอบเป็นชาติวงศ์และก็มีอาจที่จะเป็นได้ เพราะเหตุที่มีกฎของชาติวงศ์อยู่ว่า สามมีและภรรยาจำเป็นจะต้องอยู่คนละชาติวงศ์ โดยทั่วไปชาติวงศ์ย่อมสังกัดอยู่กับชาติภราดร และชาติภราดรสังกัดอยู่กับชาติกุล แต่ในกรณีของครอบครัวครึ่งหนึ่งของครอบครัวสังกัดอยู่กับชาติวงศ์ของสามมี อีกครึ่งหนึ่งสังกัดอยู่กับชาติวงศ์ของภรรยา

ตามคำบรรยายของโกรท ชาติวงศ์ของชาวเอเธนส์ทุกชาติวงศ์ต่างก็มีชื่อซึ่งได้มาจากชื่อของบรรพบุรุษผู้มีชื่อเสียงก่อนสมัยของโสลอน และหลังจากนั้น ถ้าผู้ใดตายลงโดยมิได้ทำพิธีกรรมเป็นประเพณีว่า ชาวชาติวงศ์ จะได้รับมรดกของผู้ตายหากว่าผู้ใดถูกฆ่าตาย ในเบื้องต้นญาติสนิทของเขาถัดไปก็ชาวชาติวงศ์ของเขา ชั้นสุดท้ายก็คือชาวชาติภราดรของผู้ที่ถูกฆ่า มีสิทธิและหน้าที่ที่จะฟ้องร้องผู้ร้ายต่อศาล

เช่นเดียวกับเผ่าชนในทวีปอเมริกา ชาติภราดรคือชาติวงศ์มารดา ที่ได้แตกหน่อออกไปเป็นหลายชาติวงศ์และในขณะเดียวกัน ก็ได้รวมชาติวงศ์ทั้งหมดเข้าไว้ด้วยกัน ซึ่งล้วนแต่สืบเชื้อสายมาจากบรรพชนคนเดียวกัน ชาติภราดรยังมีสิทธิที่จะฟ้องร้องผู้กระทำฆาตกรรมชาวชาติภราดร ข้อนี้แสดงให้เห็นว่าในกาลก่อน ชาติภราดรมีหน้าที่กระทำการแก้แค้นแทนสมาชิกของตน ชาติภราดรมีหัวหน้า ซึ่งมีตำแหน่งเป็นทางการเรียกว่า Phratri Archos และมีสภาซึ่งทำหน้าที่เป็นทั้งศาลและองค์การปกครอง ในกาลต่อมาเมื่อเกิดขึ้นแล้ว แม้ว่ารัฐจะไม่สนใจใยดีต่อชาติวงศ์ แต่รัฐก็ยังคงปล่อยสาธารณกิจบางอย่างให้ชาติภราดรดำเนินการต่อไป

ชาติภราดรที่เป็นเครือญาติกัน จำนวนหนึ่งประกอบเป็นชาติกุลในแคว้นอัทติคะ (Attica) มีชาติกุลอยู่สี่ชาติกุล แต่ละชาติกุลมีชาติภราดรสังกัดอยู่สาม และแต่ละชาติภราดรมีชาติวงศ์สังกัดอยู่สามสิบ การแบ่งกลุ่มอย่างมีกำหนดกฎเกณฑ์แน่นอนเช่นนี้ แสดงให้เห็นว่า ได้มีการแทรกแซงเข้ามาตั้งข้อกำหนด อย่างไม่มีความสำคัญและมีแผนการต่อระเบียบชีวิต ที่ได้ดำเนินมาโดยลำพังตัวมันเอง

โดยที่ชนชาติกรีกได้รวมกันอยู่ในดินแดนที่ไม่สู้กว้างขวางนัก เหตุฉะนั้นความแตกต่างในเรื่องภาษาของชนชาติกรีกที่ต่างถิ่นกัน จึงไม่สะกดหูเหมือนกับความแตกต่างในเรื่องภาษาของเผ่าชนที่ครองท้องที่ป่าอันกว้างใหญ่ไพศาลในทวีปอเมริกา ถึงกระนั้นก็ดี เราก็จะพบว่าชาติกุลที่มารวมกันเป็นชุมชนใหญ่ขึ้นนั้น ก็มีแต่ชาติกุลที่ร่วมใช้ภาษาที่เหมือนกันในส่วนสำคัญ

ในมหากาพย์ของโฮเมอร์ เรามักจะได้พบเรื่องราวของชาติกุลกรีก ที่ได้มารวมกันเข้าเป็นชุมชนของชนชาติแล้ว ซึ่งภายในชุมชนนั้น ชาติวงศ์, ชาติภราดรและชาติกุลยังคงดำรงอยู่ โดยมีความเป็นอิสระอย่างเต็มที่ ชาติกุลกรีกที่ได้มารวมกันนั้น ได้ตั้งบ้านหลักแหล่งอยู่ในนครที่มีปราการแล้ว จำนวนประชากรได้เพิ่มพูนขึ้น พร้อมกับการเพิ่มขึ้นของปลุสสัตว์ พร้อมกับการประกอบกิจกรรมในท้องที่อันกว้างขวาง และการเบิกโรงของงานช่างฝีมือ พร้อมกันนั้นความแตกต่างกันอย่างมากมาในการครอบครองทรัพย์สินของเอกชนก็บังเกิดติดตามกันมา และก็ได้นำให้เกิดการก่อหวอดพวกผู้ตีขึ้นภายในระบบประชาธิปไตย อันมีมาแต่ปางบรรพ์ ชุมชนชนชาติต่าง ๆ ที่ประกอบขึ้นจากชาติกุลซึ่งมีอยู่หลายชุมชนนี้ ต่างก็ทำสงครามกันอยู่ไม่สร้าง เพื่อที่จะ

ช่วงชิงดินแดนที่อุดมสมบูรณ์มาเป็นของตน และรวมทั้งความ
ประสงค์ที่จะทำการปล้นสะดมเอาอย่างคืบ ๆ คืบ ๆ ด้วยการเอาเชลย
ศึกลงเป็นทาสนั้น มาถึงสมัยนี้ได้กลายเป็นสถาบันที่ยอมรับนับ
ถือกันแล้ว

ลักษณะสาระสำคัญของระบบการปกครองของชาติกุลและ
ชุมชนของชนชาติกรีกยุค ๆ เหล่านี้ มีดังต่อไปนี้

๑. อำนาจอันถาวรตกอยู่แก่สภา ซึ่งในชั้นเดิมประกอบ
ด้วยหัวหน้าของชาติวงศ์ต่าง ๆ แต่ต่อมาจำนวนสมาชิกของสภา
ออกจะมากมายเกินการ เนื่องจากได้มีการคัดเลือกแต่งตั้งสมาชิก
กันขึ้น ซึ่งเป็นการเปิดช่องให้พวกอดผู้ดีได้ขยายตัวและมีกำลัง
ขึ้น ไดโอนิซิอุส (Dionysius of Haricanasses เป็นนักประ
วัติศาสตร์ผู้เขียนเรื่อง Roman Antiquities เป็นคนเชื้อสาย
กรีก อยู่ในศตวรรษที่หนึ่งก่อนคริสตกักราช) ได้กล่าวถึงสภา
ของสมัย Heroic Age ว่าล้วนเต็มไปด้วยพวกที่มีชื่อเสียงเด่น ๆ
(Kralistoi) ทั้งนี้ ในการวินิจฉัยปัญหาสำคัญทั้งปวง มติของ
สภาเป็นมติเด็ดขาด ในเวลาต่อมาเมื่อได้บังเกิดมีรัฐชนแล้ว สภา
ดังกล่าวนี้ก็ได้แปลงรูปไปเป็นสภาเซนเนท

๒. สภาประชาชน (ในนครเอเธนส์ สถานที่ ๆ ประชาชนมาประชุมกันคือที่ตลาดซึ่งเรียกว่า Agora) เราได้ทราบมาแล้วว่าในบรรดาเผ่าชนเอียโรควานั้น เมื่อมีการประชุมสภาของพวกหัวหน้าชาติวงศ์หรือสภามนตรี ประชาชนทั้งชายหญิงก็จะพากันไปยืนล้อมรอบที่ประชุม และเข้าร่วมในการประชุมอย่างมีระเบียบ ในการอภิปรายปัญหาต่าง ๆ และได้มีส่วนในการผลักดันความวินิจฉัยของสภาและประชุมชนที่ได้ไปยืนล้อมฟังการประชุมของสภามนตรีนี้แหละ ต่อมาก็ได้คลี่คลายกลายเป็นสภาประชาชนขึ้นมา และในกรณีของพวกเยอรมันโบราณก็เป็นมาอย่างเดียวกัน สภามนตรีเป็นผู้เปิดประชุมสภาประชาชน ในเมื่อมีปัญหาสำคัญ ๆ ที่จะต้องวินิจฉัย ทุกคนมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็น การวินิจฉัยว่าจะเอาอย่างไรนั้น ใช้วิธียกมือหรือด้วยการเปล่งเสียง การวินิจฉัยของที่พระราชราษฎรเป็นการวินิจฉัยสูงสุดเด็ดขาด ดังที่ได้มีกล่าวไว้ในที่หนึ่งว่า “เมื่อมีเรื่องอภิปรายกัน ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องการความร่วมมือของประชาชนในการบริหารตามมติแล้ว โยเมอร์ไม่เคยแสดงไว้เลยว่า ประชาชนอาจจะถูกบังคับโดยประการหนึ่งประการใด ให้จำต้องปฏิบัติในสิ่งที่เป็นการขัดขืนฝืนเจตจำนงของเขา” ในกาลสมัยนี้ ซึ่งเป็นการ

สมัยที่พวกผู้ชายที่บรรลุนิติภาวะใหญ่ทุกคนจะต้องเป็นนักรบนั้นยังไม่มีอำนาจขององค์การปกครองที่แยกตนเองออกไปจากประชาชน ซึ่งจะเป็นเหตุให้มีการขัดแย้งกันได้ ประชาธิปไตยบุพพกาล (Primitive democracy) ยังคงอยู่ในสภาพที่เปล่งปลั่งเต็มที่

๓. ผู้บัญชาการทหาร (Basileus) เกี่ยวกับเรื่องการสืบตำแหน่ง โดยทายาทนั้นเราได้ทราบกันมาแล้ว เมื่อศึกษาเรื่องของเผ่าชนเอียโรควาและเผ่าชนอินเทียนอื่น ๆ กล่าวได้ว่าตำแหน่งต่าง ๆ ซึ่งส่วนมากได้มีการเลือกตั้งกันขึ้นภายในชาติวงศ์ ตำแหน่งเหล่านั้นก็สืบต่อกัน โดยทางตระกูลภายในชาติวงศ์นั้น เมื่อตำแหน่งใดว่างลงผู้ที่เข้าสวมตำแหน่งแทนก็มักจะเป็นญาติที่ร่วมชาติวงศ์ คือพี่น้องชายหรือบุตรชายของน้องสาว เว้นเสียแต่จะมีเหตุผลสมควรที่จะตัดบุคคลนั้นออกไปจากการสืบตำแหน่งในประเทศกรีกซึ่งนับถือสิทธิทางบิดา ตำแหน่งผู้บัญชาการทหารหรือบาซิลอสยูอมาจะได้แก่บุตรชาย ณ ที่นี้ เราจะสังเกตเห็นการเริ่มต้นขั้นแรกของครอบครัวอภิชน อันเป็นครอบครัวพิเศษภายในชาติวงศ์ที่ปรากฏในหมู่ชนเอียโรควาและกรีกและเฉพาะในชนชาติกรีกนั้น ยังเป็นการเริ่มต้นขั้นแรกของการสืบตำแหน่งหัวหน้าของชาติวงศ์หรือกษัตริย์ โดยทางทายาทที่จะมีมาในอนาคต

ด้วย เป็นที่เข้าใจได้ว่า ในหมู่พวกกรีกนั้นผู้บัญชาการทหาร เป็นผู้ที่ได้รับเลือกจากประชาชน หรืออย่างน้อยก็จะต้องได้ รับการรับรองจากองค์การของประชาชน เช่นสภามนตรีหรือสภา ประชาชน เช่นเดียวกับกรณีของกษัตริย์โรมันหรือที่โรมันเรียกว่าเร็กซ์ (Rex)

ในมหากาพย์อีเลียดอะกาเมมนอน [มีตำแหน่งเป็นบาสีเล อุสแห่งอาโกส (Argos) เป็นจอมทัพของพวกกรีก ในการทำ สงครามกับกรุงทรอย] มิได้แสดงตนว่าเป็นกษัตริย์ผู้เถลิงอำนาจ สูงสุดของชนชาติกรีก แต่แสดงตนว่า เป็นผู้บัญชาการสูงสุดของ กองทัพสหพันธ์ ที่มาตั้งอยู่เบื้องหน้านครที่ถูกล้อม ครั้นเมื่อเกิดการแตกร้าวกันขึ้นในหมู่ชนกรีก, โอติสเซอุส (Odysseus แม่ทัพ คนหนึ่งในกองทัพกรีกที่ยกไปตีกรุงทรอย) จึงได้ชี้ไว้ว่า “การ ปกครองโดยคนมากคนนั้นไม่ใช่ของดีเราจงให้คนๆเดียวปกครอง เถิด” เกี่ยวกับถ้อยคำของโอติสเซอุสนี้ ท่านเมธีทางวิทยา ศาสตร์สังคมท่านหนึ่ง ได้วิจารณ์ไว้ว่า ที่โอติสเซอุสพูดนั้นมิใช่ ว่าโอติสเซอุส กำลังบรรยายถึงเรื่องรูปแบบของการปกครอง อัน ที่จริงนั้นโอติสเซอุสเรียกร้องให้เชื่อฟังคำสั่งกับบัญชาของผู้บัญชา การสูงสุดของกองทัพซึ่งกำลังบัญชาการรบอยู่ในสนามรบเพราะ

ว่าพวกกรีกก็ไปตั้งล้อมกรุงทรอยตามเรื่องของโฮเมอร์นั้นเป็นแต่พวกกรีกที่อยู่ในกองทัพ ส่วนการดำเนินการบ้านเมืองต่าง ๆ ณ ที่ประชุมของประชาชนนั้น ย่อมนับได้ว่าเป็นประชาธิปไตยอย่างเพียงพอแล้ว เมื่อกล่าวถึงการปูนบำเหน็จรางวัลทะเลแล้วทหารคือการแบ่งส่วนทรัพย์สิน ที่ยึดได้มาจากสงครามนั้น อะคิลเลส (แม่ทัพตัวยิ่งใหญ่ในกองทัพกรีก) แทนที่จะมอบการปูนบำเหน็จให้อยู่ในความวินิจฉัยของอะกาเมมนอนหรือบาซิลีสคนอื่น ๆ เขากลับมอบให้อยู่ในความวินิจฉัยของประชาชนกรีก

นอกจากการหน้าที่ในทางทหารแล้ว บาซิลีสยังมีการหน้าที่ในทางศาสนกิจ และในทางตุลาการอีกด้วย สำหรับการหน้าที่สองประการหลังนั้น ไม่ได้ระบุไว้แน่ชัด แต่การหน้าที่อันแรกคือการหน้าที่ทางทหารนั้น บาซิลีสปฏิบัติในฐานะของหัวหน้าผู้แทนชาติกุดหรือสมาพันธ์ของชาติกุด ส่วนการหน้าที่ทางการปกครอง หรือทางพลเรือนนั้น ไม่มีระบุไว้ว่าบาซิลีสมีส่วนเกี่ยวข้องต้องปฏิบัติอย่างไร แต่น่าจะเป็นได้ว่า บาซิลีสเป็นสมาชิกคนหนึ่งของสภามนตรีโดยตำแหน่ง

เราจึงเห็นได้ว่า ระเบียบการปกครองของชนชาติกรีกในสมัย Heroic Age นั้น ระบบชาติวงศ์อันเก่าแก่ยังคงดำรงอยู่

อย่างกระปรี้กระเปร่า แต่ในขณะที่เดียวกัน เราก็ได้เห็นการเริ่มต้นความเสื่อมของระบบนั้นด้วย สิทธิทางบิดาภคิตี และสิทธิของบุตรที่จะได้รับสืบทอดทรัพย์สินของบิดาภคิตี ซึ่งผลของมัน เป็นการส่งเสริมให้มีการสะสมทรัพย์สินขึ้นในครอบครัว และส่งเสริมให้ครอบครัวมีอำนาจขึ้น อันจะเป็นการบั่นทอนอำนาจของชาติวงศ์ลงไป การทำให้เกิดความแตกต่างในเรื่องการครอบครองทรัพย์สินนี้ ได้ก่อความกระทบกระเทือนสังคมในประการที่ว่า เป็นการเบียดทางให้แก่ลัทธิที่พวกกษัตริย์และขุนนาง สืบต่อตำแหน่งกันโดยทางตระกูล ซึ่งจะยกงามขึ้นในกาลต่อไป การเอาคนลงเป็นทาสนั้น ในขั้นต้นก็จำกัดวงอยู่แต่ในบรรดาพวกเชลยศึก แต่การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวแล้ว ก็ได้เบียดทางให้แก่การเอาพวกเดียวกันในชาติกุลของตนเอง หรือแม้แต่ในชาติวงศ์ของตนเองลงเป็นทาส การทำสงครามระหว่างชาติกุลแต่ดั้งเดิม ซึ่งไม่มีความประสงค์ในทางทรมานสฤตนั้น ได้ถูกนำมาใช้ในความประสงค์อันทรมานสฤตนั้น คือการนำสงครามนั้นมาใช้อย่างมีระเบียบ ในการเที่ยวตีปล้นทั้งทางบกและทางทะเล เพื่อความประสงค์ที่จะเข้ายึดเอาปสุสัตว์ ทาสและทรัพย์สินสมบัติของผู้อื่น มาเป็นเครื่องยังชีพของพวกตนเท่านั้น

กล่าวสั้น ๆ ก็คือ ในสมัยที่ระบบชาติวงศ์กำลังย่างเข้าสู่
 ความเสื่อมนั้น ผู้คนได้พากันสรรเสริญบูชาโภคทรัพย์ที่จะนำมา
 ใช้ บำรุงความสุขสำราญทางกาย ว่าเป็นสมบัติอันมีค่าล้ำเลิศ
 และสถาบันของชาติวงศ์แต่ดั้งเดิม ก็ได้ถูกบิดผันผิดจากเดิมไป
 เพื่อที่จะรับรองว่า การตีชิงปล้นสมบัติของผู้อื่นให้เป็นสิ่งที่ถูก
 ต้องขึ้นมา

ถึงกระนั้นก็ดี ยังมีสิ่งๆ หนึ่งที่ยังขาดอยู่ สิ่งที่ขาดอยู่นั้นคือ
 สถาบันที่จะมาทำหน้าที่คุ้มครองทรัพย์สินใหม่ ๆ ที่มาตกอยู่ใน
 ความครอบครองเป็นส่วนตัวของเอกชน ซึ่งเป็นการขัดแย้งกับ
 ประเพณีสหัสชีพของระบบชาติวงศ์, สถาบันที่จะรับรอง ให้มีการ
 เคารพทรัพย์สินส่วนตัวอย่างหนักแน่น และสถาบันที่จะประกาศ
 ว่า ความเคารพในเรื่องนี้ เป็นความประสงค์อันเลอเลิศของสัง
 คมมนุษย์ นอกไปจากนี้ สถาบันที่ยังขาดอยู่นั้น ยังชอบที่จะจัด
 การให้รูปแบบใหม่ ๆ ที่เอกชนจะพึงได้มาซึ่งทรัพย์สินอันกำลัง
 ค่อย ๆ ขยายตัวออกไป และกำลังเร่งการเพิ่มพูนของทรัพย์สิน
 อยู่อย่างสม่ำเสมอ นั้น ได้รับการประทับตราว่า การอันนี้ได้รับความ
 เห็นชอบจากมหาชนแล้ว สถาบันที่ยังขาดอยู่นั้นนอกจากว่า
 ชอบที่จะดำรงไว้ซึ่งการแบ่งมนุษย์ในสังคมออกเป็นชั้นวรรณะที่

เพ็ญอุบัตินให้ย่นยงคงอยู่ชั่วนิรันดรแล้วสถาบันนั้นยังชอบที่จะพิทักษ์รักษาสิทธิของกลุ่มชนผู้มั่งคั่งในอันที่จะข่มขี่เบียดเบียนและทำการปกครองมวลชนหมิ่นผู้ไร้ทรัพย์สิน ให้ดำรงอยู่ชั่วนิรันดร

และในที่สุดสถาบันที่ยังขาดอยู่นี้ก็ได้รับการประดิษฐ์คิดขึ้นมา สถาบันนี้ซึ่งมีนามว่า รัฐ

การก่อกำเนิดรัฐเอเชนส์

พฤติกรรมอันแรกที่แสดงให้เห็นว่ารัฐ ได้ค่อย ๆ คลี่คลายมาอย่างไร, องค์กรบางองค์กรของระบบชาติวงศ์ ได้เปลี่ยนแปลงไป มีองค์กรใหม่ ๆ มาแทนที่องค์กรเก่าอย่างไร และในที่สุดอำนาจบังคับบัญชาอันแท้จริงของรัฐบาลก็เข้ามาแย่งหน้าที่ขององค์กรชาติวงศ์ไปเสียทั้งหมด บรรดานักรบที่มาจากประชาชนแท้ ๆ ซึ่งเคยจับอาวุธเพื่อทำการป้องกันตนจากศัตรูในนามแห่งชาติวงศ์, ชาติภราทร และชาติกุลมาแต่กาลก่อนนั้น มาถึงบัดนี้ ก็ไม่มีประชาชนที่ถืออาวุธทำหน้าที่เป็นนักรบเข้าป้องกันชาติวงศ์ด้วยความสมัครใจของเขาเองเสียแล้ว แทนที่ประชาชนนักรบได้มีสิ่งที่เรียกว่า “อำนาจสาธารณะ” (Public Power) ที่ถืออาวุธได้แก่กองทหารและตำรวจและกำลังอำนาจอื่น ๆ ซึ่งคอยรับใช้ผู้ทรงอำนาจในรัฐ และผู้ทรงอำนาจก็อาจใช้หน่วยกำลังเหล่านี้เล่นงานประชาชนได้ พฤติการณ์และการเปลี่ยนแปลง

ช่าง ๆ คงกล่าวข้างต้นนี้ เราจะได้แลเห็นอย่างประจักษ์แจ้งเมื่อ เราได้ศึกษาเรื่องราวของเอเธนส์สมัยโบราณ

ในสมัยที่เรียกว่า Heroic Age นั้น ชชาติกุลทั้งสี่ของ ชาวเอเธนส์ยังคงตั้งหลักแหล่งอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ของแคว้นอัทติคะ (Attica) ชชาติภราดรทั้งสิบสอง ที่แบ่งแยกออกมาจาก ชชาติกุลทั้งสี่นั้น ก็ดูเหมือนว่าจะตั้งแยกย้ายกันอยู่ตามหัวเมืองสิบสองหัวเมืองในสมัยเคcrop (Cecrops ตามตำนานกล่าวว่า เคcrop เป็นผู้สร้างเมืองสิบสองเมืองแรกขึ้นในแคว้นอัทติคะ และเป็นคนแรกที่ได้บัญญัติกฎหมายของแคว้นนั้น) ตามระเบียบการปกครองในสมัย Heroic Age นั้น มีที่ประชุมราษฎรหนึ่ง มีสภามন্ত্রীของราษฎรหนึ่ง และมีประมุขซึ่งเรียกว่า บาซิลลูสหนึ่ง เท่าที่จะทราบได้จากประวัติศาสตร์ที่ได้มีการจดบันทึกลงไว้ เราได้พบว่า ในสมัยนั้นได้มีการแบ่งปันที่ดินกันแล้ว และที่ดินก็ได้แปรรูปไปเป็นทรัพย์สินส่วนตัวบุคคลแล้ว และในเวลาเดียวกันนั้น การผลิตสิ่งของในรูปที่เป็นสินค้า (Commodity) ก็กำลังคลี่คลายออกไปมากพอดู และการค้าขายก็ได้คลี่คลายออกไปอย่างได้ส่วนสัดกันในตอนจะสิ้นยุคอารยชนตอนปลาย ในเวลานั้นนอกจากการปลูกพืชจำพวกธัญญาหาร ยังมี

การทำเหล้าองุ่นและน้ำมันอีกด้วย การค้าขายในแถบทะเลเอีเจียน ได้หลุดจากมือของชาวโพนีเซียน ไปสู่มือของชาวเอเธนส์ทวีขึ้น เป็นลำดับ จากผลของการซื้อขายที่ดิน และการแบ่งงานระหว่าง งานกสิกรรมและงานช่างฝีมือซึ่งดำเนินเรื่อยไป จากผลของการค้าและการเดินเรือ ในไม่ช้าสมาชิกของชาติวิงศ์, ชาติภราดร และชาติกุกก็อยู่คละปะปนกันไป ท้องถิ่นที่กำหนดเป็นเขตของ ชาติภราดรและชาติกุก ก็ต้อนรับผู้มาตั้งหลักแหล่งใหม่ ๆ ซึ่งแม้ว่าจะจะเป็นเพื่อนร่วมแคว้นแคว้น หรือถิ่นประเทศเดียวกันก็ตาม แต่ก็มีได้สังกัดอยู่ในชาติภราดรหรือชาติกุก ที่ตนเข้ามาตั้งหลักแหล่งอยู่ คนเหล่านั้นก็เลยกลายเป็นคนแปลกถิ่นในท้องถิ่นที่ตนเองได้ยึดถือเอาเป็นบ้านของตน เพราะว่าในยามปรกติ ชาติภราดรและชาติกุกทุกท้องถิ่นต่างก็ดำเนินการปกครองภายในเขตแขวงของตนไปโดยมิต้องปรึกษาหารือสภามนตรีของราชฎหรือผู้ดำรงตำแหน่งบาซิลเลอตุสในกรุงเอเธนส์แต่อย่างใด แต่ผู้คนที่เข้ามาอยู่อาศัยในเขตแขวงของชาติภราดรหรือชาติกุกนั้น ในฐานะที่มีได้เป็นสมาชิกของชาติภราดรหรือชาติกุกที่ตนเข้าไปอยู่ร่วมด้วย ก็ย่อมจะไม่มีส่วนมีเสียงในการปกครองที่เป็นการภายในของชุมชนเหล่านั้นแต่อย่างใด

ด้วยเหตุที่มีการเปลี่ยนแปลงอันก่อให้เกิดความสับสนตั้ง
 กล่าวนี้ องค์กรของระบบชาติวงศ์ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ตามปรกติ
 นั้น จึงได้กลายเป็นสิ่งรบกวนขัดขวางวิถีทางปกครองของส่วนรวม
 จนถึงจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงกันขึ้นในสมัย Heroic Age
 นั้นเอง การตราระเบียบการปกครองอันใหม่ขึ้นใช้นั้น เข้าใจกัน
 ว่าเป็นงานของกษัตริย์ธีซิวส (Theseus) การเปลี่ยนแปลงระ
 เบียบการปกครองที่เป็นข้อสำคัญก็คือ ได้มีการสถาปนาสถาบัน
 ที่เป็นหน่วยปกครองศูนย์กลางขึ้นที่เอเธนส์ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ
 กิจการบางอย่างซึ่งแต่เดิมมา ชาติกุตต่าง ๆ ย่อมบริหารกิจการ
 เหล่านั้นไปได้โดยอิสระนั้น แต่กิจการเหล่านั้น ได้ถูกระบุประ
 กาศว่า เป็นกิจการของส่วนรวมและจะต้องเข้าสู่การบริหารของ
 สภากลาง ณ กรุงเอเธนส์ ด้วยเหตุนี้ จึงนับว่า ชาวเอเธนส์ได้
 ก้าวหน้าต่อไปอีกก้าวหนึ่ง ถัดจากขั้นของพวกชนพื้นเมืองใน
 อเมริกา แต่่นั้นมา การรวมชาติกุตต่าง ๆ เข้าเป็นชนชาติกลุ่ม
 เดียวกัน ก็เข้ามาแทนที่การรวมกันในรูปร่าง ๆ และอย่างหลวม ๆ
 ที่ชาติกุตซึ่งเกี่ยวคองกันได้ปฏิบัติกันอยู่ การรวมชาติกุตต่าง ๆ
 เข้าเป็นชนชาติอันหนึ่งอันเดียวกันนี้ ได้ก่อให้เกิดการบัญญัติกฎ
 หมายที่ใช้บังคับแต่ประชาชนทั่ว ๆ ไป และกฎหมายนั้นก็มิอำนาจ

เหนือประเพณีที่ใช้ต่างกฎหมายของชาติกุลและชาติวงศ์อันเป็นที่รู้จักกันมาเป็นเวลาช้านาน กฎหมายดังกล่าวนี้ได้มอบสิทธิบางประการให้แก่พลเมืองของเอเธนส์ และอำนวยความสะดวกทางกฎหมายให้แก่พลเมืองซึ่งแม้ว่าอยู่ในเขตแขวงซึ่งมิใช่ชาติกุลของตน อย่างไรก็ตามก็ดีการตรากฎหมายเช่นนี้ก็เท่ากับเป็นการดำเนินการขั้นแรก ในอันจะโค่นระบบชาติวงศ์นั่นเอง เพราะว่าในกาลต่อมาก็ได้มีการรับรองพลเมือง ซึ่งเป็นชนต่างชาติต่างภาษากันกับบรรดาชาติกุลทั้งหมดในแคว้นอัครติคะ และเป็นชนที่อยู่นอกขอบเขตของชาติวงศ์ชาวเอเธนส์อย่างสิ้นเชิง

สถาบันอันที่สองเข้าใจกันว่าเป็นงานของธีซิออสเช่นเดียวกัน ได้แก่การแบ่งชนชาติทั้งหมดออกเป็นชนชั้นสามชั้น โดยไม่เลือกว่าจะสังกัดในชาติวงศ์ ชาติภราดร และชาติกุลใด ชนชั้นที่หนึ่งได้แก่พวก Eupatride (ยูพาไทรด์) หรือพวกผู้ที่มีตระกูลอีกสองชั้นได้แก่พวก Geomoroi (จีโอมอรอย) หรือพวกทำไร่ไถนากับพวก Demiurgi (ดีเมียจ) หรือพวกช่าง เมื่อได้แบ่งชนออกเป็นสามชั้นแล้ว ก็ได้กำหนดให้พวกชนชั้นผู้ที่มีตระกูลได้สิทธิพิเศษในการเข้ารับตำแหน่งปกครองบ้านเมือง จริงอยู่นอกจากสงวนตำแหน่งการปกครองบ้านเมืองไว้ให้เป็นเอกสิทธิ

ของพวกผู้ดีโดยเฉพาะแล้ว การแบ่งชนชั้นดังกล่าวนี้ไม่ก่อผล
 อันใดขึ้นอีก เพราะเหตุว่ามันมิได้กำหนดความแตกต่างอย่างอื่น
 ในทางกฎหมายแก่ชนชั้นทั้งสามนั้น ถึงกระนั้นก็ดี การแบ่งชน
 ชั้นนั้นก็มีความสำคัญอยู่ เพราะเหตุว่ามันได้เผยให้เห็นกลุ่ม
 ของสังคมกลุ่มใหม่ที่ได้คลี่คลายออกไปอย่างเงิบๆ มันแสดง
 ให้เห็นว่าการครองตำแหน่งในชาติวงศ์ ที่ถือกันเป็นประเพณี
 ว่า ฟิงได้แก่ครอบครัวใดครอบครัวหนึ่งนั้น ได้คลี่คลายไปสู่
 ความเป็นเอกสิทธิอันแน่นอนของครอบครัวเหล่านั้น ซึ่งได้กลาย
 เป็นผู้มีอำนาจขึ้นมา โดยอาศัยความมั่งคั่งของเขา แหละพวก
 เขาเหล่านั้น ก็ได้รวมกับภายนอกวงของชาติวงศ์เข้าเป็นชนชั้น
 เดียวกัน ซึ่งมีเอกสิทธิเหนือชนชั้นอื่น ๆ และรัฐซึ่งเพิ่งจะพิงตัว
 ขึ้นมาก็เข้ารับรองการช่วงชิงเอาเอกสิทธินี้มาเป็นของผู้ดีมี
 ตระกูลโดยเฉพาะ มันยังแสดงต่อไปว่า การแบ่งงานระหว่างพวก
 ชาวไร่ชาวนาและพวกช่างนั้น ได้บรรลุถึงขีดขั้นแข็งแรงพอที่จะ
 เข้าประลองกับความยิ่งใหญ่ของการแบ่งสังคมรูปดั้งเดิมของชาติ
 กุลและชาติวงศ์ และในที่สุดมันก็ได้ประกาศความเป็นปฏิบัติ
 อันไม่อาจจะทำความปรองดองกันได้ระหว่างสังคมชาติวงศ์และ
 รัฐ ความพยายามขั้นต้นในอันจะสถาปนารัฐขึ้นนั้น ได้เริ่มด้วย

การก่อความแตกแยกขึ้นในชาติวงศ์ โดยการแบ่งสมาชิกของชาติวงศ์ออกเป็นชนชั้นที่มีเอกสิทธิ์ และชนชั้นที่ต่ำต้อยน้อยหน้า และยังได้แบ่งชนชั้นที่ต่ำต้อยออกเป็นชนชั้นสองประเภทที่ประกอบอาชีพต่างกัน การแบ่งเช่นนี้ได้ทำให้ทั้งสองฝ่ายตั้งตนเป็นอริกัน

ประวัติศาสตร์การเมืองของเอเธนส์ในเวลาต่อมาจนกระทั่งถึงสมัยของโสลอนนั้น เราไม่อาจค้นหาเรื่องราวที่ครบถ้วนสมบูรณ์ได้ ตำแหน่งบาสิลิวส (basileus) ก็เลิกใช้กันแล้ว ตำแหน่งอาคอน (archon) ซึ่งเลือกตั้งจากบุคคลในพวกผู้ดีหรือพวกอภิชน (aristocracy) นั้น ได้กลายเป็นตำแหน่งประมุขของรัฐ การปกครองโดยพวกอภิชนได้ทวีขึ้นเรื่อยๆ จนถึงสมัยประมาณ ๖๐๐ ปีก่อนคริสตกาล ประชาชนจึงรู้สึกว่าการปกครองรูปนั้นเป็นสิ่งที่สิ้นไม่ลง วิธีการอันสำคัญที่พวกอภิชนได้นำออกใช้ เพื่อสกัดกั้นการใช้เสรีภาพของประชาชนก็คือเงิน และการให้กู้ยืมเงิน โดยเรียกดอกเบี้ยอย่างชุกเหลือค พวกอภิชนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเมืองหรือรอบ ๆ เมืองเอเธนส์ ซึ่งการค้าขายทางทะเลและการตีปล้นทางทะเลเป็นครั้งคราว ได้สร้างความมั่งคั่งให้แก่คนพวกนั้นและได้ทำให้เงินทองหลังไหลไปรวม

อยู่ในมือของคนพวกนั้น ระบบการใช้เงินที่ได้คลี่คลายออกไป
 นั้น ได้ทิ้งทะเลงเข้าไปในประเพณีชีวิตของชาวชนบท ซึ่งตั้ง
 อยู่บนฐานเศรษฐกิจตามธรรมชาติ ราวกับกรดอนมีพิษ ที่สาด
 เข้าไปในชีวิตของชาวชนบทเหล่านั้น สังคมชาติวงศ์นั้นย่อมไป
 กันไม่ได้อย่างเด็ดขาดกับระบบการใช้เงิน ความล่มจมของพวก
 ชวนาที่มีที่ดินทำมาหากินผืนย่อม ๆ ได้บังเกิดขึ้นในเวลาเดียว
 กันกับที่ความผูกพันดั้งเดิมของชาติวงศ์ ซึ่งปกป้องรักษาชีวิต
 ของพวกเขาได้หย่อนคลายลง ในสมัยนั้นชาวเอเธนส์ก็ได้คิด
 ประดิษฐ์เรื่องการจำนองที่ดิน และการรับจำนองที่ดินขึ้นมาใช้
 กันแล้ว พวกเจ้าหนี้และพวกเจ้าเงินที่รับจำนองที่ดิน ก็หาได้
 เคารพต่อชาติวงศ์หรือชาติภราดรไม่ว่า สังคมชาติวงศ์ดั้งเดิมหาได้
 เคยรู้จักเงินตราสินเชื่อ และการเป็นลูกหนี้ในเรื่องเงินทองกัน
 แต่ประการใดไม่

ด้วยเหตุอันเดียวกันนี้การปกครองของพวกอภิชน โดยอาศัยอำนาจเงินซึ่งได้ขยายตัวออกไปเป็นลำดับ ก็ได้ก่อให้เกิดกฎ
 หมายใหม่ขึ้น ซึ่งให้ความคุ้มครองพวกเจ้าหนี้และอนุภูมิภาคการชู้ตริค
 ที่พวกเจ้าของเงินได้ปฏิบัติต่อชาวไร่ชาวนาผู้ยากจน ดังนั้น ตาม
 ท้องที่ชนบทของแคว้นอิตาลีก็จะเต็มไปด้วยหลักที่ปิดประกาศ

บรรยายเรื่องราวแจ้งไว้ว่า ที่ดินผืนที่ได้บอกหลักไว้ นั้นได้จำหน่าย
 ไปแล้วแก่คนนั้นคนนั้นเป็นจำนวนเงินเท่านั้นเท่านั้น ผืนดินที่มีได้
 มีหลักประกาศปิดป้ายไว้แล้ว ส่วนใหญ่ได้มีการขายขาดตกไปเป็น
 ทรัพย์สินสมบัติของพวกผู้คิดที่เป็นเจ้าหนี้ ชาวนาเหล่านั้นเสร็จสิ้นไป
 แล้ว เนื่องด้วยระยะเวลาที่กำหนดไว้ว่า ให้ได้ถอนการจำหน่าย
 ได้สิ้นสุดลงแล้ว หรือเนื่องด้วยลูกหนี้ไม่สามารถชำระดอกเบี้ยที่
 มีอัตราขูดเลือดได้ตามกำหนดเวลา เมื่อที่ดินได้หลุดลอยไปจาก
 กรรมสิทธิ์ของตนแล้ว พวกชาวไร่ชาวนา ก็จะพากันต้ออกคิใจ
 หากว่าเจ้าเงินตราได้ที่ดินของเขาไปจะเพียงแต่อนุญาตให้เขาได้
 อาศัยอยู่บนผืนที่ดินนั้นต่อไป ในฐานะผู้เช่าและเขาก็ยินยอมที่จะ
 ยิงชีพอยู่ด้วยอาศัยเพียงเศษหนึ่งส่วนหกของผลที่ได้จากแรงงาน
 ทั้งหมดของเขา และยกเศษห้าส่วนหกของผลที่ได้จากแรงงาน
 ของเขา ทูนหัวให้เป็นค่าเช่าที่ดิน ซึ่งเมื่อเร็ว ๆ นี้เองมันยัง
 เป็นของเขาอยู่ แต่เดี๋ยวนี้มันได้กลายเป็นของเจ้านายคนใหม่ของ
 เขาไปเสียแล้ว เรื่องมันยิ่งหนักไปกว่านี้อีกก็คือ หากว่าจำนวน
 เงินที่ได้จากการขายผลิตผลทั้งหมดไม่เพียงพอแก่การชำระหนี้ค่า
 เช่า หรือหากว่าลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ตามสัญญา ลูกหนี้ก็จะต้องขาย
 ลูกตัวของตนไปเป็นทาสในต่างประเทศ เพื่อปฏิบัติตามข้อเรียก

ร้องของเจ้าหน้ การที่พ่อเอาลูกออกขายเป็นทาสหน้ ก็คือผลอันแรกที่ได้จากการที่รับนับถือสิทธิทางบิดาและจากแบบการสมรสที่เรียกว่า ผัวเดียวเมียเดียว! และหากว่าท่านผู้ดีนักสุขเลียดมนุษย์ยังคงไม่พอใจอยู่อีก เพราะการชำระหนี้ยังไม่หมดสิ้น เขาก็อาจเรียกร้องให้นำตัวลูกหน้ตนเองออกขายเป็นทาสได้อีก พฤติการณ์ดังกล่าวหน้แหละ คือพฤติการณ์ที่บังเกิดขึ้นในยามรุ่งอรุณอันรุ่งรมแห่งอารยธรรมของชาวเอเธนส์

แต่เดี๋ยวกมา เมื่อสภาพชีวิตของผู้คนยังคงกลมกลืนกับระบบของชาติวงศ์อยู่นั้น การเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงเช่นนี้ ย่อมเป็นสิ่งเหลือวิสัยที่จะเกิดขึ้นได้ แต่ในกาลสมัยที่กำลังกล่าวถึงนี้ มันได้บังเกิดขึ้นแล้ว ไม่มีใครรู้ว่า มันเป็นไปได้อย่างไร เราจะย้อนกลับไปพิจารณาดูเรื่องราวของพวกเอียโรควาสักครู่หนึ่ง สำหรับสถานการณ์เช่นที่ได้บังเกิดแก่ประชาชนเอเธนส์ในยามรุ่งอรุณแห่งอารยธรรม อันเป็นสภาพการณ์ที่ประชาชนเอเธนส์มิได้ก่อมันขึ้นเลย และก็แน่นอนว่า มันเป็นเรื่องที่ขัดขึ้นฝืนเจตจำนงของประชาชนหน้ ในบรรดาเผ่าชนเอียโรควา ที่ยังมีความป่าเถื่อนล้าหลังอยู่นั้น เขาจะต้องรู้สึกที่เดียวว่า มันเป็นภาวะที่พวกเขาเหลือที่จะนึกคิดไปได้ว่า มันเกิดมีขึ้นได้อย่างไร ในหมู่ชน

ที่ปราศจากอารยธรรมเหล่านั้น ไม่ว่าจะเวลาจะผ่านไปกี่ปีแล้วก็ตาม
 รูปการผลิตสิ่งของต่างๆ ของพวกเขา ก็คงเป็นอยู่อย่างเดิม ไม่
 มีการเปลี่ยนแปลงและก็ไม่มีทางจะก่อให้เกิดสภาพเช่นที่ได้เกิด
 แก่ชนชาติกรีกขึ้นแล้ว คือไม่มีสภาพที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน ระ
 หว่างคนมั่งมีและคนยากจน และระหว่างผู้ซื้ดกับผู้ถูกซื้ด
 พวกเขาเอ๋ยโรควานั้น ยังอยู่ห่างไกลต่อการที่จะควบคุมพลังของ
 ธรรมชาติไว้ในอำนาจได้ ถึงกระนั้นก็ดี ภายในขอบเขตธรรม
 ชาติได้กำหนดให้ชาวเอ๋ยโรควาก็เป็นนายเหนือการผลิตตามประสา
 ของเขา นอกจากการเก็บเกี่ยวที่ได้ผลน้อยภายในไร่ย่อมๆ ของ
 เขาในบางฤดู และการอัครคัตปลาที่เขาเคยจับได้ในทะเลสาบและ
 แม่น้ำ รวมทั้งสัตว์ในป่าแล้ว คนพวกนี้ย่อมตระหนกอยู่เสมอ
 ว่า ผลอันจะพึงบังเกิดจากการแสวงหาวัตถุปัจจัยในการครองชีพ
 นี้ จะเป็นอย่างไร และผลของมันก็จะเกี่ยวข้องอยู่แต่ในเรื่องอา
 หารที่จะหามาใส่ปากใส่ท้องเท่านั้น คือว่าอาหารจะขาดแคลน
 หรือสมบูรณ์เท่านั้น แต่มันย่อมจะไม่ลุกลามไปจนถึงกับจะก่อให้เกิด
 เกิดความโกลาหลอลหม่านทางสังคมอันที่ได้คาดคิดกันไว้ก่อน
 เป็นอันขาด และมันย่อมจะไม่ลุกลามไปจนถึงกับจะก่อความแตก
 สลายขึ้นแก่พันธะทางชาติวงศ์ หรือก่อให้เกิดการแตกแยกขึ้นใน

บรรดาสมาชิกของชาติวงศ์และชาติกุล จนกลายเป็นชนชั้นที่เป็น
 ปฏิบัติต่อกันและต้องรบบรรบับเกี่ยวกันต่อไป ผลเหล่านี้ย่อมไม่
 อาจจะมีขึ้นได้เลย ในบรรดาเผ่าชนที่ฝ่าเถื่อนล้างหลังเหล่านั้น
 จริงที่เดียว การผลิตของคนพวกนั้น ได้กระทำกันภายในขอบ
 เขตที่มีความจำกัดอย่างยิ่ง แต่ผู้ผลิตก็ได้เป็นเจ้าของสิ่งของที่เขา
 ได้เป็นผู้ผลิตมันขึ้น นี่คือประโยชน์อันใหญ่หลวงที่มีอยู่ในการ
 ผลิตของพวกเขาonarayan ซึ่งประโยชน์อันใหญ่หลวงนี้ได้สูญสิ้น
 ไป เมื่อประวัติของมนุษยชาติได้เคลื่อนเข้าสู่ยุคอารยธรรม
 สำหรับพวกกรีกนั้นไม่เหมือนกับพวกเออีโรควา, การณ์ได้
 เป็นไปอีกอย่างหนึ่ง เมื่อระบบการครอบครองทรัพย์สินเป็นส่วน
 ตัว ได้บังเกิดขึ้นแล้ว ในการครอบครองทุ่งปศุสัตว์และสิ่งของ
 เครื่องใช้ ที่อำนวยความสะดวกแก่ชีวิต ระบอบอันนี้ก็นำ
 ไปสู่การแลกเปลี่ยนสิ่งของระหว่างเอกชนต่อเอกชน, ได้นำไปสู่
 การเปลี่ยนแปลงผลิตผลเป็นรูปสินค้า (commodity) ตรงนี้เอง
 คือรากเงาของการปฏิวัติหรือการเปลี่ยนแปลงอันใหญ่หลวงสิ้นเชิง
 ที่ได้บังเกิดติดตามกันมา เมื่อผู้ผลิตได้เป็นผู้บริโภคผลิตผลที่
 ตนเองได้ผลิตขึ้น หากได้ปล่อยผลิตผลนั้น ออกไปจากมือของ
 ตนให้ล่องลอยไปในกระแสน้ำแห่งการแลกเปลี่ยน ก็เป็นอันว่า

เขาหมกอำนาจอในการควบคุมผลิตผลนั้นไปเสียแล้ว ตราบแต่เนิ่น
เขาก็ไม่อาจรู้ได้อีกต่อไปว่า ผลิตผลที่เขาเองได้ผลิตมันขึ้นนั้น
จะได้กลายเป็นอะไรต่อไปจะไปตกอยู่ในมือของใคร แล้วมันก็
อาจเป็นไปได้ว่า ผลิตผลนั้นอาจจะหวนกลับมาเล่นงานเอาผู้ผลิต
แท้ๆ เข้าได้ คืออาจจะถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการกดขี่เบียด
เบียนผู้ผลิตนั่นเอง ด้วยเหตุนี้แหละจึงปรากฏว่าไม่มีสังคมใดไม่
ว่าในระยะเวลายาวเท่าไร อาจจะดำรงตนเป็นนายเหนือการผลิต
ของสังคมและอาจดำเนินการควบคุมผลที่เกิดแก่สังคม อันเป็น
ไปตามวิถีดำเนินของการผลิต จนกว่าสังคมจะได้ระงับการแลกเปลี่ยน
ระหว่างเอกชนเสีย

อย่างไรก็ดี ในมิชัชชาวเอเธนส์ก็ได้เรียนรู้ว่า ภายหลังจาก
การแลกเปลี่ยนระหว่างเอกชนได้ตั้งมั่นลงแล้ว และผลิตผลก็ได้
แปรเปลี่ยนไปเป็นสินค้าแล้ว ผลิตผลนั้นก็ได้นำมาแลกออกมา
ว่า มันได้กลับเป็นผู้บังคับบัญชาผู้ผลิตมันขึ้นมา พร้อมกับกับการ
ผลิตสิ่งของที่เป็นสินค้า ก็ได้มีการทำไร่นาโดยเอกชนเพื่อจะ
เก็บเกี่ยวผลเป็นส่วนสัจเฉพาะของตนขึ้นคือการไถ และเก็บ
เกี่ยวชนิดตัวใครตัวมัน ไม่ร่วมทุกข์ร่วมสุขกับผู้อื่น ต่อมาไม่
นานก็เกิดมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเป็นการส่วนตัวขึ้น คือผืนที่ดินได้

กลายเป็นผีที่กิน “ของฉัน” ไม่ใช่ผีที่กิน “ของเรา” ดังในกาลก่อน ต่อมาก็มีการประดิษฐ์คิดเงินตราขึ้นใช้กัน และเงินตรานั้นก็คือสินค้าสากล ซึ่งอาจนำไปแลกเปลี่ยนกับสินค้าอื่น ๆ ได้ทุกชนิด แต่เมื่อมนุษย์ได้ประดิษฐ์เงินตราขึ้นใช้นั้นเขาแทบจะไม่เฉลียวทีเดียวว่า เขาได้ประดิษฐ์สิ่งที่ทรงอำนาจทางสังคมขึ้นมาใหม่, เป็นอำนาจสากล ที่สังคมทั้งสังคมจะต้องสงบซบหัวให้แก่มัน อำนาจอันใหม่นี้แหละซึ่งได้บังเกิดขึ้นมาอย่างปุบปับฉับพลัน ปราศจากเจตจำนงหรือความรู้ของผู้ที่สร้างสรรค์มัน, ได้ทำให้ชาวเอเธนส์ได้สำนึกถึงความเหี้ยมโหดทุกประการของมัน เว้นแต่ในชั้นเยาว์วัย

ก็จะจัดการอย่างไรกันมันเล่า? ระเบียบประเพณีของชาติวงศ์ที่ได้ใช้กันมาแต่ปางบรรพ์นั้น ไม่เพียงแต่จะพิสูจน์ให้เห็นว่า ไม่มีสมรรถภาพที่จะเข้าต่อสู้กับขบวนการของเงินตราแล้ว ยังพิสูจน์ให้เห็นว่าไม่มีสมรรถภาพอย่างสิ้นเชิงที่จะอำนวยตำแหน่งแห่งที่ให้แก่สิ่งใหม่ๆ ดังเช่นเงินตรา, เจ้าหนี้, ลูกหนี้ และการบังคับเกี่ยวแก่หนี้สินต่างๆ แต่อำนาจทางสังคมอันใหม่ก็ได้บังเกิดขึ้นแล้ว การสวคมนต์ภาวนา หรือความปรารถนาที่จะให้วันเวลาเก่าๆ อันผาสุกกลับคืนมาดังเดิม ก็ไม่สามารถขยับไล่เงินตราและ

การขูดรีดจากการให้กู้ยืมให้ออกไปจากโลกได้....นอกจากสิ่งเหล่านี้แล้ว ก็ยังมีเหตุอื่น ๆ อันมีความสำคัญรองลงมาที่ได้เสริมสร้างรอยร้าวขึ้นในเรือนร่างของชาติวงศ์ การระคนปนเปื้ออย่างไม่เป็นสำของสมาชิกแห่งชาติวงศ์และชาติภราทร ได้เป็นไปทั่วแคว้นอัครทิศ เฉพาะอย่างยิ่งในกรุงเอเธนส์การระคนปนเปื้อดังกล่าวนี้เมื่อเวลาล่วงไป ส่วนแห่งการระคนปนเปื้อก็ยิ่งขยายออกไปทุกที่ ทั้งที่ตามความเป็นจริงทางการบ้านเมือง ได้ยอมให้พลเมืองของเอเธนส์ชายที่ตินของตนแก่บุคคลภายนอกชาติวงศ์ได้ แต่ก็ยังคงมีข้อห้าม มิให้ขายบ้านของเขา การแบ่งงานระหว่างสาขาของการผลิตประเภทต่าง ๆ ได้แก่การกสิกรรม, การช่าง, การฝีมือในรูปงานหลากหลาย ในวงงานการช่างต่าง ๆ, การค้า, การเดินเรือ และการแบ่งงานในรูปอื่น ๆ อีก ได้คลี่คลายขยายตัวออกไปอย่างถึงขนาด พร้อม ๆ กันไปกับความเจริญก้าวหน้าในทางอุตสาหกรรม และพาณิชย์การ ถึงตอนนั้นการแบ่งประชากรออกเป็นหมู่เหล่าโดยอาศัยการอาชีพของคนเหล่านั้น ก็เป็นการแบ่งที่มีลักษณะเด่นชัดขึ้น แต่ละหมู่เหล่าต่างก็มีผลประโยชน์ร่วมกันหลายอย่าง ที่มีลักษณะใหม่ ๆ ที่ไม่เคยมีมาในชาติวงศ์ หรือชาติภราทร เพราะฉะนั้นก็เป็นการจำเป็นจะต้องตั้งตำแหน่งงาน

ใหม่ ๆ ขึ้น จำนวนทาสได้ทวีขึ้นเป็นอันมาก และก็เป็นการแน่นอนว่าจะท่วมท้นพลเมืองที่เป็นอิสระชนของเอเธนส์ แม้เพียงในระยะสั้น ๆ นี้ สังคมชาติวงศ์นั้นแต่ดั้งเดิมมา หารู้จักเรื่องการเอาคนเลงเป็นทาสไม่ เพราะฉะนั้นจึงไม่มีความรู้ในเรื่องเครื่องมือที่จะควบคุมพวกทาสจำนวนมหาศาลเหล่านี้ หนึ่งความเจริญของการค้า ได้จูงใจคนต่างถิ่นให้หลังไหลเข้าไปตั้งถิ่นฐานอยู่ในกรุงเอเธนส์เป็นจำนวนมาก เพราะว่าที่นั่นเขาหาเงินได้คล่อง และตามระบบการปกครองดั้งเดิมของชาติวงศ์คนต่างถิ่นเหล่านี้ หารมีสิทธิส่วนตัวบุคคล หรือสิทธิในทางแพ่งหรือได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายแต่อย่างใดไม่

ในที่สุด เรือรบของชาติวงศ์ก็ได้บรรลุถึงซึ่งกาลอวสาน สังคมได้เติบโตล้ำหน้าระบบดั้งเดิมออกไปทุกที ระบบชาติวงศ์จนปัญญาที่จะระงับยับยั้ง แม้กระทั่งความชั่วร้ายที่น่าวิตกอย่างยิ่งอันปรากฏเห็นอยู่ดำตา และในระหว่างนั้น รัฐก็ได้คลี่คลายขยายตัวออกไปอย่างเจี๊ยบ ๆ กลุ่มชนกลุ่มใหม่ ๆ ที่ได้อุบัติขึ้นจากการแบ่งงาน ในขั้นต้นได้แก่การแบ่งงานระหว่างเมืองกับชนบท ต่อมาก็ได้แก่การแบ่งงานระหว่างสาขาต่าง ๆ ของงานอุตสาหกรรมในเมือง การมีกลุ่มชนใหม่ ๆ เหล่านี้ได้เป็นเหตุให้เกิดองค์

กรใหม่ ๆ ที่จะคอยคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่มชนเหล่านี้
ทบวงการสาธารณะประเภทต่าง ๆ จึงได้รับการจัดตั้งขึ้น ทั้ง
ของรัฐ ซึ่งสำหรับชาวเอเธนส์ผู้เดินทางตามทะเลอยู่เป็นกิจ กอง
ทัพที่เขาต้องการในเบื้องต้นก็มีแต่กองทัพเรือ สำหรับใช้ในการ
ศึกสงครามย่อม ๆ เป็นครั้งคราว และสำหรับป้องกันเรือสินค้า
ในสมัยก่อนโซลอน (Solon) ได้มีการตั้งเขต (Naucrary) ซึ่ง
เป็นเขตย่อม ๆ ขึ้นในชาติกุลหนึ่งมีสิบสองเขต ทุกเขตจะต้องจัด
หาเรือรบหนึ่งลำพร้อมสรรพด้วยคนและยุทธโศปกรณ์ อีกทั้ง
ทหารม้าสองนาย การจัดตั้งดังกล่าวนี้ นับว่าเป็นการโจมตีระ
บบชาติวงศ์ถึงสองทาง ในประการแรกเป็นการก่อกำล้างสาธารณะ
ขึ้น โดยแยกตัวเองออกไปจากประชาชน ซึ่งแต่เดิมถือว่าประ
ชาชนเป็นนักรบด้วยกันทั้งสิ้น ในประการที่สองเป็นการแบ่งพล
เมืองเพื่อกิจการสาธารณะเป็นครั้งแรกที่มีได้กำหนดเอาตามเกณฑ์
ทางวงศ์ญาติ แต่กำหนดเอาจากการมีภูมิลำเนาาร่วมกัน

โดยที่ระบบชาติวงศ์ไม่สามารถจะให้ความช่วยเหลืออะไร
ได้แก่ประชาชนผู้ได้รับความกดขี่บีบคั้น คนเหล่านี้จึงได้แต่จะ
แสวงหาความช่วยเหลือจากรัฐกำลังเติบโตขึ้นมา และรัฐก็ได้ให้
ความช่วยเหลือแก่คนเหล่านี้ ในรูประบบการปกครองของโส

ลอน และพร้อมกันนั้นรัฐก็ได้จัดการเพิ่มกำลังให้กับตนเองโดย
 เชื้อคเนือนเอามาจากการทอนกำลังของระบบเดิมลงไปนั่นเอง โส
 ลอนได้เริ่มดำเนินการที่เรียกกันว่า การปฏิวัติทางการเมืองเป็น
 ตอน ๆ โดยการรุกกล้าเข้าไปในเรื่องทรัพย์สิน การปฏิวัติทั้งปวง
 ที่ได้เคยมีมาตราบถึงยุคปัจจุบันล้วนแต่เป็นการปฏิวัติเพื่อพิทักษ์
 คุ้มครองทรัพย์สินจำพวกหนึ่ง โดยกระทำตนเป็นปฏิปักษ์กับ
 ทรัพย์สินอีกจำพวกหนึ่ง มันไม่อาจพิทักษ์คุ้มครองทรัพย์สินจำ
 พวกหนึ่ง โดยเว้นเสียจากการก่อความเสียหายให้แก่ทรัพย์สินอีก
 จำพวกหนึ่งได้ ในการปฏิวัติใหญ่ของฝรั่งเศสจำต้องสละทรัพย์สิน
 ของพวกเจ้าขุนมูลนายแห่งสังคมศักดินา เพื่อรักษาไว้ซึ่ง
 ทรัพย์สินของพวกกรรมพี ในการปฏิวัติของลอน ทรัพย์สิน
 ของพวกเจ้าหน้ต้องได้รับความเสียหายเพื่อประโยชน์แก่ทรัพย์สิน
 ของพวกลูกหน้ การดำเนินการในเรื่องนี้ก็คือ ให้มีการเลิกล้างหน้
 สิ้นที่มีอยู่เสียเท่านั้น รายละเอียดในเรื่องนี้จะมีย่างไรบ้างเรา
 ไม่ทราบ แต่โซลอนได้อวดไว้ในกวีนิพนธ์ของเขาว่า เขาได้จัด
 การถอนบ้ายจำนองจากผืนที่ดินที่ได้จำนองกันไว้ และเปิดโอกาส
 ให้พวกลูกหน้ซึ่งได้หลบหนีเจ้าหน้ไปต่างประเทศหรือถูกขายไป
 ต่างประเทศ เพื่อการชำระหน้ได้กลับคืนมาสู่ถิ่นฐานบ้านเดิมของ

คนอีก การช่วยเหลือพวกลูกหนูจะกระทำได้อีกมีแต่ทางเดียว คือ การละเมิดสิทธิในทรัพย์สินอย่างเปิดเผย และวัตถุประสงค์ของสิ่งที่เรียกว่าการปฏิวัติทางการเมือง ที่ได้เคยมีมาในอดีตนั้นก็มิใช่สิ่งอื่นไกลอะไรเลย ที่แท้ก็คือการพิทักษ์คุ้มครองทรัพย์สินจำพวกหนึ่ง โดยการยึดทรัพย์สินอีกจำพวกหนึ่ง มันเป็นเรื่องจริงอย่างแน่ชัดว่า ตั้งแต่ ๒,๕๐๐ ปีมาแล้ว การพิทักษ์คุ้มครองทรัพย์สินส่วนตัวบุคคลนั้น จะกระทำได้อีกก็แต่โดยการละเมิดทรัพย์สินนั่นเอง

ครั้นแล้ว ก็ได้มีการค้นหาวิธีที่จะป้องกันมิให้เสรีชนชาวเอเธนส์ต้องถูกเอาตัวลงเป็นข้าทาสอีกต่อไป การป้องกันในเรื่องนี้ ในขั้นต้นได้กระทำโดยการบัญญัติกฎหมายที่มีลักษณะเป็นการทั่วไป เช่นห้ามมิให้ทำสัญญาเกี่ยวกับผู้ที่ต้องเอาตัวตนเป็นประกันการชำระหนี้ นอกจากนั้นข้อบัญญัติดังกล่าว ยังได้มีกฎหมายกำหนดจำนวนเนื้อที่ดินสูงสุดที่พลเมืองคนหนึ่งจะพึงครอบครองได้ ทั้งนี้เล็กน้อยก็เพื่อที่จะกีดกันความละโมภของพวกผู้ที่มีเงินที่จะไปกว้านเอาที่ดินของพวกชาวนามาเป็นของพวกตนเสียเป็นส่วนมาก ต่อมาก็ได้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญการปกครอง ซึ่งมีส่วนที่เป็นสาระสำคัญดังต่อไปนี้

จำนวนสมาชิกของสภามন্ত্রী ได้เพิ่มขึ้นเป็นสี่ร้อยคน
 ชาติกุลหนึ่งจะมีผู้แทนของตนในสภาหนึ่งร้อยคน ตามนี้ก็แปลว่า
 ยังคงถือชาติกุลเป็นเกณฑ์กำหนดจำนวนสมาชิกของสภา แต่นี่ก็
 เป็นแต่เพียงส่วนเดียวของระบบเดิมที่ได้เข้ามารวมอยู่ในองค์การ
 เมืองที่ได้สร้างสรรค์กันขึ้นใหม่ ในส่วนอื่นนั้น โสลอนได้แบ่ง
 พลเมืองออกเป็นสี่ชั้น โดยถือเกณฑ์จำนวนที่ดินที่พลเมืองแต่ละ
 คนได้ครอบครองและผลได้จากที่ดินของพลเมืองสามชั้นแรก จะ
 ต้องให้ผลตามเกณฑ์อย่างต่ำดังนี้คือ ที่ดินของพลเมืองชั้นที่หนึ่ง
 จะต้องได้ข้าวอย่างต่ำห้าร้อยเมดิมนอย (Medimnoi คือเครื่องตวง
 ของกรีก จุนเนื้อที่ประมาณ ๕๓.๕ ลิตร) ส่วนพลเมืองที่มีที่ดิน
 น้อยกว่ากำหนด หรือไม่มีที่ดินเลยจัดเป็นคนชั้นที่สี่ เฉพาะแต่
 พลเมืองในสามชั้นแรกเท่านั้นที่อาจดำรงตำแหน่งในรัฐกรงาน
 เมืองได้ และตำแหน่งชั้นสูงสุดนั้นจะได้แก่บุคคลที่สังกัดอยู่ใน
 ชั้นชั้นที่หนึ่งเท่านั้น ส่วนชนชั้นที่สี่คงมีแต่เพียงสิทธิที่จะพูดและ
 ออกเสียงในที่ประชุมราษฎรเท่านั้น แต่ทั้งในที่ประชุมราษฎรนี้
 แหละ ที่ได้มีการเลือกตั้งผู้ดำรงตำแหน่งรัฐกรงานเมือง และ
 พวกเจ้าพนักงานเหล่านี้ก็ต้องมาแถลงถึงการปฏิบัติหน้าที่รัฐ
 การของเขาในที่ประชุมของราษฎร และทั้งในที่ประชุมราษฎรนี้

อีกเหมือนกันที่ได้มีการตรากฎหมายทั้งปวงขึ้นไว้ และพวกพลเมืองที่เป็นชนชั้นที่สี่ ก็เป็นพวกที่มีเสียงข้างมากในที่ประชุมราษฎร เอกสิทธิ์ของพวกอภิชน ได้มีการเริ่มกันใหม่ในบางประการ ในรูปของเอกสิทธิ์ที่ได้มาโดยทางทรัพย์สิน แต่อำนาจในการช้ชาคนั้น คงตกอยู่แก่ประชาชน การปรับปรุงกองทัพขึ้นในรูปใหม่นั้น ก็ได้อาศัยชนชั้นทั้งสี่เป็นพื้นฐานในการก่อตั้งพลเมืองในสองชั้นแรกเป็นพวกจัดตั้งกองทหารม้า พลเมืองชั้นสามเป็นทหารราบที่ใช้อาวุธหนัก พลเมืองชั้นที่สี่เป็นทหารราบที่ใช้อาวุธเบา หรือเป็นทหารเรือ และสำหรับชนชั้นนี้ น่าจะได้รับเงินเดือนในการเป็นทหาร

ด้วยการเป็นมาดังกล่าวมานี้ สิ่งที่น่าจะใหม่ถอดด้าม ก็ได้รับการก่อตั้งเป็นกฎหมายของบ้านเมืองขึ้น สิ่งนี้คือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของเอกชน (Private owners hip) ชี้ดขึ้นแห่งสิทธิ และหน้าที่ของพลเมืองได้ถูกกำหนดขึ้น โดยอาศัยจำนวนที่ดินที่เขาได้ครอบครองเป็นกรรมสิทธิ์ และโดยชนชั้นนี้มีที่ดินและทรัพย์สินได้มีอิทธิพลขึ้นมาเพราะเหตุนี้ กลุ่มชนที่ประกอบขึ้นมา จากการเป็นสังฆญาติกัน อันเป็นรูปกลุ่มชนแต่ดั้งเดิม ก็หมดความสำคัญไป และจำต้องหลบไปอยู่เบื้องหลังของกลุ่มชน

ใหม่ที่ให้มีอิทธิพลขึ้นมา เป็นอันว่าระบบชาตินิยม ได้ประสบความสำเร็จ
ความปราชัยอีกครั้งหนึ่ง ด้วยการก่อตั้งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน
ของเอกชนขึ้นในรูปบทกฎหมายของบ้านเมือง

อย่างไรก็ดี การแบ่งสิทธิทางการเมืองของพลเมืองออกเป็นชั้นต่าง ๆ โดยอาศัยทรัพย์สินเป็นเกณฑ์นั้น หาใช่เป็นสถาบัน
อันรัฐจะขาดเสียมิได้ก็หาไม่ การปฏิบัติเช่นนั้น อาจถือว่าเป็น
สิ่งสำคัญ ในประวัติศาสตร์ของการก่อตั้งรัฐ แต่ถึงกระนั้นก็ดี
ก็มีรัฐไม่น้อย รวมทั้งรัฐที่ได้คลี่คลายขยายตัวมาอย่างเต็มที่แล้ว
ที่ได้ก่อรูปขึ้นมาโดยมิได้ใช้ทรัพย์สินเป็นเกณฑ์กำหนดสิทธิทาง
การเมืองของพลเมืองแต่อย่างใด แม้แต่ในนครเอเธนส์เอง ข้อ
กำหนดเช่นนั้น ก็เป็นแต่ข้อกำหนดที่ได้มีอยู่ในชั่วระยะเวลาหนึ่ง
เท่านั้น สืบแต่สมัยของอริสโตเติลเป็นต้นมา ตำแหน่งรัฐการงาน
เมือง ก็เป็นอันเปิดให้แก่พลเมืองทั่วไป ไม่มีการจำกัดชั้นวรรณะ
บุคคลดังแต่ก่อน

ในระหว่างแปดสิบปีต่อมา สังคมของชาวเอเธนส์ ได้
ค่อย ๆ เคลื่อนไปตามวิถีทาง ซึ่งในศตวรรษต่อ ๆ มา ก็ได้คลี่
คลายออกไปตามวิถีทางนั้น การกว้านซื้อที่ดินเพื่อเก็งกำไรซึ่ง
เป็นเรื่องที่กระทำกันอย่างดกคึกในสมัยก่อนโสลอน ก็ถูกยับยั้ง

ไว้รวมทั้งการที่เอกชน จะเข้าถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินอย่างไม่มี
 ชาติชั้นจำกัดก็มีได้ปล่อยให้กระทำกันตามอำเภอใจต่อไป การค้า
 ขยายพร้อมทั้งการช่างฝีมือ และศิลปกรรมที่เป็นประโยชน์ ก็ได้
 ขยายตัวเป็นงานใหญ่โตออกไป โดยมีแรงงานของพวกทาสเป็น
 ส่วนสำคัญในกิจการงานอาชีพต่างๆ การศึกษาศิลปวิทยาการของ
 ประชาชนก็ได้รุดหน้าไป แทนที่จะชู้ตริคพวกเพื่อนพลงเมืองด้วย
 กัน ดังที่เคยประพฤติกันมาอย่างหยาบช้ำทารุณตั้งแต่ก่อน บัดนี้
 ชาวเอเธนส์ก็ได้ปรับปรุงการชู้ตริคของเขาเสียใหม่โดยดำเนินการ
 ชู้ตริคแก่พวกทาส และพวกชาวต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ ส่งหา
 ทรัพย์ เงินทอง ชำทาส และเรือค้าขาย ได้เพิ่มพูนขึ้นเรื่อย
 มา และแทนที่จะนำทรัพย์สินเหล่านั้นมาใช้จ่าย กลับซื้อที่ดิน
 ดังที่เคยทำกันมาในสมัยแรก บัดนี้ก็ได้ถือกันว่า ทรัพย์สินเหล่านี
 ่นั้น เป็นเครื่องสำเร็จความประสงค์ในตัวของมันเองแล้ว ความ
 นิยมที่ได้เปลี่ยนแปลงไปเช่นนี้ ได้ก่อให้เกิดภาวะการณ์ใหม่ขึ้น
 สองอย่าง ในทางหนึ่งได้ก่อให้เกิดความแบ่งอำนาจกันขึ้นระ
 หว่างชนชั้นใหม่ ได้แก่ชนชั้นพ่อค้าและอุตสาหกรรมผู้มั่งคั่ง กับ
 พวกชนชั้นผู้ดีมีตระกูล และชนชั้นมั่งคั่งที่เติบโตขึ้นมาใหม่ ก็
 กำความได้เปรียบไว้ได้ ในอีกทางหนึ่ง ความนิยมในเรื่องทรัพย์

สินคงกล่าวข้างต้น ก็ได้พรากเอาที่มันสุดท้ายของระบบชาติวงศ์
ไปเสีย ชาติวงศ์ ชาติภราดร และชาติกุลซึ่งมีสมาชิกแผ่กระจาย
อยู่ทั่วไป ในแคว้นอัสติคะ และความเป็นอยู่ของสมาชิกก็ผสม
ปนเปกันไปกับประชาชนที่มีได้ร่วมพงศ์พันธุ์กันมา เมื่อเป็น
ดังนี้ ชุมชุมสังคณาติ ซึ่งประกอบขึ้นเป็นชาติวงศ์ ชาติภราดร
และชาติกุล ก็เป็นอันไร้ค่าในฐานะเป็นองค์การเมืองด้วยประการ
ทั้งปวง ตกมาถึงบัดนี้ปรากฏว่า พลเมืองเอเธนส์เป็นจำนวนมาก
หาได้เป็นสมาชิกของชาติวงศ์ใดไม่ คนเหล่านี้ได้อพยพเข้ามา
จากถิ่นอื่น และได้รับสิทธิเป็นพลเมืองในภายหลัง แต่ก็มีได้ถูก
ต้อนรับให้เข้าอยู่ในชุมชุมสังคณาติดั้งเดิมใด ๆ นอกจากนี้แล้วยัง
มีชาวต่างถิ่น ที่อพยพเข้ามาอยู่เรื่อย ๆ และคนเหล่านี้ก็เพียงแต่
ได้รับการคุ้มครองในทางกฎหมายเท่านั้น

ในระหว่างนี้การต่อสู้ระหว่างกลุ่มชนผู้ทรงอิทธิพล ก็คง
ดำเนินต่อไป พวกชนชั้นผู้ดีมีตระกูลรุ่นเก่า ก็ได้พากเพียรที่จะ
เหนี่ยวรั้งเอกลัทธิดั้งเดิมของพวกตนกลับคืนมา และก็ได้ประสบ
ความสำเร็จโดยสามารถเข้าครองความยิ่งใหญ่ ไว้ได้ในชั่วระยะ
เวลาสั้น ๆ ระยะเวลาหนึ่ง จนกระทั่งคลิสเธเนส (Cleishenes) ได้
ก่อการปฏิวัติขึ้นในสมัย ๕๐๗ ปีก่อนคริสตกาล จึงได้ทำให้พวก

ชนชั้นผู้ที่มีตระกูลเหล่านั้น ต้องตกกระป๋องสิ้นอำนาจไป และส่วนที่ยังเหลืออยู่เพียงเล็กน้อยของระบบชาติวงศ์ ก็ได้พลอยสลายไปสิ้นเชิง พร้อมกันกับการหมดอำนาจวาสนาของพวกผู้ที่มีตระกูลเหล่านั้น

ในการจัดรูปการปกครองใหม่คลิสเธเนส ได้ละเลยชาติกุลเดิมทั้งสี่ ซึ่งมีชาติวงศ์ และชาติภราดรเป็นพื้นฐาน สิ่งที่เข้ามาแทนที่ชาติกุลทั้งสี่อย่างสิ้นเชิง คือการจัดตั้งในรูปใหม่อันมีพื้นฐานอยู่ที่การแบ่งพลเมืองโดยถือเอาถิ่นที่อยู่หรือภูมิลำเนาของคนเหล่านั้นเป็นเกณฑ์ ความพยายามที่จะแบ่งพลเมืองในรูปใหม่นี้ ได้ปรากฏมาแล้ว ในกรณีการตั้งเขต (Naucracy) การจัดตั้งในรูปใหม่นี้มิได้ถือเอาการเป็นสมาชิกในชุมนุมสังคณาติเป็นเกณฑ์อีกต่อไป หากถือเอาถิ่นที่อยู่ของบุคคลเป็นเกณฑ์วินิจฉัยกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เมื่อใช้ระบบการปกครองที่ได้ตราขึ้นใหม่แล้ว การแบ่งนั้นจึงมิใช่การแบ่งชุมนุมชน แต่เป็นการแบ่งดินแดนในทางการเมือง ผู้คนที่อาศัยอยู่บนดินแดนเหล่านั้น ก็กลายเป็นสิ่งที่ผูกติดอยู่กับดินแดน หรือเป็นส่วนหนึ่งของดินแดนเหล่านั้น

ในแคว้นอัครติคะ ได้แบ่งเขตการปกครองออกไปเป็นเขตเมืองย่อย ๆ ร้อยเมือง (ภาษากรีกเรียกว่า Deme) เมืองทั้งหมดนี้มีการปกครองตนเอง ชาวเมือง (Demot) ในเมืองหนึ่งๆ เป็นผู้เลือกตั้งเจ้าเมือง (Demarch) คลังเมือง และผู้พิพากษาสามสิบนายซึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีเล็กๆ น้อยๆ ชาวเมืองเหล่านี้มีโบสถ์และมีเทวตาประจำเมือง (Heros) ของตนเองและพวกพระประจำเมืองนั้น เขาก็เลือกตั้งของเขาเอง อำนาจอธิปไตยของเมืองหนึ่งๆ ตกอยู่แก่ที่ประชุมของพวกชาวเมือง

เขตหรือเมืองสิบเมืองประกอบเป็นชาติกุลหนึ่ง ชาติกุลที่ประกอบขึ้นใหม่นี้ โดยที่ มีความแตกต่างกับชาติกุลเดิม อันมีชาติวงศ์เป็นพื้นฐานจึงได้รับขนานนามว่า ชาติกุลท้องถิ่น (Local tribe) หน่วยชาติกุลท้องถิ่นนี้ มิใช่จะเป็นหน่วยการเมืองที่มีการปกครองตนเองเท่านั้น หากยังเป็นหน่วยในทางการทหารด้วย ชาติกุลท้องถิ่นเลือกตั้งประมุขของชาติกุล (Phylarch) ซึ่งมีหน้าที่บังคับบัญชากองทหารม้า และเลือกตั้งผู้บังคับบัญชากองทหารราบ (Laxi arch) และเลือกตั้งผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารทั้งหมด (Strategos) ที่ได้จัดตั้งขึ้นในเขตแขวงของชาติกุล นอกจากนี้ชาติกุลท้องถิ่นยังได้จัดให้มีเรือรบอีกห้าลำ พร้อมด้วย

ลูกเรือและผู้บังคับการเรือ และได้รับเอานามวีรบุรุษชาวอิตาลี
คนใดคนหนึ่งมาเป็นเจ้าพ่อประจำเขตแขวงชาติกุล ในประการ
สุดท้ายชาติกุลท้องถิ่น เป็นผู้เลือกตั้งสมาชิกห้าสิบนายของสภา
แห่งเอเธนส์

โดยที่มีชาติกุลอยู่สิบชาติกุล ดังนั้นรัฐเอเธนส์จึงถูกปก
ครองโดยสภา ซึ่งมีสมาชิกรวมทั้งสิ้นห้าร้อยคน และในประการ
สุดท้าย โดยสภาประชาชนซึ่งในที่ประชุมนั้น พลเมืองเอเธนส์
ทุกคนมีสิทธิเข้าประชุมและมีสิทธิออกเสียง อากอนและเจ้าหน้าที่
อื่นๆ ต่างก็ดำรงตำแหน่งต่างๆ ทางฝ่ายปกครองและฝ่ายตุลา
การ ในรัฐเอเธนส์ไม่มีเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งใดที่ครองอำนาจสูง
สุดในการบริหาร

โดยระบบการปกครองอันใหม่นี้ และโดยการรับเอาบุคคล
จำพวกอากัยฟิงฟิง อันได้แก่ชาวต่างถิ่นที่อพยพเข้ามา และพวก
ทาสที่ได้รับคืนเป็นอิสระ เข้าร่วมอยู่ในชาติกุลด้วย องค์กร
ทั้งหลายของระบบชาติวงศ์ก็เป็นอันถูกเลิกล้างไปหมดจากกิจการ
สาธารณะ องค์กรเหล่านั้นของระบบชาติวงศ์ คงดำรงอยู่ในฐานะ
ที่เป็นแต่เพียงองค์กรส่วนบุคคลและส่วนศาสนกิจเท่านั้น แต่ทว่า
อิทธิพลทางศีลธรรม และจินตภาพทางขนบประเพณีของระบบ

ชาติวงศ์ รวมทั้งทรศนะของกาลสมัยอันเก่าแก่ของชาติวงศ์ ยัง
อยู่ยงคงทนมาอีกช้านาน และดับสูญไป โดยอาการอันเชิงซ้ำ
ความจริงข้อนี้ จะเห็นได้จากสถาบันของรัฐอีกอันหนึ่ง

เราได้ทราบแล้วว่า ลักษณะสาระสำคัญประการหนึ่งของ
รัฐนั้น ก็คือการก่อตั้งอำนาจสาธารณะขึ้นมาเป็นส่วนสกัดต่างหาก
จากมวลชน ในเวลานั้นเอเธนส์มีแต่เพียงกองทหารประชาชน
และมีกองเรือรบที่ได้จัดตั้งขึ้นโดยประชาชนโดยตรง และทหาร
ประจำเรือรบ ก็มาจากประชาชนนั่นเอง กำลังทหารของประชา
ชน ทั้งบกและเรือนี้ สามารถที่จะทำการป้องกันศัตรูภายนอก
และควบคุมปราบปรามพวกทาส ซึ่งในเวลานั้นได้กลายเป็นประ
ชากรส่วนใหญ่ขึ้นมาขึ้นแล้ว ในส่วนที่เกี่ยวกับพวกพลเมืองนั้น
(คือประชากรของเอเธนส์ ที่มีใช้ทาส) อำนาจสาธารณะดังกล่าว
นี้ ในชั้นต้นก็คงมีอยู่ในรูปที่เป็นกำลังตำรวจเท่านั้นและกำลังคำ
รวจนั้นก็ก็เป็นสิ่งที่เก่าแก่เท่า ๆ กับการกำเนิดของรัฐ และก็ด้วยเหตุ
นี้ คนฝรั่งเศสจำพวกชื่อ ๆ ในศตวรรษที่สิบแปด จึงแทนที่จะ
พูดถึงประชาชาติต่าง ๆ ว่า ประชาชาติอารยะ จึงพูดว่าประชา
ชาติตำรวจ

รูปการณที่ปรากฏในขณะนั้น จึงเป็นว่าชาวเอเธนส์ได้ก่อ

ตั้งกำลังตำรวจขึ้นมา พร้อมกันกับการสถาปนารัฐ และกำลัง
 ตำรวจที่ก่อตั้งขึ้นนั้นก็เป็นตำรวจที่ได้รับการฝึกตามแบบทหาร
 อย่างแท้จริง คือเป็นตำรวจที่ถือธนู ซึ่งมีทั้งประเภทเดินเท้า
 และขี่ม้า กำลังตำรวจนี้ประกอบด้วยพวกทาส เหตุใดจึงประกอบด้วย
 พวกทาส ก็เพราะชาวเอเธนส์ที่เป็นอิสระชนพากันถือว่า หน้าที่
 ของตำรวจนี้เป็นหน้าที่อันพึงรังเกียจ จนถึงกับคิดเห็นว่า การ
 ที่พวกอิสระจะถูกพวกทหารที่ถืออาวุธจับกุม ยังดีเสียกว่าจะไป
 ปฏิบัติหน้าที่อันน่าอัปยศอันเสียเอง ความรู้สึกเช่นนั้นก็เป็นการ
 แสดงถึงภาวะแห่งจิตใจของชาติวงศ์แต่เดิม ซึ่งฝังอยู่ในความสำ
 นึกของเขา เมื่อชาวเอเธนส์ได้สถาปนารัฐขึ้นแล้ว รัฐก็ย่อมจะตั้ง
 อยู่ไม่ได้โดยปราศจากกำลังตำรวจ แต่โดยที่รัฐยังอยู่ในขั้นเยาว์วัย
 และยังไม่อาจจะเรียกความเคารพทางศีลธรรม หรือทางจิตใจจาก
 ประชาชนได้เพียงพอ ที่จะก่อเกียรติภูมิให้แก่อาชีพอันใหม่ได้
 อาชีพที่ชาวชาติวงศ์ย่อมจะแลดูด้วยความรู้สึกสะอิดสะเอียนชิงชัง
 เมื่อชาวเอเธนส์ได้ก่อตั้งรัฐสำเร็จเป็นรูปโครงการในส่วนที่
 สำคัญแล้ว รัฐนั้นก็เข้ากันได้อย่างเหมาะสมเจาะกับภาวะทางสังคม
 ของชาวเอเธนส์อย่างไรนั้น จะเห็นได้แจ่มชัดจากการขยายตัว
 ออกไปอย่างรวดเร็วของโทษทัณฑ์ ของการพาณิชย์ และการ

อุตสาหกรรม ความเป็นปฏิปักษ์ระหว่างชนต่างชั้นอันสถาบัน
 ทางการเมืองและสังคมได้ยึดเหนี่ยวอยู่นั้น มาถึงบัดนี้ก็มิใช่เป็น
 เรื่องระหว่างพวกชนชั้นผู้ดี (Arietocracy) กับสามัญชนเสียแล้ว
 แต่หากความเป็นปฏิปักษ์นั้น ได้แปรเปลี่ยนไปเป็นรูปความเป็น
 ปฏิปักษ์ระหว่างพวกทาสกับพวกอิสระ ระหว่างพวกอาศัยพึ่งพิง
 กับพวกที่มีฐานะเป็นพลเมือง ในระยะเวลาที่เอเธนส์ได้บรรลุ
 ความเจริญขั้นสูงสุดนั้น พลเมืองเอเธนส์ที่เป็นอิสระ รวมทั้งผู้
 หญิงและเด็กมีจำนวนทั้งสิ้นประมาณ ๙๐,๐๐๐ คน ส่วนพวกทาส
 ชายและหญิงมีจำนวนทั้งสิ้น ๓๖๕,๐๐๐ คน และพวกอาศัย
 พึ่งพิง อันได้แก่พวกที่อพยพเข้ามา และพวกทาสที่ได้รับการ
 ปลดปล่อยเป็นอิสระ มีจำนวน ๔๕,๐๐๐ คน เพราะฉะนั้นเมื่อ
 เทียบดูแล้ว ก็จะปรากฏว่าอย่างน้อยที่สุด จะมีพวกทาสถึงสิบแปด
 คนและพวกอาศัยพึ่งพิงสองคน ต่อพลเมืองหนึ่งคนของเอเธนส์
 ที่เป็นชายและผู้ใหญ่ จำนวนทาสอันมีหิมาในเอเธนส์นั้น ย่อม
 เห็นได้จากข้อเท็จจริงที่ว่า พวกทาสจำนวนมาก ทำงานร่วมกัน
 ตามโรงงานที่มีห้องทำงานใหญ่ๆ ภายใต้การสอดส่องดูแลของ
 พวกตำรวจ

เมื่อการค้าและการอุตสาหกรรมได้ขยายตัวออกไป การสะสม
 และการตั้งเอาโภคทรัพย์เข้าไปไว้ในกำมือของคนไม่กี่คน ก็บังเกิด

ติดตามกันมา พวกพลเมืองที่เป็นนิสฺรชนก็เริ่มเผชิญกับความยากจน และจำต้องเลือกเอาว่าจะไปทำงานช่างฝีมือ และแข่งขันกับแรงงานของพวกทาส ซึ่งถือกันว่าเป็นแรงงานที่ต่ำช้าสารเลว และก็หวังในความสำเริงได้เพียงเล็กน้อย หรือมิฉะนั้นก็จะต้องยอมตนเป็นคนออกโชส่นเนื้อประดาตัวทีเดียว ภายใต้พฤติการณ์ที่เป็นอยู่ในเวลานั้น สิ่งที่ยังเกิดแก่พวกพลเมืองเอเธนส์เป็นไปในการหลังและโดยที่พวกพลเมืองที่ไต่กลายมาเป็นคนจำพวกออกโชส่นมีจำนวนเป็นส่วนข้างมาก คนจำพวกนี้จึงได้ตั้งเอารัฐเอเธนส์ทั้งรัฐให้ตกต่ำฉิบหายวายวอดไปกับเขาด้วย

ณ ที่นี้ท่านเมธีทางวิทยาศาสตร์สังคมได้ชี้ไว้ว่า มูลเหตุแห่งความหายนะล่มจมของเอเธนส์นั้น หาใช่มาจากการปกครองแบบประชาธิปไตย ดังที่พวกครูสอนหนังสือในยุโรปผู้ประจบประแจงพวกเจ้านายได้สอนให้คนทั้งหลายเชื่อว่าเป็นเช่นนั้นไม่ แท้จริงแล้ว มูลเหตุแห่งความหายนะล่มจมของเอเธนส์นี้ มีมาจากระบบทาสนั่นเอง เพราะว่าด้วยการใช้แรงงานทาสนี้เอง ได้ก่อให้เกิดความรู้สึก ตูหมิ่นเหยียดหยามแรงงานของพวกทาส ในหมู่พลเมืองผู้เป็นนิสฺรชน จนถึงคนจำพวกนี้ โดยยอมลดตนลงไปทำงานคู่เคียงกับพวกทาส นี้แหละคือที่มาแห่งความฉิบหายของเอเธนส์.

ชาติวงศ์และรัฐในกรุงโรม

ปรากฏตามเทพนิยายเกี่ยวกับเรื่องกำเนิดของกรุงโรม ว่าชาติวงศ์ละตินเป็นผู้ตั้งหลักแหล่งขึ้น ณ ที่นั้นเป็นพวกแรก นิยายกล่าวว่ามีชาติวงศ์ละตินร้อยชาติวงศ์ ซึ่งประกอบกันเข้าเป็นชาติกุดหนึ่ง ต่อจากชาติกุดละตินก็มีชาติกุดซาเบลเลียน (Sabellian) ซึ่งก็กล่าวกันว่าประกอบด้วยชาติวงศ์ร้อยชาติวงศ์เหมือนกัน และในที่สุดก็มีชาติกุดที่สามซึ่งประกอบด้วยชาติวงศ์ต่าง ๆ กัน แต่ก็มีจำนวนหนึ่งร้อยชาติวงศ์ ชาติกุดทั้งสามนี้แหละ ที่เป็นต้นกำเนิดของการก่อตั้งกรุงโรม ตามเรื่องราวที่ปรากฏนั้น แสดงให้เห็นว่ามีแต่ชาติวงศ์เท่านั้น ที่เป็นชุมนุมอันบังเกิดขึ้นตามธรรมชาติ และแม้แต่ชุมนุมชาติวงศ์นั้นเอง ก็ปรากฏว่ามีอยู่หลายชุมนุมที่ได้แตกแขนงออกมาจากชาติวงศ์แม่ หรือชาติวงศ์ดั้งเดิม ซึ่งยังคงอาศัยอยู่ในถิ่นเดิมของตน ส่วนชุมนุมชาติกุดอันเป็นชุมนุมใหญ่ที่รวมชาติวงศ์เรื้อนร้อยเข้าไว้ด้วยกันนั้น มี

ร่องรอยที่แสดงให้เห็นว่า ได้ก่อตั้งขึ้นโดยการประดิษฐ์คิดขึ้น
 หาใช่เป็นสิ่งที่เป็นไปเองเช่นเดียวกับชุมชนชาติวงศ์ไม่ ถึงกระ
 นั้นก็ตีชาติกุลเหล่านั้น ก็ประกอบขึ้นจากชาติวงศ์ ที่รวมญาติ
 วงศ์พงศ์พันธุ์กันเป็นส่วนมาก และก็ได้ประกอบขึ้นตามแบบอย่าง
 ของชาติกุลดั้งเดิมที่ได้บังเกิดเติบโตขึ้นมาเองโดยธรรมชาติ มิใช่
 เป็นการประดิษฐ์คิดขึ้นล้วน ๆ และก็น่าจะเป็นได้ว่าชาติกุลแท้ที่
 มีมาแต่ดั้งเดิมนั้นได้ประกอบเป็นแก่นของชาติกุลทั้งสาม ชุมชน
 ที่เป็นห่วงเชื่อมระหว่างชาติกุลและชาติวงศ์คือ phratry หรือชาติ
 ภราดรนั้นประกอบด้วยชาติวงศ์สืบชาติวงศ์ซึ่งชาวโรมันเรียกว่า
 คุเรีย (Curia) และคุเรียทั้งหมด จึงมีสามสืบคุเรีย

เป็นที่รับรองกันแล้วว่า ชาติวงศ์โรมันเป็นสถาบัน แบบ
 เดียวกันกับชาติวงศ์กรีก หากว่าชาติวงศ์กรีกเป็นหน่วยสังคมที่
 สืบเนื่องมาแต่รูปแบบบุพพกาลตั้งที่ชาติวงศ์ของพวกอินเดียนใน
 อเมริกาได้แสดงให้เห็นเราได้เห็นรูปแบบนั้นแล้วดังนั้นชาติวงศ์โรมัน
 ก็ย่อมจะสืบเนื่องมาจากรูปแบบชาติวงศ์บุพพกาลเช่นเดียวกันด้วย
 เหตุนี้จึงจะกล่าวถึงลักษณะของชาติวงศ์โรมันแต่โดยย่อ

อย่างน้อยที่สุดในระยะแรกเริ่มของกรุงโรมชาติวงศ์โรมัน
 มีส่วนประกอบดังต่อไปนี้

๑. สิทธิร่วมกันในการรับมรดกของผู้ตาย ททรัพย์สินของผู้ตายจะต้องคงไว้ในชาติวงศ์ โดยที่ในชาติวงศ์โรมันได้มีการรับรองสิทธิทางบิดากันแล้ว เช่นเดียวกับที่เป็นอยู่ในชาติวงศ์กรีก ดังนั้นผู้สืบสายทางฝ่ายหญิงหรือทางฝ่ายภรรยาจึงถูกตัดจากการรับมรดก ตามกฎหมายที่จารึกไว้บนแผ่นดินทองแดงสิบสองแผ่น (The Law of the twelve tables) ซึ่งเป็นกฎหมายโรมันเก่าแก่ที่สุด เท่าที่รู้จักกันบัญญัติไว้ว่า บุตรของผู้ตายมีสิทธิ ในการรับมรดกเป็นอันดับแรก หากว่าผู้ตายไม่มีบุตรทรัพย์สมบัติของผู้ตายจะได้แก่บรรดาญาติทางฝ่ายชายและถ้าผู้ตายไม่มีญาติตั้งว่าทรัพย์สมบัตินั้นเป็นอันได้แก่บรรดาสมาชิกของชาติวงศ์ไม่ว่าในกรณีใดทรัพย์สมบัติของผู้ตายจะต้องคงไว้ในชาติวงศ์ ณ ที่นี้เราจะสังเกตเห็นการค่อย ๆ ชักนำบทกฎหมายใหม่ ๆ เข้ามาสู่การปฏิบัติในชาติวงศ์อันเป็นผลของการเพิ่มพูนขึ้นของโภคทรัพย์ และการสมรสแบบผัวเดียวเมียเดียว สิทธิในการรับมรดกซึ่งแต่ดั้งเดิมเป็นสิทธิที่ได้แก่สมาชิกทุกคนโดยเท่าเทียมกัน ได้ถูกจำกัดวงให้แคบเข้า ในขั้นต้นได้จำกัด ให้ได้แก่บรรดาญาติของผู้ตาย และต่อมาจำกัดให้แคบเข้าอีกคือให้ได้แก่บุตรของผู้ตายและผู้สืบสายของบุตรทางฝ่ายชาย

๒. มีสถานที่ฝังศพร่วมกัน

๓. มีพิธีการทางศาสนาร่วมกัน

๔. มีพันธะที่จะไม่ทำการสมรสกับสมาชิกในชาติวงศ์เดียวกัน ในกรุงโรมพันธะข้อนี้ไม่ได้ตราไว้เป็นตัวบทกฎหมาย แต่ให้ถือกันเป็นประเพณี สตรีเมื่อสมรสแล้วย่อมสูญเสียสิทธิแห่งวงศ์ญาติของเธอและจะต้องออกไปจากชาติวงศ์ ทั้งตัวเธอและบุตรของเธอหมดสิทธิที่จะได้รับมรดกจากบิดาของเธอ หรือจากพี่น้องชายของบิดา เพราะว่าถ้าเธอหรือบุตรของเธอได้รับมรดกจากบิดาแล้ว ชาติวงศ์ของบิดาเธอก็สูญเสียชีวิตสิ้นนั้น

๕. มีสิทธิในที่ดินร่วมกันในหมู่ชาติกุลละดิน เราพบว่าที่ดินบางส่วนเป็นสมบัติของชาติกุล บางส่วนเป็นสมบัติของชาติวงศ์ และบางส่วนก็เป็นสมบัติของครัวเรือน ซึ่งน้อยนักที่จะเป็นครอบครัวเดียว โรมูลุสเป็นคนแรกที่มีชื่อว่า ได้แบ่งสรรที่ดินให้แก่เอกชนคนละประมาณหนึ่งเฮคตาร์ ถึงกระนั้นในเวลาต่อมาเรายังพบว่าที่ดินยังคงอยู่ในความครอบครองของชาติวงศ์

๖. สมาชิกของชาติวงศ์ ต่างก็มีพันธะ ในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันบำบัตการประทุษร้าย เกี่ยวกับเรื่องนี้สิ่งที่ประวัติศาสตร์ได้บันทึกไว้ คงมีแต่ส่วนเล็ก ๆ น้อย ๆ ของกฎหมาย

เรื่องหนึ่งที่เหลือตกค้างมา รัฐโรมันได้แสดงอำนาจอันยิ่งใหญ่ของ
รัฐไว้แต่เริ่มแรกก็เดี๋ยวนั้น หน้าที่ในการบำบัดการประทุษร้ายนี้
ตกอยู่แก่รัฐ เมื่ออปปิอุส เคลาดิอุส (Appius Claudius) ถูกจับ
สมาชิกทั้งหมดของชาติวงศ์ รวมทั้งผู้ที่เป็นศัตรูส่วนตัวของเขา
ได้ไว้ทุกข์ให้เขา ในสมัยสงครามพูนิกครั้งที่สอง (Punic war)
ชาติวงศ์ต่าง ๆ ได้ร่วมมือกันเพื่อจะขโมยไถ่ตัวชาวชาติวงศ์ของเขา
ที่ถูกจับเป็นเชลย แต่สภาเซนเนทได้เข้ามาขัดขวาง โดยห้ามมิ
ให้ชาติวงศ์ดำเนินการไถ่ตัวชาวชาติวงศ์ของเขา

๗. สิทธิในการใช้นามของชาติวงศ์สิทธิอันนี้ได้มีอยู่จน
ถึงสมัยการปกครองโดยจักรพรรดิ ทหารที่ได้ถูกปลดปล่อยเป็น
อิสระแล้วได้รับอนุญาตให้ใช้นามชาติวงศ์ของผู้ซึ่งเคยเป็นนายตน
ได้แม้ว่าการใช้นามชาติวงศ์นั้นจะไม่ทำให้เขาได้สิทธิที่สมาชิกแห่ง
ชาติวงศ์พึงได้ก็ตาม

๘. สิทธิในการรับคนนอกชาติวงศ์เข้าร่วมเป็นสมาชิกใน
ชาติวงศ์การรับนั้น กระทำโดยการรับคนนอกชาติวงศ์เข้าเป็น
สมาชิกในครอบครัวของชาติวงศ์ ดังที่พวกอินเดียนในอเมริกา
กระทำกัน และการรับเข้าร่วมอยู่ในครอบครัวใดครอบครัวหนึ่ง
นั่นเอง เป็นผลให้ผู้นั้นได้เป็นสมาชิกของชาติวงศ์ด้วย

๙. สิทธิในการเลือกตั้งและถอดถอนบรรดาผู้เป็นหัวหน้าในชาติวงศ์นั้น ไม่มีกล่าวไว้ในที่ใด อย่างไรก็ตามที่ปรากฏในสมัยแรกของกรุงโรม ตำแหน่งทั้งหมด นับตั้งแต่กษัตริย์ที่ได้รับการเลือกตั้งลงมาแล้วแต่เป็นตำแหน่งที่ได้รับการเลือกตั้ง หรือแต่งตั้งนั้น และโดยที่สมาชิกแห่งชุมนุมมุเรียเป็นผู้เลือกศาสนาจารย์ของเขาเอง เพราะฉะนั้นก็มีเหตุผลอันสมควรที่จะสันนิษฐานว่าการปฏิบัติเกี่ยวกับกรณีของหัวหน้าในราชวงศ์ ก็คงจะเป็นอย่างเดียวกัน ถึงแม้ว่าการคัดเลือกบุคคลเข้ารับตำแหน่งหัวหน้านั้น อาจเป็นการคัดเลือกบุคคลจากครอบครัวของผู้เป็นหัวหน้าคนเดิมนั้นเอง และความนิยมปฏิบัติเช่นนี้อาจเป็นมานานแล้ว

สิทธิและหน้าที่ของชาติวงศ์โรมันดังกล่าวข้างต้นนี้ก็เหมือนกับสิทธิและหน้าที่ของชาติวงศ์พวกอินเดียนเผ่าเอียโรควาตามที่เราได้ศึกษามาแล้ว ข้อต่างกันที่สำคัญมีอยู่เพียงว่าชาติวงศ์โรมันตามที่เรากำลังศึกษาอยู่นี้ ได้ผ่านจากขั้น "สิทธิทางมารดา" มาสู่ขั้น "สิทธิทางบิดา" โดยสมบูรณ์แล้ว กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ในสมัยของชาติวงศ์โรมันนั้นเป็นสมัยที่ผู้ชายได้ครองความเป็นใหญ่อย่างเด็ดขาดแล้ว

มีความเข้าใจสนับสนุนอยู่ข้อหนึ่งเกี่ยวกับลักษณะชาติวงศ์โรมัน คือว่าชาติวงศ์โรมัน แต่เดิมทีเดียวมีประเพณีว่าสมาชิกของชาติวงศ์จะเลือกคู่ครองได้แต่ภายในชาติวงศ์ของตนเท่านั้น หรือว่ามีสิทธิจะสมรสกับบุคคลในชาติวงศ์อื่นด้วย ในปี ค.ศ. ๑๘๖๔ มอมเซน (Mommsen) นักนิติศาสตร์เยอรมันได้เสนอข้ออภิปรายในเรื่องนี้ ซึ่งสรุปได้ว่าสตรีโรมันซึ่งเป็นสมาชิกของชาติวงศ์หนึ่งไคนั้นจะมีสิทธิเลือกคู่ครองได้ แต่เฉพาะบุรุษภายในชาติวงศ์ของเธอเท่านั้น สตรีโรมันจะสมรสกับบุรุษนอกชาติวงศ์ได้ ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตเป็นพิเศษ ข้อเสนอของมอมเซนข้อนี้^{๕๗} ได้ถูกคัดค้าน และถูกชี้ให้เห็นว่าไม่ถูกต้อง ท่านนักปราชญ์ผู้บรรยายเรื่องนี้ได้สนับสนุนมติของมอร์แกนที่แสดงไว้ว่า แต่เดิมมาสตรีโรมันสมรสกับบุรุษนอกชาติวงศ์ของเธอ และเมื่อสมรสแล้วเธอก็ขาดจากชาติวงศ์ของเธอ และถูกต้อนรับเข้าเป็นสมาชิกแห่งชาติวงศ์ของสามี

หลังจากตั้งกรุงโรมแล้วสามร้อยปี มีพฤติการณ์ในประวัติศาสตร์ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพันธะของชาติวงศ์ ได้ผูกพันชาติวงศ์ไว้อย่างแน่นหนามั่นคง อย่างที่เรียกได้ว่าอยู่ก็อยู่ด้วยกัน ตายก็

ตายด้วยกัน

ดังที่ได้กล่าวไว้ในตอนต้นแล้วว่าสืบชาติวงศ์ประกอบขึ้นเป็นชาติภราทร ซึ่งชาวโรมันเรียกว่าคูเรีย (Curia) และชาติภราทรหรือคูเรียของโรมันนี้มีภาระหน้าที่อันสำคัญยิ่งกว่าชาติภราทรของกรีก ทุกคูเรียมีแบบแผนการปฏิบัติศาสนกิจของตนเอง มีวัดอุโบสถอันนับถือกันเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์และมีพระของตนเอง สืบคูเรียประกอบขึ้นเป็นชาติกุล ซึ่งแต่ดั้งเดิมทีเดียว น่าจะมีประมุขของชาติกุลที่มวลสมาชิกได้เลือกตั้งกันขึ้น และประมุขของชาติกุลก็คือขุนพลในยามที่มีศึกสงคราม และเป็นหัวหน้าศาสนาจารย์ด้วย กรณีเช่นนี้เหมือนกันกับชนชาติละตินอื่นๆ ชาติกุลทั้งสามรวมกันเข้าประกอบเป็นพลเมืองโรมัน (Populus Romanus)

ด้วยประการฉะนี้ ผู้ที่จะเป็นชาวโรมันได้ก็จะต้องเป็นสมาชิกของชาติวงศ์โรมัน และเมื่อเป็นสมาชิกของชาติวงศ์แล้ว ก็เป็นสมาชิกของคูเรียและเป็นสมาชิกของชาติกุลไปด้วยในตัว ธรรมเนียมการปกครองอันแรกของชาวโรมันมีดังนี้ คือสภาเซนเนทเป็นผู้ดำเนินการสาธารณะ สภาเซนเนท ประกอบด้วยบรรดาหัวหน้าของชาติวงศ์ทั้งสามร้อย และโดยที่บุคคลเหล่านี้

เป็นผู้มีอาวุโสในชาติวงศ์ เขาจึงถูกเรียกว่าปาตริส (Patres แปลว่าพ่อ) และสถานกษัตริย์ชื่อว่าเซนาตัส (Senatus แปลว่าสภาของผู้มีอาวุโส หรือพฤฒิสภา มาจากคำว่า Senex ซึ่งแปลว่าแก่) ในการคัดเลือกบุคคล เข้าเป็นสมาชิกของสภาเซนเนทหรือพฤฒิสถาน ซึ่งตามประเพณีได้ทำการคัดเลือกเอาจากบุคคลที่อยู่ในตระกูลเดียวกันกับผู้ที่ได้ดำรงตำแหน่งมาก่อน และประเพณีการคัดเลือกดังว่านี้ ก็เป็นมูลให้เกิดพวกผู้ดีที่ได้เป็นผู้ดีโดยการสืบตระกูลกันขึ้น (Hereditary Aristocracy) ครอบครัวของพวกเขาชั้นหัวหน้า หรือพวกผู้อาวุโสเหล่านี้เรียกตัวเองว่า ปาตริชเชียน (Patricians) และถือเอาตำแหน่งสมาชิกในสภาเซนเนท และตำแหน่งงานสาธารณะอื่นๆ เป็นเอกสิทธิ์ของพวกเขา การที่ประชาชนได้ยินยอมให้บุคคลในครอบครัวของผู้มีอาวุโส ถือเอาตำแหน่งเหล่านี้เป็นเอกสิทธิ์ของเขานั้น เมื่อกาลเวลาล่วงไป การอ้างหรือถือเอาเองนั้นก็เลยกลายเป็นสิทธิที่แท้จริงของคนจำพวกหนึ่งขึ้นมา ดังที่ปรากฏข้อเท็จจริงในนิยายปรัมปราว่า โรมูลัส (Romulus) ได้ประกาศศักดิ์ปาตริชเชียนและบรรดาเอกสิทธิ์ของแพทริชเชียนให้แก่ปวงสมาชิกของสภาเซนเนทชุดแรกและแก่บรรดาผู้สืบตระกูลของเขา สภาเซนเนทก็เช่นเดียวกับสภาโบอเล

(Boule) ของเอเธนส์ มีอำนาจในกิจการมากมาย และมีอำนาจที่จะดำเนินการอภิปรายขั้นต้น เกี่ยวกับปัญหาสำคัญ เฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่เกี่ยวกับบทกฎหมายที่จะตราขึ้นใหม่ บรรดากฎหมายต่าง ๆ นั้น จะต้องได้รับการวินิจฉัยจากที่ประชุมราษฎร ซึ่งเรียกว่า Comitiacuriata คือที่ประชุมแห่งคูเรีย การวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ในที่ประชุมแห่งคูเรียนั้น คูเรียหนึ่ง ๆ ในจำนวนสามสิบคูเรีย ต่างก็มีเสียง ๆ หนึ่ง ที่ประชุมแห่งคูเรียเป็นผู้ลงมติรับรอง หรือปฏิเสธกฎหมายที่จะตราขึ้นใหม่ เป็นผู้เลือกเจ้าพนักงาน รวมทั้งตำแหน่งที่เรียกว่า เร็กซ์ (Rex เทียบกับกษัตริย์) เป็นผู้ประกาศสงคราม (แต่ในการทำสันติภาพเป็นกิจของสภาเซเนท) และทำหน้าที่ตุลาการสูงสุด ในการวินิจฉัยอุทธรณ์ของคู่ความในกรณีทั้งปวง ที่พลเมืองโรมันจะต้องได้รับโทษประหารชีวิต ในที่สุดก็มีเร็กซ์ ซึ่งยืนอยู่เคียงข้างสภาเซเนท และที่ประชุมราษฎร ตำแหน่งเร็กซ์ของโรมันเทียบได้ตรงกันทีเดียวกับตำแหน่งบาสิเลอัส (Basileus) ของกรีก แต่ตำแหน่งนี้ หาตรงกันไม่กับสมบูรณาญาสิทธิราช ดังที่นักกฎหมายบางท่านได้เทียบไว้ เร็กซ์ของโรมันยังรวมตำแหน่งอื่น ๆ เข้าไว้ด้วย คือตำแหน่งผู้บัญชาการทหาร ตำแหน่งหัว

หน้าศาสนาจารย์ และตำแหน่งประธานผู้พิพากษาของศาลบาง
 ศาลเร็กซ์ไม่มีการหน้าที่ฝ่ายพลเรือนหรือมีอำนาจเป็นเจ้าของชีวิตของ
 พลเมือง ทั้งไม่มีอำนาจเหนือเสรีภาพ และทรัพย์สินของแผ่นดิน
 วันเสียแต่อำนาจที่เกี่ยวกับการรักษาวินัย ในฐานะที่เร็กซ์เป็นผู้
 บัญชาการทหาร หรืออำนาจในการลงโทษ ในฐานะที่เป็นประ
 ธานของศาล รวมความว่าอำนาจของเร็กซ์ไม่เหมือนกับพระราช
 อำนาจของพวกเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดิน ตำแหน่งเร็กซ์ไม่ใช่ตำแหน่ง
 สืบสกุลตรงกันข้ามเป็นตำแหน่งที่ต้องผ่านการเลือกตั้ง ในขั้นต้น
 ที่ประชุมแห่งคุเรียเป็นผู้เลือกเร็กซ์ น่าจะเป็นได้ว่าเร็กซ์ ที่พ้น
 จากตำแหน่ง เป็นผู้เสนอแนะตัวเร็กซ์คนใหม่ต่อที่ประชุมราช
 ฎร เมื่อที่ประชุมคุเรียได้ทำการเลือกตัวเร็กซ์แล้ว ต่อไปก็จะมี
 การเปิดประชุมคุเรีย เป็นครั้งที่สองเพื่อทำพิธีการตั้งเร็กซ์ตำ
 แหน่งนี้ย่อมถูกถอดถอนได้นั้น เห็นได้จากกรณีของเร็กซ์บางคน
 คือกรณีของตาคิวินิอุสซูเปอร์บัส (Taaguinius Superbus)

เช่นเดียวกับกรีกในสมัย Heroic Age ชาวโรมันในสมัย
 ที่เรียกกันว่าสมัยกษัตริย์นี้ ได้ดำรงชีวิตอยู่ในรูปแบบประชาธิปไตยทหาร (Military democracy) ซึ่งได้คลี่คลายออกมาจาก
 ชาติวงศ์, ชาติภราดร, และชาติกุด อันกลายมาเป็นรากฐานของ

ประชาธิปไตยรูปนี้ แม้ว่าพวกชนชั้นสูง หรือพวกผู้ตีปาตริชเซ็น ซึ่งได้ขยายตัวออกไป จะได้มีฐานะอันมั่นคงแล้วก็ตาม และแม้ว่าพวกกษัตริย์จะได้ค่อย ๆ พากเพียรขยายขอบเขตแห่งอำนาจของตนออกไปก็ดี ข้อนี้ก็มิได้เปลี่ยนรูปการปกครองให้ผันแปรไปจากลักษณะที่เป็นรากฐานเป็นสิ่งดั้งเดิมไปได้

ในขณะเดียวกันนี้ ประชากรกรุงโรม และของอาณาเขตโรมันซึ่งได้ขยายออกไปโดยการแผ่เดชานูภาพ ก็ได้เพิ่มพูนขึ้นทางหนึ่งจากการอพยพเข้ามาของประชาชน จากท้องถิ่นอื่น ทางหนึ่งจากผู้คนพลเมืองของบ้านเมืองที่ตีได้มา ส่วนมากก็ได้แก่พวกละติน จำนวนประชากรรุ่นใหม่เหล่านี้ ย่อมอยู่นอกชาติวงศ์ชาติภราดร และชาติกุลของชาวโรมันที่มีอยู่เดิม เพราะฉะนั้นก็มีใช้เป็นส่วนของ Populus Romnus คือมิได้เป็นพลเมืองโรมันแท้ ๆ คนเหล่านั้นโดยส่วนตัวก็เป็นอิสระชน อาจถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินได้ ต้องเสียภาษีและต้องรับภาระในการเป็นทหาร แต่เขาไม่มีสิทธิจะได้รับตำแหน่งทางบ้านเมืองและไม่มีสิทธิจะเข้าเกี่ยวข้องในที่ประชุมคูเรีย ทั้งไม่มีสิทธิเข้าเกี่ยวข้องในการแบ่งสรรที่ดินที่ตีได้มา คนพวกนี้ทั้งหมดประกอบกันเข้าเป็นชนอีกประเภทหนึ่งเรียกว่า พวกเปลิบิอัน (Piebeians) คือเป็นบุคคล

จำพวกที่ถูกตัดจากสิทธิสาธารณะทุกประการ อย่างไรก็ตามก็เนื่องด้วยจำนวนบุคคลประเภทนี้ได้ทวีขึ้นเรื่อย ๆ และเนื่องด้วยบุคคลประเภทนี้ได้รับการฝึกฝนในทางทหารและได้ถืออาวุธ คนเหล่านี้จึงได้กลายเป็นสิ่งคุกคามแก่พลเมืองโรมันเก่า ซึ่งในระยะนี้ได้พยายามกีดกันพวกโรมันรุ่นใหม่อย่างเต็มที่ ยิ่งกว่านั้นที่ดินก็ได้ตกอยู่ในครอบครองของพวกพลเมืองโรมัน และพวกเปลิบิอันในขนาดไล่เลี่ยกัน ส่วนโภคทรัพย์ในทางอุตสาหกรรม และการค้าขายนั้นเล่า ก็ดูเหมือนว่าส่วนใหญ่จะได้ตกไปอยู่ในมือของพวกเปลิบิอันเสียแล้ว

เนื่องด้วยควมมีคตินสับสนของประวัติศาสตร์กรุงโรมในยุคต้น เราจึงไม่สามารถจะเสนอเรื่องที่แน่ชัดเกี่ยวกับเวลาเกี่ยวกับวิถีทางและเกี่ยวกับมูลเหตุจูงใจของการปฏิวัติ ได้ทำ ความย่อเย็บให้แก่เรือนร่างชาติวงศ์ที่มีมาแต่ดั้งเดิมมีอยู่เพียงสิ่งเดียวที่เราจะกล่าวได้ด้วยความมั่นใจคือสาเหตุที่นำมาซึ่งความย่อเย็บของประเพณีการปกครองดั้งเดิมของชาติวงศ์นั้นอยู่ที่การขัดแย้งปะทะกัน ระหว่างพวกเปลิบิอัน และพวกพลเมือง

ธรรมเนียมการปกครองอันใหม่ ซึ่งกล่าวกันว่า เรีกซเซรวิอุสตุลลิอุส (Servius Tullius) ได้สถาปนาขึ้นนั้น เป็นธรรมเนียม

อนุญาตบัญญัติขึ้นตามแบบอย่างของกรีก หรือจะพูดให้กระชับกว่า
 นั่นก็คือ ตามแบบธรรมเนียมของโสลอน ธรรมเนียมอันใหม่นี้ได้
 ก่อตั้งที่ประชุมราษฎรอันใหม่ขึ้น ซึ่งอาจนับหรือไม่นับพวกพล
 เมือง และพวกเปลิบิอันเข้าไว้ในที่ประชุมราษฎรหรือไม่ก็ได้
 โดยไม่มีการแบ่งแยกพวกพลเมือง และเปลิบิอันออกจากกัน การ
 ที่ใครจะมีสิทธิเข้าร่วมในที่ประชุมราษฎรหรือไม่นั้น อาศัยเกณฑ์
 ว่า เขาได้เข้าเป็นทหารหรือไม่ ประชากรทั้งหมดอยู่ในเกณฑ์ที่จะ
 เป็นทหารทั้งนั้น และประชากรทั้งหมดได้ถูกแบ่งออกเป็นหกชั้น
 การแบ่งนั้น ถือเอาเกณฑ์แห่งทรัพย์สิน ประชากรชั้นที่หนึ่ง คือ
 พวกที่มีทรัพย์สินคำนวณได้ ๑๐๐,๐๐๐ อะเซส (asses) ประชากร
 ชั้นที่สอง ๗๕,๐๐๐ อะเซส ประชากรชั้นที่สาม ๕๐,๐๐๐ อะเซส
 ประชากรชั้นที่สี่ ๒๕,๐๐๐ อะเซส ประชากรชั้นที่ห้า ๑๑,๐๐๐ อะ
 เซส ประชากรชั้นที่หกได้แก่พวก Proletarians หรือชนกรรมา
 ชีพ คือพวกที่มีทรัพย์สินต่ำกว่าประชากรชั้นที่ห้า และได้รับ
 ความยกเว้นไม่ต้องเป็นทหาร และไม่ต้องเสียภาษี และก็เพราะ
 เหตุนี้คนพวกนี้ไม่ว่าจะเป็นพวกพลเมืองหรือพวกเปลิบิอัน จึง
 ไม่ได้รับสิทธิเข้าประชุมในที่ประชุมราษฎร

ที่ประชุมราษฎรตามบัญญัติใหม่นี้เรียกว่าที่ประชุม Centuriae หรือที่ประชุมร้อยคน ในที่ประชุมร้อยคนนี้ พลเมืองโรมันได้ถูกแบ่งออกเป็นลำดับชั้น ตามการแบ่งชั้นของทหารและประกอบด้วย หน่วยละร้อยคน หน่วยร้อยคนแต่ละหน่วย ก็มีเสียง ๆ หนึ่ง ประชากรที่หนึ่งมีแปดสิบหน่วย เพราะฉะนั้นก็มีเสียงโหวตแปดสิบเสียง ประชากรชั้นที่สองมีสี่สิบสองหน่วย ประชากรชั้นที่สามมีสี่สิบหน่วย ประชากรชั้นที่สี่มีสี่สิบสองหน่วย ประชากรชั้นที่ห้ามีสามสิบหน่วย ส่วนประชากรชั้นที่หกซึ่งเป็นชั้นที่ยากจนนั้นเพื่อความเหมาะสมก็ได้มีกับเขาหนึ่งหน่วยนอกจากหน่วยกองร้อยดังกล่าวแล้ว ยังมีหน่วยกองร้อยทหารม้า อีกสิบแปดหน่วยซึ่งประกอบด้วยชนชั้นที่มั่งคั่งอย่างยิ่งทั้งนั้น เมื่อรวมหน่วยกองร้อยเข้าทั้งหมดแล้ว ก็มีรวมทั้งสิ้นหนึ่งร้อยเก้าสิบสามหน่วย เพราะฉะนั้น เสียงข้างมากในที่ประชุมจึงต้องการเก้าสิบเจ็ดเสียง แต่เฉพาะหน่วยกองร้อยทหารม้า และหน่วยกองร้อยของประชากรชั้นที่หนึ่งซึ่งเป็นชนชั้นที่มั่งคั่ง เมื่อรวมกันเข้าก็มีเสียงถึงเก้าสิบแปดเสียง นับว่าเป็นเสียงข้างมากแล้วเมื่อพวกชนชั้นที่มั่งคั่งเหล่านี้รวมหัวหรือรวมเสียงกันเข้าแล้ว เขาก็อาจลงมติในปัญหาต่าง ๆ ตามปรารถนาของเขาได้ โดยมีต้องพักปรึกษาหารือ

ตามความเห็นของประชากรชั้นอื่น ๆ เลย

ที่ประชุมราษฎรใหม่ซึ่งเรียกว่าที่ประชุมร้อยคนนี้ ได้เข้าถือเอาสิทธิทางการเมืองทั้งปวงของที่ประชุมเคยไว้เสีย ด้วยเหตุนี้เคยและชาติวงศ์จึงได้เสื่อมจากฐานะเดิม และกลายเป็นเพียงชุมชนที่ปฏิบัติกิจแต่ในทางศาสนา และในกิจการส่วนตัวเท่านั้น คุยเดียวกับกรณีของเอเธนส์ และได้ดำรงอยู่ในฐานะอย่างซังกะตายมาเป็นเวลานาน ส่วนที่ประชุมเคยเรียนนั้นในไม่ช้าก็ได้กลายเป็นสิ่งไม่มีใครพูดถึงกันอีกเลย เพื่อที่จะกำจัดชาติกุลเดิมทั้งสามออกไปเสียจากรัฐ ได้มีการตั้งระบบกำหนดชาติกุล โดยถือเอาเขตแดนเป็นเกณฑ์ขึ้นสี่ชาติกุล แต่ละชาติกุล ได้เขตของนครไปส่วนหนึ่ง พร้อมทั้งสิทธิทางการเมืองบางประการ

ด้วยเหตุนี้ในกรุงโรม ระเบียบสังคมดั้งเดิมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความผูกพันส่วนตัวในทางญาติวงศ์ผู้ร่วมสายโลหิต ก็ได้ถูกทำลายไปเสียก่อน ที่สิ่งซึ่งเรียกว่า ราชอาณาจักร คืออาณาจักรที่มีกษัตริย์ปกครอง (Kingdom) จะได้ถูกทำลายไป และเรื่อร่างอันใหม่ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการแบ่งแยก โดยถือเอาสมบัติเขตแดน และความแตกต่างทางทรัพย์สินเป็นเกณฑ์ ซึ่งเป็นเรื่อร่างอันแท้จริงของรัฐ ก็ได้อุบัติขึ้นมาแทนที่ ณ ที่นี้อำนาจ

สาธารณะซึ่งประกอบขึ้นมาจากหมู่พลเมืองที่ต้องเป็นทหาร จึงมิใช่เป็นอำนาจที่จะนำออกใช้เพื่อกดขี่พวกทาสเท่านั้น แต่ยังเป็นอำนาจที่จะใช้กดขี่ประชากรจำพวก Proletarians หรือชนกรรมาชีพ ซึ่งถูกคัดออกจากการเป็นทหารและถูกตัดสิทธิในการถืออาวุธด้วย

ระเบียบสังคมอันใหม่นี้ ได้รับการคลี่คลายออกไป เพียงในข้อที่ได้มีการอัปเปหิ ตากวินิอุสซูเปอร์บัส (Targuinius Superbus) เรีกษคนสุดท้ายออกไปในฐานะที่ได้ตั้งตนเป็นเจ้าแผ่นดินจริงจัง ๆ ขึ้นมาและได้มีการก่อตั้งสถาบันอันใหม่ขึ้นแทนที่เรีกษสถาบันอันใหม่นี้ได้แก่ตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสองนาย เรียกว่ากงสุล ซึ่งมีอำนาจเสมอกัน (ดูเดียวกับของเผ่าชนเอียโรควา) ด้วยระเบียบสังคมอันใหม่นี้ ประวัติศาสตร์ของโรมันก็ดำเนินไปในรูปสาธารณรัฐโรมัน

ในสมัยของสาธารณรัฐโรมันนี้ ได้มีเหตุการณ์ดังต่อไปนี้บังเกิดขึ้น กล่าวคือ การต่อสู้ระหว่างพวกปาตริซเชนและเพลบีอันเพื่อเข้ารับตำแหน่งของบ้านเมือง และเพื่อส่วนแบ่งในที่ดินของรัฐ ได้ขับเคี่ยวกันตลอดมา ในที่สุด พวกชนชั้นผู้ดีแพทริเชียนซึ่งนับว่าเป็นพวกผู้ดีรุ่นเก่าของโรมันได้สลายตัวไป และได้มี

พวกผู้ตีรันใหม่ขึ้นมาแทนได้แก่พวกเศรษฐีเจ้าของที่ดินใหญ่ ๆ
 พวกผู้ตีรันใหม่นั้นได้ค่อย ๆ รวบเอาที่ดินของพวกกสิกร ซึ่งได้
 รับความหายนะจากการที่ต้องออกไปทำสงครามเข้ามาไว้เป็นกรรม
 สิทธิ์ของพวกตนเสียหมด ครั้นแล้วพวกเศรษฐีเจ้าที่ดินก็ได้จัด
 ให้มีการเพาะปลูกขึ้นบนผืนที่ดินอันมหึมาเหล่านั้นโดยแรงงานของ
 พวกทาส พฤติการณ์เหล่านี้ได้ทำให้พลเมืองในดินแดนอิตาลีลด
 น้อยลง และก็มีผลไม่เพียงแต่เป็นการเปิดประตูออกต้อนรับการ
 ปกครองโดยจักรพรรดิซึ่งได้บังเกิดติดตามมาในภายหลังเท่านั้น
 แต่หากยังมีผลไปถึงเป็นการเปิดประตูบ้านให้แก่พวกอนารายชน
 เยอรมันได้เข้ามาปกครองสืบต่อจากจักรพรรดิโรมันอีกด้วย.

ชาติวงศ์ในหมู่ชนชาติเคลท์และชนชาติเยอรมัน

สถาบันของชาติวงศ์ที่มีมาแต่ดั้งเดิมนั้น ในทุกวันนี้ก็ยังหาพบได้ในหมู่มนุษยชาติต่าง ๆ ที่ระดับการครองชีวิตของเขายังอยู่ในขั้นคนป่าและในขั้นอนารยชน และทั้งยังหาพบได้ในประวัติศาสตร์ยุคโบราณของชนชาติต่าง ๆ ที่เจริญแล้วในทวีปเอเชีย แต่ว่าในที่นี้เราจะกล่าวถึงความมีอยู่ของชาติวงศ์ในหมู่ชนชาติเคลท์และชนชาติเยอรมัน

กฎหมายเก่าแก่ที่สุดของพวกเคลท์ (Celt ชนชาติเก่าแก่ที่สุดที่อาศัยอยู่ในยุโรปตะวันตก ชาวไอริช, ชาวเซสก็อต, ชาวเวลส และชาวฝรั่งเศสในมณฑลบริทตันนี้เป็นชนที่สืบสายมาจากชาติเคลท์ ชาวโกลและชาวเกาะอังกฤษโบราณก็เป็นชนชาติเคลท์) ที่ตกทอดมาถึงคนรุ่นปัจจุบัน แสดงให้เห็นว่าในสมัยของชนชาติเคลท์ ชาติวงศ์ยังมีชีวิตชีวาอยู่อย่างสมบูรณ์ ในไอแลนด์ภายหลังที่ชนชาติอังกฤษได้ใช้วิธีการบังคับทำลายชาติวงศ์ไปแล้ว

แต่ชาติวงศ์ก็ยังคงสิงอยู่ในจิตใจของประชาชน ในสก๊อตแลนด์
ชาติวงศ์ยังคงอยู่ในภาวะที่เปลี่ยนแปลงจนถึงกลางศตวรรษที่สิบแปด
และ ณ ที่นี้ก็เช่นเดียวกับที่ไอร์แลนด์ ชาติวงศ์ได้ย่อยยับไปโดย
อำนาจของอาวุธ, กฎหมายและศาลอังกฤษ

กฎหมายเก่าของพวกเวลส ที่ได้ตราขึ้นไว้ก่อนหน้าอังกฤษ
เข้าครอบครองหลายศตวรรษ และไม่เกินศตวรรษที่สิบเอ็ด ก็
แสดงให้เห็นว่าได้มีการทำไร่ไถนาในแบบที่คนในหมู่บ้านหลาย
หมู่บ้าน ในท้องที่เดียวกันห่มความร่วมมือกันทำ จริงอยู่ การทำ
งานแบบนี้ ตามที่ปรากฏในกฎหมายเก่าของพวกเวลสนั้น มี
ลักษณะเป็นข้อยกเว้น และแสดงถึงการคงอยู่ของประเพณีอันเป็น
ที่นิยมปฏิบัติกันอย่างแพร่หลายในสมัยก่อนทุกครอบครัวมีที่ดินสำ
หรับเพาะปลูกของตนเอง ครอบครัวละห้าเอเคอร์ และในเวลา
เดียวกันก็มีที่ดินอีกผืนหนึ่ง สำหรับทำการเพาะปลูกร่วมกันและ
ที่ผลที่ได้จากที่ดินผืนนี้ก็แบ่งปันกันไป พิจารณาจากความคล้าย
คลึงกันแห่งพฤติกรรมของพวกไอริชและสก๊อตก็ไม่มีที่สงสัยเลย
ว่าประชาคมหมู่บ้านเหล่านี้ก็คือเครื่องหมายของชาติวงศ์ หรือสา
ขาของชาติวงศ์นั่นเอง ข้อที่หลักฐานจากพวกเวลสและไอริช พิ
สูจน์ได้อย่างแน่ชัดก็คือ ในหมู่ชนชาติเคลท์ในศตวรรษที่สิบเอ็ด

ครอบครัวที่ก่อตั้งขึ้นโดยการสมรสคู่ ยังมีได้เปิดทางให้แก่ครอบครัวแบบผัวเดียวเมียเดียวบนเกาะเวสสการสมรสมิได้กลายเป็นสิ่งที่เลิกร้างมิได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง การสมรสนั้นฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งย่อมบอกเลิกร้างได้ จนกว่าจะผ่านระยะเจ็ดปีไปแล้ว แต่ภายในระยะเจ็ดปีนั้น ฝ่ายใดจะบอกเลิกก็ทำได้สุดแต่ความพอใจ นี่เป็นลักษณะของการสมรสคู่ ซึ่งความผูกพันระหว่างคู่สมรส มีอยู่อย่างหลวม ๆ ดังที่เราได้ศึกษามาแล้ว

เมื่อคู่สมรสประสงค์จะแยกจากกันก็มีการแบ่งสินสมรสกัน ฝ่ายหญิงเป็นผู้แบ่งและฝ่ายชายเป็นผู้เลือกว่าจะเอาส่วนไหน ถ้าสามีเป็นฝ่ายบอกเลิกการสมรส เขาจะต้องคืนสินเดิมของภรรยา และต้องมอบสิ่งของเครื่องใช้บางส่วนให้แก่ภรรยา หากว่าภรรยาเป็นฝ่ายบอกเลิก เธอก็จะได้รับส่วนแบ่งน้อยลง ถ้าคู่สมรสมีบุตรสามคน ฝ่ายชายจะได้บุตรไปสองคน ฝ่ายหญิงจะได้ไปหนึ่งคนคือได้บุตรคนที่สองไป ถ้าหญิงไปได้สามีใหม่ ภายหลังการหย่าร้างแล้ว และสามีคนแรกของเธอไปเอาตัวเธอกลับคืนมา เธอก็จะต้องกลับคืนมาอยู่กับเขา ถึงแม้ว่าเธอจะได้มอบตัวหลับนอนกับสามีใหม่แล้ว แต่ถ้าชายหญิงได้อยู่กินด้วยกันมาเป็นเวลาเจ็ดปี เขาก็จะได้รับนับถือว่าเป็นสามีและภรรยากัน แม้ว่าใน

เบื้องต้นจะมีได้มีการทำพิธีสมรสกันอย่างถูกต้องความเป็นสาวบริ
 สุทธ์ของหญิง ก่อนหน้าที่จะเข้าสู่การสมรสนั้นไม่สู้จะพิถีพิถันกัน
 นัก หรือมิใช่เรื่องที่ฝ่ายชายจะยกขึ้นพิจารณาก่อนที่จะเลือกคู่สม
 รส ในระหว่างชีวิตสมรสหากว่าฝ่ายหญิงไปคบชู้ ก็ไม่ได้ถือเอา
 ว่าเป็นเรื่องเสียหายร้ายแรงจนกระทั่งนักเพียงแต่ให้สิทธิแก่สามี ที่
 จะทุบตีภรรยาได้ และนี่เป็นกรณีหนึ่งในสามกรณี ที่สามีอาจลง
 โทษทุบตีภรรยาได้โดยไม่ต้องรับโทษแต่เมื่อสามีได้ลงโทษภรรยา
 ตามที่กฎหมายให้อำนาจได้แล้ว ก็จะจัดการอย่างอื่นใดต่อเธอก็
 ไม่ได้ สำหรับเหตุผลที่ภรรยาจะยกขึ้นเป็นเหตุบอกร้างการสมรส
 นั้น ก็มีลักษณะเป็นเรื่องตรงกันข้ามกันทีเดียวเพราะว่าถ้าภรรยา
 จะอ้างว่า สามีหายใจออกมามีกลิ่นเหม็น ก็นับว่าเป็นเหตุผล
 เพียงพอที่เธอจะขอหย่าร้างจากสามีได้ มีบทบัญญัติในกฎหมาย
 อยู่ข้อหนึ่งที่เป็นข้อสะกดตามาก คือได้มีการบัญญัติไว้ว่าให้มี
 การชำระเงินเป็นค่าไถ่ถอน สิทธิของประมุขของชาติกษัตริย์หรือของ
 กษัตริย์ที่จะหลับนอนกับเจ้าสาวได้ ในคืนแรกของการสมรสผู้
 หญิงมีสิทธิออกเสียงในที่ประชุมราษฎร ภาวะที่คล้ายคลึงกันนี้
 ปรากฏว่าได้เคยมีมาบนเกาะไอร์แลนด์เช่นกัน

สำหรับชาติวงศ์ของชาวไอริชนั้นได้รับการยืนยันและการ

บรรยาย มิเพียงแต่จากสมุดกฎหมายโบราณเท่านั้น หากยังได้
 รับการยืนยันและการบรรยายโดยนักกฎหมายอังกฤษในศตวรรษ
 ที่สิบเจ็ดอีกด้วย นักกฎหมายอังกฤษพวกนี้ ได้ถูกส่งไปยังเกาะไอร์แลนด์
 เพื่อให้ดำเนินการเปลี่ยนกรรมสิทธิ์ที่ดินของชาติวงศ์ให้
 ตกมาเป็นสมบัติของพรองเจ้าแผ่นดินอังกฤษ แต่เดิมมาจนถึงเวลา
 ที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงกรรมสิทธิ์ในที่ดินนี้ ที่ดินเหล่านั้นถือว่าเป็น
 เป็นทรัพย์สินส่วนรวมของชาติวงศ์ เว้นเสียแต่ในกรณีที่พวกหัว
 หน้าชาติวงศ์ได้เข้าถือเอาเป็นสมบัติส่วนตัวของเขาเสียแล้วเมื่อ
 สมาชิกของชาติวงศ์คนหนึ่งถึงแก่กรรม และเป็นเหตุให้ครว
 เรือนของเขาสลายไป ผู้เป็นประมุขของชาติวงศ์ ก็จะแบ่งสรรที่
 ดินให้แก่ครวเรือนอื่น ๆ เสียใหม่ เมื่อราว ค.ศ. ๑๘๔๐ เรายัง
 พบว่า มีชุมชนหมู่บ้านสองสามหมู่บ้าน ได้ครอบครองที่ดินทำไร
 ่ไถนาร่วมกันเรียกว่า rundale ชุมชนหมู่บ้านที่ครอบครองที่ดิน
 ซึ่งเรียกว่า rundale นี้มีจำนวนมากมาย พวกชาวนาที่ทำการ
 เพาะปลูกบนที่ดิน ซึ่งครึ่งหนึ่งเป็นทรัพย์สินร่วมกันของชาติวงศ์
 แต่ภายหลังได้ถูกพวกอังกฤษยึดเอาไปเสียนั้น ต่างก็เสียค่าเช่าที่
 ดินส่วนที่ตนใช้ทำการเพาะปลูก แต่ที่ดินทั้งหมดสำหรับใช้เพื่อ
 การเพาะปลูกและลานหญ้า นั้น คงรวมกันและแบ่งกันใช้เป็นส่วน

สัตว์ ส่วนที่ดินที่เป็นป่าละเมาะเตี้ย ๆ และที่ดินที่เป็นทุ่งหญ้าสำหรับเลี้ยงสัตว์นั้น เป็นที่ดินที่ใช้ร่วมกัน เมื่อราว ค.ศ. ๑๘๔๐ การแบ่งสรรที่ดินใหม่เพื่อให้ชาวนาได้ใช้ทำการเพาะปลูก ก็ยังได้กระทำกันเป็นครั้งคราว และบางทีก็กระทำเป็นรายปี การครอบครองที่ดิน และใช้ที่ดินตามแบบของชุมชนหมู่บ้านไอริชก็ตรงกับที่ปฏิบัติกันอยู่ในหมู่ชนเยอรมัน ชีวิตชีวาของชาติวงศ์ไอริชยังปรากฏให้เห็นจากการตั้งกักหรือเหล้าขึ้นในหมู่พวกชาวนาความประสงค์ข้อเดียวของกักชาวนาเหล่านี้ ก็เพื่อที่จะได้มาชุมนุมกันเล่นกีฬาและทำชีวิตของพวกเขาให้กระปรี้กระเปร่าสมบูรณ์ เป็นของธรรมดาที่จะพบว่า ในบางท้องถิ่นสมาชิกที่เคยร่วมอยู่ในชาติวงศ์เดียวกัน ยังคงดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันในเขตแดนที่ชาติวงศ์ดั้งเดิมของเขาได้อยู่กันมา ในราว ค.ศ. ๑๘๓๐ ปรากฏว่า ในบางท้องถิ่นที่ประชาชนแทบทั้งหมดในท้องถิ่นนั้น มีชื่อสกุลเพียงสี่ชื่อเท่านั้น นั่นก็หมายความว่า ประชาชนเหล่านั้น ได้สืบเชื้อสายมาจากชาติวงศ์สี่ชาติวงศ์ท่านนักปราชญ์ผู้บรรยายเรื่องนี้ ได้กล่าวข้อความเพิ่มเติมไว้ว่า ในชั่วเวลาไม่กี่วันที่ท่านได้มีโอกาสเที่ยวไปในเกาะไอร์แลนด์ ท่านก็ได้เห็นประจักษ์ว่าการครองชีพของชาวชนบทในเกาะนั้น ยังคงเป็นไปตามความรู้สึกลับ

นึกคิดของสมัยชาติวงศ์อยู่ไม่น้อย กล่าวคือพวกชาวนาที่เช่านา
 ของเจ้าของที่ดินทำการเลี้ยงชีพนั้น ยังคงถือว่าเจ้าของที่ดินเป็น
 ประหนึ่งหัวหน้าชาติวงศ์ซึ่งคอยตรวจตราดูแลการเพาะปลูกบนที่
 ดินเหล่านั้น เพื่อผลประโยชน์ของชาวนาทั้งหมดและด้วยการ
 บำเพ็ญกรณีกิจอันนี้ เจ้าของที่ดินก็มีสิทธิจะได้รับของตอบแทน
 เป็นอภินันทนาการจากพวกชาวนาในรูปค่าเช่า นอกจากสิทธิที่จะ
 ได้รับของตอบแทนแล้ว เจ้าของที่ดินยังมีหน้าที่ที่จะต้องให้ความ
 ช่วยเหลือแก่พวกชาวนา ที่เช่านาของเขาทำในยามจำเป็นอีกด้วย
 ในทำนองเดียวกัน ในระหว่างพวกชาวนาด้วยกันเอง ก็ถือกันว่า
 บรรดาผู้ที่อยู่ในฐานะอยู่ดีกินดีนั้น มีพันธะที่จะต้องให้ความช่วย
 เหลือแก่เพื่อนบ้านผู้ยากจนในยามคับขันเสมอไป ความช่วยเหลือ
 ดังกล่าวนี้ มิใช่เป็นไปในรูปการบริจาคเพื่อการกุศล แต่เป็นไป
 ในทำนองที่สมาชิกของชาติวงศ์ผู้ยากจน ย่อมมีสิทธิได้รับความ
 ช่วยเหลือจากสหായร่วมชาติวงศ์ หรือจากหัวหน้าของชาติวงศ์
 ที่เดียว

ในสก๊อตแลนด์ระเบียบประเพณีของชาติวงศ์ได้สลายลงนับ
 แต่ได้มีการปราบกบฏในปี ค.ศ. ๑๗๕๕ นวนิยายของวอลเตอร์
 สก๊อต ได้ระบายภาพชีวิตของชาติวงศ์ในสก๊อตแลนด์ตามภูมิภาค
 ที่เป็นภูเขา ให้เห็นอย่างแจ่มกระจ่างและภาพที่วอลเตอร์สก๊อตได้

วาตไฉนนั้น ก็เป็นดั่งที่มอร์แกนได้บรรยายไว้ว่า “เป็นแบบที่ศิลปะ
 ของชาติวงศ์ทั้งในรูปการจัดตั้ง และในทางจิตใจ และเป็นการ
 แสดงให้เห็นถึงชีวิตของชาติวงศ์ ที่มีอำนาจครอบคลุมมวลสมา
 ชิกของชาติวงศ์” เราได้พบความอาฆาตถึงชั่วลูกชั่วหลาน และ
 การติดตามแก้แค้นแทนพวกพ้องที่ถูกศัตรูทำร้าย เราได้พบการ
 กำหนดถิ่นที่ โดยถือเอาชาติวงศ์เป็นเกณฑ์ เราได้พบการใช้ที่
 ดินรวมกันเราได้พบความซื่อตรงจงรักที่ชาวชาติวงศ์ได้มีต่อประ
 มุขของเขา และต่อสหายชาวชาติวงศ์ด้วยกัน เราได้พบว่าสิ่ง
 เหล่านี้คือลักษณะที่มีอยู่เป็นสังฆกรรมและเป็นสิ่งตรงตราของ
 สังคมชาติวงศ์ การสืบสายของอนุชนนั้นถือการสืบสายทางบิดา
 บุตรของสมาชิกฝ่ายชาย นับเป็นสมาชิกของชาติวงศ์ ส่วนบุตร
 ของสมาชิกฝ่ายหญิงไปสังกัดอยู่กับชาติวงศ์ของบิดา มีหลักฐาน
 บางประการที่แสดงว่า การใช้สิทธิทางมรดกหรือการสืบสายทาง
 มรดกนั้นได้เคยมีมาก่อนแล้วในสก๊อตแลนด์ เรายังได้พบหลัก
 ฐานว่า ครอบครัวที่เกิดจากการสมรสหมู่แบบพินาลวนนั้นได้
 เคยมีอยู่ในหมู่ชนชาวสก๊อตและเวลสจนกระทั่งถึงสมัยกลาง
 เพราะว่าสิทธิที่ร่วมสมรสกับเจ้าสาวทุกคนในราตรีแรก อันเป็น
 สิทธิของหัวหน้าชาติวงศ์ หรือต่อมาเป็นสิทธิของภษัตริย์ ซึ่ง

เป็นผู้แทนตำแหน่งสุดท้าย ของบรรดาชนที่มีสิทธิเป็นสมาชิกของ
เจ้าชายโดยการสมรสหม้ายยังคงใช้อยู่ และเพื่อที่จะให้หัวหน้าชาติ
วงศ์หรือกษัตริย์สละสิทธิอันนั้น ก็จะต้องมีการดำเนินการไถ่ถอน
สิทธินั้นเสียก่อน

สำหรับชนชาติเยอรมันนั้น ได้ปรากฏข้อเท็จจริงอันไม่
อาจโต้เถียงได้แล้วว่า ได้รวมกันเข้าเป็นชุมชนในรูปของชาติวงศ์
 และได้ดำรงรูปของชาติวงศ์สืบมา จนกระทั่งถึงสมัยที่ได้มีการ
อพยพโยกย้ายที่อยู่ของชนชาติเยอรมันเผ่าต่างๆ ชนชาติเยอรมัน
เหล่านี้ ได้ตั้งถิ่นฐานลงในท้องที่ระหว่างแม่น้ำดานูบ, แม่น้ำ
ไรน์, แม่น้ำวิสตุลา กับทางแถบทะเลเหนือ เพียงเมื่อราวสอง
สามศตวรรษก่อนคริสตศักราช พวกเผ่าชน ซิมบริ (Cimbri)
และพวกทิวเทนี (Teutoni) ยังคงร่อนเร่พเนจรอยู่ และพวก
ซูวี (Suevi) (ทั้งสามนามนี้เป็นนามของเผ่าชนเยอรมันโบราณ)
ก็ยังมีได้ตั้งหลักแหล่งจนกระทั่งถึงสมัยของซีซาร์ (๑๐๒-๔๔ ปี
ก่อนคริสตศักราช) และซีซาร์ได้กล่าวถึงการเป็นอยู่ของชนพวก
นี้ไว้อย่างซัดจั่งว่า เขาได้ตั้งหลักแหล่งลง โดยรวมกันเป็นหมู่
เหล่าในรูปของชาติวงศ์และเป็นชุมชนของเครือญาติ พฤติการณ์
เช่นนี้ถือได้ว่าเป็นไปในหมู่ชนเยอรมันทั่วไป แม้กระทั่งเมื่อชน

เยอรมันได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในภูมิภาคโรมัน ที่ตกอยู่ในอำนาจของตนแล้ว ก็ดูเหมือนว่าชุมชนของพวกเยอรมันก็ยังคงเป็นไปในรูปของชาติวงศ์นั่นเอง กฎหมายของพวก Allemanni (เผ่าชนเยอรมัน) ก็ยืนยันข้อความจริงที่ว่าชนชาติที่ได้มาตั้งถิ่นฐาน ณ ภูมิภาคที่ตนตั้งได้ ทางตอนใต้ของแม่น้ำดานูบนั้นได้ก่อตั้งชุมชนของเขาในรูปของชาติวงศ์ มีรูปชุมชนของชนพวกนี้ที่เรียกว่า Genealogia หรือนัยหนึ่งประชาคมหมู่บ้าน ซึ่งได้มีผู้อธิบายไว้ว่า ชุมชนที่เรียกว่า Genealogia นี้ก็คือประชาคมหรือชุมชนครัวเรือนขนาดใหญ่ ซึ่งแต่ละชุมชนครัวเรือนก็ได้รับแบ่งสรรที่ดินไปสำหรับสมาชิกในครัวเรือนนั้น ๆ จะได้ใช้ประกอบการเลี้ยงชีพร่วมกัน และจากชุมชนครัวเรือนนี้เอง ที่ได้คลี่คลายออกไปเป็นประชาคม หรือชุมชนหมู่บ้านในเวลาต่อมา ชุมชนแบบเดียวกันนี้หรือทำนองเดียวกันนี้ได้ปรากฏว่ามีอยู่ในหมู่ชนชาติเยอรมันเผ่าอื่น ๆ เหมือนกันโดยใช้ชื่อต่างกัน

ในบันทึกของแทสซิตุสมีข้อความที่สำคัญยิ่งเกี่ยวกับเรื่องชาติวงศ์ของเยอรมันอยู่ตอนหนึ่ง คือตอนที่ว่า “พี่น้องชายของแม่ของเด็กถือว่ เด็กผู้เป็นหลานของเขานั้นเป็นคังบุตรชายของเขา” บางคนถึงกับถือว่าความผูกพันทางสายโลหิตระหว่าง

ลุงและอาทางฝ่ายมารดากับหลานนั้น เป็นความผูกพันอันศักดิ์สิทธิ์ และแน่นแฟ้นยิ่งเสียกว่าความผูกพันระหว่างบิดากับบุตรเสียอีก ด้วยเหตุนี้เมื่อมีการเรียกร้องเอาบุคคลที่จะยึดไว้เป็นตัวประกัน จึงได้มีการเรียกร้องเอาบุตรของพี่น้องหญิงเป็นตัวประกัน โดยถือว่าเป็นสิ่งประกันที่มีค่ายิ่งกว่าบุตรแท้ ๆ ของชายผู้เข้าทำสัญญาผูกพันตนเองเสียอีก การปฏิบัติเช่นนี้ก็หมายถึงประเพณีของสิทธิทางมารดาที่ยังคงดำรงอยู่ และก็หมายถึงลักษณะของชาติวงศ์แท้ดั้งเดิม และก็เป็นสิ่งที่ดูจะแสดงให้เห็นลักษณะพิเศษของชาติวงศ์เยอรมัน (สำหรับชนชาติกรีกนั้น ข้อที่แสดงให้เห็นถึงความสนิทสนมเป็นพิเศษระหว่างลุงหรืออาทางฝ่ายมารดากับหลานนั้น มีอยู่เพียงในเทพนิยายของสมัย Heroic Age เท่านั้น) หากว่าสมาชิกของชาติวงศ์เช่นที่กล่าวนี้ ได้มอบบุตรของตนเองให้เป็นเครื่องประกันการปฏิบัติ ตามพันธะของเขาและหากว่าบุตรของเขาต้องได้รับเคราะห์กรรม เพราะการไม่ปฏิบัติตามพันธะของบิดา นั่นก็เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่เป็นบิดาของเด็กเท่านั้น แต่ถ้าเป็นกรณีที่น่าเอาบุตรของพี่น้องหญิงไปวางเป็นประกัน และเด็กนั้นจะต้องได้รับเคราะห์กรรม จากการไม่ปฏิบัติตามพันธะแล้ว ก็จะต้องถือว่าเป็นการละเมิดกฎอันศักดิ์สิทธิ์

ยิ่งของชาติวงศ์ในกรณี ช่นนั้น ผู้ซึ่งเป็นญาติสนิทที่สุด และมี
 พันธะยิ่งกว่าญาติอื่นใด ในกรณีป้องกันเด็กหรือชายหนุ่มผู้ได้รับ
 เกราะหั้นนั้น จะต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อชีวิตของเด็กนั้น ในฐา
 นะเช่นที่กล่าวนี้ ญาติผู้หนึ่งจะต้องเลือกปฏิบัติการอย่างใดอย่าง
 หนึ่งในสองประการ คือจะต้องไม่ส่งมอบตัวเด็ก หรือมิฉะนั้น
 ก็จะต้องจัดการให้เป็นที่เรียบร้อยไปตามข้อสัญญา หากว่าจะไม่มี
 ร่องรอยจากทางอื่นเกี่ยวกับเรื่องชุมนุมชาติวงศ์ ในหมู่ชนชาติ
 เยอรมันมาแสดงข้อความตอนนั้นตอนเดียว จากบันทึกของแทส
 ซิตุสก็เป็นข้อพิสูจนเพียงพอ ที่จะแสดงถึงความมีอยู่ของระบบ
 ชาติวงศ์ในหมู่ชนชาติเยอรมัน

จากบันทึกส่วนอื่น ๆ ของแทสซิตุส ซึ่งเป็นการบันทึก
 เหตุการณ์ในสมัยของแทสซิตุสเอง ได้แสดงว่าในสมัยนั้นสิทธิ
 ทางบิดา ได้เข้ามาแทนที่สิทธิทางมารดาแล้ว อย่างน้อยที่สุดก็
 ในหมู่ชนชาติเยอรมัน บุตรได้เป็นทายาทของบิดา ในกรณีที่ไม่มี
 มีบุตรพี่น้องชายและลูกกับอ่าผู้ชาย ทางฝ่ายบิดาและมารดาของผู้
 ตาย ได้เป็นทายาท การยอมรับพี่น้องชายทางฝ่ายมารดาให้มี
 สิทธิในการรับมรดกด้วยนั้น เป็นผลสืบเนื่องมาแต่การรักษาประ
 เเพณีเดิม ดังได้กล่าวแล้วข้างต้น และก็เป็นการพิสูจนให้เห็นว่า

ในหมู่ชนชาติเยอรมันในเวลานั้น สิทธิทางบิดาเพิ่งเข้ามาแทนที่ สิทธิทางมารดาเมื่อไม่นานมานี้เอง เรายังได้พบร่องรอยสิทธิทางมารดา แม้กระทั่งล่วงเลยมาถึงสมัยกลาง ในสมัยนี้มีพฤติการณ์ที่แสดงว่าความเป็นพ่อของเด็กยังคงเป็นกรณีที่อยู่ในความสงสัย โดยเฉพาะในหมู่ชนชาติเซอฟ และเมื่อพวกเจ้าขุนมูลนายต้องการตัวของข้าทาสที่ดิน ที่หลบหนีไปอยู่ในเมือง การที่จะพิสูจน์ว่าบุคคลที่เขาต้องการตัวเป็นข้าทาสของเขาจริง เขาจำจะต้องจัดหาญาติสนิทมาหกคน เพื่อให้คำปฏิญาณรับรองว่าผู้ที่เขาต้องการตัวนั้นเป็นข้าทาสของเขาจริง และญาติสนิทหกคนนั้นจะต้องเลือกเพื่อนเอามาเฉพาะญาติทางฝ่ายมารดาเท่านั้น

ร่องรอยของสิทธิทางมารดาอีกประการหนึ่งที่ปรากฏในหมู่ชนชาติเยอรมันก็คือ การที่พวกเยอรมันให้ความยกย่องนับถือแก่สตรี ซึ่งตามทฤษฎีของชาวโรมันแล้ว เป็นเรื่องที่ชาวโรมันแทบจะอธิบายไม่ได้ในการทำสัญญากับพวกเยอรมันนั้น พวกเยอรมันถือว่าสิ่งประกันที่ดีที่สุดที่จะรับรองการปฏิบัติตามสัญญาก็คือสตรีสาวในตระกูลผู้ดีในการสงครามไม่มีอะไรจะเร็วให้พวกเยอรมันต่อสู้ด้วยความกล้าหาญ เสมอเหมือนกับความคิดอันน่าสยดสยองในข้อที่ว่า ภรรยาและบุตรของเขาอาจจะถูกจับเป็นเชลย

และนำตัวไปเป็นทาส พวกเยอรมันนับถือสตรีประจักษ์ว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และคล้ายกับว่า เธอเป็นดังผู้พยากรณ์ และเขาจะรับฟังคำแนะนำของเธอในเรื่องที่สลักสำคัญอย่างยิ่ง ภายในครอบครัวสตรีจะมีอำนาจ ที่ไม่มีใครจะมาโต้แย้ง แทสซิดุสกล่าวว่า สตรีพร้อมด้วยคนชราและเด็ก ๆ ต้องทำงานบ้านทั้งหมด เพราะว่าพวกผู้ชายออกไปล่าสัตว์, กินเหล้า และใช้เวลาให้หมดเปลืองไป โดยไม่ทำอะไร แทสซิดุสไม่ได้กล่าวว่าใครเป็นผู้ทำการเพาะปลูก แต่เขาได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า พวกทาสเพียงแต่ชำระเงินให้แก่นายทาสและไม่ถูกบังคับให้ทำงาน รูปการณ์ก็จะเห็นว่าผู้ชายต้องทำการเพาะปลูก ซึ่งเป็นแต่งงานส่วนย่อย ๆ

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้น รูปแบบการสมรสของพวกเยอรมัน เป็นรูปแบบของครอบครัวคู่ที่กำลังค่อย ๆ ผ่านไปสู่รูปแบบผัวเดียวเมียเดียว แต่ยังไม่ถึงขั้น รูปแบบผัวเดียวเมียเดียวอย่างเคร่งครัด เพราะว่ายังคงอนุญาตให้พวกคนใหญ่คนโตมีภรรยาได้หลายคน กล่าวโดยทั่วไป พวกเยอรมันไม่เหมือนกับพวกเคลท์ พวกเยอรมันถือความบริสุทธิ์ของหญิงสาวเป็นเรื่องสำคัญมาก แทสซิดุสเมื่อกล่าวถึงพันธระอันหนักแน่นแห่งชีวิตสมรสในหมู่ชนเยอรมัน ก็ได้กล่าวด้วยความยกย่องเป็นพิเศษ เหตุ

ผลข้อเดียวที่ผู้ชายเยอรมันจะหย่าขาดจากภรรยาตามที่แทสซิตุสได้แสดงไว้ก็คือ ในกรณีที่ภรรยามีชู้ เป็นการแน่นอนเหลือเกินว่า ความประพฤติก้มากในกามอันวิจิตรที่ชาวโรมันประพฤติก้นอยู่นั้น ย่อมไม่อาจมีขึ้นได้ ในป่าคั้งเดิมอันเป็นที่อาศัยของชนชาติเยอรมัน

ระบบชาติวงศ์ได้ก่อให้เกิดพันธะที่พวกลูก และญาติวงศ์ จะต้องสืบต่อความพยายามทอาฆาตของบิดา และญาติวงศ์ที่มีต่อศัตรู พร้อมทั้งการสืบต่อมิตรภาพที่บิดาและญาติวงศ์ได้สร้างสมไว้แล้วด้วยและเรื่องการชำระค่าปรับ เพื่อชดเชยความเสียหายจากการที่ฝ่ายหนึ่งถูกฆ่าหรือถูกกระทำร้าย แทนการจองล้างจองผลาญกันต่อไป ในสมัยหนึ่งเคยเข้าใจกันว่า การชำระค่าปรับ แทนการจองล้างจองผลาญกันนั้นเป็นการปฏิบัติของพวกเยอรมัน โดยเฉพาะ แต่ในกาลต่อมาก็ได้มีการพิสูจน์ให้เห็นว่า มีชนชาติมากหลายที่ได้ปฏิบัติในเรื่องนี้ ซึ่งเป็นการปฏิบัติที่สืบเนื่องมาจากระบบชาติวงศ์ แสดงความโอบอ้อมอารีต่อแขกหรือคนแปลกหน้าตามที่แทสซิตุสได้บรรยายถึงการปฏิบัติของคนเยอรมัน ก็ตรงกันกับการปฏิบัติของพวกอินเดียนในอเมริกา ตามที่มอร์แกนได้เขียนไว้แทบทุกประการ

เคยมีการโต้เถียงกันมากมาถึงปัญหาที่ว่าในสมัยของแทสซิดุสนั้น พวกเยอรมันได้แบ่งสรรที่ดินที่ใช้ในการเพาะปลูกเสร็จสิ้นไปแล้วหรือยัง อย่างไรก็ดี ปัญหาอันนี้ได้กลายเป็นเรื่องของอดีตไปแล้ว และนักประวัติศาสตร์ก็ไม่จำเป็นต้องเสียเวลาไปขบคิดถึงเรื่องนี้อีกต่อไป ในเมื่อได้ปรากฏในกาลต่อมาว่าได้เป็นที่รับรองต้องกันว่า ที่ดินเพาะปลูกของมนุษย์แทบทุกเผ่าพันธุ์ ได้ใช้ทำอะไรเอนาร่วมกันโดยชาติวงศ์ นั่นคือสมาชิกของชาติวงศ์ ได้ร่วมกันเป็นเจ้าของที่ดินที่ใช้ในการเพาะปลูก และร่วมแรงกันทำงานบนผืนที่ดินนั้น และต่อมาผืนที่ดินเพาะปลูกก็ได้ใช้ร่วมกันโดยชุมนุมครอบครัวสหชีพ อันหมายถึงครอบครัวหลายครอบครัวที่เป็นสังฆญาติกัน ได้ใช้ที่ดินผืนเดียวกันทำมาหาเลี้ยงชีพร่วมกัน การใช้ที่ดินเพาะปลูกร่วมกันโดยชุมนุมครอบครัวสหชีพนี้ ซีซาร์ได้พบในเผ่าชนซูวี (Suevi เป็นชื่อชาติกุลเยอรมันโบราณ) ถัดจากนั้น จึงได้มีการแบ่งสรรที่ดินให้แก่แต่ละครอบครัวได้ใช้ในการเพาะปลูก และการแบ่งสรรที่ดินให้แก่แต่ละครอบครัวนี้ ก็มีใช้เป็นการแบ่งสรรโดยเด็ดขาด หากยังมีการแบ่งสรรกันใหม่เป็นครั้งคราว และการแบ่งสรรที่ดินเพาะปลูกเสียใหม่ เป็นครั้งคราวนี้ ยังคงสืบรักษากันต่อมา ในภาคต่างๆ

ของเยอรมันนี้

ตามที่ซีซาร์ (๑๐๐-๔๕ ปีก่อนคริสตกาล) ได้กล่าวถึง เรื่องที่ดินและการทำมาหาเลี้ยงชีพของพวกซูว์ไว้นั้น แสดงให้เห็นว่า ในสมัยของซีซาร์นั้น ได้มีการทำการเพาะปลูกร่วมกัน บนพื้นที่ดินอันเดียวกัน และจากสมัยของซีซาร์มาถึงสมัยของ แทสซิดุส (ประมาณ ค.ศ. ๕๕-๑๒๐ ปี) อันเป็นเวลาห่างจากกันราว ๑๕๐ ปีนั้น การเปลี่ยนแปลงประเพณี ในเรื่องการใช้ที่ดิน จากการใช้และทำงานร่วมกัน มาเป็นการแบ่งสรรที่ดินทุกรอบปี เพื่อให้ต่างคนต่างแยกกันทำ โดยไม่พึ่งพาอาศัยกันดังแต่ก่อนนั้น ดูจะเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ไม่อาจเป็นไปได้อย่างยิ่ง ภายในระยะเวลาอันสั้นเพียง ๑๕๐ ปี และโดยที่ไม่มีเหตุการณ์ภายนอกเข้ามาแทรกแซง ท่านนักปราชญ์ผู้บรรยายเรื่องนี้ ภายหลังที่ได้อ่านบันทึกของแทสซิดุสแล้ว คงประมวลข้อความเกี่ยวกับปัญหาเรื่องที่ดินตามบันทึกของแทสซิดุสได้ดังต่อไปนี้ : พวกเยอรมันได้เปลี่ยนแปลงหรือแบ่งสรรที่ดินเพาะปลูกกันใหม่ทุกรอบปี และยังคงเหลือที่ดินที่ใช้ร่วมกันไว้อย่างเพียงพอ มันเป็นสมัยของการกสิกรรมและการเข้าครอบครองที่ดิน ซึ่งกลมกลืนกันทีเดียวกับระบบชาติวงศ์ของพวกเยอรมันในสมัยนั้น

อย่างไรก็ดี ได้มีปัญหาเกิดขึ้นในอีกด้านหนึ่งด้วยว่า โกวาเลฟสกี (Kovalevsky นักคณิตศาสตร์ นักประวัติศาสตร์ นักสังคมวิทยารัสเซีย ค.ศ. ๑๘๕๑-๑๙๑๖) ได้แสดงให้เห็นว่า ประชาคมครัวเรือนแบบพ่อบ้านนั้น ได้ปรากฏอย่างแพร่หลาย ถ้าหากว่าจะไม่ปรากฏทั่วไปทีเดียว ประชาคมครัวเรือนแบบพ่อบ้านนี้เป็นห่วงที่เชื่อมต่อระหว่างครอบครัวแบบสหชีพ ที่ถือประเพณีสิทธิทางมารดา และครอบครัวที่แยกออกมาโดดเดี่ยวในสมัยปัจจุบัน เมื่อเป็นเช่นนี้ ปัญหาจึงมิได้อยู่ที่ว่า ที่ดินในสมัยนั้นเป็นที่ดินที่คนทั้งหลายได้เป็นเจ้าของร่วมกัน หรือว่าได้ตกเป็นทรัพย์สินส่วนตัวของเอกชนไปแล้ว ดังที่ยังคงมีผู้ถกเถียงกันอยู่ หากปัญหาได้มาอยู่ที่รูปแบบของการเป็นเจ้าของร่วมกันนั้นเป็นรูปแบบอย่างไร ไม่มีข้อสงสัยแต่อย่างใดว่า ในสมัยของซีซาร์นั้น พวกซูว์ไม่เพียงแต่จะได้เป็นเจ้าของที่ดินร่วมกันเท่านั้น หากยังได้ทำไร่นาบนตัวดินผืนนั้นร่วมกัน เพื่อผลประโยชน์อันร่วมกัน ข้อที่ว่าหน่วยเศรษฐกิจในสมัยนั้น จะเป็นหน่วยชาติวงศ์ คือสมาชิกของชาติวงศ์ทั้งหมดร่วมกันทำร่วมกันกิน หรือว่าจะเป็นหน่วยประชาคมครัวเรือนหรือว่าจะเป็นหน่วยระหว่างกลาง หน่วยทั้งสอง คือกลุ่มญาติวงศ์สหชีพ หรือว่าได้มีชุมชนทั้งสาม

ประเภทนี้อยู่พร้อมๆกัน สุดแต่ภาวะของที่ดินในท้องที่แห่งหนึ่งๆ ที่แตกต่างกันไป ข้อเคลือบแคลงดังกล่าวนี้ ยังจะคงเป็นปัญหาที่จะต้องโต้เถียงกันไปอีกนาน โกวาเลฟสกีมีความเห็นว่าภาวะการตั้งที่เทศชิตุสได้บรรยายไว้นั้น ไม่ใช่เป็นภาวะที่จะปรากฏออกมาในรูปประชาคมหมู่บ้าน หากเป็นภาวะที่จะปรากฏออกมาในรูปประชาคมครัวเรือน ซึ่งต่อมาอีกนานจึงได้คลี่คลายไปสู่ประชาคมหมู่บ้านอันเนื่องมาแต่การขยายตัวของจำนวนประชากร

ด้วยเหตุนี้ จึงได้มีการกล่าวกันว่านิคมที่พวกเยอรมันเขาไปตั้งกันอยู่ในดินแดนที่พวกเขาได้ครอบครอง ในสมัยของโรมัน และต่อมาได้ยึดเอาไปจากพวกโรมันที่เดียวกันนั้น จะต้องไม่ใช่เป็นนิคมในรูปหมู่บ้าน หากเป็นนิคมในรูปชุมชนครอบครัวใหญ่ที่ได้ก่อตั้งขึ้นมาหลายชั่วคน ชุมชนครอบครัวดังกล่าวนี้ได้ทำไร่นาขนาดใหญ่ พอเหมาะสมแก่การเลี้ยงชีพของผู้คนทั้งหมดแห่งชุมชนนั้น และได้ใช้ที่ดินที่ยังมิได้หักร้างทางพงโดยรอบนั้น ร่วมกันกับชุมชนเพื่อนบ้านของตน

เมื่อนำข้ออ้างข้างต้นนี้ไปพิจารณาประกอบกับข้อความ ในคำบรรยายของเทศชิตุสแล้ว ก็จะเห็นว่า ตามที่เทศชิตุสได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงที่ดินที่ใช้ในการเพาะปลูกนั้น ก็จะต้อง

เกี่ยวข้องกับปัญหาในเรื่องการดำเนินการเพาะปลูกนั่นเอง กล่าวคือชุมชนนครวัดเรือนเหล่านั้น ได้ทำการเพาะปลูกบนที่ดินผืนใหม่ ทั่วรอบปี และที่ดินที่เขาได้ใช้ทำการเพาะปลูกในปีก่อนก็ทิ้งไว้ เพื่อที่จะให้ที่ดินกลับดีขึ้น หรือมีฉะนั้นก็ทิ้งไปเลยไม่กลับไปทำอีก เนื่องด้วยผู้คนในสมัยนั้นอยู่กระจัดกระจายกัน และมีจำนวน หลวมแหลวม ที่ดินรกร้างว่างเปล่า อันยังไม่มีผู้เข้าจับจอง ทำ การเพาะปลูก ก็ย่อมจะมีอย่างเหลือเฟือเพื่อพอกับมนุษย์ไม่จำเป็นจะ ต้องแก่งแย่งวิวาทกันด้วยเรื่องที่ดินทำกิน จนกระทั่งเวลาได้ล่วง ไปเป็นศตวรรษ และจนกระทั่งสมาชิกแห่งนครวัดเรือนได้เพิ่มพูน ทวีขึ้นถึงขนาดที่การเพาะปลูกร่วมกัน ภายใต้ภาวะการณ์ของการ ผลิตที่เป็นอยู่ในขณะนั้น เป็นสิ่งที่ไม่อาจเป็นไปได้ อาศัยเหตุ ดังกล่าวนี้เท่านั้น ที่บันดาลให้ประชาคมนครวัดเรือนต้องสลายตัวไป ทุ่งนาและทุ่งหญ้าที่เคยใช้เลี้ยงชีพร่วมกันมาจึงได้ถูกแบ่งปันกัน ไปแก่ครัวเรือนแต่ละครัว ในขั้นต้นก็เป็นการแบ่งปันให้ใช้ โดย มีกำหนดเวลา แต่ในกาลต่อๆ มาก็คือเป็นการแบ่งปันเป็นสิทธิ์ขาด ไปเลย ส่วนที่ซึ่งเป็นป่า ทุ่งหญ้า และลำน้ำ คงเป็นทรัพย์สิน ที่เป็นเจ้าของร่วมกัน

ในสมัยซีซาร์พวกเยอรมันบางส่วนได้เริ่มสร้างที่อยู่ เป็น

หลักแหล่งแล้ว และบางส่วนก็ยังพเนจรเสาะหาหลักแหล่งที่พำ
 นักอยู่ ครั้นมาถึงสมัยแทสซิดุส ปรากฏว่าพวกเยอรมันได้ตั้งพำ
 นักหลักแหล่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งศตวรรษ บ้านเรือนของพวกเขา
 เขาสร้างด้วยไม้ซุง เครื่องนุ่งห่มของเขา ยังคงเป็นไปตามแบบที่
 เคยใช้กันมา เมื่อยังอยู่ในป่าตามธรรมชาติมีเสื้อคลุมที่ทำด้วยขน
 สัตว์ปุกปุย และหนังสัตว์ เสื้อกางเกงชั้นในลินิน สำหรับผู้หญิง
 และคนใหญ่คนโต อาหารของเขามีนม, เนื้อ, ผลไม้ป่า และ
 ข้าวต้มข้าวโอ๊ต ทรัพย์สินสมบัติของเขามีวัว แต่เป็นพันธุ์ไม่ดี ตัว
 เล็ก ทำทางเร่ร่อน และไม่มีเขา แล้วก็ยังมีม้าขนาดเล็ก และวิ่ง
 ไม่เร็ว มีเงินเล็กน้อย และไม่ใคร่จะได้ใช้กัน และเงินนั้นก็มิ
 แต่เงินเหรียญโรมันเท่านั้น พวกเยอรมันไม่ทำเครื่องประดับที่
 เป็นทอง หรือเงิน ทั้งไม่ใส่ใจใต้อันค่าของโลหะทั้งสองนี้ เหล็ก
 เป็นสิ่งที่หายาก อย่างน้อยที่สุดก็ในบรรดาชาติที่ตามแถบแม่น้ำ
 โรนและแม่น้ำดานูบ และเหล็กแทบทั้งหมดที่มีใช้อยู่บ่งนั้น ก็
 ได้มาจากที่อื่น การเขียนหนังสือนั้น จะกระทำกันก็แต่เฉพาะใน
 เรื่องเวทย์มนต์อันเป็นพิธีกรรมทางศาสนา การใช้คนเป็นเครื่อง
 บูชายัญยังเป็นที่ยอมรับปฏิบัติกัน กล่าวโดยสรุปก็คือ พวกเขาเป็น
 กลุ่มชนที่โผล่ออกมาจากยุคอนารยชนตอนกลาง เข้าสู่ยุคอนารย

ชนตอนปลาย อย่างไรก็ตามก็ดีในขณะที่ชาติกุลเยอรมันส่วนหนึ่งซึ่งได้ทำการติดต่อโดยตรงกับพวกโรมัน และได้รับความสะดวก จากการนำผลิตผลอุตสาหกรรมของโรมันไปใช้สอย และด้วยความสะดวกอันนี้ พวกเขาก็เลยไม่ชวนขวยที่จะขยายการอุตสาหกรรมเครื่องโลหะ และการทอผ้าของเขาเอง แต่ถึงกระนั้นก็ดี ก็ไม่มีข้อสงสัยเลยว่า ชาติกุลที่อาศัยอยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือ ทางแถบทะเลบอลติกนั้นจะไม่ยับขยายอุตสาหกรรมประเภทที่กล่าวนี้ออกไป ชั้นเกราะที่ขุดค้นพบตามหนองน้ำในมณฑลเชสวิก (Schleswig) คาบเหล็กยาว, เสื้อเกราะ หมวกยอดทำด้วยเงิน และสิ่งอื่น ๆ อีก พร้อมด้วยเงินเหรียญโรมัน ซึ่งบอกเวลาว่านับแต่สิ้นศตวรรษที่สอง รวมทั้งภาชนะที่ทำด้วยโลหะที่ปรากฏแพร่หลายออกไปโดยพวกผู้คนที่อยู่ได้นำติดตัวไป แสดงให้เห็นฝีมือประดิษฐ์อันสวยงาม ที่ไม่เหมือนกับของใคร แม้จะเป็นการจำลองแบบไปจากโรมันก็ตาม

ระบบการปกครองของเขา ก็ลงรอยกับกาลสมัยแห่งยุคอนารยชนตอนปลาย จากบันทึกของแทสซitus เราทราบว่า พวกเขามีสภาที่ประกอบด้วยบุคคลชั้นหัวหน้า ทำหน้าที่วินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ที่มีใช้เรื่องสลักสำคัญ และตระเตรียมเรื่องที่สำคัญ ๆ

เสนอให้ที่ประชุมราษฎรวินิจฉัย ในส่วนที่เกี่ยวกับที่ประชุมราษฎร ในตอนต้นยุคอารยชนนั้น เท่าที่เราจะทราบได้ ในหมู่ชนอเมริกันอินเดีย ก็มีแต่ชาติวงศ์เท่านั้น ที่มีที่ประชุมราษฎร ส่วนชาติกุกหรือสมาพันธ์ของชาติกุก หมายที่ประชุมราษฎรไม่พวกหัวหน้าในสภาซึ่งเรียกว่า Principe นั้น มีฐานะแตกต่างอย่างมากจากพวกผู้นำในการสงคราม ซึ่งเรียกว่า Duce ดังเช่นที่ปรากฏในเผ่าชนอินเดียนเอียวโรควา ความเป็นอยู่ของพวกเจ้าพนักงานผู้ปกครองนั้น ได้รับความอดหนุนส่วนหนึ่ง ในรูปของขวัญสมนาคุณจากรบราตสมาชิกของชาติกุก มีวัว, ข้าวและสิ่งของอื่นๆ อีก เช่นเดียวกับเผ่าชนอินเดียนในอเมริกา, พวกเจ้าพนักงานผู้ปกครองเหล่านี้ ได้รับความเลือกตั้งขึ้นมาจากรอบครัวเดิมที่เคยดำรงตำแหน่งเช่นนี้มาแล้ว นับแต่ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่การรับนับถือสิทธิทางบิดา แทนสิทธิทางมารดาแล้วก็ได้มีความน้อมนิยมที่จะตัดแปลงการดำรงตำแหน่ง โดยการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยการสืบตระกูล ความน้อมนิยมข้อนี้เองเป็นมูลให้เกิดครอบครัวพวกผู้ที่มีตระกูลชั้นในแต่ละชาติวงศ์ ดังในกรณีของพวกกรีกและโรมัน อย่างไรก็ตามในระหว่างเวลาที่ผู้คนได้อพยพโยกย้ายที่อยู่ หรือภายหลังเวลาแห่งการอพยพไม่นาน ส่วนมากของ

พวกผู้ที่มีตระกูลของชาติกุลรุ่นเก่าก่อนเหล่านี้ได้อันตรธานไป
 บรรดาพวกผู้นำในทางการทหารนั้น ได้รับการเลือกตั้งขึ้นมาโดย
 อาศัยคุณสมบัติของเขาแต่อย่างเดียว และโดยไม่เลือกชาติตระกูล
 พวกผู้นำเหล่านี้ไม่มีอำนาจอะไรนัก และเขาจะอยู่ในตำแหน่งได้
 ก็โดยอาศัยความประพฤติดันเป็นแบบอย่างที่ดีของเขาเอง ดังที่
 เทสซิดุสได้บันทึกไว้อย่างแจ่มแจ้งว่าอำนาจที่ใช้ในการรักษา
 เบี้ยบวินัยของกองทัพนั้นอยู่ในมือของพวกพระ อำนาจอันแท้จริง
 อยู่กับที่ประชุมราษฎร กษัตริย์หรือประชุมของชาติกุลเป็นประ
 ธานของที่ประชุม ประชาชนเป็นผู้วินิจฉัยลงมติ ถ้าเขาส่งเสียง
 บ่นพึมพำขึ้นมา ก็แปลว่าเขาไม่เห็นด้วยหรือปฏิเสธ และถ้าเขาต้อง
 การจะลงความเห็นด้วยหรือรับรอง เขาก็จะส่งเสียงโห่ร้องแสดง
 ความยินดียินดีขึ้นมาพร้อมกับเคาะอาวุธที่ถืออยู่ให้ดังเกรียวกราวขึ้น
 มา นอกจากทำหน้าที่วินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ แล้ว ที่ประชุม
 ราษฎรนั่นเอง ยังทำหน้าที่เป็นศาลสถิตยุติธรรมด้วย คำร้อง
 ต่าง ๆ ของราษฎรย่อมนำเข้าสู่การพิจารณาในที่ประชุม และได้
 รับความวินิจฉัยจากที่ประชุมนี้ คำวินิจฉัยลงโทษประหารชีวิต
 ก็ประกาศในที่ประชุมนี้ การลงโทษประหารชีวิตนั้น จะกระทำ
 แต่เฉพาะในกรณีที่แสดงความขลาด ททรยศและความผิดร้ายที่ผิด

ปรกติธรรมคา ที่ประชุมของชาติวงศ์และหน่วยต่าง ๆ ของชาติวงศ์ยังทำหน้าที่วินิจฉัยคดีต่าง ๆ ด้วย โดยมีเจ้าพนักงานผู้ปกครองหรือ Magistrate นั้นเป็นประธาน ตามวิธีการพิจารณาในศาลแต่ก่อนทั่วไปของเยอรมัน Magistrate เป็นแต่เพียงผู้อำนวยการพิจารณาและเป็นผู้ถามเท่านั้น ในหมู่ชนเยอรมันไม่ว่า ณ ที่ใด และในกาลใด การประกาศคำพิพากษาย่อมกระทำโดยพวกสามัญชน

สมาชิกของชาติกุลอุปถัมภ์ขึ้นนับแต่สมัยของซีซาร์ ในหมู่ชนบางหมู่ก็ได้มีกษัตริย์ แล้วบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุด ก็เริ่มทะเยอทะยานที่จะรวบอำนาจการปกครองมาไว้ในมือของตนอย่างเด็ดขาด ดังเช่นปรากฏในพวกกรีกและโรมัน และบางครั้งบางคนพวกนี้ก็ประสบความสำเร็จในการครองอำนาจเด็ดขาดไว้ได้ พวกที่ได้รับความสำเร็จในการช่วงชิงอำนาจนี้ แท้ที่จริงแล้วก็ยังไม่นับว่าเป็นผู้ปกครองตามแบบสมบูรณาญาสิทธิราช แต่ถึงกระนั้นก็ดี คนพวกนี้ได้เริ่มที่จะหักโซ่ตรวนของระบบชาติวงศ์ แม้ว่าพวกทาสที่ได้รับอิสรภาพแล้ว โดยทั่วไปจะยังคงอยู่ในฐานะอันต่ำต้อยเพราะเหตุที่ไม่สามารถจะได้เป็นสมาชิกของชาติวงศ์ใดก็ตาม พวกเขาก็มักจะได้รับตำแหน่ง ความมั่งคั่งและ

เกียรติในฐานะที่เป็นคนโปรดปรานของกษัตริย์องค์ใหม่ กรณี
เช่นนี้^๕ ได้เกิดขึ้นภายหลังการพิชิตจักรวรรดิโรมันโดยบรรดาขุนพล
ซึ่งต่อมา ก็ได้เป็นกษัตริย์ของประเทศใหญ่ ๆ ในหมู่ชนชาติ
แฟรงก์ พวกทาสของกษัตริย์และพวกที่หลุดพ้นจากความเป็น
ทาส ได้มีบทบาทสำคัญในราชสำนัก และต่อมาก็ได้เขยิบขึ้นมามี
บทบาทสำคัญในกิจการงานเมืองส่วนใหญ่ของพวกผู้ดีชุดใหม่
ได้สืบสายมาจากคนพวกนี้

มีสถาบันอยู่อันหนึ่งที่มีความนิยมชมชื่นเป็นพิเศษในการมี
กษัตริย์สถาบันอันนี้^๕ ได้แก่เหล่าข้าราชการ เราได้ทราบมาแล้ว
ว่าในหมู่ชนอเมริกันอินเดีย ได้มีชมรมนักรบที่จัดตั้งกันขึ้นเป็น
ส่วนตัว โดยไม่เกี่ยวข้องกับชาติวงศ์ เพื่อความประสงค์ที่จะออก
ไปทำสงครามในนามของพวกเขาเอง มาถึงในหมู่ชนเยอรมัน
ชมรมนักรบส่วนตัวเหล่านี้ ได้ขยายออกไปเป็นกองทหาร ที่จัด
ตั้งกันขึ้นเป็นการประจำ ผู้บัญชาการทหารคนใดเป็นคนที่ชื่อเสียง
ก็จะมีเจ้าหน่มนักรบที่ชอบทำสงครามปล้นสดมภ์เข้ามาแวดล้อม
สวมักัดเป็นจำนวนมาก และตัวนายก็จะต้องปฏิญาณว่า จะ
ชื่อตรงจงรักต่อพวกนักรบของเขา ตัวนายเป็นผู้รับภาระเลี้ยงดู
และให้บำเหน็จรางวัลเหล่านักรบของเขา และจัดรูปการปกครอง

พวกเขาโดยลำดับชั้นสูงชั้นต่ำลดหลั่นกันไป เขาได้จัดให้มีกอง
 ทหารรักษาคุ้มครองตัวขุนพล และกองทหารพร้อมที่จะออกไป
 ปฏิบัติการรบได้ทันที ซึ่งหมายถึงการรบในระยะสั้น และเหล่า
 นายทหารซึ่งได้รับการฝึกฝนอย่างดีแล้ว สำหรับใช้ในการรบ
 ใหญ่ พวกบริวารหรือลูกสมุนเหล่านี้ นับว่าเป็นเชื้ออันนำมา
 ซึ่งความวอดวายแห่งเสรีภาพของประชาชนที่มีมาแต่ดั้งเดิม ใน
 ประการแรก คนจำพวกนี้ก็เปรียบเสมือนหนึ่งพื้นแผ่นดินอัน
 อุดม สำหรับเป็นที่เพาะพืชพันธุ์และการกำเนิดเติบโตให้แก่
 อำนาจอราชศักดิ์ของกษัตริย์ ในประการที่สอง ตามที่เทสซิดุส
 ได้ตั้งข้อสังเกตไว้ การที่จะรวบรวมพวกบริวารเหล่านี้ให้เป็น
 กลุ่มก้อนไว้ได้ ก็มีอยู่แต่ทางเดียวคือจะต้องหาทางให้มีการรบ
 พุ่งปล้นสดมภ์กันเรื่อยไป เพราะว่าถ้าปราศจากการรบพุ่งปล้น
 สดมภ์แล้วขุนพลก็รู้ที่จะหาอะไรมาปูนบำเหน็จทหารของตัวได้
 และก็ไม่อาจจะเลี้ยงดูควบคุมทหารของตัวไว้ได้ การปล้นสดมภ์
 จึงเป็นวัตถุประสงค์ข้อใหญ่ของกองทหารจำพวกนี้ ครั้นขุนพล
 เห็นว่าไม่มีประโยชน์อันใดที่จะได้จากการคุมทหารออกไปตีปล้น
 หมู่ชนในถิ่นข้างเคียงแล้ว เขาก็จะนำกองทหารของเขายุทธาไป
 สู่อานอื่น ซึ่งเขาจะทำสงครามได้และมีหวังจะได้กอบโกยทรัพย์

สินอันเป็นผลแห่งชัยชนะกลับมา ทหารเยอรมันจำนวนมากที่เข้ามาอยู่ภายใต้ธงของโรมัน ถึงกับออกไปรบกับพวกเยอรมันด้วยทหารเยอรมันเหล่านั้นส่วนหนึ่ง ประกอบด้วยบุคคลจำพวกที่เป็นบริวาร หลังจากที่จักรวรรดิโรมันได้ถูกปราบราบไปแล้ว พวกสมุนหรือข้าราชการบริพารของกษัตริย์ขุนพลเหล่านี้ พร้อมด้วยเหล่าข้าทาสราชบริพารของราชสำนักโรมัน ก็ได้ประกอบเป็นพวกผู้ที่มีตระกูลเป็นส่วนใหญ่ในกาลต่อมา

กล่าวโดยทั่วไปในเวลานั้น ชนเยอรมันที่แบ่งออกเป็นหมู่เหล่าในรูปชาติกุกูล ได้รวมกันเข้าเป็นชนชาติแล้ว และได้มีระบบการปกครองอย่างเดียวกันกับระบบที่ได้คลี่คลายออกไปในหมู่ชนชาติกรีกสมัย Heroic Age และในหมู่ชนโรมันในสมัยที่เรียกกันว่าในสมัยกษัตริย์ กล่าวคือมีที่ประชุมราษฎร, มีสภาของพวกหัวหน้าแห่งชาติวงศ์ และมีผู้บัญชาการทหาร ผู้ซึ่งในเวลานั้นมีความทะเยอทะยานที่จะได้เสวยอำนาจราชศักดิ์ก็แบบกษัตริย์อยู่แล้ว ระบบการปกครองดังกล่าวนี้ นับว่าเป็นระบบที่ได้คลี่คลายออกไปในระดับที่สูงที่สุด เท่าที่ระเบียบแห่งชาติวงศ์สามารถจะอำนวยให้เป็นไปได้ นี่คือการปกครองอันเป็นแบบแผนของยุคอนารยชนตอนปลาย ครั้นเมื่อสังคมได้ดำเนินก้าวหน้าเกินขอบ

เขตที่ระบบการปกครองรูปนี้จะอำนวยความสะดวกให้ไว้ระ
เบียบชาติวงศ์ก็ถึงซึ่งกาลอวสาน ชาตวงศ์ได้แตกหลายออกไป
และรัฐก็เข้ามาแทนที่

ตามบันทึกของเทสซิคัส เยอรมันเป็นชนชาติที่ประกอบ
ด้วยผู้คนจำนวนมากมาย ซิซาร์ได้ให้ตัวเลขจำนวนคนเยอรมัน
บางเผ่าไว้ คือเผ่า Usipetans และเผ่า Tencterans ซึ่งอาศัย
อยู่ตามฝั่งซ้ายของแม่น้ำไรน์ มีจำนวน ๑๘๐,๐๐๐ คน ทวม
ทั้งผู้หญิงและเด็ก ตามนี้ เมื่อก้าวโดยประมาณ เผ่าหนึ่งก็มีจํ
นวนประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ คน ซึ่งเป็นจำนวนสูงกว่าเผ่าชนเอียวโร
ควาในอเมริกาเป็นอันมาก ในสมัยที่เฟื่องฟูที่สุดคนนั้นจำนวนคน
ของเผ่าชนเอียวโรควายังมีไม่ถึง ๒๐,๐๐๐ คน ท่านนักปราชญ์ได้
กล่าวว่า ถ้าจะสันนิษฐานว่า จำนวนคนเยอรมันทั้งสิ้นในเวลา
นั้นมีอยู่เพียงหนึ่งล้าน เมื่อมาถึงสมัยต้นคริสต์ศักราชก็น่าจะมีจํ
นวนไม่น้อยกว่าหกล้านคน

ภายหลังที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในเยอรมันแล้ว จำนวนประ
ชากรเยอรมันคงจะต้องเพิ่มพูนขึ้นอย่างรวดเร็ว ความก้าวหน้า
ในการอุตสาหกรรมดังที่ได้กล่าวถึงในตอนต้น ย่อมพิสูจน์ให้
เห็นความจริงข้อนี้ได้อย่างดี วัตถุที่ค้นพบตามหนองน้ำในมณฑล

ทลเชสวิก (Schleswig อยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของเยอรมัน) เมื่อพิจารณาจากเงินเหรียญโรมันที่ค้นพบพร้อมกับวัตถุเหล่านั้น ก็จะเห็นว่าวัตถุเหล่านั้นได้ประกอบขึ้นนับแต่ศตวรรษที่สาม ด้วยเหตุนี้ ในเวลานั้นเครื่องอุตสาหกรรมโลหะและการทอผ้าได้คลี่คลายออกไปมากแล้วทางแถบทะเลบอลติก การค้าขายกับจักรวรรดิโรมันก็ได้ดำเนินไปอย่างคึกคัก และพวกชนชั้นที่มั่งคั่งก็ได้ร่นรมย์ชีวิตอันฟุ่มเฟือยตามส่วนแล้ว หลักฐานทั้งหมดนี้ล้วนแต่แสดงถึงความคับคั่งของจำนวนประชากร อย่างไรก็ตามในสมัยที่กล่าวนี้ ชนชาติเยอรมันได้เริ่มการโจมตีจักรวรรดิโรมันตลอดแนวแม่น้ำไรน์ กำแพงโรมัน และทางแม่น้ำดานูบ เป็นแนวการโจมตีที่พุ่งจากทะเลเหนือลงมาสู่ทะเลดำนั้นก็เป็นข้อพิสูจน์โดยตรง ถึงจำนวนประชากรที่ได้เพิ่มพูนขึ้นเป็นลำดับ และที่จำต้องหาทางระบายออกมาสู่โลกภายนอก ตลอดเวลาสามศตวรรษของการต่อสู้ ชนชาติกอธิแทบทั้งหมด ยกเว้นแต่พวกกอธิบนแหลมสแกนดิเนเวีย และพวกเบอร์กันเดียน (ชาวมณฑล Burgundy อยู่ทางตะวันออกของฝรั่งเศส แต่เดิมเคยเป็นราชอาณาจักรเอกราช) ได้เคลื่อนลงมาทางตะวันออกได้ และได้ประกอบเป็นปีกซ้ายของแนวการโจมตีอันยาวเหยียด พวกเยอรมันที่

อาศัยอยู่ทางแถบตอนใต้แก่เผ่าชนเฮอมีโนเนียน (Herminonian) ได้ทำการรบอยู่ในตอนกลางทางแม่น้ำดานูบตอนบน และเผ่าชนอิสเทโวเนียน (Istaevoonian) ซึ่งบัดนี้เรียกว่าพวกแฟรงก์ ได้พุ่งลงมาทางปีกขวาตามลำแม่น้ำไรน์ การพิชิตเกาะอังกฤษตกอยู่แก่เผ่าชนอินเจโวเนียน (Ingaevonian) เมื่อสิ้นศตวรรษที่ห้า จักรวรรดิโรมันซึ่งอ่อนเปลี้ยไม่มีเลือดและหมดหวัง ก็ได้แต่จะรอคอยการตกอยู่ในเงื้อมมือของพวกเยอรมันที่บุกกรุกเข้ามาเท่านั้น

การศึกษาของเราในตอนที่แล้ว ๆ มา เป็นการศึกษาอารยธรรมของกรีกและโรมันโบราณในระยะแรกเริ่ม บัดนี้การศึกษาของเขาได้เลื่อนมาอยู่ในสมัยที่อารยธรรมโบราณ กำลังดำเนินไปสู่กาลอวสาน อำนาจของโลกโรมันอันเป็นอำนาจที่มุ่งจะปราบสิ่งต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับเดียวกันทั้งหมด ได้แผ่คลุมไปในบรรดาประเทศแถบทะเลเมดิเตอร์เรเนียน นับเป็นเวลาหลายศตวรรษ ภาษาของชนชาติต่าง ๆ ที่อำนาจของโลกโรมัน ได้แผ่คลุมไปถึง ได้หลีกทางให้แก่ภาษาลาตินที่ได้ดัดแปลงเสียใหม่ ในเมื่อภาษากรีกไม่ได้ขัดขวางภาษาที่เข้ามาใหม่ ลักษณะอันแตกต่างกันของชนชาติต่าง ๆ ไม่ปรากฏอีกต่อไปในโลกโรมัน ไม่มีชาวโกล (Gauls) ชาวไอเบียร์เนียน (Iberians) ชาวลิกูเรียน (Ligurians)

ชาวอริกัน (Noricans) ชนชาติต่าง ๆ ได้กลายเป็นชาวโรมันไปหมด ทั่วทุกหนแห่ง การปกครองแบบโรมัน และกฎหมายโรมัน ได้ปลงองค์การรุ่นเก่าที่มีลักษณะแห่งเครือญาติเสียหมด และด้วยประการฉะนี้ ก็นับว่าสิ่งที่มีลักษณะเป็นโรมัน ได้บดขยี้สิ่งที่ยังตกค้างอยู่เป็นสิ่งที่สุดท้าย ซึ่งจะแสดงความเป็นตัวตนของท้องถิ่นและของชนชาติเสียสิ้น

ลัทธิโรมันหรือการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ให้เป็นโรมันไปเสียหมดเช่นนี้เป็นการกระทำที่ได้ไม่คุ้มเสีย ลัทธิโรมันมิได้แสดงลักษณะความเป็นชาติของชาติหนึ่งชาติใด ลัทธิโรมันได้มาทำให้ลักษณะของความเป็นชาติสูญสิ้นไป แท้ที่จริงนั้น สิ่งต่าง ๆ อันเป็นมูลฐานที่จะประกอบกันเข้าเป็นชาติใหม่ ๆ ได้มีอยู่ทั่วไปทุกหนแห่ง เป็นต้นว่าภาษาลาตินที่ใช้อยู่ตามท้องถิ่นในดินแดนต่าง ๆ นั้น ก็มีแต่จะผิดแผกแตกต่างจากกันออกไปเป็นลำดับ เขตพรมแดนตามธรรมชาติที่ครั้งหนึ่งได้ทำให้อิตาลี, โกล, สเปนแอฟริกา เป็นดินแดนที่เป็นอิสระแก่ตัว ก็ยังคงมีอยู่และทำให้ชาวประเทศเหล่านั้นได้รู้สึกถึงความเป็นอิสระของตนอยู่ ถึงกระนั้นก็ไม่ปรากฏ ณ ที่ใด ๆ ว่า มีพลังอันใดที่จะสามารถผสานสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นให้รวมกันเข้าเป็นประชาชาติใหม่ ๆ ขึ้นมาได้

ไม่ปรากฏ ณ ที่ใด ๆ ว่า ได้มีร่องรอยแม้แต่เล็กน้อย เกี่ยวกับ
 สมรรถภาพแห่งการคลี่คลายขยายตัวหรืออำนาจในการต่อต้านยิ่ง
 ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจในทางสร้างสรรค์แล้วก็ยังไม่มีความเสียหาย
 สิ่งที่ถูกพัฒนาขึ้นจำนวนมากภายในอาณาเขตอันกว้างใหญ่ไพศาล
 เหลือประมาณให้รวมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวนั้น ก็มีแต่สิ่งที่
 เรียกว่า รัฐโรมัน เท่านั้นและในกาลต่อมา รัฐโรมันนี้ก็แตก
 เป็นศัตรูและผู้กดขี่อันร้ายกาจต่อประชาชนโรมันทั้งหมด มณฑล
 ต่าง ๆ ที่เป็นดินแดนของจักรวรรดิโรมันนั่นเอง ได้ก่อความหายนะ
 ให้แก่กรุงโรมและกรุงโรมเองก็ได้กลายเป็นหัวเมืองหนึ่ง
 เช่นเดียวกับหัวเมืองทั้งหลาย จริงอยู่กรุงโรมยังคงเป็นนครที่มี
 เอกสิทธิ์ แต่ก็มีได้เป็นนครที่มีอำนาจปกครองอีกต่อไป มิได้
 เป็นศูนย์กลางของจักรวรรดิสากลอีกต่อไป มิได้เป็นแม่กระทั้ง
 นครที่ประทับขององค์จักรพรรดิโรมัน และรองจักรพรรดิอีกต่อไป
 ไปด้วยว่าผู้ทรงราชย์แห่งจักรวรรดิโรมันเหล่านั้นได้เสด็จไปประทับ
 อยู่ ณ กรุงคอนสแตนติโนเปิล, ทรีวัส (Treves) และมิแลน
 รัฐโรมันได้กลายเป็นกลไกการปกครองอันสลับซับซ้อนมโหฬาร
 ซึ่งก็ได้รับการตกแต่งขึ้นมาเพื่อที่จะใช้ทำการเบียดเบียนบีบบังคับ
 เอาประโยชน์จากอาณาปราชาราษฎรโดยเฉพาะเท่านั้น ภาชีอากร

นานาชนิตที่รัฐได้บีบบังคับเอาแก่ราษฎรนั้น ได้ขับต้อนฝูงชนให้ลง
 ไปในปลักแห่งความยากจนลึกเข้าทุกที การเกี่ยวเชิญขูตรีตของ
 เจ้าพนักงานการคลังของเจ้าหน้าที่ผู้เก็บภาษีและของพวกทหาร
 ที่ได้ปฏิบัติต่ออาณาประชาราษฎร โดยปราศจากความปรานีก็ได้
 กลายเป็นภาวะอันสุดแสนที่จะทนทานได้ขึ้นมา รัฐโรมันพร้อม
 ด้วยอำนาจอันแผ่ไพศาลของรัฐ ได้ชักนำสิ่งต่าง ๆ ให้เป็นไปดัง
 นี้ สิทธิแห่งความดำรงอยู่ของโรมันนั้น รัฐโรมันได้อ้างว่าเพื่อ
 รักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายใน และเพื่อคุ้มกันการรุกร
 รานจากภายนอกโดยพวกอนารยชน แต่ทว่าความเป็นระเบียบ
 เรียบร้อยที่รัฐโรมันมุ่งจะรักษานั้นกลับเป็นสิ่งเลวร้ายยิ่งกว่าความ
 ปราศจากระเบียบเรียบร้อยเสียอีก และพวกอนารยชน ซึ่งรัฐ
 โรมันอ้างว่าจะคุ้มกันอาณาประชาราษฎร ให้ปลอดภัยจากภัยของการ
 รุกรานนั้นเองกลับเป็นบุคคลที่ประชาราษฎรได้ต้อนรับขับสู้ ดูจ
 ว่าจะพวกอนารยชนเหล่านั้นเป็นประหนึ่งผู้มาปลดปล่อยเขาทั้งหลาย
 จากทุกข์ทรมาน

ภาวะทางสังคมก็ปรากฏว่าเป็นภาวะอันสุดแสนที่จะทนทาน
 ได้เช่นกัน ในระหว่างปีท้ายๆ ของสมัยแห่งสาธารณรัฐโรมันนั้น
 การปกครองของรัฐโรมันก็ดำเนินไปในทางขูตรีตเบียดเบียนบรร

ดาหัวเมืองที่ปราบปรามได้อย่างโหดเหี้ยมอยู่แล้ว ครั้นมาถึงสมัย
 ที่มีจักรพรรดิปกครองจักรพรรดิโรมันก็มีได้เลิกร้างการขูดรีด
 เบียดเบียนที่ได้ปฏิบัติกันมา แทนการเลิกร้างบรรเทาเหล่าจักร
 พรรดิกลับจัดให้การขูดรีดเบียดเบียนได้ดำเนินไปอย่างมีระเบียบ
 สม่ำเสมอ จักรพรรดิโรมัน ได้ย่างเข้าสู่ความเสื่อมลึกลงไปเท่าใด
 ภาชีอากรที่บีบบังคับแก่ประชาราษฎร ตลอดจนการบังคับเกณฑ์
 บริการจากราษฎร ก็ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นเพียงนั้น และการปล้น
 ชู่เชิญเอาทรัพย์สินจากราษฎรโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐก็กระ
 ทำกันอย่างปราศจากยั้งอาย หนักมือขึ้นทุกทีชาวโรมันผู้ไว้อา
 นาจไม่เคยประกอบการค้าและการอุตสาหกรรม มีธุรกิจอยู่อย่าง
 เดียว ที่คนพวกนั้นทำได้พิเศษกว่าใครๆ คือการออกเงินให้กู้
 และเรียกดอกเบี้ยอย่างขูดเลือด การค้าที่ดำเนินไปด้วยดีในสมัย
 นั้น ในที่สุดก็ประสบความหายนะ อันเนื่องมาแต่การบีบบังคับ
 ของทางการบ้านเมือง ผลอันสุดท้ายที่อำนาจอันยิ่งใหญ่ของโลก
 โรมันได้บันดาลให้มีขึ้น ก็คือความยากจนอันแผ่คลุมอาณาประ
 ชาราษฎรทั่วไป เกิดความตกต่ำในทางการค้า ในวงงานช่างฝีมือ,
 ศิลปะและในจำนวนประชากร, ความเสื่อมโทรมของเมืองต่าง ๆ
 ความถอยหลังของการกสิกรรม

การกสิกรรมซึ่งเป็นผลิตกรรมส่วนที่สำคัญยิ่งของโลกในยุคโบราณนั้น ได้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ทวีความสำคัญยิ่งขึ้นกว่าเดิม ในอิตาลีที่ดินอันกว้างใหญ่ไพศาลที่เป็นทรัพย์สินส่วนบุคคลแทบทั่วประเทศ นับแต่สิ้นสมัยของสาธารณรัฐเป็นต้นมานั้น เจ้าของที่ดินได้ใช้ประโยชน์จากที่ดินเหล่านั้น โดยแบ่งที่ดินออกเป็นสองประเภท ประเภทหนึ่ง คือที่ดินที่เป็นทุ่งหญ้า ซึ่งเจ้าของใช้เลี้ยงแกะและวัว ด้วยเหตุนี้แกะและวัวก็ได้เข้าอยู่ในท้องที่เหล่านั้นแทนผู้คนพลเมือง การดูแลฝูงปศุสัตว์นี้ ไม่ต้องใช้คนทำงานมากมายเพียงแต่ใช้ทาสจำนวนเล็กน้อยเท่านั้น ส่วนที่คนอีกประเภทหนึ่งนั้น ใช้ในการทำสวนขนาดใหญ่ปลูกพืชผักและต้นไม้ผล ต้นไม้ดอกต่าง ๆ ซึ่งจำต้องใช้พวกทาสทำงานเป็นจำนวนมาก ความมุ่งหมายในการทำสวนขนาดใหญ่มีอยู่สองประการ ประการหนึ่ง เพื่อนำเอาความสุขสำราญในการบริโภคของเจ้าของที่ดินนั่นเอง และอีกประการหนึ่ง ก็เพื่อจะทำผลิตผลส่งไปขายในตลาดในเมือง ที่ดินที่เป็นทุ่งนาขนาดใหญ่ คงได้รับการรักษาและซำยังขยับขยายให้กว้างขวางใหญ่โตออกไปอีก ส่วนที่ดินที่ใช้ทำสวนในชนบทนั้น ได้ถึงซึ่งความพินาศไปเพราะเหตุที่พวกเจ้าของที่ดินเหล่านั้น ต้องเผชิญกับความยากจนข้อ

หนึ่ง และความเสื่อมโทรมของเมืองต่างๆ อีกข้อหนึ่ง เศรษฐกิจแบบลาติฟันเดียน (Latifundian Economy) นั้นเป็นเศรษฐกิจที่อาศัยแรงงานของพวกทาสเป็นพื้นฐาน และกาลเวลาก็ได้มาถึงที่เศรษฐกิจแบบนั้นจะไม่เกิดผลกำไรอีกต่อไป แต่ในเวลานั้น เศรษฐกิจแบบลาติฟันเดียน จะกระทำได้อีกแต่ในรูปการกสิกรรมขนาดใหญ่เท่านั้น เพราะฉะนั้นการกสิกรรมขนาดย่อมจึงได้กลับคืนมาเป็นรูปแบบกสิกรรมรูปเดียว ที่จะทำผลกำไรมาได้ ด้วยเหตุนี้ ที่ดินผืนใหญ่ๆ จึงได้ถูกตัดแบ่งออกเป็นผืนย่อยๆ และเจ้าของก็ทำที่ดินผืนย่อยๆ เหล่านั้นออกให้เช่า โดยผู้เช่าได้เช่าที่ดินสืบทอดตระกูลกันมาและเสียค่าเช่าที่ดินให้ตามอัตราที่ได้กำหนดกันไว้ หรือถ้ามิใช่เป็นการเช่า เจ้าของที่ดินก็มอบที่ดินให้แก่ผู้จัดการนา เป็นผู้ทำประโยชน์บนที่ดินนั้น และเจ้าของที่ดินก็จะแบ่งผลกำไรให้หนึ่งในหกของผลกำไรถ้าผู้จัดการนาทำได้ หรือบางทีก็แบ่งให้เพียงหนึ่งในเก้าเท่านั้น ในส่วนใหญ่แล้วเจ้าของที่ดินมักจะมอบที่ดินผืนแคบๆ เหล่านี้ ให้แก่พวกโคโลนิสต์ ซึ่งจะต้องจ่ายค่าที่นาตามอัตราที่กำหนดให้แก่เจ้าของที่ดินเป็นรายตัว และตัวโคโลนิสต์ก็ถูกผูกพันอยู่กับที่ดินซึ่งตัวได้อาศัยทำกิน และก็อาจจะถูกขายไปพร้อมกับที่ดินนั้น พวกที่เรียกว่าโคโลนิสต์

มิใช่พวกทาส แต่ก็มิได้เป็นอิสระ คนพวกนี้^๕ไม่อาจทำการสมรสกับพวกพลเมืองที่เป็นอิสระชน^๕ทางการสมรสของคนพวกนี้ ในกลุ่มชนชั้นเดียวกันทางบ้านเมืองก็ไม่ยอมรับนับถือว่า เป็นการสมรสที่ถูกต้องแต่ถือว่าเป็นการสมรสระหว่างชายกับหญิง ที่มีได้สมรสกันตามกฎหมายเช่นเดียวกับในกรณีที่ได้ปฏิบัติต่อพวกทาส พวกโคโลนีเหล่านี้แหละคือ พวกที่เป็นต้นกำเนิดของพวกเลกในสมัยกลาง (medieval Serfs)

ระบบทาสของยุคโบราณ มิใช่ระบบที่ทนทานต่อกาลเวลา และก็ไม่มีการใด ๆ ที่จะทนทานต่อกาลเวลาไปได้ และในที่สุดมันก็ได้มาถึงกาลเวลาที่ได้ทำให้มันกลายเป็นสิ่งที่พ้นสมัยไป การใช้แรงงานทาสทั้งในงานกสิกรรมขนาดใหญ่ในชนบท และในโรงงานหัตถกรรมตามเมืองต่าง ๆ มิได้นำผลได้มาให้คุ้มค่าแรงงานที่ลงไปอีกต่อไป ตลาดสำหรับจำหน่ายผลิตผลเหล่านี้ได้อันตรธานไป ผลิตกรรมงานช่างฝีมือซึ่งได้เคยเป็นผลิตกรรมที่ใหญ่โตมโหฬารในสมัยอันรุ่งเรืองเฟื่องฟูของจักรวรรดิโรมัน ได้ฟุบแฟบลง เพราะฉะนั้นจึงต้องหวนกลับมาทำทั้งงานกสิกรรมและงานช่างฝีมือในขนาดย่อม ๆ กันใหม่ และงานขนาดย่อมเหล่านี้ก็เป็นธรรมดาอยู่เอง ที่จะไม่ได้ส่วนสักกับจำนวนทาส อันมีอยู่

มากมายก่ายกอง สังคมในขณะนั้นมีรัฐที่จะจัดการอย่างไรกับแรงงานทาสที่มีอยู่อย่างล้นเหลือเหล่านั้น งานของพวกทาสในขณะนั้นก็มีแต่งานรับใช้ในกิจการบ้านเรือน และบำรุงบำเรอชีวิตของพวกเขาที่มั่งมีศรีสุขเท่านั้น

แม้ว่าระบบทาสจะตกอยู่ในอาการร่อแร่ ใกล้จะตายมิตาย เหลืออยู่แล้วก็ดี แต่ก็ยังสามารถผดุงและแพร่พันธุ์ทาสไว้ได้เพียงพอที่จะประกอบกรงานผลิตทั้งหมดในสังคมของพวกโรมัน และงานผลิตทั้งหมดก็สำเร็จไปได้ด้วยแรงทาสทั้งนั้น และงานประเภทนี้ ก็เป็นงานที่พวกอริสรชนโรมันตั้งรังเกียจ ว่าเป็นงานที่ไม่คู่ควรแก่ศักดิ์ศรีของพวกเขาตนด้วยเหตุนี้จึงได้มีปรากฏการณ์สองประการบังเกิดขึ้น ในประการหนึ่งจำนวนทาสที่มีอยู่อย่างเหลือเฟือเหล่านั้น ได้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และจำนวนทาสที่เพิ่มขึ้นนั้น นอกจากว่าไม่เป็นประโยชน์อันใดแก่พวกเจ้าของทาสแล้ว ยังกลายมาเป็นห่วงแขวนคอพวกเจ้าของทาสเสียอีก ดังนั้นเขาก็จำเป็นต้องปลดปล่อยทาสของเขาให้เป็นอิสระไป เพื่อให้ไบแซนติอุมชะตากรรมอันร้ายกาจต่อไป อีกประการหนึ่งเล่า พวกที่เรียกว่าโคโลนี ดังที่ได้กล่าวถึงในตอนต้น และพวกอริสรชนโรมันที่ขี้ตสันจนยาก ก็ได้ทวีจำนวนขึ้นเหมือนกัน พึงเป็นที่เข้าใจว่าวงการคริสตศาสนา

มิได้มีส่วนรู้เห็นด้วยแต่อย่างใดในอาการที่ค่อย ๆ แยกตัวไปของระบบทาสยุคโบราณ มีแต่ว่าคริสตศาสนาได้เข้ามามีส่วนเสวยผลของระบบทาส ในจักรวรรดิโรมันเป็นเวลานานนับศตวรรษ และในกาลต่อมาก็หาได้ยื่นมือเข้าไปแตะต้องป้องกันการค้ำทาสของพวกคริสเตียนแต่อย่างใดไม่ ไม่ว่าจะเป็นครณีของพวกเยอรมัน ในตอนเหนือ หรือกรณีของพวกวินีเซียน (Venetian) ทางแถบทะเลเมดิเตอร์เรเนียน หรือการค้ำทาสนิโกรในกาลต่อมา

เมื่อได้เป็นที่ประจักษ์แจ้งขึ้นว่า ระบบทาสจะไม่อำนวยผลประโยชน์อันใดให้แก่เจ้าของทาสอีกต่อไปแล้ว มันก็ถึงซึ่งความวอดวายไป แต่ระบบทาสที่กำลังวอดวายไปในั้น ก็ได้กลายเป็นพิษร้ายทั้งไว้เบื้องหลัง เชื้อพิษร้ายที่มันได้คายทิ้งไว้ก็คือ ความสำนึกที่ได้ก่อรูปขึ้นในจิตใจของพวกอภิสรรชนที่สำนึกเห็นไปว่างานจำพวกที่ก่อเกิดผลิตผล อันเคยเป็นงานที่พวกทาสได้กระทำกันมาแต่กาลก่อนนั้น เป็นงานอันทรามสุดหาค่าควรแก่น้ำมือของพวกอภิสรรชนไม่ นี่คือการตกตันที่โลกโรมันได้พลัดเข้าไปจมมอยู่ใต้นั้น เพราะเหตุว่าเมื่อระบบทาสได้กลายเป็นสิ่งที่ไม่อาจดำรงอยู่ได้ อันเนื่องมาแต่ความเปลี่ยนแปลงของภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจแล้ว และการที่พวกอภิสรรชน จะทำงานจำพวกที่พวกทาส

ได้เคยทำมา ก็ถูกขัดขวางโดยหลักเกณฑ์ทางศีลธรรมของสมัยนั้น เสียอีกเล่า ฝ่ายหนึ่งไม่สามารถจะดำรงอยู่ต่อไปอีกได้ แต่อีกฝ่ายหนึ่งก็ไม่อาจเสนอตัวเข้าไปรับใช้แทนแรงงาน อันเป็นสิ่งพื้นฐานของการผลิตแห่งสังคม นี่แหละคือความตันและความจมนุ่มของโลกโรมัน ก็มีแต่การปฏิวัติอย่างสิ้นเชิงเท่านั้นที่จะมากอบกู้สถานการณ์เช่นนั้นได้

สถานการณ์ตามหัวเมือง ๆ ก็ไม่ดีไปกว่าที่ได้บังเกิดแก่พวกโรมันคู่เคียงกับพวกโคโลนี ยังมีพวกชวานาย่อม ๆ ที่เป็นอิสระชนอีกพวกหนึ่ง เพื่อที่จะป้องกันตัวจากการเคี่ยวเข็ญขูดรีดอันหฤโหดของพวกเจ้าพนักงาน พวกตุลาการ และพวกเจ้าหนี้ที่ขูดเลือดขูดเนื้อ พวกชวานาเหล่านี้มักจะแสวงหาความปกป้องคุ้มครองจากบุคคลผู้มีอิทธิพลและอำนาจ และพวกเขาได้กระทำเช่นนั้น มิใช่โดยต่างคนต่างก็กระทำกันไป หากเป็นการกระทำของชุมชนพวกเขาร่วมกันทั้งชุมชนที่เดียว ครั้นเมื่อมีการปฏิบัติดังนี้มากเข้าจักรพรรดิโรมันในศตวรรษที่สี่ จึงมักจะตราพระราชกฤษฎีกาห้ามชุมชนพวกชวานาเหล่านี้ มิให้กระทำการเช่นนั้นอีกต่อไป ก็แต่ว่าการแสวงหาความปกป้องคุ้มครองดังกล่าวนี้เป็นผลดีแก่คนเหล่านั้นอย่างไรบ้างเล่า? ในเบื้องต้นเมื่อได้รับคำขอ

ความปกป้องคุ้มครอง ผู้อุปถัมภ์ก็จะกำหนดเงื่อนไขลงไว้ว่า พวกเขาขอความอนุเคราะห์จากเขา จะต้องโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินของตนให้แก่ผู้อุปถัมภ์ และผู้อุปถัมภ์ก็จะให้คำรับรองว่า พวกเขาจะใช้ที่ดินนั้นทำกินไปได้จนตลอดชีพ เล่ห์กระเท่ห์อันนี้ ทางวงการศาสนาก็ทรงจำไว้ได้ดี และได้เลียนแบบเอามาใช้อย่างตื้อๆ ในระหว่างศตวรรษที่เก้าและที่สิบ เพื่อเพิ่มพูนพระเกียรติคุณของพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า และเพื่อที่จะขยายที่ดินธรณีสงฆ์ให้กว้างขวางออกไป อย่่างไรก็ดีในเวลานั้น ซึ่งตกในราวคริสต์ศักราช ๔๗๕ ท่านบิชอป แซลเวียต (Salvianus) แห่งมาเซลล์ ก็ได้ประณามการปล้นที่ดินเยี่ยงนั้นไว้อย่างรุนแรง และได้อ้างว่าวิธีการที่พวกเจ้าหน้าที่โรมัน และพวกเจ้าที่ดินใหญ่ๆ ปฏิบัติต่อพวกคนยากคนจนนั้น เป็นวิธีการที่กดขี่เหลือประมาณ จนพวกพลเมืองโรมันเป็นอันมาก ได้พากันหนีไปอาศัยอยู่ในดินแดนที่พวกอนารยชนได้เข้ามายึดครองและพวกพลเมืองโรมันเหล่านั้น ซึ่งได้ไปตั้งบ้านถ้ำหลักแหล่งอยู่ในเขตแดนของพวกอนารยชนแล้วนั้น ก็หาได้กลัวเกรงอะไรยิ่งไปกว่ากลัวว่าจะต้องตกไปอยู่ภายใต้การปกครองของโรมันอีกเท่านั้น เรื่องราวที่ว่าพ่อแม่ที่ยากจนต้องจำใจนำบุตรของตนออกขายไปเป็นทาสอยู่เนือง ๆ นั้นย่อม

พิสูจน์ได้ว่าเป็นความจริงจากการที่ได้มีกฎหมายบัญญัติห้ามการกระทำเช่นนั้นในสมัยนั้น

เพื่อเป็นการตอบแทนในการที่พวกเยอรมัน ได้มาช่วยให้ชาวโรมันหลุดพ้นออกไปจากรัฐของตน พวกอนารยชนเยอรมันจึงได้เข้าถือเอาที่ดินในดินแดนที่ยึดครองไว้ เป็นส่วนของพวกเขาเสียสองในสามส่วนของที่ดินทั้งหมด และเขาก็ได้แบ่งสรรที่ดินนั้นให้แก่พวกของเขา หลักเกณฑ์การแบ่งสรรที่ดินนั้นพวกเยอรมัน ได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ของระบบชาติวงศ์ โดยที่พวกเยอรมันที่ยึดครองดินแดนในจักรวรรดิโรมันมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับเนื้อที่ของที่ดินเหล่านั้นจึงมีที่ดินเหลืออยู่เป็นอันมากที่ยังมิได้แบ่งปันกันไปที่ดินที่ยังมิได้แบ่งสรรนี้ บางส่วนก็เป็นสมบัติของคนเยอรมันทั้งหมด และบางส่วนก็เป็นสมบัติของชาติกุลและชาติวงศ์ในแต่ละชาติวงศ์ ทู่งนาและท่งเลี้ยงสัตว์ได้แบ่งปันให้แก่บรรดาครัวเรือนแต่ละครัวของชาติวงศ์ การแบ่งนั้นได้แบ่งให้เท่ากันทุกครัวเรือน และครัวเรือนใดจะได้ที่ดินตอนใดนั้น ใช้วิธีจับสลาก เราไม่ทราบว่าในเวลานั้นจะมีการแบ่งสรรที่ดินกันใหม่เป็นครั้งเป็นคราวอีกหรือไม่ แต่อย่างไรก็ตามต่อมาไม่ช้าไม่นาน ตามหัวเมืองต่างๆ ของโรมันก็เลิกใช้การแบ่งที่ดิน

ในรูปนี้ และการแบ่งที่ดินให้เป็นส่วนบุคคลก็ทำให้ที่ดินเหล่านั้น
 กลายเป็นทรัพย์สินส่วนตัวที่ผู้ครอบครองอาจจะโอนไปยังผู้อื่นได้
 ที่ซึ่งเป็นป่าและทุ่งสำหรับเลี้ยงสัตว์ ยังคงไว้เป็นที่สำหรับใช้ร่วม
 กัน การใช้ที่ดินตลอดจนแบบวิธีเพาะปลูก บนที่ดินที่ได้แบ่งสรร
 กันไปแล้วนั้น คงดำเนินไปตามแบบแผนของชนบประเพณีที่สืบ
 ต่อกันมาแต่โบราณ และดำเนินไปตามเจตจำนงของประชาคมทั้ง
 หมก เมื่อชาติวงศ์ได้ตั้งหลักแหล่งเป็นนิคมนานเท่าใด และเมื่อ
 พวกเยอรมันและโรมันได้ใช้ชีวิตผสมกลมกลืนกันไป ตามเวลา
 ที่ล่วงไปนานเท่าใด ความผูกพันในลักษณะของเครือญาติแห่ง
 ชาติวงศ์ก็จะต้องถดถอยไป และความผูกพันในลักษณะที่ถือเอา
 ดินแดนเป็นสำคัญก็จะเข้ามาครอบงำมากขึ้นเท่านั้น ในที่สุดชาติ
 วงศ์ก็ถูกกลืนหายไปในประเทศที่ก่อตั้งขึ้นเป็นหมู่บ้าน และใน
 ประเทศหมู่บ้านนี้เอง เราก็ได้พบร่องรอยอย่างเพียงพอที่
 แสดงให้เห็นความเป็นเครือญาติกันมาแต่ดั้งเดิมของบรรดาสมา
 ชิกในหมู่บ้านเหล่านี้ เพราะฉะนั้นในบรรดาประเทศที่ชุมนุมชน
 รูปหมู่บ้านยังคงดำรงอยู่ เช่นในตอนเหนือของฝรั่งเศส ในอังก
 ฤษ ในเยอรมัน และในแคว้นสแกนดิเนเวีย เราจึงได้พบว่า
 ระบบชาติวงศ์ได้ค่อย ๆ แปลงรูปไปสู่ระบบเขตแดนและด้วยการ

ผันแปรไปเช่นนั้น มันก็เลยเหมาะเจาะกลมกลืนกับรัฐที่ได้ประติษฐิตีขึ้นในกาลต่อมา ถึงกระนั้นมันก็ยังคงสงวนไว้ซึ่งลักษณะประชาธิปไตยอันมีอยู่โดยธรรมชาติ และเป็นลักษณะอันเด่นชัดของชาติวงศ์และก้อาศัยลักษณะอันนี้เองที่ส่วนน้อยๆ ส่วนหนึ่งของระบบชาติวงศ์ยังคงได้รับการรักษาไว้ และก็เท่ากับว่าระบบชาติวงศ์ ได้ทิ้งอาวุธอันหนึ่งไว้ให้แก่ประชาชนผู้ได้รับความกดขี่ ซึ่งประชาชนเหล่านี้จะนำออกใช้ได้ทุกเมื่อแม้กระทั่งในสมัยปัจจุบัน

การที่ความผูกพันทางสายโลหิตในชาติวงศ์ ได้อันตรธานไปอย่างรวดเร็วนั้น เนื่องมาแต่ข้อความจริงที่ว่าองค์กรในชาติกุล และรวมทั้งองค์กรในชนชาติทั้งหมด ก็ได้ถึงซึ่งความเสื่อมโทรมไป เพราะผลแห่งชัยชนะนั้นเองเราได้ทราบแล้วว่า การปกครองชนชาติที่ถูกปราบปรามลงได้นั้น เป็นสิ่งที่เข้ากันไม่ได้กับระเบียบประเพณีของชาติวงศ์สำหรับในกรณีของชนชาติเยอรมัน เราจะได้เห็นความจริงข้อนี้ ในรูปขนาดใหญ่เมื่อชนชาติเยอรมันได้เข้าครอบครองหัวเมืองต่าง ๆ ของโรมันแล้วเขาก็จะต้องจัดการเกี่ยวกับการปกครองบรรดาหัวเมืองเหล่านั้น แต่เขาจะรับเอาพวกโรมันทั้งหมดในฐานะที่เป็นหมู่ชนเข้าร่วมอยู่ในชาติวงศ์ก็ไม่

ได้ ครั้นจะปกครองพวกโรมันด้วยองค์กรของชาติวงศ์ก็ทำไม่ได้ เขาจึงจำจะต้องจัดให้มีเครื่องมืออย่างใหม่มาใช้แทนรัฐโรมัน เพื่ออำนาจการปกครองท้องถิ่นให้ดำเนินต่อไป ซึ่งในขั้นต้นองค์กรการปกครองท้องถิ่นของโรมันส่วนใหญ่ ยังคงปฏิบัติการหน้าที่ต่อไป และเครื่องมือที่จะนำมาใช้แทนรัฐโรมันนั้นก็จะเป็นอย่างอื่นไปไม่ได้นอกจากจะเป็นรัฐอีกอันหนึ่ง ด้วยเหตุนี้บรรดาองค์กรของระบบชาติวงศ์ จึงจำต้องแปลงรูปไปเป็นองค์กรของรัฐ และเนื่องด้วยความบีบบังคับของเหตุการณ์ การจัดการในเรื่องนี้ก็จะต้องกระทำโดยรีบด่วน ตัวแทนคนที่หนึ่งของชนชาติผู้พิชิตนั้นก็จะต้องเป็นแม่ทัพของชนชาติผู้พิชิตเป็นธรรมชาติ การรักษาความปลอดภัยทั้งภายในและภายนอกในดินแดนที่ตีได้ นั้น ย่อมเรียกร้องให้ตัวแม่ทัพได้รับอำนาจเพิ่มขึ้น เพราะฉะนั้นกาลเวลาก็ได้มาถึงที่ท่านแม่ทัพซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาคนหนึ่ง จะแปลงตัวไปเป็นกษัตริย์ และในที่สุดการจำแลงแปลงกายเช่นนั้นก็ได้บังเกิดขึ้น

เราจะหยิบยกราชอาณาจักรของพวกแฟรงก์ขึ้นมาพิจารณา ดู ในราชอาณาจักรนี้ มีเพียงแต่ดินแดนอันไพศาล ที่อยู่ภายใต้การปกครองของรัฐโรมันเท่านั้น หากยังรวมทั้งที่ดินผืนใหญ่

อันยังมีได้มอบหมายให้แก่ประชาคมหมู่บ้านและประชาคมตำบล (gam) เฉพาะอย่างยิ่งป่าใหญ่ทั้งหมด, ได้ตกอยู่ในมือของพวกเขาเลียน (salians เป็นพวกแฟรงก์สาขาหนึ่งทางภาคใต้ ตั้งถิ่นฐานอยู่ตามแม่น้ำโรสเซล) ซึ่งเป็นผู้พิชิตในฐานะที่เป็นทรัพย์สินสมบัติของพวกเขาอย่างไม่มีข้อชี้ชัดขึ้นจำกัดใด ๆ ก็อันแรกที่กษัตริย์ของพวกเขาแฟรงก์ได้กระทำก็คือ ได้จัดการให้ทรัพย์สินของประชาชน คือที่ดินของประชาชนเหล่านี้ โดยเปลี่ยนแปลงมาเป็นพระราชทรัพย์ของกษัตริย์ การกระทำดังกล่าวนี้ ก็คือการขโมยที่ดินจากประชาชน แล้วก็เอามายกให้ หรืออนุญาตให้พวกบริวารของกษัตริย์เข้าครอบครอง ใช้ในรูปที่เรียกว่าฟีฟ (fie) คือที่ดินที่กษัตริย์หรือเจ้าขุนมูลนายมอบให้บริวารครอบครองโดยมีเงื่อนไขว่า พวกบริวารที่ได้ครอบครองที่ดิน จะต้องรับใช้กษัตริย์ในการรบพุ่ง และในการอื่น ๆ) ฟังทราบไว้ด้วยว่า กษัตริย์ของพวกเขาแฟรงก์ที่กล่าวถึงนี้ แต่เดิมก็เป็นแม่ทัพธรรมดาคคนหนึ่ง และได้เปลี่ยนฐานะจากแม่ทัพธรรมดามาเป็นกษัตริย์ที่แท้จริง เหล่าบริวารของกษัตริย์นี้แต่เดิมก็ประกอบด้วยพวกสมุนส่วนตัวที่เป็นทหาร และพวกผู้บังคับบัญชาทหารในกองทัพ ต่อมาไม่ช้าฝูงบริวารของกษัตริย์ ก็ขยายใหญ่โตออกไป พวกโรมัน

คือพวกโกลที่ได้เปลี่ยนฐานะมาเป็นชนโรมัน ได้เข้ามาเพิ่มจำนวนบริวารของกษัตริย์ คนพวกนี้ได้กลายเป็นบุคคลที่กษัตริย์แทบจะขาดเสียมิได้ เพราะเป็นพวกที่มีความรู้ในการเขียนหนังสือ เป็นพวกที่มีการศึกษา และคุ้นเคยกับภาษาของชาวโรมัน และกฎหมายของบ้านเมืองรวมทั้งภาษาของวรรณคดีลาติน ไม่แต่ชาวโรมันที่เป็นพวกโกล ซึ่งเป็นผู้มีความรู้เท่านั้นที่เข้ามาเป็นบริวารของกษัตริย์ หากยังมีพวกทาส พวกเลก และพวกทาสที่ได้รับการปลดปล่อยเป็นอิสระ เข้ามาเป็นบริวารของกษัตริย์อีกด้วย และคนพวกนี้ก็ประกอบกันเข้าเป็นราชสำนักของกษัตริย์ และในหมู่คนเหล่านี้ กษัตริย์ก็ได้เลือกคนโปรดปราน และสถาปนาให้เป็นคนใหญ่คนโตขึ้นมา พวกข้าราชการเหล่านี้ต่างก็ได้รับพระราชานุมัติให้ครอบครองที่ดิน อันเป็นที่ดินสาธารณะ หรือที่ดินของประชาชนส่วนรวม ในขั้นต้นที่ดินที่กษัตริย์พระราชทานให้แก่พวกข้าทาสบริพารนั้น ส่วนใหญ่เป็นการพระราชทานให้ตามแต่จะพอพระทัย และต่อมาก็พระราชทานให้ในรูปที่เป็นรายได้ประจำตำแหน่งของข้าทาสบริพารที่ดินที่กษัตริย์พระราชทานให้ข้าทาสบริพารของพระองค์ครอบครองนั้นในขั้นเดิม และในกรณีส่วนใหญ่สิทธิครอบครองมีอยู่ตลอดพระ

ชนม์ชีพของกษัตริย์ และด้วยการนำเอาที่ดินสาธารณะมาแบ่งสรร
ปันส่วนกันใหม่เข้าหาสบริพารของกษัตริย์นั้นแหละ ที่เป็นการปู
รากฐานให้แก่เหล่าผู้ที่มีตระกูลรุ่นใหม่ด้วยการเชือดเฉือนเนื้อไป
จากประชาชน นี่เป็นข้อเท็จจริงในประวัติศาสตร์ของราชอาณาจักร
จักรชนชาติแฟรงก์

เรื่องที่จะพึงพิจารณายังไม่หมดจักรวรรดิอันแผ่ไพศาลย่อม
ไม่อาจที่จะปกครองได้โดยกลไกของระบบชาติวงศ์ สภาของ
พวกหัวหน้าชาติวงศ์ ถึงแม้ว่าจะกลายเป็นสภาที่ทันสมัยมานาน
แล้วหรือไม่ก็ตาม แต่สภานั้นก็ไม่อาจจะประชุมกันได้ และในไม่
ช้าพวกข้าราชการก็เข้ามาแทนที่สภาที่มีมาแต่ดั้งเดิม ส่วนสภา
หรือที่ประชุมของประชาชนนั้น โดยอาการภายนอกยังคงดำรงอยู่
แต่ก็ค่อย ๆ แปรไปเป็นที่ประชุมของพวก ผู้บังคับบัญชาทหาร
และพวกบุคคลผู้มีชื่อเสียงรุ่นใหม่ พวกชาวนาอิสรชนที่มีที่นา
ของตนเอง ซึ่งเป็นพวกแฟรงก์จำนวนมากมานั้น ต่างก็ได้รับ
ความกะปลกกะเปลี้ย และกลายเป็นคนขัดสนจนยากไปตาม ๆ กัน
เพราะผลของสงครามกลางเมือง และสงครามตีดินแดนต่าง ๆ อัน
มีอยู่ไม่ขาดสาย โดยเฉพาะในรัชสมัยของชาร์ลมาญ (Charl-
magne) คู่จเดียวกับที่พวกชาวนาโรมันได้เผชิญเคราะห์กรรมอัน

ขึ้นมาในตอนปลายของสงครามรัฐโรมันชาวนาเหล่านี ซึ่งแต่เดิมประกอบเป็นทหารทั้งหมดในกองทัพ และต่อมาเมื่อตีได้ประเทศฝรั่งเศสแล้วชาวนาเหล่านีซึ่งได้เป็นกระดูกสันหลังของกองทัพ ก็ได้กลายเป็นคนยากจนไปหมด ในตอนต้นศตวรรษที่เก้าจนกระทั่งว่า ในจำนวนชาวนาห้าคนจะหาที่สามารถจัดหาเครื่องแบบที่แต่งออกสงครามได้สักคนหนึ่งก็ทั้งยาก กองทัพแต่เดิม ซึ่งประกอบด้วยพวกชาวนาอิสราชน และซึ่งกษัตริย์เป็นผู้เรียกกระตมโดยตรงนั้นก็ได้เล็กลงไป และได้มีกองทัพที่ประกอบด้วยบริวารของพวกคนใหญ่คนโตรุ่นใหม่ ในเหล่าบริวารเหล่านี มีทั้งเจ้าพวกอสูรกาย คือพวกที่สืบสายมาจากชาวนา ซึ่งแต่เดิมก็สวมมิกัดต่อกษัตริย์องค์เดียว และถัดจากนั้นขึ้นไปอีกเล็กน้อย ก็มิต้องสวมมิกัดต่อเจ้านายที่ไหนเลย แม้แต่กษัตริย์ก็มีได้เป็นมุลนายของพวกเขา

ภายใต้การปกครองของกษัตริย์ที่สืบราชสมบัติต่อจากพระเจ้าชาร์ลมาญลงมา ฐานะของพวกชาวไร่ชาวนาได้ตกสู่ความเสวยหนักขึ้น ด้วยเหตุแห่งสงครามภายในประเทศ ประการหนึ่ง และด้วยความอ่อนแอของกษัตริย์อีกประการหนึ่ง ประกอบกับอำนาจของพวกคนใหญ่คนโตในประเทศที่ได้ทวีขึ้นตามส่วนแห่ง

ความอ่อนแอของกษัตริย์ คนพวกนี้ ได้พยายามที่จะให้ตำแหน่ง
ราชการงานเมือง ที่เขาดำรงอยู่เป็นตำแหน่งที่สืบมรดกกันได้
ครั้นพวกนอเม้น ได้บุกกรุกเข้ามาในอาณาจักรแฟรงก์ พวกชาว
นา ก็ได้เผชิญกับความล้มจมอันเด็ดขาด หัวสืบบนภายหลังการ
สิ้นชีพของชาร์ลมาญ จักรวรรดิแฟรงก์ก็สิ้นอำนาจและหมอบอยู่
แทบบาทาทของพวกนอเม้น ดุจเดียวกับที่จักรวรรดิโรมันได้เคย
หมอบอยู่แทบบาทาทของพวกแฟรงก์ เมื่อสี่ร้อยปีมาแล้ว

มิใช่เพียงแต่ความเสื่อมสิ้นอำนาจทางภายนอกเท่านั้น แม้ใน
ทางภายในสังคมเอง ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม หรือ
นัยหนึ่ง ความปราศจากระเบียบเรียบร้อยของสังคมหรือความ
ระส่ำระสายของสังคม ก็ได้ตกอยู่ในภาวะเกือบเป็นอย่างเดียวกัน
กับภาวะทางภายนอก พวกชาวนาแฟรงก์ที่เป็นอิสรชน ได้ตก
อยู่ในฐานะอันคล้ายคลึงกันกับพวกชาวนาโรมันที่เป็นพวกโคโลนี
(coloni) ดังที่เราได้ศึกษาเรื่องราวของเขามาแล้ว เมื่อต้องเผชิญ
กับความสิ้นเนื้อประดาตัว อันเป็นผลของสงครามและการปล้น
สดมภ์ พวกชาวนาแฟรงก์ก็จำต้องแสวงหาการพึ่งใบบุญ จาก
พวกผู้มีอิทธิพลรุ่นใหม่ หรือจากวงการศาสนา เพราะว่าประเทศ
ของกษัตริย์ไม่ “แผ่ทั่วภูวาล” ตั้งแต่กาลก่อนเสียแล้ว แต่ในการ

แสวงหาโพธิสมภารอันใหม่นี้ พวกชาวนา ก็ต้องชำระค่าฟุ้งโพธิสมภารด้วยราคาอันแพง เช่นเดียวกับที่ชาวนาพวกโกลได้โดนมาแล้วก่อนหน้าพวกเขา พวกชาวนาแพรงก็จะต้องโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินของเขาไปยังผู้ปฏิถัมภ์ของเขาแล้วองค์อุปถัมภ์ของเขาก็จะจัดการให้พวกเขาได้เข้าทำไร่ไถนาบนที่ดินเหล่านั้น ในฐานะของผู้เช่าและการปฏิบัติต่อพวกชาวนาเจ้าของที่ดิน ซึ่งได้เปลี่ยนฐานะมาเป็นผู้เช่าแล้วนั้นก็มิวิธีแตกต่างกันไปหลายรูปหลายแบบ แต่ทุกรูปทุกแบบก็มักจะตกอยู่ในเงื่อนไขที่ว่า พวกชาวนาเหล่านั้นจะต้องทำงานฉลองพระเดชพระคุณพวกเจ้านายของเขาข้อหนึ่ง และจะต้องชำระค่าเช่าที่ดินให้แก่เจ้านายอีกข้อหนึ่ง เมื่อใดที่พวกชาวนาได้นำตัวเข้าไปอาศัยอยู่ภายใต้ใบบุญของท่านเหล่านั้น เมื่อหนีอิสรภาพส่วนตัวของเขาก็จะค่อย ๆ ถูกเชือดเฉือนไป และเมื่อกาลเวลาล่วงไปสักสองสามชั่วอายุคนฐานะของพวกเขาส່วนมากก็จะแปรเปลี่ยนไปเป็นพวกเลกหรือพวกทาสที่ดิน (serfs) ดังที่เราจะได้ทราบเรื่องราวของคนพวกนี้อย่างละเอียด เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์สมัยกลาง หลังจากที่เข้าไปอยู่ใต้ใบบุญของผู้อุปถัมภ์แล้วความตกต่ำแห่งฐานะของชาวนาอิสรชนเหล่านั้น ได้ผันแปรไปอย่างรวดเร็วถึงปรากฏหลักฐานอยู่ในบันทึกเกี่ยวกับเรื่องที่ดิน

ของวัด (Abbey Saint Germain des-Pres ในปารีส ที่ Irminon ได้จัดไว้) แม้ในระหว่างรัชสมัยของชาร์ลมาญนั่นเอง บนพื้นที่ดินอันไพศาลของวัดนี้ ซึ่งแผ่ไปในชนบท โดยรอบวัดมีครวว์เรือนของพวกแฟรงก์ที่ใช้ชื่อเยอรมันตั้งอาศัยอยู่ ๒,๗๘๘ ครวว์เรือน ในจำนวนนี้มีครวว์เรือนที่มีฐานะเป็นโคโลนี ถึง ๒,๐๘๐ ครวว์เรือน มีพวกชาวนาแก็งอิสระ ๓๕ ครวว์เรือน มีครวว์เรือนของพวกทาส ๒๒๐ ครวว์เรือน และมีครวว์เรือนของชาวนาที่เป็นอิสระชนเพียงแปดครวว์เรือนเท่านั้นเอง! ตามธรรมเนียมที่ปฏิบัติกันมาก็คือ พวกชาวไร่ชาวนาเหล่านั้น ได้โอนที่ดินของเขาให้แก่วัด ซึ่งเป็นผู้อุปถัมภ์ของเขา และสิ่งที่เขาได้รับจากวัดก็มีแต่เพียงว่า สิทธิที่จะทำมาหาเลี้ยงชีพบนพื้นที่ดินนั้นไปได้ตลอดชีพ แซลเวียนุสได้ประมาณว่า ธรรมเนียมที่วัดปฏิบัติต่อพวกชาวนาเช่นนั้น เป็นการฝ่าฝืนหลักการของศาสนาแม้จะถูกประณามตั้งนั้นก็ดี แต่วัดทั่วไปก็ยังคงใช้ธรรมเนียมอันนี้ ในการปฏิบัติกับพวกชาวนาอยู่นั่นเอง การกะเกณฑ์ให้พวกชาวนาที่อาศัยอยู่บนที่ดินเหล่านั้น ทำงานรับใช้เจ้าขุนมูลนายหรือผู้อุปถัมภ์ซึ่งกำลังจะกลายเป็นความนิยมที่ปฏิบัติกันทั่วไปนั้น จะถอดแบบเอามาจากวิธีการของรัฐโรมันในเรื่องเกณฑ์พลเมืองให้แก่รัฐ ไม่น้อยไปกว่าจะถอดแบบ

มาจากการที่พวกสมาชิกของหมู่บ้านเยอรมัน ได้ออกแรงทำงาน สร้างสะพาน สร้างถนน และงานอื่นๆ ให้แก่หมู่บ้านของตนเพื่อ ประโยชน์ร่วมกัน ด้วยรูปการณ์เช่นนี้มันก็ดูเสมือนหนึ่งว่า ภาย หลังที่เวลาได้ล่วงไปแล้วสักร้อยปีประชาชนก็กลับถอยหลังไปอยู่ ณ จุดที่เขาได้ออกเดินทางมาแล้วเมื่อสักร้อยปีก่อน

ท่านนักปราชญ์ผู้บรรยายเรื่องนี้ได้กล่าวว่า รูปการณ์เช่น นี้นิยมพิสูจน์ให้เห็นสิ่งสองสิ่ง ในประการแรกก็คือ มันได้พิสูจน์ ให้เห็นว่าการแบ่งแยกทางสังคม และการกระจายกรรมสิทธิ์ใน ทรัพย์สินในจักรวรรดิโรมันที่กำลังดำเนิน ไปสู่ความเสื่อมนั้น เป็น อันลจรอยกันอย่างสนิทกับระดับของการผลิตในการกสิกรรม และ อุตสาหกรรมที่เป็นอยู่อย่างแพร่หลายในเวลานั้น เพราะฉะนั้นจึง เป็นสิ่งที่จะหลีกเลี่ยงให้เป็นอย่างอื่นไปไม่ได้ คือว่าภาวะทาง สังคมก็ดี และการที่ประชาชนจะได้มาซึ่งทรัพย์สินก็ดี จะต้อง เป็นไปตามรูปนั้นอยู่เอง ในประการที่สอง มันพิสูจน์ให้เห็นว่า ระดับของการผลิตอันนี้มิได้หดตัวลงไป หรือถึบตัวสูงขึ้นมาจาก เดิมตลอดระยะเวลาสักร้อยปีที่ล่วงมาแล้ว เมื่อไม่มีการขยายตัวใน ทางวัตถุแต่อย่างใดแล้ว การกระจายกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินไปสู่

ประชาชนก็มีการแบ่งพลเมืองออกเป็นชนชั้นต่าง ๆ กันก็คื กึ่ง
 เป็นอยู่ตามรูปเดิมกล่าวสั้น ๆ ก็คือ เมื่อไม่มีความเคลื่อนไหว
 เปลี่ยนแปลงใน ระดับของการผลิต รูปโฉมของสังคมก็ไม่มี การ
 เปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกัน

ระหว่างศตวรรษหลัง ๆ ของจักรวรรดิโรมันนั้น เมือง
 ไม่มีความสำคัญหรือความยิ่งใหญ่เหนือชนบทเสียแล้ว และเมือง
 ก็ไม่ได้ความยิ่งใหญ่กลับคืนมา ในระหว่างศตวรรษแรก ๆ ที่ชน
 ชาติเยอรมันได้อำนาจปกครอง รูปการณ์เช่นนี้ย่อมแสดงว่า ใน
 ระยะเวลาดังกล่าวนี้ทั้งการกสิกรรม และอุตสาหกรรมตกอยู่ใน
 ชั้นต่ำ และภาวะการณ์เช่นนี้ก็มิแต่จะอำนวยให้เกิดบุคคลสองประ
 เภทในสังคมนั้น คือเจ้าของที่ดินใหญ่ผู้มีอำนาจในการปกครอง
 และพวกชาวนากระจอกงอแงที่จะต้องแสวงหาความพึงพิงจาก
 ผู้มีอำนาจ

ถึงกระนั้นก็ดี ในช่วงระยะเวลาสี่ร้อยปีนั้น ก็ได้มีความ
 เจริญก้าวหน้าเหมือนกัน แม้หากว่าในที่สุดเราจะได้พบชนชั้น
 ต่าง ๆ ที่สำคัญ ๆ คงเป็นอย่างเดียวกันกับในตอนต้นก็แต่เราก็
 จะได้พบด้วยว่า หมู่ชนที่มาประกอบเป็นชนชั้นเหล่านี้ได้เปลี่ยน
 แปลงไป กล่าวคือระบบทาสของยุคโบราณได้อันตรธานไปรวม

ทั้งพวกอิสรชนที่กลายเป็นพวกกระยาจกเสียใจซึ่งคุณหมื่นการทำงานที่พวกทาสได้เคยทำมา และตัวเองก็ไม่ยอมทำงานจำพวกนั้น ในระหว่างพวกโรมันที่เป็นโคโลนี่ กับพวกเลก (Serf) ที่เป็นชนชั้นที่เกิดใหม่ ยังมีชาวนาแฟรงก์ ที่เป็นอิสรชนอีกจำพวกหนึ่งในส่วนความสัมพันธ์ ระหว่างพวกเจ้าที่ดินผู้มีอำนาจกับพวกชาวนาที่เป็นบริวารของพวกเจ้าที่ดินนั้น ก็กล่าวได้ว่าพวกชาวนาที่เป็นบริวารเหล่านั้นแสดงถึงภาวะอันหมดหวังของความเสื่อมสลายของยุคโบราณ ส่วนพวกเจ้าที่ดินใหญ่เหล่านั้นแสดงถึงจุดตั้งของพัฒนาการอันใหม่ อนึ่งถึงมาตราว่าระยะเวลาที่รื่อยปีทีกล่าวนั้น ดูจะแสดงว่าเป็นระยะเวลาที่ไม่ก่อกำเนิดสิ่งใหม่ๆอะไรขึ้นมา แต่มันก็ได้ก่อกำเนิดสิ่งสำคัญสิ่งหนึ่ง ซึ่งมันได้มอบไว้ให้คนรุ่นหลัง สิ่งนั้นก็คือ การที่หมู่ชนได้ประกอบกันเข้าเป็นชาติดังที่คนในสมัยปัจจุบันรู้จักกันสิ่งนั้นคือการจัดรวมหมู่ชนขึ้นใหม่และการจัดแบ่งมนุษยชาติในภาคตะวันตกของยุโรปอันจะปรากฏในประวัติศาสตร์ที่กำลังจะมาถึง ตามความจริงนั้น ชนชาติเยอรมันได้เป็นผู้แพร่ชีวิตใหม่ให้แก่ยุโรป และก็ด้วยเหตุนี้แหละ ที่ทำให้การสลายตัวของรัฐต่างๆ ได้ลงเอยในรูปที่เป็นพัฒนาการจากราชูปถัมภ์ไปสู่ลัทธิศักดินา

อะไรเล่าคือเสน่ห์อันลึกลับที่ชนชาติเยอรมัน ได้นำเอามาใช้ ในการฉีดยิวิตใหม่พลังใหม่ เข้าไปในร่างของยุโรปที่กำลังจะวาง วาย มันจะต้องไม่ใช่อำนาจอันวิเศษมหัศจรรย์ที่ฝังอยู่ในสายเลือด ของชนชาติเยอรมัน ดังที่นักประวัติศาสตร์ ผู้เชื่อถือในเรื่องความ ยิ่งใหญ่ของชาติ อาจจะสามารถคิดไปในทางนั้น จริงอยู่เยอรมันเป็น ชนเผ่าอารยัน ที่มีความเฉลียวฉลาดอย่างมากเฉพาะอย่างยิ่งใน สมัยนั้นซึ่งเป็นระยะเวลาที่ชนชาติเยอรมัน ได้เข้าสู่วิถีแห่งพัฒนา การอันทะมัดทะแมง แต่ก็มีใช้คุณภาพของชาติเยอรมันแต่อย่าง ใดที่ได้ชุกยุโรปให้กลับมีชีวิตชีวาขึ้นมาใหม่ ท่านนักปราชญ์ผู้ บรรยายเรื่องนี้ ได้ชี้ว่าสิ่งที่ชนชาติเยอรมันมีอยู่และได้นำไปประ สาทชีวิตใหม่แก่ยุโรป ก็คือสิ่งที่ป็นธรรมชาติสามัญของเขานั้นเอง และสิ่งนั้นก็คือความเป็นอารยชนของเขา และนั่นก็คือระบบชาติ วงศ์ของเขา

ประสิทธิภาพ และวิธภาพของชนชาติเยอรมัน, ความรัก ในเสรีภาพ, สัญชาติญาณประชาธิปไตย ซึ่งทำให้ชนเยอรมัน ถือเอากิจการสาธารณะ เป็นเหมือนกิจการของตนเอง กล่าวสั้น ๆ ก็คือคุณภาพทั้งปวงที่ชาวโรมันได้ปล่อยให้หลุดลอยไป และก็ เป็นคุณภาพประเภทเดียวที่จะอำนวยให้สามารถก่อตั้งรัฐใหม่ ๆ

และรวบรวมหมู่ชนให้ตั้งเป็นชนชาติใหม่ ๆ ขึ้นมาได้จากความ
 สกปรกโสโครกของโลกโรมัน คุณภาพเหล่านั้นที่ชนชาติเยอรมัน
 มีอยู่ จะเป็นคุณภาพอะไรเสียอีกเล่า ถ้ามิใช่คุณภาพที่ได้มาจาก
 ลักษณะประจำตัวของพวกอนารยชนตอนปลายยุคอนารยชน อัน
 เป็นผลที่ร่วงหล่นลงมาจากระบบชาติวงศ์ของเขา

หากชนเยอรมันได้ตัดแปลงรูปแบบ โบราณของการสมรส
 แบบผิวเดียวเมียเดียว, หากชนเยอรมันได้ถอนอำนาจของผู้ชาย
 ในครอบครัวลงมาให้อยู่ในระดับที่พอสถานประมาณ และได้ยก
 ย่องผู้หญิงให้อยู่ในฐานะสูงกว่าที่โลกของพวกกรีกและโรมัน ได้
 เคยใช้กันมา ก็อะไรเสียอีกเล่าที่คำชู้ให้เขาสามารถกระทำการเช่น
 นั้น ถ้ามิใช่ด้วยความเป็นอนารยชนของเขา ขนบธรรมเนียม
 แห่งชาติวงศ์ของเขา มรดกอันยังคงมีชีวิตชีวาที่เขาได้รับสืบทอด
 จากกาลสมัยของสิทธิทางมรดก ซึ่งเคารพยกย่องความเป็นใหญ่
 ของสตรี

หากชนเยอรมัน อย่างน้อยก็ในประเทศที่สำคัญยิ่งทั้งสาม
 คือในเยอรมัน, ฝรั่งเศสสภาคเหนือ และอังกฤษ สามารถรักษา
 ลักษณะประการหนึ่งของระบบชาติวงศ์ไว้ได้ในรูปของชุมชนหมู่บ้าน
 ทั้งยังสามารถนำไปสู่รัฐศักดิ์ดินอีกด้วย และก็อาศัยลักษณะ

ของระบบชาติวงศ์ในรูปชุมชนหมู่บ้าน^๕เอง ที่ได้ก่อให้เกิดความเป็นปึกแผ่นในหมู่ชนแห่งท้องถิ่น และยังให้พวกชาวนาที่ถูกกดขี่ได้มีเครื่องมือสำหรับใช้ต่อต้านการกดขี่ แม้กระทั่งในยามที่ได้รับการกดขี่บีบคั้นอย่างแสนสาหัส ก็อะไรเสียอีกเล่าที่ชนเยอรมันได้เป็นหนี้ในการรวมกันเป็นปึกแผ่นของพวกชาวนาสมัยกลางถ้ามิใช่ด้วยความเป็นอนารยชนของเขา และแบบแผนการครองชีวิตในรูปการอยู่รวมกันเป็นหมู่เหล่าในรูปของชาติวงศ์ ซึ่งเป็นแบบแผนโดยเฉพาะของชาวอนารยชน

ในประการสุดท้าย ชนเยอรมันยังสามารถขยายและนำระบบทาส ในรูปที่ไม่รุนแรงร้ายกาจที่เขาได้ใช้อยู่ในหมู่พวกของเขาเองไปใช้ในที่ต่าง ๆ และต่อมาระบบทาสของเยอรมันก็สามารถขับระบบทาสอันทารุณร้ายกาจที่มีอยู่ในจักรวรรดิโรมันได้ด้วยฟูริเออร์เป็นคนแรกที่ได้ชี้^๕ไว้ว่าระบบทาสตามรูปของเยอรมันนี้ เท่ากับได้ให้เครื่องมือแก่ชนชั้นที่ถูกกดขี่ ได้ดำเนินการเป็นชั้น ๆ ในการปลดเปลื้องความเป็นข้าทาสของชนในชั้นของเขาทั้งหมด คุณลักษณะของชนเยอรมันชั้น^๕นี้ ก็เช่นเดียวกับข้ออื่น ๆ เขาได้มันมาจากความเป็นอนารยชนของเขา^๕นั่นเอง.

ภาคสอง

ภาวะเศรษฐกิจของยุคอนุรักษน

บทนำ

เรื่อง “ภาวะเศรษฐกิจของยุคอนุารยชน” นี้ เป็นส่วนหนึ่งและส่วนสุดท้ายของเรื่องในชุด “ประวัติมนุษยชาติยุคคนป่าและยุคอนุารยชน” ภายหลังจากที่ท่านได้อ่านเรื่อง “ระเบียบสังคมของมนุษย์ยุคคนป่าและยุคอนุารยชน” มาแล้วท่านคงจะรู้สึกว่าเรื่อง “ภาวะเศรษฐกิจของยุคอนุารยชน” ได้คลายความหนักลงไป

ในเรื่องนี้ ผู้เขียนหวังว่าท่านผู้อ่านจะได้รับความเพลิดเพลิน จากการศึกษาถึงความเป็นมาในเรื่องที่เกี่ยวกับการเลี้ยงชีพของมนุษย์ และสิ่งต่างๆ ที่ได้คลี่คลายขยายตัวมาในแนวทางของเศรษฐกิจ เราจะได้เรียนรู้ว่าก่อนทำการกสิกรรมปลูกข้าวมนุษย์เลี้ยงชีพด้วยการทำอะไร และที่ดินที่ใช้ในการเพาะปลูกนั้น ในขั้นต้นเป็นสมบัติของใคร และต่อมานันได้คลี่คลายไปอย่างไร เราจะได้เรียนรู้ถึงมูลเหตุจูงใจทางเศรษฐกิจอันโสมม

ที่ชักนำให้มนุษย์หันเข้าหาการทำสงครามล้างผลาญชีวิตกัน จิตใจของมนุษย์ที่ชั่วช้าสามานย์ต่าง ๆ นานานั้น มิได้เกิดขึ้นมาพร้อมกับพวกคนป่ายุคแรกเริ่มแต่กาลดึกดำบรรพ์ มันเป็นสิ่งที่ถูกเร้าให้คลี่คลายออกไปในภายหลังด้วยมูลเหตุจูงใจทางเศรษฐกิจ มนุษย์ได้กินพืชกินสัตว์ แล้วต่อมาก็ได้กินเลือด กินชีวิตของมนุษย์ด้วยกันเอง ด้วยความโลภตะกละตะกลาม คนป่าแต่เบื้องต้นพบกาล เพียงแต่ทรมาณสัตว์เพื่อความจำเป็นในการครองชีพ ครั้นมนุษย์ได้เจริญขึ้นในยุคอนารยชนนอกจากจะทรมาณสัตว์แล้ว มนุษย์ยังได้ทรมาณเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเอง ระบบทาสได้เกิดขึ้นในตอนกลางของยุคอนารยชนไม่ใช่ เพราะความจำเป็นเพื่อการดำรงชีพ แต่หากมันได้เกิดขึ้น และขยายตัวออกไป เพื่อการสะสมทรัพย์สินของมนุษย์ส่วนหนึ่ง

ประวัติศาสตร์จะนำเราไปสู่ความรู้ ในเรื่องกำเนิดของเงิน รวมทั้งอำนาจของมัน และความชั่วร้ายของมัน ใครที่กอบโกยมันด้วยความตะกละตะกลาม ก็ได้กอบโกยเอาความชั่วร้ายของมันเข้าไปสู่มั่วไว้ในหัวอกหัวใจของเขาด้วย และด้วยเหตุนี้เอง พระเยซูจึงได้ประกาศแก่สาวกของท่านว่า “ตัวอูฐจะลอดครุฑเข็มก็ง่ายกว่าคนมั่งมีจะเข้าไปในแผ่นดินของพระเจ้า”

ประวัติศาสตร์ได้บอกเราถึงเรื่องการกำเนิดของพวกขุนพล และพ่อค้า ซึ่งไม่เคยมีมาตลอดยุคของพวกคนป่าและในทอนตันๆ ของยุคอนารยชน ประวัติศาสตร์ได้นำเราไปดูการสืบตำแหน่ง ชนิดที่ถือเป็นมรดกตกทอดไปยังทายาทว่าได้ก่อรูปขึ้นมาอย่างไร ตลอดจนการวางรากฐาน การสืบตำแหน่งขุนนางโดยการสืบสกุล เราได้ทราบถึงเรื่องราวของพวกผู้ตีมีตระกูลรุ่นเก่าว่าได้ก่อรูปขึ้นมาอย่างไร จากความเป็นธรรมตามสามัญ และต่อมาก็เคลื่อนคล้อย ไปสู่ความรุ่งโรยอับเฉา แล้วพวกผู้ตีรุ่นใหม่ก็โผล่ขึ้นมาบังคับ รัศมีของพวกผู้ตีรุ่นเก่าเสียสิ้น ระบบชาติวงศ์แต่เบื้องบุพพกาล ได้ถูกทำลายโดยความคลี่คลายขยายตัวทางเศรษฐกิจ อันเป็นเหตุ ให้เกิดการแบ่งแยกสมาชิกของสังคมออกเป็นสองพวก คือพวก คนรวยและคนจน แล้วรัฐจึงโผล่ขึ้นมาแทนที่ระบบชาติวงศ์และ อารยธรรมก็ได้เบียดยุคของมันขึ้นมา ด้วยการหายใจเป็นทรัพย์ และสลักกลิ่นไอขึ้นคาวแห่งลมหายใจของมันเองตลอดมา

บัณฑิตแห่งรัฐได้ปรารภไว้ในหนังสือประวัติศาสตร์โลกของเขาว่า ประวัติศาสตร์นั้นจะว่าไปก็คือบันทึกการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปในโลกตั้งแต่ต้นมานั่นเอง การศึกษาประวัติศาสตร์ นั้น ถ้ามันได้นำเราให้ได้พินิจเห็นการเปลี่ยนแปลง, ได้พินิจ

เห็นเหตุและผลของมันตลอดจนความขัดแย้งของกลุ่มชน ที่มีผลประโยชน์แตกต่างกัน และได้นำผู้ศึกษาไปสู่การพิจารณาแก้ไขปรับปรุงชีวิตทางด้านวัตถุของมนุษย์ จนอำนวยความสะดวกให้สามารถบั่นทอนความชั่วร้ายทางจิตใจ ที่ถูกครอบงำไว้ด้วยอำนาจแห่งวัตถุ และคลี่คลายจิตใจของมวลมนุษย์ไปสู่ระดับที่สูงขึ้น, ไปสู่ธรรมเมตตา, ไปสู่การอยู่ร่วมกันโดยสันติ เพราะได้ขจัดเหตุแห่งความขัดแย้งกันให้บรรเทาลงไปได้มากที่สุด แล้วนั้นก็เป็นการศึกษาและนำผลของการศึกษาประวัติศาสตร์ไปใช้ในทางที่ถูกต้อง และเป็นคุณประโยชน์แก่มนุษยชาติ เราจะต้องไม่ลืมว่า สภาพแวดล้อมทางวัตถุ หรือทางเศรษฐกิจนั้น โดยธรรมชาติของมันย่อมมีอิทธิพลเหนือความคิดจิตใจของบุคคลทั่วไป ดังที่เราได้เห็นประจักษ์แก่ตาอยู่แล้ว เพราะฉะนั้น การแก้ไขปรับปรุงชีวิตทางด้านวัตถุของคนทั่วไป ให้กลมกลืนกับวิถีชีวิตอันเป็นกุศล จึงมีความจำเป็นขั้นแรก เพราะว่าเมื่อได้ปรับปรุงชีวิตทางวัตถุให้กลมกลืนกับวิถีชีวิตอันเป็นกุศลแล้ว ก็จะเท่ากับเป็นการเบิกทางให้แก่จิตใจ ซึ่งตกอยู่ภายใต้ความครอบงำของชีวิต ทางด้านวัตถุที่มีลักษณะชักนำไปในทางอกุศล, ได้ถ่ายเทความชั่วร้ายออกเสียและบรรจุกุศลความดีงามเข้าไปแทนที่ด้วยประการเช่นนี้ มนุษย์ก็จะมีโอ

กาสกว้างขวางขึ้นและสะดวกขึ้น ในการปรับปรุงจิตใจของเขาให้
วิวัฒน์ไปสู่ขั้นที่สูงขึ้น จากจิตใจของปุถุชนคนธรรมดา ไปสู่จิตใจ
ของกัลยาณชน และจนถึงอริยบุคคลตามเป้าหมายของพุทธศาสนา
เป็นที่สุด

ภาวะเศรษฐกิจของยุคอารยชน

ชุมชนของมนุษย์ดึกดำบรรพ์เป็นชุมชนของเผ่าชนที่เป็นสังคมนิยมกัน เรียกว่า ชาติวังค์ (gens) ระบบชาติวังค์ได้ก่อรูปขึ้นมา ในตอนกลางของยุคคนป่า (savagery) ได้เจริญขึ้นในตอนปลายของยุคนั้น และได้บรรลุความเจริญเต็มที่ในตอนต้นของยุคอารยชน (barbarian) เราจะได้ศึกษาภาวะเศรษฐกิจของชาติวังค์มนุษย์ดึกดำบรรพ์ในตอนที่ย่างเข้าสู่ต้นยุคอารยชนและเราจะได้หยิบยกชาติวังค์ของเผ่าชนอินเดียนในทวีปอเมริกามาเป็นแนวทางการศึกษาของเรา

ชุมชนที่ใหญ่ที่สุดของชนพวกนี้เรียกว่าชาตีกุล (tribe) ชาตีกุล แบ่งออกเป็นชุมชนย่อยอีกหลายชุมชนเรียกว่าชาติวังค์ (gens) แต่ส่วนมากแบ่งออกเป็นสองชาติวังค์ ครั้นเมื่อจำนวนผู้คนในชาติวังค์เพิ่มขึ้น ชาติวังค์เป็นต้นกำเนิดก็ได้แบ่งเป็นชาติวังค์ย่อย ๆ ต่อไปอีก ชุมชนใหญ่คือชาตีกุลก็ได้มีการเปลี่ยนแปลง

แตกแขนงออกไปเป็นชาติกุลย่อย ๆ เหมือนกัน แต่ชาติกุลที่แตก
แขนงออกไปนี้ ในส่วนใหญ่มักมีลักษณะคล้ายกับเป็นชาติวงศ์ อัน
อยู่ในชาติกุลเดียวกันนั่นเอง

การจัดตั้งเป็นรูปชุมนุมอย่างง่าย ๆ คือเป็นรูปชุมนุมของ
เครือญาติเช่นนี้ นับว่าเป็นการเหมาะสมแก่ภาวะทางสังคมในสมัย
นี้อย่างยิ่ง เป็นการรวมกันเป็นหมู่เหล่าตามธรรมชาติและด้วย
ความสมัครใจของมวลสมาชิกที่มารวมกันอันอำนวยให้เกิดความ
สามารถที่จะขจัดเหตุวิวาทบาดหมางภายในนานาประการที่อาจมี
ขึ้นได้ในส่วนที่เกี่ยวกับการกระทบกระทั่งกับกลุ่มชนอื่น เป็น
เรื่องที่จะต้องตัดสินกันด้วยการรบ ซึ่งอาจจะจบลงด้วยการประหัต
ประหารชาติกุลที่เป็นศัตรูให้ถึงมอดม้วยไปทั้งชาติทีเดียว แต่จะ
ไม่มีการปราบศัตรูเพื่อเอาลงเป็นข้าทาส

ความสง่าของชาติวงศ์มนุษย์ดึกดำบรรพ์หรือของสังคมคน
ป่า อยู่ที่ว่าตามระเบียบแบบแผนแห่งชาติวงศ์ของเขา เขาไม่มี
พวกผู้ปกครองและไม่มีเหล่าชนที่ถูกปกครอง นัยหนึ่งไม่มีพวก
กินเมือง และไม่มีพวกไพร่บ้านพลเมือง สำหรับที่จะถูกกลืนกิน
ในส่วนที่เกี่ยวกับระเบียบการปกครองภายในชาติวงศ์ ไม่มีแม้
กระทั่งความแตกต่างระหว่างสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกแห่งชาติ

วงศ์ ปัญหาเห็นว่า การเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจการสาธารณะก็คือ การแก้แค้นแทนพวกพ้องก็ดี หรือการได้รับชดเชยในการที่ได้รับบาดเจ็บก็ดี, กรณีเหล่านี้จะเรียกว่าเป็นสิทธิหรือหน้าที่นั้น ไม่เคยปรากฏเป็นปัญหาที่ยุ่งยากกันในหมู่ชนคนป่าอินเดียนเลย การกล่าวถึงเรื่องเหล่านี้ว่าเป็นสิ่งที่มีปัญหานั้น จะเป็นเรื่องที่น่าหัวเราะสำหรับพวกเขา เขาจะรู้สึกเหมือนหนึ่งมานั่งถกเถียงกันว่า การกินก๊ตติการนอนก๊ตติหรือการล่าสัตว์ก๊ตติ เป็นสิทธิหรือหน้าที่กันแน่ ทั้งพฤติกรรมการณ์การแบ่งแยกสมาชิกของชาติวงศ์ออกเป็นชนชั้นต่าง ๆ เช่นที่เรารู้จักกันในทุกวันนี้ก็ไม่เคยปรากฏเป็นที่รู้จักกันในบรรดาพวกคนป่ายุคดึกดำบรรพ์เลย ข้อนี้แหละเป็นเรื่องที่น่าสนใจ และเป็นเรื่องที่จะนำเราไปสู่การสอบสวนสำรวจดูพื้นเพทางเศรษฐกิจของภาวะการณ์เหล่านี้

จำนวนผู้คนในสมัยดึกดำบรรพ์นั้นมีอยู่อย่างหอมแหม่มบางตาเฉพาะแต่ในถิ่นอันเป็นที่อยู่ของชาติกุลเท่านั้น จึงจะมีผู้คนคับคั่ง เขตอันกำหนดเป็นถิ่นที่อยู่ของชาติกุลนั้นมีพินท่อนกว้างขวางสำหรับล่าสัตว์ล้อมอยู่โดยรอบ ถัดจากพินท่อนสำหรับล่าสัตว์ออกไปเป็นป่าที่กำหนดกันไว้ว่าเป็นเขตกลาง เป็นแดนแยกเขตแดนของชาติกุลแต่ละชาติกุลออกเป็นส่วนตัดจากกัน

แบ่งงานกันทำของชุมชนคนป่าเหล่านี้มีอยู่รูปเดียว และเป็นรูปธรรมดาสามัญอย่างยิ่ง คือเป็นการแบ่งระหว่างเพศสองเพศ พวกผู้ชายมีหน้าที่ออกไปทำการรบพุ่ง, ล่าสัตว์, จับปลา, จัดหาวัตถุดิบสำหรับมาประกอบเป็นอาหาร และสำหรับทำเครื่องมืออันจำเป็นแก่การประกอบกิจเหล่านี้ พวกผู้หญิงมีหน้าที่ดูแลบ้านเรือนจัดเตรียมอาหาร และเครื่องนุ่งห่ม เธอเป็นผู้หุงต้มและทำงานเย็บปักถักร้อย ทั้งสองเพศต่างก็เป็นใหญ่ในขอบเขตแห่งการงานของตัว ไม่มีใครเป็นใหญ่กว่าใครและไม่มีใครบังคับบัญชาใคร พวกผู้ชายเข้าป่า พวกผู้หญิงอยู่ในบ้าน แต่ไม่ใช่คอยแต่งหน้าทาปาก นั่งกินนอนกินหรือทำตัวเป็นดอกไม้ของชาติ หากทำการงานตามที่ได้แบ่งสรรปันส่วนกันไว้แล้ว

ทั้งชายและหญิงต่างก็เป็นเจ้าของเครื่องมือที่เขาได้จัดทำขึ้นเอง และเป็นผู้ใช้เอง ผู้ชายเป็นเจ้าของอาวุธและเครื่องมือในการล่าสัตว์ และจับปลา ผู้หญิงเป็นเจ้าของเครื่องใช้ในบ้านและการครัว ครัวเรือนของชุมชนคนป่าเป็นครัวเรือนแบบสหชีพ ครัวเรือนดังกล่าวนี้ ประกอบด้วยครอบครัวหลายครอบครัว (ในบรรดาเผ่าชน Itaidas แห่งหมู่เกาะ Queen Charlotte ณ ภาคพื้นฝั่งทะเลทางตะวันตกเฉียงเหนือของอเมริกาปรากฏว่าบางครัว

เรือนมีสมาชิกถึงเจ็ดร้อยคน) สิ่งของต่างๆ ที่ประดิษฐ์ขึ้นและใช้ร่วมกัน ถือว่าเป็นสมบัติร่วมกัน เช่น บ้าน สวน และเรือ

แต่ก็มีใช้ว่ามนุษย์จะดำรงชีพเพียงเดียวกันนี้ในที่ทุกหนทุกแห่ง ในภูมิภาคเอเชีย มนุษย์ได้เจอสัตว์บางจำพวก ที่อาจนำมาเลี้ยงให้เชื่องได้และอาจเพาะให้มีจำนวนมากขึ้น โดยการนำมันมากักขังไว้ แม่วัวที่นำมาเลี้ยงไว้จะออกลูกปีละตัว ทั้งยังจะได้นมอีกด้วย ชนตึกุลที่มีความก้าวหน้าอย่างยิ่ง เช่นพวกอริยันและเซมไมท์ ได้ถือเอาการเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพสำคัญ เผ่าชนที่หากินด้วยการเลี้ยงสัตว์นี้ ได้แยกตัวเองออกมาจากเผ่าชนอารยะอื่น ๆ นั้นเป็นมูลกำเนิดอันแรกและสำคัญในการแบ่งงานทางสังคมของมนุษย์

เผ่าชนที่เลี้ยงสัตว์เหล่านี้ไม่แต่เพียงว่าจะสามารถผลิตอาหารได้มากกว่า หากยังสามารถผลิตอาหารได้มากกว่าเผ่าชนอื่นทั้งหมดอีกด้วย ชนเหล่านี้ไม่เพียงแต่จะได้นานม ได้ผลิตผลจากนานมและเนื้อเป็นจำนวนมากมากกว่าชนเผ่าอื่นๆ แต่ยังได้หนังและได้ขนสัตว์อีก และเขาก็ได้จัดการบันทึกเป็นผ้าจากวัตถุดิบที่มีอยู่อย่างเหลือเฟือจนถึงมีใช้สอยกันอย่างทั่วถึง ข้อนี้เอง ที่อำนวยความสะดวกเปลี่ยนแปลงผลิตผลที่อาจกระทำได้อย่างสม่ำเสมอ

เสมอได้บังเกิดขึ้นเป็นครั้งแรก ในกาลสมัยก่อนหน้าขึ้นขึ้นไปการ
 แลกเปลี่ยนสิ่งของเครื่องใช้จะกระทำกันก็แต่เป็นครั้งเป็นคราว
 เท่านั้น ความสามารถพิเศษของชนบางพวกในการทำอาวุธ และ
 เครื่องมือ อาจชักนำให้เกิดการแบ่งงานกันทำเป็นครั้งคราวด้วย
 เหตุนี้ จึงได้มีผู้คนพบซากโรงงานทำเครื่องใช้ด้วยหินของยุค
 โอลิติก (Neolithic คือยุคหินใหม่เป็นยุคที่มนุษย์ ได้ตกแต่ง
 เครื่องมือหินให้ประณีตละเอียดขึ้น เริ่มการเลี้ยงสัตว์ทำการ
 เพาะปลูก และอยู่ร่วมกันเป็นชุมชน) ในที่หลายแห่ง พวกช่างที่
 ได้แสดงฝีมือของเขาไว้ตามโรงงานเหล่านั้น น่าจะทำงานของเขา
 ให้แก่ชุมชนของเขา ดังที่พวกช่างฝีมือของเผ่าชนอินเดียนในระ
 บบชาติวงศ์ยังคงปฏิบัติกันอยู่ อย่างไรก็ดี ในยุคนั้นหากจะมีการ
 แลกเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ ก็จะเป็นการแลกเปลี่ยนในวงแคบ ๆ ภายใน
 ชาติกุลเท่านั้น และก็จะเป็นแต่เพียงกรณีพิเศษเท่านั้นคือมิใช่
 เป็นการกระทำกันทั่วไปในเผ่าชนต่าง ๆ

หลังจากที่เผ่าชนที่หากินด้วยการเลี้ยงสัตว์ได้พักตัวขึ้นแล้ว
 ก็ได้บังเกิดภาวะที่อำนวยให้การแลกเปลี่ยนสิ่งของ ระหว่างสมา
 ชิกที่ต่างชาติกุลดำเนินไปได้และส่งเสริมให้คลี่คลายขยายตัวออก
 ไปจนถึงกลายเป็นกิจที่กระทำกันเป็นการปรกติ ในขั้นต้นได้มีการ

ติดต่อกันแลกเปลี่ยนสิ่งของกันระหว่างชาติกุลต่อชาติกุล โดยการจั๊ก
 การของตัวแทนประมุขแห่งชาติกุล ต่อมาเมื่อฝูงสัตว์เลี้ยงได้กลายเป็น
 เป็นทรัพย์สินส่วนตัวบุคคลไปแล้ว การแลกเปลี่ยนก็แปรรูปจาก
 การแลกเปลี่ยนระหว่างชุมชนไปเป็นการแลกเปลี่ยนระหว่างบุคคล
 ต่อบุคคล และการแลกเปลี่ยนในรูปที่เป็นการกระทำของเอก
 ชนนี้ ก็ทวีขึ้นเป็นลำดับจนกระทั่งในที่สุดก็กลายเป็นรูปการแลก
 เปลี่ยนที่มีอยู่โดยเด็ดขาดสิ้นเชิง

วัตถุชิ้นหน้าชนตาที่เผ่าชนสัตว์บาลได้เสนอแก่เผ่าชนเพื่อน
 บ้านเพื่อการแลกเปลี่ยนนั้น ได้แก่ปสุสัตว์ และปสุสัตว์ก็ได้กลายเป็น
 เป็นสินค้าที่ใช้เป็นเครื่องกำหนดราคาสินค้าอื่น ๆ ทั้งหมด และ
 ก็ได้ถือกันทั่วไปว่าปสุสัตว์ย่อมจะแลกเปลี่ยนได้ทุกอย่างกล่าวสั้น ๆ
 ก็คือปสุสัตว์ได้เข้ามาทำหน้าที่ดูเงินตรา และในยุคที่กล่าวนี้
 ปสุสัตว์ได้มีหน้าที่ดูเงินตราไปแล้ว นี่แหละคือความจำเป็นและ
 ความรวดเร็ว ที่ความต้องการสินค้าที่เป็นประจักษ์เงินตราได้คลี่
 คลายออกไป นับแต่ตอนเริ่มต้นการแลกเปลี่ยนสินค้าทีเดียว

พวกอนารยชนในภูมิภาคเอเชีย น่าจะยังไม่รู้จักการทำสวน
 ปลูกพืชผักและผลไม้ในตอนต้นแห่งยุค การทำสวนปลูกพืชผัก
 และผลไม้ได้เริ่มมีขึ้นในตอนกลางของยุคอนารยชน ถัดจากนั้นจึง

ได้มีการกสิกรรมปลูกข้าวอากาศในท้องที่ อันเป็นที่ดอนสูงของชาวทูเรเนียน (Turanian หมายถึงกลุ่มชนชาติในเอเชียกลุ่มหนึ่งที่ไม่อยู่ในกลุ่มอริยันหรือเซสไมท์) ไม่อำนวยให้ดำเนินชีวิตของสัตว์บาลไปได้โดยราบรื่น หากว่าไม่มีการสะสมหญ้าแห้งไว้ให้ปศุสัตว์กินตลอดฤดูหนาวอันร้ายกาจและนาน ด้วยเหตุนี้การปลูกหญ้าและข้าวจึงเป็นสิ่งจำเป็น และความจำเป็นเช่นเดียวกันนี้ก็เกิดแก่ท้องทุ่งอันเป็นที่ราบทางตอนเหนือของทะเลดำ ข้าวที่ได้ปลูกขึ้นเพื่อใช้เป็นอาหารของสัตว์ ต่อมาก็ได้กลายเป็นอาหารของมนุษย์ไปด้วย ในสมัยที่เริ่มการปลูกข้าวขึ้น ที่ดินที่ใช้ในการเพาะปลูก ยังคงเป็นสมบัติของชาติกุด และได้มอบหมายให้อยู่ในความครอบครองของชาติวงศ์ ต่อมาชาติวงศ์ก็ได้แบ่งสรรปันส่วนที่ดินให้แก่ครัวเรือนเพื่อใช้ในการทำกิน และในที่สุดจึงได้มีการแบ่งปันให้แก่บุคคลเป็นรายตัว และบุคคลผู้ใช้ที่ดินอาจมีสิทธิครอบครองบางประการ แต่เป็นการแน่นอนว่าจะไม่มีสิทธิอย่างอื่นนอกเหนือไปกว่านั้น

เกี่ยวกับการประดิษฐ์ของใช้ในยุคนี้นี้มีงานสองอย่างที่มีความสำคัญเป็นพิเศษ งานชิ้นแรกคือการทอผ้าด้วยเครื่องทอด้วยมือ งานชิ้นที่สองคือการถลุงแร่ และประกอบเครื่องใช้ที่เป็นโลหะ,

ทองแดง, ดีบุก และทองสัมฤทธิ์ (bronze) ซึ่งเป็นโลหะที่ผสมจากทองแดงและดีบุก นับถือกันว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่ง อาวุธและเครื่องมือหลายชนิดได้ทำจากทองสัมฤทธิ์ แต่ทองสัมฤทธิ์ยังไม่อาจใช้แทนเครื่องมือที่ทำด้วยหิน มีแต่เหล็กเท่านั้นที่จะใช้แทนเครื่องมือหินได้ แต่ในสมัยนั้นการผลิตเหล็กยังไม่เป็นที่รู้จักกัน ในสมัยนั้นได้มีการค้นพบทองและเงินแล้ว และมนุษย์ในสมัยนั้นก็ ได้ใช้ทองและเงินเป็นเครื่องตกแต่งประดับประดา และถือกันว่าเป็นสิ่งที่มีค่าสูงกว่าทองแดงและทองสัมฤทธิ์มากมาแต่เวลานั้นแล้ว

การทวีขึ้นของการผลิตในทุกสาขา การเลี้ยงชีพได้แก่การเพาะสัตว์, การกสิกรรม การช่างในครอบครัว ได้ส่งเสริมพลังแรงงานของมนุษย์ให้ขึ้นสู่ระดับที่สามารถผลิตสิ่งของได้เกินกว่าความจำเป็นในการดำรงชีพ ในเวลาเดียวกัน การทวีขึ้นของการผลิตก็ได้เพิ่มปริมาณของงานประจำวันให้แก่สมาชิกแต่ละคนของชาติวงศ์ หรือครอบครัวแต่ละครัวด้วย เพราะฉะนั้นจึงเกิดความขวนขวายที่จะแสวงหาพลังแรงงานมาเพิ่มเติมของเดิมให้มากขึ้นอีก การที่จะได้พลังแรงงานใหม่มาเพิ่มเติมนี้ ก็ต้องแสวงหาด้วยการทำสงครามกับชาติคู่เถียง ด้วยความมุ่งหมายข้อนี้สืบแต่

ขึ้นมาเมื่อจับเชลยศึกได้ จึงได้เอาเชลยศึกลงเป็นทาส (แต่ก่อน
มาไม่มีการเอาเชลยลงเป็นทาส เมื่อมีชัยในการรบและจับเชลยได้
ถ้าไม่ฆ่าเสีย ก็รับเข้าเป็นพวกพ้อง ร่วมอยู่ในเผ่าพงศ์เดียวกัน)

ตามพฤติการณ์ดังกล่าวนี้ เราจึงได้เห็นว่ โดยการทวี
ชั้นของการผลิตภาพแห่งแรงงาน (Productivity of Labour) อัน
ได้แก่การทวีโภคทรัพย์ และการขยายขอบเขตการผลิตให้กว้าง
ขวางออกไป การแบ่งงานทางสังคมอันสำคัญอันแรก จึงก่อให้เกิด
เกิดความจำเป็นที่จะต้องใช้แรงงานของพวกทาสขึ้นมา เพราะ
ฉะนั้นโดยการศึกษาประวัติศาสตร์ เราจึงได้เห็นต่อไปว่า จาก
การแบ่งงานทางสังคมอันสำคัญอันแรกนั้นเอง ได้บังเกิดการแบ่ง
แยก อันสำคัญอันแรกของสังคมออกเป็นชั้นชั้นสองชั้นคือ ชน
ชั้นที่เป็นนายและชนชั้นที่เป็นทาส อีกนัยหนึ่งก็คือ ตราบแต่
นั้น ก็ได้มีการแบ่งหมู่ชนในสังคมเดียวกัน ออกเป็นสองฝ่ายคือ
ฝ่ายเบียดเบียน และฝ่ายที่ถูกเบียดเบียน

การแบ่งสังคมออกเป็นสองชนชั้นอันรวมอยู่ในสังคมเดียว
กันนี้ มนุษย์ในยุคคนป่า (Savagery) หรือนัยหนึ่งพวกคนป่าไม่
เคยรู้จักกันมาเลย

เรายังไม่ทราบกันว่า ผุ่สัตว์ประเภทต่าง ๆ ซึ่งในชั้นเดิม

เป็นสมบัติร่วมกันของชาติกุล หรือชาติวงศ์นั้นได้เปลี่ยนมือจากส่วนรวม มาสู่การครอบครองเป็นส่วนตัวของผู้เป็นหัวหน้าครอบครัวได้อย่างไรและเมื่อไรแต่เป็นที่เข้าใจกันว่า ในส่วนใหญ่แล้ว การเปลี่ยนแปลงได้บังเกิดขึ้นในระยะนี้ ผู้สตั้วและภคทรัพย์อื่น ๆ รูปใหม่ ๆ ได้ก่อให้เกิดการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงในครอบครัว โดยปรกติฝ่ายชายเป็นผู้จัดหาวัตถุในการยังชีพ ผู้ชายเป็นผู้ประดิษฐ์และเป็นเจ้าของเครื่องมือในการผลิต ผู้สตั้วเป็นเครื่องมืออันใหม่ในการผลิต และผู้ชายเป็นผู้จับสัตว์มาเลี้ยงและเฝ้าดูแลอยู่ตลอดเวลา ค่ายเหตุนผู้ชายจึงเป็นเจ้าของปสุสัตว์และเป็นเจ้าของสินค้าและทาสที่เขาได้มา โดยนำปสุสัตว์ออกแลกเปลี่ยนส่วนเกินที่ได้มาจากการผลิตนั้น บัดนี้ได้ตกเป็นสมบัติของผู้ชายทั้งหมด ผู้หญิงได้มีส่วนเพียงในการบริโภค แต่หาได้มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของค่ายไม้ แต่เดิมนักล้าสตั้วและนักรบที่เป็น “คนป่า” ได้รับตำแหน่งเป็นที่สองในครอบครัวและได้ยกย่องให้ผู้หญิงเป็นที่หนึ่ง ส่วนนายสตั้วบาลผู้คุมฝูงแกะที่มีความเจริญและสุขภาพกว่าคนป่า ได้ถือเอาเหตุแห่งความเป็นใหญ่ในทางทรัพย์สินของตนตั้งตนเองขึ้นเป็นที่หนึ่งในครอบครัวและบังคับให้ผู้หญิงลดฐานะลงเป็นที่สอง โดยที่ผู้หญิงไม่อาจจะมีปากเสียงได้เลยการแบ่งงาน

กันทำในครอบครัว ได้วางข้อกำหนดเรื่องการแบ่งปันทรัพย์สินระหว่างผู้ชายกับผู้หญิงไว้แล้ว หลักการแบ่งงานอันนี้ ยังคงใช้อยู่โดยไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลง แต่มันก็ได้ก่อความสับสนในความสัมพันธ์เดิมภายในครอบครัวขึ้น โดยเหตุที่การแบ่งงานภายนอกบ้านได้เปลี่ยนแปลงไป ข้อที่ผู้หญิงมีกิจจำเพาะในการบ้าน ซึ่งแต่เดิมมาเป็นสาเหตุให้เธอได้ดำรงความเป็นใหญ่ในครอบครัวนั้น บัดนี้หน้าที่ของเธอชั้นนี้ กลับกลายเป็นการสนับสนุนให้ความเป็นใหญ่ในครอบครัวตกไปอยู่กับผู้ชายเสียแล้ว ทั้งนี้เพราะเหตุว่า งานของผู้หญิงที่เกี่ยวกับการภายในบ้านนั้น ได้สูญเสียความสำคัญไปเสียแล้วในเมื่อเปรียบเทียบกับงานของผู้ชายในการแสวงหาได้มาซึ่งวัตถุดิบจำเป็นในการครองชีพ งานของผู้ชายกลายเป็นงานที่รวมยอดความสำคัญเอาไว้ทั้งหมด ส่วนงานของผู้หญิงได้กลับกลายเป็นงานส่วนประกอบที่ไม่มีความสลักสำคัญอะไร

การณเป็นดังนี้ เราจึงเห็นได้แล้วว่า การที่จะปลดปล่อยผู้หญิงให้หลุดพ้นออกมาจากความเป็นเบี้ยล่างของผู้ชาย และให้เธอได้มาซึ่งความเสมอภาคกับผู้ชายนั้น ย่อมเป็นสิ่งพ้นวิสัยเสียแล้ว และผู้หญิงก็จะต้องคงอยู่ในฐานะอันต่ำต้อยเช่นนั้นสืบต่อไป ตราบเท่าที่ผู้หญิงได้ถูกกันออกไปจากการผลิตที่เกี่ยวข้องกับสังคม

(Social production) และถูกขีตวงให้ทำงานแต่เฉพาะที่เป็นงานบ้านเท่านั้น

การปลดปล่อยผู้หญิงให้พ้นจากฐานะอันต่ำต้อย จะมีทางเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อผู้หญิงได้รับโอกาสให้เข้ามามีส่วนในการผลิตที่เป็นงานขนาดใหญ่คือเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับสังคม ส่วนงานในหน้าที่แม่บ้านนั้น ต้องจำกัดตัดทอนลงมาให้เหลือขนาดที่เบาจนถือได้ว่า เป็นงานส่วนเล็กน้อย และรูปการณ์เช่นนี้มีทางเป็นไปได้ว่าเป็นงานส่วนเล็กน้อย และรูปการณ์เช่นนี้มีทางเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อได้จัดให้มีอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ตั้งในรูปปัจจุบัน ซึ่งไม่เพียงแต่จะอำนวยโอกาสให้ผู้หญิงได้มีบทบาทในการผลิตเป็นจำนวนมากเท่านั้น แต่ภาวะการเศรษฐกิจเช่นนี้ยังเรียกร้องต้องการการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้หญิงอีกด้วย ยิ่งกว่านั้นยังก่อให้เกิดความชวนชวนว่ที่จะแปรเปลี่ยนงานบ้านต่างๆให้เป็นงานสาธารณะอีกทางหนึ่ง ซึ่งหมายถึงว่าเป็นงานที่รัฐจะต้องรับภาระสงเคราะห์แบ่งเบาจากสตรีผู้เป็นแม่บ้าน ซึ่งต้องทำงานหนักโดยปราศจากการยกย่องเชิดชูที่เป็นธรรม

ความสำเร็จของผู้ชาย ในการเข้าครอบครองความเป็นใหญ่ในบ้านนั้น นับว่าได้ทำลายเครื่องกีดขวางอันสุดท้ายที่ผู้ชายจะยก

ตนขึ้นเป็นผู้มีอำนาจสิทธิ์ขาดในครอบครัว การเข้าถืออำนาจสิทธิ์ขาดในครอบครัวนี้ ได้รับการขมวดเขม็งและเสกเป่าให้เป็นของคงกะพัน โดยการเลิกล้มสิทธิ์ทางมรดก โดยการเสนอสืบทาทบิดาขึ้นมา และโดยการค่อย ๆ แปลงรูปครอบครัวจากการสมรสคู่ไปสู่ครอบครัวแห่งการสมรส แบบผิวเดียวเมียเดียว การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ได้ทำให้เกิดการแตกสลายในระเบียบสังคมดั้งเดิมของชาติวงศ์ ครอบครัวในรูปแบบการสมรสผิวเดียวเมียเดียว ได้กลายเป็นที่ชะงักง่อมขื่นมาสู่ขวัญระบบชาติวงศ์ให้สยบซบหวัลงไป

ในลำดับต่อมา นี้ เราก็จะดำเนินเข้าสู่การศึกษาชีวิตของมนุษย์ในยุคอารยชนตอนปลายอันเป็นสมัยของดาบเหล็ก เป็นสมัยของผานไถเหล็ก และขวานเหล็ก เหล็กได้กลายมาเป็นบ่าวของมนุษย์ เหล็กเป็นวัตถุที่อันสุดท้ายและสำคัญที่สุดในบรรดาวัตถุทั้งหลาย ที่ได้แสดงบทบาทปฏิวัติในประวัติศาสตร์เหล็กได้มาทำให้เกิดการรกรากดินแดนขนาดใหญ่ และได้มีการไถ่ถอนป่าเพื่อการรกรากดินแดน กว้างขวางออกไป เหล็กได้ให้เครื่องมือที่มีความแข็งและคมแก่พวกช่าง เป็นความแข็งและคมอันไม่มีในหินและไม่มี ความแข็งและคมในโลหะใดจะเสมอเหมือน การใช้

เครื่องมือเหล็กนั้นได้ดำเนินมาอย่างค่อยเป็นค่อยไป ในขั้นแรก ๆ เครื่องมือเหล็กมักจะอ่อนกว่าเครื่องมือที่ทำด้วยบรอนซ์ เมื่อมนุษย์ได้ค้นพบเหล็กและนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แล้ว อาวุธ หินก็ค่อย ๆ หายหน้าไป แต่เป็นการหายหน้าไปอย่างเชื่องช้ามาก เพราะปรากฏหลักฐานว่ายังคงมีการใช้ขวานหินในการรบพุ่งในเวลาต่อมาอีกนาน แต่อย่างไรก็ดี ความเจริญก้าวหน้าในยุคนั้นเป็นสิ่งที่ไม่มีอะไรจะมาขัดขวางไว้ได้ มีอุปสรรคบ้างแต่เล็กน้อยและมีการดำเนินก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว

ในตอนนั้นเราได้พบตัวเมือง รายล้อมด้วยบ้านที่สร้างด้วยหินหรืออิฐตั้งอยู่ภายในกำแพงหินอันพรั่งพร้อมด้วยบ่อน้ำประภากร และที่ตัวเมืองนั้นก็ได้กลายเป็นศูนย์กลางที่ประชุมของชาติกุตหรือสมาพันธ์ของชาติกุตการตั้งเมืองหรือศูนย์กลางประชุมชนชนนี้ ก็เป็นเครื่องหมายอันแสดงถึงความเจริญอย่างฉับพลัน ในศิลปการก่อสร้าง แต่ในอีกทางหนึ่งมันก็แสดงให้เห็นถึงอันตรายที่เพิ่มขึ้นและแสดงให้เห็นถึงความจำเป็น ที่จะต้องเตรียมการป้องกันตนเองล่วงหน้า โภคทรัพย์ได้เพิ่มพูนขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่ก็เป็ โภคทรัพย์ที่เป็นสมบัติส่วนตัวของบุคคล การทอผ้า การทำสิ่งของเครื่องใช้ด้วยโลหะและงานช่างอื่น ๆ ที่ได้กลายเป็นงานอันต้อง

การความชำนาญเป็นพิเศษยิ่งขึ้นเป็นลำดับนั้น ได้แสดงลงวดลายฝีมือ ในการประดิษฐ์ และประเภทของสิ่งของทวีขึ้น การประกอบกิจกรรมในระยะนี้ ก็มีใช้เพียงแต่ปลุกพืชจำพวกข้าว จำพวกถั่วและผลไม้เท่านั้น แต่ยังคงมีการทำน้ำมันและเหล้าองุ่นอีกด้วย

กิจการงานที่ทวีขึ้นมากอย่างต่างชนิดเช่นนี้ แต่ลำพังคนๆ เดียวย่อมไม่สามารถจะดำเนินการให้ลุล่วงไปได้ การแบ่งงานครั้งใหญ่ครั้งที่สองจึงได้อุบัติขึ้น กล่าวคือได้มีการแบ่งแยกงานช่างฝีมือออกไปจากงานกิจกรรมการทอการผลิตซึ่งดำเนินไปเรื่อย ๆ พร้อมทั้งทวีการผลิตภาพของแรงงาน (productivity of labour) ได้เป็นเหตุให้เกิดความสนใจต่อค่าของพลังแรงงานของมนุษย์ขึ้น (human labour power) การใช้ทาสทำงานซึ่งได้บังเกิดมีขึ้นอย่างประปรายในตอนกลางของยุคอารยชน มาถึงระยะนี้ เรื่องทาสก็ได้กลายเป็นส่วนสาระสำคัญของระบบสังคมของยุคไปเสียแล้ว พวกทาสซึ่งแต่เดิมมา เป็นแต่เพียงผู้ช่วยทำการงานอย่างปรกตริธรรมดานั้น มาถึงระยะนี้ภาวะการทำงานของพวกเขา ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างสิ้นเชิง มาถึงตอนนั้นพวกเขาได้ถูกต้อนไปทำงานตามท้องทุ่งและตามโรงงานเป็นหมู่ใหญ่ ๆ

การแบ่งงานผลิตออกเป็นสองประเภทใหญ่ ๆ อันได้แก่ งานกิจกรรมและงานช่างฝีมือนั้น ได้เป็นเหตุให้เกิดการผลิตเพื่อการแลกเปลี่ยนชั้น ((production for exchange) คือการผลิตสิ่งของที่เป็นสินค้า (production of commodities) ครั้นแล้ว การค้าก็เกิดขึ้นอันเป็นผลติดตามกันมา การค้าดังว่านก็มีได้กระทำกันแต่ภายในเขตแดนของชาติกุลและตามชายแดนของชาติกุลเท่านั้น แต่เป็นการค้าที่ต้องเดินทางข้ามน้ำข้ามทะเลกันทีเดียว อย่างไรก็ตามก็ถึงแม้การค้าจะได้แผ่ขยายกว้างไกลออกไป แต่ก็ยังอยู่ในชั้นจำกัด ยังไม่มีการคลี่คลายขยายตัวอย่างจริงจัง ในระยะนี้ โลหะที่มีค่าได้ถูกใช้เป็นสินค้าเสมือนเป็นเงินตราสากลแต่ยังมิได้กำหนดเป็นเงินตราทีเดียว ยังคงแลกเปลี่ยนกันโดยถือเอาน้ำหนักเป็นสำคัญ

นอกจากความแตกต่างกัน ในฐานะของมนุษย์ระหว่างผู้ที่เป็นอิสระชน และผู้ที่เป็นทาสอันได้มีอยู่แล้ว มาถึงขั้นนี้ก็มีความแตกต่างในฐานะของมนุษย์เพิ่มขึ้นใหม่อีกประการหนึ่งคือ ความแตกต่างระหว่างคนรวย และคนจน และพร้อมกันที่ที่มีการแบ่งงานในรูปใหม่ ก็ได้มีการแบ่งชนชั้นอันใหม่เกิดขึ้นในสังคม การที่บรรดาผู้เป็นหัวหน้าครอบครัวได้เข้าเป็นเจ้าของโภคทรัพย์

เป็นส่วนสัดส่วนตัว แตกต่างไปจากคนอื่น ๆ ได้เป็นสาเหตุให้ประชาคมหรือชุมชนที่ประกอบขึ้นในรูปครัวเรือนแบบสหชีพที่ยังคงเหลืออยู่ในสมัยนั้นต้องสลายลง เมื่อชุมชนครัวเรือนแบบสหชีพต้องสลายลงแล้ว การร่วมกันทำงานเพาะปลูก บนผืนแผ่นดินอันเดียวกันเพื่อประโยชน์ของชุมชน ก็เป็นอันสลายตามไปด้วย

ที่ดินที่ใช้ในการเพาะปลูกนั้น ได้มอบหมายให้แก่ครอบครัวใช้ในการเพาะปลูก ในขั้นแรกได้มอบหมายให้ในบริเวณอันจำกัด และต่อมาได้มอบหมายให้เพื่อใช้ในการเพาะปลูกตลอดกาล การเปลี่ยนแปลงในเรื่องการครอบครองที่ดิน จากการครอบครองโดยหมู่ชน ไปสู่การครอบครองเป็นส่วนบุคคลโดยสิ้นเชิงนั้น เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ค่อยเป็นค่อยไป และเป็นการเปลี่ยนแปลงที่บังเกิดขึ้นพร้อม ๆ กันกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของครอบครัวจากการสมรสคู่ไปสู่การสมรสแบบผัวเดียวเมียเดียว การทำให้มีหน่วยเศรษฐกิจของสังคมในรูปของครอบครัวแต่ละครอบครัว

ผู้คนพลเมืองที่เพิ่มทวีขึ้น จนมีจำนวนคับคั่งทำให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องมีการรวมกันอย่างใกล้ชิดขึ้นเป็นกิจการภาย

ในของชาติกุล และในการจัดการกับศัตรูภายนอกทุกหนแห่งได้ มีการจัดตั้งสหพันธ์ชาติกุล และต่อมาไม่นาน ก็รวมกลุ่มชนที่เกี่ยวข้องและเป็นญาติกันเข้ามาอยู่ภายใต้ระเบียบการที่หนักแน่นรัดกุมยิ่งขึ้น และจากนั้นก็มีการรวมดินแดนของชาติกุลที่มีเขตแดนแบ่งแยกก็มาตีเป็นดินแดนอันหนึ่งอันเดียวกันของชนเผ่าเดียวกัน

ครั้นแล้วก็เกิดมีผู้บัญชาการทหาร หรือขุนพลขึ้น ซึ่งมีนามกรต่าง ๆ กันเช่น Rex, Basileus เป็นต้น ดังที่เราได้ทราบมาแล้ว และตำแหน่งผู้บัญชาการทหารนี้ ก็ได้กลายเป็นตำแหน่งที่จะต้องมียู่เป็นประจำและถือว่าชาติจะขาดเสียมิได้ และยังได้มีการจัดตั้งสภาประชาชนขึ้นด้วย จึงได้เกิดรูปการปกครองที่เรียกว่าประชาธิปไตยทหารขึ้น ซึ่งประกอบด้วยผู้บัญชาการทหาร สภาของบรรดาหัวหน้าชาติกุลและสภาประชาชน การที่ใช้การปกครองประชาธิปไตยทหารนั้น ก็เพราะว่าในเวลานั้น การสงคราม และการจัดเตรียมการต่าง ๆ เพื่อการสงคราม ได้กลายเป็นกิจหน้าที่ประจำธรรมดาของชีวิตแห่งเผ่าชนไปแล้ว ในเวลานั้นเผ่าชนต่าง ๆ ได้เริ่มคิดเห็นไปว่า การเข้ายึดถือได้มาซึ่งทรัพย์สินนั้น เป็นความมุ่งหมายข้อใหญ่ข้อหนึ่งของชีวิต

และด้วยการบรรลุความมุ่งหมายดังกล่าวนี้ลงไว้ในชีวิต ชนชาติต่าง ๆ ก็เกิดความโลภอยากได้ทรัพย์สินของเผ่าชนผู้เป็นเพื่อนบ้าน พวกเขาเหล่านั้นเป็นอนารยชน เขาจึงคิดเห็นว่าการได้ทรัพย์สินมาโดยการรบพุ่งปล้นสดมภ์ จะเป็นของสะดวกสบายกว่าจะมาผลิตมันเอง และจะเป็นการกระทำที่มีเกียรติมากกว่าการผลิต การทำศึกสงครามซึ่งในสมัยหนึ่งจะกระทำกันก็ต่อเมื่อเป็นการแก้แค้นตอบแทนการรุกราน หรือมิฉะนั้นก็เนื่องแต่ความประสงค์ที่จะขยายเขตแดนออกไป เพราะเหตุว่าเขตแดนเดิมไม่เหมาะสมแก่การอยู่อาศัยเสียแล้ว มาถึงระยะนี้เผ่าชนอนารยก็ได้ใช้การศึกษาสงครามเพียงเพื่อความประสงค์ที่จะไปตีปล้นเอาทรัพย์สินของเพื่อนบ้านมาเป็นของตนเท่านั้น และการทำศึกสงครามก็ได้กลายเป็นวิชาชีพของคนพวกนี้ไป

กิจการภายในของชนชาติเหล่านี้ก็ได้ประสบการเปลี่ยนแปลง ตามเหตุการณ์ภายนอกไปด้วยเหมือนกัน การสงครามปล้นสดมภ์บ้านเมือง ได้ส่งเสริมอำนาจของผู้เป็นขุนพล และตัวรอง ๆ ของขุนพลให้เป็นอำนาจที่ยิ่งใหญ่ขึ้น การเลือกบุคคลในครอบครัวของผู้ที่ดำรงตำแหน่งขุนพล และตำแหน่งรอง ๆ ลงมาสืบแทนคนเดิม ซึ่งได้ทำกันมาเป็นประเพณี โดยเฉพาะ

อย่างยิ่งนับแต่ได้นำเอาสิทธิทางบิดาเข้ามาใช้แทนสิทธิทางมารดา
แล้วนั้น ต่อมาประเพณีการเลือกผู้เข้ารับตำแหน่งสืบแทน โดย
เลือกจากบุคคลในครอบครัวเดียวกัน ก็ค่อยแปลงรูปไป โดยถือ
ว่าตำแหน่งดังกล่าวนั้น จะต้องเป็นมรดกตกทอดไปยังทายาทที่
เดียว ในชั้นต้นก็เป็นไปโดยได้รับการยินยอม ต่อมาก็โดยการ
อ้างสิทธิ และในที่สุดก็เป็นการช่วงชิงเอาทีเดียว นี่คือการวาง
รากฐานของการสืบตำแหน่งกษัตริย์ และตำแหน่งขุนนาง โดย
ถือเป็นมรดกตกทอดไปยังทายาท

ในรูปการณืเช่นนี้ส่วนประกอบต่างๆ ในเรือนร่างของชาติ
วงศ์ ก็ค่อยๆ เสื่อมถอยไปจากรากฐานที่เคยเกาะเกี่ยวผูกพันอยู่กับ
ประชาชน เสื่อมถอยไปจากรากฐานที่ผูกพันอยู่กับชาติวงศ์และ
ชาติกุล และระเบียบการปกครองทั้งปวงของชาติวงศ์ ก็ได้แปลง
รูปไป เป็นสิ่งที่ขัดแย้งกับภาวะของตัวเอง คือจากองค์กรของ
ชาติกุล เพื่อการบริหารกิจการงานในชาติกุลของตนโดยอิสระ ได้
แปลงรูปไปเป็นองค์กร เพื่อการปล้นสะดมและกดขี่เผ่าชนผู้เป็น
เพื่อนบ้าน และเนื่องด้วยเหตุนี้ องค์กรต่างๆ ของชาติกุลก็ได้
แปลงรูปไปจากองค์กรที่เป็นเครื่องมือแห่งเจตจำนงของประชาชน
ไปเป็นองค์กรที่ไม่ขึ้นแก่ประชาชน เพื่อการปกครองและกดขี่

ประชาชนของตนเอง พฤติการณ์เช่นนี้ย่อมไม่อาจเกิดขึ้นได้ ถ้าหากว่าความละโมภในทรัพย์สิน จะไม่มาเป็นเหตุให้เกิดการแบ่งแยกมวลสมาชิกของชาติวงศ์ออกเป็นสองพวก คือพวกคนรวยและพวกคนจน ถ้าหากว่าความแตกต่างในทางทรัพย์สินในชาติวงศ์ จะไม่มาเปลี่ยนแปลงภาวะที่ทำให้ทุกคนสำนึกว่า ผลประโยชน์ของเขาทั้งหมดเป็นอย่างหนึ่งอย่างเดียวกัน ให้กลับกลายเป็นภาวะที่ทำให้เกิดความรู้สึกแบ่งแยก และมีผลประโยชน์ขัดแย้งกันขึ้นในบรรดามวลสมาชิกของชาติวงศ์ และถ้าหากระบบทาสอันเติบโตเจริญเป็นลำดับมานั้น จะไม่มาสร้างธรรมเนียมอันต่ำช้าขึ้นไว้ว่า การออกแรงทำงานเลี้ยงชีพนั้นเป็นเรื่องของพวกเขาช้า (ไม่ใช่เรื่องของพวกเขาผู้ดี) และการกระทำเช่นนั้น เป็นเรื่องน่าอับอายขายหน้าเสียยิ่งกว่าจะไปเที่ยวปล้นเขากิน

บทสุดท้าย

บัดนี้เรากำลังจะผ่านตอนปลายของยุคคอนารยชน และกำลังจะย่างเข้าสู่ต้นยุคอารยธรรม ระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของยุคทั้งสองนี้ ได้เริ่มขึ้นด้วยความก้าวหน้าในเรื่องการแบ่งงานกันทำต่อไปอีก

เราได้ทราบมาแล้วว่า ในตอนต้นของยุคคอนารยชนมนุษย์ได้ผลิตอาหารและสิ่งของเครื่องใช้ แต่เฉพาะที่เป็นการจำเป็นแก่การยังชีพของเขาเท่านั้น การแลกเปลี่ยนสิ่งของจะกระทำกันก็แต่ในวงจำกัดเฉพาะเรื่องเฉพาะราย - ในเมื่อมีสิ่งของเหลือจากการบริโภค ในตอนกลางของยุคคอนารยชน เผ่าชนนายสัตว์บาลได้เป็นเจ้าของปศุสัตว์ ซึ่งเป็นทรัพย์สินรูปใหม่ และโดยที่ปศุสัตว์ที่เขามียูอยู่ เป็นปศุสัตว์ฝูงใหญ่ ผลิตผลเหลือใช้ที่เขาได้จากฝูงปศุสัตว์ จึงเป็นผลผลิตที่เขาได้รับเป็นประจำ นอกจากนี้เรายังได้พบว่า ได้มีการแบ่งงานกันทำระหว่างเผ่าชนนายสัตว์บาลกับเผ่าชนผู้ล่าสัตว์ซึ่งมิได้เป็นเจ้าของปศุสัตว์ เพราะฉะนั้นจึงมี

การผลิตของชนสองพวกที่มีระดับความเจริญแตกต่างกัน คู่เคียงกันมาก่อให้เกิดเงื่อนไขที่อำนวยให้การแลกเปลี่ยน ดำเนินไปได้ อย่างสม่ำเสมอ มาถึงตอนปลายของยุคอนุอารยชน การแบ่งงานกัน ได้ก้าวหน้าไปอีกขั้นหนึ่งคือ ระหว่างงานกสิกรรมและงานช่างฝีมือ ซึ่งเป็นผลให้การผลิตสิ่งของที่เป็นสินค้า อันมุ่งหมายเพื่อการแลกเปลี่ยนโดยเฉพาะ ได้ทวีจำนวนขึ้นเป็นลำดับ จนกระทั่ง การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้ผลิตที่เป็นเอกชน ได้บรรลุถึงขีดขั้นที่ความจำเป็นเป็นสาระสำคัญของสังคม

เมื่อเข้าสู่ยุคอารยธรรม ก็ได้มีการเพิ่มกำลัง และส่งเสริมการแบ่งงาน^{ขั้น}ที่ปวง ที่มีอยู่โดยมั่นคงแล้วนั้น ได้ดำรงอยู่อย่างเป็นปกติยิ่งขึ้น โดยเฉพาะก็คือ ได้มีการขยายภาวะอันแตกต่างตรงกันข้ามระหว่างเมืองกับชนบท ให้ห่างไกลจากกันออกไปยิ่งขึ้น ทั้งยังได้เพิ่มการแบ่งงานรูปแบบขึ้นอีกรูปหนึ่ง การแบ่งงานในครั้งที่สามที่นับว่ามีลักษณะเฉพาะตัวเองไม่เหมือนกับการแบ่งครั้งใด ๆ และมีความสำคัญอันยิ่งยวด กล่าวคือการแบ่งงานรูปแบบนี้ ได้สร้างสรรค์ชนชั้นใหม่ขึ้นอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งไม่ต้องเข้าร่วมในการผลิตสิ่งของเลย ชนชั้นใหม่นี้ทำการแต่เฉพาะในการแลกเปลี่ยนผลิตผลที่ผู้อื่นได้ผลิตขึ้นเท่านั้น ชน

พวกนี้เราเรียกกันว่า พ่อค้า (merchants)

แต่เดิมนั้น การประกอบกันเข้าเป็นชนชั้นนั้น ย่อมเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการผลิตทั้งสิ้น ดังเช่น ได้มีการแบ่งบุคคลที่เข้ามามีส่วนในการผลิตเป็นฝ่ายจัดการและฝ่ายที่ทำการผลิตโดยตรง หรือมิฉะนั้นก็แบ่งเป็นฝ่ายที่ทำการผลิตขนาดใหญ่ และฝ่ายที่ทำการผลิตขนาดย่อม บัดนี้ ได้มีชนชั้นใหม่บังเกิดขึ้นเป็นครั้งแรก ซึ่งทั้งที่ ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการผลิตกับเขาเลย ก็ได้เข้ามามีอำนาจการจัดการการผลิตโดยทั่วไปเข้าไว้ในมือ และจัดการให้บรรดาผู้ผลิตต้องตกอยู่ภายใต้บังคับบัญชาของเขาในทางเศรษฐกิจได้ ชนชั้นใหม่นี้ได้จัดแจงให้ตัวเขาได้ดำรงอยู่ในฐานะของชนกลางอันจะขาดเสียมิได้ระหว่างผู้ผลิตทั้งสองฝ่าย และเขาก็ชักตวงผลประโยชน์จากผู้ผลิตทั้งสองฝ่ายโดยอาศัยข้ออ้างว่า เพื่อช่วยปลดเปลื้องความลำบาก และความเสียหายของผู้ผลิตในการแลกเปลี่ยนสินค้ากัน และเพื่อแสวงหาตลาดไกล ๆ สำหรับที่จะส่งผลิตผลไปจำหน่าย คนจำพวกเช่นเขานี้ จึงกลายเป็นคนที่มีประโยชน์ใหญ่หลวงแก่สังคม ท่านนักปราชญ์ทางวิทยาศาสตร์สังคมเรียกชนชั้นใหม่นี้ว่า เป็นชนชั้นจำพวกกาฝาก (a class of parasites) เป็นชนชั้นที่อำนวยความสะดวกอันไม่มีความสำคัญ

อะไรแก่สังคม แต่ก็ได้เรียกร้องเอารางวัลด้วยการชักตวงผลประโยชน์ที่เป็นหัวใจของการผลิต ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ไปเป็นของตนแต่ผู้เดียว ด้วยการชักตวงเอาอย่างขนาดหนัก เช่นนี้ ชนชั้นหนึ่งจึงได้กลายเป็นผู้มั่งคั่งขึ้นในเวลาอันรวดเร็วพร้อมทั้งได้กลายเป็นผู้มีอิทธิพลในสังคม และผลที่ติดตามกันมากก็คือ คนพวกนี้ได้รับเกียรติยศเกียรติคุณต่าง ๆ นานา และอำนาจในการเข้าควบคุมการผลิตของเขาก็ทวีขึ้น ระหว่างกาลสมัยของยุคอารยธรรมจนกระทั่งในที่สุด เขาก็ได้สร้างวิกฤตกาลในทางการค้าขึ้นมาซึ่งได้บังเกิดขึ้นเป็นระยะ ๆ ด้วยน้ำมือของเขาเอง

แต่สำหรับกาลสมัยที่เรากำลังศึกษาอยู่นี้ นักการค้าซึ่งยังอยู่ในตรุณวัย มิได้เฉลียวใจเลยว่ามีสิ่งใหญ่หลวงที่จะบังเกิดขึ้นในภายหน้าแฝงอยู่ในชนชั้นของเขา อย่างไรก็ตามก็ถึงขั้นที่ได้เติบโตขึ้นเป็นลำดับ และได้จัดแจงให้ชนชั้นของเขาอยู่ในฐานะที่สังคมจะขาดเสียมิได้ พร้อมกับกำบังเกิดการบังเกิดของชนชั้นพ่อค้าเงินตราโลหะ (metal money) ก็ได้บังเกิดตามมา และเงินตรานี้ก็ได้เป็นปัจจัยอันใหม่ สำหรับบุคคลผู้มิได้ทำการผลิต (non-producer) ได้อาศัยเป็นเครื่องมือ บังคับบัญชาผู้ผลิตและผลิตผลของผู้ผลิต ทั้งนี้เท่ากับว่าได้มีการค้นพบสิ่งที่เป็นยอดสินค้านี้แล้ว คือ

สินค้าที่กำบังสินค้าทั้งหมดไว้ภายใต้ธงลับของมัน เสน่ห์ของสิ่งที่เป็นยอดสินค้า หรือเงินตราโลหะนี้ อยู่ที่ว่ามันอาจจะแปลงตัวของมันเป็นอะไรที่พึงปรารถนา และสุดแต่จะปรารถนาได้ทั้งนั้น ใครก็ตามที่ได้เป็นเจ้าของเมื่อยอดสินค้าผู้ทรงเสน่ห์นั้น ก็ย่อมจะได้อำนาจครอบครองโลกแห่งการผลิต และก็ใครเล่าที่จะเป็นเจ้าของครอบครองเมื่อยอดสินค้านี้ไว้ในปริมาณที่ล้ำหน้ากว่าใคร ๆ ? จะมีใครเสียอีกเล่า นอกจากท่านพ่อค้าเหล่านั้น

และเมื่อเงินตราได้ตกอยู่ในมือของคนเหล่านั้น เขาก็ได้จัดให้การเคารพบูชาที่มีต่อเงินตรา เป็นการเคารพบูชาที่มั่นคงจับจิตจับใจ เขาใส่ใจในข้อที่จะทำให้เข้าใจกันอย่างแจ่มแจ้งว่า สินค้าทั้งปวงและกรรมทั้งบรรดาผู้ผลิตสินค้านั้นด้วย จะต้องยอมเอาหน้าเกลือกกลงกับฝุ่น ขณะที่มาเผชิญกับเงินตรา เขาได้พิสูจน์ให้เห็นด้วยการปฏิบัติว่าทรัพย์สินทั้งหลายเหล่านั้นเป็นแต่ของเทียมเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับทรัพย์สินที่เป็นเสมือนสิ่งศักดิ์สิทธิ์นี้ไม่เคยมีในสมัยใดเลย ที่อำนาจของเงินจะได้เปิดเผยตัวของมันออกมาอย่างล่อนจ้อน ดังเช่นในระยະนี้

นับแต่ได้มีการนำสินค้าออกขายเพื่อที่จะได้เงินตราแล้ว ถัดจากนั้นก็มีการนำเงินออกให้กู้ยืม แล้วการเรียกดอกเบี้ยเงินกู้

และการขูดเลือดจากการให้กู้ยืมก็เกิดติดตามกันมา ไม่เคยมีกฎหมายของสมัยใด ๆ ในกาลต่อมา ที่จะกคคอกุหนให้อ่อนพับอยู่แทบเท้าของเจ้าหนี้ผู้ขูดอย่างทารุณร้ายกาจ กฎหมายของกรีกและโรมสมัยโบราณ กฎหมายทั้งสองชุดนี้ เป็นผลของการบีบบังคับทางเศรษฐกิจอย่างสิ้นเชิง

นอกจากทรัพย์สินที่เป็นสินค้าและเป็นทาส และนอกจากทรัพย์สินที่เป็นเงินตราแล้ว ยังมีทรัพย์สินที่เกิดตามมาอีกรูปหนึ่ง คือที่ดิน สิทธิครอบครองที่ดินของเอกชน ซึ่งในชั้นเดิมเป็นสิทธิที่ชาติวงศ์หรือชาติกุลเป็นผู้กำหนดมอบให้สมาชิกนั้น มาถึงบัดนี้เอกชนผู้ครอบครองที่ดินเป็นอันได้ถือสิทธิดังกล่าวนั้น ไว้อย่างมั่นคง จนกระทั่งว่าที่ดินที่เขาครอบครองอยู่นั้น ได้กลายเป็นทรัพย์สินที่จะสืบมรดกกันต่อไปได้ก่อนหน้านั้น เขาได้พยายามเป็นนักหนาที่จะให้ผืนแผ่นดินเหล่านั้น ได้หลุดพ้นออกมาจากการอ้างสิทธิของชาติวงศ์เพื่อที่เขาจะได้มีนมาครอบครองเป็นส่วนสัดของเขาแต่ละคน และในที่สุด เมื่อที่ดินได้หลุดพ้นออกมาจากพันธนาการของชาติวงศ์ และได้ตกเป็นสิทธิแก่เขาสมหวังแล้ว ต่อมาไม่ช้าตัวเขาเองก็กลับหลุดพ้นออกไปจากที่ดินที่เขาได้ครอบครองอยู่ การได้กรรมสิทธิ์เหนือที่ดินอย่างเด็ดขาดนั้น ไม่ได้

หมายแต่เพียงว่า เขาได้สิทธิครอบครองอย่างไม่มีขีดชั้นจำกัดเท่า
 นั้น หากยังหมายถึงได้สิทธิที่จะจำหน่ายที่ดินนั้นด้วย ในสมัย
 เมื่อที่ดินยังตกเป็นสมบัติร่วมกันของชาติวงศ์นั้น การจำหน่าย
 ที่ดินย่อมไม่อาจกระทำได้แต่เมื่อเอกชนผู้เป็นเจ้าของที่ดิน ได้ตัด
 โഴ่กรรมสิทธิ์เหนือที่ดินของชาติวงศ์และชาติกุลขาดออกไปแล้ว
 ก็นับว่าเขาได้ตัดความผูกพันอันมีมาช้านาน และไม่อาจแยกออก
 จากกันได้ ระหว่างตัวเขากับที่ดินให้ขาดสะบั้นออกไปด้วย โดย
 การประดิษฐ์เงินตราขึ้นมาพร้อม ๆ กันกับการที่เอกชนได้เข้าถือ
 กรรมสิทธิ์ในที่ดินเป็นทรัพย์สินส่วนตัวนั้น ก็เป็นการอธิบายผลร้าย
 ของการที่เอกชนได้กรรมสิทธิ์อย่างเด็ดขาดในที่ดิน ให้เป็นที่แจ่ม
 แจงด้วย

รูปการณ์เช่นที่กล่าว ได้มาทำให้ที่ดินกลายเป็นสินค้าอย่าง
 หนึ่งไป ซึ่งจะซื้อขายขาดลอยจากการครอบครองของผู้ใช้ที่ดิน
 ไปอย่างไร เมื่อไรก็ได้ ไล่ ๆ กับเวลาที่ได้เกิดมีกรรมสิทธิ์ส่วนตัว
 ในที่ดิน ก็ได้มีการจำนองที่ดินเกิดตามกันมา (ดังในกรณีของ
 เอเธนส์) เช่นเดียวกับที่ได้มีการคบชู้และโสเภณีติดเจมมากับการ
 สมรสแบบผิวเดียวเมียเดียวและกัฉนเดียวกัน สืบแต่ันมาเรื่อง
 การจำนองที่ดินก็ผูกติดอยู่กับกรรมสิทธิ์ส่วนตัวในที่ดิน

สิ่งทีฟ่วงมากับการขยายตัวของการค้า, เงินตรา, การขุดรืค
 จากการให้กู้ยืม, ทรัพย์สินที่เป็นที่ดินและการจำนอง ก็คือการ
 ที่ทรัพย์สินได้หลั่งไหลอย่างรวดเร็วเข้าไปสู่มือของชนชั้นที่มีอยู่
 เป็นจำนวนน้อย และพร้อมกันนั้น ความยากจนข้นแค้นก็ได้
 เพิ่มขึ้นในหมู่คนจำนวนมากและจำนวนคนอดอยากยากไร้ก็ได้
 ทวีขึ้น พวกผู้ค้มีเงิน ซึ่งเป็นพวกผู้ตริุ่นใหม่ได้เข้ามาบดบังรัศมี
 ของพวกผู้ค้มีตระกูล ซึ่งเป็นพวกผู้ตริุ่นเก่าอับเฉาไปอย่างไม่มี
 โอกาสจะไพล่ออกมาฉายรัศมีอันเคยรุ่งโรจน์ต่อไปได้อีก (ดังใน
 กรณีของเอเธนส์ของโรมและในเผ่าชนเยอรมัน) เมื่อได้มีการแบ่ง
 พวกอิสระชนออกเป็นชนชั้นที่มีฐานะแตกต่างกันแล้ว สิ่งทีฟ่วงมา
 กับการแบ่งชั้นก็คือ พวกทาสได้เพิ่มจำนวนขึ้นมากมาย เฉพาะ
 อย่างยั้งในกรณีของกรีก และการบังคับใช้แรงงานของพวกทาส
 ก็ได้กลายเป็นพื้นฐานอันรองรับโครงร่างท้งปวงของสังคมที่
 ได้ก่อสร้างขึ้นบนพื้นฐานอันนั้น กล่าวสั้น ๆ ก็คือ ถ้าปราศจาก
 พวกทาสหรือแรงงานของพวกทาสแล้วโครงร่างของสังคม ก็
 สิ้นสะเทือนหรือถล่มทลายลงมา จำนวนทาสทั้งหมดในเอเธนส์มี
 ถึง ๓๖๕,๐๐๐ คน ในขณะที่จำนวนพลเมืองที่ไม่ใช่ทาสมีอยู่เพียง
 ๕๐,๐๐๐ คน ในนครคอรีนธ์ (เป็นเมืองท่าและเป็นศูนย์กลาง

การค้าและศิลปะและชีวิตอันรื่นเริงเพื่ออสมัยกรีกในโบราณ) จำนวน
 ทาสในระยะสูงสุดมีถึง ๔๖๐,๐๐๐ คน ในเกาะ Aegian มีทาสถึง
 ๔๗๐,๐๐๐ คน พวกทาสในสองแห่งนี้มีจำนวนมากกว่าพลเมือง
 ที่เป็นอิสระจนถึงสิบเท่า ตามที่ได้มีผู้กล่าวถึง ประชาธิปไตยเก่า
 เก่าของกรีกด้วยอาการตื่นตะลึง ว่ามีลักษณะเป็นประชาธิปไตยแท้
 นั้น ควรเป็นที่เข้าใจว่าประชาธิปไตยของกรีกนั้น หมายถึงประชา
 ธิปไตยของพวกนายทาสเท่านั้น หาได้หมายถึงมวลชนในนครรัฐ
 ของกรีกทั้งหมดไม่ และก็หาได้หมายถึงพวกทาสอันมีจำนวนมาก
 มากายกองด้วยไม่

เมื่อได้มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างถึงขนาดเกิดขึ้น
 เช่นนี้แล้ว เราก็จะสำรวจดูว่า เรือนร่างของชาติวงศ์ที่มีอยู่แต่
 เดิมนั้น ได้รับความกระทบกระเทือนผันแปรไปอย่างไรบ้าง เรา
 ได้พบว่าเมื่อได้มาเผชิญกับสิ่งใหม่ ๆ ที่ได้เติบโตขึ้นมาโดยปราศ
 จากความช่วยเหลือของชาติวงศ์แล้ว ชาติวงศ์ก็ได้แต่ทรงกายอยู่
 โดยปราศจากอำนาจใด ๆ ระบบชาติวงศ์นั้นจะดำรงอยู่ได้ ก็โดย
 เงื่อนไขที่ว่า สมาชิกของชาติวงศ์หรือของชาติกุล จะต้องอาศัย
 อยู่ร่วมกันในเขตแดนอันเดียวกันและภายในชาติวงศ์ก็จะต้องมีแต่
 ชาวชาติวงศ์ล้วน ๆ เท่านั้น แต่ทว่าเงื่อนไขดังกล่าวนี้ ได้สูญสิ้น

ไปเสียแล้วบันทึกชาติวงศ์และชาติกุลประกอบด้วยผู้คนที่ผสมปนเป
กันไปหมดทุกหนทุกแห่งมีพวกทาสพวกที่มาพึ่งพาอาศัยพวกชาว
ต่างประเทศ ระคนปนกันไปกับพวกชาวชาติวงศ์ ลักษณะเช่นนี้
มิใช่ลักษณะที่ชาติวงศ์ได้ประกอบเป็นชาติวงศ์ขึ้นมา ปลายสมัย
ของยุคอนุอารยชนตอนกลางได้มีการอพยพและเปลี่ยนแปลงที่อยู่
ของผู้คน อันเนื่องแต่การค้าขาย เกิดขึ้นไม่หยุดหย่อนได้มีการ
เปลี่ยนแปลงในเรื่องอาชีพและการเปลี่ยนมือในเรื่องที่ดินบรรดา
สมาชิกขององค์การชาติวงศ์ก็ไม่มีโอกาสจะพบปะกัน เพื่อปฏิบัติ
กิจการส่วนรวมของชาติวงศ์ จะมีการประชุมร่วมกิจการกันบ้างก็
แต่ในเรื่องที่ไม่สู้จะมีควมสลักสำคัญอะไรเช่นการประชุม ประ
กอบพิธีการทางศาสนาเป็นต้น

นอกจากการบำบัดทุกข์บำรุงสุขซึ่งองค์กรต่าง ๆ ของ
ชาติวงศ์ได้รับมอบหมายให้ทำการบริบาลมาแต่เดิม และองค์กร
เหล่านั้นก็ปฏิบัติภารกิจไปได้ด้วยดีนั้น บันทึกได้มีความต้องการ
ใหม่ ๆ ผลประโยชน์ใหม่ ๆ โผล่ขึ้นมาจากการเปลี่ยนแปลงอย่าง
ขนานใหญ่ในภาวะการหาเลี้ยงชีพ และการเปลี่ยนแปลงทางโครง
สร้างสังคม ที่เป็นผลติดตามกันมาความต้องการและผลประโยชน์
ใหม่ ๆ เหล่านี้ มิเพียงแต่จะเป็นสิ่งแปลกใหม่ที่ระเบียงสังคมชาติ

วงศ์ดั้งเดิม ไม่รู้จักมาก่อนเท่านั้น แต่หากยังเป็นสิ่งที่คอยสกัด
ขัดขวาง การดำรงอยู่ต่อไปของชาติวงศ์ในทกวิถีทาง

ผลประโยชน์ของพวกช่าง ที่ได้อุบัติขึ้นมา จากการแบ่ง
งานครั้งที่สอง และความต้อต้องการพิเศษของพวกชาวเมืองอันแตก
ต่างตรงกันข้ามกับความต้องการของชาวชนบทก็เรียกร้องต้องการ
องค์กรใหม่ที่จะมาบริหารผลประโยชน์ และความต้องการใหม่ ๆ
ของเขา แต่กลุ่มชนเหล่านี้ในบัดนี้ก็ประกอบด้วยบุคคลที่ต่างชาติ
วงศ์และต่างชาติสกุลกันเสียแล้ว ทั้งยังประกอบด้วยชาวต่างประเทศ
อีกเล่า ด้วยประการฉะนี้ องค์กรใหม่ ๆ ที่จัดตั้งขึ้นจึงจำเป็นต้อง
จัดตั้งขึ้นภายนอกของชาติวงศ์ ขนานกันไปกับองค์กรของชาติวงศ์
และตามนั้นก็หมายความว่าได้มีการจัดตั้งองค์กร ซึ่งขัดขวางกับ
การดำรงอยู่ของชาติวงศ์นั่นเอง

อีกประการหนึ่งเราจะได้พบว่าภายในชาติวงศ์นั่นเอง การ
กระทบขัดแย้งกันในผลประโยชน์ของมวลสมาชิก ก็ได้เป็นที่รู้สึก
กันอยู่และก็ได้ดำเนินไปจนถึงขีดขั้นอันรุนแรง ในเมื่อภายในวง
ของชาติวงศ์เดียวกันนั้นได้ประกอบด้วยสมาชิกที่ต่างชั้นและต่าง
ผลประโยชน์กัน กล่าวคือประกอบด้วยคนมั่งมีและคนจน ประ
กอบด้วยเจ้าหนี้ผู้ขูดรีดและลูกหนี้ นอกจากนี้ยังมีประชากรหน้า

ใหม่เพิ่มเข้ามาในชาติวงศ์เป็นจำนวนมากมาย ซึ่งเหลือวิสัยที่ชาติวงศ์และชาติกุลอันเป็นชุมนุมของบุคคลที่เป็นสังคณาतिकันทั้งนั้นจะค่อย ๆ ดึงเอาเข้ามาร่วมเป็นเผ่าพงศ์เดียวกันได้ และพวกประชากรหน้าใหม่เหล่านี้ ก็อยู่ในฐานะที่จะก่อตั้งเป็นอำนาจใหม่ขึ้นมาได้ดังเช่นในกรณีของกรุงโรม

ด้วยประการฉะนี้ ชาติวงศ์จึงต้องเผชิญหน้ากับชนจำนวนมาก ในฐานะที่เป็นกลุ่มชนอันทรงเอกสิทธิ์นอกเหนือจากสมาชิกของชาติวงศ์ระเบียนการควบคุมกันเข้าเป็นหมู่เหล่าของชาติวงศ์ที่มีมาแต่ดั้งเดิมซึ่งเป็นประชาธิปไตยที่ค่อย ๆ เติบโตขึ้นมาเองตามธรรมชาติ ก็ได้แปลงรูปไปเป็นอภิชนาธิปไตย (aristocracy) ที่เต็มไปด้วยความเกลียดชังซึ่งกันและกัน ในประการสุดท้ายเราทราบแล้วว่า เรือนร่างของชาติวงศ์นั้น ได้เติบโตขึ้นมาจากสังคม ซึ่งไม่เคยมีภาวะแห่งการเป็นปฏิปักษ์ต่อกันระหว่างสมาชิกแห่งสังคม และก็เป็นเรือนร่างที่จะประกอบขึ้นได้ ก็แต่เฉพาะในสังคมที่มีภาวะเช่นนั้นเท่านั้น แต่บัดนี้สังคมได้คลี่คลายออกไปในรูปที่ว่าพลังแห่งภาวะเศรษฐกิจทั้งปวงในการดำรงอยู่ของสังคม จำต้องแยกสมาชิกของสังคมออกเป็นอิสรชนและทาส แยกออกเป็นพวกมั่งมีที่ชู้ตริต และพวกยากจนที่ถูกชู้ตริต เป็นสังคมที่ไม่

เพียงแต่ว่า ไร้ความสามารถที่จะบำบัดกลบเกลื่อนความเป็นปฏิปักษ์ต่าง ๆ ภายในสังคมเสียได้เท่านั้น . แต่ยังคงส่งเสริมความเป็นปฏิปักษ์ที่มีอยู่แล้ว ให้เข้มข้นยิ่งขึ้นไปอีก สังคมเช่นนี้อาจดำรงอยู่ได้ก็แต่โดยประการใดประการหนึ่ง ดังต่อไปนี้ คือโดยประการที่ว่าจะต้องดำรงอยู่ โดยปล่อยให้ชนชั้นที่มีผลประโยชน์ขัดกันเหล่านี้ ต่อสู้ขับเคี่ยวกันเรื่อยไปอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมา หรือโดยประการที่ว่าปล่อยให้ตกไปอยู่ภายใต้การปกครองของอำนาจที่สาม ซึ่งขณะที่ภายนอกแสดงว่าไม่เข้ามายุ่งเกี่ยวกับ การต่อสู้ระหว่างชนชั้นที่กำลังดำเนินอยู่ แต่ความจริงก็ได้คอยกำราบปราบปรามมิให้การต่อสู้อย่างโจ่งแจ้งได้มีขึ้น และก็ได้ยินยอมให้การต่อสู้ระหว่างชนชั้นดำเนินไปได้อย่างเต็มที่ในวงการเศรษฐกิจ ในรูปที่เรียกว่าการต่อสู้ทางกฎหมาย เป็นอันว่าระบบชาติวงศ์ไม่อาจรับใช้เป็นประโยชน์แก่สังคม ที่ได้คลี่คลายไปถึงขนาดตั้งว่านี้อีกต่อไปแล้ว เป็นอันว่าระบบชาติวงศ์ได้ถูกทำลายโดยการแบ่งงานกันทำในระหว่างสมาชิกของชาติวงศ์และโดยผลของการแบ่งงานนั่นเอง อันได้แก่การแบ่งสังคมออกเป็นชนชั้น สิ่งที่เข้ามาสวมตำแหน่งแทนระบบชาติวงศ์ก็คือรัฐ

ในบัดนี้เราควรทราบว่สิ่งที่เรียกว่ารัฐนั้น มิใช่อำนาจที่

อุปถัมภ์ขึ้นในสังคมโดยการผลักดันมาจากภายนอกแต่อย่างใด อีกทั้งมิใช่เป็น “ความจริงแท้ของอุดมคติทางศีลธรรม” หรือ “มโนภาพและความจริงแท้ของเหตุผล” ดังที่ปราชญ์บางท่านได้แสดงมติไว้ ความจริงรัฐนั้นกระเตี้ยมาข้างเป็นผลิตผลของสังคมตามความคลี่คลายของสังคมในขั้นหนึ่ง, การอุปถัมภ์ของรัฐ เป็นการยอมรับว่าสังคมนี้ ได้นำตนเข้าไปพัวพันกับการขัดแย้งต่าง ๆ ที่ไม่อาจแก้ไขได้ เป็นการยอมรับว่าสังคมนี้ได้แตกแยกออกไปเป็นขั้วหนึ่งกับปญ จนไม่อาจสมัคปรมาภิไธยให้กลับคืนได้ เพื่อที่จะป้องกันมิให้ความเป็นปรปักษ์ต่อกัน และชนชั้นที่มีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจขัดแย้งกัน ผลาญกันเองและผลาญสังคมในการต่อสู้ที่ไร้ประโยชน์นั้น จึงเป็นการจำเป็นที่จะต้องสถาปนาอำนาจอันหนึ่งขึ้นไว้เหนือสังคม ด้วยความประสงค์ที่จะให้อำนาจนั้นเข้ามาจัดการลดหย่อนความรุนแรงของการปะทะกัน และจัดการให้ปะทะกันได้อยู่ในขอบเขตของระเบียบข้อบังคับ อำนาจอันใหม่นี้, ซึ่งอุปถัมภ์มาภายในสังคมนั้นเอง แต่ก็ได้จัดตั้งตัวเองไว้เหนือสังคม และทำตนห่างเหินจากสังคมยิ่งขึ้นเป็นลำดับก็คือรัฐนั่นเอง

รัฐมีลักษณะแตกต่างจากลักษณะองค์การชาติวงศ์ ใน

ประการแรกคือ รัฐได้แบ่งพลเมืองของรัฐ โดยถือเอาเขตแดน เป็นการแบ่งแต่ส่วนชุมชนชาติวงศ์นั้น ตามที่เราได้ทราบแล้ว ได้ก่อกำเนิดขึ้นมาและรวมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียว โดยความผูกพันทางสายโลหิต ซึ่งข้อกำหนดดังกล่าวนี้ได้ขาดความเหมาะสมเสียแล้ว ในส่วนใหญ่อันเนื่องมาแต่เหตุที่ว่า ชุมชนชาติวงศ์ถือว่า สมาชิกของชาติวงศ์จะต้องอยู่ร่วมกันในเขตแดนที่กำหนดไว้ เงื่อนไขข้อนี้มิได้มีอยู่เป็นเวลานานมาแล้ว จริงอยู่เขตแดนของชาติวงศ์ยังคงมีอยู่ แต่ผู้คนได้พากันโยกย้ายไปมา ด้วยเหตุจะเกิดการแบ่งพลเมือง โดยถือเอาเขตแดนจึงได้เกิดขึ้น และเป็นจุดที่แยกออกไปจากแบบแผนของชาติวงศ์ และพลเมืองที่เข้าไปอยู่ในเขตแดนนั้น ก็ได้รับการยินยอมให้ใช้สิทธิ และหน้าที่ตามฐานะของพลเมืองได้ โดยไม่คำนึงถึงว่าได้ร่วมอยู่ในชาติวงศ์และชาติกุลเดียวกันหรือไม่ การจัดชุมชนพลเมืองโดยถือเอาเขตแดนเป็นเกณฑ์ เป็นลักษณะที่เหมือนกันหมดของรัฐทั้งปวง ด้วยเหตุนี้เราจึงออกจะเห็นว่าลักษณะเช่นนั้นมันเป็นของธรรมดาเสียเหลือเกิน แต่กว่าที่มันจะเข้ามาแทนที่ระเบียบเก่าของชาติวงศ์ได้ ก็ต้องผ่านการต่อสู้มาในระยะอันยาวนาน ดังที่เราจะได้เห็นในกรณีของเอเธนส์และโรม

ข้อแตกต่างประการที่สองระหว่างรัฐและระบบของชาติวิงก์ ก็คือการก่อตั้งอำนาจสาธารณะ (public power) ซึ่งในการก่อตั้งอำนาจดังกล่าวของรัฐ รัฐหาได้รวบรวมกำลังผู้คนจากจำนวนผู้คนพลเมืองทั้งหมดไม่ การก่อตั้งอำนาจสาธารณะ หรือกองทัพในรูปพิเศษเช่นนี้ ถือว่าเป็นสิ่งจำเป็น ก็เพราะการก่อตั้งกองทัพชนจากประชากรทั้งหมด โดยไม่มีข้อจำกัดชั้นชั้นนั้น ได้กลายเป็นสิ่งที่เป็นไปได้เสียแล้ว ในเมื่อได้มีการแบ่งสมาชิกของสังคมออกเป็นชนชั้น เพราะว่าประชากรของรัฐไม่เหมือนกับประชากรของชาติวิงก์ ประชากรของรัฐประกอบด้วยอิสรชนและพวกทาสในนครเอเธนส์ดังที่ได้บรรยายไว้แล้วมีพวกทาสถึง ๓๖๕,๐๐๐ คน ในขณะที่มีพวกอิสรชน ที่เรียกว่า citizen หรือพลเมืองนั้นเพียง ๔๐,๐๐๐ คน ซึ่งเป็นชนชั้นที่มีเอกสิทธิ์ ด้วยเหตุนี้กองทัพของประชาชนแห่งประชาธิปไตยเอเธนส์จึงมิใช่กองทัพของประชากรทั้งหมดของเอเธนส์ แต่หากเป็นกองทัพที่สังกัดอยู่ทางฝ่ายพวกอภิชน และเป็นคนละฝักกับพวกทาส ซึ่งเป็นประชากรเหมือนกัน และกองทัพก็ทำหน้าที่คอยควบคุมมิให้พวกทาสโง่หัวขึ้นมาได้ นอกจากกองทัพยังมีความจำเป็นที่จะต้องตั้งกองตำรวจขึ้นเพื่อคอยควบคุมพลเมืองอีกด้วย

อำนาจสาธารณะดังกล่าวนี้ได้รับการสถาปนาขึ้น ในบรรดา
 ภาครัฐทั่วไป และอำนาจสาธารณะนั้นมิได้ประกอบขึ้น แต่เพียง
 บุคคลที่ถืออาวุธเท่านั้น หากยังประกอบด้วยเครื่องอุปกรณ์อื่นๆ
 อีกดังเช่นคุกตะรางและบรรดาสถาบันเพื่อการข่มขู่ขวัญประชาชน
 นานาชนิด ซึ่งล้วนแต่เป็นสิ่งที่สังคมนิยมไม่เคยพบเคยเห็น
 มาเลยสักอย่างเดียว อำนาจสาธารณะเพื่อการคุกคามข่มขู่ขวัญ
 ประชาชนให้หวาดกลัวต่ออำนาจของรัฐเช่นนี้ อาจจะไม่มีการจัด
 ตั้งกันอย่างแข็งแรง และอาจจะไม่มีความสำคัญอะไรเลยสำหรับ
 ในสังคมที่ความเป็นปฏิปักษ์ต่อกันระหว่างชนชั้น ยังอยู่ใน
 ชั้นที่ไม่ขยายตัวออกไป แต่อย่างไรก็ดี อำนาจดังกล่าวนี้จะกลายเป็น
 เป็นอำนาจที่น่าเกรงขามยิ่งขึ้น ตามส่วนสัมพันธ์กับความเป็นปฏิ
 ปักษ์ระหว่างชนชั้นที่ได้ทวีความรุนแรงขึ้น และตามส่วนแห่ง
 ความเติบโตใหญ่ของรัฐใกล้เคียง

เพื่อการดำรงอยู่และเพื่อทำนุบำรุง อำนาจสาธารณะนี้จึง
 เป็นการจำเป็นที่จะต้องเรียกร้องให้พลเมืองออกเงินเพื่อการทำ
 นุบำรุง ด้วยเหตุนี้จึงได้มีการเก็บภาษีแก่พลเมืองการปฏิบัติเช่นนี้
 ก็เป็นสิ่งที่สังคมนิยมไม่เคยพบเคยเห็นมาเช่นเดียวกัน แต่
 เป็นสิ่งที่สังคมในยุคปัจจุบันรู้จักกันดี จนรู้สึกเป็นของธรรมดา

ครั้นอารยธรรมเจริญคืบหน้าก็ปรากฏว่า การเก็บภาษีแก่พลเมือง
 อย่างเดียว ไม่เป็นการเพียงพอแก่การดำรงอยู่ด้วยดีของรัฐไปเสีย
 แล้ว รัฐจึงคิดวิธีหาเงินขึ้นใหม่ ด้วยวิธีการกู้เงินจากมหาชน
 ซึ่งเรียกว่าหนี้สาธารณะ (public debts) ขึ้น

ในฐานะที่เป็นผู้ครองอำนาจสาธารณะ และสิทธิที่จะเก็บ
 ภาษีแก่พลเมือง บรรดาพวกที่เป็นเครื่องมือของรัฐ ซึ่งเรียกว่า
 ข้าราชการหรือข้าราชการอะไรก็ตามที่ ก็ได้เป็นองค์กรของสังคม
 ที่มีฐานะอยู่เหนือสังคม ความยกย่องนับถือด้วยความสมัครเต็ม
 ใจที่ประชาชนได้เคยแสดงต่อองค์กรของสังคมชาติวงศ์ ในปาง
 ก่อนนั้น หาเป็นที่พึงพอใจของพวกที่เป็นเครื่องมือของรัฐไม่
 แม้ว่าพวกเขาอาจจะได้รับความยกย่องนับถือเช่นนั้น จากประชา
 ชนก็ตาม ในฐานะที่เป็นเครื่องมือของอำนาจที่ได้แยกตัวเองออก
 ไปจากสังคม เขาจึงคิดเห็นว่า ความเคารพนับถือที่พวกเขาจะ
 พึ่งได้รับจากประชาชนนั้น จำจะต้องบัญญัติลงไว้ในกฎหมาย
 พิเศษ ซึ่งจะส่งเสริมให้พวกเขาอยู่ในฐานะ อันมีความศักดิ์สิทธิ์
 เป็นพิเศษ และผู้หนึ่งผู้ใดไม่อาจล่วงละเมิดได้ในรัฐของอารยชน
 ปรากฏว่าพวกตำรวจชั้นผู้น้อยที่สุด ก็ยังมีอำนาจเสียยิ่งกว่า
 อำนาจที่รวมกันเข้าแล้วขององค์กรทั้งหมดแห่งชาติวงศ์ แต่ก็

จะต้องไม่ลืมกันว่าพวกเจ้านายผู้มียอำนาจยิ่งใหญ่ และพวกรัฐบุรุษหรือนายพลผู้ยิ่งใหญ่แห่งยุคอารยธรรมนั้น คงจะไม่วางอิทธิพลพวกหัวหน้าของชาติวงศ์ผู้มีความสงบเสงี่ยมเจียมตัวอย่างยิ่ง สำหรับความเคารพยกย่องอันมั่นคง และด้วยน้ำใสใจจริง ที่พวกหัวหน้าชาติวงศ์ได้รับจากบรรดาสมาชิกแห่งชาติวงศ์ของเรา เราจะเห็นได้ว่าคนหนึ่งยืนอยู่ในท่ามกลางสังคม ส่วนอีกคนหนึ่งได้ครองตำแหน่งที่อยู่นอกสังคมและเหนือสังคม

การกำเนิดของรัฐนั้น มีสาเหตุมาแต่ความจำเป็นที่จะหาทางเหนี่ยวรั้งมิให้กลายเป็นปฏิปักษ์ระหว่างชนชั้น ได้ขยายตัวไปในทางรุนแรงยิ่งขึ้น แต่โดยที่รัฐได้กำเนิดขึ้นมาในท่ามกลางการปะทะขัดแย้งกันของสมาชิกแห่งสังคม ที่ได้แบ่งออกเป็นชนชั้น ก็เป็นธรรมดาอยู่เองที่รัฐอันก่อกำเนิดขึ้นมา จะต้องเป็นรัฐของชนชั้นผู้มียอำนาจยิ่งใหญ่ในสังคม คือชนชั้นที่มีอำนาจในทางเศรษฐกิจ และด้วยความสนับสนุนของอำนาจทางเศรษฐกิจนี้เอง ชนชั้นหนึ่งจึงได้กลายเป็นผู้ที่มีอำนาจในการเมืองด้วย อาศัยอำนาจดังกล่าวนี้ ชนชั้นหนึ่งจึงได้เครื่องมือใหม่ ๆ สำหรับที่ชนชั้นของตนจะได้ใช้กดหัวและสกัดวงประโยชน์จากชนชั้นที่ถูกกดขี่ได้โดยสะดวก ด้วยเหตุฉะนั้นรัฐในยุคโบราณจึงมิใช่อื่นไกลเลยนอก

จากเป็นรัฐของพวกเขาเจ้าของทาสดี ๆ นั่นเอง และรัฐเช่นนั้นก็ได้ออกตั้งขึ้นเพื่อจะกดหัวพวกทาสไว้ในอำนาจของพวกเขาเจ้าของทาสชั่วกัลปาวสาน ดูจะเดียวกับที่รัฐของสังคมศักดิ์นา ก็คือรัฐที่เป็นเครื่องมือของพวกเขาเจ้าขุนมูลนาย สำหรับใช้กดหัวพวกชาวนาเลก และพวกที่เป็นทาสไว้ในอำนาจ

มีข้อยกเว้นสำหรับบางสมัย ที่ชนชั้นที่มีการปะทะขัดแย้งกัน อยู่ในฐานะที่มีอำนาจเกือบจะกำกวมกัน จนเป็นเหตุให้อำนาจสาธารณะได้ดำรงอยู่อย่างอิสระ คือไม่ขึ้นแก่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดชั่วระยะเวลาหนึ่ง และก็วางตนไว้เสมือนว่าเป็นผู้ไกล่เกลี่ยคู่พิพาทกรณี ที่เป็นข้อยกเว้นที่ได้เคยมีในศตวรรษที่สิบเจ็ด และศตวรรษที่สิบแปด ในระหว่างคู่พิพาทอันได้แก่กษัตริย์สมบูรณาญาสิทธิราชฝ่ายหนึ่ง กับพวกขุนนางและพวกอภิสรรคน (burghers) ฝ่ายหนึ่ง ซึ่งทั้งสองฝ่ายมีอำนาจเกือบจะกำกวมกัน

การกำหนดสิทธิของพลเมืองตามที่ปรากฏพฤติการณ์ของรัฐต่าง ๆ มาแล้วในประวัติศาสตร์ เป็นการกำหนดโดยอาศัยทรัพย์สินของพลเมืองเป็นเกณฑ์แทบทั้งสิ้น การกำหนดสิทธิของพลเมือง โดยใช้ทรัพย์สินของพลเมืองเป็นเครื่องวัดความมากน้อยของสิทธิที่พลเมืองแต่ละคน จะพึงได้รับเช่นนั้น ก็เป็น

การแสดงข้อเท็จจริงออกมาอย่างตรง ๆ แล้วว่า การจัดตั้งรัฐขึ้นมา นั้น ก็เพื่อความประสงค์ที่จะให้เป็นเครื่องมือคุ้มครองป้องกันพวกที่มีทรัพย์สินสมบัติ และคอยควบคุมดูแลมิให้พวกที่ไม่มีก้อความเอะอะโวยวายขึ้นมา การกำหนดสิทธิให้มีความแตกต่างกันในบรรดาพลเมืองที่ต่างชั้นกัน โดยใช้ทรัพย์สินเป็นกฎเกณฑ์ เช่นนี้เห็นจะได้ในกรณีของชาวเอเธนส์ และโรมัน ในรัฐของสังคมนักคิดนามัยกลางก็เช่นเดียวกัน อำนาจทางการเมืองของสมัยนั้น จะตกอยู่ในมือของใครมากน้อยเพียงใดย่อมสัมพันธ์กับความมากน้อยของจำนวนที่ดินที่ผู้นั้นได้เป็นเจ้าของอยู่ ต่อมาในกรณีของรัฐที่มีผู้แทนราษฎร การเป็นเจ้าของทรัพย์สิน ก็ถูกกำหนดลงไว้ในคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้แทน

ประวัติศาสตร์ได้แสดงให้เห็นว่า รัฐนั้นมิใช่สิ่งที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับฟ้าและดิน และก็มีใช้สิ่งที่จะอยู่คู่ฟ้าและดินไปชั่วกาลปาวสาน เราได้เห็นแล้วว่า ได้เคยมีสังคมมนุษย์ที่ดำรงอยู่มาได้เป็นเวลานับตั้งพัน ๆ ปี โดยไม่มีสิ่งที่เรียกว่ารัฐเลย โดยที่มนุษย์ในปางก่อนโน้น ไม่เคยมีความนึกคิดกันเลยว่า รูปร่างหน้าตาของรัฐและอำนาจของรัฐเป็นอย่างไร จนกระทั่งภาวะทางเศรษฐกิจได้คลี่คลายไปถึงขั้นที่บันฑาลให้เกิดการแปรสังคมนอก

เป็นชนชั้น จึงได้เกิดความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดขึ้นมา อันเป็นผลของการที่แบ่งสังคมออกเป็นชนชั้นนั่นเอง

เราได้เห็นแล้วว่า เมื่อมีการแบ่งงานเกิดขึ้นในสังคม และมีการแลกเปลี่ยนผลิตผลระหว่างเอกชนเกิดขึ้นตามมา และได้มีการผลิตสิ่งของที่เป็นสินค้าเกิดขึ้น จนกระทั่งการปฏิบัติเหล่านี้ได้คลี่คลายขยายตัวออกไปเต็มที่ และได้ปฏิวัติสังคมที่ได้ดำรงสืบมาจนถึงเวลานั้นอย่างสิ้นเชิง ถึงระยะนั้นแหละ ที่ยุคอารยธรรมได้เริ่มขึ้น

ในสังคมแต่เดิมมา ที่ได้มีการคลี่คลายออกไปทุกชั้น ก่อนหน้าเข้าสู่ยุคอารยธรรม การผลิตในส่วนสารสำคัญเป็นการผลิตร่วม (collective) คือกันและในทำนองเดียวกัน การบริโภคนั้นก็เป็นเรื่องของการแบ่งปันผลิตผลไปสู่มือผู้บริโภคโดยตรง ซึ่งอยู่ในชุมชนเดียวกัน อันเป็นชุมชนแบบสหชีพใหญ่บ้างเล็กบ้าง การผลิตร่วมกันนี้ จึงอยู่เป็นการผลิตสิ่งของในวงจำกัดมาก แต่ผู้ผลิตก็เป็นผู้บังคับการวิธิตำเนินการผลิตและผลิตผลของเขาเอง บรรดาผู้ผลิตเหล่านั้นย่อมทราบดีว่าผลิตผลจะเป็นไปอย่างไรเขาทราบดีว่า เขาจะได้บริโภคผลิตผลนั้นเอง มันจะไม่แคล้วคลาดไปจากมือของเขา และทราบเท่าที่การผลิตได้ดำเนินไปในรูปนี้

มันจะออกนอกกลุ่มทางการควบคุมของเขาไปไม่ได้ มันจะก่อให้เกิดอำนาจประหลาดใต้อำนาจความเขาไม่ได้ ดังที่ได้มีอำนาจเช่นนี้เป็นกฎตายตัว ที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้เมื่อย่างเข้าสู่ยุคอารยธรรม

แต่ครั้นแล้ว การแบ่งงานก็ค่อย ๆ คืบคลานเข้าสู่วิถีดำเนินของการผลิตที่จะต้องเผชิญหน้ากับอำนาจอันประหลาด การผลิตและการถือเอาผลิตผลในรูปสหการได้ค่อย ๆ ถูกทำลายไปจนทำให้การเข้าถึงเอาผลิตผลโดยเอกชน เป็นการปฏิบัติที่นิยมปฏิบัติกัน และต่อมาก็บังเกิดการแลกเปลี่ยนผลิตผลระหว่างเอกชน และการแลกเปลี่ยนกระทำกันโดยวิธีใต้นั้น เราก็ได้เรียนรู้กันมาแล้ว การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ค่อย ๆ ดำเนินไปจนกระทั่งในที่สุด การผลิตสินค้าก็ได้กลายเป็นรูปการผลิตที่กระทำกันอย่างแพร่หลาย

เมื่อได้บังเกิดการผลิตในรูปสินค้าขึ้นแล้ว การผลิตก็มีใช้เป็นการผลิตเพื่อการบริโภคของผู้ผลิต แต่เป็นการผลิตเพื่อนำผลิตผลออกแลกเปลี่ยน ผลิตผลก็จำจะต้องผ่านจากมือหนึ่งไปสู่อีกมือหนึ่ง ผู้ผลิตจำต้องปล่อยให้ผลิตผลถูกพรากจากตัวเขาไปสู่การแลกเปลี่ยน และทราบแต่นั้นไป เขาก็ไม่มีทางจะรู้ว่าผลิต

ผลของเขาได้ตกไปสู่ที่ใด ครั้นเงินตราเกิดขึ้น พ่วงกันมากับ
 ชนจำพวกพ่อค้า ซึ่งเข้ามาสู่วงการผลิตในฐานะคนกลางระหว่าง
 ผู้ผลิต ก็ได้ทำให้วิถีดำเนินของการแลกเปลี่ยนกลายเป็นเรื่องยุ่ง
 เหยิงซับซ้อน ชะตากรรมสุดท้ายของผลิตผลก็ได้กลายเป็นเรื่องที่น่า
 งุนงงยิ่งขึ้น พวกพ่อค้ามีจำนวนมากด้วยกัน และต่างก็ไม่รู้จักกัน
 ว่า ใครกำลังทำอะไรอยู่ ตอนนี้สินค้าก็ไม่เพียงแต่จะผ่านจากมือ
 หนึ่ง ไปสู่อีกมือหนึ่ง แต่ยังผ่านจากตลาดหนึ่ง ไปสู่อีกตลาดหนึ่ง
 กล้วย ผู้ผลิตก็ไม่อาจควบคุมการผลิตทั้งหมดไว้ได้ ตลอดจนไม่
 อาจควบคุมภาวะแห่งชีวิตของตนเองไว้ได้ และพวกพ่อค้าก็ไม่
 อาจควบคุมไว้ได้เช่นเดียวกัน ในที่สุดผลิตผลและผลิตกรรมก็ได้
 กลายเป็นเรื่องที่ถูกปล่อยให้ล่องลอยไปตามยถากรรม

แต่ทว่าสิ่งที่เรียกว่ายถากรรมนั้น ไม่ใช่สิ่งที่มีอยู่โดยโดด
 เดี่ยว มันมีความเกี่ยวพันกับสิ่งอีกสิ่งหนึ่ง ยถากรรมอยู่ทางปลาย
 สุดของความเกี่ยวพันด้านหนึ่ง และทางปลายสุดของความเกี่ยว
 พันอีกด้านหนึ่งมีสิ่งที่เรียกว่าความจำเป็น ในเรื่องของธรรมชาติ
 ซึ่งดูประหนึ่งว่า ยถากรรมก็จะเป็นตัวบงการอยู่นั้น แต่ก็เป็น
 เวลานานมาแล้วเหมือนกันที่มนุษย์เราได้แสดงให้เห็น ถึงความ
 จำเป็นอันมีอยู่โดยธรรมชาติวิสัยและความถูกต้องสมควร ซึ่งได้

สำแดงตนของมันออกมาในสิ่งที่เรียกว่ายถากรรมนี้ ในทุกเรื่อง
 ทุกกรณี สิ่งที่เป็นความจริงในเรื่องของธรรมชาตินั้นก็คงเป็นความ
 จริง ในเรื่องของสังคมเช่นเดียวกันเมื่อใดที่การหน้าที่ทางสังคม
 หรือกระบวนการของวิถีดำเนินแห่งสังคม ได้กลายเป็นสิ่งที่มีอำนาจ
 ใหญ่หลวงเกินไป ที่มนุษย์จะเข้าควบคุมไว้ให้อยู่มือได้กล่าวคือ
 มันได้กลายเป็นสิ่งที่อยู่สุดเอื้อมการควบคุมของมนุษย์ ไปเสียแล้ว
 ในยามเช่นนั้นมันก็คล้ายกับว่าจะต้องปล่อยให้เหตุการณ์ทั้งหลาย
 แห่ล่ ดำเนินไปสุดแต่ยถากรรมแท้ ๆ และก็ในยามเช่นนั้น
 เหมือนกันที่กฎอันมีอยู่โดยธรรมชาติวิสัยและเป็นของเฉพาะตัวก็
 จะยังสำแดงตนออกมาในสิ่งที่เรียกว่ายถากรรมนี้ ประดุจหนึ่งว่า
 มันเป็นความจำเป็นอันมีอยู่โดยธรรมชาติ กฎเช่นที่กล่าวนี้ก็ได้
 เข้ามาควบคุมเหตุบังเอิญหรือความเป็นไปตามยถากรรม ในเรื่อง
 การผลิตและการแลกเปลี่ยนสินค้าด้วยเหมือนกัน กฎเหล่านี้ได้
 เข้ามาเผชิญหน้ากับผู้ผลิตและผู้ทำการแลกเปลี่ยนแต่ละคน ใน
 ฐานที่เป็นของแปลกประหลาด และในขั้นต้นที่เดียวกันนี้ ถึงกับ
 เป็นสิ่งที่ไม่เคยรู้จักกันมาด้วยซ้ำ เพราะฉะนั้น การที่จะล่วงรู้ถึง
 สภาพของกฎเหล่านี้ จึงจำต้องทำการสืบสวนค้นคว้ากันอย่างหนัก
 กฎเศรษฐกิจที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้า นี้ได้รับการปรับปรุงมา

เป็นขั้น ๆ ตามความคลี่คลายของการผลิตรูปนี้ อย่างไรก็ตาม เมื่อกล่าวในส่วนรวมแล้ว กฎเศรษฐกิจดังกล่าวนี้ ได้ครอบงำเศรษฐกิจของยุคอารยธรรมมาตลอดยุค จนถึงสมัยสังคมนิยมในปัจจุบัน ผลผลิตได้อยู่ในฐานะเป็นนายของผู้ผลิต การผลิตทั้งหมดของสังคมได้ถูกกำหนดกฎเกณฑ์ขึ้น แต่กฎเกณฑ์ที่ได้กำหนดขึ้นนั้นหาใช่มาจากแผนการที่คิดค้นขึ้นมาจากการร่วมความคิดของผู้ผลิตทั้งหมด แต่เป็นกฎเกณฑ์อันจืดจาง ซึ่งบังเกิดขึ้นมาจากกำลังที่เป็นมูลฐานในความปั่นป่วนของวิกฤตการณ์ทางการค้าที่บังเกิดขึ้นในสมัยหนึ่ง ๆ

เราได้ทราบมาแล้วว่า แม้ในระยะเวลาขั้นต้น ๆ ของพัฒนาการในการผลิต พลังงานของมนุษย์นั้นก็สามารถจะทำการผลิตได้เกินกว่าความจำเป็นที่ผู้ผลิตจะใช้ในการดำรงชีพของเขาไม่น้อย และเมื่อกล่าวโดยส่วนรวม ขั้นของการผลิตได้เกินกว่าจำเป็นที่จะต้องใช้ เพื่อการดำรงชีพแท้ ๆ นี้ก็ตรงกับกาลสมัยที่ได้เกิดมีการแบ่งงานและการแลกเปลี่ยนระหว่างเอกชนขึ้น ต่อมาไม่นานนัก, ก็ได้มีผู้ค้นพบ (การปฏิบัติอันลามก) ว่าอันมนุษย์นั้นก็เช่นเดียวกัน อาจถือเอาเป็นสินค้าได้ และพลังงานของมนุษย์ (human labour power) นั้นแล้ว ก็อาจที่จะนำมาใช้เพื่อการซื้อ

ขายแลกเปลี่ยน และก่อเกิดประโยชน์แก่ผู้ต้องการได้โดยจัดการ
เอามนุษย์นั้นมาเป็นทาสเสีย เมื่อมนุษย์ได้ลงมือทำการแลกเปลี่ยน
วัตถุเครื่องใช้กันไปได้ไม่เท่าไร มนุษย์นั้นเองก็ได้กลายเป็น
เป็นวัตถุแห่งการแลกเปลี่ยนไปด้วย และมนุษย์ซึ่งในขั้นต้นเป็นผู้
กระทำ ก็ได้กลายเป็นผู้ถูกกระทำไป ไม่ว่าจะต้องการให้
เป็นเช่นนี้หรือไม่

ด้วยการที่มนุษย์ได้คิดอ่านเอาเพื่อนมนุษย์ด้วยกันลงเป็น
ทาส^๕เอง ซึ่งการกระทำอันน่าสะอิดสะเอียน^๕นี้ ได้ขยายตัวออกไป
เต็มทีในยุคอารยธรรม, ได้ก่อให้เกิดการแบ่งแยกครั้งใหญ่
ครั้งแรกในสังคมมนุษย์ คือได้มีการแบ่งแยกมนุษย์ออกเป็น
สองชั้นหรือสองจำพวก คือจำพวกกษัตริย์ชูตริคกับจำพวกที่ถูกกดขี่
ชูตริค การแบ่ง^๕นี้ได้ดำเนินสืบต่อมาตลอดยุคอารยธรรมการเอา
มนุษย์ลงเป็นทาสหรือระบบทาส^๕นี้เป็นการกดขี่ชูตริค^๕รูปแรก ที่ได้
ใช้กันมาในโลกของสมัยโบราณ ต่อมาก็มีระบบเลกหรือทาสที่ดิน
ในสมัยกลาง และในสมัยปัจจุบันก็มีระบบแรงงานรับจ้าง ข้อ
เท็จจริงในประวัติศาสตร์แสดงให้เห็นว่า ทั้งสามประการนี้ คือ
รูปแบบต่าง ๆ ของการที่มนุษย์ส่วนใหญ่ได้ตกเป็นทาสที่มนุษย์
ส่วนน้อยกดขี่ช่วงใช้เอาได้ตามอำเภอใจ การกดขี่เบียดเบียน

เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ที่มีรูปแบบแตกต่างกันออกไปเป็นสามรูปแบบ คือ เครื่องสำแดงลักษณะสมัยใหญ่ ๆ ทั้งสามของยุคอารยธรรม คือ อารยธรรมสมัยโบราณ อารยธรรมสมัยกลาง และอารยธรรมสมัยปัจจุบัน ความเป็นทาสของมนุษย์ส่วนใหญ่นั้นในสมัยโบราณและสมัยกลาง เป็นภาวะที่โจ่งแจ้งเปิดเผยต่อมากี่แปรรูปเป็นการซ่อนเร้นอำพราง

เศรษฐกิจที่ดำเนินมา ถึงขั้นของการผลิตสินค้า อันได้มาถึงพร้อมกับการเป็ยุคอารยธรรมนั้น มีเครื่องสำแดงให้เห็นในทางเศรษฐกิจดังต่อไปนี้ คือ ๑. ได้มีการใช้เงิน โลหะ (metal money) และด้วยเหตุนี้ จึงได้เกิดมีทุนที่เป็นเงิน (money capital) เกิดมีตอกเบีย และการให้กู้ยืมแบบขุดรีด ๒. ได้มีชนจำพวกพ่อค้า ซึ่งทำหน้าที่เป็นคนกลางในระหว่างผู้ผลิต ๓. ได้เกิดมีกรรมสิทธิ์ส่วนตัวในเรื่องที่ดินและการจำหน่ายที่ดิน ๔. มีการใช้แรงงานของพวกทาสในการผลิตอย่างแพร่หลาย, รูปแบบของครอบครัวก็สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจของยุคอารยธรรม กล่าวคือ เป็นรูปแบบผิวเดียวเมียเดียวอันหมายถึงรูปแบบครอบครัวที่ผู้ชายมีอำนาจเหนือผู้หญิงและครอบครัวแต่ละครอบครัวเป็นหน่วยเศรษฐกิจของสังคมอำนาจที่เป็นปึก

แผ่นแนหน้าของสังคมอารยธรรม ก็คือรัฐซึ่งทุกกาลทุกสมัยมา
รัฐตั้งว่านั่น ก็คือรัฐของชนชั้นปกครองโดยเฉพาะ และในทุก
กรณีและในส่วนสารสำคัญแล้ว รัฐนั้นก็ถือกลไกเพื่อการกดหัว
ชนส่วนมากที่ได้รับการกดขี่ขูดรีด มิให้โง่เงาขึ้นมาได้

เครื่องหมายของอารยธรรมในประการอื่น ๆ ยังมีอีกดังต่อ
ไปนี้ ; คือในทางหนึ่ง ได้บังเกิดและถือเอาภาวะที่แตกต่างกัน
อย่างตรงกันข้ามระหว่างเมืองกับชนบทเป็นเกณฑ์ ของการแบ่ง
แยกแรงงานของสังคมโดยสิ้นเชิง และในอีกทางหนึ่ง ได้มีการ
ชักนำเอาเรื่องการทำพินัยกรรมเข้ามาใช้ในสังคมมนุษย์ ซึ่งมีผล
ให้ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินสามารถที่จะจัดการใด ๆ แก่ทรัพย์สิน
ของเขาได้ แม้กระทั่งเมื่อเขาหาชีวิตไม่แล้วสถาบันพินัยกรรม
ซึ่งนับว่าเป็นการโจมตีระบบชาติวงศ์แต่เก่าก่อนโดยตรงนั้น ใน
กรุงเอเธนส์เองก็ยังไม่รู้จักกันจนกระทั่งมาถึงสมัยของโสลอน ใน
กรุงโรมได้มีการนำสถาบันอันนี้เข้ามาใช้แต่ในตอนต้น ๆ ส่วนใน
หมู่ชนชาติเยอรมันนั้น ท่านพวกพระได้เป็นผู้แนะนำสถาบันอัน
นี้เข้ามาใช้โดยประกาศว่า หากคนเยอรมันที่ตีซื้อสัตย์ประสงค์จะ
ทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินของเขาให้แก่ทางศาสนา เขาก็ชอบ
ที่จะทำได้ โดยปราศจากการขัดขวางจากทางใด ๆ

อาศัยการก่อตั้งที่มีมูลฐาน เช่นที่กล่าวมานี้ สังคมอารยธรรมจึงสามารถสัมฤทธิ์ผลนานาประการ ที่สังคมชาติวงศ์แต่เก่าก่อนขาดความเหมาะสมด้วยประการทั้งปวง แต่ความสัมฤทธิ์ผลนานาประการที่สังคมอารยธรรมได้มานั้น เป็นการได้มาโดยเอาสัญชาตญาณและอารมณ์วู่วาม อันสกรปรกโสมมอย่างยิ่งของมนุษย์ เข้าแลกและโดยการขายสัญชาตญาณ และอารมณ์วู่วามอันสกรปรกโสมมนั้นออกไปอีก และได้ยอมให้เกิดความสูญเสียบรรยากาศในประการอื่น ๆ ของมนุษย์อย่างหมดสิ้น ยุคอารยธรรมได้ถือเอาความโลภ อันโจ่งแจ้งล่อนจ้อน เป็นเครื่องบันดาลใจนับตั้งแต่ในวาระแรกที่ได้เปิดยุคอารยธรรมขึ้นมา จนถึงกาลปัจจุบันอารยธรรมได้เปิดยุคของมัน ขึ้นมาด้วยการหายใจเป็นทรัพย์หายใจเข้าก็ทรัพย์หายใจออกก็ทรัพย์ และทรัพย์ที่ยุคอารยธรรมได้คำนึงถึงอยู่ทุกกลมหายใจเข้าออกนั้น ก็หาใช่เป็นเรื่องทรัพย์ของสังคมไม่ หากเป็นทรัพย์ของเอกชนเท่านั้นเอง หากว่าในการค้นค้นไปตามความมุ่งหมายในเรื่องทรัพย์ ซึ่งเป็นความมุ่งหมายอันแน่วแน่แต่ประการเดียว ของยุคอารยธรรมนี้จะได้ก่อให้เกิดความเจริญในทางวิทยาศาสตร์และศิลปวิทยาขึ้นมาที่ดี ก็เป็นเพราะเหตุแต่เพียงว่า ถ้าปราศจากความเจริญในทางวิทยา

ศาสตร์และศิลปวิทยาเสียแล้ว มนุษย์ก็จะไม่อาจถึงเห็นคุณสมบัติของทรัพย์ได้ตระหนักเต็มที่ตั้งที่มนุษย์ได้สังเกตเห็นอยู่ในสมัยนี้

โดยที่ยุคอารยธรรมได้ถือเอาการเบียดเบียนชู้ตริตของชนชั้นหนึ่งต่อชนอีกชั้นหนึ่ง เป็นพื้นฐานของยุคอารยธรรม ความคลี่คลายทั้งปวงที่ดำเนินไปในยุคอารยธรรมนี้ จึงดำเนินไปในทางที่มีความขัดแย้งกันอยู่ไม่ขาดสาย เหตุนี้เองความก้าวหน้าทุกประการในวงการผลิต ในเวลาเดียวกันจึงได้ส่งผลเป็นความถอยหลัง ในภาวะความเป็นอยู่ของชนชั้นที่ถูกกดขี่ อันได้แก่มวลชนจำนวนมากมาย สิ่งใดที่ให้คุณแก่ฝ่ายหนึ่งก็จำต้องให้โทษแก่อีกฝ่ายหนึ่ง คราวใดที่ได้มีการให้อิสระภาพแก่ชนชั้นหนึ่งก็จะต้องมีการกดขี่อันใหม่บังเกิดแก่ชนอีกชั้นหนึ่ง ดังที่เราได้ทราบกันมาแล้ว เรื่องยากที่จะได้เห็นความแตกต่างระหว่างสิทธิกับหน้าที่ในบรรดาพวกอนารยชน ครั้นมาถึงยุคอารยธรรม อารยธรรมก็ได้จัดแจงให้เกิดความแตกต่างและสภาพอันตรงกันข้ามระหว่างทั้งสองสิ่งนี้ จนกระทั่งคนที่โง่ดักดานที่สุด ก็อาจมองเห็นได้ทั้งนี้โดยการจัดให้ชนชั้นหนึ่ง ได้รับแต่สิทธิไว้แทบทั้งหมด และจัดให้ชนอีกชั้นหนึ่ง ได้รับแต่หน้าที่ไว้แทบทั้งหมด

แต่ภาวการณ์เช่นนี้หาใช่สิ่งที่ควรจะเป็นไม่ สิ่งใดที่อำนาจ

ผลดีแก่ชนชั้นปกครอง ก็ชอบที่จะอำนวยผลดีแก่สังคมส่วนรวม ด้วย เพราะชนชั้นปกครองก็แสดงตนว่าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับสังคมนั่นเอง ด้วยเหตุนี้แหละเมื่ออารยธรรมได้ก้าวหน้าไปเท่าใด ก็ยิ่งจำเป็นจะต้องปกปิดความชั่วร้ายที่อารยธรรมเองจำต้องสร้างสรรมันขึ้นมา ด้วยเสื่อคลุมแห่งความรักเพื่อที่จะพรางความชั่วร้ายไว้ภายใต้ความประทับใจประดา หรือเพื่อที่จะปฏิเสธความมีอยู่ของมัน กล่าวโดยย่อก็คืออารยธรรมได้ชักนำการหลอกลวงตบตาที่กำหนดให้เป็นธรรมเนียมขึ้นมา (conventional hypocrisy) อันเป็นสิ่งที่สังคมแต่กาลก่อน ไม่เคยพบเคยเห็นกันมาเลย แม้ในตอนต้น ๆ ของยุคอารยธรรมเอง ก็ไม่เคยรู้จักและการหลอกลวงตบตาที่ได้อีกกันเป็นธรรมเนียมนั้น ก็ได้ใช้กันอย่างเต็มขนาด จนถึงกับมีการแถลงประกาศออกมาว่าชนชั้นที่ซุกซิดนั้นได้ทำการซุกซิดชนชั้นที่ถูกซุกซิด ก็เพื่อผลประโยชน์ของชนชั้นที่ถูกซุกซิดนั่นเอง แต่ประการเดียว และหากว่าชนชั้นที่ถูกซุกซิด ยังมีตะหนักรั้งถึงความประสงค์ที่ซุกซิด และถึงกับกระทำการซัดแย้งแล้วไซ้ร ก็จะทำกับว่าชนเหล่านั้น ได้แสดงความอกตัญญูอันทรามสุดต่อผู้มีอุปการะคุณต่อเขา คือผู้ที่ซุกซิดเขานั้นเอง

และในที่สุด มอร์แกนได้แสดงข้อวิวินิจฉัยของเขาในเรื่อง

อารยธรรมไว้ว่า “นับแต่มนุษย์ได้อย่างเข้าสู่ยุคอารยธรรม การเติบโตใหญ่ของทรัพย์สินได้เป็นไปอย่างไพศาล รูปต่าง ๆ ของทรัพย์สิน ได้ถูกจำแนกแตกต่างกันออกไปเป็นอันมาก ประโยชน์ของทรัพย์สินก็แผ่ขยายไปในประการต่าง ๆ และการจัดการในเรื่องทรัพย์สิน ก็ต้องใช้ความเฉลียวฉลาดอย่างยิ่ง เพื่อผลประโยชน์ของผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้น ๆ จนกระทั่งว่า สำหรับประชาชนแล้วมันได้กลายเป็นอำนาจที่เขาไม่ควรจะจัดการกับมันได้ ในหัวของมนุษย์ก็มีแต่ความมัวงงในขณะที่ได้มาเผชิญหน้ากับสิ่งที่เขาได้สร้างสรรค์มันขึ้นมาเอง ถึงแม้กระนั้นก็ดี เวลาที่คงจะมาถึงเข้าสู่สัปดาห์หนึ่ง ที่สติปัญญาของมนุษย์จะได้เจริญขึ้นถึงขีดที่เขาจะกลับเป็นนายเหนือทรัพย์สินได้ และถึงขีดที่จะสามารถกำหนดความสัมพันธ์ของรัฐต่อทรัพย์สินซึ่งรัฐเป็นผู้อารักขา พร้อมทั้งกำหนดพันธะและข้อจำกัดสิทธิของผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สิน ผลประโยชน์ของสังคมย่อมทรงความสำคัญยิ่งใหญ่กว่าผลประโยชน์ของเอกชน และก็ชอบที่จะจัดการให้มีความสัมพันธ์อันเป็นธรรมและกลมกลืนกันในระหว่างผลประโยชน์ทั้งสองนี้ การดำเนินชีวิตเพียงเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินนั้น หาใช่เป็นความปรารถนาอันสมบูรณ์สิ้นเชิงของมนุษย์ไม่, หากว่าจะถือเอาความ

ก้าวหน้าเป็นกฎของอนาคต คุณก็ได้ถือกันมาแล้วในอดีตกาลเวลาที่ได้ผ่านไปแล้วนับแต่อารยธรรมได้เริ่มขึ้นนั้น เป็นแต่เพียงส่วนหนึ่งของระยะเวลาแห่งอดีตของความดำรงอยู่ของมนุษย์เท่านั้น และก็เป็นที่เพียงส่วนหนึ่งของกาลเวลาอันยืดยาว ที่ยังจะมาถึงต่อไป ความสลายตัวของสังคมน่าจะนำมาซึ่งความสุกสิ้นของการดำเนินชีวิตที่ถือเอาทรัพย์สินเป็นเป้าหมายและความปรารถนาชั้นสุดท้ายของชีวิต เพราะว่าการดำเนินชีวิตในรูปนี้บรรลุไว้ซึ่งสิ่งอันเป็นมูลฐานของการทำลายตัวของมันเองอยู่แล้ว ประชาธิปไตยในการปกครองภราดรภาพในสังคม, สมภาพในสิทธิและเอกสิทธิ์ทั้งปวง รวมทั้งการศึกษาที่ให้แก่บุคคลทั่วไป ย่อมสอดคล้องถึงสังคมในระดับสูงขึ้นไป อันจะมีมาในกาลข้างหน้า และซึ่งความชัดเจน, สถิติปัญญาและความรู้ของมนุษย์กำลังหันเหไปสู่โดยแน่นอนอยู่แล้ว มันจะเป็นการฟื้นฟูเสรีภาพ, สมภาพ, และภราดรภาพของชาติวงศ์โบราณขึ้นมาใหม่ ในรูปแบบที่มีระดับสูงกว่าเดิม”

เรามีเรื่องที่จะบรรยายเพิ่มเติมอีกเล็กน้อย เกี่ยวกับกำเนิดครอบครัวของมนุษย์ นอกจากการค้นพบรูปการผสมที่ปฏิบัติกันอยู่ในหมู่ชาวเกาะฮาวายอิ และร่องรอยการผสมที่เก่า

แก่ยิ่งไปกว่านั้นในเผ่าชนอินเดียน ในทวีปอเมริกาแล้ว ยังได้
 มีการค้นพบครั้งใหม่บนเกาะซาคาลิน (sakhalin) ปรากฏว่าชาว
 เกาะซาคาลิน ยังใช้การสมรสหมู่รูปหนึ่งอยู่จนทุกวันนี้ รายงาน
 การค้นพบนี้ได้นำออกเปิดเผยในปี ค.ศ. ๑๘๙๒ รายงานนั้นไม่
 เพียงแต่จะแสดงว่าชายและหญิงกลุ่มหนึ่ง มีสิทธิที่จะสมรสกัน
 และการปฏิบัติในลักษณะที่เป็นการสมรสหมู่ก็ได้กระทำกันอย่าง
 เป็นของปรกติธรรมดาเท่านั้น หากยังแสดงด้วยว่ารูปการณสมรส
 หมู่ที่ชาวเกาะซาคาลินใช้อยู่นั้น ละม้ายคล้ายคลึงกับรูปการณ
 สมรสหมู่แบบพิวนาลวน (punaluan) ของชาวเกาะฮาวายอีก
 อย่างยิ่ง คือเป็นรูปการณสมรสหมู่ที่ได้คลี่คลายไปสู่ขั้นที่สูงที่สุด
 ดังที่เราได้ทราบแล้วว่า ครอบครัวแบบพิวนาลวนนั้น ประกอบด้วย
 ค่ายพี่น้องชายจำนวนหนึ่ง (รวมทั้งลูกพี่ลูกน้อง) ซึ่งสมรสกับ
 หญิงจำนวนหนึ่ง และหญิงทั้งกลุ่มนี้เป็นพี่น้องกัน (รวมทั้งลูก
 พี่ลูกน้อง) ส่วนที่บนเกาะซาคาลินนั้น เราได้พบว่าเมื่อพี่น้อง
 ชายได้หญิงใดเป็นภรรยา ก็ถือว่า พี่น้องชายทุกคนได้เป็นสามี
 ของหญิงนั้นด้วย และยังได้เป็นสามีของพี่น้องหญิงทุกคนของ
 หญิงนั้นอีกด้วย และทางฝ่ายหญิงก็เช่นเดียวกัน ย่อมได้สิทธิที่
 จะสมรสกับพี่น้องชายของสามีได้ทุกคน และยังได้สิทธิที่จะสมรส

กับสามีทุกคนของพี่น้องหญิงของตนด้วย เมื่อเป็นเช่นนั้น ความแตกต่างระหว่างรูปการณัสมรสหมู่ของชาวเกาะชะกาลินกับชาวเกาะชวาวายอิ ก็มีแต่ประการเดียว คือว่าพี่น้องชายของสามี กับสามีของพี่น้องหญิงของภรรยา ไม่จำเป็นจะต้องเป็นคน ๆ เดียวกัน

ท่านนักปราชญ์วิทยาศาสตร์สังคมผู้บรรยายเรื่องนี้ได้ทำข้อสังเกตไว้ว่าการสมรสหมู่ อันเป็นรูปแบบการสมรสที่เก่าแก่ของมนุษย์แต่เบื้องบุพพกาลนั้น มิได้เป็นเครื่องหมายของการใช้ชีวิตในทางประเวณีอย่างเหลวแหลกดังที่พวกถ้อยบัญญัติของยุคอารยธรรม มักจะใช้จินตนาการวาดภาพ ไปในทำนองโรงหญิงนครโสเภณีแห่งยุคของเขา รายงานการใช้ชีวิตสมรสในรูปการสมรสหมู่ของชาวเกาะชะกาลิน ได้ยืนยันข้อสังเกตของท่านนักปราชญ์ให้แน่นแฟ้นขึ้น รายงานนั้นแสดงว่า การใช้ชีวิตในรูปการณัสมรสหมู่ของคนเหล่านั้น มิได้แสดงถึงการใช้ชีวิตอัปลักษณ์อย่างเปิดเผย เหมือนกับที่พวกถ้อยบัญญัติของยุคอารยธรรมได้ใช้ชีวิตเช่นนั้น ด้วยอาการปิดบังซ่อนเร้น รายงานนั้นแสดงว่าอย่างน้อยที่สุด การสมรสหมู่ตามตัวอย่างที่ยังมีอยู่ในทุกวันนี้ แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างในทางปฏิบัติระหว่าง การสมรสหมู่และ

และการสมรสคู่ ที่เป็นการร่วมคู่กันอย่างหลวม ๆ ดังที่เราได้ศึกษา
 มาแล้ว และแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างกับกรณีของการสม
 สู่ที่ชายคนเดียวมีภรรยาหลายคน ข้อเท็จจริงที่ปรากฏว่า การใช้
 สิทธิในการสมสู่เป็นหมู่ ได้ลดน้อยถอยลงเป็นลำดับนั้น ก็มีแต่
 จะพิสูจน์ให้เห็นว่า การสมรสหมู่จะต้องดับสูญไป

ข้อที่น่าสนใจอีกส่วนหนึ่ง ในรายงานการค้นพบครั้งนี้
 คือ มันได้แสดงให้เห็นอีกครั้งหนึ่งว่า สถาบันทางสังคมของ
 มนุษยชาติต่าง ๆ ในยุคบุพพกาล ซึ่งพัฒนาการของเขาอยู่ในระดับ
 ที่ใกล้เคียงกันนั้น มีความคล้ายคลึงกันมาก และเหมือนกันใน
 ส่วนที่เป็นรากฐาน ข้อความส่วนมากที่พรรณนาถึงสถาบันทาง
 สังคม (Social institution) ของพวกมองโกลอยด์ (Mongoloid
 มีลักษณะคล้ายชนชาติผิวเหลือง) แห่งเกาะชะกาลินั้น ก็ตรง
 กันกับสถาบันทางสังคมของเผ่าชนคราเวเดียน แห่งอินเดียของ
 ชาวเกาะในภาคพื้นทะเลใต้ ในสมัยที่ค้นพบเกาะเหล่านั้น และ
 ตรงกันกับของเผ่าชนอเมริกันอินเดีย

รายงานการค้นพบการสมรสหมู่ของชาวเกาะชะกาลินั้น
 เป็นรายงานที่ N.A. Yanchuk ได้รายงานต่อที่ประชุม Anthro
 Poligical Section of the Friends of Natural History

Society แห่งประเทศรัสเซีย เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ค.ศ. ๑๘๙๒ รายงานของ Yanchuk ได้อาศัยผลการสำรวจของ Sternberg ที่ได้ไปทำการสำรวจความเป็นอยู่ของเผ่าชน (Giliaki) บนเกาะชะกาลิน การครองชีพของเผ่าชน Giliaki นี้ยังอยู่ในระดับวัฒนธรรมขั้นคนป่า และการสำรวจความเป็นอยู่ของคนเหล่านี้แต่ก่อนมาก็ได้กระทำกันเพียงเล็กน้อย รายงานของ Yanchuk ได้ตีพิมพ์ในหนังสือ Russkie Vedomosti (Russian Gazette) ฉบับวันที่ ๒๔ ตุลาคม ค.ศ. ๑๘๙๒ คำแปลต่อไปนี้ได้ถ่ายทอดมาจากภาษาอังกฤษ

เผ่าชน Giliaki แห่งเกาะชะกาลิน ยังไม่มีความรู้ทั้งในทางสัทธรรมและในทางศิลปะเครื่องปั้นดินเผา เขาครองชีพอยู่ได้โดยอาศัยการล่าสัตว์ และจับปลาเป็นส่วนใหญ่ เขาต้มน้ำที่บรรจุไว้ในอ่างหรือรางน้ำที่ทำด้วยไม้ โดยวิธีเอาก้อนหินที่เผาจนแดงหย่อนลงไปในน้ำ สิ่งที่น่าสนใจเป็นพิเศษในหมู่คนเหล่านี้คือครอบครัวและสถาบันแห่งชาติวงศ์ของเขา นอกจากพ่อแท้ๆ ของเขาแล้ว ชน Giliaki ยังเรียกพี่น้องของพ่อทุกคนว่าพ่อ และยังเรียกภรรยาของพี่น้องพ่อทุกคนรวมทั้งพี่น้องของแม่ทุกคนว่าแม่ และเรียกลูกของบรรดาบุคคลเหล่านี้ว่าพี่น้องของเขา

(brothers and sisters) การเรียกขานทำนองเดียวกันนี้ เป็นที่ทราบกันอยู่ดีแล้วว่า ได้ใช้กันอย่างแพร่หลายในบรรดาเผ่าชนเอียโรควา และเผ่าชนอินเดียนอื่น ๆ ในอเมริกาเหนือ รวมทั้งเผ่าชนบางเผ่าในอินเดียน แต่การเรียกขานทำนองนี้ในบรรดาเผ่าชนอินเดียนนั้น ก็เป็นที่ทราบกันอีกเหมือนกันว่า โดยทั่วไปแล้ว ก็มีได้ตรงกับภาวะที่เป็นอยู่มาเป็นเวลานานแล้ว แต่ในหมู่ชน Giliaki นั้นเป็นอีกอย่างหนึ่ง กล่าวคือการเรียกขานดังกล่าวนี้ ได้แสดงถึงภาวะที่ยังคงมีอยู่จนถึงปัจจุบัน แม้ในทุกวันนี้ชาว Giliak ทุกคนก็ยังมีสิทธิในการเป็นสามีของภรรยาของพี่น้องของเขา และในการเป็นสามีของบรรดาพี่น้องสาวของภรรยาของเขา (จะอย่างไรก็ตาม ในทุกวันนี้การใช้สิทธิดังกล่าวนี้ก็มิได้ถือว่าเป็นการละเมิดลูกเขาเมียเขา) ส่วนที่ยังเหลืออยู่ของการสมรสหมู่เหล่านี้ ชวนให้รำลึกไปถึงครอบครัวหมู่แบบพิวนาลวนอนที่มีชื่อเสียง ที่ยังคงมีอยู่ในหมู่เกาะฮาวายิ จนถึงเมื่อถึงศตวรรษที่สิบเก้า รูปแบบของครอบครัว และความสัมพันธ์ของชาติวงศ์อันนี้ ได้ถือเป็นหลักเกณฑ์การจัดตั้งของชาติวงศ์และทางสังคมของเผ่าชน Giliaki

ชาติวงศ์ของชาว Giliak ประกอบด้วยพี่น้องชายของพ่อ

ทั้งหมด (ทั้งที่เป็นพี่น้องตัว และเป็นลูกพี่ลูกน้อง ทั้งที่เป็นพี่น้องกันจริงๆ และเป็นแต่ในนาม) บรรดาพ่อของเขา และบรรดาแม่ของเขา, ลูกของพี่น้องชายของเขา และลูกของเขาเอง เป็นธรรมดาอยู่เองที่ชาติวงศ์ที่ก่อรูปขึ้นในลักษณะเช่นนี้ อาจจะมีสมาชิกเป็นจำนวนมากมาย ชีวิตของชาติวงศ์ดำเนินไปตามหลักการดังต่อไปนี้ กล่าวคือการสมรสภายในชาติวงศ์ เป็นสิ่งต้องห้ามอย่างเด็ดขาด เมื่อชาว Giliak คนใดถึงแก่กรรม และมีภรรยาชาติวงศ์จะวินิจฉัยให้หญิงหม้ายผู้นั้นตกเป็นภรรยาของพี่น้องชายคนใดคนหนึ่งของผู้ตาย (อาจเป็นพี่น้องแท้ ๆ หรือพี่น้องแต่ในนาม) ชาติวงศ์ย่อมเลี้ยงดูสมาชิกของชาติวงศ์ทุกคนผู้อยู่ในสภาพอันไม่เหมาะสำหรับจะทำการงาน “ไม่มีคนขอทานในหมู่พวกเรา” ชาว Giliak คนหนึ่งพูดแกมรายงาน “ถ้าผู้ใดยากจน ชาติวงศ์ (ชาว Giliak ใช้คำว่า ‘Kha1’) ก็เลี้ยงดูเขา” นอกจากนั้นสมาชิกของชาติวงศ์ยังผูกพันตนเองเข้าไว้ด้วยกันด้วยการร่วมประกอบพิธีกรรม และร่วมในงานรื่นเริง, ใช้สุสานร่วมกัน และอื่น ๆ อีก

ชาติวงศ์เป็นผู้รับประกันชีวิต และความปลอดภัยของสมาชิกทุกคนจากการประทุษร้าย โดยบุคคลในชาติวงศ์อื่น วิธีการ

ที่ใช้เป็นหลักประกันในเรื่องนี้คือ การที่ทุกคนเข้าร่วมในการ
 แก่แก้น การใช้วิธีการอันนี้ได้บรรเทาลงมาก เมื่อไม่นานมานี้
 โดยอิทธิพลของพวกรัสเซีย สำหรับพวกผู้หญิงได้รับยกเว้นใน
 การเข้าร่วมดำเนินการแก่แก้น ในบางกรณีจะมีการรับสมาชิก
 ของชาติวงศ์อื่นเข้ามาอยู่ในชาติวงศ์ แต่ก็เป็นที่มิค่อยเหลือ
 เกิน เป็นกฎที่ใช้อยู่โดยปรกติว่า ทรัพย์สินของสมาชิกที่ถึงแก่
 กรรม จะต้องไม่ถูกนำออกไปนอกชาติวงศ์ในกรณีนี้กฎหมายเก่า
 เก่าของพวกกรีกที่จารึกไว้บนแผ่นทองแดงสิบสองแผ่น ได้บัญญัติ
 ว่า “ ถ้าผู้ตายไม่มีทายาท ก็ให้ทรัพย์สินมรดกของผู้ตายได้แก่สมา
 ชิกของชาติวงศ์ ” บัญญัติเก่าแก่ของกรีกข้อนี้มาตรงกันกับการ
 ปฏิบัติของเผ่าชน Giliaki ไม่มีเหตุการณ์ที่สำคัญในชีวิตของชาว
 Giliak สักอย่างเดียวที่ได้ดำเนินไป โดยปราศจากการเข้ามีส่วน
 ของชาติวงศ์ จนกระทั่งเมื่อไม่นานมานี้ คือราวสักชั่วคนหรือ
 สองชั่วคนที่แล้วมานี้ เผ่าชน Giliaki ยังคงถือประเพณีที่ให้ผู้สูง
 อายุที่สุดได้เป็นประมุขของชาติวงศ์ ซึ่งพวกเขาเรียกว่า สตาร์
 ออสตา (starosta) อย่างไรก็ดีในปัจจุบันนี้ การหน้าที่ของผู้
 อาวุโสแห่งชาติวงศ์ คงมีอยู่แต่ในการอำนวยความสะดวกทาง

ศาสนาแทบทั้งนั้น มีอยู่เนื่อง ๆ ที่สมาชิกของชาติวงศ์ ได้แยกย้ายกันไปอยู่ตามที่ต่าง ๆ ซึ่งอยู่ห่างไกลจากกันและกันเป็นอันมาก แม้กระนั้นก็ดี พวกเขาก็มีความรำลึกถึงกัน พวกเขาได้ไปเยี่ยมเยียนกัน ส่งเคราะห์กัน และช่วยพิทักษ์คุ้มครองกัน และการปฏิบัติอื่น ๆ อีกที่แสดงถึงความไม่จิตใจจากความผูกพันระหว่างพวกเขา ตามปรกติแล้วชาว Giliak จะไม่ไปจากสหราชอาณาจักรของเขา หรือไปจากสุสานของชาติวงศ์ จนกว่าจะเกิดความจำเป็นอันแท้จริง ชีวิตของชาติวงศ์ได้ประทับอย่างหนักแน่นอยู่ในความคิด จิตใจของชาว Giliak ประทับอยู่ในลักษณะนิสัย, จริยธรรม และสถาบันของเขา สิ่งเหล่านี้ที่มีอยู่ในหมู่เขา ได้แก่การเข้าร่วมอภิปรายปัญหาต่าง ๆ ความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติกรต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของสหราชอาณาจักรอยู่เสมอเป็นสัจย์, การมีพันธะในกรณีที่จะต้องทำการแก้แค้นแทนสหราชอาณาจักร, ความจำเป็นและชนบประเพณีในการอยู่ร่วมกัน in large yurtas กับสหราชอาณาจักรเป็นจำนวนมาก, ในการอยู่ในท่ามกลางผู้คนอยู่เป็นนิสัยล้วนแต่เป็นเครื่องส่งเสริมให้ชาว Giliak เป็นคนที่ชอบการคบหาสมาคม และช่างโอภาปราศรัย พวก Giliak เป็นผู้ที่มีหน้า

ใจโอบอ้อมอารีอย่างเหลือล้น เขาชอบใจนักที่จะได้ต้อนรับเลี้ยง
 คุแขกหรือ และไปเยี่ยมเยียนแขกหรือของเขาถึงตัว ความมีใจ
 เผื่อแผ่อารี อันเป็นคุณสมบัติประเสริฐของพวกเขา Giliaki นี่ย่อม
 แสดงออกให้เห็นชัดโดยเฉพาะในเมื่อถึงคราวฉุกเฉิน ในปีที่ต้อง
 ตกระกำลำบาก และในยามที่ชาว Giliak ขาดแคลนอาหารบริ
 โภค ทั้งตัวเขาและสุนัขของเขา เขาก็ไม่ไปเที่ยวขอราน ในยาม
 เช่นนั้น เขาจะออกไปเยี่ยมเยียนมิตรสหาย และก็แน่นะเพื่อแสวง
 หาอาหารประทังชีพ และบางทีเขาก็ออกไปเที่ยวในอาการเช่นนั้น
 เป็นเวลานานพอใช้

ในหมู่ชน Giliaki แห่งเกาะซะกาลิน น้อยนักที่ใครจะได้
 พบการประกอบอาชีพการมอันมีมูลเหตุจงใจมาแต่ความเห็นแก่
 ตัว ชาว Giliak เก็บสมบัติอันมีค่าของเขาไว้ในเพิงที่อยู่อาศัย
 ซึ่งไม่เคยมีการใส่กุญแจล็อกประตูกันเลย เขาเป็นคนที่มีความ
 ความรู้สึกอ่อนไหวมาก ต่อความอับอายขายหน้า ด้วยเหตุนี้
 หากว่าเขาถูกจับได้ว่ากระทำความผิดอันเป็นความผิดที่น่าละอาย
 แล้วเขาก็จะเข้าไปในป่า และแขวนคอยตายเสียในป่า การฆาต
 กรรมในหมู่ชน Giliaki เป็นสิ่งที่แทบจะไม่ปรากฏ หากว่าจะเกิด

มีขึ้นก็มักจะเป็นในกรณีที่ผู้กระทำฆาตกรรมเกิดบันดาลโทสะอย่าง
 สุดขีด จะอย่างไรก็ตามไม่เคยมีการฆาตกรรมที่กระทำลงไป
 เพราะมูลเหตุจูงใจที่เกิดจากความเห็นแก่ตัว จะอย่างไรก็ตามใน
 การติดต่อเกี่ยวข้องกับผู้อื่นเราจะได้พบความมีสัจจะและความรัก
 คีของ Giliak ที่มีต่อวาจา และความมีสำนึกผิดชอบของเขา

ถึงแม้ว่าเผ่าชน Giliaki จะได้ตกอยู่ใต้อำนาจของชาว
 แมนจูเรียที่รับเอาขนบชีวิตของจีนมาใช้และตกอยู่ภายใต้อิทธิพล
 อันชั่วร้ายของประชาชนที่ไร้เกียรติคุณ ในเขตอามูร์ (Amur
 Region ได้แก่ท้องดินในแถบลำแม่น้ำอามูร์ในไซบีเรีย แบ่งเขต
 ภูมิภาคออกเป็นสาม Oblast ซึ่งเทียบเท่ากับ county ในประเทศ
 อังกฤษ มี Amur Oblast, Kha barovsk Oblast, Lower
 Amur Oblast มีเมืองสำคัญชื่อ Nikolayevsh) มาเป็นเวลาช้านาน
 ก็ดี เผ่าชน Giliaki ก็ยังคงดำรงคุณค่าในทางศีลธรรมของ
 พวกเขาไว้ได้หลายประการ ซึ่งเป็นคุณธรรมอันจะหาได้แต่เฉพาะ
 ในหมู่มนุษย์ยุคบุพกาลเท่านั้น แต่ระบบสังคมของคนเหล่านั้นก็
 จะหลีกเลี่ยงชะตากรรมของมันไปไม่พ้น

ในกาลภายหน้าสักหนึ่งหรือสองชั่วอายุคนและในเมื่อชน

Giliaki บนพื้นแผ่นดินใหญ่ได้รับเอาชนบชีวิตของชนชาติรัสเซีย
 เข้าไว้เต็มที่แล้ว พร้อมกับได้รับเอาประโยชน์จากอารยธรรมเข้า
 ไว้ด้วย ชน Giliaki ก็จะได้รับความสะดวกทั้งปวงของอารยธรรม
 เข้าไว้ด้วยเหมือนกัน ส่วน Giliaki บนเกาะชะคาตินั้น โดยที่
 ได้อยู่ห่างไกลออกไปจากศูนย์กลางของชุมชนรัสเซียไม่มากนัก
 น้อยก็คงจะมีโอกาสถนอมคุณธรรมแห่งชนบชีวิตของเขาไว้ได้ใน
 เวลาอันยาวนานออกไปตามควร ถึงกระนั้นก็ดีในหมู่ชน Giliaki
 ที่อยู่ห่างไกลจากชาวรัสเซีย อิทธิพลของชาวรัสเซียก็เริ่มแทรก
 ซึมเข้าไปในหมู่พวกเขาแล้ว ทั้งนี้เพราะเหตุว่าชน Giliaki จากหมู่
 บ้านต่าง ๆ ได้พากันเดินทางเข้ามายังชุมชนของชาวรัสเซีย ที่
 เมืองนิโคเลเยฟสค (Nikolayevsk ตั้งอยู่ที่บริเวณปากน้ำ Amgum
 เป็นเมืองบนแผ่นดินใหญ่ที่อยู่ห่างจากเกาะชะคาตินเพียงสิบกว่า
 ไมล์) เพื่อซื้อสิ่งของเครื่องใช้หรือหางานทำ และชาว Giliak
 ทุกคนที่ได้มารับจ้างทำงานที่เมืองนิโคเลเยฟสค แล้วเมื่อกลับไป
 ยังหมู่บ้านเดิมของตนก็จะนำบรรยากาศเช่นเดียวกับที่พวกคนงาน
 รัสเซียในเมืองได้นำไปสู่ชนบชีวิต, ติดตัวไปสู่หมู่บ้านของ
 เขาด้วย ยิ่งกว่านั้น การมารับจ้างทำงานในเมืองนั้นย่อมจะทำ

ให้เขามีโอกาสร่ำรวยขึ้นกว่าการใช้ชีวิตอยู่แต่ในหมู่บ้านของเขา
 ซ่อนก็ได้เป็นสิ่งที่ได้ทำลายความเสมอภาคที่มีมาแต่ดั้งเดิมในหมู่
 ชนของเขาให้ย่อยยับลงไปทุกที ความเสมอภาคของสมัยโบราณ
 กาลนี้เป็นลักษณะที่เด่นที่สุดของการดำเนินชีวิตทางเศรษฐกิจ
 อย่างง่าย ๆ ของเผ่าชนที่ใช้ชีวิตเช่นเผ่าชน Giliaki

หมายเหตุ : บทความของ Sternberg ที่ Yanchuk ได้ใช้
 ในการเขียนรายงานเสนอต่อที่ประชุม Anthropological Section
 of the Friends of Natural History society แห่งประเทศรัสเซีย
 ในปี ค.ศ. ๑๙๕๒ นั้น ยังได้กล่าวถึงทฤษฎีทางศาสนา
 ของชน Giliaki ตลอดจนพิธีกรรมทางศาสนา และนิติประเพณี
 ของชนพวกนั้นไว้ด้วย แต่เราไม่มีคำแปลภาษาอังกฤษที่จะถ่าย
 ทอมาสู่ผู้อ่าน

เกาะชะกาลินอยู่ในทะเลโอคอตสค (Okhotsk) ใกล้กับผืน
 แผ่นดินใหญ่ทางภาคตะวันออกของไซบีเรีย ในชั้นเดิมดินแดน
 ทางภาคเหนือของเกาะเป็นของรัสเซีย ดินแดนทางภาคใต้เป็น
 ของญี่ปุ่น บัดนี้ตามสัญญาปอตสตาม เกาะชะกาลิน ได้ตกอยู่

ครอบครองของสหภาพโซเวียตทั้งหมด

ในการพิมพ์รายงานของ Yanchuk เป็นภาษาอังกฤษในปี ค.ศ. ๑๙๔๓ ผู้รวบรวมจัดพิมพ์รายงานได้ชี้แจงว่า หลังจากระบอบเก่าของรัสเซียได้ถูกทำลายไปแล้ว ชะตากรรมของเผ่าชนต่าง ๆ และชนชาติส่วนน้อยในรัสเซีย ก็ได้รับการเปลี่ยนแปลงใหม่หมดรวมทั้งชะตากรรมของเผ่าชน Giliaki ตามที่ Yanchuk ได้รายงานไว้ด้วย เผ่าชน Giliaki และเผ่าชนอื่น ๆ ได้รอดพ้นจากการตกไปอยู่ภายใต้อิทธิพลที่จะชักนำไปสู่วิถีชีวิตอันชั่วร้ายของระบอบเก่า และจากการสูญสิ้นของชาติพันธุ์